

සුත්‍රානතපිටකයෙහි

13 වන ග්‍රන්ථය

අඬගුනතරනිකාය

ද්විතීයභාගය

චතුක්කනිපාතය

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන කාරක සභාවෙහි

අඬගුනතරනිකාය සංස්කෘතික මණ්ඩලය
විසින් කරන ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් යුක්ත යි.

බු.ව. 2500

ක්‍රි.ව.1956

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 19

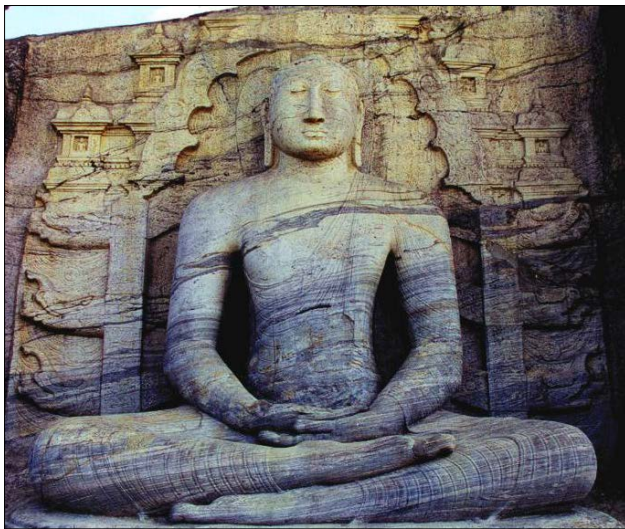
The Thirteenth Book in the
Suttanta-Pitaka

13

ANGUTTARANIKĀYA (II)

With the Sinhala translation by

**The Anguttaranikāya Editorial Board
of
The Tripitaka Translation Committee**

නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!!

මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව,
 නිවනේ සැනසීම සොයන සෑම ලොවසියෙකුටම
 පරිහරණය කළහැකි ලෙස සැකසීමට නන් අයුරින් ආයතනවල දැක්වූ
 සෑම උතුමන්ටම පළමුව ස්තූතිය පුදකරන අතරම
 යමෙක් මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව පරිහරණයෙන්,
 යම් සත් කටයුත්තක් කරන්නේනම් එහි ද,
 නිවනේ සැනසීම ලබනම් එහි ද
 සියලු ආනිසංසයෝ මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව
 මේ අයුරින් සැකසීමට ආයතනවල දැක්වූ
 ඔවුන් සෑම දෙනාටම අනුමෝදන් වෙත්වා!!!
 නිවන් දකින තුරු අභිවුර්ධියක්ම වෙත්වා!!!
 පතනා බෝධියකින් වහා වහා නිවනේ සැනසීම ම අත්වේවා!!!

ඔබ සැමට යහපතක්ම වෙත්වා!!!

සැලකිය යුතුය :

මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත. එහි පටුන මත ඇති මාතෘකා මත click කිරීම මගින් ඊට අදාළ පිටුව වෙතට යොමුවේ.

නැවත පටුන වෙතට යොමුවීමට Table of Contents හෝ පිටු අංකය (13) සටහන් කර යොමු වන්න.

සුභානන්දපීඨකේ
අධ්‍යාපනතර්තිකායෝ
දුතියෝ භාගෝ

සුත්‍රානන්දපීඨකයෙහි
අධ්‍යාපනතර්තිකාය
ද්විතීයභාගය

**“තථාගතස්සවදිතො භික්ඛවෙ ධම්මවිනයො විවචො විග්ගවහි
නො පටිවජ්ජෙනා”**

**“මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙයනා කරණ ලද
ධර්මය හා විනය විවෘත වූයේ බබලයි. වැසුනේ නො බබලයි.”**

(අභිතුනතරනිකාය, තිකතිපාත - භරණසූචය, 9 සූත්‍රය.)

පටුන

CONTENTS

	පිටුව
සංස්කාරක නිවේදනය	xi
සංකේත නිරූපණය — ABBREVIATIONS ...	xiii
පාළිකේතය — PĀLI ALPHABET ...	xv
විසයසූචි	xvi
පෙළ හා පරිච්ඡිතය	2-497
භාෂාදිපාදනුකකමණිකා	498-500
සංස්කෘතාමානුකකමණිකා	501-502
පදනුකකමණිකා	503-553

සංස්කාරකනිවේදනය

අභිගුහනරතිකායෙහි චතුක්කනිපාතය අවසන් කොට ඇති මේ ද්විතීය භාගය බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා සඟ්ඛායෙන් එකුත්විසි (19) වැනි සුත්‍රාගතපිටක ග්‍රන්ථ සඟ්ඛායෙන් තෙළෙස්වැනි ග්‍රන්ථයයි.

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක සභාවෙහි අභිගුහනරතිකාය සංශෝධක මණ්ඩලයට ඇතුළත් ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාලභිකාර විශ්ව විද්‍යාලයෙහි කපිකාවාය්‍යී පණ්ඩිත භෝද්‍යගොඩ සද්දණ්‍යලාභ, දක්ෂිණ ලභිකාවෙහි ප්‍රධාන සඟ්ඛ නායක සථවිරයන් වහන්සේ, ශ්‍රී ලභිකා විද්‍යාදාය විශ්ව විද්‍යාලයෙහි කපිකා-වාය්‍යී දෙනමක් වන පණ්ඩිත පරවාහාර පඤ්ඤානඤ සථවිරයන් වහන්සේ හා පණ්ඩිත තලල්ලේ ධම්මානඤ සථවිරයන් වහන්සේ යන තෙකම විසින් මෙය සිංහල භාෂාවට පරිවර්තනය කරණ ලදී. මේ පරිවර්තනය ද අභිව්‍යාකාරීයෙහි විසද වන්නායේ ම සිංහල සාහිත්‍යයෙහි උද්දීපනයක් ද වන බව මෙය කියනුමෝ දැනගන්නේ ම ය.

මේ කාණ්ඩය මුද්‍රණයට සකස් කිරීමේ දී පෙළෙහි දක්නා ලද පෙර සිට පැවැති ලිපි දෝෂයන් හා අපජායයන් ද සංකීර්ණ වූ පදවාක්‍යයන් හා අසාධන පතිත පෙය්‍යාලයන් ද යථාසාධනයට පැමිණවීම සඳහා අප විසින් දරණ ලද ආයාසය අල්ප නොවේ. සුත්‍රාගත අභියංගුලපෙත සේ සූත්‍ර නම් කිරීමත්, සුත්‍රාගතපාලිසම්බන්ධය ආකූල නොවන සේ පෙය්‍යාල - සංඛේතක යෙදීමත්, අභිවබ්බොධයට බාධාවන සේ පෙය්‍යාලයෙන් උගත වූ නැන් පිරිවිමත් මේ සංස්කරණයෙහි ඇති විශේෂයෝ ය.

මෙහි විශේෂයෙන් සැලකිය යුතු කරුණක් ද කියමි සන්විසි වර්ගයකින් ද පණ්ණාස පසකින් ද බෙදන ලද සූත්‍ර 273 ක් ඇති චතුක්කනිපාතය අවසානයෙහි වර්ගසඟ්ඛාවෙන් නො බෙදූ අතිරේකයක් සේ එන සූත්‍ර 510 ක් ගර්භ කොට ඇති රාගාදි කෙලෑන ප්‍රභාණය පිළිබඳ දෙශනාවෙකි. ධර්මනාය දන් අභිගුහනරභාණකයන් විසින් පෙය්‍යාලමුඛයෙන් සංක්ෂිප්ත කොට දැරූ බැවින් ඒ අභිගුහනර අභිකපාචාය්‍යියෝ එයට “රුගපෙය්‍යාල” යයි කියති. රුග, දෙස, මොහාදි පද සතළොස්ක සම්බන්ධ බැවින් එය “රුතාදි පෙය්‍යාල” යයි අප විසින් දක්වා ඇත. එහි පාළිය පැරැණි පුස්තකොලපොත්හි ආසෑපියෙන් ම සිංහල අකුරෙන් ද සියම් අකුරෙන් ද මුද්‍රිත පොත්හිද අනුපසුකත පෙය්‍යාලයෙන් සංක්ෂිප්ත කොට එක ම වාක්‍යයක් සේ දක්වේ.

“රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය චත්තාරො ධම්මා භාවෙනබ්බා, කතමෙ චත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසසී විහරති ආතාපි සම්මා - ජානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, වෙදනාසු - පෙ - විතෙත - පෙ - ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති ආතාපි සම්මා ජානො සතිමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ චත්තාරො ධම්මා භාවෙනබ්බා. රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය චත්තාරො ධම්මා භාවෙනබ්බා, කතමෙ චත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසල්ලානං ධම්මානං අනුප්පාදාය ජ්ඣං ජනෙති වායමිති විරිංයං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති, උප්පන්නානං අකුසල්ලානං ධම්මානං.

පහාතාය -පෙ- අනුප්පන්නාතං කුසලානං ධම්මානං උපපාදය -පෙ- උප්පන්නාතං කුසලානං ධම්මානං සීතියං අසමොසාය භීයො භාවාය වෙපුලාය භාවතාය පාරිපුරිය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤය ඉමෙ චත්තාරො ධම්මා භාවෙතබ්බා රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤය චත්තාරො ධම්මා භාවෙතබ්බා, කතමෙ චත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධාතසංඛාර සමන්නාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, විරියසමාධි -පෙ- චිත්තසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධි- පධාතසංඛාරසමන්නාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤය ඉමෙ චත්තාරො ධම්මා භාවෙතබ්බා. රුගස්ස භික්ඛවෙ පරිඤ්ඤය -පරික්ඛයාය - පහාතාය - බයාය - වයාය - විරුගාය - නිරොධාය - වාගාය - පටිනිස්සග්ගාය ඉමෙ චත්තාරො ධම්මා භාවෙතබ්බා -පෙ- දෙසස්ස -පෙ- මොහස්ස -පෙ- කොඛස්ස -පෙ- උපතාහස්ස -පෙ- මකස්ස -පෙ- පලාසස්ස -පෙ- ඉස්සාය -පෙ- මච්ඡරියස්ස -පෙ- මායාය -පෙ- සායෙය්‍යස්ස -පෙ- එඛස්ස -පෙ- සාරඛාස්ස -පෙ- මානස්ස -පෙ- [අනිමානස්ස -පෙ-] මදස්ස -පෙ- පමාදස්ස -පෙ- අභිඤ්ඤය -පරිඤ්ඤය-පරික්ඛයාය - පහාතාය - බයාය - වයාය - විරුගාය - නිරොධාය - වාගාය - පටිනිස්සග්ගාය ඉමෙ චත්තාරො ධම්මා භාවෙතබ්බා”ති.

මෙහි “රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤය චත්තාරො ධම්මා භාවෙතබ්බා. කතමෙ චත්තාරො” ආදී උද්දෙස - නිද්දෙස - නිගමන විසින් වදල කරුණු සතරින් සතරින් යුත් සූත්‍ර තුණකි. ඒ සූත්‍ර තදන්තනීත විෂයානුරූප ව “වතුසතිපට්ඨාන, වතුසමිථපට්ඨාන, වතුරිද්ධිපාද” තමින් අප විසින්වෙන් කොට දක්වා ඇත. (පිටු 492) මේ සූත්‍ර හා වෙන වෙන ම යෙදෙන රුගාදී පද සතළොස් දෙනෙකි. රුගාදී එක් එක් පදය හා සම්බන්ධ වන “අභිඤ්ඤය” ආදී පද දසයකි. “රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤය චත්තාරො ධම්මා භාවෙතබ්බා” ආදී අනුප්‍රබන්ධදසවතායෙන් යුත් දෙශනා ක්‍රමය අනුව එක් පදයෙක යෙදෙන සූත්‍ර 30 ක් වේ. මෙසෙයින් සතළොස් පදයෙහි සූත්‍ර 510 කි. රුගාදී පෙය්‍යාලයෙහි මෙතෙක් සූත්‍ර ඇතුළත් බව ද එහි ක්‍රමය ද මෙහි මුද්‍රිත පාළියෙහි අප විසින් යොදා ඇති පෙය්‍යාලයෙන් හා අධොලිපියෙන් දතහැකි වේ. අධොලිපිය (පිටු 496-97) යෙදී ඇත්තේ රුගාදී සොළොස්පදයන්ගේ වශයෙනි. එය පෙළේ එන “අනිමාන පදය පිටපත් කරණ ලද සිංහල පොතේ ගිලිහී යාමෙන් වූ ප්‍රමාදයෙනි.

මේ ග්‍රන්ථය ද මුද්‍රණය කරවා ප්‍රසිද්ධ කිරීම සඳහා උපකාරී වූ ලබ්‍හා-ආණ්ඩුව ද, එහි සාංස්කෘතික කායසාංගයෙහි අධිකාරීහු ද, සිංහල ජාතීය මුද්‍රණාලයෙහි අධිකාරීන් හා මුද්‍රණ ශිල්පීහු ද, ග්‍රන්ථ පරිවර්තනය හා සංශෝධනය කිරීමෙහි යෙදුනු ස්වර්ගන් වහන්සේ ද ධම්මදන්තම පුණ්‍යමහාමයෙන් සුබභාගී වෙන්වා සි අංශංසනය කරමිහ.

මීට:

පරවාහාර වර්ජිතයන් ස්වර්
ත්‍රිපිටකපරිවර්තන කාරක සභාවෙහි ද
සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි ද සමපාදක

බුද්ධ වර්ෂ 2505.
ත්‍රිපිටක කායසාලය,
ධම්මසාමාග්‍රි විද්‍යාලය,
දෙමටගොඩ පාර, කොළඹ

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සංකේතනිරූපණය

ABBREVIATIONS

සි.	——	සිහල-තාලපණ්ණපොථකං
සිඞ්.	——	සිහලකඛර-ඞ්ඤානපොථකං
සඟ්.	——	සඟ්කඛර-ඞ්ඤානපොථකං
මජ්ඣ.	——	මජ්ඣනිමංසලකාසින-පිටක පොථකං
PTS.	——	Pali Text Society-edition.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

IN SINHALESE CHARACTERS.

ਫਾ ਫਾ̄ ਫ਼ਿ ਫ਼ਿ̄ ਫੁ ਫੁ̄ ਫੇ ਫੋ

	කka	ඛkha	ගga	ඝgha	ඛ්ṅa	
	චca	ඡcha	ජja	ඣjha	ඤṇa	
	ටta	ඨtha	ඩda	ඬdha	ණṇa	
	තta	ථtha	දda	ධdha	නna	
	පpa	ඵpha	බba	භbha	මma	
යya	රra	ලla	වva	සsa	හha	ලla
						ඳm

Conjunct - Consonants

• 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අඩගුන්තරනිකායෝ

දුතියභාග - විසයසූචි

විසයා:

පිට්ඨකයා

චතුක්කනිපාතෝ

2-496

1. පඨමෝ පණ්ණාසකෝ

2-104

1. හණ්ඩගාමවග්ගො

2-24

1. අනුබුද්ධි සුත්තං	...	...	...	2-4
2. පඨික	...	...	...	4-6
3. පඨමබ්බ	...	...	...	6-8
4. දුතියබ්බ	...	...	...	8-10
5. අනුසොක	...	...	...	12-14
6. අපපසුත	...	...	...	14-16
7. සොභෙනති	...	...	...	16-18
8. වෙසාරජ්ජ	...	...	...	18-20
9. තණ්හා	...	...	...	20
10. යෝග	...	...	...	20-24

හණ්ඩගාමවග්ගො පඨමෝ

2. චූළවග්ගො

26-40

1. චර සුත්තං	...	...	...	26-28
2. සීල	...	...	...	28-30
3. පඨාන	...	...	...	30-32
4. සංචරපපඨාන	...	...	...	32-34
5. අග්ගපඤ්ඤාතති	...	...	...	34
6. සොබුමම	...	...	...	36
7. අගති	...	...	...	36
8. නාගති	...	...	...	38
9. අගතිතාගති	...	...	...	38
10. හතතුද්දෙස	...	...	...	38-40

චූළවග්ගො දුතියො

3. උරුචෙලවග්ගො

42-64

1. පඨම උරුචෙල සුත්තං	...	...	...	42-44
2. දුතිය උරුචෙල	...	...	...	44-48
3. ලොක	...	...	...	48-50
4. කාලුකාරාම	...	...	...	50-52
5. බ්‍රහ්මවර්ග	...	...	...	52
6. කුහක	...	...	...	54
7. සනතුට්ඨි	...	...	...	54
8. අරියවංස	...	...	...	56-58
9. ධම්මපද	...	...	...	58-60
10. පරිබ්බාජක	...	...	...	60-64

උරුචෙලවග්ගො තතියො

විෂයා

පිටපබ්භා

4. චක්ඛනවග්ගො

66-86

1. චක්ඛන සුත්තං	...	...	66
2. සබ්බන්තවස්සු	„	...	66
3. සීඝ්‍ර	„	...	66-68
4. අග්ගප්පසාද	„	...	70
5. වස්සකාර	„	...	72-76
6. දෙණ (ලොක)	„	...	76-78
7. අපරිභානිය	„	...	78-80
8. පභිලිත	„	...	80-82
9. උජ්ජාය	„	...	84
10. උද්භි සුත්තං	„	...	86

චක්ඛනවග්ගො වතුපඨා

5. රොහිතස්සවග්ගො

88-104

1. සමාධි භාවනා සුත්තං	...	...	88-90
2. පඤ්ඤා ව්‍යාකරණ	„	...	90
3. පඨමකොධගරු	„	...	90-92
4. දුතියකොධගරු	„	...	92
5. පඨමරොහිතස්ස	„	...	92-96
6. දුතියරොහිතස්ස	„	...	96-98
7. සුචිද්දර විද්දර	„	...	98
8. විසාඛ	„	...	100
9. විපලාස	„	...	100-102
10. උපකක්ඛිලෙස	„	...	102-104

රොහිතස්සවග්ගො සුඤ්චමො

සඨමො පණ්ණාසකො

2 දුතියො පණ්ණාසකො

106-194

1 පුඤ්ඤාභිසද්ධවග්ගො

106-122

1. පඨම පුඤ්ඤාභිසද්ධ සුත්තං	...	...	106-108
2. දුතිය පුඤ්ඤාභිසද්ධ	„	...	108-110
3. පඨම සංවාස	„	...	110-114
4. දුතිය සංවාස	„	...	114-116
5. පඨම (නකුල) සමජ්චි	„	...	116-118
6. දුතිය (නකුල) සමජ්චි	„	...	118
7. සුප්පවාසා	„	...	120
8. සුදත්ත අනාඨපිණ්ඩක	„	...	120
9. භොජ්‍යදායක	„	...	122
10. ගිහිසාමිච්චි පටිපදා	„	...	122

පුඤ්ඤාභිසද්ධවග්ගො සඨමො

විසයා

පිටුවකො

2 පනතකමම වගො

124-142

1. පනතකමම සුනනං	...	...	124-130
2. අනණ	„	...	130-132
3. සමුහම	„	...	132
4. නිරය	„	...	132
5. රූප (පපමණ)	„	...	134
6. සරාග (පුග්ගල)	„	...	134
7. අභි (මෙනක)	„	...	134-136
8. දෙවදනන	„	...	136-138
9. පඛාන	„	...	138-140
10. අධමේක	„	...	140-142

පනතකමමවගො දුතියො

3 අපණණකවගො

144-156

1. පඛාන අපණණකපටිපද සුනනං	...	...	144
2. දිට්ඨිඅපණණකපටිපද	„	...	144
3. අසපුරිසවමුකා	„	...	144-148
4. පඨම අග්ග	„	...	148
5. දුතිය අග්ග	„	...	148
6. කුසිකාරා	„	...	148-150
7. අවිනේනග්ග	„	...	150
8. දකඛිණාච්ඡද්ධි	„	...	152
9. වණ්ඨජා	„	...	152-154
10. කමෙබ්භ	„	...	156

අපණණකවගො තතියො

4 මචලවගො

158-172

1. පාණානිපාති සුනනං	...	...	158
2. මුසාවාදී	„	...	158
3. වණ්ණ	„	...	158-160
4. කොබගරු	„	...	160
5. නමොතම පරායන	„	...	162-164
6. මනනොතන	„	...	164
7. සමණමචල	„	...	166-168
8. සමණමචල සංඝෙකුප්පන	„	...	168-170
9. සමණමචල දිට්ඨි	„	...	170
10. සමණමචල බන්ධ	„	...	172

මචලවගො චතුසකා

විසයා

පිටපතක
174-194

5. අසුරවග්ගො

1	අසුර සුතනං	...	...	174-
2.	පඨමසමාධි	..	...	174-176
3.	දුතියසමාධි	..	...	176-178
4	තතියසමාධි	..	...	178-180
5	ඡවාලාන	..	...	180-182
6.	රුගවිනය	..	...	182-184
7.	බ්‍රහ්මභික්ෂුනි	..	...	184-186
8.	අනුකම්ප	..	...	186
9.	සිත්තපද	..	...	186-190
10	පොතලිය	..	...	190-194

අසුරවග්ගො පස්වග්ගො

දුතියො පණ්ණාසකො.

තතියො පණ්ණාසකො.

196-272

1. චලානකවග්ගො.

196-216

1.	පඨමචලානක සුතනං	...	...	196-198
2.	දුතියචලානක	..	...	198-200
3.	තුලහසුතනං	..	...	200-202
4.	උදකරහද	..	...	204-206
5.	අමබ	..	...	206-208
6.				(පාළියං නදිසාහි)
7.	මුසිකා සුතනං	...	...	208-210
8.	බලිවද්ද	..	...	210-212
9.	රානභි	..	...	214
10.	ආසිවිස	..	...	216

චලානකවග්ගො පඨමො.

2. හෙසිවග්ගො.

218-231

1.	කෙසි සුතනං	...	...	218-220
2.	අසාප්පානිජජව	..	...	220
3.	අසාප්පානිජපකොද	..	...	222-224
4.	නාන	..	...	226-228
5.	යාන	..	...	228-230
6.	අප්පමාද	..	...	230
7	ආරනභි	..	...	232
8.	සංවෙජනිය	..	...	232
9.	භය	..	...	234
10.	දුතියභය	..	...	234

හෙසිවග්ගො දුතියො.

විසය				පිටුව
	3. හයවග්ගො			234-256
1. හය	සුත්තං	...	...	234-236
2. උදකොරොහහය	,,	...	...	238-242
3. පුග්ගල	,,	...	...	242-246
4. දුතියපුග්ගල	,,	...	...	246
5. තතියපුග්ගල	,,	...	...	246-248
6. චතුස්සපුග්ගල	,,	...	...	248-250
7. තථාගත අව්චරිය	,,	...	...	250-252
8. දුතියතථාගතව්චරිය	,,	...	...	252-254
9. ආතඤ්චරිය	,,	...	...	254
10. චක්කවත්ති අව්චරිය	,,	...	...	256
	හයවග්ගො නිකායො.			

	4 පුග්ගලවග්ගො.			258-268
1. සංයෝජන පුග්ගල	සුත්තං	...	...	258-260
2. පටිභාන පුග්ගල	,,	...	...	260
3. තෙසාපුග්ගල	,,	...	...	260
4. එළුපථිපුග්ගල	,,	...	...	260
5. චජ්ජපුග්ගල	,,	...	...	262
6. පරිපූරකාරිපුග්ගල	,,	...	...	262
7. ගරුපුග්ගල	,,	...	...	264
8. නෙකධස්සපුග්ගල	,,	...	...	264-266
9. ධම්මභවික	,,	...	...	266
10. වාදි	,,	...	...	268
	පුග්ගලවග්ගො චතුස්සො.			

	5. ආහාරවග්ගො			268-272
1. ආහාර	සුත්තං	...	...	268
2. පහා	,,	...	...	268
3. ආලෝක	,,	...	...	270
4. ඔහාස	,,	...	...	270
5. පජ්ජාත	,,	...	...	270
6. කාල	,,	...	...	270
7. දුතියකාල	,,	...	...	272
8. චච්ඡිච්චරිත	,,	...	...	272
9. චච්ඡිච්චරිත	,,	...	...	272
10. සාර	,,	...	...	272
	ආහාරවග්ගො පඤ්චමො.			

නාතිකො පඤ්චමො.

විසයා

පිටපිබිඳ

4. චතුෂ්ඨා පණ්ණාසකො

274-412

1. ඉන්ද්‍රියවග්ගො.

274-286

1. ඉන්ද්‍රිය	සූතනං	...	...	274
2. බල	„	...	...	274
3. දුතියබල	„	...	...	274
4. තතියබල	„	...	...	274
5. චතුස්ථබල	„	...	...	276
6. අසංකේයය	„	...	...	276
7. රෝග	„	...	...	276
8. පරිහාණී	„	...	...	278
9. භික්ෂුණී	„	...	...	280-282
10. සුගතවිනය	„	...	...	284-286

ඉන්ද්‍රියවග්ගො පටිමො.

2. පටිපදාවග්ගො

288-304

1. පටිපදා	සූතනං	...	...	288
2. දුතියපටිපදා	„	...	...	288-290
3. තතියපටිපදා	„	...	...	290-292
4. චතුස්ථපටිපදා	„	...	...	294
5. පඤ්චමපටිපදා	„	...	...	296
6. ඡට්ඨපටිපදා	„	...	...	296-298
7. මොඝාලාංකපටිපදා	„	...	...	298
8. සාරිපුත්තපටිපදා	„	...	...	300
9. කිලෙසපරිකිබ්බාන	„	...	...	300-302
10. අරහත්තප්පත්ති	„	...	...	304

පටිපදාවග්ගො දුතියො

3. සපඤ්චතනියවග්ගො

306-330

1. සපඤ්චතනා	සූතනං	...	...	306-310
2. සාරිපුත්තපටිසම්භිදා	„	...	...	310-312
3. මහාකොට්ඨික	„	...	...	312-314
4. ආතඤ්ඤා	„	...	...	314-316
5. උපමාන	„	...	...	316-318
6. ආයාචමාන	„	...	...	318
7. රුහුල	„	...	...	318-320
8. චේතොවිමුත්ති	„	...	...	320-324
9. පරිනිබ්බානගෙතු	„	...	...	324
10. මහාපදෙසදෙහතා	„	...	...	326-330

සපඤ්චතනියවග්ගො තතියො

4. බ්‍රාහ්මණවග්ගො

332-356

1. යොධාජීව	සූතනං	...	...	332-334
2. පාටිභොග	„	...	...	334
3. වය්‍යකාර	„	...	...	334-336
4. ජාණ්ඩ්‍රයොනී	„	...	...	336-342

විෂයා

පිටිබිඳකා

5. චතුකෝටික සුඤ්ඤතා සුත්තං	342-344
6. බහුසුත්ත	344-346
7. දුතියවස්සකාර	346-350
8. උපක	352
9. සවුඤ්ඤා	354
10. භික්ඛුසංඝපොමන	354-356

මුහුණුවරයෙන් වතුපොත.

5. මහාවග්ගො.

358-412

1. සොතානුබන්ධ සුත්තං	358-362
2. ණාන	362-369
3. භද්දිය	370-376
4. සාසුතිය	37-3786
5. වප්ප	378-384
6. සාලා	384-388
7. මලලිකා	388-392
8. තප	392-402
9. තණ්හාජාලිනී	402-404
10. පෙම - දෙස	406-412

මහාවග්ගො පඤ්චමො.

මහාපණ්ණාසකො වතුපොත

5. පඤ්චමපණ්ණාසකො.

414-472

1 සප්පට්ඨිකවග්ගො.

414-428

1. සප්පට්ඨික සුත්තං	414
2. දුතියසප්පට්ඨික	416
3. තතියසප්පට්ඨික	416-418
4. චතුස්සප්පට්ඨික	418-420
5. පඤ්චමසප්පට්ඨික	420-422
6. ඡට්ඨිකසප්පට්ඨික	422
7. පඨමපාප - කල්‍යාණ	424
8. දුතියපාප - කල්‍යාණ	424-426
9. පඨමපාපධම්ම - කල්‍යාණධම්ම	426
10. දුතියපාපධම්ම - කල්‍යාණධම්ම	426-428

සප්පට්ඨිකවග්ගො පඨමො.

2. පටිසංසායනිවග්ගො

430-436

1. පටිසංසායන සුත්තං	430
2. පඨමනිරය - සංගතිකත්තං	430
3. දුතියනිරය - සංගතිකත්තං	432
4. තතියනිරය - සංගතිකත්තං	432
5. චතුස්සනිරය - සංගතිකත්තං	432

විෂය

පිටුවකයා

6. පඤ්චමනිරය - සංගතිකත්වය සුතනං	...	...	434
7. ඡරියනිරය - සංගතිකත්වය	„	...	434
8. සත්තමනිරය - සංගතිකත්වය	„	...	434
9. අරියමනිරය - සංගතිකත්වය	„	...	436
10. තවමනිරය - සංගතිකත්වය	„	...	436

පරිච්ඡෙදානුවලටයො දුතියො

3. සුවච්ඡිකවලටයො

438-444

1. වච්ඡිකවච්ඡික සුතනං	...	...	438
2. පඨම බාලපඤ්චික	„	...	438
3. දුතිය බාලපඤ්චික	„	...	440
4. තතිය බාලපඤ්චික	„	...	440
5. චතුස්සබ්බාලපඤ්චික	„	...	440
6. පඤ්චම බාලපඤ්චික	„	...	452
7. ඡරිය බාලපඤ්චික	„	...	442
8. සත්තම බාලපඤ්චික	„	...	442
9. අරියම බාලපඤ්චික	„	...	444
10. තවම බාලපඤ්චික	„	...	444
11. කච්ඡිකවච්ඡික	„	...	444

සුවච්ඡිකවලටයො තතියො

4. කමමවලටයො

446-460

1. පඨමකමම සුතනං	...	...	446
2. දුතියකමම	„	...	446-448
3. තතියකමම	„	...	448-450
4. චතුස්සකමම	„	...	452
5. පඤ්චමකමම	„	...	452-454
6. ඡරියකමම	„	...	454-456
7. සත්තමකමම	„	...	456
8. සාවර්ණ අතවර්ණ	„	...	456-458
9. සබ්බාපර්ණ අබ්බාපර්ණකමම සුතනං	...	...	458
10. සමණා සුතනං	...	...	458-460
11. සපපුරිසානිසංස	„	...	460

කමමවලටයො චතුස්සො

5. ආපනනිකවලටයො

462-472

1. පාපනිකවු සුතනං	...	...	462-464
2. ආපනනිකය	„	...	464-466
3. සිත්තනිසංස	„	...	468-470
4. සෙය්‍යා	„	...	470
5. ජුපාරහ	„	...	470
6. පඤ්ඤාද්වය	„	...	470

විෂයය	පිටුව
7. බහුකාර සුත්තං ...	472
8. අනරියවොහාරං ,, ...	472
9. අරියවොහාරං ,, ...	472
10. අනරියවොහාරං ,, ...	472

ආපනනිත්තයවග්ගො පඤ්චමො

පණ්ණාසකං පඤ්චමො

6. අභිඤ්ඤාවග්ගො	474-484
1. අභිඤ්ඤා සුත්තං ...	474
2. පරිඤ්ඤා ,, ...	474-476
3. සංඛ්‍යානිකා ,, ...	476
4. මාලුකා ,, ...	476-478
5. කුල ,, ...	478
6. පඨම ආර්ථික ,, ...	480
7. ද්විතීය ආර්ථික ,, ...	480-482
8. ත්‍රිතීය ආර්ථික ,, ...	482
9. අරඤ්ඤාසංකප්පා ,, ...	482-484
10. සංවර්ජිතා ,, ...	484

අභිඤ්ඤාවග්ගො පඤ්චමො

7. කම්මපට්ඨවග්ගො	486-492
1. පාණාතිපාත සුත්තං ...	486
2. අදිනාදිකා ,, ...	486
3. කාමමිත්‍යාපාර ,, ...	488
4. මුත්තාපාර ,, ...	488
5. පිත්තකාපාර ,, ...	488
6. පරුසාපාර ,, ...	490
7. සමථසලාප ,, ...	490
8. අභිජ්ඣාලු ,, ...	490
9. බ්‍යාපනා විතන ,, ...	492
10. මිත්‍යාදිකා ,, ...	492

කම්මපට්ඨවග්ගො සන්තමො

8. රාගාදිපෙය්‍යාලං	494-496
1. චතුසතිපට්ඨාන සුත්තං ...	494
2. චතුසමප්පධාන ,, ...	494
3. චතුර්ධිපාද ,, ...	494
4. 480 (රාගාදිපෙය්‍යාලං.) ...	496

රාගාදිපෙය්‍යාලං නිවර්තනං

චතුසකං සමන්තං

සුභනන්දපිටකේ
අඩගුනාරත්නායො
දුතියො භාගො

සුභ්‍රතන්තපිටකේ අට්ඨගුත්තරනිකායෝ

දුතියො භාගො

චතුක්කනිපාතො

1. පඨමො පණ්ණාසකො

1. භණ්ඩගාමවගෙහා

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමබ්බදධස්ස.

4. 1. 1. 1.

[අනුබ්බසුතනං]

1. ථිවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා වජ්ඣස්ස විහරති භණ්ඩගාමෙ.
තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු අභිනෙතස්සි භික්ඛවොති. භද්දනෙතති තෙ භික්ඛු
භගවතො පඨවස්සොස්ස භගවා එතදවොච:

චතුක්කනං භික්ඛවෙ ධම්මානං අනනුබොධා අප්පට්ඨෙධා එවමිදං දීඝමද්ධානං
සංඛාපිතං සංසරිතං මමඤ්ඤව තුල්හාකඤ්ඤව. කතමෙසං චතුක්කනං?

අරියස්ස භික්ඛවෙ සීලස්ස අනනුබොධා අප්පට්ඨෙධා එවමිදං දීඝමද්ධානං
සංඛාපිතං සංසරිතං මමඤ්ඤව තුල්හාකඤ්ඤව.

අරියස්ස භික්ඛවෙ සමාධිස්ස අනනුබොධා අප්පට්ඨෙධා එවමිදං දීඝමද්ධානං
සංඛාපිතං සංසරිතං මමඤ්ඤව තුල්හාකඤ්ඤව.

අරියාය භික්ඛවෙ පඤ්ඤාය අනනුබොධා අප්පට්ඨෙධා එවමිදං දීඝමද්ධානං
සංඛාපිතං සංසරිතං මමඤ්ඤව තුල්හාකඤ්ඤව.

අරියාය භික්ඛවෙ විමුක්තියා අනනුබොධා අප්පට්ඨෙධා එවමිදං දීඝ-
මද්ධානං සංඛාපිතං සංසරිතං මමඤ්ඤව තුල්හාකඤ්ඤව.

සමානාත්මතාවයේ අධ්‍යයනපොත

ද්විතීය භාගය

විග්‍රහකතීපාතය

1. ප්‍රථම පණ්ණාසකය

1. භණ්ඩගාම වගීය

ඒ භගවත් අර්භන් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට
නමසකාර වේවා.

4. 1 1. 1.

[අනුමුඛ සූත්‍රය]

1. ම) විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැදූරට භණ්ඩගාමයෙහි වැඩ වසන සේක එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි, සී භික්ෂුන් ඇමැතු සේක. ඒ භික්ෂුහු පින්වතුන් වහන්සැ සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල සූත්‍රය වදාළ සේක.

මහණෙනි, ධර්ම සතර දෙනකු අවබෝධ නොකිරීමෙන් පසක් නො-
කිරීමෙන් මා විසිනුදු නොප විසිනුදු මෙසේ දීඝිකාලයෙක් (භවයෙන්
භවයට ගමන වශයෙන්) දුවන ලදී. (පුත පුතා යාම් ඊම් විසින්) ඇවිදිනා
ලදී. නොහොත් මා හා නොපගේ සකුම්බර සංසරණ වී. කවර සතර
දෙනකුය යත්:

මහණෙනි, නිද්දේශ ශීලය අවබෝධ නොකිරීමෙන් පසක් නො-
කිරීමෙන් මා විසිනුදු නොප විසිනුදු මෙසේ දීඝිකාලයෙක් දුවන ලදී.
ඇවිදිනා ලදී.

මහණෙනි, නිද්දේශ සමාධිය අවබෝධ නොකිරීමෙන් පසක් නො-
කිරීමෙන් මා විසිනුදු නොප විසිනුදු මෙසේ දීඝිකාලයෙක් දුවන ලදී
ඇවිදිනා ලදී.

මහණෙනි, නිද්දේශ ප්‍රඥාව අවබෝධ නොකිරීමෙන් පසක් නොකිරී-
මෙන් මා විසිනුදු නොප විසිනුදු මෙසේ දීඝිකාලයෙක් දුවන ලදී.
ඇවිදිනා ලදී.

මහණෙනි, නිද්දේශ විමුක්තිය අවබෝධ නොකිරීමෙන් පසක්
නොකිරීමෙන් මා විසිනුදු නොප විසිනුදු මෙසේ දීඝිකාලයෙක් දුවන ලදී.
ඇවිදිනා ලදී.

තසිදං භික්ඛවෙ අරියං සීලං අනුබුද්ධං පටිච්ඤාං, අරියො සමාධි අනුබුද්ධො පටිච්ඤො, අරියා පඤ්ඤා අනුබුද්ධා පටිච්ඤා, අරියා විමුක්ති අනුබුද්ධා පටිච්ඤා, උච්ඡින්නා භවතණ්ණා ඛිණ්ණා භවතෙතති, තත්ති'දාහි සුතඛ්ඛවොති.

ඉදමවොච භගවා, ඉදං වචා සුතතො අථාපරං ථතදවොච සත්ථා:

1. සීලං සමාධි පඤ්ඤා ච විමුක්ති ච අනුහරා, අනුබුද්ධා ඉමෙ ධම්මා ගොතමෙන යසසිනා.
2. ඉති බුද්ධො අභිඤ්ඤාය ධම්මකතාසි භික්ඛුනං, දුක්ඛස්සන්තකරො සත්ථා වක්ඛුමා පරිනිබ්බතො'ති.

4. 1. 1 2.

[පපතිතසුතං]

[සාවස්ථිනිදාහං]

2. වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි අසමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මචිත්තො පපතිතො'ති වුච්චති. කතමෙහි වතුහි?

අරියෙන භික්ඛවෙ සීලෙන අසමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මචිත්තො පපතිතො'ති වුච්චති.

අරියෙන භික්ඛවෙ සමාධිනා අසමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මචිත්තො පපතිතො'ති වුච්චති.

අරියාය භික්ඛවෙ පඤ්ඤාය අසමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මචිත්තො පපතිතො'ති වුච්චති.

අරියාය භික්ඛවෙ විමුක්තියා අසමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මචිත්තො පපතිතො'ති වුච්චති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි අසමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මචිත්තො පපතිතො'ති වුච්චති.

වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මචිත්තො අපපතිතො'ති¹ වුච්චති. කතමෙහි වතුහි?

අරියෙන භික්ඛවෙ සීලෙන සමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මචිත්තො අපපතිතො'ති වුච්චති.

අරියෙන භික්ඛවෙ සමාධිනා සමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මචිත්තො අපපතිතො'ති වුච්චති.

අරියාය භික්ඛවෙ පඤ්ඤාය සමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මචිත්තො අපපතිතො'ති වුච්චති.

1. අපපතිතො - සං., PTS.

මහතෙති, ඒ ආයතීයය අවබෝධ කරණ ලදි. පසක් කරණ ලදි. ඒ ආයතීයමාධ්‍ය අවබෝධ කරණ ලදි. පසක් කරණ ලදි. ඒ ආයතීයප්‍රභව අවබෝධ කරණ ලදි. පසක් කරණ ලදි. ඒ ආයතීයමුක්තිය අවබෝධ කරණ ලදි. පසක් කරණ ලදි. හවමාමණ්ඩ සිදුනා ලදි. හවතෙතනිය සමිණ වුවා. දුන් කලි ප්‍රතභීවයෙන් නැති.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාළ සේක. සුභතයන් වහන්සේ මෙය වදාළ වැලි ශායනයන් වහන්සේ අන්‍ය වූ ද තෙල දෙගය වදාළ සේක:

1. යශස්වී වූ ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් (මාභීෂලසම්ප්‍රයුක්ත) ශීලය සමාධිය ප්‍රඥය ලෝකොත්තර වූ විමුක්තිඵලය යන මේ දහම්හු අවබෝධ කරණ ලදහ.

2. මෙසේ බුදුහු විශිෂ්ටඥායෙන් දැන හික්මනට දහම් දෙසූ සේක. වට්ටක් කෙළවර කොට සිටි පසැස් ආති ශායනායත් වහන්සේ (කෙලෙස් පිරිනිවණින්) පිරිනිසි සේක.

4. 1. 1. 2.

[පපතිය සූත්‍රය]

[සැමයේ නිදනයි:]

2. මහභෞති, සභර කරුණෙහිත් අසම්පාගත පුද්ගල මෙසස්තෙන් ගිලිහිනා සි නියනු ලැබේ. කවර සභර කරුණෙහි යත්:

මහණෙනි, නිර්දෝෂ ශීලසෙන් සමනාගත තොවුයේ මෙසස්තෙන් ගිලිහිනා සි නියනු ලැබේ.

මහඟුතුංග, නිදේශ සමාධිසේන සම්බුද්ධාගම නොවූයේ මෙසේනෙන්
සිද්ධිහිතා සි කියනු ලැබේ.

මහනුවර, නිදේශ ප්‍රඥපෙත් සම්බන්ධතා නොවූයේ මෙසේනෙන් ගිණි-
හිතා සි තිබුණු බැවිනි.

මහභෝගි, තිදේප විමුක්තියෙන් සමනාගත තොවුගේ මේ සස්තෙන්
ගිව්විතා සි නියනු ලැබේ.

මහනෙති, මේ සතර කරුණින් සමන්විත නොවූයේ චෛස්වනෙන් ගිලිහිනා සි කියනු ලැබේ.

දිසාණෙනි, සතර කරුණෙනින් සම්බාගත වූ පුද්ගල වෙසස්සෙනත්තො ගිලිහිතාසි නිසානු ලැබේ. තවර සතර කරුණෙන සත්:

මහනෙති, නිදේශ ගිලයෙන් සමනාගත වූයේ මෙසස්තෙන් නො-
ගිවිහිනා සි නියන ලැබේ.

මහණෙනි, නිද්දේශ සමාපියෙන් සමකාලීන වූයේ මෙසේයැයි කො-
ට්ටුකිනාඩි කියනු ලැබේ.

විවේකය, විවේචනා ප්‍රඥාපෝෂණය සම්පාදනය වූයේ මෙසේය. නොගිණි-
භිකූලයා විසින් ලැබේ.

අරියාය භික්ඛවෙ විමුත්තියා සමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මවිනයා අපපතීනො'ති වුච්චති.

ඉතෙහි ඛො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙහි සමන්තාගතො ඉමස්මා ධම්මවිනයා අපපතීනො'ති වුච්චති.

3. චූතා පතන්ති පතීතා ගිඤ්ඤා ව පුතරුගතා,
කතං කීච්චං¹ රතං රමමං සුඛෙතොනාගතං සුඛං'ති.

4. 1. 1. 3.

[පඨමබග්ගතං]

3. චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො අවෘත්තො අසප්පරිසො බතං උපහතං අත්තාතං පරිහරති. සාවච්ඡො ව ගොති සානුවච්ඡො විඤ්ඤානං. බහුං ව අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි චතුති?

අනනුවිච්චි අපරියොගාගෙඤ්ඤා අවණණාරහස්ස චණණං භාසති.

අනනුවිච්චි අපරියොගාගෙඤ්ඤා චණණාරහස්ස අවණණං භාසති.

අනනුවිච්චි අපරියොගාගෙඤ්ඤා අපසාදනීයෙ යානෙ පසාදං උපදංසෙති.

අනනුවිච්චි අපරියොගාගෙඤ්ඤා පසාදනීයෙ යානෙ අපසාදං උපදංසෙති.

ඉතෙහි ඛො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො අවෘත්තො අසප්පරිසො බතං උපහතං අත්තාතං පරිහරති. සාවච්ඡො ව ගොති සානුවච්ඡො විඤ්ඤානං. බහුං ව අපුඤ්ඤං පසවති.

චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො විශවතො සප්පරිසො අකබ්භං අනුපහතං අත්තාතං පරිහරති. අනවච්ඡො ව ගොති අනනු-වච්ඡො විඤ්ඤානං. බහුං ව පුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි චතුති?

අනුවිච්චි පරියොගාගෙඤ්ඤා අවණණාරහස්ස අවණණං භාසති.

අනුවිච්චි පරියොගාගෙඤ්ඤා චණණාරහස්ස චණණං භාසති.

අනුවිච්චි පරියොගාගෙඤ්ඤා අපසාදනීයෙ යානෙ අපසාදං උපදංසෙති.

අනුවිච්චි පරියොගාගෙඤ්ඤා පසාදනීයෙ යානෙ පසාදං උපදංසෙති.

1. කතනීපමං.

මහණෙනි, නිද්දේශ විමුක්තියෙන් සමකාලීන වූයේ මෙසේනෙන් නොගිව්වනි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණෙන් සමකාලීන වූයේ මෙසේනෙන් නොගිව්වනි යි කියනු ලැබේ.

3. (යම් කෙනෙක්) ව්‍යුහ වූහු ද, (මහු ව්‍යුහ වන බැවින්; හෙත්. යම් කෙනෙක්) පතිත වූහු ද, (මහු පතිත වන බැවින්) ව්‍යුහ වෙත්. රුහුණෙන් රත්වූවාහුද යළි ජාත්‍යාදියට වැටුනහ. පිටුමගින් කළයුතු කිසි කොට නිමවන ලදී. ඇලියයුතු ගුණෙහි ඇලෙන ලදී. (මානුෂසුඛාදී) සුඛයෙන් (දිව්‍යසුඛාදී) සුඛය පිළිවෙලින් ලබන ලදී.

4. 1. 1. 3.

[පඨමවග සූත්‍රය]

3. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමකාලීන වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ වූ බාලයා ගුණ විසින් සාල (එහෙයින් ම) නව, ආත්මය (සාධනාත්මය) පස්වටයි. නුවණැත්තනට දෙස් සහිතයෙක් ද උපවාද සහිතයෙක් ද වෙයි. බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි. කවර සතර කරුණෙන යත්:

තොදුන (විමසිම් විසින්) තො බැස ගෙන නුගුණ කිය සුත්තයුගේ ගුණ කියයි.

තො දුන තො බැස ගෙන ගුණ වැණිය සුත්තයුගේ අගුණ කියයි.

තොදුන තො බැස ගෙන තොපහදනට නිසි කරුණෙහි පැහැදීම උපදවයි.

තොදුන තො බැස ගෙන පහදනට නිසි කරුණෙහි අප්‍රසාදය උපදවයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණෙන් සමකාලීන වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ වූ බාලයා ගුණ විසින් සාරු එහෙයින් ම තවුවා වූ ආත්මය පිළිදගනේය. නුවණැත්තනට වරද සහිතයෙක් ද උපවාද සහිතයෙක් ද වේ. බොහෝ අකුසල් ද ප්‍රසව කෙරෙයි.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමකාලීන, ව්‍යක්ත, සත්පුරුෂ, පණතිත කෙමේ ගුණ විසින් සාරු තො ලන ලද (එහෙයින් ම) තො තවුවා වූ ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. නුවණැත්තනට දෙම රහිතයෙක් ද උපවාද රහිතයෙක් ද වෙයි. බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙයි. කවර සතර කරුණෙන යත්:

දුන ගෙන විමසිම් විසින් බැස ගෙන නුගුණ කිය සුත්තයුගේ නුගුණ කියයි.

දුන ගෙන බැස ගෙන ගුණ කියනට නිස්සත්‍රයේ ගුණ කියයි.

දුන ගෙන බැස ගෙන තො පහදනට නිසි කරුණෙහි තො පැහැදීම උපදවයි.

දුන ගෙන බැස ගෙන පහදනට නිසි කරුණෙහි ප්‍රසාදය උපදවයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො පියවොතො
අසපුරිසො අනඛතං අනුපහතං අත්තාතං පරිහරති. අනවජ්ජො ව භොති
අනනුවජ්ජො විඤ්ඤානං, ඛන්තං ව අපුඤ්ඤං පසවතීති.

4. යො නිඤ්ඤං පසංසති නං වා නිඤ්ඤා යො පසංසියො,
විවිතාති මුඛෙන සො කල්මි කල්මිතා තෙන සුඛං න විඤ්ඤා.
5. අපමනෙතො අයං කල්මි යො අනෙබ්බු ධනපරුජයො,
සබ්බස්සාපි සභාපි අත්තාතා අයමෙව මහනාතරෙ කල්මි
යො සුගතෙසු මනං පදොසයෙ.
6. සතං සහස්සාතං නිරබ්බුදාතං ඡන්තංසතිං² පඤ්ඤා ව අබ්බුදාති,
යමරියගරාති³ නිරයං උපෙති වාචං මනඤ්ඤා පණ්ඩිතො පාපකාන්ති.

4. 1. 1. 4.

[දුතියබතසුත්තං]

4. වතුසු භික්ඛවෙ මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො බාලො අව්‍යතොතො අසපුරිසො
බතං උපහතං අත්තාතං පරිහරති. සාවජ්ජො ව භොති සානුවජ්ජො
විඤ්ඤානං, ඛන්තං ව අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙසු වතුසු?

මාහරි භික්ඛවෙ මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො බාලො අව්‍යතොතො අසපුරිසො
බතං උපහතං අත්තාතං පරිහරති. සාවජ්ජො ව භොති සානුවජ්ජො
විඤ්ඤානං, ඛන්තං ව අපුඤ්ඤං පසවති.

පිතරි භික්ඛවෙ මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො -පෙ- තථාගතෙ භික්ඛවෙ මිච්ඡා
පටිපජ්ජමානො -පෙ- තථාගතසාවකෙ භික්ඛවෙ මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො
බාලො අව්‍යතොතො අසපුරිසො බතං උපහතං අත්තාතං පරිහරති.
සාවජ්ජො ව භොති සානුවජ්ජො විඤ්ඤානං, ඛන්තං ව අපුඤ්ඤං පසවති.

ඉමෙසු බො භික්ඛවෙ වතුසු මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො බාලො අව්‍යතොතො
අසපුරිසො බතං උපහතං අත්තාතං පරිහරති. සාවජ්ජො ව භොති සානු-
වජ්ජො විඤ්ඤානං, ඛන්තං ව අපුඤ්ඤං පසවතීති.

1. සො සුගතෙසු හා මො පසාදයෙ - සීචු. 2. ඡන්තංසති - ඡන්තං, ඡන්තංස ව - PTS.
3. යමරියං ගරාසීය - සො.

මහණෙනි, මේ සතර කාරුණෙන් සමුදායන, ව්‍යාකෘත, සන්තප්පරාම, පණ්ණාසක තෙමේ ගුණ විසින් නො සැරැ එහෙයින් ම නො නට ආත්මය පිළිදගනේ ය. නුවණැතියනට දෙම සහිතයෙක් ද උපවාද රහිතයෙක් ද වේ. බොහෝ කුසල් ද ප්‍රසව කෙරෙයි.

4. යමෙක් නිද්දායීයා පසසා ද, යමෙක් ප්‍රශංසාහී වේ නම් ඔහු හෝ නිගණ්ඨී ද, හෙතෙමේ මුළින් පමි රැස් කෙරෙයි. ඒ පමින් සුඛයක් නො ලබන්නේ ය.

5. දුකෙළියෙහි ලා සියලු සංකීය ධනය හා තමා ද හා සමග යම් ධනපරුපයෙක් වේ ද, මේ පරාජය සංක්‍රමානු ය. යමෙක් සමාගත පුද්ගලයන් කෙරෙහි සිහ අප්‍රීතික කරන්නේ නම් මෙය ම මහත්තර පරාජය වේ.

6. යම් හෙයෙකින් ලාමක වූ වචනය හා සිත ද පිහිටුවා ආයතීයන් ගරහනුයේ තීරයට වැදේ ද, (එහි ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය) නිර්ජලද එක්ලක්ෂ සතිසෙකි. අර්බුද පසෙකි.

4. 1. 1. 4.

[දුකියධනසුත්‍රය]

4. මහණෙනි, සතර දෙනකු කෙරෙහි වරදවා පිළිපත් අව්‍යක්‍ෂන අසත්-පුරාම බාල තෙමේ ගුණ විසින් සැරැ (එහෙයින් ම) නටුවා වූ ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. නුවණැතියනට දෙම සහිතයෙක් ද උපවාද සහිත-යෙක් ද වෙයි. බොහෝ පමි ද ප්‍රසව කෙරෙයි. කවර සතර දෙනකු කෙරෙහිය යත්:

මහණෙනි, මෑතියන් කෙරෙහි වරදවා පිළිපදනා අව්‍යක්‍ෂන අසත්පුරාම බාල තෙමේ ගුණ විසින් සැරැ නටුවා වූ ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. නුවණැතියනට දෙම සහිතයෙක් ද උපවාද සහිතයෙක් ද වෙයි. බොහෝ පමි ද රැස් කෙරෙයි.

හෙණෙනි, පියානන් කෙරෙහි වරදවා පිළිපත්...මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි වරදවා පිළිපත් ... මහණෙනි, තථාගතප්‍රාචිකයා කෙරෙහි වරදවා පිළිපත් අව්‍යක්‍ෂන අසත්පුරාම බාල තෙමේ (ගුණ විසින්) සාරා ලත ලද (එහෙයින් ම) නටුවා වූ ආත්මය පිළිදගනේ ය. නුවණැතියනට දෙම සහිතයෙක් ද උපවාද සහිතයෙක් ද වෙයි. බොහෝ පමි ද ප්‍රසව කෙරෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර දෙනා කෙරෙහි වරදවා පිළිපත් අව්‍යක්‍ෂන අසත්පුරාම බාල තෙමේ සැරැ නටුවා වූ ආත්මය පිළිදගනේ ය. නුවණැතියනට දෙම සහිතයෙක් ද උපවාද සහිතයෙක් ද වෙයි. බොහෝ අකුසල් ද ප්‍රසව කෙරෙයි.

චතුස්ස භික්ඛවෙ සමමා පටිපජ්ජමානො පණ්ඩිතො වියතො සප්පරිසො අක්ඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති. අනවජේජා ච භොති අනනුවජේජා විඤ්ඤානං. ඛහුං ච පුඤ්ඤං පසවති. කතමෙස්ස චතුස්ස?

මානරී භික්ඛවෙ සමමා පටිපජ්ජමානො පණ්ඩිතො වියතො සප්පරිසො අක්ඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති. අනවජේජා ච භොති අනනුවජේජා විඤ්ඤානං. ඛහුං ච පුඤ්ඤං පසවති.

පිතරී භික්ඛවෙ සමමා පටිපජ්ජමානො -පෙ- තථාගතෙ භික්ඛවෙ සමමා පටිපජ්ජමානො -පෙ- තථාගතසාවකෙ භික්ඛවෙ සමමා පටිපජ්ජමානො පණ්ඩිතො වියතො සප්පරිසො අක්ඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති. අනවජේජා ච භොති අනනුවජේජා විඤ්ඤානං. ඛහුං ච පුඤ්ඤං පසවති.

ඉමෙස්ස ඛො භික්ඛවෙ චතුස්ස සමමා පටිපජ්ජමානො පණ්ඩිතො වියතො සප්පරිසො අක්ඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති. අනවජේජා ච භොති අනනුවජේජා විඤ්ඤානං. ඛහුං ච පුඤ්ඤං පසවති.

7. මානරී පිතරී වාපි යො ඕවජා පටිපජ්ජති,
තථාගතෙ ච සලුඛ්ඛෙ අථ වා තස්ස සාවකෙ,
ඛහුඤ්ඤා සො පසවති අපුඤ්ඤං තාදිසො තරො.

8. තාය අධම්මචරියාය මාතාපිතුස්ස පණ්ඩිතා,
ඉධෙව නං ගරහනති පෙච්චාපායඤ්ඤා ගවජති,

9. මානරී පිතරී වාපි යො සමමා පටිපජ්ජති.
තථාගතෙ ච සලුඛ්ඛෙ අථ වා තස්ස සාවකෙ,
ඛහුඤ්ඤා සො පසවති පුඤ්ඤමපි තාදිසො තරො.

10. තාය ධම්මචරියාය මාතාපිතුස්ස පණ්ඩිතා,
ඉධ වෙච නං පසංසනති පෙච්ච සංගො ච මොදතිති.

මහණෙනි, සතර දෙනකු කෙරෙහි මොනොවට පිළිපදන වාසනා සන්පුරුෂ පණ්ඩිත තෙමේ නොසාරු ලත ලද (එහෙයින් ම) නො තට ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. නුවණැතියනට දෛශ්‍ය රහිතයෙක් ද උපවාද රහිතයෙක් ද වෙයි. බොහෝ පින් ද ප්‍රසව කෙරෙයි. කවර සතර දෙනෙකු කෙරෙහි යත්:

මහණෙනි, මෑණියන් කෙරෙහි මොනොවට පිළිපදන වාසනා සන්පුරුෂ පණ්ඩිත තෙමේ නො සාරු එහෙයින් ම නො තට ආත්මය පිළිදගනේ ය. නුවණැතියනට දෛශ්‍ය රහිතයෙක් ද උපවාද රහිතයෙක් ද වෙයි. බොහෝ පින් ද ප්‍රසව කෙරෙයි:

මහණෙනි, පියානන් කෙරෙහි මොනොවට පිළිපදනා ... මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි මොනොවට පිළිපදනා ... මහණෙනි, තථාගත ශ්‍රාවකයා කෙරෙහි මොනොවට පිළිපදනා වාසනා සන්පුරුෂ පණ්ඩිත තෙමේ නො සාරු ලත ලද එහෙයින් ම නො තට ආත්මය පිළිදගනේ ය. නුවණැතියනට දෛශ්‍ය රහිතයෙක් ද උපවාද රහිතයෙක් ද වෙයි. බොහෝ පින් ද ප්‍රසව කෙරෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර දෙනා කෙරෙහි මොනොවට පිළිපදනා වාසනා සන්පුරුෂ පණ්ඩිත තෙමේ සාරු නො වූ එහෙයින් ම නො තට ආත්මයක් පිළිදගනේ ය. නුවණැතියනට දෛශ්‍ය රහිතයෙක් ද උපවාද රහිතයෙක් ද වෙයි. බොහෝ පින් ද ප්‍රසව කෙරෙයි.

7. යම් මිනිසෙක් (මිත්‍යාදිකාදීන් සෙයින්) මෑතියන් කෙරෙහි ද, (අජාතනත්‍රු ආදීන් සෙයින්) පියා කෙරෙහි ද වරදවා පිළිපදනේ ද, (දෙවදත්ත ආදීන් සෙයින්) සමසක්සලේඛ තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි ද වරදවා පිළිපදනේ ද, වැලින් (කොකාලිකාදීන් සෙයින්) තථාගත ශ්‍රාවකයා කෙරෙහි වරදවා පිළිපදනේ ද, එබඳු ඒ මිනිස් බොහෝ අකුසල් ද ප්‍රසව කෙරෙයි.

8. මවු පියන් කෙරෙහි ලා කළ ඒ අධිමය්‍යායෙන් පඩිනු මෙලොවිහි ම ඔහු ගරහන් මෙයින් සැව අපායට ද යෙයි.

9. යම් මිනිසෙක් මවුකෙරෙහි දු පියා කෙරෙහි දු සමසක් සලේඛ තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි දු වැලින් තථාගත ශ්‍රාවකයා කෙරෙහි දු මොනොවට පිළිපදනේ ද, එබඳු ඒ මිනිස් බොහෝ පිණිස ප්‍රසව කෙරෙයි.

10. මවුපියන් කෙරෙහි ලා කළ (සමසක් ප්‍රතිපත්ති සහිතයා) ඒ පඩිනු ඔහු මෙලොවිහි ම පසසත්. මෙයින් සැව ධර්මය්‍යායෙන් සවගීයෙහි ද (විපාකතඤ්ඤායෙන් සතුටු වෙයි.

4. 1. 1. 5.

[අනුසොතසුතං]

5. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සතෙතො සංවිජ්ජිමානා ලොකස්මිං.
කතමෙ වත්තාරො?

අනුසොතගාමී පුග්ගලො, පටිසොතගාමී පුග්ගලො, සීතතෙතො පුග්ගලො,
තිණේණා පාරගතො ඵලෙ තිට්ඨති බ්‍රාහ්මණො.

කතමො ව භික්ඛවෙ අනුසොතගාමී පුග්ගලො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො
පුග්ගලො කාමෙ ව පටිසෙවති, පාපඤ්ච කම්මං කරොති, අයං ථූව්වති භික්ඛවෙ
අනුසොතගාමී පුග්ගලො.

කතමො ව භික්ඛවෙ පටිසොතගාමී පුග්ගලො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො
පුග්ගලො කාමෙ න පටිසෙවති, පාපඤ්ච කම්මං න කරොති, සභාපි දුක්ඛෙන
සභාපි දෙමතස්සෙත අසුඛබ්බො'පි රුද්ධානො පරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං
බ්‍රහ්මචරියං වරති. අයං ථූව්වති භික්ඛවෙ පටිසොතගාමී පුග්ගලො.

කතමො ව භික්ඛවෙ සීතතෙතො පුග්ගලො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො
පුග්ගලො පඤ්චනාං ඔරමාගියානං සඤ්ඤාද්වයානං පරිකප්පා ඔපපාතිකො
හොති, තත් පරිනිබ්බාසී අනාචතතිධම්මො තස්මා ලොකා. අයං ථූව්වති
භික්ඛවෙ සීතතෙතො පුග්ගලො.

කතමො ව භික්ඛවෙ පුග්ගලො තිණේණා පාරගතො ඵලෙ තිට්ඨති
බ්‍රාහ්මණො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ආසවානං බයා අනාසවං
චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාද්විමුත්තිං දිට්ඨො ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා
උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං ථූව්වති භික්ඛවෙ පුග්ගලො තිණේණා පාරගතො
ඵලෙ තිට්ඨති බ්‍රාහ්මණො.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරො පුග්ගලො සතෙතො සංවිජ්ජිමානා
ලොකස්මිනති.

11. යෙ කෙච්ඡි කාමෙසු අසඤ්ඤානා ජනා අවිතරාගා ඉධ කාමභොගිනො,
පුත්‍රපුත්‍රං ජාතිජරාපගාහිනො තණ්හාධිපන්නා අනුසොතගාමිකො.

12. තස්මා හි ධිරො ඉධුපට්ඨිතාසනී කාමෙ ව පාපෙ ව අසෙවමානො,
සභාපි දුක්ඛෙන ජ්ඣෙය්‍ය කාමෙ පටිසොතගාමීති නමාහු පුග්ගලො.

4. 1. 1. 5.

[අනුසොතසූත්‍රය]

5. මහණෙනි, පුද්ගලයෝ සභර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ. කවර සභර කෙනෙක යත්:

අනුසොතගාමී පුද්ගලය, පටිසොතගාමී පුද්ගලය, සීතත්ත පුද්ගලය, ඔසතරණය කොට සිටි එහෙයින් ම පරතෙර ගිය නිවන් තෙලෙහි සිටුනා ක්ෂණසුව බ්‍රාහ්මණ යි.

මහණෙනි, අනුසොතගාමී පුද්ගල නම් කවරේය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් වස්තුකාමයන් ද සෙවුනේ ය. පස්පච්ච ද කෙරේ. මහණෙනි, මේ අනුසොතගාමී පුද්ගල යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පටිසොතගාමී පුද්ගල නම් කවරේය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් වස්තුකාමයන් නො සෙවුනේ ය. පස්පච්ච ද නොකරයි. සහගිය දුකින් ද සහගිය දෙමිනසින් ද කළු එ හුනු මුහුණු ඇතිකරන් හඬනේ පිරිපුන් පිරිසිදු බහිරු පුරයි. මහණෙනි, මේ පටිසොතගාමී පුද්ගල යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සීතත්ත පුද්ගල නම් කවරේය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පඤ්ච ඔරමහානීය සංයෝජනයන් ක්‍ෂය ව යෑමෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ සුදවැසි බඹලොව පිරිනිවන් පාතා සුලු වූයේ ඒ බඹලොවින් වටිලා නො එන සැහැවි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සීතත්ත පුද්ගල යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ඔසතරණය කොට සිටි එහෙයින් ම පරතෙර ගිය නිවන් තෙලෙහි සිටුනා බ්‍රාහ්මණ පුද්ගල නම් කවරේය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආසුරයන් ක්‍ෂය ව යෑමෙන් අනාසුව වූ (ඵලසමාධි සංඛ්‍යාත) වෙතොවිමුකනීය (ඵලප්‍රඥ සංඛ්‍යාත) ප්‍රඥ විමුකනීය මෙලොවිහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට එළඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල ඔස තරණය කොට සිටි එහෙයින් ම පරතෙර ගිය නිවන් තෙලෙහි සිටුනා ක්ෂණසුව බ්‍රාහ්මණ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සභර පුද්ගල කෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ.

11. මෙලොව කාමයන් කෙරෙහි ලා අසංයත වූ අවිතරාග වූ කාම-හොඟි වූ පුත පුතා ජාති ජරා දෙකට වැදගත්තා වූ තෘෂ්ණාවට බැස ගත් යම් ජන කෙනෙක් ඇද්ද ඔහු අනුසොතගාමීහු යි.

12. එහෙයින් ම මෙලොව එළඹ සිටි සිහි ඇති ධර තෙමේ වස්තුකාමයන් ද පඤ්චපාපයන් ද නො සෙවුනේ සහගිය දුකින් කාමයන් හැර සිටුනේ ය. ඒ පුහුලා පටිසොතගාමී යි කියත්.

13. යො වෙ නිලෙසාති පභාස පඤ්ච පරිපුණ්ණසෙවො
අපභානධම්මො,
වෙතොවසිපපතො; සමාතිතිඤ්ඤො ස වෙ ඩිතතො;ති
තරො පටුවති.

14. පරොවරු යස්ස සමෙව ධම්ම, විච්ඡිපිතා අත්භතා න සන්ති,
ස වෙදගු වුසිතමුග්ගවර්ඤො ලොකනතගු පාරගතො;ති වුච්චති.

4. 1. 1. 6.

[අපසංසුතසුතනං]

6. වතනාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සනො; සංචේජ්ජමානා ලොකස්මිං.
කතමෙ වතනාරො?

අපසංසුතො සුතෙන අනුපපන්නො, අපසංසුතො සුතෙන උපපන්නො,
බහුසංසුතො සුතෙන අනුපපන්නො, බහුසංසුතො සුතෙන උපපන්නො.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අපසංසුතො හොති සුතෙන අනුපපන්නො?
ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස අපසංසුතං සුතං හොති සුතනං ගෙය්‍යං
වෙය්‍යාකරණං ගාථා¹ උද්ගතං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අඛණ්ඩධම්මං වෙදලං.
සො තස්ස අපසංසුතස්ස සුතස්ස න අත්ථෙඤ්ඤාය න ධම්මෙඤ්ඤාය න ධම්මානු-
ධම්මපටිපන්නො හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අපසංසුතො
හොති සුතෙන අනුපපන්නො.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අපසංසුතො හොති සුතෙන උපපන්නො?
ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස අපසංසුතං සුතං හොති සුතනං ගෙය්‍යං
වෙය්‍යාකරණං ගාථා උද්ගතං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අඛණ්ඩධම්මං වෙදලං.
සො තස්ස අපසංසුතස්ස සුතස්ස අත්ථෙඤ්ඤාය ධම්මෙඤ්ඤාය ධම්මානු-
ධම්මපටිපන්නො හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අපසංසුතො හොති,
සුතෙන උපපන්නො.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො බහුසංසුතො හොති සුතෙන අනුපපන්නො?
ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස බහු² සුතං හොති සුතනං ගෙය්‍යං
වෙය්‍යාකරණං ගාථා උද්ගතං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අඛණ්ඩධම්මං වෙදලං.
සො තස්ස බහුසංසුතස්ස සුතස්ස න අත්ථෙඤ්ඤාය න ධම්මෙඤ්ඤාය න ධම්මානු-
ධම්මපටිපන්නො හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො බහුසංසුතො හොති,
සුතෙන අනුපපන්නො.

1. ගාථං. මජ්ඣං. 2. බහුසංසුතං - මජ්ඣං.

13. යම් ආයතනවලින් එකතුවෙන් පැමිණිලි කළ හැකි කෙලෙසින් පිං පිරිසින් යුක්ත අතීතයක් ඇති බවට අනුමාන කළ හැකි බවට පිළිගැනීමට පිහිටුවා ලියා ඇති අතර, ඒ ආයතනවලින් එකතුවෙන් සිතන බව නිවැරදි ලෙසින්.

14. යමක් හු විසින් කුසලාකුසලධර්මයෝ නුවණින් වැදගෙන තසන ලද්දහු, අඤ්ඤාන වුවහු, විදායනා නොවෙත් ද, වාස නම් කළ බලිකර ඇති තුන්ලෝ කෙළසත් සිවුමග නුවණින් නිවන් යියා වූ ඒ අංකීශ්‍රාවක තෙම පාරගත සී කියනු ලැබේ.

4. 1. 1. 6.

[နာမရတနာ]

6. මහනෙහි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යාමාන යහ. කවර සතර දෙනෙකු යත්:

ශ්‍රාවයෙන් උපපන්න තොවු (සිද්ධිප්‍රාප්ත තොවු) අලංශ්‍රාව ය. ශ්‍රාවයෙන් උපපන්න වූ අලංශ්‍රාව ය. ශ්‍රාවයෙන් අනුපපන්න වූ බහුශ්‍රාව ය. ශ්‍රාවයෙන් උපපන්න වූ බහුශ්‍රාව යි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල ශ්‍රාවකයෙක් අනුප්පන්න අලාශ්‍රාවකයෙක් වේ ද? මහණෙනි, මෙසේ නොහි කිසි යම් පුග්ගලකු විසින් සුත්ත ගෙයෙහි වෙය්‍යාසකරණ ශාථා උදන ඉතිවුත්තක ජාතක අබ්බතධම්ම වෙදලල යන නවමසසුන් මිදක් අසන ලද්දේ වෙයි. නොතෙම අලප වූ ඒ ශ්‍රාවකයාගේ අතීත නො දැන පෙළ දහම නො දැන ධර්මානුබවි සම්බ්‍යාන පුච්ඡාගප්‍රතිපදාවට නො පිළිපත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රාවකයෙක් අනුප්පන්න අලාශ්‍රාවකයෙක් වෙයි.

මහඤ්ඤානී, කෙසේ නම් පුද්ගල ශ්‍රාවයෙන් උපපන්න අලංශ්‍රාවයෙක් වේ ද? මහඤ්ඤානී, මෙ සක්කොති ඇතැම් පුරුලකු විසින් සුත්ත ගෙය වෙසාකරණ ගාථා උදන ඉතිවුත්තක ජාතක දඬුකඩම වෙදලා යන නවක සසුන් ලෙශමාත්‍රයක් අසන ලද්දේ වෙයි. හෙතෙම අලං වූ ඒ ශ්‍රාවයාගේ අවුවා දූත පෙළ දූත ධම්මානුධම්මපි පිළිපත්තේ වෙයි. මහඤ්ඤානී, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රාවයෙන් උපපන්න අලංශ්‍රාවයෙක් වෙයි.

මහභේති, කෙසේ නම් පුද්ගල ශ්‍රාතයෙන් අනුප්පන්න බහුශ්‍රාතයෙක් වේ ද? මහභේති, මේ ස්වභාවික නිසියම් පුද්ගලයා විසින් සුභත ගෙයා වෙයා-කරණ ගාථා උද්ගත ඉතිව්‍රතාක ජාතක අබිභූතධම්ම වෙදලා යන නවක සසුන් බොහෝ අසන ලද්දේ වෙයි හෙතෙම බොහෝ වූ ඒ ශ්‍රාතයාගේ අවුචා නොදැන පෙළ නොදැන ධර්මානුමුඛයා නො පිළිපත්තේ වෙයි. මහභේති, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රාතයෙන් අනුප්පන්න බහුශ්‍රාතයෙක් වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කථස්සච භික්ඛවෙ පුග්ගලො බහුස්සුතො හොති සුතෙන උපපන්නො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස බහුං සුතං හොති සුතං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථා උද්ගං ඉතිච්චිතතං ජාතං අබ්භූතධම්මං වෙදලං. සො නස්ස බහුකස්ස සුතස්ස අත්ථෙඤ්ඤාය ධම්මෙඤ්ඤාය ධම්මානුධම්ම-පටිපන්නො හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො බහුස්සුතො හොති සුතෙන උපපන්නො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චන්තාරො පුග්ගලා සන්නො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

15. අපස්සුතො'පි වෙ හොති සීලෙසු අසමාහිතො,
උභයෙන නං ගරහන්ති සීලතො ච සුතෙන ව.
16. අපස්සුතොපි වෙ හොති සීලෙසු සුසමාහිතො,
සීලතො නං පසංසන්ති නාස්ස සම්පජ්ජතෙ සුතං.
17. බහුස්සුතොපි වෙ හොති සීලෙසු අසමාහිතො,
සීලතො නං ගරහන්ති තස්ස සම්පජ්ජතෙ සුතං.
18. බහුස්සුතොපි වෙ හොති සීලෙසු සුසමාහිතො,
උභයෙන නං පසංසන්ති සීලතො ච සුතෙන ව.
19. බහුස්සුතං ධම්මධරං සප්පඤ්ඤං බුද්ධසාවකං,
තෙකං ජම්බොතදස්සෙව කො තං නිජ්ඣමරන්ති,
දෙවාපි තං පසංසන්ති බ්‍රහ්මනාපි පසංසිතො'ති.

4. 1. 1. 7.

[සොභනනිසුතං]

7. චන්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා විශත්තා විනිතා විසාරද බහුස්සුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටිපන්නා සඤ්ඤං සොභන්ති. කතමෙ චන්තාරො?

භික්ඛු භික්ඛවෙ විශත්තො විනිතො විසාරදෙ බහුස්සුතො ධම්මධරො ධම්මානුධම්මපටිපන්නො සඤ්ඤං සොභති.

භික්ඛුනී භික්ඛවෙ විශත්තා විනිතා විසාරද බහුස්සුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටිපන්නා සඤ්ඤං සොභති.

උපාසකො භික්ඛවෙ විශත්තො විනිතො විසාරදෙ බහුස්සුතො ධම්මධරො ධම්මානුධම්මපටිපන්නො සඤ්ඤං සොභති.

උපාසිකා භික්ඛවෙ විශත්තා විනිතා විසාරද බහුස්සුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටිපන්නා සඤ්ඤං සොභති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චන්තාරො විශත්තා විනිතා විසාරද බහුස්සුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටිපන්නා සඤ්ඤං සොභන්ති.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල ශ්‍රාවකයෙක් උපපන්න බහුශ්‍රාවකයෙක් වේද? මහණෙනි, මෙසේනෙහි කිසියම් පුද්ගලයකු විසින් සුත්ත ගෙයා වෙය්‍යාකරණ භාටා උද්ගත ඉතිවුත්තක ජානක අබිභූතධම්ම වෙදලල යන නවන සසුන් බොහෝ අසන ලද්දේ වෙයි. භෞතම බොහෝ වූ ඒ ශ්‍රාවකයාගේ අටුවා දැන පෙළ දහම දැන ධර්මානුධම්මර පිළිපත්වේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රාවකයෙක් උපපන්න බහුශ්‍රාවකයෙක් වේ.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගල කෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමාන ය.

15. ඉදින් අලප්පුතත් වේ ද, ශීලයෙහි පරිපූරකාරීන් නො වේ ද, ඔහු ශීලයෙකුදු ශ්‍රාවකයෙකුදු මෙසේ උභයභාගයෙන් ගරහත්.

16. ඉදින් අලප්පුතත් වේ ද, ශීලයෙහි පරිපූරකාරීන් වේ ද, ඔහු ශීලභාගයෙන් පසසත්. ඔහුට ශ්‍රාවක නො සැපයේ.

17. ඉදින් බහුශ්‍රාවකත් වේ ද, ශීලයෙහි පරිපූරකාරීන් නොවේ ද, ඔහු ශීලභාගයෙන් ගරහත්. ඔහුට ශ්‍රාවක ශ්‍රාවකාකාරය සපයා.

18. ඉදින් බහුශ්‍රාවකත් වේ ද, ශීලයෙහි පරිපූරකාරීන් වේ ද, ඔහු ශීලභාගයෙකුදු ශ්‍රාවකභාගයෙකුදු මෙසේ උභයභාගයෙන් පසසත්.

19. බහුශ්‍රාවක වූ ශ්‍රාවකධර්මයකට ආධාර වූ සුප්‍රාඥ වූ ජාලේඛනද සංකේතිකයක් බඳු වූ ඒ බුද්ධිශ්‍රාවකයා නිගන්තට කවරෙක් නම් අභි වේ ද? දෙවියෝ ද පවා ඔහු පසසත්. බ්‍රහ්මයා විසින් පසස්තා ලද්දේ ය.

4. 1. 1. 7.

[මොහෙනි සුත්තය]

7. මහණෙනි, ව්‍යාකත, විනිත, විශාරද, බහුශ්‍රාවක, ධර්මධර, ධර්මානුධම්මප්‍රතිපත්ත සතර පුද්ගල කෙනෙක් සංකයා හොබවත්. කවර සතර කෙනෙක යත්:

මහණෙනි. ව්‍යාකත, විනිත, විශාරද, බහුශ්‍රාවක, ධර්මධර, ධර්මානුධම්මප්‍රතිපත්ත මහණ සතුන් හොබවයි.

මහණෙනි, ව්‍යාකත, විනිත, විශාරද, බහුශ්‍රාවක, ධර්මධර, ධර්මානුධම්මප්‍රතිපත්ත මෙහෙණ සතුන් හොබවයි.

මහණෙනි, ව්‍යාකත, විනිත, විශාරද, බහුශ්‍රාවක, ධර්මධර, ධර්මානුධම්මප්‍රතිපත්ත උපාසක සතුන් හොබවයි.

මහණෙනි, ව්‍යාකත, විනිත, විශාරද, බහුශ්‍රාවක, ධර්මධර, ධර්මානුධම්මප්‍රතිපත්ත උපාසිකා නොමේ සතුන් හොබවයි.

මහණෙනි, ව්‍යාකත, විනිත, විශාරද, බහුශ්‍රාවක, ධර්මධර, ධර්මානුධම්මප්‍රතිපත්ත මේ සතර දෙන සතුන් හොබවත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

20. යො හොති විසතො ව විසාරදො ව
 බහුසුකො ධම්මරො ව හොති,
 ධම්සා හොති අනුධම්මාරී
 ස තාදිසො චූළචති සම්මසොහනො.
21. භික්ඛු ව සීලසම්පන්නො භික්ඛුනී ව බහුසුකා,
 උපාසකො ව යො සඤ්ඤා යා ව සඤ්ඤා උපාසිකා,
 එතෙ ඛො සම්මසං සොහෙනති එතෙ හි සම්මසොහනා'ති.

4. 1. 1. 8

[වෙසාරජ්ජනනං]

8. වත්තාරිමානි භික්ඛවෙ තථාගතස්ස වෙසාරජ්ජානි යෙහි වෙසාරජ්ජෙහි සමන්නානතො තථාගතො ආසනං ණතං පටිජානාති, පරිසාසු සිහනාදං තදති, බ්‍රහ්මවකකා පවතෙනති. කතමානි වත්තාරී?

“සම්මාසමුද්ධස්ස තෙ පටිජානතො ඉමෙ ධම්මා අනභිසම්මුද්ධාති” තු වත මං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා බ්‍රහ්මා වා කොචි වා ලොකස්මිං සහධම්මෙන පටිවොදෙස්සතිති නිමිත්තමෙතං භික්ඛවෙ න සමනුපස්සාමි. එතම්පතං භික්ඛවෙ නිමිත්තං අසමනුපස්සන්නො ඛෙම්පපන්නො අභයපන්නො වෙසාරජ්ජපන්නො විහරාමි.

“ඛිණ්ණසවස්ස තෙ පටිජානතො ඉමෙ ආසවා අපරිකඛිණාති” තු වත මං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා බ්‍රහ්මා වා කොචි වා ලොකස්මිං සහධම්මෙන පටිවොදෙස්සතිති නිමිත්තමෙතං භික්ඛවෙ න සමනුපස්සාමි. එතම්පතං භික්ඛවෙ නිමිත්තං අසමනුපස්සන්නො ඛෙම්පපන්නො අභයපන්නො වෙසාරජ්ජපන්නො විහරාමි.

“යෙ ඛො පත තෙ අන්තරාසිකා ධම්මා චූඡතා. තෙ පටිසෙවහො තාලං අන්තරායායාති” තු වත මං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා බ්‍රහ්මා වා කොචි වා ලොකස්මිං සහධම්මෙන පටිවොදෙස්සතිති නිමිත්තමෙතං භික්ඛවෙ න සමනුපස්සාමි. එතම්පතං භික්ඛවෙ නිමිත්තං අසමනුපස්සන්නො ඛෙම්පපන්නො අභයපන්නො වෙසාරජ්ජපන්නො විහරාමි.

“යස්ස ඛො පත තෙ අභ්ථාය ධම්මො දෙසිතො සො න නියතාති තකකරස්ස සම්මා දුක්ඛකඛයායාති” තු වත මං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා දෙවො වා මාරො වා බ්‍රහ්මා වා කොචි වා ලොකස්මිං සහධම්මෙන පටිවොදෙස්සතිති නිමිත්තමෙතං භික්ඛවෙ න සමනුපස්සාමි. එතම්පතං භික්ඛවෙ නිමිත්තං අසමනුපස්සන්නො ඛෙම්පපන්නො අභයපන්නො වෙසාරජ්ජපන්නො විහරාමි.

20. යම් මහණෙක්, ව්‍යාකත වූයේත් විශාරද වූයේත් වේ ද, ඛනුග්‍රාහ වූයේත් ධර්මීය වූයේත් වේ ද, භව ලොකොත්තර ධර්මයට අනුබම් සංඛ්‍යාත සුඵහාග්‍රහිතද්‍රව පුරන්තේත් වේ ද, එබඳු ඒ මහණ සංඛ්‍යාතය සි කියනු ලැබේ.

21. සිල් සපත් යම් මහණෙක් වේ ද, ආගමිකුසු (ආසුපිරිතැන් ඇති) යම් මෙහෙණක් වේ ද, සාද්‍රහැති යම් උචසුචෙක් වේ ද, සාද්‍රහැති යම් උචාසි-යක් වේ ද, මොහු සතුන් හොබවත්. මොහු වනාහි සංඛ්‍යාතයෝ සි.

4. 1. 1. 8

[වෙශාරද්‍යසුත්තය]

8. මහණෙනි, යම් වෙශාරද්‍යයෙකින් සමිකාගත තථාගතයන් වහන්සේ ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානය පිළිගත කරණ සේක් ද, අභවප්‍රීති සිංහනාද කරණ සේක් ද, බ්‍රහ්මවතු සංඛ්‍යාත දර්ශන පවත්වන සේක් ද, තථාගතයන් වහන්සේගේ මේ සතර වෙශාරද්‍ය කෙනෙක් වෙති. කවර සතර කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, “සමාසක් සම්බුද්ධියම සි පිළිගත කරණ තොප විසින් මේ ධර්මයෝ අභිසම්බුද්ධියහ”යි (ඔවුන් කියන) එකරාණෙහි ලා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ දෙවියෙක් හෝ මරෙක් හෝ බලෙක් හෝ ලොව අත් කිසිවෙක් හෝ සකාරණයෙන් මට වොදනා කරන්නේ ය සි මෙ බඳු පුද්ගලයකු නොදක්මි. මහණෙනි, මම මෙබඳු පුද්ගලයකු නොදක්නෙමි කෙමයට පැමිණියෙමි, අභයට පැමිණියෙමි, වෙශාරද්‍යයට පැමිණියෙමි වෙසෙමි.

මහණෙනි, “සමිකාසුචියම සි පිළිගත කරණ තොප විසින් මේ ආසුචියෝ අපරික්ෂිතයහ”යි එකරාණෙහි ලා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ දෙවියෙක් හෝ මරෙක් හෝ බලෙක් හෝ ලොව අත් කිසිවෙක් හෝ සකාරණයෙන් මට වොදනා කරන්නේ ය සි මෙබඳු පුද්ගලයකු නොදක්මි. මහණෙනි, මම මෙබඳු පුද්ගලයකු නොදක්නෙමි කෙමයට පැමිණියෙමි, අභයට පැමිණියෙමි, වෙශාරද්‍යයට පැමිණියෙමි වෙසෙමි.

මහණෙනි, “තොප විසින් යම් ඒ අනන්තයකර ධර්ම කෙනෙක් වදාරණ ලද්දහු ද, ඒ ධර්මයෝ සෙවුනාහට අනන්තය පිණිස අසමනියහ”යි එකරාණෙහි ලා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ දෙවියෙක් හෝ මරෙක් හෝ බලෙක් හෝ ලොව අත් කිසිවෙක් හෝ සකාරණ වචනයෙන් මට වොදනා කරන්නේ ය සි මෙබඳු පුද්ගලයකු නොදක්මි. මහණෙනි, මම මෙබඳු පුද්ගලයකු නොදක්නෙමි කෙමයට පැමිණියෙමි, අභයට පැමිණියෙමි, වෙශාරද්‍යයට පැමිණියෙමි වෙසෙමි.

මහණෙනි, “තොප විසින් යම් අනියක් සදහා දහම් දෙසන ලද ද ඒ දහම පුරණුවහට මොනොවට දුක් නසනු පිණිස නොයෙති”යි එකරාණෙහි ලා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ දෙවියෙක් හෝ මරෙක් හෝ බලෙක් හෝ ලොව අත් කිසිවෙක් හෝ සකාරණ වචනයෙන් මට වොදනා කරන්නේ ය සි මෙබඳු පුද්ගලයකු නොදක්මි. මහණෙනි, මම මෙබඳු පුද්ගලයකු නොදක්නෙමි කෙමයට පැමිණියෙමි, අභයට පැමිණියෙමි, වෙශාරද්‍යයට පැමිණියෙමි වෙසෙමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ වත්තාරි තථාගතස්ස වෙසාරජ්ජානි යෙහි වෙසාරජ්ජෙහි සමන්තාගතො තථාගතො අසභං ධාතං පටිජානාති, පරිසාසු සිහතාදං තද්දති, බ්‍රහ්මවක්කං පවතෙතතිති.

22. යෙ කෙවි'මෙ වාදපථා පුර්වස්සිතා යනතිස්සිතා සමණ්‍යාභමණා ව, තථාගතං පඤ්ඤා තෙ භවතති විසාරදං වාදපථානිවත්තනං.¹

23. යො ධම්මවක්කං අභිභූය්‍ය කෙවලී² පවතතසී සබ්බභූතානුකම්පී, තං තාදිසං දෙවමනුස්සසෙවසීං සත්තා තද්දස්සන්ති භවස්ස පාරගුන්ති.

4. 1. 1. 9

[තණ්හාසුභං]

9. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ තණ්හාසුපාදා යත් භික්ඛුතො තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති. කතමෙ වත්තාරො?

ච්චරහෙතු වා භික්ඛවෙ භික්ඛුතො තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති. පිණ්ඩපාතහෙතු වා භික්ඛවෙ භික්ඛුතො තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති. සෙතාසතහෙතු වා භික්ඛවෙ භික්ඛුතො තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති. ඉතිභවාභවහෙතු වා භික්ඛවෙ භික්ඛුතො තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරො තණ්හාසුපාදා යත් භික්ඛුතො තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජතිති.

24 තණ්හාදුතිස්සො පුරිසො දීඝමඤ්ඤාන සංසාරං, ඉත්ථාචඤ්ඤාදාභාවං සංසාරං තාතිවත්තති.

25 එතමාදීතවං ඤඤා තණ්හං දුක්ඛස්ස සම්භවං, විතතණ්හො අතාදානො සතො භික්ඛු පරිබ්බජේ'ති.

4. 1. 1. 10

[යොගසුභං]

10. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ යොගා. කතමෙ වත්තාරො? කාමයොගො භවයොගො දිට්ඨියොගො අවිජ්ජායොගො.

කතමො ව භික්ඛවෙ කාමයොගො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො කාමානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීතවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං තප්පජානාති. තස්ස කාමානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීතවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං අප්පජානතො යො කාමේසු කාමරාගො කාමතඤ්ච කාමසිනෙතො කාමමුච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාහො කාමජේඛාසානං කාමතණ්හා ආනුසෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ කාමයොගො. (ඉති කාමයොගො)

1. වාදපථානිවත්තනං-මජ්ඣිම.

2. කෙවලී - මජ්ඣිම, කෙවලා - ඤා.

මහණෙනි, යම් වෛශාරද්‍යයෙකින් සමන්විත තථාගතයන් වහන්සේ ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානය පිළිගත් තරුණ සේක් ද, අනුප්පදිගි සිංහනාද කරුණ සේක් ද, බ්‍රහ්මචක්‍ර සංකීර්ණ දම්සක් පවත්වන සේක් ද, මේ ඒ තථාගතයන් වහන්සේගේ සතර වෛශාරද්‍යයෝ යි.

22. යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් (මෙකල) යම් වාදපථයක් ඇසුරු කළාහු ද, (එහෙයින් ම) බොහෝ බවට ගියාහු ද, එබඳු යම් කිසි මේ වාදපථයෝ වෙත් නම් ඔහු විශාරද වූ වාද ඉක්මවා සිටුනා තථාගතයන් වහන්සේ කරු පාමණ බිඳෙත්.

23. සජ්ජනාධිපතිත්වය වූ සකලගුණ සමන්විත වූ වාදපථ මාඛ-ගණ සිටුනා යමෙක් දම්සක් පාවැත්වී ද, භවාන්තයට ගිය දෙවිමිනිසුන්ට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ එබඳු ඒ තථාගතයන් වහන්සේට සත්හු තිබෙත්.

4. 1. 1. 9.

[තෘෂණාසූත්‍රය]

9. මහණෙනි, යම් විෂයයෙක මහණහට තෘෂණාව උපදිනී වේ ද, මේ ඒ තෘෂණා උත්පාදයෝ සතරෙකි. කවර සතරය යත්:

මහණෙනි, විචරණේතුවෙන් හෝ මහණහට තෘෂණාව උපදී. මහණෙනි, පිණිසිපාතයේතුවෙන් හෝ මහණහට තෘෂණාව උපදී. මහණෙනි, ශයනාසනයේතුවෙන් හෝ මහණහට තෘෂණාව උපදී. මහණෙනි, ඉති භවාහට-සංකීර්ණ (විචරදියෙහි) ප්‍රණීත - ප්‍රණීතතරදි ඡේතුවෙන් හෝ තෘෂණාව උපදී.

මහණෙනි, මහණහට යම් විෂයයෙක තෘෂණාව උපදිනී වේ ද, මේ ඒ සතර තෘෂණා උත්පාදයෝ ය.

24. තෘෂණාව දෙවෙනි කොට ගත් (=තෘෂණාව සහායකාව කොට ඇති) පුරුෂ දිඝිකාලයක් සැරිසරණුයේ ඉන්ධනාව - අත්‍යවශ්‍යාවසංකීර්ණ (=ඉන්ධන-පරිභෝජන) සංසාරය පාත නො යයි.

25. තෙල ආදීතවය දැන, දූෂයෙන් සමන්විත වූ තෘෂණාව දැන, පාහු තෘෂණා ඇති, උපාදාන විසින් නො ගත්තා සතිසම්පරිකුලයෙහි විප්‍රච්ඡේදයට පත් මහණ වෙසේ.

4. 1. 1. 10.

[යොගස්සුත්‍රය]

10. මහණෙනි, මේ සතර යොග කෙනෙක් වෙති. කවර සතර කෙනෙක යත්: කාමයොගය, භවයොගය, දෘෂ්ටියොගය, අවිද්‍යායොග යි.

මහණෙනි, කාමයොගය කවරේය: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි ඇතැම් මහණෙක් කාමයන්ගේ උත්තරතිය ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෛශ්‍ය ද, නිසාරණය ද, තත් වූ සැටියෙන් නො දනිති. කාමයන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෛශ්‍ය ද, හැරවීම ද, තත් වූ සැටියෙන් නො දන්නා ඔහුට වස්තුකාමයෙහි යම් කාමරුගයෙක්, කාමතැවැත්මක්, කාමසන්තොසයෙක්, කාමමුච්ඡාදයෙක්, කාමපිපාසායෙක්, කාමපරිදාහයෙක්, කාමයෙහි බැසගැනීමක්, කාමතෘෂණායෙක් ඇද්ද, ඒ තෘෂණාව උපදිනී. මහණෙනි, මේ කාමයොග යි කියනු ලැබේ. (මේ කාමයොග යි.)

භවයොගො ව කථං හොති? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො භවානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීතවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං තප්පජානාති. තස්ස භවානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීතවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං අප්පජානතො යො භවෙසු භවරාගො භවනඤ්ච භවසිතෙහො භවමුච්ඡා භවපිපාසා භවපරිලාහො භවජේක්ඛාසානං භවතණ්හා සානුසෙති. අයං ථූවචති භික්ඛවෙ භවයොගො. (ඉති කාමයොගො භවයොගො)

දිට්ඨියොගො ව කථං හොති? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො දිට්ඨිතං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීතවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං තප්පජානාති. තස්ස දිට්ඨිතං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීතවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං අප්පජානතො යො දිට්ඨිසු දිට්ඨිරාගො දිට්ඨිනඤ්ච දිට්ඨිසිතෙහො දිට්ඨිමුච්ඡා දිට්ඨිපිපාසා දිට්ඨිපරිලාහො දිට්ඨිඅජේක්ඛාසානං දිට්ඨිතණ්හා සානුසෙති. අයං ථූවචති භික්ඛවෙ දිට්ඨියොගො. (ඉති කාමයොගො භවයොගො දිට්ඨියොගො)

අවිජ්ජායොගො ව කථං හොති? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ඡන්තං එස්සායතනානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීතවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං තප්පජානාති. තස්ස ඡන්තං එස්සායතනානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීතවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං අප්පජානතො යා ඡසු එස්සායතනෙසු අවිජ්ජා අඤ්ඤාණං සානුසෙති, අයං ථූවචති භික්ඛවෙ අවිජ්ජා-යොගො (ඉති කාමයොගො භවයොගො දිට්ඨියොගො අවිජ්ජායොගො.)

සංසුතො පාපකෙහි අකුසලෙහි ධර්මෙහි සංකිලෙසිකෙහි පොතො-භවිකෙහි සදරෙහි දුක්ඛවිපාකෙහි අයතිං ජාතිජරාමරණිකෙහි, තස්මා අරොගකෙකම්භි ථූවචති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චතතාරො යොගා.

චතතාරො'මෙ භික්ඛවෙ විසංයොගො. කතමෙ චතතාරො? කාමයොග-විසංයොගො භවයොගවිසංයොගො දිට්ඨියොගවිසංයොගො අවිජ්ජායොග-විසංයොගො.

කතමො ව භික්ඛවෙ කාමයොගවිසංයොගො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො කාමානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීතවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං පජානාති. තස්ස කාමානං සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීතවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං පජානතො යො කාමෙසු කාමරුගො කාමනඤ්ච කාමසිතෙහො කාමමුච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාහො කාමජේක්ඛාසානං කාමතණ්හා සා නානුසෙති. අයං ථූවචති භික්ඛවෙ කාමයොගවිසංයොගො. (ඉති කාමයොගවිසංයොගො.)

භවයොගය කෙසේය යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් මහණෙක් භවයන්ගේ උත්පත්තිය ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද තත් වූ සැටියෙන් තො දනී ද, භවයන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද තත් වූ සැටියෙන් තො දන්නා ඔහුට භවයෙහි යම් භවරූගයක්, භවතැනියක් භවසෙනාහයක්, භවමූර්තියක්, භවපිපාසායක්, භවපරිදාහයක්, භවයෙහි ගැලිසිටීමක්, භවතෘෂ්ණායක් ඇද්ද, ඒ තෘෂ්ණාව උපදියි. මහණෙනි, මේ භවයොග යි කියනු ලැබේ. (මේ කාමයොග හා භවයොග යි.)

දූෂ්ටයොගය කෙසේය යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් මහණෙක් දූෂ්ටත්වයේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද, තත් වූ සැටියෙන් තො දනී ද, දූෂ්ටත්වයේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද තත් වූ සැටියෙන් තො දන්නා ඔහුට දූෂ්ටයෙහි යම් දූෂ්ටරූගයක්, දූෂ්ටතැනියක්, දූෂ්ටසෙනාහයක්, දූෂ්ටමූර්තියක්, දූෂ්ටපිපාසායක්, දූෂ්ටපරිදාහයක්, දූෂ්ටයෙහි ගැලිසිටීමක්, දූෂ්ටතෘෂ්ණායක් ඇද්ද, ඒ උපදී. මහණෙනි, මේ දූෂ්ටයොග යි කියනු ලැබේ. (මේ කාමයොග හා දූෂ්ටයොග යි.)

අවිද්‍යායොගය කෙසේය යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් මහණෙක් සවැදුරුම් සප්තායතනයන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද, තත් වූ සැටියෙන් තො දනී ද, සවැදුරුම් සප්තායතනයන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද, තත් වූ පරිදි තො දන්නා වූ ඔහුට අවිසමායතනයෙහි යම් අවිද්‍යායෙක් අඤ්ඤායෙක් ඇද්ද, ඒ අවිද්‍යාව උපදී. මහණෙනි, මේ අවිද්‍යායොග යි කියනු ලැබේ. (කාමයොග - භවයොග - දූෂ්ටයොග - අවිද්‍යායොග වෙසේ ය.)

නිලිපි කරණ, පුත්තභිවය ඇති කරණ, දර්ථ සහිත දුක් උපදවන, මතු ජාතිරුමරණ උදාකරණ ලාංක අකුසල් දහමින් පිරිවැරැහේ වේ ද, එහෙයින් (හෙතෙම) අයොගනෙබ්බි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර යොගයහ.

මහණෙනි, මේ සතර විසංයොග කාරණයෝ ය. කවර සතරහ යත්: කාමයොගයෙන් විසංයොගය, භවයොගයෙන් විසංයොගය, දිට්ඨියොගයෙන් විසංයොගය, අවිජ්ජායොගයෙන් විසංයොග යි.

මහණෙනි, කාමයොගයෙන් විසංයොගය කවරේය: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් මහණෙක් කාමයන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද, තත් වූ සැටියෙන් දනී ද, කාමයන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද, තත් වූ සැටියෙන් දන්නා ඔහුට කාමයෙහි යම් කාමරූගයක්, කාමතැනියක්, කාමසෙනාහයක්, කාමමූර්තියක්, කාමපිපාසායක්, කාමපරිදාහයක්, කාමයෙහි ගැලිසිටීමක් කාමතෘෂ්ණායක් ඇද්ද, ඒ නූපදී. මහණෙනි, මේ කාමයොග විසංයොග යි කියනු ලැබේ. (මේ කාමයොග විසංයොග යි.)

භවයොගච්ඡිසංයොගො ව කථං හොති? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, භවානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අස්සාදඤ්ඤා ආදීතවඤ්ඤා නිස්සරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති. තස්ස භවානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අස්සාදඤ්ඤා ආදීතවඤ්ඤා නිස්සරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානතො යො භවෙසු භවරුනො භවනන්ති භවසිනෙතො භවමුච්ඡා භවපිපාසා භවපරිලාභො භවඥේක්ඛාසානං භවතණ්හා සා තානුසෙති. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ භවයොගච්ඡිසංයොගො. (ඉති කාමයොගච්ඡිසංයොගො භවයොගච්ඡිසංයොගො.)

දිට්ඨියොගච්ඡිසංයොගො ව කථං හොති? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, දිට්ඨිතං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අස්සාදඤ්ඤා ආදීතවඤ්ඤා නිස්සරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති. තස්ස දිට්ඨිතං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අස්සාදඤ්ඤා ආදීතවඤ්ඤා නිස්සරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානතො යො දිට්ඨිසු දිට්ඨිරුගො දිට්ඨිතන්ති දිට්ඨිමුච්ඡා දිට්ඨිපිපාසා දිට්ඨිපරිලාභො දිට්ඨිඥේක්ඛාසානං දිට්ඨිතණ්හා සා තානුසෙති. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ දිට්ඨියොගච්ඡිසංයොගො. (ඉති කාමයොගච්ඡිසංයොගො භවයොගච්ඡිසංයොගො දිට්ඨියොගච්ඡිසංයොගො.)

අවිජ්ජායොගච්ඡිසංයොගො ව කථං හොති? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, ඡන්තං එස්සායතනානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අස්සාදඤ්ඤා ආදීතවඤ්ඤා නිස්සරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති. තස්ස ඡන්තං එස්සායතනානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අස්සාදඤ්ඤා ආදීතවඤ්ඤා නිස්සරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානතො යො ඡසු එස්සායතනෙසු අවිජ්ජා අඤ්ඤාණං සා තානුසෙති. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ අවිජ්ජායොගච්ඡිසංයොගො. (ඉති කාමයොගච්ඡිසංයොගො භවයොගච්ඡිසංයොගො දිට්ඨියොගච්ඡිසංයොගො අවිජ්ජායොගච්ඡිසංයොගො.)

විද්ධංසුතො පාපකෙති අකුසලෙහි ධර්මෙහි සංකිලෙසිකෙහි පොනො-භවිකෙහි සදරෙහි දුක්ඛවිපාකෙහි ආයතිං ජාතිරුරුණිකෙහි. තස්මා යොගකෙතිති වුවච්ඡි.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චතතාරො විසංයොගාති.

26. කාමයොගෙන සංසුතො භවයොගෙන වූහයං,
දිට්ඨියොගෙන සංසුතො අවිජ්ජාය පුරකකතා,
සත්තා ගච්ඡන්ති සංසාරං ජාතිමරණගාමිනො.

27. යෙ ච කාමෙ පරිඤ්ඤාය භවයොගඤ්ඤා සබ්බසො,
දිට්ඨියොගං සමුහච්ච අවිජ්ජාඤ්ඤා විරුජයං,
සබ්බයොගච්ඡිසංසුතො තෙ වෙ යොගානිතා මුතීති.

ගණකාමවග්ගො පඨමො.

තසසු අයං:

අනුබුද්ධං පපතිතං දො ඛතං අනුසොතපඤ්ඤාමං,
අපසසුතො ව සොගෙනති වෙසාරජ්ජං තණ්හායොගෙන තෙ දුරා'ති.

භවයොගයෙන් විසංයොගය කෙසේය යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙනගි ඇතැම් මහණෙක් භවයන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද, තත් වූ සැටියෙන් දැනී ද, භවයන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද තත් වූ සැටියෙන් දන්නා ඔහුට භවයෙහි යම් භවරුගයෙක්, භවනැදියෙක්, භවසෙතාගයෙක්, භවමුඡ්ඡායෙක්, භවපිපාසායෙක්, භවපරිදා-
 හයෙක්, භවයෙහි ගැලිසිටීමෙක්, භවතෘෂ්ණායෙක් ඇද්ද, ඒ තෘෂ්ණාව නූපදී. මහණෙනි, මේ භවයොග විසංයොග යි කියනු ලැබේ. (මේ කාමයොග විසංයොග හා භවයොග විසංයොග යි.)

දූෂටියොගයෙන් විසංයොගය කෙසේය යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙනගි ඇතැම් මහණෙක් දූෂටීන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද තත් වූ සැටියෙන් දැනී ද, දූෂටීන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද, තත් වූ සැටියෙන් දන්නා ඔහුට දූෂටියෙහි යම් දූෂටිරුගයෙක්, දූෂටිනැදියෙක්, දූෂටිමුඡ්ඡායෙක්, දූෂටිපිපාසායෙක්, දූෂටිපරිදාහයෙක්, දූෂටියෙහි ගැලිසිටීමෙක්, දූෂටිතෘෂ්ණායෙක් ඇද්ද, ඒ තෘෂ්ණාව නූපදී. මහණෙනි, මේ දූෂටියොගවිසංයොග යි කියනු ලැබේ. (මේ කාමයොග-
 විසංයොගය, භවයොගවිසංයොගය, දූෂටියොග විසංයොග යි.)

අවිජ්ජායොගයෙන් විසංයොගය කෙසේය යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙනගි ඇතැම් මහණෙක් අවිජ්ජාශායනතයන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද, තත් වූ සැටියෙන් දැනී ද, අවිජ්ජාශායනතයන්ගේ ඉපැදීම ද, බිඳීම ද, මිහිර ද, දෙස් ද, භාරපිම ද, තත් වූ සැටියෙන් දන්නා ඔහුට අවිජ්ජාශායනතයෙහි යම් අවිජ්ජායෙක් තො දැන්මෙක් ඇද්ද, ඒ අවිජ්ජාව නූපදී. මහණෙනි, මේ අවිජ්ජායොගයෙන් විසංයොග යි කියනු ලැබේ. (කාමයොගවිසංයොගය, භවයොගවිසංයොගය, දූෂටියොගවිසංයොගය, අවිජ්ජායොගවිසංයොගය මෙසේ යි.)

කිලිටි කරණ, පුතභිවය ඇති කරණ, දරථ සහිත, දුක් උපදවත, මතු ජාතිජරාමරණ උදාකරණ, ලාමක අකුසල් දහමින් වෙන් වූයේ වේ ද, එහෙයින් (හෙතෙම) අයොගතෙබ්බේ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර විසංයොග කාරණයෝ යි.

26. කාමයොගයෙන් සංයුක්ත වූත්, භවයොගයෙන් සංයුක්ත වූත්, මෙසේ උභයභාගයෙන් හෝ සංයුක්ත වූත්, දූෂටියොගයෙන් සංයුක්ත වූත්, අවිජ්ජායෙත් පෙරවූ කරණ ලද්ද වූත්, ජාතිජරාමරණ කර්මයන සුලු සත්ත්ව සසරට වදිත්.

27. යම් කෙනෙක් දෙවැදූරුම් කාමයන් පිරිසිදු දෑන සමීපකාරයෙන් භවයොගයත් දෑන දූෂටියොගය සිද්ධියා අවිජ්ජාවත් භාරපියා සමීපයොගයත් කෙරෙත් විසංයුක්ත වූහු ද, ඒ සමීභාසුව මුනිහු එකානතයෙන් කාමාදි-
 යොගයන් පැන ගියාහු යි.

ගණකුභාමවගීය පළමුවැනි යි.

එහි උද්දාය:

අනුබුද්ධිය, පපතිතය, බත දෙක ය,
 පස්වැනි අනුසොකය, අපසස්සතය,
 සොහෙනතිය, වෙසාරජ්ජය, තණ්හාය, යොගය
 යන මෙයින් ඒ සුත්තයෝ දහ දෙනෙකි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. වර්ධනය

4. 1. 2. 1.

[වර්ධනය]

[සාමාන්‍යීකරණය]

11. වර්ධනය වෙළුම් හිඟවෙමින් පවතිනුයේ උපරිප්පු කාමරිකයෙකු වා ව්‍යාපාරිකයෙකු වා විශිෂ්ටයෙකු වා. තනතුර හිඟවූ අධ්‍යක්ෂ, නළුප්පු, නා විනෝදය, න ව්‍යන්තරයෙකු, න අනුභවය ගෙවේ. වර්ධනය හිඟවෙමින් පවතිනුයේ අනුභවය අනුභවය සහන සමඟ කුසිතො හිතවිටියෙකු වූවකි.

සාමාන්‍ය වෙළුම් හිඟවෙමින් පවතිනුයේ උපරිප්පු කාමරිකයෙකු වා ව්‍යාපාරිකයෙකු වා විශිෂ්ටයෙකු වා. තනතුර හිඟවූ අධ්‍යක්ෂ, නළුප්පු, නා විනෝදය, න ව්‍යන්තරයෙකු, න අනුභවය ගෙවේ. සාමාන්‍ය වෙළුම් හිඟවෙමින් පවතිනුයේ අනුභවය අනුභවය සහන සමඟ කුසිතො හිතවිටියෙකු වූවකි.

නිසිභාවය වෙළුම් හිඟවෙමින් පවතිනුයේ උපරිප්පු කාමරිකයෙකු වා ව්‍යාපාරිකයෙකු වා විශිෂ්ටයෙකු වා. තනතුර හිඟවූ අධ්‍යක්ෂ, නළුප්පු, නා විනෝදය, න ව්‍යන්තරයෙකු, න අනුභවය ගෙවේ. නිසිභාවය හිඟවෙමින් පවතිනුයේ අනුභවය අනුභවය සහන සමඟ කුසිතො හිතවිටියෙකු වූවකි.

සාමාන්‍ය වෙළුම් හිඟවෙමින් පවතිනුයේ උපරිප්පු කාමරිකයෙකු වා ව්‍යාපාරිකයෙකු වා විශිෂ්ටයෙකු වා. තනතුර හිඟවූ අධ්‍යක්ෂ, නළුප්පු, නා විනෝදය, න ව්‍යන්තරයෙකු, න අනුභවය ගෙවේ. සාමාන්‍ය වෙළුම් හිඟවෙමින් පවතිනුයේ අනුභවය අනුභවය සහන සමඟ කුසිතො හිතවිටියෙකු වූවකි.

වර්ධනය වෙළුම් හිඟවෙමින් පවතිනුයේ උපරිප්පු කාමරිකයෙකු වා ව්‍යාපාරිකයෙකු වා විශිෂ්ටයෙකු වා. තනතුර හිඟවූ නා විනෝදය, නළුප්පු, නා විනෝදය, න ව්‍යන්තරයෙකු, න අනුභවය ගෙවේ. වර්ධනය හිඟවෙමින් පවතිනුයේ අනුභවය අනුභවය සහන සමඟ ආරක්ෂාවියෙකු පවතිනුයේ හිතවිටියෙකු වූවකි.

සාමාන්‍ය වෙළුම් හිඟවෙමින් පවතිනුයේ උපරිප්පු කාමරිකයෙකු වා ව්‍යාපාරිකයෙකු වා විශිෂ්ටයෙකු වා. තනතුර හිඟවූ නා විනෝදය, නළුප්පු, නා විනෝදය, න ව්‍යන්තරයෙකු, න අනුභවය ගෙවේ. සාමාන්‍ය වෙළුම් හිඟවෙමින් පවතිනුයේ අනුභවය අනුභවය සහන සමඟ ආරක්ෂාවියෙකු පවතිනුයේ හිතවිටියෙකු වූවකි.

නිසිභාවය වෙළුම් හිඟවෙමින් පවතිනුයේ උපරිප්පු කාමරිකයෙකු වා ව්‍යාපාරිකයෙකු වා විශිෂ්ටයෙකු වා. තනතුර හිඟවූ නා විනෝදය, නළුප්පු, නා විනෝදය, න ව්‍යන්තරයෙකු, න අනුභවය ගෙවේ. නිසිභාවය හිඟවෙමින් පවතිනුයේ අනුභවය අනුභවය සහන සමඟ ආරක්ෂාවියෙකු පවතිනුයේ හිතවිටියෙකු වූවකි.

* වෙම පොතේ පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. චරවගීය

4. 1. 2. 1.

[චරනසංග්‍රහ]

[සැවැත් නිදනයි:]

11. මහණෙනි, ඇවිදුනා මහණහට ද කාමවිතකීයෙක් හෝ ව්‍යාපාද-
විතකීයෙක් හෝ විහිංසාවිතකීයෙක් හෝ උපදනේ ය. මහණ ඒ විතකීය
ද ඉවසයි. නො හරියි, නො තෙරයි. විගතාන්ත නො කෙරෙයි. අභාවයට
නොද පමුණුවයි. මහණෙනි, වියඟීරහිත වූ උපවාද හය රහිත වූ
හැමදු තරතුරු කුසිත වූ මෙබඳු ඇවිදුනා මහණ ද, “ගිතවියඟී ඇත්තේ” යයි
කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සිටුනා වූ ද මහණහට කාමවිතකීයෙක් හෝ ව්‍යාපාදවිතකී-
යෙක් හෝ විහිංසාවිතකීයෙක් හෝ උපදනේ ය. මහණ ඒ විතකීය
ද ඉවසයි. නො හරියි. නො තෙරයි. විගතාන්ත නො කෙරෙයි. අභා-
වයට නොද පමුණුවයි. මහණෙනි, වියඟී රහිත වූ උපවාද හය රහිත වූ
හැමදු තරතුරු කුසිත වූ මෙබඳු සිටුනා මහණ ද “ගිතවියඟී ඇත්තේ” යි
කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, හිඳුනා වූ ද මහණහට කාමවිතකීයෙක් හෝ ව්‍යාපාද-
විතකීයෙක් හෝ විහිංසාවිතකීයෙක් හෝ උපදනේ ය. මහණ ඒ විතකීය ද
ඉවසයි. නො හරියි. නො තෙරයි. විගතාන්ත නො කෙරෙයි. අභාවයට
නොද පමුණුවයි. මහණෙනි, වියඟී රහිත වූ උපවාද හය රහිත වූ
හැමදු තරතුරු කුසිත වූ මෙබඳු හිඳුනා මහණ ද “ගිතවියඟී ඇත්තේ” යි
කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, නිදිවරණ හෝතා වූ ද මහණහට කාමවිතකීයෙක් හෝ
ව්‍යාපාදවිතකීයෙක් හෝ විහිංසාවිතකීයෙක් හෝ උපදනේ ය. මහණ
ඒ විතකීය ද ඉවසයි. නො හරියි. නො තෙරයි. විගතාන්ත නො කෙරෙයි.
අභාවයට නොද පමුණුවයි. මහණෙනි, වියඟී රහිත වූ උපවාද හය රහිත වූ
හැමදු තරතුරු කුසිත වූ මෙබඳු නිදිවරණ හෝතා වූ ද මහණ “ගිතවියඟී
ඇත්තේ” යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ඇවිදුනා වූ ද මහණහට කාමවිතකීයෙක් හෝ ව්‍යාපාද-
විතකීයෙක් හෝ විහිංසාවිතකීයෙක් හෝ උපදනේ ය. මහණ ඒ විතකීය ද
නො ඉවසයි. හරියි. තෙරයි. විගතාන්ත කෙරෙයි. අභාවයට පමුණුවයි.
මහණෙනි, වියඟී ඇති උපවාද හය ඇති හැමදු තරතුරු පටන් ගත් වියඟී
ඇති මෙබඳු ඇවිදුනා වූ ද මහණ “සමථ විදගීතා දෙක්හි මෙහෙයූ සිත්
ඇත්තේ” යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සිටුනා වූ ද මහණහට කාමවිතකීයෙක් හෝ ව්‍යාපාද-
විතකීයෙක් හෝ විහිංසාවිතකීයෙක් හෝ උපදනේ ය. මහණ ඒ විතකීය ද
නො ඉවසයි. හරියි. තෙරයි. විගතාන්ත කෙරෙයි. අභාවයට පමුණුවයි.
මහණෙනි, වියඟී ඇති උපවාද හය ඇති හැමදු තරතුරු පටන් ගත් වියඟී
ඇති මෙබඳු සිටුනා වූ ද මහණ “සමථ විදගීතා දෙක්හි මෙහෙයූ සිත්
ඇත්තේ” යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, හුත්තා වූ ද මහණහට කාමවිතකීයෙක් හෝ ව්‍යාපාද-
විතකීයෙක් හෝ විහිංසාවිතකීයෙක් හෝ උපදනේ ය. මහණ ඒ විතකීය ද
නො ඉවසයි. හරියි. තෙරයි. විගතාන්ත කෙරෙයි. අභාවයට පමුණුවයි.
මහණෙනි, වියඟී ඇති උපවාද හය ඇති හැමදු තරතුරු පටන් ගත් වියඟී
ඇති මෙබඳු වූ ද ඒ මහණ “සමථ විදගීතා දෙක්හි මෙහෙයූ සිත් ඇත්තේ” යි
කියනු ලැබේ.

සංසාරය වෙළුම් භික්ෂුවෙ භික්ෂුවෙ ජාගරය උපපජ්ජති කාමවිභවකො
වා ව්‍යාපාදවිභවකො වා විහිංසාවිභවකො වා. තං ව භික්ෂු නාඛිවාසෙති
පජ්ජති, විභවදෙති, බ්‍යන්තිකරෙති, අනන්තං ගමෙති. සංසාරො භික්ෂුවෙ
භික්ෂු ජාගරො ඵලමුත්තො අනාපි ඔත්තාපි සත්තං සමිතං ආරභිවිජ්ජෙ
පතිතන්තො'ති වුවවතීති.

28. වරං වා යදි වා තිට්ඨං නිසින්නො උදවා සං,
යො විතක්කං විතක්කෙති පාපකං ගෙහනිසිතං.
29. කුමමග්ගං පටිපන්නො සො මොහනෙයෙසු මුච්ඡිතො,
අභබ්බො තාදිසො භික්ෂු ඵුට්ඨං සබ්බොධිමුත්තමං.
30. යො වරං වා තිට්ඨං වා නිසින්නො උදවා සං,
විතක්කං සමිතිකාන විතක්කපසමෙ රතො,
භබ්බො සො තාදිසො භික්ෂු ඵුට්ඨං සබ්බොධිමුත්තමන්ති.

4. 1. 2. 2.

[සිලසූතං]

12. සම්පන්නසීලා භික්ෂුවෙ විහරං සම්පන්නපාතිමොක්ඛා. පාති-
මොක්ඛසංවරසංවුතා විහරං ආචාරගොවරසම්පන්නා අණුමත්තො චරෙසු
භයදස්සාවිතො. සමාදය සිකංච සිකංචදෙසු. සම්පන්නසීලානං වො භික්ෂුවෙ
විහරතං සම්පන්නපාතිමොක්ඛානං පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතානං විහරතං
ආචාරගොවරසම්පන්නානං අණුමත්තො චරෙසු භයදස්සාවිතං සමාදය
සිකංච සිකංචදෙසු, කිමස්ස උත්තරිං කරණීයං?

වරතො වෙළුම් භික්ෂුවෙ භික්ෂුවෙ අභිජ්ඣා ව්‍යාපාදෙ විගතො භොති.
පිනම්භං උභවචක්ඛානුච්චං විවිකිච්ඡා පතිණා භොති. ආරභං භොති
විජ්ජං අසලලිතං. උපට්ඨිතා සති අපමමුට්ඨා. පස්සඤ්ඤා කායො අසාරඤ්ඤා.
සමාහිතං චිත්තං එකගං. වරමි භික්ෂුවෙ භික්ෂු ඵලමුත්තො අනාපි
ඔත්තාපි සත්තං සමිතං ආරභිවිජ්ජෙ පතිතන්තො'ති වුවවතී.

සීලස්ස වෙළුම් භික්ෂුවෙ භික්ෂුවෙ අභිජ්ඣා ව්‍යාපාදෙ විගතො භොති.
පිනම්භං උභවචක්ඛානුච්චං විවිකිච්ඡා පතිණා භොති. ආරභං භොති
විජ්ජං අසලලිතං. උපට්ඨිතා සති අපමමුට්ඨා. පස්සඤ්ඤා කායො අසාරඤ්ඤා.
සමාහිතං චිත්තං එකගං. සිහොපි භික්ෂුවෙ භික්ෂු ඵලමුත්තො අනාපි
ඔත්තාපි සත්තං සමිතං ආරභිවිජ්ජෙ පතිතන්තො'ති වුවවතී.

මහණෙනි, නිද්වරණ හෝනා වූත් මහණහට කාමවිතකීයෙක් හෝ ව්‍යාපාද විතකීයෙක් හෝ විකිංසා විතකීයෙක් හෝ උපදනේ ය. මහණ තෙමේ ඒ විතකීය ද සිත්හි තගා නො වසවයි. හරිසි. තෙරසි. විගතානතා කෙරෙයි. අනාවයට පමුණුවයි. මහණෙනි, වියඝී ඇති උපවාදයට හය ඇති හැමදු තරතුරු පටන් ගත් වියඝී ඇති මෙබඳු වූ හෝනාවූත් නිද්වරණ මහණ “සමථ විදශීනා දෙක්හි මෙහෙයු සිත් ඇත්තේ” යි කියනු ලැබේ.

28. යම් මහණෙක් ඇවිදුනේ හෝ වැලිත් සිටුවනේ හෝ හුන්නේ හෝ නොහොත් හෝනේ හෝ හෙලාගනියුත් ලාමක විතකී විතකීතය කෙරේ ද,

29. උත්මායීයට වැදුනු මොහර්තක අරමුණෙහි මූසපත් එබඳු ඒ මහණ උතුම් අභිත්තිඥතය පහස්තට අභව්‍යය.

30. යම් මහණෙක් ඇවිදුනේ හෝ සිටුවනේ හෝ නොහොත් හුන්නේ හෝ හෝනේ හෝ විතකීව්‍යුපශමයෙහි ඇලුනේ කාමාදී විතකී ශමතය කොට වෙසේ ද, එබඳු ඒ මහණ උතුම් අභිත්තිඥතය පහස්තට භව්‍ය ය.

4. 1. 2. 2

[ශිලසූත්‍රය]

12. මහණෙනි, පරිපුණ්ණි සිල් ඇති ව පිරිපුත් පාමොක් ඇති ව වසව. ප්‍රාතිමොක්ඝසංවර ශීලයෙන් යුක්ත ව ආචාර ගොචර දෙකින් යුක්ත ව වසව. අණුප්‍රමාණ වූ ද දෙශයෙහි බිය විසින් දක්නා සුලු ව සික පෙදෙහි සමාදාන කොට ගෙන හික්මෙව. මහණෙනි, පරිපුණ්ණි සිල් ඇති ව පිරිපුත් පාමොක් ඇති ව ප්‍රාතිමොක්ඝසංවර ශීලයෙන් යුක්තව ආචාර ගොචර දෙකින් යුක්ත ව අණුප්‍රමාණ වරදෙහි බිය දක්නා සුලු ව සික පෙදෙහි සමාදාන කොට ගෙන හික්මීමේ කර්මත් වසන නොප විසින් මතුයෙහි කරුණී කිමය යත්:

මහණෙනි, ඇවිදුනා වූ ද මහණහට අභිධ්‍යා ව්‍යාපාද විගත වේ ද, ජිත මිඬු, උඬුවවකුකකුවව විවිකිව්‍යා ප්‍රතිණ වේ ද, රුකුළු වැර අසංලිත වේ ද, සමානිය එළඹ සිටියා මූෂිත නොවූවා වේ ද, කය සංහිදුනේ දරථ නැත්තේ වේ ද, සිත මොනොවට පිහිටුවන ලද්දේ එකක වූයේ වේ ද, මහණෙනි, කෙලෙස් තවන වැර ඇති, උපවාද හය ඇති, හැමදු තරතුරු පටන්ගත් වියඝී ඇති මෙබඳු වූ ඇවිදුනා වූත් ඒ මහණ “සමථ විදශීනා දෙක්හි මෙහෙයු සිතැත්තේ” යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සිටුවනා වූ ද මහණහට අභිධ්‍යා ව්‍යාපාද විගත වේ ද, ජිත-මිඬු උඬුවවකුකකුවව විවිකිව්‍යා ප්‍රතිණ වේ ද, අරබ්බවිසීය අසංලිත වේ ද, සමානිය එළඹ සිටියා මූෂිත නොවූවා වේ ද, කය සංහිදුනේ දරථ නැත්තේ වේ ද, සිත මොනොවට පිහිටුවන ලද්දේ එකක වූයේ වේ ද, මහණෙනි, කෙලෙස් තවන වැර ඇති උපවාද හය ඇති හැමදු තරතුරු පටන් ගත් වියඝී ඇති මෙබඳු වූ සිටුවනා වූත් ඒ මහණ “සමථ විදශීනා දෙක්හි මෙහෙයු සිතැත්තේ” යි කියනු ලැබේ.

නිසි න්‍යාය වෙළුම් භික්ෂුවෙ භික්ෂුවෙ, අභිජාය ව්‍යාප්ත වෙළුමෙ භාගි. භික්ෂුවෙ උදාවනු ලබන විවිධත්වය පරිණාමය වෙළුමෙ භික්ෂුවෙ අභිජාය. උදාවනු ලබන සත් අවස්ථාවක¹ පසුගිය කාලය අසාරණය. සමාජිකයා විනයය එකඟය. නිසි න්‍යාය භික්ෂුවෙ භික්ෂුව එවමුණු අතරින් භික්ෂුව සත්වයා සමඟ අභිජායවිටිය පරිණාමය'නි වුවකි.

සමාජය වෙළුම් භික්ෂුවෙ භික්ෂුවෙ ජාගරය අභිජාය ව්‍යාප්ත වෙළුමෙ භාගි. භික්ෂුවෙ උදාවනු ලබන විවිධත්වය පරිණාමය වෙළුමෙ භික්ෂුවෙ අභිජාය. උදාවනු ලබන සත් අවස්ථාවක¹ පසුගිය කාලය අසාරණය. සමාජිකයා විනයය එකඟය. සමාජය භික්ෂුවෙ භික්ෂුව ජාගරය එවමුණු අතරින් භික්ෂුව සත්වයා සමඟ අභිජායවිටිය පරිණාමය'නි වුවකි.

31. යන වරෙ යන කිවෙය යන අවස්ථා යන සයෙ, යන සමස්තයෙ භික්ෂුව යනමෙව නං පසාරයෙ.
32. උදාව කිරිය අපාච්ඡාය යන ජාගරය ගති, සමස්තයෙ ව ධර්මයා ව කිවෙය උදාවකිය.
33. වෙනස්වෙය සමස්තයෙ සිය සත්වයා, සත්වයා පරිණාමය'නි අනු භික්ෂුව කපා විවිධය.

4. 1. 2. 3.

[පරිණාමය]

13. වෙනස්වෙය භික්ෂුවෙ සමස්තයානි. සත්වයා වෙනස්වෙය?

ඉබ් භික්ෂුවෙ භික්ෂුව අනුප්පාදනය පාපකාය අනුප්පාදනය ධර්මයා අනුප්පාදනය ජාගරය, වාග්මි, විරියය අරහති, විනයය පරිණාමය'නි පදනි.

උප්පාදනය පාපකාය අනුප්පාදනය ධර්මයා පරිණාමය ජාගරය, වාග්මි, විරියය අරහති, විනයය පරිණාමය'නි පදනි.

අනුප්පාදනය අනුප්පාදනය ධර්මයා උප්පාදනය ජාගරය, වාග්මි, විරියය අරහති, විනයය පරිණාමය'නි පදනි.

උප්පාදනය අනුප්පාදනය ධර්මයා සිය අසමාසය සිය සත්වයා වෙනස්වෙය භාගිකාය පරිණාමය ජාගරය, වාග්මි, විරියය අරහති, විනයය පරිණාමය'නි පදනි.

ඉබ් භික්ෂුවෙ වෙනස්වෙය සමස්තයානි.

1. අසමස්තය - මෙය.

මහණෙනි, හුන්නාවූත් මහණහට අභිධ්‍යා ව්‍යාපාද විගත වේ ද, චිත-
මඤ්ඤා උද්ධමනකුකුළුව විවිකිච්ඡා ප්‍රතිණ වේ ද, විසීය පටන්ගන්නා ලද්දේ
නො හැකුළුනේ වේ ද, සමානිය ඵලභි සිටියා මුෂික නොවූවා වේ ද, කය
සංහිදුනේ දරථ නැත්තේ වේ ද, සිත මොහොවට පිහිටුවන ලද්දේ එකඟ
වූයේ වේ ද, මහණෙනි, කෙලෙස් තවන වැර ඇති උපවාදහය ඇති
හැමදා තරතුරු පටන්ගත් විසී ඇති මෙබඳු වූ හුන්නාවූත් ඒ මහණ “ශමථ-
විදගීතා දෙක්හි මෙහෙයු සිත් ඇත්තේ” යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, හෝනාවූත් නිදිවරණ මහණහට අභිධ්‍යා ව්‍යාපාද විගත වේ ද,
චිතමඤ්ඤා උද්ධමනකුකුළුව විවිකිච්ඡා ප්‍රතිණ වේ ද, විසීය පටන්ගන්නා
ලද්දේ නො හැකුළුනේ වේ ද, සමානිය ඵලභි සිටියා මුෂික නොවූවා වේ ද,
කය සංහිදුනේ දරථ නැත්තේ වේ ද, සිත මොහොවට පිහිටුවන ලද්දේ
එකඟවූයේ වේ ද, මහණෙනි, කෙලෙස් තවන වැර ඇති, උපවාදහය ඇති
තරතුරු පටන්ගත් විසී ඇති මෙබඳු වූ හෝනාවූත් නිදිවරණ ඒ මහණ
“ශමථවිදගීතා දෙක්හි මෙහෙයු සිතැත්තේ” යි කියනු ලැබේ.

31. මහණ සංයත කොට ගෙන හැසිරෙන්නේ ය. සංයත කොට ගෙන
සිටුනේ ය. සංයත කොට ගෙන හිඳුනේ ය. සංයත කොට ගෙන හෝනේ ය.
සංයත කොට ගෙන අත්පා හකුලන්නේ ය. සංයත කොට ගෙන ම ඒ
අග පසඟ දිගු කරන්නේ ය.

32. (යම් මහණෙක්) උච්ච මාද යට යි ලොක නිෂප්පතිය තෙක්
(අතිතාදි හෙද භික්ෂා) පඤ්චසකකු ධර්මයන්ගේ උදය - වය දක්නේ වේ ද,

33. විතතශමථයට අනුච්ඡික පටිපදාව පුරණ සියලු කල්හි සමානිමත්
එබඳු ඒ මහණ තරතුරු ශමථ විදගීතා දෙක්හි මෙහෙයු සිතැත්තෙකැ යි
කියත්.

4. 1. 2. 3.

13. මහණෙනි, මේ සතර සමාසක් ප්‍රධන් වීර්‍යයෝ ය. කවර සතර
කෙනෙකු යත්:

මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණ තෙම නූපත් ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ
නො ඉපැදීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. ව්‍යායාම කෙරෙයි. වීර්‍යාරම්භ
කෙරෙයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන් වීර්‍ය කෙරෙයි.

උපත් ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ඡන්දය උපදවයි.
ව්‍යායාම කෙරෙයි. වීර්‍යාරම්භ කෙරෙයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්
වීර්‍ය කෙරෙයි.

නූපත් කුශල ධර්මයන්ගේ ඉපැදීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. ව්‍යායාම
කෙරෙයි. වීර්‍යාරම්භ කෙරෙයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන් වීර්‍ය
කෙරෙයි.

උපත් කුශල ධර්මයන්ගේ සතිතිය පිණිස අසලෝභය පිණිස බොහෝ
බව පිණිස විප්‍රල බව පිණිස වැඩිම පිණිස සම්පූර්ණ බව පිණිස ඡන්දය
උපදවයි. ව්‍යායාම කෙරෙයි. වීර්‍යාරම්භ කෙරෙයි. සිත දැඩි කොට ගනියි.
ප්‍රධන් වීර්‍ය කෙරෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර සමාසක් ප්‍රධන් වීර්‍යයෝ යි.

34. සමමප්පධානා මාරධෙය්‍යාසිගුතා¹

තෙ අසිතා ජාතිමරණභයස්ස පාරගු,

තෙ භුසිතා ජෙත්තාන මාරං සවාහිති.²

තෙ අතෙජා (සබ්බං) තච්චිබ්බලං උපාතිවත්තා තෙ සුඛිතාති.

4. 1. 2. 4.

[සංවරප්පධානසුත්තං]

14. වත්තාරිමාති භික්ඛවෙ පධානාති, කතමාති වත්තාරි? සංවරප්පධානං පභාණප්පධානං, භාවනාප්පධානං, අනුරක්ඛණප්පධානං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ සංවරප්පධානං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වක්ඛුතා රූපං දිඝවාන නිමිත්තභ්‍යාති භොති තානුච්ඡාස්ඤාතභ්‍යාති, යත්ථාධිකරණමෙතං වක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති වක්ඛුන්ද්‍රියං, වක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සඤ්ඤං සුචා - සාණෙන ගඤ්ඤං සාධිතා - ජීවහාය රහංසාධිතා - කාශෙත ථොට්ඨබ්බං චුසිතා - මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභ්‍යාති භොති තානුච්ඡාස්ඤාතභ්‍යාති, යත්ථාධිකරණමෙතං මනික්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසවෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනික්ද්‍රියං, මනික්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ සංවරප්පධානං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ පභාණප්පධානං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමචිතකකං නාධිවාසෙති, පජ්ඣති, විතොදෙති, ව්‍යන්තීකරොති, අතභාවං ගමෙති. උප්පන්නං ව්‍යාපාදවිතකකං -පෙ- උප්පන්නං චීනිංසාචිතකකං - උප්පනනුප්පන්නෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ නාධිවාසෙති, පජ්ඣති, විතොදෙති, ව්‍යන්තීකරොති අතභාවං ගමෙති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ පභාණප්පධානං:

1. මාරධෙය්‍යාසිගුතං - මජ්ඣ.

2. සවාහිතං - මජ්ඣ.

35. සමසක්ප්‍රධන්වියෙහි ඇති සසරවට නැමැති මාරධෙය්‍යය මැඩ ගෙන සිටුවා ඒ රහත්තු අනිශ්‍රිතයන ජාතිමරණ සංඛ්‍යාත භිතියෙන් කෙළ පැමිණියාහු ය. ඒ රහත්තු තුෂ්ටයන. සෙනා සහිත මරනු දිනා සිටියහ. ඒ රහත්තු තෘෂණා නැතිකළහ. ඔවු මරබල විධමා සිටියහ. (එයින් ම) ඒ රහත්තු සුඛිතයෝ යි.

4. 1. 2. 4.

[සංවරප්‍රධාන සූත්‍රය]

14. මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රධන්වියෙහි කෙනෙකි. කවර සතර කෙනෙක යත්:

සංවරප්‍රධානය, පහාණප්‍රධානය, භාවනාප්‍රධානය, අනුරතඛණප්‍රධාන යි.

මහණෙනි, සංවරප්‍රධාන කවරේ ය? මහණෙනි, මෙසේනෙහි මහණ යමක් හෙතු කොට ගෙන වක්‍රජිහිය අසංවෘත කොට විතරණය කරණ තෙල මහණහු අභිධ්‍යාදොමිතස්‍ය සංඛ්‍යාත ලාමක අකුශල ධර්මයෝ පුත්‍රබදතාහු ද, ඇසින් එබඳු රූපයක් දැක නිමිත්තග්‍රාහී නො වේ. අනුවසක්ඛනග්‍රාහී නො ද වේ. ඒ වක්‍රජිහියසංවරය පිණිස පිළිපදනේ ය. වක්‍රජිහිය රක්තේ ය. වක්‍රජිහිය විෂයෙහි සංවරයට පැමිණේ.

ශ්‍රෝත්‍රයෙන් ශබ්දය අසා ... ශ්‍රාණයෙන් ගන්ධය අසා ... දිවින් රස විඳ ... කසින් සප්ඨය පැහැස ... යමක් හෙතු කොට ගෙන මනිජිහිය අසංවෘත කොට ගෙන වසන තෙල මහණහු අභිධ්‍යාදොමිතස්‍ය සංඛ්‍යාත ලාමක අකුශල ධර්මයෝ පුත්‍රබදතාහු ද, සිතින් එබඳු ධර්මාලංචනයක් දැක නිමිත්තග්‍රාහී නො වේ. අනුවසක්ඛනග්‍රාහී නො ද වේ. ඒ මනිජිහියසංවරය පිණිස පිළිපදනේ ය. මනිජිහිය රක්තේ ය. මනිජිහිය විෂයෙහි සංවරයට පැමිණේ. මහණෙනි, මේ 'සංවරප්‍රධාන' යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පහාණප්‍රධාන කවරේ ය? මහණෙනි, මෙසේනෙහි මහණ උපත් කාමවිතනීය නො ඉවසයි. හරියි. තෙරයි. විගහානත කෙරෙයි. අභාවයට පමුණුවයි. උපත් ව්‍යාපාදවිතනීය ... උපත් විහිංසාවිතනීය ... උපනුපත් ලාමක අකුශලධර්මයන් නො ඉවසයි. හරියි. තෙරයි. විගහානත කෙරෙයි. අභාවයට පමුණුවයි. මහණෙනි, මේ 'පහාණප්‍රධාන' යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ භාවනාපට්ඨානං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සති-සම්බෝජ්ඣායාං භාවෙති විචෙකතිස්සිතං විරාගතිස්සිතං නිරෝධතිස්සිතං චෝඤ්ඤාපරිණාමිං. ධම්මවිචයසම්බෝජ්ඣායාං භාවෙති -පෙ- විරිය-සම්බෝජ්ඣායාං භාවෙති-පීතිසම්බෝජ්ඣායාං භාවෙති -පය්‍යදායසම්බෝජ්ඣායාං භාවෙති -සමාධිසම්බෝජ්ඣායාං භාවෙති-උපෙකකාසම්බෝජ්ඣායාං භාවෙති විචෙකතිස්සිතං විරාගතිස්සිතං නිරෝධතිස්සිතං චෝඤ්ඤාපරිණාමිං. ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ භාවනාපට්ඨානං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ අනුරකකණපට්ඨානං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උපනතං හද්දකං සමාධිතිමිත්තං. අනුරකකති අට්ඨකසඤ්ඤාං පුලුවකසඤ්ඤාං විනිලකසඤ්ඤාං විපුලකසඤ්ඤාං විචල්ලකසඤ්ඤාං උද්වුමානකසඤ්ඤාං. ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ අනුරකකණපට්ඨානං.

ඉදං භො භික්ඛවෙ වතනාරි පට්ඨානානිති.

36. සංවරො ව පභාණඤ්ච භාවනා අනුරකකණ,
එතෙ පට්ඨානා වතනාරො දෙසිතාදිච්චබ්බුතා,
යෙහි භික්ඛු ඉධානාපි බ්‍යං දුක්ඛස්‍ය පාපුණ්හි.

4. 1. 2. 5

[අග්ගසඤ්ඤානතිස්සනං]

15. වතස්‍යො ඉමා භික්ඛවෙ අග්ගසඤ්ඤානතිස්‍යො. කතමා වතස්‍යො?

එතදග්ගං භික්ඛවෙ අනනභාචිතං යදිදං රාහු අසුරිඤ්ඤා.

එතදග්ගං භික්ඛවෙ කාමිභොගිතං යදිදං රාජා මඤ්ඤානා,

එතදග්ගං භික්ඛවෙ ආධිපතෙය්‍යානං යදිදං මාරො පාපිමා

සදෙවකෙ භික්ඛවෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුග්ගකෙ සංසාරණ්ඩ්‍රාග්ගණ්‍යා පජාය සදෙවමිත්‍රස්‍යාය තථාගතො අග්ගමිකතායති අරහං සම්මානමුද්දො.

ඉමා භො භික්ඛවෙ වතස්‍යො අග්ගසඤ්ඤානතිස්‍යොති.

37 රාහග්ගං¹ අනනභාචිතං මඤ්ඤානා කාමිභොගිතං,
මාරො ආධිපතෙය්‍යානං ඉද්ධියා යසසා ජලං.

38. උද්ධං නිරිඨං අපාචිතං යාවතා ජගතො ගති,
සදෙවකස්‍ය ලොකස්‍ය බුද්ධො අග්ගං පච්චමතිති.

1. රාහුග්ගං - මජ්ඣං.

මහණෙනි, භාවනාපට්ඨාන කවරේ ය? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ (අධිගන්තව්‍යවශයෙන්) විවේකනීත්‍රිත කොට විරුගනීත්‍රිත කොට නිරෝධනීත්‍රිත කොට (කෙලෙහපරිත්‍යාගය හා නිව්‍යාණප්‍රසංඝාදයෙහි නිසන් ලද) වොස්සග්ගයට පරිණාමයිල කොට සමානිසමොධ්‍යානය වඩයි. ... ධම්මිවය-සමොධ්‍යානය වඩයි ... විශ්ඨිසමොධ්‍යානය වඩයි ... ප්‍රිතිසමොධ්‍යානය වඩයි ... ප්‍රග්බ්‍රහ්මසමොධ්‍යානය වඩයි ... සමාධිසමොධ්‍යානය වඩයි ... විවේකනීත්‍රිත කොට විරුගනීත්‍රිත කොට නිරෝධනීත්‍රිත කොට වොස්සග්ගයට පරිණාමයිල කොට උපෙක්ඛාසමොධ්‍යානය වඩයි. මහණෙනි, මේ 'භාවනාපට්ඨාන' යි නියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අනුරකකිණපට්ඨාන කවරේ ය? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ උපත් කල්‍යාණ වූ සමාධිනිෂ්ඨතා රක්තේ ය. අට්ඨකසංකෘද්දය, පුලවකසංකෘද්දය, විනිලකසංකෘද්දය, විපුබ්බකසංකෘද්දය, විච්ඡිද්දකසංකෘද්දය, උද්ධුමාතකසංකෘද්දය යන මේ ය. මහණෙනි, මේ 'අනුරකකිණපට්ඨාන' යි නියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රධන් විශ්ඨියෝ ය.

36. මෙසස්තෙහි කෙලෙස් තවන විශ්ඨිය ඇති මහණ යම් විශ්ඨි කෙනකුත් කරණ කොට ගෙන දුඛස්‍යය සංඛ්‍යාත අතීත්තවයට පැමිණේ ද, එබඳු වූ සංවරය, පහාණය, භාවනාය, අනුරකකිණය යන මේ සතර ප්‍රධන් විශ්ඨියෝ ආදිච්චිකු වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලදහ.

4 1. 2. 5.

[අභ්‍යාසයන්හි සූත්‍රය]

15. මහණෙනි, මේ අග්‍රප්‍රඥප්තීහු සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, ආත්මභාවීන් අතුරෙන් යම් මේ රුහු අසුරේඤ්ඤයක් වේ ද, මේ තෙම අග්‍රය.

මහණෙනි, කාමභොගීන් අතුරෙන් යම් මේ මාඤ්ඤා නම් රජෙක් වේ ද, මේ තෙම අග්‍රය.

මහණෙනි, ආබිපත්‍යය කරණුවන් අතුරෙන් යම් මේ පාපි මාරයෙක් වේ ද, මේ තෙම අග්‍රය.

මහණෙනි, මරුන් සහිත බිඹුන් සහිත දෙවියන් සහිත ලොකයෙහි ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත සත්ත්වයා ප්‍රජායෙහි අතීත් වූ සමාසක් සමුද්‍රා වූ තථාගතයන් වහන්සේ අග්‍රයෙහි යි නියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර අග්‍රප්‍රඥප්තීහු යි.

37. ආත්මභාවීන් අතුරෙන් රුහු අසුරිඳු අග්‍ර වේ. කාමභොගීන් අතුරෙන් මාඤ්ඤා සක්විති රජ අග්‍ර වේ. ආබිපත්‍යය කරණුවන්, දිව්‍ය-සම්පත්ති සමාදායෙනුදු පරිවාර සංඛ්‍යාත යශසිනුදු බිබලනුවන් අතුරෙන් මරදෙවිවිත් අග්‍ර වේ.

38. උභය මාදය යටතේ යන ලොකනිෂ්ඨතා නෙක් දෙවියන් සහිත ලොකයාට බුදුරජානන් වහන්සේ අග්‍රයෙහි යි නියනු ලැබේ.

4. 1. 2. 6

[සොබුමමසුතං.]

16. වත්තාරිමානි භික්ඛවෙ සොබුමමානි. කතමානි වත්තාරි?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපසොබුමෙත සමන්තාගතො හොති පරමෙන, තෙන ව රූපසොබුමෙත අඤ්ඤං රූපසොබුමං උත්තරිතරං වා පණීතතරං වා න සමනුපසාසති. තෙන ව රූපසොබුමෙත අඤ්ඤං රූපසොබුමං උත්තරිතරං වා පණීතතරං වා න පණෙති.

වේදනාසොබුමෙත සමන්තාගතො හොති පරමෙන. තෙන ව වේදනාසොබුමෙත අඤ්ඤං වේදනාසොබුමං උත්තරිතරං වා පණීතතරං වා න සමනුපසාසති. තෙන ව වේදනාසොබුමෙත අඤ්ඤං වේදනාසොබුමං උත්තරිතරං වා පණීතතරං වා න පණෙති.

සඤ්ඤාසොබුමෙත සමන්තාගතො හොති පරමෙන. තෙන ව සඤ්ඤාසොබුමෙත අඤ්ඤං සඤ්ඤාසොබුමං උත්තරිතරං වා පණීතතරං වා න සමනුපසාසති. තෙන ව සඤ්ඤාසොබුමෙත අඤ්ඤං සඤ්ඤාසොබුමං උත්තරිතරං වා පණීතතරං වා න පණෙති.

සංඛාරසොබුමෙත සමන්තාගතො හොති පරමෙන. තෙන ව සංඛාරසොබුමෙත අඤ්ඤං සංඛාරසොබුමං උත්තරිතරං වා පණීතතරං වා න සමනුපසාසති. තෙන ව සංඛාරසොබුමෙත අඤ්ඤං සංඛාරසොබුමං උත්තරිතරං වා පණීතතරං වා න පණෙති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ වත්තාරි සොබුමමානිති.

39. රූපසොබුමතං ඤාතො වේදනාතඤ්ඤා සමභවං,
සඤ්ඤා යතො සමුද්දෙති අත්ථං ගච්ඡති යත්ථ ව.

40. සංඛාරෙ පරතො ඤාතො දුක්ඛතො නො ව අත්තතො,
ස වෙ සමමඤ්ඤො භික්ඛු සන්තො සන්තිපදෙ රතො,
ධාරෙති අන්තිමං දෙහං ජේතො මාරං සවාගිතිනති.

4. 1. 2. 7

[අගතිසුතං.]

17. වත්තාරිමානි භික්ඛවෙ අගතිගමකානි කතමානි වත්තාරි?

ඡන්දගතිං ගච්ඡති. දෙසාගතිං ගච්ඡති. මොහාගතිං ගච්ඡති. භයාගතිං ගච්ඡති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ වත්තාරි අගතිගමකානිති.

41. ඡන්ද දෙසා භයා මොහා යො ධම්මං අතිවත්තති,
නිභිඤ්ඤා නස්ස යසො කාලපකෙඛව වැරිදිමා'ති.

4. 1. 2 6.

[සොඩුමම සූත්‍රය]

16. මහණෙනි, මේ සුඤ්චලක්ඛණප්‍රතිවේධකඥතයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මේ සස්සෙති මහණ රූපයෙහි උතුම් සුඤ්චලක්ඛණ-පරිග්‍රාහකඥතයෙන් සමකාගත වෙයි. ඒ රූපසුඤ්චලාචඤතයෙන් උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අතෙක් රූපසුඤ්චලාචයක් නොදක්නේ ය. ඒ රූපසුඤ්චලාචඤතයෙන් උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අත් රූපසුඤ්චලාචයක් නොපතයි.

වේදනායෙහි උතුම් සුඤ්චලක්ඛණප්‍රතිවේධකඥතයෙන් සමකාගත වෙයි. ඒ වේදනායෙහි සුඤ්චලක්ඛණපරිග්‍රාහකඥතයෙහි උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අතෙක් වේදනාසුඤ්චලාචයක් නොදක්නේ ය. ඒ වේදනාසුඤ්චලාචඤතයෙන් උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අතෙක් වේදනාසුඤ්චලාචයක් නොපතයි.

සංඥයෙහි උතුම් සුඤ්චලක්ඛණප්‍රතිවේධකඥතයෙන් සමකාගත වෙයි. ඒ සංඥයෙහි සුඤ්චලක්ඛණපරිග්‍රාහකඥතයෙහි උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අතෙක් සංඥසුඤ්චලාචයක් නොදක්නේ ය. ඒ සංඥසුඤ්චලාචඤතයෙහි උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අතෙක් සංඥසුඤ්චලාචයක් නොපතයි.

සංස්කාරයෙහි උතුම් සුඤ්චලක්ඛණප්‍රතිවේධකඥතයෙන් සමකාගත වෙයි. ඒ සංස්කාරයෙහි සුඤ්චලක්ඛණපරිග්‍රාහකඥතයෙහි උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අතෙක් සංස්කාරසුඤ්චලාචයක් නොදක්නේ ය. ඒ සංස්කාරසුඤ්චලාචඤතයෙහි උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අතෙක් සංස්කාරසුඤ්චලාචයක් නොපතයි.

මහණෙනි, මේ සතර සුඤ්චලක්ඛණප්‍රතිවේධකඥතයෝ ය.

39. රූපසකකායාගේ සුඤ්චලාචය දූත, වේදනාවන්ගේ ප්‍රභවය ද දූත, සම් කරුණින් සංඥසකකායා උද, වේද එ ද දූත, සම් භානෙක සංඥසකකාය නිරාදා වේ ද එ ද දූත,

40. සංස්කාරයන් අතිභාසායෙන් පරවයයෙන් දූත, දුක් විසින් දූත, අතාත්ම විසින් දූත සිවුතා, මොනවට පස්කද දක්නා, සන්තූන් කෙලෙස් ඇති වන බැවින් ශාන්ත වූ, එතෙසින් ම ශාන්තිපද සඬායාන නිවණෙහි ඇළුනු, ඒ මහණ එකාන්තයෙන් සෙන් සියෝ ලිරදෙවිපින් දිනා අන්තිම දෙහය දරයි.

4. 1. 2 7.

[අගති සූත්‍රය]

17. මහණෙනි, මේ අගතියට යන කරුණු සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ඡන්දයෙන් අගතියට යෙයි. ථේමයෙන් අගතියට යෙයි. මොහයෙන් අගතියට යෙයි. බියෙන් අගතියට යෙයි.

මහණෙනි, මේ අගතිගමන කරුණු සතර දෙනය.

41. ඡන්දයෙහි ථේමයෙහි මොහයෙහි යමෙක් දහම පාත යේ ද ඔහුගේ යහස් පිරිහෙයි. කළුමරපස සුදු මෙනි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. 1. 2. 8.

[නාගතිගමනං]

18. චන්තාරිමානි භික්ඛවෙ නාගතිගමනානි. කතමානි චන්තාරි?

ත ඡන්ද්‍රගතිං ගච්ඡති. ත දෙසාගතිං ගච්ඡති. ත මොහාගතිං ගච්ඡති.
ත භයාගතිං ගච්ඡති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චන්තාරි නාගතිගමනානීති.

42. ඡන්ද්‍ර දෙසා භයා මොහා යො ධම්මං නාතිචන්තති,
ආපුරති තස්ස යසො සුක්කපභෙබ්ව චන්දිමා'ති.

4. 1. 2. 9

[අගතිනාගතිසුභං]

19. චන්තාරිමානි භික්ඛවෙ අගතිගමනානි. කතමානි චන්තාරි?

ඡන්ද්‍රගතිං ගච්ඡති දෙසාගතිං ගච්ඡති. මොහාගතිං ගච්ඡති. භයාගතිං
ගච්ඡති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චන්තාරි අගතිගමනානීති.

චන්තාරිමානි භික්ඛවෙ නාගතිගමනානි. කතමානි චන්තාරි?

ත ඡන්ද්‍රගතිං ගච්ඡති. ත දෙසාගතිං ගච්ඡති. ත මොහාගතිං ගච්ඡති,
ත භයාගතිං ගච්ඡති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චන්තාරි නාගතිගමනානීති.

43. ඡන්ද්‍ර දෙසා භයා මොහා යො ධම්මං අතිචන්තති,
නිභිසති තස්ස යසො කාලපභෙබ්ව චන්දිමා'ති.

44. ඡන්ද්‍ර දෙසා භයා මොහා යො ධම්මං නාතිචන්තති,
ආපුරති තස්ස යසො සුක්කපභෙබ්ව චන්දිමා'ති.

4. 1. 2. 10

[භතභුද්දසසුභං]

20. චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සම්මනාගතො භතභුද්දසකො යථාභතං
නිසබ්බො ඵලං නිරසෙ. කතමෙති චතුති?

ඡන්ද්‍රගතිං ගච්ඡති. දෙසාගතිං ගච්ඡති. මොහාගතිං ගච්ඡති. භයාගතිං
ගච්ඡති.

ඉතිෙති බො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙති සම්මනාගතො භතභුද්දසකො
යථාභතං නිසබ්බො ඵලං නිරසෙ.

4. 1. 2. 8.

[නාගනි සූත්‍රය]

18. මහණෙනි, මේ සභර අගතිගමන නොවන කරුණු ය. කවර සතර කරුණුය යත්:

ඡන්දයෙන් අගතියට නො යෙයි. ජ්‍යෙෂ්ඨයෙන් අගතියට නො යෙයි. මොහයෙන් අගතියට නො යෙයි. හයෙන් අගතියට නො යෙයි.

මහණෙනි, මේ අගතිගමන නොවන සතර කරුණු යි.

42. ඡන්දයෙහි ජ්‍යෙෂ්ඨයෙහි හයෙහි මොහයෙහි යමෙක් දහම පැන නො යේ ද, ඔහුගේ යශස් පිරේ. පුරපස සිදු වේනි.

4. 1. 2. 9.

[අගතිනාගනි සූත්‍රය]

19. මහණෙනි, මේ සතර අගතිගමන කරුණු ය. කවර සතර කරුණුය යත්:

ඡන්දයෙන් අගතියට යෙයි. ජ්‍යෙෂ්ඨයෙන් අගතියට යෙයි. මොහයෙන් අගතියට යෙයි. හයෙන් අගතියට යෙයි.

මහණෙනි, මේ අගතිගමන වන සතර කරුණු යි.

මහණෙනි, මේ සතර අගතිගමන නොවන කරුණු ය. කවර සතර කරුණුය යත්:

ඡන්දයෙන් අගතියට නො යෙයි. ජ්‍යෙෂ්ඨයෙන් අගතියට නො යෙයි. මොහයෙන් අගතියට නො යෙයි. හයෙන් අගතියට නො යෙයි.

මහණෙනි, මේ අගතිගමන නොවන සතර කරුණු යි.

43. ඡන්දයෙහි ජ්‍යෙෂ්ඨයෙහි හයෙහි මොහයෙහි යමෙක් දහම පැන යේ ද ඔහුගේ යශස් පිරිහෙයි. කඵලරපස සිදු වේනි.

44. ඡන්දයෙහි ජ්‍යෙෂ්ඨයෙහි හයෙහි මොහයෙහි යමෙක් දහම පැන නො යේ ද ඔහුගේ යශස් පිරේ. පුරපස සිදු වේනි.

4. 1. 2. 10.

[හතතුරුදාස සූත්‍රය]

20. මහණෙනි, සභර කරුණෙකින් සම්මානගත 'හතතුරුදාසක' මහණ යම් සේ ගෙනවුත් බ්‍යා තැබුයේ චේ ද ඵපරිද්දෙන් තිරයෙහි සිටුවනේ ය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

ඡන්දයෙන් අගතියට යෙයි. ජ්‍යෙෂ්ඨයෙන් අගතියට යෙයි. මොහයෙන් අගතියට යෙයි. බියෙන් අගතියට යෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සම්මානගත හතතුරුදාසක මහණ යම් සේ ගෙනවුත් බ්‍යා තැබුයේ චේ ද ඵපරිද්දෙන් තිරයෙහි සිටුවනේ ය

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සම්මනාගතො භතතුද්දෙසකො යථාභතං
නික්ඛිතො ඵලං සග්ගෙ. කතමෙති චතුති?

න ජ්ඣුගතිං ගච්ඡති න දෙසාගතිං ගච්ඡති. න මොභාගතිං ගච්ඡති
න භයාගතිං ගච්ඡති.

ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙති සම්මනාගතො භතතුද්දෙසකො
යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං සග්ගෙති.

45. සෙ කෙව් කාමෙසු අසඤ්ඤා ජනා
අධම්මිකා යොනති අධම්මගාරවා,
ජ්ඣු ව දෙසා ව භයා ව ගාමිනො,¹
පරිසක්ඛාසාවො² ව පතෙස වුච්චති.
ඵලං හි වුත්තං සමිකේත ජාතතා.

46. නඤ්ඤා හි තෙ සප්පරිසා පසංඝියා,
ධම්මෙ ඩිතා යෙ න කරුණති පාපකං,
න ජ්ඣුදෙසා න භයා ව ගාමිනො.
පරිසාස මණ්ඩා ව පතෙස වුච්චති.
ඵලං හි වුත්තං සමිකේත ජාතතා'ති.

විජ්ඣානො දුභිසො.

නසුද්දනං.

විරං සිලං පට්ඨානාති සංවර පඤ්ඤානති පඤ්චමං,
සොබුමමං තපයා අගති භතතුද්දෙසො තෙ දසාති.

1. පඤ්ඤානති පට්ඨානාති භයා ගාමිනො - ඉති.

2. පරිසාසාවො - ඉති.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත 'භවතුඥෙසක' මහණ යම්සේ ගෙනවුත් බහා තැබුයේ වේ ද එපරිද්දෙන් ස්වභාවයෙහි සිටුවේ ය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

ඡන්දයෙන් අගනියට නො යෙයි. ද්වේෂයෙන් අගනියට නො යෙයි. මොහයෙන් අගනියට නො යෙයි. ඛියෙන් අගනියට නො යෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත 'භවතුඥෙසක' මහණ යම්සේ ගෙනවුත් බහා තැබුයේ වේ ද එපරිද්දෙන් ස්වභාවයෙහි සිටුවේ ය.

45. කාමයෙහි අසංයත වූ යම් කිසි ජන කෙනෙක් අධාර්මික වෙත් ද ධර්මානුරූප රහිත වෙත් ද ඡන්දයෙනුද ද්වේෂයෙනුද භයෙනුද අගනියාමිත්‍ර වෙත් ද (මේ බඳු ජනයන් ඇති පිරිසෙහි) මේ භවතුඥෙසක නෙමේ 'පිරිස්කසඵය' යි කියනු ලැබේ. සියල්ල දන්නා වූ බුද්ධිමත්යන් වහන්සේ විසින් මෙසේ වදාරණ ලදී.

46. යම් ජන කෙනෙක් ධර්මයෙහි සිටියාහු පමි නො කෙරෙද්ද, ඡන්දයෙන් හා ද්වේෂයෙන් අගනියාමි නො වෙද්ද, ඛියෙනුද අගනියාමිත්‍ර නොවෙත් ද, එහෙයින් ඒ සත්පුරුෂයෝ පාසසිය යුත්තාහ. (මේබඳු ජනයන් ඇති) පිරිසෙහි මේ භවතුඥෙසක නෙමේ 'මණ්ඩන' යි කියනු ලැබේ. සියල්ල දන්නා වූ බුද්ධිමත්යන් වහන්සේ විසින් මෙසේ වදාරණ ලදී.

වරවහි දෙවැනි යි.

එහි උද්දාය:

වර, ඕල, පධාන, සංවර, පස් වැනි පඤ්ඤානි, සොබුමම, අගනි (සුත්‍ර) තුණය, භවතුඥෙස යනු හා ඒ සුත්‍ර දසකෙනි.

3. උරුවෙලවගො

4. 1 3. 1.

[පස්ම උරුවෙලසුතො]

21 [ඵං මෙ සුතං:] එකං සමයං භගවා සාවකභිකං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තඤ්ඤා බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතාසි භික්ඛවො'ති. හදනොති තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ටස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

එකමිදහං භික්ඛවෙ සමයං උරුවෙලායං විහරාමි තජ්ජා නෙරඤ්ජනිය නිරෙ අජ්ජාලනිත්‍රොධෙ පඨමාභිසම්බුද්ධො.

තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ රහොගතස්ස පඨිසල්ලිතස්ස ඵලං වෙනසො පරිච්ඡි-
තකෙතා උදපාදි: දුකං බො අභාරවො විහරති අපපතියො. කනත්‍ර බො
අහං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරෙය්‍යනති.
තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එතදහොසි:

අපරිපුරස්ස බො අහං සීලකම්මකස්ස පාරිපුරියා අඤ්ඤා සමණං වා
බ්‍රාහ්මණං වා සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං, ත බො පනාහං
පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහවකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය
සදෙවමනුස්සාය අඤ්ඤා සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා අතතනා සීලසම්පන්නතරං
යමහං සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං.

අපරිපුරස්ස බො අහං සමාධිකම්මකස්ස පාරිපුරියා අඤ්ඤා සමණං වා
බ්‍රාහ්මණං වා සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං, ත බො පනාහං
පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහවකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය
සදෙවමනුස්සාය අඤ්ඤා සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා අතතනා සමාධි
සම්පන්නතරං යමහං සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං.

අපරිපුරස්ස බො අහං පඤ්ඤාකම්මකස්ස පාරිපුරියා අඤ්ඤා සමණං වා
බ්‍රාහ්මණං වා සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං, ත බො පනාහං
පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහවකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය
සදෙවමනුස්සාය අඤ්ඤා සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා අතතනා පඤ්ඤාසම්පන්නතරං
යමහං සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං.

අපරිපුරස්ස බො අහං විමුත්තිකම්මකස්ස පාරිපුරියා අඤ්ඤා සමණං වා
බ්‍රාහ්මණං වා සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං, ත බො පනාහං
පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහවකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා පජාය
සදෙවමනුස්සාය අතතනා විමුත්තිසම්පන්නතරං යමහං සකකතො ගරුකතො
උපනිස්සාය විහරෙය්‍යනති.

තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ එතදහොසි: යනුනාහා යොජායං ධම්මො මයා
අභිසම්බුද්ධො තමෙව ධම්මං සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරෙය්‍යනති.

3. උරුවෙල වගීය

4. 1. 3. 1.

[ප්‍රථම උරුවෙල සූත්‍රය]

21. [මා විසින් මෙසේ අසන ලදී] එක් සමයෙකැති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි වූ ජෙනවන නම් වූ, අනේපිඬු මහසිටු-
හුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි, සි-
හිසූන් ඇමතු සේක. ඒ හිසූහු වහන්සා සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල සූත්‍රය වදල සේක:

මහණෙනි, මම එක් කලෙක උරුවෙල් දනව්වෙහි නෙරසෑස්ස
හෝතෙර අජ්ජාල න්‍යග්‍රොධමූලයෙහි සමාස්ස සබ්බෙදා ව පලමු ම වෙසෙමි.

මහණෙනි, රහොගත වූ එකත් අරමුණෙහි ඇලුනු මට මෙබඳු වූ
විනාසරිච්ඡිකයෙක් උපත: අනෙකකු කෙරෙහි ගෞරව තැනියේ ප්‍රතිශ්‍රය
තැනියේ දුකසේ වෙසෙයි. මම නිතම් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ සත්‍යා-
කොට ගෙන ගුරු කොට ගෙන ඇසුරු කොට ගෙන වෙසෙමි දෝයි.
මහණෙනි, ඒ මට මෙබඳු සිතෙක් වී:

මම නො පිරිපුන් ශීලසකකියාගේ පිරිපුන් බව පිණිස අත් මහණකු හෝ
බමුණකු හෝ සත්‍යාකර කොට ගෙන ගුරු කොට ගෙන ඇසුරු කොට ගෙන
වෙසෙමි නම්, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි-
ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයන් සහිත අවශෙෂ දෙවමනුෂ්‍යයන් සහිත සත්ත්වාබ්‍ය-
ප්‍රජායෙහි, මම යමකු සත්‍යාකර කොට ගෙන ගුරු කොට ගෙන ඇසුරු
කොට ගෙන වෙසෙමි නම්, තමාට වඩා සිල්සපත් එබඳු අත් මහණකු හෝ
බමුණකු හෝ මම (බුදු ඇසින්) නො දක්මි.

මම නොපිරිපුන් සමාධිසකකියාගේ පිරිපුන් බව පිණිස අත් මහණකු
හෝ බමුණකු හෝ සත්‍යාකර කොට ගෙන ගුරු කොට ගෙන ඇසුරු කොට
ගෙන වෙසෙමි නම්, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි
මහණ බමුණන් සහිත සෙසු දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි මම යමකු සත්-
යාකර කොට ගෙන ගුරු කොට ගෙන වෙසෙමි නම්, තමාට වඩා සමාධිසම්පන්න
වූ එබඳු අත් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ මම නො දක්මි.

මම නොපිරිපුන් ප්‍රඥසකකියාගේ පිරිපුන් බව පිණිස අත් මහණකු
හෝ බමුණකු හෝ සත්‍යාකර කොට ගෙන ගුරු කොට ගෙන ඇසුරු කොට
ගෙන වෙසෙමි නම්, දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බමුන් සහිත වූ
ලොකයෙහි - මහණ බමුණන් සහිත වූ අවශෙෂ දෙවිමිනිසුන් සහිත වූ
ප්‍රජායෙහි මම යමකු සත්‍යාකර කොට ගෙන ගුරු කොට ගෙන ඇසුරු
කොට ගෙන වෙසෙමි නම්, තමාට වඩා ප්‍රඥසම්පන්න වූ එබඳු අත් මහණකු
හෝ බමුණකු හෝ මම නො දක්මි.

මම ගො පිරිපුන් විමුක්තිසකකියාගේ පිරිපුන් බව පිණිස අත්
මහණකු හෝ බමුණකු හෝ සත්‍යාකර කොට ගෙන ගුරු කොට ගෙන ඇසුරු
කොට ගෙන වෙසෙමි නම්, දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බමුන් සහිත වූ
ලොකයෙහි - මහණ බමුණන් සහිත වූ අවශෙෂ දෙවිමිනිසුන් සහිත වූ
ප්‍රජායෙහි මම යමකු සත්‍යාකර කොට ගෙන ගුරු කොට ගෙන ඇසුරු කොට
ගෙන වෙසෙමි නම්, තමාට වඩා විමුක්ති සම්පන්න වූ එබඳු අත් මහණකු
හෝ බමුණකු හෝ මම නො දක්මි.

මහණෙනි, ඒ මට මෙබඳු සිතෙක් වී: මා විසින් යම් මේ ධර්මයක්
අවබෝධ කරණ ලද නම්, ඒ දහම ම සත්‍යාකර කොට ගෙන ගුරු කොට
ගෙන ඇසුරු කොට ගෙන මම වෙසෙමි නම් මැනවි නො! යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ බො භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සහමපති මම වෙනසා වෙනොපරිචිතකත-
මිඤ්ඤාය සෙය්‍යථාපි තාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ඤාය¹ වා බාහං පසාරෙය්‍ය,
පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ඤාය, එවමෙවං බ්‍රහ්මලොකෙ අන්තර්භිතො මම
පුරතො පාඨුරතොසි.

අථ බො භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සහමපති එකංසං උපතරුසඛිතං කරිවා
දකඛිණං ජාණ්ණමණ්ඩලං පුපුච්ඡිං නිගන්වා යෙනාහං තෙනඤ්ඤාය පණාමෙති
මං එතදවොච: එවමෙනං හගවා එවමෙනං සුගත, යෙපි තෙ හන්තෙ
අගෙසුං අතීතමධ්වානං අරහන්තො සමමාසලුඤ්ඤා, තෙපි හගවන්තො ධම්මං
යෙව සකකත්වා ගරුකත්වා උපනිස්සාය විහරිංසු. යෙපි තෙ හන්තෙ
හවිස්සන්ති අනාගතමධ්වානං අරහන්තො සමමාසලුඤ්ඤා, තෙපි හගවන්තො
ධම්මං යෙව සකකත්වා ගරුකත්වා උපනිස්සාය විහරිස්සන්ති. හගවාපි හන්තෙ
එතර්භි අරහං සමමාසලුඤ්ඤා ධම්මං යෙව සකකත්වා ගරුකත්වා උපනිස්සාය
විහරන්ති.

ඉදමවොච බ්‍රහ්මා සහමපති. ඉදං වච්ඡා අථාපරං එතදවොච:

47. යෙ වඛානීතා² සලුඤ්ඤා යෙ ව බුඬ්වා අනාගතා,
යො වෙතර්භි සලුඤ්ඤා බහුන්තං සොකතාසගො.

48. සබ්බෙ සඤ්චමගරුතො විහංසු විහරන්ති ව,
අථොපි විහරිස්සන්ති එසා බුඬ්වාන ධම්මතා.

49. තස්මා හි අත්ථකාමෙත මහත්තමභිකඛිකා,
සඤ්චමො ගරුකාතබ්බො සරං බුඬ්වානසාසනන්ති.

ඉදමවොච භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සහමපති. ඉදං වච්ඡා මං අභිවාදෙත්වා
පදකඛිණං කත්වා තත්ථවන්තරධාසී.

අථබ්වාහං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මනො ව අජේකසතං විදිත්වා අන්තනො ව
පතිරුපං, යොපායං ධම්මො මයා අභිසලුඤ්ඤා තමෙව ධම්මං සකකත්වා
ගරුකත්වා උපනිස්සාය විහාසිං. යතො ව බො භික්ඛවෙ සඛෙසාපි මහපොතත
සලන්තාගතො අථ මෙ සඛෙසපි (තිබ්බ) ගාරවොභි.

4. 1. 3. 2.

[දුතිය උරුමෙලසුන්තං]

[සාමසේනිදානං:]

22. එකමිදහං භික්ඛවෙ සමයං උරුමෙලායං විහරුමි තජ්ජා
තෙරඤ්ඤාය තීරෙ අජපාලනිශ්‍රොධෙ පස්මාභිසලුඤ්ඤා. අථ බො
භික්ඛවෙ සමබහුලා බ්‍රාහ්මණා ජිණ්ණා වුඬ්වා මහලුකා අභිගතා වයො--
අනුප්පන්නා යෙනාහං තෙනුපසඤ්ඤාමංසු. උපසඤ්ඤාමිති මම සද්ධිං
සමෙමාදිංසු. සමොදජිතං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං
නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා බො භික්ඛවෙ තෙ බ්‍රාහ්මණා මං
එතදවොචු:

1. සමිඤ්ඤාය - මෙය. 2. යෙ ව අභිතා - මෙය.

මහණෙනි, එක්බිති සහමපති මහබඩ ඔහු සිතින් මාගේ විතතපරි-
විතකීය දූත යමෙක් බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළා අතක් දිගු කරන්නේ ද
දික් කළ අතක් හකුළා ගන්නේ ද එපරිදි බ්‍රහ්මලොකයෙහි අතුරුදහන්
කෙළේ මා පෙරට පහළ වී.

මහණෙනි, එක්බිති සහමපති මහබඩ උතුරුසඵව එකක් කොට ලා
දකුණු දණමඩල බිම හැන මා වෙත ඇදීලී නමුත් මම තෙපුල් සැළ
කෙළේ ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල එසේ ම ය. සුගතයන් වහන්ස,
තෙල එසේ ම ය. වහන්ස, අතීත කාලයෙහි යම් ඒ අතීත් සමයක් සලුබුද්ධ
කෙනෙක් වුහු ද, ඒ හඟවත්හුද දහම ම සතකාර කොට ගෙන ගුරු කොට
ගෙන ඇසුරු කොට ගෙන විසූහ. වහන්ස, අනාගතයෙහි යම් ඒ අතීත්
සමයක් සලුබුද්ධ කෙනෙක් වෙද් ද, ඒ හඟවත්හුද දහම ම සතකාර කොට
ගෙන ගුරු කොට ගෙන ඇසුරු කොට ගෙන වෙසෙත්. වහන්ස, මෙකල
අතීත් සමයක් සලුබුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද දහම ම සතකාර කොට
ගෙන ගුරු කොට ගෙන ඇසුරු කොට ගෙන වෙසෙත්වා සී.

සහමපති මහබඩ මෙය කිය. මෙය කියා වැලිත් අතෙක් තෙල ඔස් ද කිය:

47. අතීතකාලීක වූ යම් සම්බුදු කෙනෙක් වුහු ද, අනාගතකාලීක වූ
යම් සම්බුදු කෙනෙකුත් වෙද්ද, දූන් බොහෝ දෙනාගේ ශෝක තසන යම්
සලුබුද්ධයන් වහන්සේ කෙනෙක් ඇද්ද,

48. එනම සඤ්චය ගුරු කොට ඇත්තාහු විසූහ. දෑහුද වෙසෙත්.
වැලි අකාගතයෙහිද වෙසෙත්. බුදුවරුන්ගේ මේ ධර්මය ය.

49. එහෙයින් වැඩ කැමැති, මහත්බව පතන, බුදුවරුන්ගේ සස්ත සිහි
කරන්නහු විසින් සඤ්චය ගුරු කටයුත්තේ යි.

මහණෙනි, සහමපති මහබඩ මේ කිය. මෙය කියා මා වැද පැදකුණු
කොට එහි ම අතුරුදහන් කෙළේ ය.

මහණෙනි, එක්බිති මම බ්‍රහ්මාරූඨතය ද තමහට තිස්සද දූත, මා විසින්
යම් ධර්මයක් අවබෝධ කරණ ලද්ද, ඒ දහම ම සතකාර කොට ගෙන
ගුරු කොට ගෙන ඇසුරු කොට ගෙන විසිමි. මහණෙනි, යම් කලෙක සිට
සඤ්චයන් (වතුර්විධ) මහත්තෙයන් සමකාගත ද එකල සඤ්චයා කෙරෙහිද
මාගේ බලවත් ගෞරවය විය.

4. 1. 3. 2.

[දව්නිය උරුවෙල සූත්‍රය]

[සැවැත්තිදුතසී:]

22. මහණෙනි, මම එක් කලෙක උරුවෙලා දතවිවෙහි නෙරසස්ත
ගෝතෙර අප්පාලනාග්‍රොධමුලයෙහි සමයක්සලුබුද්ධ ව පළමු ම වෙසෙමි.
මහණෙනි, එකල ජරජිණි වූ වරොවාඤ්ච වූ දෑමහලු වූ තුන් විය ඉක්ම වූ
පැඩිමිවිට්ටපාමිණි බොහෝ බමුණෝ (හුහුඬකපාතික බමුණු සමග) මා කර
එළඹියහ. එළඹ මා සමග සතුටු වූහ තුස්තට නිසි සිහි කළ යුතු සථා
කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. මහණෙනි, එකත්පසෙක හුන් ඒ
බමුණෝ මට ගෙල වවන කිහි:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සුතං තෙනං¹ හො ගොතම න සමණො ගොතමො බ්‍රාහ්මණ ජණණ චුද්ධො මහලුකෙ අද්ධගහෙ වයොඅනුප්පතෙන අභිවාදෙති වා පච්චුට්ඨති වා ආසනෙන වා නිමනෙනති තසිදං හො ගොතම නපෙව. නති භවං ගොතමො බ්‍රාහ්මණ ජණණ චුද්ධො මහලුකෙ අද්ධගහෙ වයො- අනුප්පතෙන අභිවාදෙති වා පච්චුට්ඨති වා ආසනෙන වා නිමනෙනති. තසිදං හො ගොතම න සම්පන්නමෙවාවති.

තස්ස මිත්තං භික්ඛවෙ ඵ්ථදානොසි: න වතීමෙ² ආයසමනො ජාතනති ථෙරං වා ථෙරකරණෙ වා ධමෙව. චුද්ධො වෙපි භික්ඛවෙ හොති ආසීතිකො වා නාට්ඨිතිකො වා වස්සසතිකො වා ජාතියා. සො ව හොති අකාලවාදී අභුතවාදී අතත්වාදී අධමමවාදී අභිතයවාදී අනිධානවතීං වාචං භාසිතා අකාලෙන අනපදෙසං අපරිසන්නවතීං අනත්සංහිතං. අථ බො සො බාලො ථෙරොනෙව සඬිං ගව්ජති.

දහරො වෙපි භික්ඛවෙ හොති සුවා සුසුකාලකෙසො භද්දෙන යොබ්බ- නෙන සම්නනාගතො පස්මෙන වයසා. සො ව හොති කාලවාදී භුතවාදී අත්වාදී ධමමවාදී භිතයවාදී නිධානවතීං වාචං භාසිතා කාලෙන සාපදෙසං පරිසන්නවතීං අත්සංහිතං. අථ බො සො පණ්ඩිතො ථෙරොනෙව සඬිං ගව්ජති.

වහ්නාරොමෙ, භික්ඛවෙ ථෙරකරණා ධමමා. කතමෙ වහ්නාරො ?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති පාඨිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අණුමනෙනසු චජ්ජසු හයදස්සාපී සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු.

බහුසසුකො හොති සුතධරො සුතසන්නවයො. යෙන ධමමා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣේකල්‍යාණා පරියොජනකල්‍යාණා සාත්ථා සවාසස්සා කෙවලපරිපුණ්ණා පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං අභිවදන්ති. තථාරූපාස්ස ධමමා බහුසසුතා හොන්ති ධතා වච්ඡා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිදා.

වතුන්නං කුතානං ආභිවෙනසිකානං දිට්ඨධමමසුභවිහාරානං නිකාම- ලාභී හොති අනිච්ඡලාභී අකසිරලාභී.

ආත්මානං බියා අතාසවං වෙනොවිච්ඡින්නිං පඤ්ඤවිච්ඡින්නිං දිට්ඨව ධමමෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වහ්නාරො ථෙරකරණා ධමමාති.

1 උත්තං - ඩී 2. පාටිපම - මජ්ඣිම නිකාය

හවත් ගෞතමයෙනි, “මහණ ගොයුම්හු ජරුජ්ඣේ, වයොවාදා, දුමහලු, භුන්විය ඉක්ම සිටි, පැයිම්විෂට පැමිණි බවුණත් තොවදිනි සි, දක හුතස්තෙන් තො තැගිවිනි සි, අසුතෙන් තො අමතති” සි අප විසින් තෙල අසන ලදී. හවත් ගෞතමයෙනි, එය (අප විසින් ඇසූ කරුණ) එසේ ම ය. හවත් ගෞතමයෝ ජ්ඣේ, වාදා, මහලු, අධ්වනන, පශ්චිමවයසට නිය, බවුණත් තො වදිති. දක හුතස්තෙන් තො තැගිවිනි. අසුතෙන් තො කැදවති. හවත් ගෞතමයෙනි, එකරුණ තොනිසි මා සි.

මහණෙනි, ටෙට මෙබඳු සිතෙක් වී: මේ ආයුෂමත්ත ස්ථවිර හෝ ස්ථවිර භාවය කරුණ දහම් හෝ එකානිත් ම තො දනිත්. මහණෙනි, ඉදින් උපතිත් අසුවයේ ඇති හෝ අනුවයස් ඇති හෝ සියක් වයස් ඇති හෝ වාදායෙක් වෙයි. හෙ ද අකාලවාදින් වෙයි. අභුතවාදින් වෙයි. අනභිවාදින් වෙයි. අධම්වාදින් වෙයි. අවිතර්කවාදින් වෙයි. අකාලයෙහි නිෂ්කාරණ වූ පයභිනන-රහිත වූ ලොච්ඡොච්ඡාදන අරුත් නැති ලෙහි නිබන් තො කටයුතු තෙපුල් කියන්නේත් වෙයි. ඒ අදබල් ද ස්ථවිර ම ය සි ගණනට වැටෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් තුරුණු වූ ඉකළ කෙස් ඇති හදුයෙවනයෙන් සමකාගත ප්‍රථමවයසින් යුත් ලදරුවෙක් වෙයි. හෙ ද කාලවාදින් වෙයි. භුතවාදින් වෙයි. අභිවාදින් වෙයි. ධම්වාදින් වෙයි. විතයවාදින් වෙයි. නිසි කල කරුණු සහිත වූ පයභිනන ඇති ලොච්ඡොච්ඡාදන අරුත් ඇති ලෙහි නිබන් කළයුතු තෙපුල් කියන්නේත් වෙයි. ඒ පණ්ඩිත තෙමේ ස්ථවිර ම ය සි ගණනට වැටේ

මහණෙනි, මේ ථෙර (තෙරබව) කරුණ ධර්මයෝ සතර දෙනෙහි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙසක්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි, ප්‍රාතිමොක්ඛාංවරශීලයෙන් සංචාන ව වෙසෙයි, ආචාරගොවරසමපන්න වෙයි, අණුමාත්‍ර වරදෙහි බිය දක්නා සුලු වෙයි, සිකපද මොනවට ගෙණ ගික්මෙයි.

බහුශ්‍රාත වෙයි, ශ්‍රාතධර වෙයි, ශ්‍රාතසනනිවය (= රැස් කොට ගත් ශ්‍රාත ඇත්තේ) වෙයි, ආදිකල්‍යාණ වූ මධ්‍යකල්‍යාණ වූ පඨිවසාන කල්‍යාණ වූ අභි සහිත වූ ව්‍යඤ්ඤාසහිත වූ කෙවලපරිපුර්ණ වූ පරිශුද්ධිමත්වර්ධය කියන යම් ඒ දහම්හු ඇත් ද, එබඳු දහම්හු මොහු විසින් බෙහෙවින් අසන ලද්දහු දරණ ලද්දහු තෙපුලෙන් වණපොත් කරුණ ලද්දහු සිතින් පුත පුතා දක්නා ලද්දහු (අරුත් විසින් කරුණු විසින්) ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරණ ලද්දහු වෙත්.

අධිවිතතය ඇසුරු කොට සිටි ඉගාත්මයෙහි සුබවිහරණ ඇති සතර දහන් (රිසි රිසි කෙණෙහි සමවාදීම් විසින්) කැමැතිසේ ලබන සුලු වෙයි. සුවසේ ලබන සුලු වෙයි, විපුල කොට ලබන සුලු වෙයි.

ආප්‍රවක්ඛයහෙතුයෙන් අතාප්‍රව වූ වෙතොවිමුකති ප්‍රඥවිමුකති මෙලොවහි ම තමා විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ගෙණ ඇටි-ඇටිසඳ සම්මාද වෙසෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර ථෙර කරුණ ධර්මයෝය.

50. යො උද්ධතෙන විතෙතන සුච්ඡාදා ඛුභාසති,
අසමාහිතසංඝිකපො අසද්ධම්මරතො ඔගො,
ආරා සො ථාවරෙය්‍යමො පාපදිට්ඨි අනාදරො.
51. යො ච සීලෙන සම්පන්නො සුභවා පටිභාතවා,
සඤ්ඤානො ඕරධමෙමසු¹ පඤ්ඤායනං විපස්සති,
පාරගු සබ්බධම්මානං අබිලො පටිභාතවා.
52. පභිණ්ණානිමරණො බ්‍රහ්මචරියස්ස කෙවලී,
නමො වදාමි ථෙරොති යස්ස නො සනති ආසවා,
ආසවානං බයා තිකුඛු සො ථෙරොති පටුච්චතීති.

4. 1. 3. 3.

[මලාශස්තනං]

[සාවස්ථිහිදානං :]

23. ලොකො භික්ඛවෙ තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධො. ලොකසමා
තථාගතො විසංයුතො. ලොකසම්බුද්ධො භික්ඛවෙ තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධො.
ලොකසම්බුද්ධො තථාගතස්ස පටිණේ. ලොකනිරොධො භික්ඛවෙ තථා-
ගතෙන අභිසම්බුද්ධො. ලොකනිරොධො තථාගතස්ස සම්මතො. ලොක-
නිරොධගාමිනිපටිපදා භික්ඛවෙ තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධො. ලොකනිරොධ-
ගාමිනිපටිපදා තථාගතස්ස භාවිතො.

යං භික්ඛවෙ සද්දෙවකස්ස ලොකස්ස සමාරකස්ස සබ්බගමකස්ස සංයමණ-
බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සද්දෙවමනුස්සාය දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පතනං
පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, සබ්බං තං තථාගතෙන අභිසම්බුද්ධං. තස්මා
තථාගතො'ති ටුට්චති.

යඤ්ච භික්ඛවෙ රතතිං තථාගතො අභිසම්බුද්ධං, යඤ්ච රතතිං
පරිනිබ්බායති, යං ථතස්මි අනතරෙ භාසති උපති නිද්දිසති, සබ්බං තං
තථෙව භොති. තො අඤ්ඤාදා. තස්මා තථාගතො'ති ටුට්චති.

යථාචාදී භික්ඛවෙ තථාගතො තථාකාරී, යථාකාරී තථාචාදී, ඉති
යථාචාදී තථාකාරී යථාකාරී තථාචාදී. තස්මා තථාගතො'ති ටුට්චති.

සද්දෙවකෙ භික්ඛවෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බගමකෙ සංයමණබ්‍රාහ්මණීයා
පජාය සද්දෙවමනුස්සාය තථාගතො අභිගු අනභිගුතො, අඤ්ඤාදාදා දසො
වසවන්ති. තස්මා තථාගතො'ති ටුට්චති.

53. සබ්බලොකං² අභිඤ්ඤාය සබ්බලොකෙ යථා තථා,
සබ්බලොකවිසංයුතො සබ්බලොකෙ අනුපයො.

1. ධාරා ධර්මස්ස - මු. 3.

2. සබ්බං ලොකං - ම. 3. 4.

50. යමෙක් විපුරුණු සිතින් බොහෝ කොට පලප බෙණේ ද, නොපිහි-
ටුවාලි සංකල්ප ඇති අසඬුමෙහි නිශාලි මාග සදාශ ලෙමු දිවුහ ඇති නිරුදර වු
හෙ තෙමේ ස්ථාවරභාවයෙන් දුරුව සිටුනේ ය.

51. යමෙක් හිලසමපනා වූයේ ශ්‍රාවණ වූයේ ප්‍රතිභාණ ඇතියේ
ස්ථාවරධර්මයෙහි සංයත වූයේ මාහිප්‍රඥයෙන් සහායානීය විනිවිද දක්නේ ද
හැම සහකාරී දහමිහි තෙරපත් වේ ද, රුහාදි බිලරහිත වේ ද,

52. පාහු දූමරණ ඇතියේ ද, බබසර පිරිපුන් කෙළේ වේ ද, යමක්හට
ආශ්‍රවයෝ නැත් ද, ඔහු මෙ 'පෙර' ය යි කියමි. අභ්‍රවක්‍ෂයයෙන් ඒ මහණ
'පෙර' ය යි කියනු ලැබේ.

4. 1. 3. 3.

[ලොක සූත්‍රය]

[සැවැත් නිදහසි:]

23. මහණෙනි, ලොකය - දුඛසත්‍යය තථාගතයන් වහන්සේ විසින්
පසක් කරණ ලදී. තථාගතයන් වහන්සේ ලොකයෙන් - දුඛසත්‍යයෙන්
විසංසුක්‍යය. මහණෙනි, ලොකසමුදය (තෘෂණාව) තථාගතයන් වහන්සේ
විසින් පසක් කරණ ලදී. තථාගතයන් වහන්සේ විසින් ලොකසමුදය ප්‍රතිණ
කරණ ලදී. මහණෙනි, ලොකනිරුධය තථාගතයන් වහන්සේ විසින්
අවබෝධ කරණ ලදී. ලොකනිරුධය තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පසක්
කරණ ලදී. මහණෙනි, ලොකනිරුධගාමිනී ප්‍රතිපද්තථාගතයන් වහන්සේ
විසින් අවබෝධ කරණ ලදී. ලොකනිරුධගාමිනීප්‍රතිපද් තථාගතයන්
වහන්සේ විසින් වඩන ලදී.

මහණෙනි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකය විසින්
ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයන් සහිත අවශෙෂ දෙවමනුෂ්‍යයන් සහිත සත්ත්‍යාබ්‍ය
ප්‍රජාව විසින් යම් රූපායනනයෙන් ශබ්දයතනයෙන් ගකිරස සප්‍රභවයා-
යතනයෙන් ධර්මාලම්භනයෙන් ලබන ලද ද, සොයන ලද ද, සිතින් ලුහුබැද
ගන්නා ලද ද, එ හැම තථාගතයන් වහන්සේ විසින් අවබෝධ කරණ ලදී.
එසින් 'තථාගත' ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, යම් රූපයක තථාගතයන් වහන්සේ වතුසත්‍යාවබෝධය
කරණ සේක් ද, යම් රූපයක පිරිනිවන් පාතා සේක් ද, මේ අතර යමක්
බණන සේක් ද, තෙපලන සේක් ද, නිදෙසන සේක් ද, එහැම එපරිදිම වෙයි.
වෙනස් නො වෙයි. එසින් 'තථාගත' ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ යථාචාරී සේක් තථාකාරී සේක.
යථාකාරී සේක් තථාචාරී සේක. මෙසේ යථාචාරී තථාකාරීයහ. යථාකාරී
තථාචාරීයහ. එසින් 'තථාගත' ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකයෙහි
ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයන් සහිත, අවශෙෂ දෙවමනුෂ්‍යයන් සහිත සත්ත්‍යාබ්‍ය
ප්‍රජායෙහි තථාගතයන් වහන්සේ හැම මොහොතෙහි සිටුවා සේක් මෙරමා විසින්
නො මඩනා ලදහ. එකානතයෙන් හැම දක්නා සේක් තමා වශයෙහි ලා
සිටුවා සේක. එසින් 'තථාගත' ය යි කියනු ලැබේ.

53. සියලු ශ්‍රේයෝග්‍යක ලොකසන්නිවාසය හා එහි (සමුද්‍රෝකයෙහි)
හැම දෙයටම ඇති සැටි දැන යොග්‍යභාවයෙන් ශ්‍රේයෝග්‍යකලොකයෙන්
විසංසුක්‍ය වූයේ ශ්‍රේයෝග්‍යකලොකයෙහි තෘෂණ-දූෂිතරහිත වූයේ-

54. ස වෙ සබ්බානිභූ ඩීරො සබ්බගඤ්ඤාමොචනො,
චුට්ඨස්ස පරමො සන්ති නිබ්බානං අකුතොභයං.
55. “එස ඛිණ්ණසම්මො බුද්ධො අනිසොච්ඡින්නසංසයො,
සබ්බකම්මකම්මං පනොතා විමුක්තො උපධිසංඝිතයෙ.
56. එස සො භගවා බුද්ධො එස සීහො අනුරාතරො,
සද්දෙවකස්ස ලොකස්ස බ්‍රහ්මචිකිතං පවතනාසී.”
57. ඉති දෙවමනුස්සා ව යෙ බුද්ධං සරණංගතා,
සම්මතම නං තමස්සන්ති මහන්තං චිතසාරදං.
58. “දනොතා දමයනං සෙට්ඨො සනොතා සමයනං ඉසී,
මුක්තො මොචයනං අග්ගො තිණ්ණො තාරයනං වරො.”
59. ඉති හෙතං තමස්සන්ති මහන්තං චිතසාරදං,
සද්දෙවකස්මිං ලොකස්මිං තස්මිං තෙ පටිපුග්ගලොති.

4. 1. 3. 4.

[කාලකාශමසුත්තං]

24. [එවං මෙ සුතං:] එකං සමයං භගවා ඤාතොති විහරති කාලකාශමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමනොසී භික්ඛවොති. හදනොති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං භගවා එකදවොච:

යං භික්ඛවෙ සද්දෙවකස්ස ලොකස්ස සමාරකස්ස සබ්බගම්මස්ස සංසාරණ-
බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සද්දෙවමනුස්සාය දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පනතං
පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමහං ජානාමි.

යං භික්ඛවෙ සද්දෙවකස්ස ලොකස්ස සමාරකස්ස සබ්බගම්මස්ස සංසාරණ-
බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සද්දෙවමනුස්සාය දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පනතං
පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමහං අබ්බඤ්ඤාසිං. තං තථාගතස්ස
විදිතං. තං තථාගතො ත උපට්ඨාසී.

යං භික්ඛවෙ සද්දෙවකස්ස ලොකස්ස සමාරකස්ස සබ්බගම්මස්ස සංසාරණ-
බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සද්දෙවමනුස්සාය දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤානං පනතං
පරියෙසිතං අනුච්චරිතං මනසා, තමහං ජානාමිති වදෙය්‍යං, තං මම අස්ස
මුසා.

54. සිවුවැදුරුම හැම ග්‍රන්ථයන් මුදු හැර සිටියේ රූපාදි හැම අරමුණු මැඩ ගෙන සිටියේ වේ ද, හේ ඒකාන්තයෙන් සිරයෙහි. කොසිනුදු බිය නැති නිව්‍යාණසංහිත පරමොන්තිය ඔහු විසින් පහස්කා ලදි.

55. “කෙලෙස් දුක් නැති මුදුසුන් සැක ඇති ස්වභාවය වූ තුළින් වහන්සේ සම්මතය. සම්මතයෙන් පැමිණියහ. නිවන් නිමිත්තෙහි (එය අරමුණු කොට සිටිනා) එලවිමුනත්තෙන් විමුක්තය.

56. ඒ හගවත්ත නම් තෙල බුද්ධිය. තුළින් වහන්සේ අනුතතර-සිංහය. දෙවියන් සහිත ලොවට බුහුවහස පැවැත් වූ සේක.”

57. මෙසේ කියමින් දෙවිමිනිත්තු හෝ යම් කෙනෙක් බුදුරජුන් සරණ ගියානු ද, ඔහු එලව් මහන් වූ පහ වූ බිය ඇති උන්වහන්සේ වදිත්.

58. “තුමු දුමුතානු දමනය කරණුවන් අතර ශ්‍රේෂ්ඨය හ. තුමු ශාන්ත වූවානු ශමනය කරණුවන් අතර සෘෂිය. තුමු මිදුතානු මුදනුවන් අතර අග්‍රය. තුමු භික්ෂු වූවානු තරණය කරණුවන් අතර උත්තමය.

59. දෙවියන් සහිත ලෝකයෙහි මුඛ වහන්සේට ප්‍රතිප්‍රදානයෙන් නැතැ”යි මෙසේ කියා පහ වූ බිය ඇති පුරුෂ වූ තෙල බුදුරජුන් වදිත්.

4. 1. 3. 4.

[කාලකාන්තමුක්තිය]

24. [මා විසින් මෙසේ අසන ලදී:] එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සානේතයෙහි වූ කාලකාන්තමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි, සි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. පින්වතුන් වහන්සැ සි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ තෙල වදළන:

මහණෙනි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෝකයා විසින්, ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයන් සහිත අවශේෂ දේවමනුෂ්‍යයන් සහිත පුරාව විසින් යම් රූපායතනයක් ශබ්දායතනයක් ගති-රස-සප්‍රභවව්‍යායතනයක් ධර්මා-ලබ්ධියෙන් ගන්නා ලද ද, සොයා ගන්නා ලද ද, සිහින් පුහුබදනා ලද ද, එ හැම මම (අනිත වශයෙන්) දැන ගනිමි. එ හැම තථාගතයන් වහන්සේට ප්‍රකටයේ විදිනය (එනේන්) එ හැම සදේර අරමුණු කර තථාගතයන් වහන්සේ නාමණදාමින් වැද නොගත්හ.

මහණෙනි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෝකයා විසින්, ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයන් සහිත අවශේෂ දේවමනුෂ්‍යයන් සහිත පුරාව විසින් යම් රූපායතනයක් ශබ්දායතනයක් ගති-රස-සප්‍රභවව්‍යායතනයක් ධර්මා-ලබ්ධියෙන් ගන්නා ලද ද, සොයා ගන්නා ලද ද, සිහින් පුහුබදනා ලද ද, එ හැම මම (අනිත වශයෙන්) දැන ගනිමි. එ හැම තථාගතයන් වහන්සේට ප්‍රකටයේ විදිනය (එනේන්) එ හැම සදේර අරමුණු කර තථාගතයන් වහන්සේ නාමණදාමින් වැද නොගත්හ.

මහණෙනි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෝකයා විසින්, ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයන් සහිත අවශේෂ දේවමනුෂ්‍යයන් සහිත පුරාව විසින් යම් රූපායතනයක් ශබ්දායතනයක් ගති-රස-සප්‍රභවව්‍යායතනයක් ධර්මා-ලබ්ධියෙන් ගන්නා ලද ද, සොයා ගන්නා ලද ද, සිහින් පුහුබදනා ලද ද, එ හැම මම (මහාජනයා දක්නා සේසින් නාමණදාමින්) දනිමි සි කියමි නම් එය මාගේ මාණසයක් වෙයි. (ආතම-ආනම්භාවයෙන් ශුන්‍යතා ඇතිවෙයි.)

යං භික්ඛවෙ -පෙ- තමහං ජානාමි ව න ව ජානාමිති වදෙය්‍යං, තමපස්ස තාදිසමේව. තමහං තෙව ජානාමි න තජානාමිති වදෙය්‍යං, තං මම අස්ස කල්ලි.

ඉති බො භික්ඛවෙ තථාගතො දට්ඨා දට්ඨබ්බං දිට්ඨං න මඤ්ඤති. අදිට්ඨං න මඤ්ඤති. දට්ඨබ්බං න මඤ්ඤති. දට්ඨාරං න මඤ්ඤති. සුතා¹ සොතබ්බං සුතං න මඤ්ඤති. අසුතං න මඤ්ඤති. සොතබ්බං න මඤ්ඤති. සොතාරං න මඤ්ඤති. මුතා² මොතබ්බං මුතං න මඤ්ඤති. අමුතං න මඤ්ඤති. මොතබ්බං න මඤ්ඤති. මොතාරං න මඤ්ඤති. විඤ්ඤතා³ විඤ්ඤතබ්බං විඤ්ඤතං න මඤ්ඤති. අවිඤ්ඤතං න මඤ්ඤති. විඤ්ඤතබ්බං න මඤ්ඤති. විඤ්ඤතාරං න මඤ්ඤති.

ඉති බො භික්ඛවෙ තථාගතො දිට්ඨසුතමුතවිඤ්ඤතබ්බෙසු ධම්මෙසු තාදියෙව තාදී. තමහං ව පන⁴ තාදිතමහං අඤ්ඤා තාදී උත්තරිතරෙ වා පණීතතරෙ වා තතීති වදාමිති.

- 60. යං නිඤ්ඤි දිට්ඨං ව සුතං මුතං වා අජේඤ්ඤාසිතං සඳිච්ඡුතං පරෙජං, න තෙසු තාදී භයසංවුත්තෙසු භවිං මුතා වාපි පරං දහෙය්‍යං.
- 61. එතං ව සලලං පටිගච්ඡා දිස්සා අජේඤ්ඤාසිතා යත්ත පජා විසත්තා, ජානාමි පස්සාමි තමෙව එතං අජේඤ්ඤාසිතං තතී තථාගතානන්ති

4. 1. 3. 5.

[බ්‍රහ්මවරීසසුතං]

[සාවණිතිදුතං:]

25. තඤ්ඤං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මවරියං වුස්සති ජනකුහනත්ථං, න ජනලප-තත්ථං, න ලාහසකකාරසිලොකානිසංසත්ථං, න ඉතිවාදපමොක්ඛානිසංසත්ථං, න ඉති මං ජනො ජානාතුති. අථ බො ඉදං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මවරියං වුස්සති සංවරත්ථං, පහාණත්ථං, චිරගත්ථං, නිරොධ්වත්ථාති.

62. සංවරත්ථං පහාණත්ථං බ්‍රහ්මවරියං අතීතිහං, අද්දෙසසි සො හගවා නිබ්බානොගධගාමිහං.

63. එස මග්ගො මහනෙහති අනුයාතො මග්ගසිති, යෙ ව තං පටිපජ්ජන්ති යථා බුද්ධොත දෙසිතං, දුක්ඛස්සන්තං කරස්සන්ති සන්තිසංසතකාරිනොති.

1. සුතා-මජ්ඣං. 2. මුතා-මජ්ඣං. 3. විඤ්ඤා-මජ්ඣං. 4. තාදිභිතා-මජ්ඣං.
5. පටිකච්ච - මජ්ඣං.

මහණෙනි, ... එ හැම මම දනිමි යි ද, නො දනිමි යි ද කියමි නම් එ ද එබඳු ම වෙයි. එ හැම මම නො ම දනිමි යි ද නො දන්නෙමි නො වෙමි යි ද කියමි නම්, එබස මාගේ දෙමසෙක් වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ වතාහි තථාගතයන් වහන්සේ දුෂ්ටව්‍ය වූ රූපායතනය දැක ඒ රූපායතනය (තණ්හා දිට්ඨි ඉඤ්ඤානා විසින්) නො හඟිත්. (මහාජනයා විසින් නො දන්නා ලද) රූපායතනය (මම දනිමි යි තණ්හාදීන්) නො හඟිත්. දුෂ්ටව්‍යය නො හඟිත්. දුෂ්ටා සංඛ්‍යාත සත්ත්වයකු නො හඟිත්. ශ්‍රෝතව්‍ය වූ ශබ්දායතනය අසා ඒ ශබ්දායතනය (තණ්හා දිට්ඨි ඉඤ්ඤානා විසින්) නො හඟිත්. (මහාජනයා විසින් නො අසන ලද) ශබ්දායතනය (මම දනිමි යි තණ්හාදීන්) නො හඟිත්. ශ්‍රෝතව්‍යය නො හඟිත්. ශ්‍රෝතා සංඛ්‍යාත සත්ත්වයකු නො හඟිත්. මුග්ධසංඛ්‍යාත ගැහැරසප්‍රඥාප්තව්‍යායතනය දැක ඒ මුග්ධායතනය (තණ්හා-දිට්ඨි ඉඤ්ඤානා විසින්) නො හඟිත්. (මහාජනයා විසින් නො දන්නා ලද) මුග්ධසංඛ්‍යාත ගැහැරසප්‍රඥා නො හඟිත්. මනනව්‍ය සංඛ්‍යාත ගැහැරසප්‍රඥා නො හඟිත්. මනනා සංඛ්‍යාත සත්ත්වයකු නො හඟිත්. විඤ්ඤාතව්‍යායතනය දැක ඒ විඤ්ඤාතව්‍යය තණ්හාදීන් නො හඟිත්. (මහාජනයා විසින් අවිඤ්ඤාත) ධර්මාලම්භනය නො හඟිත්. විඤ්ඤාතව්‍යය නො හඟිත්. විඤ්ඤාතා සංඛ්‍යාත සත්ත්වයකු නො හඟිත්.

මහණෙනි, මෙසේ වතාහි තථාගතයන් වහන්සේ දිට්ඨසුභවුතවිඤ්ඤාත වූ ධර්මයන් කෙරෙහි තාදී සේක් ම තාදීයහ ඒ තථාගතතාදිභාවයට වැඩි උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ තාදිභාවයෙක් තැනි යි වදාරමි.

60. මෙරමාගේ බසින් (පරප්‍රත්‍යයයෙන්), සංඛ්‍යා'යි හැඟිමි කොට ගිල ගන්නා ලද යම් කිසි රූපායතනයක් වේවයි ශබ්දායතනයක් වේවයි ගැහැරසප්‍රඥායෙක් වේවයි සංඛ්‍යාතව්‍ය සංඛ්‍යාත ඒ දෘෂ්ටිගතීන් කෙරෙහි තාදී වූයෙමි සත්‍යය යි හෝ මාෂාය යි හෝ පරම කොට නො හදහමි.

61. යම් දෘෂ්ටිගතියෙක ප්‍රජාවෝ ඇලුනාහු බැස ගත්තාහු වෙත් ද කැලම තෙල ශල්‍යය දැක තෙල දෘෂ්ටිශල්‍යය එසේ ම දනිමි යි දක්මි යි තථාගතයන්ගේ ගැලැගැත්මෙන් තැන.

4. 1. 3. 5.

[බ්‍රහ්මවට්ඨියසූත්‍රය]

[සංවෘත්තිද්‍යානයි:]

25. මහණෙනි, මේ බ්‍රහ්මර වතාහි ජනයා විසමයපත් කරණු පිණිස, දතා තලවතු පිණිස, ලාභසත්කාරකීර්ති පිණිස, වාදප්‍රමෝක්ෂය පිණිස, ජනයෝ මා මෙසේ හඳුනත්වා යන මේ පිණිස නො වැසෙයි. මහණෙනි, වැලින් මේ බ්‍රහ්මර වතාහි සංවරය පිණිස, කෙලශප්‍රභාණය පිණිස, රහාදීන්ගේ විරහය පිණිස, රහාදීන්ගේ නිරෝධය පිණිස වැසේ.

62. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතිහරතිත (මෙහි මේ මෙසේදීල යන පරප්‍රත්‍යය තැනි) නිවන් තුලට පමුණුවන සුදු, බ්‍රහ්මර කෙලශයන්ගේ සංවරය පිණිස, ප්‍රභාණය පිණිස වදාළහ.

63. සුජ්‍ය මහර්ෂින් විසින් කෙල මග අනුගමනය කරණ ලදී. බුදුන් විසින් දෙසු සැටියෙන් යම් කෙනෙක් එමග පිළිපදිත් ද ශාස්තෘශාසනකර වූ ඔහු දුක් කෙළවර කෙරෙත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. 1. 3. 6.

[කුහකසුතං]

26. යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු කුහා ථද්ධා ලපා සිඬ්ඨි උන්නාලා අසමාතිනා,
න මෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු මාමකා. අපගතා ච තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමසමා
ධම්මවිතයා, න ච තෙ ඉමසමිං ධම්මවිතයෙ චුද්ධිං විරුලිතිං වෙජුලං
අපඤ්ඤාති.

යෙ ච බො තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු නිකකුහා නිලලපා ධීරු අත්ථද්ධා සුසමා-
තිනා, තෙ බො මෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු මාමකා. අනපගතා ච තෙ භික්ඛවෙ
භික්ඛු ඉමසමා ධම්මවිතයා. තෙ ච ඉමසමිං ධම්මවිතයෙ චුද්ධිං විරුලිතිං
වෙජුලං අපඤ්ඤාති.

64. කුහා ථද්ධා ලපා සිඬ්ඨි උන්නාලා අසමාතිනා,
න තෙ ධම්මෙ විරුහනති සමමාසමුද්ධිදෙසිතෙ.

65. නිකකුහා නිලලපා ධීරු අත්ථද්ධා සුසමාතිනා,
තෙ වෙ ධම්මෙ විරුහනති සමමාසමුද්ධිදෙසිතෙති.

4. 1. 8. 7.

[සන්තප්පිසුතං]

27. චන්තාරිමාති භික්ඛවෙ අප්පාති ච සුලභාති ච, අනවඤ්ඤාති
තාති ච. කතමාති චන්තාරි?

පංසුකුලං භික්ඛවෙ විවරුතං අප්පඤ්ඤා සුලභඤ්ඤා, තඤ්ඤා අනවඤ්ඤා.
පිණ්ඩියාලොපො භික්ඛවෙ භොජනාතං අප්පඤ්ඤා සුලභඤ්ඤා, තඤ්ඤා අනවඤ්ඤා.
රාකම්මිලා භික්ඛවෙ සේනාසනාතං අප්පඤ්ඤා සුලභඤ්ඤා, තඤ්ඤා අනවඤ්ඤා.
පුඤ්ඤාතං භික්ඛවෙ භෙග්ගජාතං අප්පඤ්ඤා සුලභඤ්ඤා, තඤ්ඤා අනවඤ්ඤා.

ඉමාති බො භික්ඛවෙ චන්තාරි අප්පාති ච සුලභාති ච, තාති අනවඤ්ඤාති.

යතො බො භික්ඛවෙ භික්ඛු අපෙත ච සන්තප්පියො භොගි සුලභෙන ච.
ඉද්ධියාහං අඤ්ඤාතරං සාමඤ්ඤාභිගනති වදම්භි.

66. අනවඤ්ඤාන තුට්ඨස්ස අපෙත සුලභෙන ච,
න සේනාසනමාරුහ විවරම්පානභොජනං,
විසානො භොගි විතතස්ස දිසා න පටිභඤ්ඤාති.

67. යෙ වස්ස ධම්මා අකතානා සාමඤ්ඤාස්සානුලෝමිකා,
අභිගහතිනා තුට්ඨස්ස අප්පඤ්ඤාතස්ස භික්ඛුතොති.

4. 1. 3. 6.

[කුහක සූත්‍රය]

26. මහණෙනි, යම් ඒ භික්ෂු කෙනෙක් කුහක වූවාහු ක්‍රොධය හා මානසෙන් දැඩි වූවාහු තමන් හුවා බණන්තාහු කෙලෙස්සිගු ඇත්තාහු ඔසොවා ගත් මානසල ඇත්තාහු එකඟසින් නොලද්දහු වෙත් ද, මහණෙනි, මාගේ ඒ භික්ෂුහු මාමක නො වෙත්. මහණෙනි, ඒ භික්ෂුහු මෙසස්තෙන් බැහැර ද වූහ. ඔහු මෙසස්තෙහි වාද්ධියට විරුද්ධියට චෙට්සලයට නො ද පැමිණෙත්.

මහණෙනි, යම් ඒ භික්ෂු කෙනෙක් කුහක නොවූවාහු හුවා නොබණන්තාහු ධීර වූවාහු තද නොවූවාහු එකඟසින් ඇත්තාහු වෙත් ද, මහණෙනි, මා උදෙසා පාවිඳි වූ ඒ භික්ෂුහු මා අයත්හ. මහණෙනි, ඔහු මෙසස්තෙන් බැහැර ද නො වූහ. වැලිත් ඔහු මෙසස්තෙහි (ගුණයෙන්) වැඩිවට (නියවල-භාවයෙන්) විරුද්ධියට (පතල බැවින්) විපුලබවට පැමිණෙත්.

64. කුහක වූවාහු මනින් දැඩි වූවාහු හුවා බණන්තාහු කෙලෙස්සිගු ඇත්තාහු ඔසොවාලූ කෙලෙස්සල ඇත්තාහු එකඟසින් තැත්තාහු වෙත් ද, ඔහු සම්මා සම්බුද්ධන් විසින් දෙසන ලද දහමිහි නො වැඩෙත්.

65. කුහක නො වූවාහු හුවා නොබණන්තාහු ධීර වූවාහු මෙනෙන් නොදැඩි වූවාහු මොනොවට එකඟසිතැත්තාහු වෙත් ද, ඔහු සම්මා සම්බුද්ධන් විසින් දෙසන ලද දහමිහි එකාන්තයෙන් වැඩෙත්.

4. 1. 3. 7.

[සන්තුට්ඨි සූත්‍රය]

27. මහණෙනි, මේ කරුණුහු සතර දෙනෙක් අල්ප ද සුලභ ද වෙත්. ඔහු නිරවද්‍ය ද වෙත් කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, පහුල සිවුරු අතුරෙන් අල්ප ද සුලභ ද වෙයි. එ ද අතවද්‍යයි. මහණෙනි, පිඩු සිහා ලත් ආලොපය බොජුන් අතුරෙන් අල්ප ද සුලභ ද වෙයි. එ ද අතවද්‍යයි. මහණෙනි, රැක්මුල සෙහසුන් අතුරෙන් අල්ප ද සුලභ ද වෙයි. එ ද අතවද්‍යයි. මහණෙනි, පුතිමුත්‍රය හෙණ්ණයෙන් අතුරෙන් අල්ප ද සුලභ ද වේ. එ ද අතවද්‍යයි.

මහණෙනි, මේ කරුණුහු සතර දෙන අල්ප ද සුලභ ද වෙත්. ඔහු ද අතවද්‍යය.

මහණෙනි, යම් හෙයෙහින් මහණ අල්ප වූත් සුලභ වූත් විවරදීන් සතුටු වේ ද, මේ ඔහුගේ අත්‍යතර ශ්‍රාමිණ්‍ය-අභිගයෙකැ (ශ්‍රමණ ගුණයෙකැ යි) මම කියමි.

66 - 67 අල්ප වූත් සුලභ වූත් අතවද්‍ය වූත් විවරදීන් සතුටු මහණහුගේ සිතට සෙහසුන් අරහයා වේවයි විවර අරහයා වේවයි පැතබොජුන් අරහයා වේවයි වෙහෙසෙක් නො වේ. දික් නො හැකේ. ශ්‍රමණධර්මයට අනුලෝම වූ යම් පිළිවෙත් දහමිහු ඔහුට දෙසන ලදහු ද, ඒ ධර්මයෝ සතුටු වූ අප්‍රමාදය වූ ඒ මහණහු විසින් අධිගාහිතයහ.

4. 1. 3. 8.

[අරියවංසසූතනං]

28. චතතාඳො,මෙ භික්ඛවෙ අරියවංසා අග්ගඤ්ඤා, රතතඤ්ඤා, වංසඤ්ඤා, පොරුණා, අසංඛිණ්ණා, අසංඛිණ්ණපුබ්බා, න සංඛිණිනාති, න සංඛිණිසිසානාති, අපපතිතුට්ඨා සමභේති බ්‍රාහ්මභේති විඤ්ඤාති. කතමෙ චතතාඳො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සනතුට්ඨා හොති¹ ඉතරීතරෙන චීවරෙන, ඉතරීතර-චීවරසනතුට්ඨා ව චණ්ණවාදී. න ච චීවරහෙතු අනෙසනං අපපතිරූපං ආපජ්ජති. අලඬා ව චීවරං න පරිතස්සති. ලඬා ව චීවරං. අගපිතො² අමුච්ඡිතො අනර්ක්කාපනො ආදීතවදස්සාපි නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති. තාය ව පන ඉතරීතරචීවරසනතුට්ඨා තෙවතනානුක්කංසෙති. නො පරං වම්භෙති. සො හි තත්ථ දකෙබ්බා අතලසො සමපජානො පතිස්සතො. අයං ථුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු පොරුණෙ අග්ගඤ්ඤා අරියවංසෙ සිතො.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සනතුට්ඨා හොති ඉතරීතරෙන පිණ්ඩපාතෙන, ඉතරීතරපිණ්ඩපාතසනතුට්ඨා ව චණ්ණවාදී. න ච පිණ්ඩපාතහෙතු අනෙසනං අපපතිරූපං ආපජ්ජති. අලඬා ව පිණ්ඩපාතං න පරිතස්සති. ලඬා ව පිණ්ඩපාතං අගපිතො අමුච්ඡිතො අනර්ක්කාපනො ආදීතවදස්සාපි නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති. තාය ව පන ඉතරීතරපිණ්ඩපාත සනතුට්ඨා තෙවතනානුක්කංසෙති. නො පරං වම්භෙති. සො හි තත්ථ දකෙබ්බා අතලසො සමපජානො පතිස්සතො. අයං ථුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු පොරුණෙ අග්ගඤ්ඤා අරියවංසෙ සිතො.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සනතුට්ඨා හොති ඉතරීතරෙන සෙනාසනෙන, ඉතරීතරසෙනාසන සනතුට්ඨා ව චණ්ණවාදී. න ච සෙනාසනහෙතු අනෙසනං අපපතිරූපං ආපජ්ජති. අලඬා ව සෙනාසනං න පරිතස්සති. ලඬා ව සෙනාසනං අගපිතො අමුච්ඡිතො අනර්ක්කාපනො ආදීතවදස්සාපි නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති. තාය ව පන ඉතරීතරසෙනාසනසනතුට්ඨා තෙවතනානුක්කංසෙති. නො පරං වම්භෙති. සො හි තත්ථ දකෙබ්බා අතලසො සමපජානො පතිස්සතො. අයං ථුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු පොරුණෙ අග්ගඤ්ඤා අරියවංසෙ සිතො.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු භාවනාරුමො හොති භාවනාරුමො, පභානාරුමො හොති පභානාරුමො. තාය ව පන භාවනාරුමතාය භාවනාරුමිතාය පභානාරුමතාය පභානාරුමිතාය තෙවතනානුක්කංසෙති. නො පරං වම්භෙති. සො හි තත්ථ දකෙබ්බා අතලසො සමපජානො පතිස්සතො. අයං ථුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු පොරුණෙ අග්ගඤ්ඤා අරියවංසෙ සිතො.

1. තුට්ඨා - මෙසං. 2. අගපිතො - මෙසං.

4 1 3. 8.

[අපියංස සත්‍රය]

28. මහණෙනි, මේ සතර ආදීවංශධර්ම කෙනෙක් අග්‍රයහ සි දතයුත්තාහ. දිගුකල් පැවතියහ සි දතයුත්තාහ. ආදීයන්ගේ වංශයහ සි දතයුත්තාහ පුරුණයහ සි දතයුත්තාහ. අවිකිණියහ සි දතයුත්තාහ. (අනිත බුදුවරුන් විසිනුත් මෙයින් කීමැ යි) බැහැර නො කරණ ලද්දහ. (දනුදු) බැහැර නො කරණු ලැබෙත්. (අනායෙහි බුදුවරුන් විසිනුත්) බැහැර නො කරණු ලබන්නාහු වෙත්. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින් අනිත්දිනයහ. කවර ධර්ම සතර කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙසක්තෙහි මහණ ඉතරෙතරවිවරයෙන් සතුටු වෙයි. ඉතරෙතරවිවරසනෙතාමයෙහි ද ගුණ බණන සුලු වෙයි විවරගෙනුයෙන් අයුතු අනෙමණයට නො පැමිණෙයි. සිවුරු ද කොලැබ නො හැනිහණි. සිවුරු ලැබ ද පහ වූ ලොබගැට ඇතියේ (අධිමාත්‍රතෘණයෙන්) හටගත් තෘණා නැත්තේ තෘණයෙන් නොවළඳනා ලද්දේ දෙස් දක්නා සුලු වූයේ නිසරණ ප්‍රඥ ඇත්තේ වළඳ කෙරෙයි. ඒ ඉතරෙතරවිවරසනෙතාමයෙනුත් තමා හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙළා නො දකී. හෙ ද වතාහි ඒ විවරසනෙතාමයෙහි දක්ෂ වූයේ අතලස් වූයේ මනා නුවණින් දන්නේ ඵලබ්ධි සිටි සිහි ඇත්තේ වේ. මහණෙනි, මේ මහණ පැරණි වූ අග්‍රයහ සි දන්නා ලද ආදී වංශයෙහි (ආයඝී ධර්මයෙහි) සිටියේ යි කියනු ලැබේ.

තවද මහණෙනි, මහණ ඉතරෙතරපිණ්ඩපාතයෙන් සතුටු වෙයි. ඉතරෙතරපිණ්ඩපාතසනතුමයෙහි ගුණ කියන්නේ ද වෙයි. පිණ්ඩපාතගෙනුයෙන් අයුතු අනෙමණයට නො පැමිණේ. පිඩුවා නො ලැබ ද තුසන නො වේ. පිඩුවා ලැබත් ලොබගැට තැනියේ අධිමාත්‍ර තෘණයෙන් මුසපත් නො වූයේ තෘණයෙන් නොවළඳනා ලද්දේ ආදිතව දක්නා සුලු වූයේ නිසරණ ප්‍රඥ ඇත්තේ වළඳ කෙරෙයි. ඒ ඉතරෙතරපිණ්ඩපාතසනතුමයෙනුත් තමා තහා නො තබයි. මෙරමා හෙළා නො දකී. හෙ ද ඒ පිණ්ඩපාතසනෙතාමයෙහි දක්ෂ වූයේ (සාතභාෂාභාස විසින්) අතලස් වූයේ නුවණින් දන්නේ ඵලබ්ධි සිටි සිහි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ පොරුණ වූ අග්‍රඥ වූ ආදීවංශයෙහි සිටියේ යි කියනු ලැබේ.

තවද මහණෙනි, මහණ ඉතරෙතර ශයනාසනයෙන් සතුටු වෙයි. ඉතරෙතරශයනාසනයනතුමයෙහිද ගුණ කියන සුලු වෙයි. ශයනාසනගෙනුයෙන් අයුතු අනෙමණයට ද නො පැමිණෙයි. සෙනසුන් නො ලැබත්. තුසන නො වෙයි. ශයනාසන ලැබත් ලොබගැටින් නොගැටුනේ අධිමාත්‍රතෘණයෙන් මුසපත් නොවූයේ තෘණාව විසින් නොවළඳනා ලද්දේ දෙස් දක්නා සුලු වූයේ නිසරණ ප්‍රඥ ඇත්තේ වළඳ කෙරෙයි. ඒ ඉතරෙතර ශයනාසනයනතුමයෙනුත් තමා තහා නො තබයි. මෙරමා නො ගරහයි. හෙ ද ඒ ශයනාසනයනෙතාමයෙහි දක්ෂ වූයේ අතලස් වූයේ නුවණින් දන්නේ පැමිණ සිටි සිහි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ පොරුණ වූ අග්‍රඥ වූ ආයඝී වංශයෙහි සිටියේ යි කියනු ලැබේ.

තවද මහණෙනි, මහණ භාවනාභීරතී ඇතියේ බවුත්ති ඇලුනේ වෙයි, ප්‍රභාණාභීරතී ඇතියේ ප්‍රභාණියෙහි ඇලුනේ වෙයි. වැලින් ඒ භාවනාරුමතායෙන් වේවයි, භාවනාරුමතායෙන් වේවයි, ප්‍රභාණාරුමතායෙන් වේවයි, ප්‍රභාණාරුමතායෙන් වේවයි තමා හුවා නො දක්වයි. මෙරමා හෙළා නො දකී. හෙ ද වතාහි ඒ භාවනාරුමතායෙහි ප්‍රභාණාරුමතායෙහි දක්ෂ වූයේ අතලස් වූයේ නුවණින් දන්නේ ඵලබ්ධි සිටි සිහි ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ පුරුණ වූ අග්‍රඥ වූ ආදීවංශධර්මයෙහි සිටියේ යි කියනු ලැබේ.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරො අරියවංසා අග්ගඤ්ඤා, රත්තඤ්ඤා, වංසඤ්ඤා, පොරාණා, අසඬ්ඤාණා, අසඬ්ඤාණාපුබ්බා, න සඬ්ඤාණා, න සඬ්ඤාණිකාණා, අපපතිකුට්ඨා සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාහි.

ඉමෙහි ච පන භික්ඛවෙ චතුරි අරියවංසෙහි සමත්තාගතො භික්ඛු පුරුෂිමාය වෙපි දිසාය විහරති, සෙව ආරතං සහති, න නං ආරති සහති. පච්ඡිමාය වෙපි දිසාය විහරති, සෙව ආරතං සහති, න නං ආරති සහති. උත්තරාය වෙපි දිසාය විහරති, සෙව ආරතං සහති, න නං ආරති සහති. දකුණාය වෙපි දිසාය විහරති, සෙව ආරතං සහති, න නං ආරති සහති. නං කිසස හෙතු: ආරතිරතිසහො හි භික්ඛවෙ ධිරොති.

68. නාරති සහති චිරං නාරති චිරසංහති,
ධිරො ච ආරතං සහති ධිරො හි ආරතං සහො.

69. සබ්බකල්මවිභාසිනං පනුන්නං කො නිවාරයෙ,
තෙකං ජලබානදස්සෙව කො තං නිද්දිචුරගති,
දෙව්භි නං පසංසන්ති බ්‍රහ්මිනාපි පසංසිතොති.

4. 1. 3. 9

[ධම්මපදසුත්තං]

29. චත්තාරිමානි භික්ඛවෙ ධම්මපදානි අග්ගඤ්ඤානි, රත්තඤ්ඤානි, වංසඤ්ඤානි, පොරාණානි, අසඬ්ඤාණානි, අසඬ්ඤාණාපුබ්බානි, න සඬ්ඤාණානි, න සඬ්ඤාණිකාණානි, අපපතිකුට්ඨානි සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාහි කහමානි චත්තාරි?

අනභිජ්ඣා භික්ඛවෙ ධම්මපදං අග්ගඤ්ඤං, රත්තඤ්ඤං, වංසඤ්ඤං, පොරාණං, අසඬ්ඤාණං, අසඬ්ඤාණාපුබ්බං, න සඬ්ඤාණං, න සඬ්ඤාණිකාණං, අපපතිකුට්ඨං සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාහි.

අව්‍යාපාදෙ භික්ඛවෙ ධම්මපදං අග්ගඤ්ඤං, රත්තඤ්ඤං, වංසඤ්ඤං, පොරාණං, අසඬ්ඤාණං, අසඬ්ඤාණාපුබ්බං, න සඬ්ඤාණං, න සඬ්ඤාණිකාණං, අපපතිකුට්ඨං සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාහි.

මහණෙනි, මේ සතර ආදීවංශධම්මෝ අග්‍රයහ සි දතයුත්තාහ. දිගුකල් පාවතියහ සි දතයුත්තාහ ආදීයන්ගේ වංශයහ සි දතයුත්තාහ. පුරුණයහ සි දතයුත්තාහ. අවිකිණීයහ සි දතයුත්තාහ. (අතීත බුදුවරයන් විසිනුත් මෙයින් කිමැයි) බැහැර නොකරණ ලද්දහ (දැනුදු) බැහැර නොකරණු ලැබෙත් (අනායෙහි බුදුවරයන් විසිනුත්) බැහැර නොකරණු ලබන්නාහ. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින් අනිඤ්ඤයහ.

මහණෙනි, මේ සතර ආදීවංශධම්මයෙන් සමනාගත වූ මහණ පාදුම්-දික්කිදු වෙසේ නම් හෙම අතභිරතිය මැඩගෙණ සිටියි. අරතිය ඔහු නොමසිසි. පාලුදිග්කිදු වෙසේ නම් හෙම අතභිරතිය මැඩ සිටියි. අරතිය ඔහු නොමසිසි. උතුරුදික්කිදු වෙසේ නම් හෙම අරතිය මැඩ සිටියි. අරතිය ඔහු නොමසිසි දකුණුදික්කිදු වෙසේ නම් හෙම අරතිය මඩනේ ය, අතභිරතිය ඔහු නොමසිසි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිර හෙම අරතිය හා පඤ්චකාමගුණරතිය හා මැඩ සිටුනට පොහොනේ ය.

68. අරතිය වීරයා මැඩ නොසිටුනේ ය; අරතිය වීරසංහතියෙන් නොවේ. වැලිත් සිරයා අරතිය මසිසි, සිරයා වනාහි අරතිය මැඩ පියහෙන්නෙකි.

69. සියලු ත්‍රෛමුක්කකම් හැරපියා සිටිනසුලු කෙලෙස් දුර ලී රහත්හු (රුහාදීන් කෙරෙහි) කවරෙක් නම් වළඟා ද. දඹරන් තිකක් හෙයින් ඔහුට ගරහත්තට හැකි වේ ද, දෙවියෝ ද පවා ඔහු පහසත්. බඹහු විසිනුත් පසස්තා ලදී.

4. 1. 3. 9.

[ධම්මපදසූත්‍රය]

29 මහණෙනි, මේ සතර ධම්මපද කෙනෙක් අග්‍රයහ සි දතයුත්තාහ. දිගුකල් පාවතියහ සි දතයුත්තාහ. ආදීයන්ගේ වංශයහ සි දතයුත්තාහ. පෞරුණිකයහ අසංකිණීයහ (අතීත බුදුවරුන් විසිනුත් මෙයින් කිමැයි) බැහැර නොකරණ ලදහ. දැනුදු බැහැර නොකරණු ලැබෙති. අනායෙහිදු බැහැර නොකරණු ලබන්නාහ. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින් නොගරහන ලදහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, අතභිබ්‍යා ධම්මපදය අග්‍රය සි දතයුතුය. දිගුකල් පාවැත්තා සි දතයුතුය. ආදීවංශය සි දතයුතුය. පෞරුණිකය. අසංකිණීය. (අතීත බුදුවරුන් විසිනුත් මෙයින් කිමැයි) බැහැර නොකරණ ලදය දැනුදු බැහැර නොකරණු ලැබේ. අනායෙහිදු බැහැර නොකරණු ලබන්නේ ය. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින් නොගරහන ලදී.

මහණෙනි, අවසාපද ධම්මපදය අග්‍රය සි දතයුතුය. දිගුකල් පාවැත්තා සි දතයුතුය. ආදීවංශය සි දතයුතුය. පෞරුණිකය. අසංකිණීය. (පෙර බුදුවරුන් විසිනුත් මෙයින් කිමැයි) බැහැර නොකරණ ලදී. දැනුදු බැහැර නොකරණු ලැබේ. අනායෙහිදු බැහැර නොකරණු ලබන්නේ ය. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින් නොගරහන ලදී.

සමමාසමාසි භික්ඛවෙ ධම්මපදං අග්ගඤ්ඤං, රත්තඤ්ඤං, වංසඤ්ඤං, පොරාණං, අසඬ්ඤ්ඤං, අසඬ්ඤ්ඤප්පබ්බං, න සඬ්ඤ්ඤං, න සඬ්ඤ්ඤසිසං. අප්පභිකුට්ඨං සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤති.

සමමාසමාසි භික්ඛවෙ ධම්මපදං අග්ගඤ්ඤං, රත්තඤ්ඤං, වංසඤ්ඤං, පොරාණං, අසඬ්ඤ්ඤං, අසඬ්ඤ්ඤප්පබ්බං, න සඬ්ඤ්ඤං, න සඬ්ඤ්ඤසිසං. අප්පභිකුට්ඨං සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ වහනාරි ධම්මපදානි අග්ගඤ්ඤානි, රත්තඤ්ඤානි, වංසඤ්ඤානි, පොරාණානි, අසඬ්ඤ්ඤානි, අසඬ්ඤ්ඤප්පබ්බානි, න සඬ්ඤ්ඤානි, න සඬ්ඤ්ඤසිසානි. අප්පභිකුට්ඨානි සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤති.

70. අනභිජ්ඣාලු විහරෙය්‍ය අව්‍යාපනෙන වෙනසා,
සතො ඵකග්ගචිත්තස්ස අජ්ඣතනං සුසමාගිතොති.

4. 1. 3. 10

[පරිබ්බාජකසුත්තං]

30. [ඵචං මෙ සුත්තං] ඵකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුට්ඨෙ පබ්බතෙ. තෙන බො පත සමයෙන සමබ්‍රහ්මා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා පරිබ්බාජකා සප්පිනියානීථර¹ පරිබ්බාජකාරාමෙ පටිවසන්ති. සෙය්‍යථිදා: අනනභාරො වරධරො සකුලද්ධි ව පරිබ්බාජකො අඤ්ඤා ව අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා පරිබ්බාජකා.

අථ බො භගවා සායනසමයං පතිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙන සප්පිනියානීරං පරිබ්බාජකාරාමො තෙනුපසඬ්ඤති. උපසඬ්ඤතිවා පඤ්ඤානෙන ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ඣ බො භගවා තෙ පරිබ්බාජකෙ ඵකදවොච:

වහනාරීනානි පරිබ්බාජකා ධම්මපදානි අග්ගඤ්ඤානි, රත්තඤ්ඤානි, වංසඤ්ඤානි, පොරාණානි, අසඬ්ඤ්ඤානි, අසඬ්ඤ්ඤප්පබ්බානි, න සඬ්ඤ්ඤානි, න සඬ්ඤ්ඤසිසානි. අප්පභිකුට්ඨානි සමණෙති බ්‍රාහ්මණෙති විඤ්ඤති. කතමානි වහනාරී?

1. සිප්පිනියානීථර - ඉජ්ජා.

මහණෙනි, සමසක් සමාධි ධර්මපදය අග්‍රය සි දතයුතුය. දිගුකල් පාවැත්තා සි දතයුතුය. ආයථිවංශය සි දතයුතුය. පෞරුණිකය. අවිකිණිය. (පෙර බුදුවරුන් විසින්ද මෙයින් කීමයි) බැහැර නොකරණ ලදී. දැනුදු බැහැර නොකරණු ලැබේ. අනායෙහිදු බැහැර නොකරණු ලබන්නේ ය. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින් නොගරහන ලදී.

මහණෙනි, සමසක් සමාධි ධර්මපදය අග්‍රය සි දතයුතුය. දිගුකල් පාවැත්තා සි දතයුතුය. ආයථිවංශය සි දතයුතුය. පෞරුණිකය. අවිකිණිය. (අනිතයෙහි බුදුවරුන් විසින්ද මෙයින් කීමයි) බැහැර නොකරණ ලදී. දැනුදු බැහැර නොකරණු ලැබේ. අනායෙහිදු බැහැර නොකරණු ලබන්නේ ය. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින් නොගරහන ලදී.

මහණෙනි, මේ සතර ධර්මපදයෝ අග්‍රයය සි දතයුත්තාහ. දිගුකල් පාවැත්තා සි දත යුත්තාහ. ආයථිවංශය සි දතයුත්තාහ. පෞරුණිකය. අවිකිණිය. අනිතයෙහි බුදුවරුන් විසින්ද (මෙයින් කීමයි) බැහැර නොකරණ ලදහ. දැනුදු බැහැර නොකරණු ලැබේ. අනායෙහිදු බැහැර නොකරණු ලබන්නාහ. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින් නොගරහන ලදහ.

70 නිසාභණ්ඩා පියවි සිහින් වන්නේ ය. සමාධියෙන් සමකාගත වූ එකාග්‍රචිත්ත වූ තමා කෙරෙහි ලා මොනොවට තැබූ සිතැතියෙක් වන්නේ යි.

4. 1. 3. 10

[පරිබොජක සූත්‍රය]

30. [මු ි විසින් මෙසේ අසන ලදී.] එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර ගිණුකුළු පව්වෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි ඉතා ප්‍රකට වූ බොහෝ පිරිවැජ්ජෝ සප්පනියා හෝතෙර පිරිවැජ් අරමිති වෙසෙති. ඔහු කවරහ: “අන්තභාර යැ, වරධර යැ, සතුලුදුසි පිරිවැජ් යැ, අන්ත වූත් ඉපහල (ප්‍රකට) පිරිවැජ්ජෝ” යි

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස්වේලෙහි පිළිසලනින් තැගිසිටි සේක් සප්පනියා හෝතෙර පිරිවැජ් අරමි කරා වැඩිසේක. වැඩ පැනවූ අස්තෙහි වැඩහුන් සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩහිදු ඒ පිරිවැජ්ජයන් බණවා තෙල සුන් වදළහ:

පිරිවැජ්ජෙනි, මේ සතර ධර්මපද කෙනෙක් අග්‍රයය සි දත යුත්තාහ. දිගුකල් පාවැත්තා සි දත යුත්තාහ, ආයථිවංශය සි දත යුත්තාහ. පෞරුණිකය. අවිකිණිය. (අනිතයෙහි බුදුවරුන් විසින්ද මෙයින් කීමයි) බැහැර නොකරණ ලදහ. දැනුදු බැහැර නොකරණු ලැබෙති. අනායෙහිදු බැහැර නොකරණු ලබන්නාහ. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින් හෙළා නොදක්නා ලදහ. කවර සතර ධර්මපද කෙනෙක යත්:

අනභිජ්ඣා පරිබ්බාජකා ධම්මපදං අග්ගඤ්ඤං රත්තඤ්ඤං වංසඤ්ඤං පොරාණං අසඬ්ඤ්ඤං අසඬ්ඤ්ඤප්පබ්බං, න සඬ්ඤ්ඤං න සඬ්ඤ්ඤං. අපපතිකුට්ඨං සමනෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤං. අව්‍යාපාදං පරිබ්බාජකා ධම්මපදං -පෙ- සමාසනි පරිබ්බාජකා ධම්මපදං -පෙ- සමාසමාධි පරිබ්බාජකා ධම්මපදං අග්ගඤ්ඤං රත්තඤ්ඤං පොරාණං අසඬ්ඤ්ඤං අසඬ්ඤ්ඤප්පබ්බං, න සඬ්ඤ්ඤං න සඬ්ඤ්ඤං. අපපතිකුට්ඨං සමනෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤං.

ඉමානි ඛො පරිබ්බාජකා වහ්නාරි ධම්මපදානි අග්ගඤ්ඤානි රත්තඤ්ඤානි වංසඤ්ඤානි පොරාණානි අසඬ්ඤ්ඤානි අසඬ්ඤ්ඤප්පබ්බානි, න සඬ්ඤ්ඤං න සඬ්ඤ්ඤං. අපපතිකුට්ඨානි සමනෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤං.

යො ඛො පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍ය: අහමෙතං අනභිජ්ඣා ධම්මපදං පච්චක්ඛාය අභිජ්ඣාලං කාමෙසු තිබ්බසාරාගං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පඤ්ඤපෙසසාමිති. තමහං තත්ථ එවං වදෙය්‍ය: එතු. වදතු. ව්‍යාහරතු. පසාමිසං ආනුභාවන්ති.

සො වත පරිබ්බාජකා අනභිජ්ඣා ධම්මපදං පච්චක්ඛාය, අභිජ්ඣාලං කාමෙසු තිබ්බසාරාගං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පඤ්ඤපෙසසාමිති තෙනං ණානං විජ්ජති.

යො ඛො පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍ය: අහමෙතං අව්‍යාපාදං ධම්මපදං පච්චක්ඛාය බ්‍යාපනනවිතතං පද්ධම්මනසඬ්ඤ්ඤපං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පඤ්ඤපෙසසාමිති. තමහං තත්ථ එවං වදෙය්‍ය: එතු. වදතු. ව්‍යාහරතු. පසාමිසං ආනුභාවන්ති.

සො වත පරිබ්බාජකා අව්‍යාපාදං ධම්මපදං පච්චක්ඛාය, බ්‍යාපනනවිතතං පද්ධම්මනසඬ්ඤ්ඤපං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පඤ්ඤපෙසසාමිති තෙනං ණානං විජ්ජති.

යො ඛො පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍ය, අහමෙතං සමාසනි ධම්මපදං පච්චක්ඛාය, මුට්ඨස්සානිං අසමපජානං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පඤ්ඤපෙසසාමිති. තමහං තත්ථ එවං වදෙය්‍ය: එතු. වදතු. ව්‍යාහරතු. පසාමිසං ආනුභාවන්ති.

සො වත පරිබ්බාජකා සමාසනි ධම්මපදං පච්චක්ඛාය, මුට්ඨස්සානිං අසමපජානං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පඤ්ඤපෙසසාමිති තෙනං ණානං විජ්ජති.

පිරිවැජ්ඣෙති, අතතිධ්‍යා ධම්පදය අග්‍රයයි දතයුතු ය. දිගුකල් පැවැත්-
තැයි දතයුතු ය. ආයතීවංශ යයි දතයුතු ය. පෞරුණික ය. අසඬකිණි ය.
පෙර බුදුවරුන් විසින් බැහැර නො කරණ ලදී. දැනුණු බැහැර නො කරණ
ලැබේ. අතායෙහි දු බැහැර නො කරණ ලබන්නේ ය. මහණුන් විසින්
බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින් නො ගන්නා ලදී. පිරිවැජ්ඣෙති,
අව්‍යාපාද සඬබ්‍යාන ධම්පදය ... පිරිවැජ්ඣෙති, සමාස්සමාති සඬබ්‍යාන
ධම්පදය ... පිරිවැජ්ඣෙති, සමාස්සමාති සඬබ්‍යාන ධම්පදය අග්‍ර යයි
දතයුතු ය. දිගුකල් පැවැත්තැයි දතයුතු ය. ආයතීවංශ යයි දතයුතු ය.
පෞරුණික ය. අසඬකිණි ය. පෙර බුදුවරුන් විසින් බැහැර නො කරණ
ලදී. දැනුණු බැහැර නො කරණ ලැබේ. අතායෙහිත් බැහැර නො කරණ
ලබන්නේ ය. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින්
නො නිගන්නා ලදී.

පිරිවැජ්ඣෙති, මේ සතර ධම්පදයෝ අග්‍රයයි දත යුක්තාහ. දිගුකල්
පැවැතියයයි දතයුක්තාහ. ආයතීවංශයයි දතයුක්තාහ පෞරුණිකයහ.
අසඬකිණියහ. පෙර බුදුවරුන් විසින් බැහැර නො කරණ ලදහ. දැනුණු බැහැර
නො කරණ ලැබෙති. අතායෙහිත් බැහැර නො කරණ ලබන්නාහ. මහණුන්
විසින් බමුණන් විසින් නුවණැතියන් විසින් නො නිගන්නා ලදහ.

පිරිවැජ්ඣෙති, යමෙක් “මම තෙල අතතිධ්‍යා ධම්පදය හැරපියා අතිධ්‍යා-
බහුල වූ වස්තුකාමයෙහි තීව්‍රසංරාග ඇති මහණකු හෝ බමුණකු හෝ
පණවම්” මෙසේ බෙණේ නම් එහි දී මම ඔහුට මෙසේ කියමි: “එත්තෙ යැ.
කියන්නෙ යැ. පවසන්නෙ යැ. ඔහුගේ අනුභාවය දක්මි” යි.

පිරිවැජ්ඣෙති, එකාන්තයෙන් හෙතෙම අතතිධ්‍යා ධම්පදය හැරපියා
අතිධ්‍යා බහුල කොටගෙන වසන වස්තුකාමයෙහි තීව්‍රසංරාග ඇති මහණකු
හෝ බමුණකු හෝ පණවන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වේ.

පිරිවැජ්ඣෙති, යමෙක් “මම තෙල අව්‍යාපාද ධම්පදය හැරපියා ව්‍යාපාද-
යට වත් සිතැති පුද්ගල වූ මනසසඬකල්‍ය ඇති මහණකු හෝ බමුණකු හෝ
පණවම්” මෙසේ බෙණේ නම්, මම ඒ වචනයෙහි දී ඔහුට මෙසේ කියමි:
“එත්තෙ යැ. කියන්නෙ යැ. පවසන්නෙ යැ. ඔහුගේ අනුභාවය දක්මි” යි.

පිරිවැජ්ඣෙති, හෙතෙම එකාන්තයෙන් අව්‍යාපාද ධම්පදය හැරපියා
ව්‍යාපාදයට වත් සිතැති පුද්ගල වූ මනසසඬකල්‍ය ඇති මහණකු හෝ බමුණකු
හෝ පණවන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වේ.

පරිව්‍රාජකයෙහි, යමෙක් “මම තෙල සමාස්සමාතිධම්පදය හැරපියා
මුළු සිහි ඇති නුවණින් නො දන්නා මහණකු හෝ බමුණකු හෝ පණවත්-
තෙමි” මෙසේ බෙණේ නම්, මම එහි දී ඔහුට මෙසේ කියමි: “එත්තෙ යැ.
කියන්නෙ යැ. පවසන්නෙ යැ. ඔහුගේ අනුභාවය දක්මි” යි.

පිරිවැජ්ඣෙති, හෙතෙම එකාන්තයෙන් සමාස්සමාතිධම්පදය හැරපියා
මුළුසිහි ඇති සමාන්තර නැති මහණකු හෝ බමුණකු හෝ පණවන්නේ ය
යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වේ.

යො ඛො පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍යා: අභමෙතං සම්මාසමාධිං ධම්මපදං පච්චික්ඛාය අසමාහිතං විබ්භතතචිතතං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පඤ්ඤා-පෙසාමිති. තමහං තත්ථ එවං වදෙය්‍යං, එතු. වදතු. ව්‍යාහරතු. පසාමිසා ආනුභාවන්ති.

සො චත පරිබ්බාජකා සම්මාසමාධිං ධම්මපදං පච්චික්ඛාය අසමාහිතං විබ්භතතචිතතං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා පඤ්ඤාපෙසාමිති තෙනං යානං විජ්ජති.

යො ඛො පරිබ්බාජකා ඉමාහි චත්තාරි ධම්මපදානි ගර්භිතබ්බං පටිකේකාසිතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍ය, තස්ස දිට්ඨෙව ධම්මෙ චත්තාරො සහ-ධම්මිකා වාදනුපාතා ගාරය්‍යා යානා ආගච්ඡන්ති. කතමෙ චත්තාරො?

අනභිජ්ඣාඤ්ඤා භවං ධම්මපදං ගර්භති, පටිකේකාසති. යෙ ච භි අභිජ්ඣාප්‍රී කාමෙසු තිබ්බසාරගා සමණබ්‍රාහ්මණා, තෙ භොතො පුජ්ජා තෙ භොතො පාසංසා.

අඛ්‍යාපාදඤ්ඤා භවං ධම්මපදං ගර්භති, පටිකේකාසති. යෙ ච භි ඛ්‍යාපනචිතතා පද්ධම්මකසම්ඛප්පා සමණ බ්‍රාහ්මණා. තෙ භොතො පුජ්ජා. තෙ භොතො පාසංසා.

සම්මාසතිඤ්ඤා භවං ධම්මපදං ගර්භති, පටිකේකාසති. යෙ ච භි මුට්ඨස්සාහි අසම්පජානා සමණබ්‍රාහ්මණා, තෙ භොතො පුජ්ජා. තෙ භොතො පාසංසා.

සම්මාසමාධිඤ්ඤා භවං ධම්මපදං ගර්භති, පටිකේකාසති. යෙ ච භි අසමාහිතා විබ්භතතචිතතා සමණබ්‍රාහ්මණා. තෙ භොතො පුජ්ජා. තෙ භොතො පාසංසා.

යො ඛො පරිබ්බාජකා ඉමාහි චත්තාරි ධම්මපදානි ගර්භිතබ්බං පටිකේකාසිතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍ය, තස්ස දිට්ඨෙව ධම්මෙ ඉමෙ චත්තාරො සහධම්මිකා වාදනුපාතා ගාරය්‍යා යානා ආගච්ඡන්ති.

යෙ පි තෙ පරිබ්බාජකා අහෙසුං උක්ඛලා චස්ස-භඤ්ඤා අහෙතුවාද, අකිරිචවාද, තප්පිකවාද. තෙපි ඉමාහි චත්තාරි ධම්මපදානි ත ගර්භිතබ්බං ත පටිකේකාසි තබ්බං අමඤ්ඤිංසු. තං කිස්ස හෙතු: නිද්දඛ්‍යාරොසා උපාරම්භහයාති.

71. අඛ්‍යාපනො සද්ද සතො අජ්ඣිතතං සුසමාහිතො,
අභිජ්ඣාචිතයෙ සිත්තං අපමනොති චුච්චතිති.

උරුචෙලවග්ගො තතියො.

තසුද්දානං:

දො උරුචෙලා ලොකො කාලිකො බ්‍රහ්මචරිසෙන පඤ්ඤමං,
කුහං සනතුට්ඨි වංසො ධම්මපදං පරිබ්බාජකෙන වාති.

පිරිවැජ්ඣෙති, යමෙක් “මම තෙල සමාස්සමාසිධම්පදය භාරපියා සමාසිගත නො වූ විභානන සිත් ඇතියකු මහණකු හෝ බමුණකු හෝ කොට පණවන්නෙමි” මෙසේ බෙණේ නම්, එබස්ති දී මම ඔහුට මෙසේ කියමි: “එන්නෙ යා. කියන්නෙ යා. පවසන්නෙ යා. ඔහුගේ අනුභාවය දක්මි” යි.

පිරිවැජ්ඣෙති, හෙතෙම ඵකානනයෙන් සමාස්සමාසිධම්පදය භාරපියා සමාසිගත නො වූ විභානන සිත් ඇතියකු මහණකු හෝ බමුණකු හෝ කොට පණවන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ.

පිරිවැජ්ඣෙති, යමෙක් මේ සතර ධම්පදයන් ගැරැහියා යුතු කොට බැහැරැලියා යුතු කොට හඟනේ නම්, ඔහුට මෙලොවහි මැ සහෙතුක වූ ගභීණීයසාන වූ සතර වැදූරුම් වාදප්‍රවානනීහු කෙතෙක් එහි. කවර සතර කෙතෙක යත්:

ඉදින් හවත් අතභිධ්‍යාධම්පදය ගරහනේ නම්, බැහැරලා නම්, අභිධ්‍යා බහුල කොට ඇති වස්තුකාමයෙහි තීව්‍රසංරග ඇති යම් මහණබමුණු කෙතෙක් ඇද් ද, ඔහු හවත්නු විසින් පූජ්‍යයහ. ඔහු හවත්නු විසින් ප්‍රශස්‍යයහ.

ඉදින් හවත් අව්‍යාපාදධම්පදය ගරහනේ නම්, බැහැරලා නම්, ව්‍යාපාදයට වත් සිත් ඇති ප්‍රද්‍රව වූ මතස්සංඛතලා ඇති යම් මහණබමුණු කෙතෙක් ඇද් ද, ඔහු හවත්නු විසින් පූජ්‍යයහ. ඔහු හවත්නු විසින් ප්‍රශස්‍යයහ.

ඉදින් හවත් සමාස්සමාසිධම්පදය ගරහා නම්, බැහැරලා නම්, මුළුසිහි ඇති සමාස්සමාසිධම්පදය නැති යම් මහණබමුණු කෙතෙක් ඇද් ද, ඔහු හවත්නු විසින් පූජ්‍යයහ. ඔහු හවත්නු විසින් ප්‍රශස්‍යයහ.

ඉදින් හවත් සමාස්සමාසිධම්පදය ගරහා නම්, බැහැරලා නම්, සමාසිගත නො වූ විභානන සිත් ඇති යම් මහණබමුණු කෙතෙක් ඇද් ද, ඔහු හවත්නු විසින් පූජ්‍යයහ. ඔහු හවත්නු විසින් ප්‍රශස්‍යයහ.

පිරිවැජ්ඣෙති, යමෙක් මේ සතර ධම්පදයන් ගැරැහියා යුතු කොට බැහැරැලියා යුතු කොට හඟනේ නම්, ඔහුට මෙලොවහි මැ සකාරණ වූ ගභීණීයසාන වූ මේ සතර වැදූරුම් වාදනුපාතයෝ එහි.

පිරිවැජ්ඣෙති, උකාලදහම්වැසි වස්ස යා හසංසද යා යන අනෙකු වාද අනුයාචාද නායනිකවාද ඇති යම් ඒ වාදීහු දෙ දෙනෙක් වූහු ද, ඔහුන් මේ සතර ධම්පදයන් ගැරැහියා යුතු කොට තෙරැලියා යුතු කොට නො සිතුනු. ඒ කවර හෙයින් යත්: නිසුඛියෙන් හා සංතප්‍රියෙන් හා උපවාදබියෙන් හා ය' යි.

71. ව්‍යාපාදයට නො වත් සිත් ඇති හැමකල සමාසිගත නො කෙරෙහි ලා මොනොවට සමාසිගත වූ අභිධ්‍යාසිතය සංඛ්‍යාත අර්ථයෙහි හික්මෙනු-යේ අප්‍රමතක යයි කියනු ලැබේ.

උරුවෙල වග්ගය තුන්වැනි යි.

එහි උද්දායය:

උරුවෙලසුහු දෙක යැ, ලොකසුහු යැ, කාළික (කාලිකාරාම) සුහු යැ, පස්වැනි බ්‍රහ්මවරියසුහු යැ, කුහකසුහු යැ, සනතුට්ඨිසුහු යැ, වංඝසුහු යැ, ධම්මපද සුහු යැ, පරිබොජකසුහු ද යි (මෙයින් වග්ගය පිරෙයි)

4. චක්කවග්ගො.

4. 1. 4. 1

[චක්කසුත්තං]

[සාවකජීවිදානං:]

31. වත්තාරිමානී භික්ඛවෙ චක්කානී යෙති සමන්තාගතානං දෙව-
මනුස්සානං වතුචක්කං වත්තති, යෙති සමන්තාගතා දෙවමනුස්සා නවිරස්සෙව
මහත්තත්තං වෙපුලුත්තං පාපුණ්ණතී හොගෙසු.

කතමානි වත්තාරි? පඨිරුපදෙසවාසො, සපපුරිසුපස්සයො, අත්තසමමා-
පණ්ණි, පුබ්බෙ ව කතපුඤ්ඤතා.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ වත්තාරි චක්කානී, යෙති සමන්තාගතානං දෙව-
මනුස්සානං වතුචක්කං වත්තති, යෙති සමන්තාගතා දෙවමනුස්සා න
විරස්සෙව මහත්තත්තං වෙපුලුත්තං පාපුණ්ණතී හොගෙසුති.

72. පඨිරුපෙ¹ වසෙ දෙසෙ අරියවිත්තකරො² සියා,
සමමාපණ්ණිසම්පන්නො පුබ්බෙ පුඤ්ඤකතො තරො,
ධඤ්ඤං ධනං යසො කීතති සුඛං වේදාධිවත්තතීති.³

4. 1. 4. 2

[සංඛගහවඤ්ඤසුත්තං]

32. වත්තාරිමානී භික්ඛවෙ සංඛගහවඤ්ඤතී.

කතමානි වත්තාරි? දානං, පෙය්‍යවජ්ජං, අත්ථවරියා, සමානත්තතා.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ වත්තාරි සංඛගහවඤ්ඤතීති.

73. දානං ව පෙය්‍යවජ්ජඤ්ඤ අත්ථවරියා ව යා ඉධ,
සමානත්තතා ව ධම්මෙසු තත්ථ තත්ථ ඥාතං,
එතෙ බො සංඛගහා ලොකෙ රථස්සාණීව යායතො.
74. එතෙ ව සංඛගහා තාස්සු ත මාතා පුත්තකාරණා,
ලහෙථ මාතං පුත්‍රං වා පිතා වා පුත්තකාරණා.
75. යස්මා ව සංඛගහා එතෙ සමවෙකකන්ති පණ්ණිතා,
තස්මා මහත්තං පපෙපාන්ති පාසංසා ව භවන්ති තෙ'ති.

4. 1. 4. 3.

[සීහසුත්තං]

33. සීහො භික්ඛවෙ මිගරාජා සායනගහමයං ආසයා නිකම්මති. ආසයා
නිකම්මිතො විජම්මති. විජම්මිතො සමන්තා වතුද්දිසා අනුච්චිලොකෙති.
සමන්තා වතුද්දිසා අනුච්චිලොකෙතො තික්කිත්තං සීහතාදං තදති. තික්කිත්තං
සීහතාදං තදිතො ගොවරාය පකකම්මති. යෙ බො පන තෙ භික්ඛවෙ
තිරවජ්ජාගතො පාණා සීහස්ස මිගරඤ්ඤඤ තදතො සද්දං සුණන්ති, තෙ
යෙහුයෙසක භයං සංවෙගං සන්තාසං ආපජ්ජන්ති. බිලං බිලාසයා පවිසන්ති
දකං දකාසයා පවිසන්ති. වනං වනාසයා පවිසන්ති. ආකාසං පකම්මතො
භජන්ති.

1. පටිරුපෙ - යො: 2. අරියවිත්තකරො - යො: 3. වෙහං ධිවත්තති - යො:
සිද්ධි.

4. වක්ක වගීය.

4. 1. 4. 1

[වක්ක සූත්‍රය]

[පැවැත් ගිණුම:]

31. මහණෙනි, යමෙකින් සමනාගත දෙවිමිනිස්තට වතුසමපච්ඡිකු රද පවත්නේ ද, යමෙකින් සමනාගත දෙවිමිනිස්ත මද කලෙකින් ම භොග-යෙහි මහත්බවට විපුලබවට පැමිණෙත් ද, එබඳු වූ මේ සතර වක්ක කෙනෙකි.

කවර සතර කෙනෙක යත්: ප්‍රතිරූපදෙශවාසය, සන්පුරුෂ හජනය, තමන් මොනොවට (ශුඛාදියෙහි) පිහිටුවා ගැනීම ය, පෙර කළ පින් ඇති බවයි.

මහණෙනි, යමෙකින් සමනාගත දෙවිමිනිස්තට වතුසමකු රද පවත්නේ ද, යමෙකින් සමනාගත දෙවිමිනිස්ත මද කලෙකින් ම භොගයෙහි මහත්බවට විපුලබවට පැමිණෙත් ද, එබඳු වූ මේ සතර වක්කසමපත්තු යි.

72. මිනිස් ප්‍රතිරූපදෙශයෙහි වසන්නේ ය. බුද්ධාදි ආයඝීයන්ගේ සිත් අරියත්‍රවෙක් වන්නේ ය. සමසක් විත්තප්‍රණීඩියෙන් සමනාගත වන්නේ ය. පෙර කළ පින් ඇතියෙක් වන්නේ ය. ඛාත්‍යය ද ධනය ද යශස් ද නිව්වි ද සුඛ ද යන මේ තෙල මිනිසා වතුරන්නේ ය.

4. 1. 4. 2

[සබ්බගවස්සු සූත්‍රය]

32. මහණෙනි, මේ සංග්‍රහ වස්තුහු සතර දෙනෙකි.

කවර සතර දෙනෙක යත්: දුතය, ප්‍රියවචනය, අභිවයඝීය, සමානාත්-මනා යි.

මහණෙනි, මේ සතර සබ්බග වස්තුහු යි.

73. චෙලොව යම් දුතයෙක් වේ ද, යම් ප්‍රිය වචනයෙක් වේ ද, යම් අභිසංවච්ඡිකකපායෙක් වේ ද, ඒ ඒ ධර්මයෙහි යථාභිවයයෙන් සුඛදුඃඛ විසින් සමානාත්මතායෙක් වේ ද, ලොකයෙහි සිටුවනා තෙල සබ්බගයෝ ගමන්ගත් රජයාගේ අතුරු ගැසු ඇණය වැනියහ.

74. තෙල සංග්‍රහයෝ නො වෙත් තම්, මවු පුතු කාරණ කොට ගෙන බුහුමන් හෝ පිදුම් හෝ නො ලබයි. පුතු කාරණ කොට ගෙන පියා හෝ (මාතෘදිය) නො ලබයි.

75. යම් හෙයෙකින් පසිඳු තෙල සබ්බගයන් මොනොවට දැකින් ද, එහෙයින් ඔහු මහත්තරුට පැමිණෙත්, ප්‍රශස්ත ද වෙති.

4. 1. 4. 3

[සිහ සූත්‍රය]

33. මහණෙනි, මාගරාජන් වූ සිංහ සවස් වෙලෙහි වසන තැනින් නික්මෙයි. වාසයෙන් නික්ම වජ්‍රබයි. වජ්‍රබ අවට සතර දික් බලයි. හාත්පස සිවුදිගින් බලා තුන් යලක් සිහනද කෙරෙයි. තුන් යලක් සිංහනාද කොට ගොදුරට යෙ යි. මහණෙනි, යම් නිරිසන්ධිය ප්‍රාණීහු තද කරණ මාගරාජන් වූ සිංහයාගේ හඬ අසත් ද, ඔහු බෙහෙවින් හසට සංවෙගයට සන්නාසයට පැමිණෙත්. බලවාසීහු බලට වදිත්. උදකවාසීහු දිසට වදිත්. වනවාසීහු වලට වදිත්. පසිඳු අහස බෙජෙත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යෙපි තෙ භික්ඛවෙ රඤ්ඤා තාගා ගාමනිගමරාජධානීසු දලොහි වරතොති ඛනිතෙහි ඛද්ධා, තෙපි තාහි ඛනිතාති සඤ්ඤිඤ්ඤා සමදදලොහො භිතා මුහනකරීසං වජ්ජමානා යෙන වා තෙන වා පලායන්ති. එවං මහිද්ධියො ඛො භික්ඛවෙ සීහො මිගරාජා තිරවජ්ජානගතානං පාණානං එවං මහෙසකෙඛා එවං මහානුභාවො.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යද්‍ය තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සමාසමුද්ධො විජ්ජාචරණසමපන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදමමසාරපි සන්තා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ධම්මං දෙසෙති: 'ඉති සක්කායො, ඉති සක්කායසමුදයො, ඉති සක්කායතිරොධො, ඉති සක්කායතිරොධගාමිනී පටිපදා'ති.

යෙපි තෙ භික්ඛවෙ දෙවා දීඝායුකා වණණවන්තො සුඛබහුලා උචෙවසු විමානෙසු විරට්ඨිතිකා, තෙපි තථාගතස්ස ධම්මදෙසනං සුචා යෙභුයෙත භයං සංවෙගං සන්තාසං අපජ්ජන්ති.

අනිච්චා වත කිර හො මයං සමානා නිච්චන්තා'ති අමඤ්ඤිමා. අද්ඛවා වත කිර හො මයං සමානා බුචන්තා'ති අමඤ්ඤිමා. අසස්සානා වත කිර හො මයං සමානා සස්සානන්තා'ති අමඤ්ඤිමා. මයමපි කිර හො අනිච්චා අද්ඛවා අසස්සානා සක්කායපට්ඨයාපන්නා'ති.

එවං මහිද්ධියො ඛො භික්ඛවෙ තථාගතො සද්දෙවකස්ස ලොකස්ස, එවං මහෙසකෙඛා එවං මහානුභාවොති.

76. යද්‍ය බුද්ධො අභිඤ්ඤාය ධම්මවක්ඛනං පවත්තසි,
සද්දෙවකස්ස ලොකස්ස සන්තා අපට්ඨපුග්ගලො.
77. සක්කායඤ්ච නිරොධඤ්ච සක්කායස්ස ව සමාචාරො,
අරියං වට්ඨබ්බිකං මග්ගං දුක්ඛපසමගාමිනං.
78. යෙපි දීඝායුකා දෙවා වණණවන්තො යසසිතිතො,
භිතා සන්තාසමාපාදං සීහස්සෙවිතරෙ මගා.
79. අභිච්චන්තා සක්කායං අනිච්චා කිර හො මයං,
සුචා අරහතො වාසාසං විපපමුහනස්ස තාදිතො'ති.

මහණෙනි, ගම් නියමිත රජදහන්හි දළ සම්මුඛා යොත්ඛනින් බැඳ පුරුෂයෙකු යම් හැනිනු ඇත් ද, ඔහු දු ඒ බහන් සිද්ධිද බියපත් වුවානු මලමුහෙලමින් හිස් පුළු අත පලන්. මහණෙනි, එවැනි මහත් ඉදුහ ඇති සිංහ මාගරුෂ් කිරිසන්ගිය සතුතට එවැනි මයෙභාවය වෙයි. එවැනි මහානුභාව වෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කලෙක අතීත වූ සමයක්සමුදා වූ විද්වත්-සමානත වූ සුතත වූ ලොකවින් වූ අනුතර වූ පුරුෂදම්යසාරපි වූ දෙවි මිනිස්තට ශායනා වූ සිවුසක් අවබෝධ කලා වූ භාග්‍යවත් වූ තථාගතයන් වහන්සේ ලොකයෙහි උපදනා සේක් ද, උත්තමයන් දෙව් දෙසන සේක්: සතකාය මේ ය, සතකායසමුදය මේ ය, සතකායනිරෝධය මේ ය, සතකාය-නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපත් මේ ය, කියා යි.

මහණෙනි, දීඝායුෂක වූ ශරීරවණියෙන් වණිවත් වූ සුබබහුල වූ උස් විමානෙහි වීරසායී ව සිටුවා වූ යම් දෙව් කෙනෙක් ඇත් ද, ඔහුත් තථාගතයන් වහන්සේගේ දම්දෙසුම් අසා බෙහොසෙයින් හයට සංවේගයට සන්ත්‍රාසයට වදිත්.

“භවන්ති, අපි එකානතයෙන් අනිත්‍ය ව සිටියමෝ නිත්‍යයමිහ සි සිතුමිහ භවන්ති, අපි එකානතයෙන් අධ්‍රැව වූවමෝ ධ්‍රැවයමිහ සි සිතුමිහ. භවන්ති, අපි එකානතයෙන් අශාශ්වත වූවමෝ ශාශ්වතයමිහ සි සිතුමිහ. භවන්ති, අපි වුකලී අනිත්‍යයමිහ, අධ්‍රැවයමිහ, අශාශ්වතයමිහ. පඤ්චසකකිපට්ඨාපන-යමිහ” යි කියා යි.

මහණෙනි, සද්දේවක ලෝකයාට තථාගතයන් වහන්සේ එවැනි මහර්ථ ඇතියහ. එවැනි මහෙභාවයහ. එවැනි මහානුභාවයහ.

76-77. ශායනා වූ, සද්ගුණාලර්ථක වූ තථාගතයන් වහන්සේ යම් කලෙක වතුසානසාවබෝධ කොට ගෙණ සද්දේවක ලොකයාගට පඤ්චසකකිය ද එහි නිරෝධය ද පඤ්චසකකියමුදය ද දුක් සන්තිදීම වූ නිවන් කර යන අර්ථයට මග දු සි ධර්මවක්‍රය (දෙශනාශ්‍රයයෙන්) පැවැත් වූ සේක් ද.

78-79 (ලාභාදියෙහි) තාදී වූ කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුනු අතීත ඒ බුදුන්ගේ බස් අසා, “භවන්ති, අපි පඤ්චසකකිය පැන තොගියමිහ ල, අනිත්‍යයමිහ ල” යි කියා, ශරීරවණියෙන් වණිවත් වූ යශස්වී වූ දීඝායුෂක වූ යම් දෙවියෝ ඇත් ද ඔහු සිංහරූපයට ඉතරමාගයන් බියපත් වන්නාක් සේසිත් බිය වැදුනානු සංත්‍රාසයට වැටුනාහ.

4. 1. 4. 4

[අග්ගපසසාදසුත්තං]

34. චත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ අග්ගපසසාදා. කතමෙ චත්තාරො?

යාවතා භික්ඛවෙ සත්තා අපදා වා දිපදා වා චතුපදා වා ඛුප්පදා වා රුපිණො වා අරුපිණො වා සඤ්ඤානො වා අසඤ්ඤානො වා තෙවසඤ්ඤානො වා, තථාගතො තෙසං අග්ගමකකායති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො. යෙ භික්ඛවෙ බුද්ධො පසන්නා, අග්ගෙ තෙ පසන්නා, අග්ගෙ බො පන පසන්නානං අග්ගො විපාකො ගොති.

යාවතා භික්ඛවෙ ධම්මා සම්බුද්ධා, අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො තෙසං අග්ගමකකායති. යෙ භික්ඛවෙ අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගෙ පසන්නා, අග්ගෙ තෙ පසන්නා. අග්ගෙ බො පන පසන්නානං අග්ගො විපාකො ගොති.

යාවතා භික්ඛවෙ ධම්මා සම්බුද්ධා වා අසම්බුද්ධා වා, විරාගො තෙසං ධම්මානං අග්ගමකකායති. යදිදං මදනිමමදනො පිපාසවිතයො ආලය-සමුග්ගො වට්ඨපච්ඡේදෙ තණ්හකකයො විරාගො නිරොධො නිබ්බානං. යෙ භික්ඛවෙ ධම්මෙ පසන්නා, අග්ගෙ තෙ පසන්නා, අග්ගෙ බො පන පසන්නානං අග්ගො විපාකො ගොති.

යාවතා භික්ඛවෙ සම්මා වා ගණා වා, තථාගතසාවකසම්මො තෙසං අග්ගමකකායති. යදිදං චත්තාරි පුරිසසුගාති අට්ඨපුරිසපුගාලා ඵසි භගවතො සාවකසම්මො ආහුතෙයො පාහුතෙයො දකඛ්ඤායො අඤ්ඤාලිකරණීයො අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙතිත්තං ලොකස්ස. යෙ භික්ඛවෙ සම්මො පසන්නා, අග්ගෙ තෙ පසන්නා. අග්ගෙ බො පන පසන්නානං අග්ගො විපාකො ගොති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චත්තාරො අග්ගපසසාදාහි.

80. අග්ගතො වෙ පසන්නානං අග්ගං ධම්මං විජානතං,
අග්ගෙ බුද්ධො පසන්නානං දකඛ්ඤායො අනුත්තරෙ.

81. අග්ගෙ ධම්මෙ පසන්නානං විරාගපසමෙ සුඛෙ,
අග්ගෙ සම්මො පසන්නානං පුඤ්ඤකෙතිත්තෙ අනුත්තරෙ.

82. අග්ගස්මිං දාතං දදතං අග්ගං පුඤ්ඤං පටිච්ඡති,
අග්ගං ආයුං¹ ව චණ්ණො ව යසො කිත්ති සුඛං බලං.

83. අග්ගස්ස දාතා මෙධාසී අග්ගධම්මසමාහිතො,
දෙවහුතො මහුස්සො වා අග්ගපසන්නො පමොදනීති.

1. ආයු ව - මුත්තං.

4. 1 4. 4.

[අග්ගපසාද සූත්‍රය]

34. මහණෙනි, මේ අග්‍රප්‍රසාදයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, පා නැති හෝ දෙපා ඇති හෝ සිසුපා ඇති හෝ බොහෝ පා ඇති හෝ රූපි වූ හෝ අරූපි වූ හෝ සංඥී වූ හෝ අසංඥී වූ හෝ තෙවසංඥිතාසංඥී (භවාග්‍රහන) වූ හෝ යම් පමණ සන්තියෝ ඇත් ද, ඔවුනට අතීත් සමාස්සලේඛි තථාගතයන් වහන්සේ අග්‍රයහ සි කියනු ලැබෙත්. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් බුදුන් කෙරෙහි ප්‍රසන්න වෙත් ද, ඔහු අග්‍රස්ථානයෙහි ප්‍රසන්නයහ. අග්‍රස්ථානයෙහි ප්‍රසන්නයනට අග්‍රවිපාකයෙක් වෙයි.

මහණෙනි, යම් පමණ හේතුයෙන් නිපන් දහම්හු ඇත් ද, අරී අට්ඨිමග ඔවුනට අග්‍රය සි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් අරී අට්ඨි මගෙහි ප්‍රසන්න වෙත් ද, ඔහු අග්‍රස්ථානයෙහි ප්‍රසන්නයහ. අග්‍රස්ථානයෙහි ප්‍රසන්නයනට අග්‍ර විපාකයෙක් වෙයි.

මහණෙනි, හේතුයෙන් නිපන්නා වූ හෝ හේතුයෙන් නො නිපන්නා වූ හෝ යම් පමණ දහම්හු ඇත් ද, ඔවුනට නිවණ අග්‍රය සි කියනු ලැබේ. රුගාදි මද මඛනා, පචස් සන්තිද්‍රව්‍ය, ආලයතාමණා තසන, වට්ඨක් සිද්ධත, තාමණාක්‍ෂය කරණ, විගතරුග ඇති, නිරෝධ සංඛ්‍යාත නිවණෙක් ඇත් ද, එය සි. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් විරුගධම්මයෙහි ප්‍රසන්න වෙත් ද, ඔහු අග්‍රස්ථානයෙහි ප්‍රසන්නයහ. අග්‍රස්ථානයෙහි ප්‍රසන්නයනට අග්‍ර විපාකයෙක් වෙයි.

මහණෙනි, යම් පමණ සහන හෝ වෙත් ද, ගණනු හෝ වෙත් ද, තථාගතශ්‍රාවකසංඝ ඔවුනට අග්‍රය සි කියනු ලැබේ. යම් සතර පුරුෂස්‍රග කෙනෙක් වෙත් ද, අෂ්ටායී පුද්ගල කෙනෙක් වෙත් ද, බුදුන් හේ මේ ශ්‍රාවක සංඝ තෙමේ ආහුත සංඛ්‍යාත සහකාරයට නිසිය, පාහුණ සංඛ්‍යාත ආගනතුක සහකාරයට නිසිය, දක්‍ෂිණාවට නිසිය, අඤ්ඤාලිකරණයට නිසිය, ලෝකයාගට අනුතතර පුණ්‍යසෞත්‍රය වෙයි. චෛත්‍ය ශ්‍රාවකසංඝයා සි. මහණෙනි, යම් කෙනෙක් සතුන් කෙරෙහි ප්‍රසන්න වෙත් ද, ඔහු අග්‍රස්ථානයෙහි ප්‍රසන්නයහ. අග්‍රස්ථානයෙහි ප්‍රසන්නයනට අග්‍ර විපාකයෙක් වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර අග්‍රප්‍රසාදයෝ ය.

80. අග්‍රස්ථානයෙහි එකැතින් පහන් වූ අග්‍ර චතුස්සත්‍යධම්මය දන්නා වූ, දක්‍ෂිණායී වූ අනුතතර වූ අග්‍ර වූ බුදුන් කෙරෙහි පහන් ඇත්තනට -

81. විරෝගොපශමස්‍රව සංඛ්‍යාත අග්‍රධම්මයෙහි පහන් ඇත්තනට, පුණ්‍යසෞත්‍ර වූ අනුතතර වූ අග්‍ර සංඝයා කෙරෙහි පහන් ඇත්තනට -

82. අග්‍රස්ථානයෙහි ලා දන් දෙන ඇත්තනට අග්‍ර පින් වැඩේ. අග්‍ර වූ ආයුෂය, වර්ණය, යශස, කීර්තිය, සුඛය, ඛලය ද ලැබේ.

83. අග්‍ර වූ ශ්‍රද්ධාදි ධම්මයෙන් යුක්ත වූයේ අග්‍ර වූ සංකරත්තය විෂයෙහි දන් දෙන ප්‍රශස්ත නුවණ ඇතියේ දෙවිබවට පාමණියේ හෝ මිනිසත්ඛවට පාමණියේ හෝ අග්‍රප්‍රාප්ත ව සතු වෙයි.

4. 1. 4 5

[වස්සකාරස්සනං]

35. එකං සමයං හගවා ගුණගෙන විහරති චෙඨවනෙ කලඤ්ඤා-
නිවාසෙ. අථ බො වස්සකාගේ බ්‍රාහ්මණෝ මගධමනාමනෙතා යෙන හගවා
තෙහුපසඬකමි. උපසඬකමිතා හගවතා සද්ධං සමෙමාදි. සමෙමාදනීයං කථං
සාරාණීයං විනිසාරෙතා එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසීනෙතා බො
වස්සකාරො බ්‍රාහ්මණෝ මගධමනාමනෙතා හගවනතං එතදවොච:

වතුහි බො මයං හො ගොතම ධම්මෙහි සම්මනාගතං මහාපඤ්ඤං
මහාපුරිසං පඤ්ඤපෙමි. කතමෙහි වතුහි?

ඉධ හො ගොතම බ්‍රහ්මස්සතො හොති තස්ස තස්සෙව සුතජාතස්ස.
තස්ස තස්සෙව බො පන භාසිතස්ස අත්ථං ජාතාති 'අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස
අත්ථො, අයං ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථො'ති. සතිමා බො පන හොති විරකතමි
විරහාසිතමි සරිතා අනුසාරිතා. යාති බො පන තාති ගහඨකාති
නිබ්බරණීයාති, තත්ථ දකෙතා හොති, අතලසො තනුපායවිමංසාය සමනතා-
ගතො අලං කාතුං අලං සංවිධාතුං. ඉමෙහි බො මයං හො ගොතම වතුහි
ධම්මෙහි සමනතාගතං මහාපඤ්ඤං මහාපුරිසං පඤ්ඤපෙමි. සචෙ පන මෙ
හො ගොතම අනුමොදිතබ්බං, අනුමොදතු මෙ හවං ගොතමො. සචෙ පන
මෙ හො ගොතම පටිකෙකාසිතබ්බං, පටිකෙකාසතු මෙ හවං ගොතමොති.

තෙව බො තසාහං බ්‍රාහ්මණ අනුමොදමි. න පන පටිකෙකාසාමි. වතුහි
බො අහං බ්‍රාහ්මණ ධම්මෙහි සම්මනාගතං මහාපඤ්ඤං මහාපුරිසං
පඤ්ඤපෙමි. කතමෙහි වතුහි?

ඉධ බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මනිකාය පටිපනෙතා හොති බ්‍රහ්මනස්සබාය බ්‍රහ්මස්ස
ජතතා අරියෙ ඤ්ඤෙ පතිට්ඨාපිතා, යදිදං කලාසාණ්ඩමමතා කුසලධම්මතා.

සො යං විතකකං ආකඬ්ඛති විතකෙකතුං. තං විතකකං විතකෙකති. යං
විතකකං තාකඬ්ඛති විතකෙකතුං, ත තං විතකකං විතකෙකති. යං සඬකප්පං
ආකඬ්ඛති සඬකප්පතුං, තං සඬකප්පං සඬකප්පෙති. යං සඬකප්පං
තාකඬ්ඛති සඬකප්පතුං, ත තං සඬකප්පං සඬකප්පෙති. ඉති චෙතොධි-
සිප්පනෙතා හොති විතකකප්පෙසු.

වතුනතං ක්කාතතං ආභිචෙතසිකාතං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරාතං නිකාමලාහි
හොති අභිච්ඡ්‍රාහි අකසිරලාහි.

ආසවාතං බයා අතාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤවිමුත්තිං දිට්ඨධම්මෙ
සයං අභිඤ්ඤා සමිජ්ඣකතා උපසමපජ්ජ විහරති.

4. 1. 4. 5. [ව්‍යාපාර සූත්‍රය]

35. එක් සමයෙකි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර සම්පයෙහි (ලෙහෙහුන්ට වැටුප් දුන් හෙයින්) කලඤ්ඤානිවාස* නම් වූ වෙළඳවෙහෙයෙහි වැඩ වසන සේක. එක්බිති ගෙඩමහාමාත්‍ර වූ ව්‍යාපාර බමුණු බුදුන් කර එළඹියේ ය. එළඹ බුදුන් සමග සතුටු විය. සමොදනසට නිසි සිහිකරනට නිසි කථා කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්නේ ය. එකත්පස්ව හුන් ගෙඩමහාමාත්‍ර ව්‍යාපාර බමුණු බුදුන්ට තෙල සැලි කෙළේ ය.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අපි සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූ මහාප්‍රාඥයා මහාපුරුෂයකු කොට පණවමිහ. කවර සතර කරුණෙන යත්:

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොවිහි ඒ ඒ ශ්‍රැතජාතය පිළිබඳ බහු-ශ්‍රැතයෙක් වෙයි. “මේ තෙල භාෂිතයාගේ අභීය, මේ තෙල භාෂිතයාගේ අභීය” යි කියා ඒ ඒ භාෂිතය පිළිබඳ අභීය දන්නේ වෙයි. පෙර කළ ද පෙර වූණු ද සිහි කරණ, පුත පුතා ගොස් සිහි කොට ගන්නා සමානී ඇතියෙක් වෙයි. ගිහිගෙහි වැටෙන, කුමි කෙරෙමිද යි විමසා කළ යුතු යම් ඒ ද ඇත් ද, එහි ලා අතලස් වූ එහි ලා උපායවිමාංසායෙන් සමන්විත වූ කරන්නට පොහොසත් සංවිධානයට පොහොසත් දක්‍ෂයෙක් වෙයි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අපි මේ සතර කරුණෙන් සමන්විත මහාප්‍රාඥයා මහාපුරුෂයකු කොට පණවමිහ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉදින් මඛස අනුමෝවිස යුතු නම් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මඛස අනුමෝදන් කෙරෙත්වා. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉදින් මඛස තෙරලිය යුතු නම් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මඛස තෙරත්වා යි.

බමුණ, නාගේ වචනය මම අනුමෝදන් නො කරමි. නො ද බැහැර කරමි. බමුණ, මම සතර කරුණෙකින් සමන්විත මහාප්‍රාඥයා මහපුරුෂ කොට පණවමි. කවර සතර කරුණෙන යත්:

බමුණ, මෙලොව බොහෝ දෙනාට භිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුඛ පිණිස පිළිපත්කෙක් වෙයි. ඔහු විසින් කල්‍යාණධර්මයා සංකීර්ණයා, කුලභර්මයා සංකීර්ණයා විවසුන් සහගිය මගෙහි බොහෝ ජනතාව පිහිටුවන ලද්ද වෙයි.

හේ තෙකඩමොදි යම් විතකීයක් විතකීය කරන්නට කැමැති වේ ද, ඒ විතකීය විතකීය කෙරෙයි. කාමාදි යම් විතකීයක් විතකීය කරන්නට නො කැමැති වේ ද, ඒ විතකීය විතකීය නො කෙරෙයි. යම් සංකල්පයක් සංකල්පනා කරන්නට කැමැති වේ ද, ඒ සංකල්පය සංකල්පනා කෙරෙයි. යම් සංකල්පයක් සංකල්පනා කරන්නට නො කැමැති වේ ද, ඒ සංකල්පය සංකල්පනා නො කෙරෙයි. මෙසේ විතකීයභවයෙහි විතනවසිත්‍රාජන වේ;

විශුද්ධවිතතසංකීර්ණ වූ ඉහාත්මසුඛවිහරණ ඇති සතර වැදූරුම් දූහැත් කැමැති සේ ලබන සුල්ලේ, නිද්ධිත් ලබන සුල්ලේ, විපුල සේ ලබන සුල්ලේ වෙයි.

ආසුවක්‍ෂය කිරීමෙන් අතාසුව වූ වෙතොවිමුක්තිය හා ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තමන් විසින් ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ගෙන ඇටිඇටිසඳ සමවාද වෙසෙයි,

* “කලන්දක නිවාසාබ්‍යෙ රමෙ වෙණුවනාග්‍රමෙ” කලන්දක (සිවුහුගේ) නිවාස නම් වූ මහරම් වෙණුවනාග්‍රමයෙහි — බෞද්ධ සංස්කෘත

තෙව ඛො ත්‍යාහං බ්‍රාහ්මණ අනුමොදාමි. ත පන පටිකේකාසාමි. ඉමෙහි ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ චතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතං මහාපඤ්ඤං මහාසුරිසං පඤ්ඤපෙමිති.

අච්ඡරියං ගො ගොතම. අඛ්‍යුතං ගො ගොතම. යාවසුභාසිතං විදං භොතා ගොතමෙත. ඉමෙහි ච මයං චතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතං භවන්තං ගොතමං ධාරෙම.

භවං හි ගොතමො ඛුප්පනතිත්‍යාය පටිපනේනා ඛුප්පනසුඛාය, ඛුප්පන ජනතා අරියෙ ඤායෙ පතිට්ඨාපිතා යදිදං කල්‍යාණධම්මතා කුසලධම්මතා.

භවං හි ගොතමො යං විතක්කං ආකඛාති විතකේකතුං, තං විතක්කං විතකේකති. යං විතක්කං තාකඛාති විතකේකතුං, ත තං විතක්කං විතකේකති. යං සඛකපං ආකඛාති සඛකපෙපතුං, තං සඛකපං සඛකපෙපති. යං සඛකපං තාකඛාති සඛකපෙපතුං, ත තං සඛකපං සඛකපෙපති. භවං හි ගොතමො වෙතොවසිපුතො විතක්කපථෙසු.

භවං හි ගොතමො චතුන්තං කුසානං ආභිවේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී.

භවං හි ගොතමො ආසවානං ඛයා අතාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤ-විමුතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සචරිකතා උපසම්පජ්ජ විහරතීති.

අද්ධා ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණ ආසජ්ජ උපතීයවාවා භාසිතා. අපි ච ත්‍යාහං ව්‍යාකරිස්සාමි:

අහං හි බ්‍රාහ්මණ ඛුප්පනතිත්‍යාය පටිපනේනා ඛුප්පනසුඛාය, ඛුප්පන ජනතා අරියෙ ඤායෙ පතිට්ඨාපිතා යදිදං කල්‍යාණධම්මතා කුසලධම්මතා.

අහං හි බ්‍රාහ්මණ යං විතක්කං ආකඛාමි විතකේකතුං, තං විතක්කං විතකේකමි. යං විතක්කං තාකඛාමි විතකේකතුං, ත තං විතක්කං විතකේකමි. යං සඛකපං ආකඛාමි සඛකපෙපතුං, තං සඛකපං සඛකපෙපමි. යං සඛකපං තාකඛාමි සඛකපෙපතුං, ත තං සඛකපං සඛකපෙපමි.

අහං හි බ්‍රාහ්මණ වෙතොවසිපුතො විතක්කපථෙසු. අහං හි බ්‍රාහ්මණ චතුන්තං කුසානං ආභිවේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී.

අහං හි බ්‍රාහ්මණ ආසවානං ඛයා අතාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤ-විමුතතිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සචරිකතා උපසම්පජ්ජ විහරාමිති.

බමුණ, තාගේ වචනය මම අනුමෝදන් කො කරමි. තො ද බැහැර කෙරෙමි. බමුණ, මේ සතර කරුණින් සමන්විත මහපාණ්ඩුයා මහපුරිස් කොට පණවමි.

භවත් ගෞරවයෙන් වහන්ස, ආශාවයීය, භවත් ගෞරවයෙන් වහන්ස, අද්භූතය, භවත් ගෞරවයෙන් වහන්සේ විසින් තෙල බස පරමකොවින් ප්‍රභාමිතය. අපි භවත් ගෞරවයෙන් වහන්සේ මේ සතර බමුණන් සමනා-ගනයකු කොට බරමිහ.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ වතාහි බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස පිළිපත් සේක. මුඛ වහන්සේ විසින් බොහෝ ජනතාවක් කල්‍යාණධර්මතා, භූශලධර්මතා, සඛ්‍යාත ආචාර්යය සි කියන ලද විවසුන් සහගිය මගෙහි පිහිටුවන ලදී.

භවත් ශෛහමියන් වහන්සේ තෙතබමොදි යම් විතතීයක් විතතීයට කැමැති සේක් ද, ඒ විතක් විතකත සේක. යම් කැමැදි විතතීයක් විතකත්තට තො කැමැති සේක් ද, ඒ විතක් තො විතකත සේක. යම් සංකල්පයක් සංකල්පනය කිරීමට කැමැති සේක් ද, ඒ සංකල්පය සංකල්පනය කරණ සේක. යම් සංකල්පයක් සංකල්පනා කරන්නට තො කැමැති සේක් ද, ඒ සංකල්පනාව සංකල්පනා තො කරණ සේක. භවත් ශෛහමියන් වහන්සේ විතතී පථයෙහි විතතවහි ප්‍රාණායහ.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ වතාහි විදුහල් විනය සංකීර්ණ වූ ඉහාතම සුඛ විහරණ ආදී සිටු දහන් කාමාති සේ ලබන සුල්ලන. නිදසින් ලබන සුල්ලන. විපුල කොට ලබන සුල්ලන.

භවත් ශෞතයෙන් වහන්සේ ආසුවයන් සත්‍ය කිරීමෙන් අනාසුව වූ ඵලසාමාධිය ඵලප්‍රඥාව ඉහාත්මයෙහි ම තමන් වහන්සේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට ගෙන සම්මාදි වසන සේක.

බමුණ, තා විසින් සිටා එළුවා හෙළලෙන් එකානනයෙන් ම බණන ලදී. මැලිත් තාහට මම එළි කොට කියන්නෙමි.

බමුණ, මම වතාහි බහුජනනිකය පිණිස, බහුජනනිය පිණිස පිළිපත්මි.
මා විසින් කලාණ්ඩමිනා, කුලලමිනා සබ්බාන වූ ආසිත්තය සි කියන ලද
විවුත් සහගිය මගෙහි බොහෝ ජනතාවක් පිහිටුවන ලද.

බලවත්, මෙම යම් විභවයක් විභවකරනට කැමැතියෙම් ද, ඒ විභව විභවකම්. යම් විභවයක් විභවකරනට නො කැමැතියෙම් ද, ඒ විභව නො විභවකම්. යම් සංකල්පයක් සංකල්පනය පිණිස කැමැතියෙම් ද, ඒ සංකල්පය සංකල්පනය කරමි. යම් සංකල්පයක් සංකල්පනය පිණිස නො කැමැතියෙම් ද, ඒ සංකල්පය සංකල්පනය නො කරමි.

බ්‍රාහ්මණය, මම විකෘතිපථයෙහි විතතවශිෂ්ටාභාවයෙහි. බ්‍රාහ්මණය, මම විශ්වාසවිතතසංකීර්ණ වූ දෘෂ්ටිකෝණයකින් විතරණ වූ සිවු දෘෂ්ටි කාමයේ සේ ලබන සල්ලෙම් නිදහස් ලබන සල්ලෙම්, විප්ල සේ ලබන සල්ලෙම් වෙයි.

බ්‍රාහ්මණය, මම ආප්‍රවයන් කෂය කිරීමෙන් අනාසුව වූ ඵලසාධය හා ඵලප්‍රඥාව ඉහාත්මයෙහි ම තමා විසින් වෙනෙසින් දූත පසක් කොට සමවාද වෙහෙමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

84 යො වෙදි සබ්බසත්තානං මච්චුපාසා පලොචනං,
භිතං දෙවමනුස්සානං ඤායං ධම්මං පකාසයි,
යං වෙ දිස්වා ව සුඤ්ඤා ව පසීදති බ්‍රහ්මඡරිතො.

85. මග්ගාමග්ගස්ස කුසල්ලො කතනිවෙචා අනාසවො,
බුද්ධො අනත්මසාරීරො මහාපඤ්ඤා මහාපුරිසොති වුච්චති.

4 1. 4. 6

[දෙණ (ලොක) සුතනං*]

36. එකං සමයං භගවා අනතරා ව උක්කාඨං අනතරා ව සෙතව්‍යං අභිනිවේශපටිපන්නො භොති. දෙණොපි සුදං බ්‍රාහ්මණො අනතරා ව උක්කාඨං අනතරා ව සෙතව්‍යං අභිනිවේශපටිපන්නො භොති. අද්දසා බො දෙණො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පාදෙසු වක්කාති සභස්සාරාති සතෙමිකාති සනාභිකාති සබ්බාකාරපරිපුරාති. දිස්වානස්ස එතදභොයි: "අව්ඡරියං වත භො. අබ්බුතං වත භො න චිම්මාති මනුස්සභුතස්ස පාදනි භවිස්සන්ති"ති.

අථ බො භගවා මග්ගා ඔක්කමම අඤ්ඤාකරස්මිං රුක්ඛමුලෙ නිසිදි, පලලඬ්ඨං ආභුජිත්වා උජ්ජං කායං පනිධාය පරිමුඛං සතිං උපධංථෙපත්වා.

අථ බො දෙණො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පාදනි අනුගච්ඡන්තො අද්දසා භගවන්තං අඤ්ඤාකරස්මිං රුක්ඛමුලෙ නිසින්නං පාසාදිකං පසාදනීයං සන්තින්ද්‍රියං සන්තමානසං උත්තමදමථසමථමනුපපත්තං දන්තං ගුත්තං සංයතින්ද්‍රියං නාගං. දිස්වා යෙන භගවා තෙනුපසඬ්ඨාමි. උපසඬ්ඨාමිත්වා භගවන්තං එතදවොච:

දෙවො තො භවං භවිස්සන්ති? න බො අහං බ්‍රාහ්මණ දෙවො භවිස්සාං-
මිති, ගඤ්ඤො තො භවං භවිස්සන්ති? න බො අහං බ්‍රාහ්මණ ගඤ්ඤො
භවිස්සාමිති. යකෙබ්බා තො භවං භවිස්සන්ති? න බො අහං බ්‍රාහ්මණ යකෙබ්බා
භවිස්සාමිති. මනුස්සො තො භවං භවිස්සන්ති? න බො අහං බ්‍රාහ්මණ මනුස්සො
භවිස්සාමිති.

දෙවො තො භවං භවිස්සන්ති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න බො අහං
බ්‍රාහ්මණ දෙවො භවිස්සාමි'ති ට්ඨෙයි. ගඤ්ඤො තො භවං භවිස්සන්ති ඉති
පුට්ඨො සමානො 'න බො අහං බ්‍රාහ්මණ ගඤ්ඤො භවිස්සාමි'ති ට්ඨෙයි. යකෙබ්බා
තො භවං භවිස්සන්ති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න බො අහං බ්‍රාහ්මණ යකෙබ්බා
භවිස්සාමි'ති ට්ඨෙයි. මනුස්සො තො භවං භවිස්සන්ති ඉති පුට්ඨො සමානො
බො අහං බ්‍රාහ්මණ මනුස්සො භවිස්සාමි'ති ට්ඨෙයි. අථ කො චරති භවං
භවිස්සන්ති.

* උද්දකො 'ලොකෙ'ති සුභතකාමො.

84. යම් කෙනෙක් සම්පත්තියෙන් මෘදුකාංගය මුද්‍රා ලබා ගෙන අවබෝධ කළ සේක් ද, යම් ධර්මයක් නුමුණින් දැක අසා බොහෝ දෙන ඒකාන්තයෙන් පහදනේ ද, දෙවිමිනිස්තට හිත වූ ඒ න්‍යායධර්මය පාවසු සේක් ද,

85. මාග්ධියා පිළිබඳ කුලය වූ කාතකාන්තය වූ අනාසුච වූ අනනිම දෙව්‍යාදි වූ ව්‍යුහගතයාවබෝධ ඇති ඒ මහාප්‍රාඥයන් වහන්සේ මහා-පුරුෂයා යි කියනු ලැබේ.

4. 1. 4. 6.

[ද්‍රෝණ (ලොක) සුත්‍රය]

36. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උක්කාට්ඨා සෙනවුසා දෙනුවර අතර අදත්මගට පිළිපත් සේක. ද්‍රෝණ බමුණුන් උක්කාට්ඨා සෙනවුසා දෙනුවර අතර දික්මගට පිළිපත්වේ වෙයි. ද්‍රෝණ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාදයෙහි දහසක් අර ඇති නිම් සියෝ නැබ සියෝ සමාකාරයෙන් පරිපූර්ණ වූ ලක්ෂණ වහුයන් දිට. දැක ඔහුට මෙ බඳු සිතෙක් වී: “හවන්ති, ඒකාන්තයෙන් ආශව්‍යය, හවන්ති, ඒකාන්තයෙන් අද්භූතය. ඒකාන්තයෙන් තෙල පාද ඡිනිසක්හුගේ පාද නොවන්නේ වනා” යි.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගින් බැහැරව එක්තරා රුක්ඛුලෙක පලක් බැඳ උපරිමකාය සාප්ප කොට තබා අභිමුඛ කොට සිටිය එළවා වැඩ හුත්ත.

එක්බිති ද්‍රෝණ බමුණා භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පිය අනුව යන්නේ එක්තරා රුක්ඛුලෙක හුන් ප්‍රසාද ජනක වූ ප්‍රසාදයට කරුණු වූ සත්හුන් ඉඳුරන් ඇති සත්හුන් සිත් ඇති උත්තම දමළ ශමළ සංඛ්‍යාත අභිත්තව මාග්ධියා සමඟ දෙකට පත් දන්ත වූ ගෝපික වූ රුකි ඉඳුරන් ඇති නාග වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිටි. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

හවන් දෙව් වෙයි හොයි? බමුණ, මම දෙව් නො වෙමි යි. හවන් ගනුම් වෙයි හොයි? බමුණ, මම ගනුම් නො වෙමි යි. හවන් යක්ෂ වෙයි හොයි? බමුණ, මම යක්ෂ නො වෙමි යි. හවන්, මනුෂ්‍ය වෙයි හො යි? බමුණ, මම මනුෂ්‍ය නො වෙමි යි.

‘හවන් දෙව් වෙයි හොයි?’ මෙසේ පුළුල්කාරා ලද්දෙහි ‘බමුණ, මම දෙව් නො වෙමි’ යි කියති, ‘හවන් ගනුම් වෙයි හො යි?’ මෙසේ පුළුල්කාරා ලද්දෙහි ‘බමුණ, මම ගනුම් නො වෙමි’ යි කියති. ‘හවන් යක්ෂ වෙයි හොයි?’ මෙසේ පුළුල්කාරා ලද්දෙහි ‘බමුණ, මම යක්ෂ නො වෙමි’ යි කියති. හවන් මනුෂ්‍ය වෙයි හොයි? මෙසේ පුළුල්කාරා ලද්දෙහි ‘බමුණ, මම මනුෂ්‍ය නො වෙමි’ යි කියති. එබැවින් හවන් කවරේ ය? යි කිය.

යෙසං බො අහං බ්‍රාහ්මණ ආසවානං අප්පභිණ්ණතා දෙවො භවෙය්‍යං,
 තෙ මෙ ආසවා පභිණ් උච්ඡින්නමුලා තාලාවඤ්ඤතා අතභාවකතා ආයතිං
 අනුප්පාදමමා. යෙසං බො අහං බ්‍රාහ්මණ ආසවානං අප්පභිණ්ණතා ගක්ඛබ්බො
 භවෙය්‍යං -පෙ- යකෙබ්‍රා භවෙය්‍යං -පෙ- මනුසො භවෙය්‍යං, තෙ මෙ
 ආසවා පභිණ් උච්ඡින්නමුලා තාලාවඤ්ඤතා අතභාවකතා ආයතිං
 අනුප්පාදමමා.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ උප්පලං වා පද්‍රමං වා පුණ්ඩරිකං වා උදකෙ ජාතං
 උදකෙ සංවසිං උදකං අවිච්ඡාගමම ආති අනුපලින්නං උදකෙන. එවමෙව
 බො අහං බ්‍රාහ්මණ ලොකෙ ජාතො ලොකෙ සංවසෙස්සි ලොකං අභිතුය්‍ය
 විහරාමි අනුපලින්නො ලොකෙන. බුද්ධොති මං බ්‍රාහ්මණ ධාරෙගිති.

- 86. යෙන දෙව්‍යප්පත්‍යස්ස ගක්ඛබ්බො වා විහසාමො,
 යකකතනං යෙන ගච්ඡෙය්‍යං මනුස්සතනස්ස අබ්බප්පෙ,¹
 තෙ මය්‍යං ආසවා ඛිණ් විද්ධස්සා විතලිකතා.
- 87. පුණ්ඩරිකං යථා වග්ගු² තොයෙන නුපලිප්පති,
 නුපලින්නොමි³ ලොකෙන තස්මා බුද්ධොසමි බ්‍රාහ්මණාති.

4. 1. 4. 7.

[අපරිභානියක්‍ෂතනං]

[සාවජ්ඣනිදානං.]

37. වතුති භික්කවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො භික්ඛු අභබ්බො
 පරිභාතාය නිබ්බාතස්සෙව සන්තිකෙ. කතමෙති වතුති?

ඉධ භික්කවෙ භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති, ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනදොරො හොති,
 භොජනෙ මත්තස්සෙව හොති, ජාගරියං අනුසුන්නො හොති.

කථස්සෙව භික්කවෙ භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති: ඉධ භික්කවෙ භික්ඛු
 සීලවා හොති, පාතීමොකකසංවරසංවුත්තො විහරති, ආචාරභොවරසම්පන්නො
 අණුචින්නෙසු වජ්ජෙසු භයදස්සාපි සමාදාය සිකති සිකතිපදෙසු. එවං බො
 භික්කවෙ භික්ඛු සීලසම්පන්නො හොති.

කථස්සෙව භික්කවෙ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනදොරො හොති: ඉධ භික්කවෙ
 භික්ඛු වක්ඛනා රූපං දිස්සා ත නිමිත්තගාහි හොති නානුව්‍යක්ෂනගාහි
 රූපාධිකරණමෙතං වක්ඛන්දියං අසංවුතං විහරන්තං අභික්ඛා දෙමනස්සා
 පාපකා අකුසලා ධමමා අනායුචෙය්‍යං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්කති
 වක්ඛන්දියං. වක්ඛන්දියෙ සංවරං ආපජ්ජති

1. අබ්බප්පෙ - ස්‍යා. අබ්බප්පෙ - සිමු. 2. උග්ගං - ස්‍යා.
 3. නුපලිප්පති - ස්‍යා මජ්ඣං නුපලිප්පාති - සා

බමුණ, මම යම් බඳු කාමාදි ආසුවයන්ගේ අප්‍රතිණභාවය හේතු කොට ගෙන දෙව් වෙම් නම් මාගේ ඒ ආසුවයෝ ප්‍රතිණයහ. මුලුසුන්හ. මහා-කවර්ණා නාලයක් මෙන් අවසානභාවයට පමුණුවන ලදහ. අභාවප්‍රාප්ත කරණ ලදහ. මතුයෙහි නුපදනා දහම් ඇතියහ. බමුණ, මම යම්බඳු ආසුව කෙනකුන්ගේ අප්‍රතිණභාවය හේතු කොට ගැබ්වී වෙම් නම් - යක්ෂ වෙම් නම් - මුහුණ වෙම් නම් මාගේ ඒ ආසුවයෝ ප්‍රතිණයහ. මුලුසුන්හ. මහා-කවර්ණානාලයක් මෙන් අවසානභාවයට පමුණුවන ලදහ. අභාවප්‍රාප්ත කරණ ලදහ. මතුයෙහි නුපදනා සවභාව ඇතියහ.

බමුණ, යම්සේ උපුලෙක් වේවයි, පිසුමෙක් වේවයි, හෙළ පිසුමෙක් වේවයි, දියෙහි උපන්තේ දියෙහි වැඩුනේ දිය පැනගෙන තැබී දියෙන් අනුපලිප්තව සිටුනේ ද, බමුණ, එපරිදි ම මම ලොවිහි උපතෙමි, ලොවිහි වැඩුනෙමි, ලොව මැඩ ගෙන ලෝකයා විසින් අනුපලිප්තව වෙසෙමි. බමුණ මා බුදුහ සි දනුව.

86. යම් කාමාදි ආසුව කෙනකුන් නිසා මව දෙවුලොව උපන් වේ නම්, ආකාශවර ගැබ්වී වෙම් නම්, යම් ආසුව කෙනකුන් නිසා යක්බවට යෙමි නම්, මිනිස් බවට හා යෙමි නම්, මාගේ ඒ ආසුවයෝ ක්ෂණිකයහ. විධිමත්යහ. පහ කළ නල (බැදුම්) ඇතියහ.

87. සිත්කලු හෙළ පිසුමෙක් යම්සේ දියෙන් නො ගැල්වේ ද, එසෙයින් ම ලොකයා විසින් උපලිප්ත නො වෙමි. බමුණ, එසෙයින් මම බුදුමි.

4. 1. 4. 7.

[අපරිභානිය සුත්‍රය]

[සැවැත් නිදානයි:]

37. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත මහණ පරිභාණියට අභව්‍යය. නිවන් හමුයෙහි ම සිටුනේ ය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ශීලසම්පන්න වෙයි, ඉන්ද්‍රියයෙහි පිසු දෙර ඇතියේ වෙයි, හෝජනයෙහි පමණ දන්නේ වෙයි, නිදි වැරීමෙහි යෙදුනේ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ශීලසම්පන්න වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි, ප්‍රාතිමෝක්ෂසංවරයෙන් සංවෘත ව වෙසෙයි, ආචාරභෝවරසම්පන්න වෙයි, අණුමාත්‍ර වරදෙහිත් බිය දක්නා සුලු වෙයි, සමාදන් කොට ගෙන සිකප්පෙදෙහි තිත්වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ශීලසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ඉන්ද්‍රියයෙහි පිසු දෙර ඇතියේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ඇසින් රූ දැක නිමිති නො ගන්නා සුලු වෙයි. අනුව්‍යාසාන නො ගන්නා සුලු වෙයි. යමක් හේතු කොට ගෙන වක්කුරිකියෙහි අසංවෘත ව වසන කෙල මහණහු අභිධ්‍යා දොමනසා සභ්‍යානලම් අකුසල් දහම්හු ලුහුබැඳ ගන්නාහු වෙත් ද, එය ඇවිරීම පිණිස පිළිපදනේ ය. වක්කුරිකිය රක්තේ ය. වක්කුරිකියෙහි සංවරයට පැමිණේ.

සොතෙන සද්දං සුඛා -පෙ- සාණෙන ගඤ්ඤා -පෙ- ජ්වනාය රසං සාධිතා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං පුඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤා -පෙ- න නිමිත්තභ්ගාති හොති, නානුච්ඡෙදනභ්ගාති, යථාසිකරණ- මෙතං මනිජ්ඣිතං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසවෙය්සං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රතඛති මනිජ්ඣිතං, මනිජ්ඣිතෙ සංවරං අපජ්ජති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනඤ්ඤා රො හොති.

කථංකුච භික්ඛවෙ භික්ඛු භොජනෙ මහතඤ්ඤා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසඤ්ඤා යොනිසො ආහාරං ආහාරෙති: තෙව දව්‍යය න මද්‍යය න මණ්ඩනාය න විභුජනාය යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස සිතියං යාපනාය විනිසුපරතියා බ්‍රහ්මචරිකානුග්ගහාය. ඉති පුරාණස්සු වෙදනං පටිගඤ්ඤාමි තවස්සු වෙදනං න උපපාදෙය්සාමි, යාත්‍රා ව මෙ හවිසාස් අතවජ්ජනා ව එසු විහාරො වාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු භොජනෙ මහතඤ්ඤා හොති.

කථංකුච භික්ඛවෙ භික්ඛු ජාගරියං අනුසුතො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු දිවසං වඩකමෙන නිසජ්ජාය ආවරණීයෙහි ධම්මෙහි විතතං පරිසොධෙති, රතතියා පඨමං යාමං වඩකමෙන නිසජ්ජාය ආවරණීයෙහි ධම්මෙහි විතතං පරිසොධෙති, රතතියා මජ්ඣමං යාමං දක්ඛණෙන පසෙසන සිහසෙය්සං කප්පෙති පාදෙ පාදං අව්වාධාය සතො සමපජානො උට්ඨාන- සඤ්ඤා මනසි කරිතා රතතියා පඨමං යාමං පච්චුට්ඨාය වඩකමෙන නිසජ්ජාය ආවරණීයෙහි ධම්මෙහි විතතං පරිසොධෙති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ජාගරියං අනුසුතො හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අභබ්බො පරිහානාය. නිබ්බානස්සෙව සන්තීකෙති.

88. සීලෙ පතිට්ඨිතො භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ව සංවුතො,
භොජනමති ව මහතඤ්ඤා ජාගරියං අනුසුඤ්ජති.

89. එවං විහරමානාපි අභොරන්තමනජ්ඣො,
භාවයං කුසලං ධම්මං යොගකෙතියස්ස පතතියා.

90. අපපමාදරතො භික්ඛු පමාදෙ භයදස්සිවා,
අභබ්බො පරිහානාය නිබ්බානස්සෙව සන්තීකෙති.

[පතිලිනස්සනං]

4. 1. 4. 8.

38. පනුන්නාපළෙචකසළෙචා භික්ඛවෙ භික්ඛු සමවයසට්ඨසතො²
පස්සාභිකායසඤ්ඤා රො පතිලිනොති වුච්චති.

1. විහරමානො පි - සිමු. විහාරී අතාපි - මජ්ඣ.

2 සමවයස පළමු සතො - පිඤ්ඤා:

කණින් හඬ අසා - නැහැයෙන් ගද අසා - දිවෙන් රස විද - කසින් පහස් පැහැස-සිතින් දහම් දැන නිමිති ගන්නා සුලු නො වේ. අනුචාරකයෙකු ගන්නා සුලු නො වේ. යමක් හේතු කොට ගෙන මනිනුයෙහි අසංවෘත ව වසන කෙල මහණහු අභිධ්‍යාදොම්නසා සංකිතාන ලමු අකුසල් දහම්හු ලුහු බැඳ ගන්නාහු වෙත් ද එය ඇවිටීම පිණිස පිළිපදනේ ය. මනිනුයෙහි රක්-නේ ය. මනිනුයෙහි සංවරයට පැමිණේ. මහණෙහි, මෙසේ මහණ පිසු දොර ඇතියේ වෙයි.

මහණෙහි, කෙසේ නම් මහණ හෝජනයෙහි මාත්‍රය වේ ද යත්: මහණෙහි, මෙසේනෙහි මහණ නුවණින් මෙනෙහි කොට අහර වලදයි. කෙසේ ද: දවස පිණිස නො වෙයි, මද වැඩිමට නො වෙයි, මනසිතයට නො වෙයි, විභූෂණයට නො වෙයි, මේ කරුණායාගේ සතිකය පිණිස ම වෙයි, යැපීම පිණිස ම වෙයි, විහිංසා සන්තිද්වැලීම පිණිස ම වෙයි. මෙසේ මේ අහර නිසා පාරණී වේදනාව ද නසමි. අලුත් වේදනා ද නුපදවමි. මාගේ ජීවිතයාත්‍රාව ද වෙයි. අනවදානාව ද වෙයි. පහසු විහරණය ද වෙයි. (කියායි.) මහණෙහි, මෙසේ මහණ හෝජනයෙහි මාත්‍රය වේ.

මහණෙහි, කෙසේ නම් මහණ නිදිවැරීමෙහි යෙදුනේ වේ ද යත්: මහණෙහි, මේ සත්තෙහි මහණ දවස සක්මනින් හිඳිමෙන් ආවරණීය දහමින් සිත භූමි කෙරෙයි. රූය පළමු යම සක්මනින් හිඳිමෙන් ආවරණීය දහමින් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. රූය වැදුම් යම දකුණු ඇළයෙන් දකුණුපසෙහි වම්පස මඳක් ඇද නබා සමාතිමත් වූයේ නුවණින් දන්නේ 'තැනි සිටිම' යන සංඥාව මෙනෙහි කොට ගෙන සිංහයායා කෙරෙයි. රූය පැසීම යම සක්ම-නින් හිඳිමෙන් ආවරණීය දහමින් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. මහණෙහි, මෙසේ මහණ නිදි වැරීමෙහි යෙදුනේ වෙයි.

මහණෙහි, මේ සතර දහමින් සමන්විත මහණ පරිහාණීය පිණිස අභව්‍ය වෙයි. නිවන් හමුයෙහි ම වෙයි.

88. ප්‍රාතිමොක්‍ෂාභිලාෂයෙහි පිහිටි ඉන්ද්‍රියයෙහි සංවර ඇති හෝජනයෙහි මාත්‍රය වූ මහණ නිදි වැරීමෙහි යෙදුනේ වේ ද,

89. මෙසේ වසන වැර ඇති දවරා නො මැලි නිවන් වදනු සදහා කුසල්දහම් වඩන -

90. අප්‍රමාදයෙහි ඇලුනු ප්‍රමාදයෙහි හය දක්නා සුලු ඒ මහණ පරි-හාණීය පිණිස අභව්‍ය වෙයි. නිවන් හමුයෙහි ම සිටුවේ ය.

4. 1. 4. 8.

[පතිලින සූත්‍රය]

38. මහණෙහි, (සත්‍යදර්ශන නම් මේ යයි වෙන වෙන ගත්වන බැවින්) ප්‍රත්‍යෙක සංකිතාන දෘෂ්ටිසත්‍යයන් පහ කළ මහණ මොනොවට වුහුටු හැම තෙවිම් ඇතියේ සත්ත්‍රන් කායසංසකාර ඇතියේ එකලා බවට ගියේය සි තියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු පනුන්නපච්චෙකසච්චො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො යාති තාති, පුථුසමණත්ථාගමණං පුථුපච්චෙකසච්චාති සෙත්ථවීදං: සසානො ලොකොති වා අසසානො ලොකොති වා අනතවා ලොකොති වා අතනවා ලොකොති වා නං ජීවං නං සරීරන්ති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා හොති තථාගතො පරමමරණාති වා න හොති තථාගතො පරමමරණාති වා හොති ව ත හොති ව තථාගතො පරමමරණාති වා නෙව හොති න ත හොති තථාගතො පරමමරණාති වා සබ්බාතිස්ස තාති පනුන්නාති හොනාති, චන්තාති, චන්තාති, මුත්තාති, පභිණාති පටිතිස්සට්ඨාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පනුන්නපච්චෙකසච්චො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු සමවයසට්ඨෙසනො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො කාමෙසනා පභිණො හොති. භවෙසනා පභිණො හොති. බ්‍රහ්මචරියෙ-සනා පටිපපස්සඤ්ඤා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමවයසට්ඨෙසනො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු පස්සඤ්ඤාකායසංඛාරො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛස්ස ව පභාතා දුක්ඛස්ස ව පභාතා පුබ්බෙව සොමනස්ස දොමනස්සානං අත්ථිභමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසත්ථාරිසුඤ්ඤං චතුත්ථං කාතං උපසමපජ්ජ විහරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පස්සඤ්ඤාකායසංඛාරො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු පතිලීනො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අසම්මානො පභිණො හොති. උච්ඡින්නමුලො, තාලාවද්දුක්කතො, අතභාව-කතො, අයතිං අනුපපාදධම්මො. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පතිලීනො හොති.

පනුන්නපච්චෙකසච්චො භික්ඛවෙ භික්ඛු සමවයසට්ඨෙසනො පස්සඤ්ඤා-කායසංඛාරො පතිලීනොති චුච්චතීති.

91. කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා සහ,
ඉති සච්චපරාමාසො දිට්ඨිට්ඨාතා සමුස්සයා.

92. සබ්බරාගචීර්තනස්ස තණ්හකඛයම්මුත්තීනො,
එසනා පටිතිස්සට්ඨා දිට්ඨිට්ඨාතා සමුහතා.

93. ස වෙ සනෙතා සතො භික්ඛු පස්සඤ්ඤා අපරාජනො,
මානාභිසමයා බුද්ධො පතිලීනොති චුච්චතීති.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ප්‍රත්‍යෙක සත්‍යයන් හළේ වේ ද යත්: මහණෙනි, බොහෝ මහණ බමුණන්ගේ යම් ඒ බොහෝ වූ වෙන් වෙන් කොට හත් සත්‍යයෝ ඇත. ඒ කෙසේය යත්: ලෝකය ශාශ්වතය කියා හෝ, ලෝකය අශාශ්වතය කියා හෝ, ලෝකය අන්ත ඇතියේය කියා හෝ, ලෝකය අන්ත නැතියේය කියා හෝ, ඒ ම ජීවය ඒ ම ශරීරය කියා හෝ, ජීවය අනෙකෙක, ශරීරය අනෙකෙක කියා හෝ, සත්ත්වයා මරණින් මතුයෙහි වෙයි කියා හෝ, සත්ත්වයා මරණින් මතුයෙහි නො වෙයි කියා හෝ, සත්ත්වයා මරණින් මතුයෙහි වන්නේත් නොවන්නේත් වෙයි කියා හෝ, සත්ත්වයා මරණින් මතුයෙහි නො ම වෙයි නොවන්නේත් නො වෙයි කියා හෝ, දෘෂ්ටිවූ වෙන් ද, මෙසස්තෙහි ඒ මහණහු විසින් එ හැම වාදයෝ හරණ ලද්දහු වෙත්; නාස්ත වෙත්; වාන්ත වෙත්; මුදත ලද්දහු වෙත්; ප්‍රතීණ වෙත්; බැහැර ලත ලද්දහු වෙත්. මහණෙනි, මෙසේ මහණ පුත්‍රදිනප්‍රත්‍යෙක-සත්‍ය නම් වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ මොනොවට වුහුටු හැම සෙවීමී ඇතියේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණහට කාමමෙෂණාව ප්‍රතීණ වෙයි. භවෙෂණාව ප්‍රතීණ වෙයි. ඩ්‍රව්‍යවයී - එෂණාව ප්‍රතිප්‍රශ්නව වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ මොනොවට වුහුටු හැම සෙවීමී ඇත්තේ නම් වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ සත්ත්‍ය කායසංසකාර ඇත්තේ වේද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් කාලම සෞමනසාදෞමිකසා දෙදෙනා අසනයට යෑමෙන් දුඃඛ නොවූත් සුඛ නොවූත් උපේක්ෂා සමාතිපරිශුද්ධිය ඇති චතුර්ථානසංසාර සමුදාද වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සත්ත්‍ය කායසංසකාර ඇත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ එකලා වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණහට 'අසම්' මාතය ප්‍රතීණ වෙයි, මූලසුත් වෙයි; තාලයක් සෙසින් අවසතුක බව කරණ ලද්දේ වෙයි, අභාවය කරණ ලද්දේ වෙයි, මතුයෙහි නුපදනා ධර්මයා ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ එකලා වූයේ නම් වෙයි.

මහණෙනි, මහණ ප්‍රත්‍යෙක දෘෂ්ටිසත්‍යය හළේ, මොනොවට හළ හැම සෙවීමී ඇතියේ, සත්ත්‍ය කායසංසකාර ඇතියේ එකලා වූයේය යි කියනු ලැබේ.

91 - 92 සියලු රුගයා කෙරෙත් විරක්ත වූ අර්හත්තිඵල විමුක්තියෙන් සමිකාගත වූ මහණහු විසින් කාමෙසනය, භවෙසනය යන මෙය හා ඩ්‍රව්‍යව-චරියෙසනය යන එසනාවෝ හරණ ලදහ. උස්ව නැග සිටුනා දෘෂ්ටිවූ ද ඉතිසත්‍යපරමමිත ද යන දෘෂ්ටිසත්‍යයෝ තසත ලදහ.

93. සත්ත්‍ය කෙලෙසුන් ඇති සමාතිමත් කාය - විතතපසාදානි ඇති නොපරදවන ලද සිටුසත් දත් ඒ මහණ එකාන්තයෙන් මාතයාගේ ප්‍රභාණාති-සමයයෙන් “පතිලීන” යයි කියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුලත් කර ඇත.

4. 1. 4. 9

[උජ්ජායස්තං]

39. අථ බො උජ්ජායො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උප-
සඛිකම්භි භගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදතීයං කථං සාරාණීයං
විතිසාරෙභි ඵකමනනං නිසීදි. ඵකමනනං නිසිනෙනා බො උජ්ජායො
බ්‍රාහ්මණො භගවතනං ඵකදවොච:

භවමිති නො ගොතමො යඤ්ඤං වණ්ණණිති?

න බො අහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං යඤ්ඤං වණ්ණණම්. න පනාහං බ්‍රාහ්මණ
සබ්බං යඤ්ඤං න වණ්ණණම්. යථාරූපෙ බො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤං භාවො
හඤ්ඤනති, අජේළකා හඤ්ඤනති, කුක්කුටස්සකරා හඤ්ඤනති, විවිධා පාණා
සඛිකාහං ආපජ්ජනති, ඵවරූපං බො අහං බ්‍රාහ්මණ සාරමං යඤ්ඤං න
වණ්ණණම්. තං කිසු හෙතු? ඵවරූපං හි බ්‍රාහ්මණ සාරමං යඤ්ඤං න
උපසඛිකමනති අරහනෙනා වා අරහමග්ගං වා සමාපන්නා.

යථාරූපෙ ව බො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤං න භාවො හඤ්ඤනති, න අජේළකා
හඤ්ඤනති, න කුක්කුටස්සකරා හඤ්ඤනති, න විවිධා පාණා සඛිකාහං
ආපජ්ජනති. ඵවරූපං බො අහං බ්‍රාහ්මණ නිරාරමං යඤ්ඤං වණ්ණණම්
යදිදං නිවිච්ඡතං අනුකුලයඤ්ඤං. තං කිසු හෙතු: ඵවරූපං හි බ්‍රාහ්මණ
නිරාරමං යඤ්ඤං උපසඛිකමනති අරහනෙනා වා අරහමග්ගං වා සමා-
පන්නාහි.

94. අසුමෙධං පුරිසමෙධං සමමාපාසං වාජපෙයං නිරග්ගලං,
මහායඤ්ඤං මහාරමං න තෙ භොනති මහපථලො.

95. අජේළකා ව භාවො ව විවිධා යත් හඤ්ඤරෙ,
න තං සමමග්ගතා යඤ්ඤං උපයනති මහෙසිනො.

96. යං ව යඤ්ඤං¹ නිරාරමං යජනති අනුකුලං සදා,
අජේළකා ව භාවො ව විවිධා තෙත් හඤ්ඤරෙ.

97. තං ව සමමග්ගතා යඤ්ඤං උපයනති මහෙසිනො,
ඵතං යජේථ මෙධාච්ච ඵසො යඤ්ඤං මහපථලො.

98. ඵතං හි² යජමානස්ස සෙයො හොති න පාපියො,
යඤ්ඤං ව විපුලො හොති පසීදනති ව දෙවතාහි.

1. යං ව යඤ්ඤං - ම.ජ.සං 2. ඵතං - සභා.

4. 1. 4. 9.

[උප්පාය සූත්‍රය]

39. ඉක්බිති උප්පාය නම් බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. තුස්තට නිසි (කලක්) සිහි කරනට නිසි කථාව කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්නේ ය. එකත්පස්ව හුන් උප්පාය නම් බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙපවත් සැළ කෙළේ ය.

හවන් ගෞතමයන් වහන්සේ ද යාගය වණන් නො යි?

බමුණ, මම හැම යාග නො වණමි. බමුණ, මම හැම යාග නො වණනෙමි නො ද වෙමි. බමුණ, යම් බදු යාගයෙකදී ගෙරිනු නැසෙද් ද, එළු බැටළුවෝ නැසෙද් ද, කුකුළු හුරුනු නැසෙද් ද, විවිධ ප්‍රාණීන් මරණයට පැමිණෙද් ද, බමුණ, මම මෙබදු ප්‍රාණවධ (සමාරම්භ) සහනත යාගය නො වණමි. ඒ කවර හෙයින් යන්? බමුණ, මෙබදු සාරම්භයාගයට රහත්නු හෝ රහත්මගට පිළිපත්තානු හෝ නො එළඹෙත් ද, එහෙයිනි.

බමුණ, යම්බදු යාගයෙකදී ගෙරිනු නො නැසෙද් ද, එළු බැටළුවෝ නො නැසෙද් ද, කුකුළු හුරුනු නො නැසෙද් ද, විවිධ ප්‍රාණීන් විනාශයට නො යෙද් ද, බමුණ, මම මෙබදු හිංසාරහිත යාගය වණමි. යම් නිත්‍යදාන-යෙක් කුලපිළිවෙළින් එන දානයෙක් ඇද් ද, එයයි, එය කවර හෙයින් යන්? බමුණ, මෙබදු හිංසා රහිත යාගයට රහත්නු හෝ රහත්මගට පිළිපත්තානු හෝ එළඹෙති.

94. අසාමධික, පුරිසමෙධික, සමමාපාසය, වාජපෙය්‍යය, නිරුහුලය, යන ප්‍රාණවධ සංකීර්ණ මහාරම්භ ඇති, මහායාගයෝ ඇත් ද, ඔහු මහත් එළ නො වෙති.

95. යම් යාගයෙක එළු බැටළුවෝ ද ගෙරිනු දැයි විවිධ ප්‍රාණීන් නැසෙද් ද ඒ යාගය කරා සමසන්න මහර්ෂීහු නො එළඹෙත්.

96. කුලපිළිවෙළින් එන ප්‍රාණසමාරම්භ රහිත යම් යාගයක් හැමකල්හි යාග කෙරෙත් ද, එළුබැටළුවෝ වෙත්වයි, ගෙරිනු වෙත්වයි, විවිධ ප්‍රාණීන් මෙහි ලා නො නැසෙද් ද,

97. ඒ යාගය කරා සමසන්න මහර්ෂීහු එළඹෙත්. නුවණැතියෝ තෙල යාගය යන කරන්නේය. තෙල යාගය මහත් එළයි.

98. තෙල යාගය යාග කරන්නාහට විශේෂයෙක් ම වේ. පාපයෙක් නො වේ. යාගය ද විපුල වේ. දෙවියෝ ද පහදිනි.

4. 1. 4. 10

[උද්ධමනම]

40. අථ බො උද්ධමි බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛික-
මිත්‍රා භගවතා - පෙ - එකමන්තං නිසින්නො බො උද්ධමි බ්‍රාහ්මණො භග-
වන්තං එකද්වොච:

භවමි නො ගොතමො යඤ්ඤං වණ්ණණිති?

ත බො අහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං යඤ්ඤං වණ්ණණිමි. ත පනාහං බ්‍රාහ්මණ
සබ්බං යඤ්ඤං ත වණ්ණණිමි. යථාරූපෙ බො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤං ඥාපො
හඤ්ඤන්ති. අජේළකා හඤ්ඤන්ති. කුකකුටසුකරා හඤ්ඤන්ති. විවිධා පාණා
සඛිකාහං අපජජන්ති. එවරූපං බො අහං බ්‍රාහ්මණ සාරම්හං යඤ්ඤං ත
වණ්ණණිමි. තං කිසිං ගෙතු: එවරූපං හි බ්‍රාහ්මණ සාරම්හං යඤ්ඤං ත
උපසඛිකමන්ති අරහන්තො වා අරහමග්ගං වා සමාපන්නා.

යථාරූපෙ ච බො බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤං තෙව භාවො හඤ්ඤන්ති. ත
අජේළකා හඤ්ඤන්ති. ත කුකකුටසුකරා හඤ්ඤන්ති. ත විවිධා පාණා
සඛිකාහං අපජජන්ති එවරූපං බො අහං බ්‍රාහ්මණ නිරාරම්හං යඤ්ඤං
වණ්ණණිමි යදිදං නිව්චද්දහං අනුකුලයඤ්ඤං. තං කිසිං ගෙතු: එවරූපං
හි බ්‍රාහ්මණ නිරාරම්හං යඤ්ඤං උපසඛිකමන්ති අරහන්තො වා අරහමග්ගං¹
වා සමාපන්නාති.

99. අභිසඛිකං නිරාරම්හං යඤ්ඤං කාලෙන කපපියං,
තාදිසං උපසංයන්ති සඤ්ඤතා බ්‍රහ්මචාරයො.

100. විවන්තච්ඡද්ද² යෙ ලොකෙ විතිවන්තා කුලං ගතිං,
යඤ්ඤ³මෙතං පසංයන්ති බුද්ධා පුඤ්ඤස්ස⁴ කොවිද

101. යඤ්ඤං වා යදි වා සද්ධෙ හුතං කතා යථාරහං,
පසන්නවිත්තො යජති සුබෙතෙන බ්‍රහ්මචාරිසු.

102. සුහුතං සුසිට්ඨං සුප්පත්තං දක්ඛිණේය්‍යසු යං කතං,
යඤ්ඤං ච විපුලො හොති පසිදන්ති ච දෙවතා.

108. එවං යජිත්‍රා මෙධාවි සද්ධො මුත්තෙන්ත චෙත්සා,
අබ්‍යාපජ්ඣං සුඛං ලොකං පණ්ඩිතො උපපජ්ජතිති.

වකකමගො වතුකකා.

තසසුඤ්ඤානං:

වකෙකා සඛිකහො සිහො පසාදෙ වස්සකාරණ පඤ්චමං,
ලොකෙ අපරිහානියො පතිලිතෙන උජ්ජායො උද්ධමිතා තෙ දසාති.

1. අරහත්තමග්ගං වා - මජ්ඣං. 2. විවිච්චච්ඡද්ද - මජ්ඣං.

3. හව්‍යං - ස්‍යා. 4. යඤ්ඤස්ස කොවිද - මජ්ඣං.

4. 1. 4. 10.

[උද්ධූෂණය]

40. එක්කිනි උද්ධූෂණ නම් බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග ... එකත්පස්ව හුන් උද්ධූෂි බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කෙළේ ය.

හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද යාග වණන් ගො යි?

බමුණ, මම හැම යාග නො වණමි. බමුණ, මම හැම යාග නො වණ-
තෙමි නො ද වෙමි. බමුණ, යම්බඳු යාගයෙකදී ගෙරිනු නැසෙද් ද, එළු
බැටළුවෝ නැසෙද් ද, කුකුළු හුරුනු නැසෙද් ද, විවිධ ප්‍රාණීන් මරණයට
පාමණෙද් ද, බමුණ, මම මෙබඳු ප්‍රාණවධ සංඛ්‍යාත මහකරණී ඇති යාගය
නො වණමි. ඒ කවර හෙයින් යත්? බමුණ, මෙබඳු සාර්ථකයාගයට රහත්නු
හෝ රහත්මගට පිළිපත්තානු හෝ නො එළඹෙත් ද එහෙයින්.

බමුණ, යම්බඳු යාගයෙකදී ගෙරිනු නො නැසෙද් ද, එළු බැටළුවෝ නො
නැසෙද් ද, කුකුළුහුරුනු නො නැසෙද් ද, විවිධ ප්‍රාණීන් විනාශයට නො යෙද් ද,
බමුණ, මම මෙබඳු නිරාරමාන යාගය වණමි. යම් නිත්‍යදානයක් කුලපිළි-
වෙළින් එන දානයක් ඇද්ද, එයයි. එය කවර හෙයින් යත්? බමුණ,
මෙබඳු නිරාරමාන යාගයට රහත්නු හෝ රහත්මගට පිළිපත්තානු හෝ
එළඹෙති.

99. රැස් කළ, ප්‍රාණසමාරමාන රහිත, කැප වූ, එබඳු දෙයධර්මයට නිසි
කාලයෙහි සංයත වූ බ්‍රහ්මචාරීන් එළඹෙති.

100. ලෝකයෙහි කෙලෙස් සියත් පෙරළු වටකුල වටගති ඉක්ම ගිය
පුණ්‍යයෙහි කොවිද වූ යම් බුදු කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු තෙල යාගය පසසත්.

101. ප්‍රකෘතිදානයෙහි හෝ නොහොත් ශ්‍රාභාදාන (=මනකදාන) යෙහි
නිසි පරිදි (හොම) පූජා කොට බ්‍රහ්මචාරී සංඛ්‍යාත මනා කෙනෙහි පහත්
සිත් ඇතිව යාග කරන්නේ ය.

102. දක්ෂිණාතීයන් කෙරෙහි යමක් කරණ ලද ද, ඒ මොනොවට කළ
පූජාවෙකි. මොනොවට කළ මහලදානයෙකි. මොනොවට ලත් දෑයෙකි.
යාගත් විපුල වෙයි. දෙවියෝත් පහදිනි.

103. මනා නුවණ ඇති සැදහැනියේ මුත්සිතින් මෙසේ යාග කොට ඒ
පණ්ඩිත තෙම නිදක් වූ සුඛ සහිත ලෝකයට එළඹෙයි.

වකකවතිය සතරවැනි සි.

එහි උද්භූතිය:

වකක, සංග්‍රහ, සීහ, පසාද, පස්වන වස්සකාර සූත්‍රය ද, දෙණ-ලොක,
අපරිකානිය, පතිලීත, උප්පාය, උද්ධූෂි දෑ යි ඒ දස සූත්‍රයෝ වෙති.

5. රොහිතසසවගෙනා.

4. 1. 5. 1.

[සමාධිභාවනාසුභතං]

[සාධනීතිදානං:]

41. වනයො ඉමා භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා. කතමා වනයො?

අභි භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලීකතා දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරාය සංවත්තති.

අභි භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලීකතා ඤාණදස්සනපටිලාභාය සංවත්තති.

අභි භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලීකතා සතිසම්පජ්ඣාදාය සංවත්තති.

අභි භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලීකතා ආසවානං බයාය සංවත්තති.

කතමා ව භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලීකතා දිට්ඨධම්මසුඛ-
විහාරාය සංවත්තති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිධව කාමෙහි - පෙ - වතුන්. කුතං උප-
සම්පජ්ඣ විහරති. අයං වුවහි භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලීකතා
දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරාය සංවත්තති.

කතමා ව භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලීකතා ඤාණදස්සන-
පටිලාභාය සංවත්තති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආලෝකසඤ්ඤා මනසි කරොති, දිව්‍යසඤ්ඤා
අබ්ධිතා, යථා දිව්‍ය තථා රතනිං, යථා රතනිං තථා දිව්‍ය. ඉති විවිධව
වෙනසා අපරියොකඤ්ඤාන සප්තභාසං විතතං භාවෙති. අයං භික්ඛවෙ
සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලීකතා ඤාණදස්සනපටිලාභාය සංවත්තති.

කතමා ව භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලීකතා සතිසම්පජ්ඣාදාය
සංවත්තති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුභො විදිතා වෙදනා උපපජ්ජන්ති. විදිතා උපට්ඨ -
හන්ති. විදිතා අබ්භන්තං ගම්භන්ති. විදිතා සඤ්ඤා -පෙ- විදිතා විතක්කා
උපපජ්ජන්ති විදිතා උපට්ඨහන්ති. විදිතා අබ්භන්තං ගම්භන්ති. අයං භික්ඛවෙ
සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලීකතා සතිසම්පජ්ඣාදාය සංවත්තති.

කතමා ව භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලීකතා ආසවානං බයාය
සංවත්තති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චුපාදනකකිකේසු උදයබ්‍යයානුපස්සී විහරති.
ඉති රූපා, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථිගමො. ඉති වෙදනා,
ඉති වෙදනාය සමුදයො, ඉති වෙදනාය අත්ථිගමො. ඉති සඤ්ඤා, ඉති සඤ්ඤාය
සමුදයො, ඉති සඤ්ඤාය අත්ථිගමො. ඉති සංඛාරා, ඉති සංඛාරානං සමුදයො,
ඉති සංඛාරානං අත්ථිගමො. ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති
විඤ්ඤාණස්ස අත්ථිගමො. අයං භික්ඛවෙ සමාධිභාවනා භාවිතා බහුලී-
කතා ආසවානං බයාය සංවත්තති.

5. රොහිතස්ස වගීය.

4. 1. 6. 1.

[සමාධිභාවනා සූත්‍රය]

[සැවැත් හිදුනයි:]

4. මහණෙනි, මේ සමාධිභාවනාවෝ සතරදෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙකයන්:

මහණෙනි, වඩන ලද බිහිලි කරණ ලද සමාධිභාවනායෙක් දුටුබැම් සුවවෙහෙර පිණිස පවත්නේ වෙයි.

මහණෙනි, වඩන ලද බිහිලි කරණ ලද සමාධිභාවනායෙක් දිව්‍යවක්‍ෂුර්-ඥානදර්ශනප්‍රතිලාභය පිණිස පවත්නේ වෙයි.

මහණෙනි, වඩන ලද බිහිලි කරණ ලද සමාධිභාවනායෙක් සමානිසම්ප්‍ර-ඥාන පිණිස පවත්නේ වෙයි.

මහණෙනි, වඩනලද බිහිලි කරණ ලද සමාධිභාවනායෙක් ආසුචක්‍ෂය පිණිස පවත්නේ වෙයි.

මහණෙනි, වඩන ලද බිහිලි කරණ ලද දුටුබැම් සුවවෙහෙර පිණිස පවත්නා සමාධිභාවනා කවර?

මහණෙනි, මෙසක්කෙනෙහි මහණ කාමයන් කෙරෙන් වෙන්ව ම ... වතුභික්ෂාතයට සම්මුඛ වෙසෙයි. මහණෙනි, වඩන ලද බිහිලි කරණ ලද මේ සමාධිභාවනාව දෘඪධර්මසුබ්බිතරණය පිණිස පවත්නී ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, වඩන ලද බිහිලි කරණ ලද කවර සමාධිභාවනායෙක් ඥානදර්ශනප්‍රතිලාභය පිණිස පවත්නේ ද?

මහණෙනි, මෙසක්කෙනෙහි මහණ ආලෝකසංඥාව මෙනෙහි කෙරෙයි. මෙසේ විවෘත වූ කො වැළඳුනු සිතින් දිව්‍යසංඥාව ඉටුයි. දවහල් ආලෝකසංඥාව යම් පරිදි ද රැය ද එපරිදි ම ය. රැය යම් පරිදි ද දවහලත් එපරිදි ම ය. දිව්‍යවක්‍ෂුර්ඥානෙන් ආලෝක සහිත සිත වඩයි. මහණෙනි, භාවිත වූ බහුලිකාත වූ මේ සමාධිභාවනාව ඥානදර්ශනප්‍රතිලාභය පිණිස පවත්නී ය!

මහණෙනි, භාවිත බහුලිකාත කවර සමාධිභාවනායෙක් සමානිසම්ප්‍ර-ඥාන පිණිස පවත්නේ ද:

මහණෙනි, මේ සක්කෙනෙහි මහණහට වේදනාවෝ ප්‍රකටව උපදිත්. ප්‍රකටව වටහන්. ප්‍රකටව අත්‍යාතය යෙත්. සංඥාවෝ ප්‍රකටව විතර්කයෝ ප්‍රකටව උපදිත්. ප්‍රකටව වටහන්. ප්‍රකටව අත්‍යාතය යෙත්. මහණෙනි, භාවිත බහුලිකාත වූ මේ සමාධිභාවනාව සමානිසම්ප්‍රඥාන පිණිස පවත්නී ය.

මහණෙනි, භාවිත බහුලිකාත කවර සමාධිභාවනායෙක් ආසුචක්‍ෂය පිණිස පවත්නේ ද:

මහණෙනි, මෙසක්කෙනෙහි මහණ පඤ්ච උපාදනස්කන්ධයෙහි උද - විය අනුව බලනුයේ වෙසෙයි: මෙසේ රූපය, මෙසේ රූපසමුදයය, මෙසේ රූපයාගේ අත්‍යාතමය. මෙසේ වේදනාය, මෙසේ වේදනාසමුදයය, මෙසේ වේදනාවගේ අත්‍යාතමය. මෙසේ සංඥය, මෙසේ සංඥාසමුදයය, මෙසේ සංඥාවගේ අත්‍යාතමය. මෙසේ සංඝකාරය, මෙසේ සංඝකාරසමුදයය, මෙසේ සංඝකාරයන්ගේ අත්‍යාතමය. මෙසේ විඥානය, මෙසේ විඥානසමුදයය, මෙසේ විඥානයාගේ අත්‍යාතමය. කියා යි. මහණෙනි, භාවිත බහුලිකාත මේ සමාධිභාවනාව ආසුචක්‍ෂය පිණිස පවත්නී ය.

ඉමා බො භික්ඛවෙ චතස්සො සමාධිභාවතා.

ඉදංඤ්ච පන මෙතං භික්ඛවෙ සංකාය භාසිතං පාරායනෙ පුණ්ණක-
පඤ්ඤා:

- 104 සංකාය ලොකසමිං පරොවරානි¹ යසිඤ්ජිතං තත්ථි කුභිඤ්චි ලොකෙ,
සනොනා විට්ඨිමො අනිසො නිරාසො අතාරි සො ජාතිජරනනි බ්‍රුමිති.

4. 1. 5. 2.

[පඤ්ඤාචාරාකරණ සුතනං]

42. චතතාරිමානි භික්ඛවෙ පඤ්ඤාචාරාකරණානි, කතමානි චතතාරි:

අත්ථි භික්ඛවෙ පඤ්ඤා ඵකංසචාරාකරණීයො, අත්ථි භික්ඛවෙ පඤ්ඤා විභජ්ජ චාරාකරණීයො, අත්ථි භික්ඛවෙ පඤ්ඤා පටිපුච්ඡ චාරාකරණීයො, අත්ථි භික්ඛවෙ පඤ්ඤා ධපනීයො.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චතතාරි පඤ්ඤාචාරාකරණානිති.

105. ඵකංසචචනං ඵකං විභජ්ජ වචනාපරං,
තතීයං පටිපුච්චෙත්ඨයා චතුත්ථං පන ධාපයෙ.

106. යො ච තෙසං තත්ථ තත්ථ ජානාති අනුබම්මතං,
චතුපඤ්ඤාසා කුසලො ආහු භික්ඛුං තථාපිධං.

107. දුරාසද්දෙ දුපපසභො ගම්භිරො දුපපඨංසියො²
අපො අපො අනපො ච උභයසා හොති කොවිදො.³

108. අනත්ථං පරිවජෙත්ථි අත්ථං ගණනාති පණ්ණිනො,
අත්ථාභිසම්මයා ධිරො පණ්ණිනොති පට්ඨවතීති.

4. 1. 5. 3.

[පඨමකොධගරුසුතනං]

43. චතතාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනොනා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං,
කතමෙ චතතාරො:

කොධගරු න සද්ධම්මගරු, මනඛගරු න සද්ධම්මගරු, ලාභගරු න
සද්ධම්මගරු, සකකාරගරු න සද්ධම්මගරු.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චතතාරො පුග්ගලා සනොනා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං.

චතතාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනොනා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං,
කතමෙ චතතාරො:

සද්ධම්මගරු න කොධගරු, සද්ධම්මගරු න මනඛගරු, සද්ධම්මගරු න
ලාභගරු, සද්ධම්මගරු න සකකාරගරු.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චතතාරො පුග්ගලා සනොනා සංවිජ්ජමානා
ලොකසමිනි.

1. පරොවරානි - මිත්තං. 2. දුපපඨංසියො. සිද්ධි. 3. උභයසා හොතිවද - සා, සං.

මහණෙනි, මේ සතර සමාධිභාවනාවෝ යි.

මහණෙනි, මා විසින් “පාරයතයෙහි පුණණකපුශ්චයෙහි” දී (සංඛ්‍යාය ලෝකසම්මං - යතාදි) තෙල ගයෙක් වදාරණ ලද ද, මේ-ඵලසමාපතතිය සදහා වදාරණ ලදී:

104. සත්ඛ්‍යාලෝකයෙහි උත්තමාධිමධමීයන් නුවණින් දෑත යමකුට සත්ඛ්‍යාලෝකයෙහි නිසිදු සකාකාදියෙක (කෙලෙස් විසින්) වලිතයෙක් නැද්ද, භානන වූ ක්‍රෝධධ්‍රූම රහිත වූ නිදුක් වූ ආභාරහිත වූ හෙතෙම ජාතිජරා ඉක්ම සිටියේ ය යි කියමි.

4. 1. 5. 2.

[පඤ්චව්‍යාකරණ සූත්‍රය]

42. මහණෙනි, මේ පුශ්චව්‍යාකරණයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, ඵ්කාන්තයෙන් විසදියයුතු පුශ්චයෙක් ඇත. මහණෙනි, බෙදා විසදිය යුතු පුශ්චයෙක් ඇත. මහණෙනි, පිළිවිස විසදිය යුතු පුශ්චයෙක් ඇත. මහණෙනි, තබාලිය යුතු පුශ්චයෙක් ඇත.

මහණෙනි, මේ සතර පුශ්චව්‍යාකරණයෝ යි.

106. එක් පැණෙක් ඵ්කාන්තවචන යි. අනෙක විභජ්‍යවචන යි. හෙවැන්න පුළුල්යෝ ය. සිවුවැන්න තබන්නේ ය.

106. යමෙක් ඵ් පුශ්චයන් අතුරෙන් ඵ් ඵ් තැන අනුධමිකා සංඛ්‍යාත විසදීම දන්නේ ද, එබඳු මහණ සතර පැණ පිළිබඳව දක්‍ෂයෙකැයි කියත්.

107. නොලංචියහෙන, නොමැඩලියහෙන, ගැඹුරු නොමුදවාලියහෙන වැලිත් දෙවැදූරුම් අභීතභීයෙහි දක්‍ෂ වූ,

108. පණ්ඩිත මහණ අතභීය හරණේ ය. අභීය ගන්නේ ය. අභී-සමාගමයෙන් ධීර වූ ඵ් මහණ පණ්ඩිතය යි කියනු ලැබේ.

4. 1. 5. 3.

[පඨම නොධගරු සූත්‍රය]

43. මහණෙනි, ලෝකයෙහි මේ සතර පුද්ගල කෙනෙක් විද්‍යමානයහ. කවර සතර කෙනෙක යත්:

සඤ්චිගරුක නොවන ක්‍රෝධගරුකය, සඤ්චිගරුක නොවන මනධ-ගරුකය, සඤ්චිගරුක නොවන ලාභගරුකය, සඤ්චිගරුක නොවන සත්කාරගරුක යි.

මහණෙනි, ලෝකයෙහි මේ සතර පුද්ගල කෙනෙක් විද්‍යමානයහ.

මහණෙනි, ලෝකයෙහි මේ සතර පුද්ගල කෙනෙක් විද්‍යමානයහ. කවර සතර කෙනෙක යත්:

ක්‍රෝධගරුක නොවන සඤ්චිගරුකය, මනධගරුක නොවන සඤ්චි-ගරුකය, ලාභගරුක නොවන සඤ්චිගරුකය, සත්කාරගරුක නොවන සඤ්චිගරුක යි.

මහණෙනි, ලෝකයෙහි මේ සතර පුද්ගල කෙනෙක් විද්‍යමානයහ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

109. කොධිකිකිගරු භික්ඛු ලාභසක්කාරගාරවො,
ත තෙ ධම්මෙ විරුහනති සමමාසමුද්ධිදෙසිතෙ.
110. යෙ ව සද්ධම්මගරුතො විහංසු විහරන්ති ව,
තෙ වෙ ධම්මෙ විරුහන්ති සමමාසමුද්ධිදෙසිතෙති.

4. 1. 5. 4.

[දුතියකොධගරුසුතං]

44. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ අසද්ධම්මා. කතමෙ වත්තාරො?
කොධගරුතා ත සද්ධම්මගරුතා, මකිගරුතා ත සද්ධම්මගරුතා,
ලාභගරුතා ත සද්ධම්මගරුතා, සක්කාරගරුතා ත සද්ධම්මගරුතා.
- ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරො අසද්ධම්මා.
- වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ සද්ධම්මා. කතමෙ වත්තාරො?
සද්ධම්මගරුතා ත කොධගරුතා, සද්ධම්මගරුතා ත මකිගරුතා,
සද්ධම්මගරුතා ත ලාභගරුතා, සද්ධම්මගරුතා ත සක්කාරගරුතා.
- ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරො සද්ධම්මාති.

111. කොධිකිකිගරු භික්ඛු ලාභසක්කාරගාරවො,
සුඛෙතො පුතිබ්බිථංව සද්ධම්මෙ හ විරුහති.
112. යෙ ව සද්ධම්මගරුතො විහංසු විහරන්ති ව,
තෙ වෙ ධම්මෙ විරුහන්ති සෙනහම්ඤායමිවොසධාති.

4. 1. 5. 5

[පස්මගෙතිහසසුතං]

- 45: එකං සමයං භගවා ඝාටිකපියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩි-
කස්ස ආරාමෙ.
- අථ ඛො ගෙතිහසස්සා දෙවපුරොත්තො අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්ත-
වණ්ණො කෙවලකප්පං ජෙතවනං ඔහාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්,
උපසඬකම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අධ්වාසි. එකමන්තං
සිතො ඛො ගෙතිහසස්සා දෙවපුරොත්තො භගවන්තං එතදවොච:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

109. ලාභසතකාර කෙරෙහි ගෞරව ඇති ක්‍රෝධය හා ගුණමකු බව ගරු කොට ඇති මහණ කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු සම්මාසම්බුදුරජුන් දෙසු සද්ධිමයෙහි නො වැඩෙත්.

110. සද්ධිමගරුක වූ යම් භික්ෂු කෙනෙක් පෙර විසූහු ද, දෑත් වෙසෙත් ද, ඔහු ඵ්කාන්තයෙන් සම්මාසම්බුදුන් දෙසු දහමෙහි වැඩෙත්.

4. 1. 5. 4.

[දුතිය කොඩගරු සූත්‍රය]

44. මහණෙනි, මේ අසද්ධිමයෝ සතර දෙනෙක. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ක්‍රෝධයෙහි සගෞරව බව ඇත, සද්ධිමයෙහි සගෞරව බව නැත. ගුණ මැකීමෙහි සගෞරව බව ඇත, සද්ධිමයෙහි සගෞරව බව නැත. ලාභයෙහි සගෞරව බව ඇත, සද්ධිමයෙහි සගෞරව බව නැත. සතකාරයෙහි සගෞරව බව ඇත, සද්ධිමයෙහි සගෞරව බව නැත.

මහණෙනි, මේ සතර අසද්ධිමයෝය.

මහණෙනි. මේ සද්ධිමයෝ සතර දෙනෙක. කවර සතර දෙනෙක යත්:

සද්ධිමයෙහි සගෞරව බව ඇත, ක්‍රෝධයෙහි සගෞරව බව නැත. සද්ධිමයෙහි සගෞරව බව ඇත, මකුගුණෙහි සගෞරව බව නැත. සද්ධිමයෙහි සගෞරව බව ඇත, ලාභයෙහි සගෞරව බව නැත. සද්ධිමයෙහි සගෞරව බව ඇත, සතකාරයෙහි සගෞරව බව නැත.

මහණෙනි, මේ සතර සද්ධිමයෝය.

111. ලාභසතකාරයෙහි ගෞරවය ඇති ක්‍රෝධයෙහි හා ගුණමකු බවෙහි ගෞරවය ඇති මහණෙක් වේ ද, මනා කෙනෙක පුතිබ්ජයක් මෙන් සද්ධිමයාසතයෙහි නො වැඩෙයි.

112. සද්ධිමය ගරු කොට ඇති යම් පෘථිදි කෙනෙක් පෙර විසූහු ද, දෑත් වෙසෙත් ද, ඵ්කාන්තයෙන් ඔහු ඖෂධජාතීහු පෘථිවිසෙනාහය ලැබ වැඩෙත් ද, එපරිද්දෙන් සද්ධිමයෙහි වැඩෙත්.

4. 1. 5. 5.

[පඨම රොහිතස්ස සූත්‍රය]

45. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක.

එක්කිහි රොහිතස්ස දෙටුපුත් රු බෙහෙවින් ඉක්ම ගිය කල්හි මහගර වණියෙන් මුළු ජේතවනය එකල කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේය. එකත්පසෙක සිටි රොහිතස්ස දෙවිපිත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

* වෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුලත් කර ඇත.

යථ ඛො භනෙත්ත ජායති, න ජීයති, න මීයති, න චචති, න උපපජ්ජති, සත්තා භු ඛො භනෙත ගමනෙත ලොකස්ස අන්තං¹ ඤාතුං වා දට්ඨං වා පාපුණ්ණා වාහි?

යථ ඛො ආට්ඨසො න ජායති, න ජීයති, න මීයති, න චචති, න උපපජ්ජති. තාහන්තං ගමනෙත ලොකස්ස අන්තං ඤාතය්‍යං දට්ඨය්‍යං පත්තය්‍යන්ති වදාමි.

අච්ඡරියමහනෙත, අබ්‍යුත්තමහනෙත, යාව සුභාසිතං විදමහනෙත භගවතා, යථ ඛො ආට්ඨසො න ජායති න ජීයති න මීයති න චචති න උපපජ්ජති, තාහන්තං ගමනෙත ලොකස්ස අන්තං ඤාතය්‍යං දට්ඨය්‍යං පත්තය්‍යන්ති වදාමි.

භූතපුබ්බාහං භනෙත, රොතිතස්සො නාම ඉසි අභොසිං භොජ්ජනෙතා ඉද්ධිමා වෙභාසඛගමො. තස්ස මඤ්ඤං භනෙත ඵවරුපො ජවො අභොසි, සෙය්‍යථාපි නාම දලුඛධම්මො² ධනුග්ගභො සික්ඛිතො කතහජො කතුපා-සනො ලුහුකෙත අසතෙත අප්පකසිරෙන තිරියං නාලච්ඡායං අතිපාතෙය්‍ය.

ඵවරුපො පදච්ඡිතාරො අභොසි, සෙය්‍යථාපි නාම පුරන්ධිමා සමුද්දා පච්ඡිමො සමුද්දො.

තස්ස මඤ්ඤං භනෙත ඵවරුපෙන ජවෙන සමන්තාගතස්ස ඵවරුපෙන ච පදච්ඡිතාරෙන, ඵවරුපං ඉච්ඡාගතං උපපජ්ජි අහං ගමනෙත ලොකස්ස අන්තං පාපුණ්ණාමිති.

සො ඛො අහං භනෙත අඤ්ඤත්‍රෙව අසිතපිතබාසිතසාසිතා, අඤ්ඤත්‍ර උචාරපසාචකමො, අඤ්ඤත්‍ර නිද්දාකිලමථපච්චිතොදනා, වස්සසතාසුකො වස්සසතච්ඡි වස්සසතං ගන්තා අප්පකාච ලොකස්ස අන්තං අන්තරායෙව කාලකතො.

අච්ඡරියං භනෙත අබ්‍යුත්තං භනෙත යාව සුභාසිතං විදමහනෙත භගවතා, යථ ඛො ආට්ඨසො න ජායති න ජීයති න මීයති න චචති න උපපජ්ජති, තාහන්තං ගමනෙත ලොකස්ස අන්තං ඤාතය්‍යං දට්ඨය්‍යං පත්තය්‍යන්ති වදාමි.

යථ ඛො ආට්ඨසො න ජායති න ජීයති න මීයති න චචති න උපපජ්ජති, තාහන්තං ගමනෙත ලොකස්ස අන්තං ඤාතය්‍යං දට්ඨය්‍යං පත්තය්‍යන්ති වදාමි. න වාහං ආට්ඨසො අප්පකාච ලොකස්ස අන්තං දුක්ඛස්ස අන්තාතිරියං වදාමි. අපිවාහං ආට්ඨසො ඉද්ධිමං යෙව බ්‍යාමමනෙත කලෙබරෙ සඤ්ඤාදිගි සමනකෙ ලොකඤ්ඤා පඤ්ඤාපෙමි. ලොකසමුදයඤ්ඤා ලොක-නිරෝධඤ්ඤා ලොකනිරෝධගාමිනිඤ්ඤා පටිපදනාමි.

1. අන්තො - සිමු. 2. දලුඛධම්මො - මජ්ඣ.

වහන්ස, යම් ම තැනෙක නුපදනේ ද, නො දිරන්නේ ද, නො මියන්නේ ද, නො සැවෙන්නේ ද, අපරාධ ප්‍රතිසාධන වශයෙන් නුපදනේ ද, වහන්ස, පියගමනින් ඒ ලෝකයාගේ කෙළවර දක්නට වේවයි දන්නට වේවයි, පැමිණෙන්නට වේවයි හැකි වේ ද?

ඇවත, යම් ම තැනෙක නුපදනේ ද නො දිරන්නේ ද නො මියන්නේ ද නො සැවෙන්නේ ද (අපරාධ ප්‍රතිසාධන විසින්) නුපදනේ ද, මම පියගමනින් ඒ ලෝකයාගේ ඒ කෙළවර දතයුතු ය යි හෝ දැක්කයුතු ය යි හෝ පැමිණිය යුතු ය යි හෝ නො කියමි.

වහන්ස, ආශාසිය, වහන්ස, අද්භූතය, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙ බස යාවත් ප්‍රභාෂිතය. (අත්‍යවශයෙන් ප්‍රභාෂිතය) ඇවත, 'යම් ම තැනෙක නුපදනේ ද නො දිරන්නේ ද නො මියන්නේ ද නො සැවෙන්නේ ද (අපරාධ ප්‍රතිසාධන විසින්) නුපදනේ ද, මම පියගමනින් ඒ ලෝකයාගේ ඒ කෙළවර දතයුතු ය යි හෝ දැක්කයුතු ය යි හෝ පැමිණිය යුතු ය යි හෝ නො කියමි' යනුයි.

වහන්ස, පෙර වූ දැක් කියමි: මම හොප්පුනු වූ රෙහිතස්ස නම් ඉද්දන ඇති ආකාශවාරි සාමයෙකිම් වීමි. වහන්ස, ඒ මට මෙබඳු ජවයෙක් විය. දෙළොස් වසක් තුළ දුනුකම්හි ශික්ෂිත, කාතභක්ත, කළ උපාසකා ඇති, දසබ්බන් වූ, බහුජීරයෙක් ලක්ෂ්‍යරයෙකින් නිදුක් සේ තල්පෙය සරස වීද පියා ඉක්මවා ද, එබඳු ජව ය යි.

පෙරදිග මුහුදින් පැළදිග මුහුද යම් පරිදි දුර වේ ද, එපරිදි දුර වූ පාදව්‍යතිහාරයෙක් (පියමාරු කිරීමක්) විය.

වහන්ස, මෙබඳු ජවයෙන් සමකාගත, මෙබඳු පාදව්‍යතිහාරයෙන් යුත් ඒ මට මෙබඳු ඉට්ඨායෙක් උපත: 'මම පියගමනින් ලෝකයාගේ අන්තයට පැමිණෙමි' යනුයි.

වහන්ස, ඒ මම බිදිම් පිම් කැම් ලෙවිම් හැර මල මුකිස හැර, නිද්‍රාකලමු විනොදනා හැර වජ්‍යනාසුභන වූයෙම් වජ්‍යනජීවී වූයෙම් සියක් හවුරුදු ගොස් ලෝකාන්තයට නො පැමිණ ම අතර ම කළුරිය කෙළෙමි.

වහන්ස, ආශාසිය, වහන්ස, අද්භූතය, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තෙල බස යාවත් ප්‍රභාෂිතය, 'ඇවත, යම් ම තැනෙක නුපදනේ ද, නො දිරන්නේ ද නො මියන්නේ ද නො සැවෙන්නේ ද (අපරාධ ප්‍රතිසාධන විසින්) නුපදනේ ද මම පියගමනින් ලෝකයාගේ ඒ කෙළවර දතයුතු ය යි හෝ දැක්කයුතු ය යි හෝ පැමිණිය යුතු ය යි හෝ නො කියමි' යනුයි.

ඇවත, යම් ම තැනෙක නුපදනේ ද, නො දිරන්නේ ද, නො මියන්නේ ද නො සැවෙන්නේ ද (අපරාධ පිළිසද විසින්) නුපදනේ ද, පියගමනින් ලෝකයාගේ ඒ අන්තය දත යුතු ය යි, දැක්කයුතු ය යි, පැමිණිය යුතු ය යි නො කියමි. ඇවත, මම සංඝකාර ලෝකයාගේ අන්තයට නො පැමිණ ම දුෂ්ඨයාගේ කෙළවර කිරීම ද නො කියමි. ඇවත, වැලින් මම සසංඥ වූ සම්මානක වූ ව්‍යාමමානු වූ මේ ආත්මභාවයෙහි ම දුෂ්ඨත්වය ද සමුදයසත්‍යය ද නිරෝධ-සත්‍යය ද නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපත්තිය ද පණවමි.

113. ගමනෙත න පතතබ්බො ලොකස්සනොතා කුදුවනං,
න ව අපභාසා ලොකනතං දුක්ඛා අත්ථ පමොචනං.
114. තස්මා භවෙ ලොකවිදු සුමෙධො ලොකනතාගු වුසිනමුභවවරියො,
ලොකස්ස අනතං සමිතාථි ඤාතො තාසිංසනි¹ ලොකමිමං පරඤ්චාතී.

4. 1 5. 6

[දුතියරොහිතස්සසුතනං]

46. අථ බො භගවා තස්සා රතතියා අවචයෙන භික්ඛු ආමනෙතසි:
ඉමං භික්ඛවෙ රතතියං රොහිතස්සා දෙවපුතොතා අභික්කනනාය රතතියා
අභික්කනනවණ්ණො කෙවලකප්පං ජෙනවනං ඔනාසෙභ්බා යෙනාහං
තෙත්ථපසංඛාති, උපසංඛාමිතොමං අභිවාදෙතො එකමනතං අට්ඨාසි, එකමනතං
සීහො බො භික්ඛවෙ රොහිතස්සා දෙවපුතොතා මං එතදවොච:

යත්ථ නු බො භනෙතා න ජායති න ජියති න මියති න වචති න
උපපජ්ජති. සකකා නු බො සො භනෙත ගමනෙන ලොකස්ස අනතං ඤාතුං
වා දට්ඨං වා පාපුණ්ණිං වාතී.

එවං වුතොත අහං භික්ඛවෙ රොහිතස්සා දෙවපුතනං එතදවොචං:
යත්ථ බො ආවුසො න ජායති න ජියති න මියති න වචති න උපපජ්ජති.
තාහනතං ගමනෙන ලොකස්ස අනතං ඤාතය්‍යා දට්ඨය්‍යා පතතය්‍යානනි²
වදාමිති.

එවං වුතොත භික්ඛවෙ රොහිතස්සා දෙවපුතොතා මං එතදවොච:
අච්ඡරියං භනෙත අබ්බුතං භනෙත යාව සුභාසිතං විදං භනෙත භගවතා,
යත්ථ බො ආවුසො න ජායති න ජියති න මියති න වචති න උපපජ්ජති.
තාහනතං ගමනෙන ලොකස්ස අනතං ඤාතය්‍යා දට්ඨය්‍යා පතතය්‍යානනි³
වදාමිති.

භුතපුබ්බාහං භනෙත රොහිතස්සා තාම ඉසි අහොසිං හොජ්ජතොතා
ඉද්ධිමා වෙහාසංඛගමො, තස්ස මය්‍යා භනෙත එවරුපො ජවො අහොසි:
සෙය්‍යථාපි තාම දලහධමමො⁴ ධනුග්ගහො සිකඛිතො කතහත්ථො කතුපාසනො
ලහුකෙන අසතෙන අප්පකසිරොත තිරියං තාලච්ඡයං අතිපාතෙය්‍ය.

එවරුපො පදවිතිහාරෙ අහොසි, සෙය්‍යථාපි තාම පුරුභිමා සමුද්දා
පච්ඡමො සමුද්දො, තස්ස මය්‍යා භනෙත එවරුපෙන ජවෙන සමනනාගතස්ස
එවරුපෙන ව පදවිතිහාරෙන, එවරුපං ඉච්ඡාගතං උපපජ්ජි අහං ගමනෙන
ලොකස්සනතං පාපුණ්ණියාමිති.

යො බො අහං භනෙත අඤ්ඤාත්‍රෙව අසිතපිතබාසිතසාසිතා අඤ්ඤාත්‍ර
උච්චාරපස්සාවකමො අඤ්ඤාත්‍ර නිද්දාකිලමථපට්ඨිකොදනා වස්සසතාසුකො
වස්සසතථිථි වස්සසතං ගනත්වා අපභාසාව ලොකස්ස අනතං අනතරුගෙව⁴
කාලකතො.

1 නා සිසති - මජ්ඣං. 2 ඤාතෙය්‍යා, දට්ඨෙය්‍යා පතතෙය්‍යානි - කප්ථවි.

3 දලහධමමො - මජ්ඣං. 4 අනතරු - කප්ථවි. මජ්ඣං.

113. කිසි කලෙකද පියගමනින් ලෝකාන්තය නො පැමිණිය හැකිය. නිවන් නො පැමිණ දුකින් මිදීමෙන් නැත.

114 එබැවින් ලෝකය දත්, සුඤ්ජ ප්‍රඥ ඇති, නිවණට ගිය, වැස නිම කළ බබ්බර ඇති, සන්සිදු පු පව් ඇති, රහත් තෙම ඒකාන්තයෙන් ලෝකාන්තය දුක මෙ ලොව හා පරලොව හා නො පතනේ ය.

4. 1. 5. 6

[දුතිය රොහිතස්ස සූත්‍රය]

46. එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ රැය ඇවෑමෙන් හිඤ්ඤත් ඇමතු සේක. මහණෙනි, මේ රැය රොහිතස්ස දෙවුපුත් රැය බෙහෙවින් ඉකුත් කල්හි (- මධ්‍යම රාත්‍රියෙහි) විශිෂ්ට ඡව්වණී ඇත්තේ මුළු දෙවර්ග බලලුවා මා වෙත පැමිණියේය. පැමිණ මා සකසා වැද එකත්පස් ව සිටියේ ය. මහණෙනි, එකත්පස්ව සිටි රොහිතස්ස දෙවුපුත් මට තෙල සැල කෙළේය:

වහන්ස, යම් ම තැනෙක නුපදනේ ද, නො දිරනේ ද, නො මියනේ ද, නො සැවනේ ද, (අපරාපර පිළිසඳ විසින්) නුපදනේ ද, වහන්ස, පියගමනින් ඒ ලෝකයාගේ එකෙළවර දත්තට වේවයි දක්තට වේවයි පැමිණෙන්නට වේවයි හැකි වේ ද?

මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි මම රොහිතස්ස දෙවුපුත් හට මෙසේ කීම්: ඇවත, යම් ම තැනෙක නුපදනේ ද, නොදිරනේ ද, නොමියනේ ද, නො සැවනේ ද, (අපරාපර පිළිසඳ විසින්) නුපදනේ ද, මම පියගමනින් ඒ ලෝකයාගේ කෙළවර දතසුතු යයි හෝ දක්ක සුතු ය යි හෝ පැමිණිය සුතු ය යි හෝ නොකියම්.

මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි රොහිතස්ස දෙවුපුත් මට මෙසේ කිය: වහන්ස, ආඤ්ඤා, වහන්ස, අද්භූතය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙ බස යාවත් සුභාෂිතය: 'ඇවත, යම් ම තැනෙක නුපදනේ ද, නො දිරනේ ද, නො මියනේ ද, නො සැවනේ ද (අපරාපර පිළිසඳ විසින්) නුපදනේ ද, මම පියගමනින් ඒ ලෝකයාගේ එකෙළවර දතසුතු ය යි හෝ දක්ක සුතු ය යි හෝ පැමිණිය සුතු ය යි හෝ නො කියම්' යනුයි.

වහන්ස, පෙර වූ දයක් කියමි: මම භොජපුත්‍ර වූ රොහිතස්ස නම් ඉදුහ ඇති, ආකාශවාරී භෘෂියෙකිම් වීම්. වහන්ස, ඒ මට මෙබඳු ජවයෙක් විය. දෙළොස් වසක් තුළ ශිෂ්ණ, කාතභක්ත, කාතොපාසන, දුස්සිකිත් වූ, ධනුචිරයෙක් ලඝුශරයෙකින් නිදුක් සේ තල්සෙය සරස විදපියා ඉක්මවා ද, එබඳු ජව යි. පෙර දිග මුහුදින් පැළඳිග මුහු ද යම් පරිදි දුර වේ ද, එපරිදි වූ පාදව්‍යතිහාරයෙක් විය. වහන්ස, මෙබඳු ජවයෙන් සමකාශන, මෙබඳු පාදව්‍යතිහාරයෙන් යුත් ඒ මට මෙබඳු ඉව්‍යායෙක් උපත: 'මම පියගමනින් ලොකයාගේ කෙළවරට පැමිණෙමි' යනුයි. වහන්ස, ඒ මම බිදීම, පිම්, කැම්, ලෙවීම හැර මලමු කිසි හැර නිද්‍රාකලප්පි විනෝදනා හැර, වෂීශතාසුභා වූයෙම්, වෂීශතජීවී වූයෙම් සියක් හවුරුදු ගොස් ලෝකාන්තයට නො පැමිණ ම අතර ම කළුරිය කෙළෙමි.

අව්ජරියං භනෙන, අඛණ්ඩං භනෙන, යාව සුභාසිතං විදං භනෙන භගවතා යන්ථ ඛො ආවුසො න ජායති න ජීයති න මීයති න චචති න උපපජ්ජති නාහං තං ගමිතෙන ලොකස්ස අනතං ඤානයං දට්ඨයං පතතයන්නති වදාමිති.

එවං වුතෙන අහං භික්ඛවෙ රුහිතස්සං දෙවපුත්තං එතදවොචං: යන්ථ ඛො ආවුසො න ජායති න ජීයති න මීයති න චචති න උපපජ්ජති, නාහං තං ගමිතෙන ලොකස්ස අනතං ඤානයං දට්ඨයං පතතයන්නති වදාමිති. න වාහං ආවුසො අපපඤ්ච ලොකස්ස අනතං දුක්ඛස්ස අනතකිරියං වදාමි. අපි වාහං ආවුසො ඉමස්මිං යෙව බ්‍යාමමතෙන කලෙඛරෙ සඤ්ඤාමති සමනකෙ ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙමි ලොකසමුදයඤ්ච ලොකනිරුධඤ්ච ලොක-නිරුධගාමිනිඤ්ච පටිපදන්නති.

115. ගමිතෙන න පතතබ්බො ලොකස්සනො: කුදවතං,
න ච අපපඤ්ච ලොකනතං දුක්ඛා අත්ථි පමොවතං.

116. තස්මා භවෙ ලොකවිදු සුමෙධො ලොකනතගු වුසිතඛුභවවරියො,
ලොකස්ස අනතං සම්මාච්ඡි ඤාතො තාසිංසති ලොකමිමං පරඤ්චාති.

4. 1. 6. 7

[සුවිදුරවිදුරසුත්තං]

47. වත්තාරිමාති භික්ඛවෙ සුවිදුරවිදුරුති. කතමාති වත්තාරි?

තභං ව භික්ඛවෙ පඨවී ව, ඉදං පඨමං සුවිදුරවිදුරෙ. ඔරිමඤ්ච භික්ඛවෙ තීරං සමුද්දස්ස පාරිමඤ්ච තීරං, ඉදං දුතියං සුවිදුරවිදුරෙ. යතො ව භික්ඛවෙ වෙරෙවනො අඛණ්ඩදෙති, යන්ථ ච අන්තමෙති, ඉදං තතියං සුවිදුරවිදුරෙ. සතඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මො අසතඤ්ච ධම්මො, ඉදං චතුත්ථං සුවිදුරවිදුරෙ. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරි සුවිදුරවිදුරානීති.

117. තභං ව දුරෙ පඨවී ව දුරෙ පාරං සමුද්දස්ස තදහු දුරෙ,
යතො ව වෙරෙවනො අඛණ්ඩදෙති පහඬකරෙ යන්ථ ච අන්තමෙති.

118. තතො භවෙ දුරතරං වදන්ති සතඤ්ච ධම්මං අසතඤ්ච ධම්මං,
අබ්‍යාසිකො හොති සතං සමාගමො යාවමපි² තිට්ඨයා
තපෙව හොති,
බ්‍රහ්මං හි වෙති අසතං සමාගමො තස්මා සතං
ධම්මො අසබ්බි ආරකාති.

1. අන්තං ගමෙති-යසා 2-යාවාපි-මිජ්ජං.

වහන්ස, ආශවසීය, වහන්ස, අද්දකය, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් තෙල බස යාවත් සුභාෂිතය: 'ඇවත, යම් ම තැනෙක නුපදනේ ද, නො දිරනේ ද, නො මියනේ ද, නො සැවනේ ද, (අපරාපර පිළිසද විසින්) නුපදනේ ද, මම පියගමනින් ලෝකයාගේ එකෙළවර දතයුතු ය යි හෝ දුක්ක යුතු ය යි හෝ පැමිණිය යුතු ය යි හෝ නො කියමි' යනුයි.

මහණෙනි, මෙ සේ කී කල්හි මම රෝහිතස්ස දෙවුපුත්තට තෙල කිමි: ඇවත, යම් ම තැනෙක නුපදනේ ද, නො දිරනේ ද, නො මියනේ ද, නො සැවනේ ද, (අපරාපර පිළිසද විසින්) නුපදනේ ද, පියගමනින් ලෝක-යාගේ ඒ කෙළවර දතයුතු ය යි, දුක්ක යුතු ය යි, පැමිණිය යුතු ය යි නො කියමි. ඇවැත්නි, මම (සංඝභාර) ලෝකයාගේ අන්තර්‍යට නොපැමිණ ම දුෂ්ටයාගේ කෙළවර කිරීම ද නො කියමි. ඇවැත්නි, වැලින් මම සසංඥ වූ සවිත්තක වූ ව්‍යාමමාන වූ මේ ආතමභාවයෙහි ම දුෂ්ටත්වය ද සමුදයසත්‍යය ද නිරෝධසත්‍යය ද නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපත්තිය ද පණවමි.

115. කිසි කලෙකද පියගමනින් ලෝකාන්තය නො පැමිණිය හැකිය. නිවන් නො පැමිණ දුකින් මිදීමෙන් තැන.

116. එබැවින් ලෝකය දත්, සුඤ්ජ ප්‍රඥ ඇති, නිවණට ගිය, වැස කීම කළ මහ බ්‍රහ්මර ඇති, සත්සිද්ධ පඬි ඇති, රහත් තෙම එකාන්තයෙන් ලෝකාන්තය දැන මෙලොව හා පරලොව හා නොපතනේ ය.

4 1. 5. 7.

[සුවිදුරවිදුර සූත්‍රය)

47. මහණෙනි, මේ සුවිදුර-විදුරස්ථානයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, සුවිදුර - විදුරස්ථානයෙහි වත අහස හා පොළොව හා යයි මේ පළමුවැන්නයි. මහණෙනි, සුවිදුර - විදුරස්ථානයෙහි වත සමුද්‍රයාගේ මෙතෙර හා එතෙර හා යයි මේ දෙවැන්නයි. මහණෙනි, යම් තැනෙක තීරු තැගේ ද, යම් තැනෙක තීරු අක්කරයට ගේ ද, මේ තෙවැන්නයි. මහණෙනි, සුවිදුර - විදුරස්ථානයෙහි වත සත්පුරුෂබ්‍රමය හා අසත්පුරුෂබ්‍රමය හා යයි මේ සිවුවැන්නයි.

මහණෙනි, මේ සතර සුවිදුර - විදුරස්ථානයෝ යි.

117. අහස ද දුරෙහි වෙයි. පොළොව ද එයින් දුරෙහි වෙයි. සමුද්‍රයාගේ පරතෙරෙක් ඇද්ද එ ද දුරෙහිය යි කියත්. ප්‍රකාශ වූ තීරු යම් තැනෙක උදු වේ ද, යම් තැනෙක අක්කරයට ගේ ද (ඒ දෙතැන ද) දුරෙහි ය යි කියත්.

118. සඤ්ඤාය ද අසඤ්ඤාය ද එයට ද වඩා එකාන්තයෙන් දුරතරය යි කියත්. සත්සමාගමය ද වෙන්ව නොගත ස්වභාව ඇති වෙයි. යම් තැනක් (යම්ගේ) සිටුවනේ ද එසේ ම සිටුවනේ වෙයි. අසත්සමාගමය වන අපගත වෙයි. එබැවින් සත්පුරුෂබ්‍රමය අසත්පුරුෂයන් කෙරෙත් දුර වෙයි.

4. 1 5. 8.

[විසාඛස්සුතං]

48. එකං සමයං භගවා සාඛස්සීයං විහරති ඡේතවනො අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයසමා විසාඛො පඤ්චාලිපුතො¹ උපට්ඨානසාලායං භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුතෙන-ඡෙති සමපහංසෙති පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය අත්ථස්ස විඤ්ඤාපනියා පරියාපනනාය අතිස්සිනාය.

අථ ඛො භගවා සායනහසමයං පඤ්චාලානා වුට්ඨිතො යෙනුපට්ඨානසාලා තෙත්තපසඛිකම්. උපසඛිකම්භි පඤ්ඤතෙන ආසතෙ නිසීදි. නිසජ්ජ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි; කො හු ඛො භික්ඛවෙ උපට්ඨානසාලායං භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුතෙනඡෙති සමපහංසෙති පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය අත්ථස්ස විඤ්ඤාපනියා පරියාපනනාය අතිස්සිනායාති.

ආයසමා භතෙන විසාඛො පඤ්චාලිපුතො උපට්ඨානසාලායං භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුතෙනඡෙති සමපහංසෙති පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය අත්ථස්ස විඤ්ඤාපනියා පරියාපනනාය අතිස්සිනායාති.

අථ ඛො භගවා ආයසමනං විසාඛං පඤ්චාලිපුතං එතදවොච: සාඛු සාඛු විසාඛ, සාඛු ඛො තං විසාඛ භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුතෙනඡෙති සමපහංසෙති පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙල-ගලාය අත්ථස්ස විඤ්ඤාපනියා පරියාපනනාය අතිස්සිනායාති.

119. න භාසමානං ජාතනති මස්සං බාලෙහි පණ්ඩිතං,
භාසමානඤ්ච ජාතනති දෙසෙනතං අමතං පදං.

120. භාසයෙ ජොතයෙ ධම්මං පගගණෙන ඉසිතං ධජං,
සුභාසිතධජා ඉසයො ධම්මො හි ඉසිතං ධජොති.

4. 1. 5. 9

[විපලාසස්සුතං]

49. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ සඤ්ඤවිපලාසා විත්තවිපලාසා දිට්ඨි-විපලාසා. කතමෙ වත්තාරො?.

අතිච්ච භික්ඛවෙ නිච්චනති සඤ්ඤවිපලාසො විත්තවිපලාසො දිට්ඨි-විපලාසො. දුකෙඛ භික්ඛවෙ සුඛනති සඤ්ඤවිපලාසො විත්තවිපලාසො දිට්ඨිවිපලාසො. අනාගතති භික්ඛවෙ අත්තාති සඤ්ඤවිපලාසො විත්තවිපලාසො දිට්ඨිවිපලාසො. අසුභෙ භික්ඛවෙ සුභනති සඤ්ඤ-විපලාසො විත්තවිපලාසො දිට්ඨිවිපලාසො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරො සඤ්ඤවිපලාසා විත්තවිපලාසා දිට්ඨිවිපලාසා.

1. පඤ්චාලපුතො. මජ්ඣ.

4. 1. 6. 8.

[විසාඛ සූත්‍රය]

48. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සමීපයෙහි වූ ජේතවන තම් අනේපිච්ච සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි පඤ්චාලී බැමිණියගේ පුත් ආයුෂමත් විසාඛ තෙරණුවෝ උපසාංහ ඥාණයෙහිදී පිරිපුන් වචන ඇති, අපට්ඨිඛා, කෙළකොළ නොවූ හෙයින් නිදෙස් වූ, අරුත් අභවන, නිවන් ඇසුරු කළ, වට ඇසුරු නොකළ, දූහැමි කපායෙන් හිඤ්ඤාත් කරුණු දක්වා බෙණෙයි. සමාදන් කරවයි. තෙද ගන්වා බෙණෙයි. පහදවයි.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් වේලෙහි පිටිසලනින් නැගී සිටි සේක උවච්චන්තලට වැසී සේක. එළඹ පැනවූ අස්තෙහි වැඩහුන් සේක. වැඩහිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිඤ්ඤාත් ඇමතු සේක: මහණෙනි, උපසාංහ ඥාණයෙහිදී කවරෙක් තම් පිරිපුන් වචන ඇති, නොපැහිල ගලාබස්නා හෙයින් විසාඛර වූ, කෙළකොළ නොවූ හෙයින් නිදෙස් වූ, අරුත් අභවන, නිවන් ඇසුරු කළ, වට ඇසුරු නොකළ, දූහැමි කපායෙන් හිඤ්ඤාත් කරුණු දක්වා බෙණේ ද, සමාදන් කරවා ද, තෙද ගන්වා බෙණේ ද, පහදවා ලයි ද?

වහන්ස, පඤ්චාලී බැමිණිය පුත් ආයුෂමත් විසාඛතෙරණුවෝ උපසාංහ ඥාණයෙහිදී පිරිපුන් තෙපුල් ඇති, ගලා බස්නා හෙයින් විසාඛර වූ, කෙළකොළ නොවූ හෙයින් නිදෙස් වූ, අරුත් අභවන, නිවන් ඇසුරු කළ, වට ඇසුරු නොකළ, දූහැමි කපායෙන් හිඤ්ඤාත් කරුණු දක්වා බෙණෙත්. සමාදන් කරවත්, තෙද ගන්වා බෙණෙත්, පහදවා ලත්.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පඤ්චාලී බැමිණියගේ පුත් ආයුෂමත් විසාඛ තෙරුන්හට තෙල වදළ සේක: “මැනව, මැනව, විසාඛයෙනි, විසාඛයෙනි, මැනව. තෙපි පිරිපුන් බස් ඇති, ගලාබස්නා වදන් ඇති, කෙළකොළ නොවූ හෙයින් නිදෙස් වූ, අරුත් අභවන, නිවන් ඇසුරු කළ, වට ඇසුරු නොකළ, දූහැමි කපායෙන් හිඤ්ඤාත් කරුණු දක්වා බණව, සමාදන් කරව, තෙද ගන්වා බණව, පහදවා ලවයි වදළහ.

119. බාලයන් හා මිශ්‍ර වාස ඇති, දූහැමි බස් නොබණන, පණ්ඩිතයා (පණ්ඩිතයෝ) නොදකිත්, නිජාණපදය (තව්විධලෝකොත්තරධර්මය) දෙසන, දූහැමි කපා බණන්හු (පණ්ඩිතයෝ) දකිත්.

120. ධර්ම බණන්තේය, බබුළුවන්තේය. සෘෂිධර්මය (ලොවුතුරුදහම) තභා බණන්තේය. සෘෂිහු සුභාෂිත ධර්ම ඇතියහ. ධර්ම වනාහි සෘෂින්ගේ ධර්ම යි.

4. 1. 6. 9.

[විපලාස සූත්‍රය]

49. මහණෙනි, සංඥවිපඨාසයෝ විත්තවිපඨාසයෝ දූෂිවිපඨාසයෝ මොහු සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, අනිත්‍යවශ්‍යුයෙහි, ‘මේ නිත්‍ය ය’යි ගත්තේ සංඥවිපඨාසයෙකි, විත්තවිපඨාසයෙකි, දූෂිවිපඨාසයෙකි. මහණෙනි, දූෂිවිපඨාසයෙහි ‘මේ සුඛය’යි ගත්තේ සංඥවිපඨාසයෙකි, විත්තවිපඨාසයෙකි, දූෂිවිපඨාසයෙකි. මහණෙනි, අත්‍යාත්මයෙහි ‘මේ අත්මය’ යි ගත්තේ සංඥවිපඨාසයෙකි, විත්තවිපඨාසයෙකි, දූෂිවිපඨාසයෙකි. මහණෙනි, අශුභයෙහි ‘මේ ශුභය’ යි ගත්තේ සංඥවිපඨාසයෙකි, විත්තවිපඨාසයෙකි, දූෂිවිපඨාසයෙකි. මහණෙනි, මොහු සතර දෙන සංඥවිපඨාස වෙති, විත්තවිපඨාස, දූෂිවිපඨාස ද වෙති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වහනාරො'මෙ භික්ඛවෙ න සඤ්ඤවිපල්ලාසො න විහතවිපල්ලාසො න දිට්ඨිවිපල්ලාසො. කතමෙ වහනාරො?

අනිච්ච භික්ඛවෙ අනිච්චනති න සඤ්ඤවිපල්ලාසො න විහතවිපල්ලාසො න දිට්ඨිවිපල්ලාසො. දුකෙ භික්ඛවෙ දුකනනති න සඤ්ඤවිපල්ලාසො න විහතවිපල්ලාසො න දිට්ඨිවිපල්ලාසො. අතනනති භික්ඛවෙ අතනනති න සඤ්ඤවිපල්ලාසො න විහතවිපල්ලාසො න දිට්ඨිවිපල්ලාසො. අසුභෙ භික්ඛවෙ අසුභනති න සඤ්ඤවිපල්ලාසො න විහතවිපල්ලාසො න දිට්ඨිවිපල්ලාසො.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වහනාරො න සඤ්ඤවිපල්ලාසො න විහතවිපල්ලාසො න දිට්ඨිවිපල්ලාසාති.

121. අනිච්ච නිච්චසඤ්ඤිතො දුකෙ ව සුඛසඤ්ඤිතො, අතනනති ව අතනාති අසුභෙ සුභසඤ්ඤිතො.
122. මිච්ඡාදිට්ඨිනතා සත්තා බිහත්තිහතා විසඤ්ඤිතො, කෙ යොගසුත්තා මාරස්ස අයොගකෙතිතො ජනා.
123. සත්තා ගච්ඡන්ති සංසාරං ජාතිමරණගාමිනො, යද ව බුද්ධා ලොකස්මිං උපපජ්ජන්ති පහසිකරා.
124. තෙමං ධම්මං¹ පකාසෙන්නි දුකඛුපසමභාමිනං, තෙසං සුනිතා සපසඤ්ඤ සවිතතං පච්චලද්ධි තෙ.²
125. අනිච්චං අනිච්චතො දකඛුං දුකමග්ගඛු දුකතො, අතනනති අතනනාති අසුභං අසුභතග්ගසුං, සම්මාදිට්ඨිසම්මාදනා සබ්බං දුකං උපච්චගුන්ති.

4. 1. 5. 10.

[උපකක්ඛිලෙසසුත්තං]

50. වහනාරො'මෙ භික්ඛවෙ වඤ්ඤිමසුරියානං උපකක්ඛිලෙසො යෙහි උපකක්ඛිලෙසෙහි උපකක්ඛිලිට්ඨා වඤ්ඤිමසුරියා න තපනති න භාසනති න විරොචනති. කතමෙ වහනාරො?

අබ්භා භික්ඛවෙ වඤ්ඤිමසුරියානං උපකක්ඛිලෙසො යෙන උපකක්ඛිලෙසෙන උපකක්ඛිලිට්ඨා වඤ්ඤිමසුරියා න තපනති න භාසනති න විරොචනති. මහිකා,³ භික්ඛවෙ වඤ්ඤිමසුරියානං උපකක්ඛිලෙසො යෙන උපකක්ඛිලෙසෙන උපකක්ඛිලිට්ඨා වඤ්ඤිමසුරියා න තපනති න භාසනති න විරොචනති. බුමරපො⁴ භික්ඛවෙ වඤ්ඤිමසුරියානං උපකක්ඛිලෙසො යෙන උපකක්ඛිලෙසෙන උපකක්ඛිලිට්ඨා වඤ්ඤිමසුරියා න තපනති න භාසනති න විරොචනති. රුහු භික්ඛවෙ අසුරිඤ්ඤ වඤ්ඤිමසුරියානං උපකක්ඛිලෙසො යෙන උපකක්ඛිලෙසෙන උපකක්ඛිලිට්ඨා වඤ්ඤිමසුරියා න තපනති න භාසනති න විරොචනති. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වහනාරො වඤ්ඤිමසුරියානං උපකක්ඛිලෙසො යෙහි උපකක්ඛිලෙසෙහි උපකක්ඛිලිට්ඨා වඤ්ඤිමසුරියා න තපනති න භාසනති න විරොචනති.

1. පන ඉමං - මජ්ඣ.

2. පච්චලද්ධිං - මජ්ඣ. පච්චලද්ධිං-බු.

3. මහිකා - සත්තා.

4. බුමමා රජපා - මජ්ඣ.

මහණෙනි, සංඥවිපස්සික නොවන, විතතවිපස්සික නොවන, දූෂට්විපස්සික නොවන මොහු සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, අනිත්‍යවස්තුයෙහි 'මේ අනිත්‍යය' යි ගන්නේ සංඥවිපස්සික නො වේ. විතතවිපස්සික, දූෂට්විපස්සික ද නො වේ. මහණෙනි, දූෂට්විපස්සික 'මේ දූෂට්' යි ගන්නේ සංඥවිපස්සික නො වේ. විතතවිපස්සික, දූෂට්විපස්සික ද නො වේ. මහණෙනි, අනාත්මයෙහි 'මේ අනාත්මය' යි ගන්නේ සංඥවිපස්සික නො වේ. විතතවිපස්සික, දූෂට්විපස්සික ද නො වේ. මහණෙනි, අශුභයෙහි 'මේ අශුභය' යි ගන්නේ සංඥවිපස්සික නො වේ. විතතවිපස්සික, දූෂට්විපස්සික ද නො වේ.

මහණෙනි, මොහු සතර දෙනා සංඥවිපස්සික නොවෙති, විතතවිපස්සික, දූෂට්විපස්සික ද නො වෙත්.

121. අනිත්‍යවස්තුයෙහි (සංඥවිපස්සික වශයෙන්) නිත්‍ය සංඥ ඇති, දූෂට්විපස්සික සුඛසංඥ ඇති, අනාත්මයෙහි අනාත්මය යි දත් සංඥ ඇති, අශුභයෙහි ශුඛසංඥ ඇති,

122. දූෂට්විපස්සිකවශයෙන් මිථ්‍යාදූෂට්විපස්සික වැටුනු (විතතවිපස්සික වශයෙන්) වික්ෂිප්ත සිත් ඇති, (මෙසේ) විපරිතසංඥදිග ගත්, යෝග්‍යයෙන් ක්ෂේමය නොලත්, ජනකඛ්‍යාත ඒ සත්ත්වයෝ මාරයාගේ යෝග්‍යයෙහි යුක්ත වූවාහු වෙත්.

123. ජාතිමරණ කරු යන සුලු ඒ සත්ත්ව සසර ඇවිදිති. යම් කලෙක ලෝකයෙහි නැණ ඵලිය කරණ වතුසසනාමුද්ධයෝ පහල වෙත් ද,

124. ඒ බුදුවරු දුක් සත්තිදුවන සුලු මේ සිටිසත් දහම් පවසත්. ඒ ප්‍රාඥයෝ ඔවුන්ගේ දහම් අසා සවකිය විතතය (නො කිලිටි සිත) ලැබ,

125. අනිත්‍යය අනිත්‍ය විසින් දුටහ. දුක දුක් විසින් දුටහ. අනාත්මය අනාත්ම විසින් දුටහ. අශුභය අශුභ විසින් දුටහ. මෙසේ සමයන් දර්ශනය ගැඹුරින් සිහිපත් කර දුක් ඉක්ම ගියහ.

4. 1. 5. 10.

[උපකෙලය සූත්‍රය]

50. මහණෙනි, යම් උපකෙලයෙකින් කිලිටි වූ සඳහිරු දෙදෙනා නො-බබලත් ද, සඳහිරු දෙදෙනාගේ ඒ මේ උපකෙලයෝ සතර දෙනෙක. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, යම් උපකෙලයෙකින් කිලිටි වූ සඳහිරු දෙදෙනා නො බබලත් ද, වලාකුල සඳහිරු දෙදෙනාගේ ඒ උපකෙලය. මහණෙනි, යම් උපකෙලයෙකින් කිලිටි වූ සඳහිරු දෙදෙනා නො බබලත් ද, හිම සඳහිරු දෙදෙනාගේ ඒ උපකෙලය. මහණෙනි, යම් උපකෙලයෙකින් කිලිටි වූ සඳහිරු දෙදෙනා නො බබලත් ද, බුම-රජස් සඳහිරු දෙදෙනාගේ ඒ උපකෙලය. මහණෙනි, යම් උපකෙලයෙකින් කිලිටි වූ සඳහිරු දෙදෙනා නො බබලත් ද, රුහු අසුරෙහු සඳහිරු දෙදෙනාගේ ඒ උපකෙලය. මහණෙනි, යම් උපකෙලයෙකින් කිලිටි වූ සඳහිරු දෙදෙනා නො බබලත් ද, සඳහිරු දෙදෙනාගේ ඒ උපකෙලයෝ මේ සතර දෙනා වෙති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ චතතාරො සමණ්ණාභමණානං උපකක්ඛිලෙසො යෙහි උපකක්ඛිලෙසෙහි උපකක්ඛිලිට්ඨා එකෙ සමණ්ණාභමණා න තපනති න භාසනති න විරොවනති. කතමෙ චතතාරො?

සනති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්ණාභමණා සුරං පිචනති මෙරයං, සුරා-
මෙරයපානා අප්පට්ඨිරතා. අයං භික්ඛවෙ පඨමො සමණ්ණාභමණානං
උපකක්ඛිලෙසො යෙන උපකක්ඛිලෙසෙන උපකක්ඛිලිට්ඨා එකෙ සමණ්ණාභමණා
න තපනති න භාසනති න විරොවනති. සනති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ-
ණාභමණා මෙට්ඨනං ධම්මං පඨිසෙවනති මෙට්ඨනසමා ධම්මා අප්පට්ඨිරතා. අයං
භික්ඛවෙ දුතියො සමණ්ණාභමණානං උපකක්ඛිලෙසො යෙන උපකක්ඛිලෙසෙන
උපකක්ඛිලිට්ඨා එකෙ සමණ්ණාභමණා න තපනති න භාසනති න විරොවනති.
සනති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ්ණාභමණා ජාතරූපරජනං සාදියනති ජාතරූප-
රජතපට්ඨගහණා අප්පට්ඨිරතා. අයං භික්ඛවෙ තතියො සමණ්ණාභමණානං
උපකක්ඛිලෙසො යෙන උපකක්ඛිලෙසෙන උපකක්ඛිලිට්ඨා එකෙ සමණ්ණාභමණා
න තපනති න භාසනති න විරොවනති. සනති භික්ඛවෙ එකෙ සමණ-
ණාභමණා මිච්ඡාජ්චෙන ජීවනති මිච්ඡාජීවා අප්පට්ඨිරතා. අයං භික්ඛවෙ
චතුසො සමණ්ණාභමණානං උපකක්ඛිලෙසො යෙන උපකක්ඛිලෙසෙන උපකක්ඛි-
ලිට්ඨා එකෙ සමණ්ණාභමණා න තපනති න භාසනති න විරොවනති. ඉමෙ
ඛො භික්ඛවෙ චතතාරො සමණ්ණාභමණානං උපකක්ඛිලෙසො යෙහි උපකක්ඛිලෙ-
සෙහි උපකක්ඛිලිට්ඨා එකෙ සමණ්ණාභමණා න තපනති න භාසනති න
විරොවනතිති.

126. රාගදොසපරික්කිට්ඨා එකෙ සමණ්ණාභමණා,
අවිජ්ජානිට්ඨා පොසා පියරූපාභිතඤ්ඤිතො.
127. සුරං පිචනති මෙරයං පටිසෙවනති මෙට්ඨනං,
රජනං ජාතරූපඤ්ඤා සාදියනති අවිදුසු.
128. මිච්ඡාජ්චෙන ජීවනති එකෙ සමණ්ණාභමණා,
එතෙ උපකක්ඛිලෙසා චුත්තා බුද්ධොද්ධම්මඤ්ඤිතා.
129. යෙහි උපකක්ඛිලිට්ඨා¹ එකෙ සමණ්ණාභමණා,
න තපනති න භාසනති අදබ්බවා² සරජාපගා.
130. අකුකාරෙන මනඤ්ඤා තණ්හාදසා සතෙතතිකා,
වසේසනති කට්ඨං කොරං ආදියනති පුතඛගවනති.

ශේඨිතස්සමග්ගො පඤ්ඤමො.

නසද්දුතනං:

සමාපි පඤ්ඤාං දො කොධා රොහිතස්සාපරෙ දුවො,
සුච්ඡර්චිතාඛා විපල්ලාසො උපකක්ඛිලෙසෙන තෙ දසාති.

සස්මො පණ්ණාසකො.

1. යෙහි උපකක්ඛිලෙසෙහි - මෙසං.

2. අසද්දා සරජාපගා - මෙසං.

මහණෙනි, උපරිදී ම යම් උපකෝලයෙකින් කිලිටි වූ කිසි මහණ බමුණු කෙනෙක් නො බබලන් ද, මහණබමුණන්ගේ ඒ උපකෝලයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, පස්වැදූරුම් සුරුව හා සිවුවැදූරුම් මෛරෙය බොහ සුරු-
මෛරෙය පාතයෙන් නො වෙන් ව සිටුනා ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක්
ඇත. මහණෙනි, යම් උපකෝලයෙකින් කිලිටි වූ කිසි මහණබමුණු කෙනෙක්
(ගුණාලෝකයෙන්) නො බබලන් ද, මහණබමුණන්ගේ මේ පලමුවන
උපකෝලය යි. මහණෙනි, මෛත්‍රිතඨථීය සෙටුනා, මෛත්‍රිතඨථීයෙන්
නො වෙන් ව සිටුනා ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, යම්
උපකෝලයෙකින් කිලිටි වූ කිසි මහණබමුණු කෙනෙක් (ගුණවිද්‍රවන-
යෙන්) නො බබලන් ද, මහණබමුණන්ගේ මේ දෙවන උපකෝලය යි.
මහණෙනි, රත්ථිදි පිළිගන්නා රත්ථිදි පිළිගැනීමෙන් නො වෙන් ව සිටුනා
කිසි මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, යම් උපකෝලයෙකින් කිලිටි වූ
මහණබමුණු කෙනෙක් (ගුණප්‍රතාපයෙන්) නො බබලන් ද, මහණබමුණන්ගේ
මේ තුන්වන උපකෝලය යි. මහණෙනි, මිථ්‍යාච්චයෙන් ජීවත් වන,
මිථ්‍යාච්චයෙන් නො වෙන්ව සිටුනා කිසි මහණබමුණු කෙනෙක් ඇත.
මහණෙනි, යම් උපකෝලයෙකින් කිලිටි වූ මහණබමුණෝ නො බබලන් ද,
මහණබමුණන්ගේ මේ සතර වන උපකෝලය යි. මහණෙනි, යම් උපකෝල-
යෙකින් කිලිටි වූ මහණබමුණෝ නො බබලන් ද, මේ සතර මහණබමුණන්ගේ
ඒ උපකෝලයෝ වෙති.

126. කිසි මහණබමුණු කෙනෙක් රුහඳොෂයන් විසින් ඔබ මොබ
අදනා ලදහ. ප්‍රිය රූපාරම්භය ගෙන එහි අභිනන්දනය කරණ සුළු ඒ
පුරුෂයෝ අවිද්‍යායෙන් වැසුනාහ.

127. ඒ අකිබාලයෝ රහමෙර බොත්. මෙවුන්දම් සෙවති. රත්ථිදිද
පිළිගනිත්.

128 - 129. කිසි මහණබමුණු කෙනෙක් මිථ්‍යාච්චයෙන් ජීවත් වෙති.
යම් උපකෝලයෙකින් කිලිටි වූ කිසි මහණබමුණු කෙනෙක් තහවුරු
නො වූවාහු වැහෙන කෙලෙස් රජස් ඇත්තාහු ගුණප්‍රතාපයෙන්
නො බබලන් ද, ගුණඵලියෙන් නො දිලියෙත් ද, තුළුහු ඒ උපකෝලයෙහි
ආදිත්‍යබන්ධු වූ සම්මාසම්බුද්ධන් විසින් වදාරණ ලදහ.

130 මෝඝාකිකාරයෙන් වළඳනා ලද තෘණොවට දහ වූ තෘණොයොත්‍ර
සහිත ඔහු කැකුළු අත්බව වඩත්. පුතර්භවය නැවත ගනිත්.

රෝහිතස්ස වර්ග පස්මැති යි.

එහි උද්‍යනය:

සමාධි හා ප්‍රශ්න යන සුත්‍ර දෙකය, ක්‍රොධ සුත්‍ර දෙකය, රෝහිතස්ස
සුත්‍රය හා අත්‍ය වූ රෝහිතස්ස සුත්‍රය, සුවිදුර, විශාඛ සුත්‍ර දෙකය.
විපල්ලාසසුත්‍රය හා උපකක්කිලෙස සුත්‍රය ද යි. ඔහු දස දෙනෙකි.

පඨම පණ්ණාසකය නිමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. දුතියො පණ්ණාසකො.

1. පුඤ්ඤාභිසංථප්පගෙගා.

4. 2. 1. 1.

[පඨමපුඤ්ඤාභිසංඤ්ඤාතං]

[සාවන්තිදුතං :]

1. වතතාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුඤ්ඤාභිසංඤ්ඤා කුසලාභිසංඤ්ඤා සුඛස්සාභාරො සොවග්ගිකා සුඛවිපාකා සග්ගසංවත්තනිකා ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනති. කතමෙ වතතාරො?

යස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛු විවරං පරිභුඤ්ඤාමානො අප්පමාණං වෙතොසමාධිං උපසම්පජ්ජති විහරති. අප්පමාණො තස්ස පුඤ්ඤාභිසංඤ්ඤා කුසලාභිසංඤ්ඤා සුඛස්සාභාරො සොවග්ගිකො සුඛවිපාකො සග්ගසංවත්තනිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනති.

යස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛු පිණ්ඩපාතං පරිභුඤ්ඤාමානො අප්පමාණං වෙතොසමාධිං උපසම්පජ්ජති විහරති, අප්පමාණො තස්ස පුඤ්ඤාභිසංඤ්ඤා කුසලාභිසංඤ්ඤා සුඛස්සාභාරො සොවග්ගිකො සුඛවිපාකො සග්ගසංවත්තනිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනති.

යස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛු සේනාසනං පරිභුඤ්ඤාමානො අප්පමාණං වෙතොසමාධිං උපසම්පජ්ජති විහරති, අප්පමාණො තස්ස පුඤ්ඤාභිසංඤ්ඤා කුසලාභිසංඤ්ඤා සුඛස්සාභාරො සොවග්ගිකො සුඛවිපාකො සග්ගසංවත්තනිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනති.

යස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛු ගිලානපට්ඨයගෙසජ්ජපරික්ඛාරං පරිභුඤ්ඤාමානො අප්පමාණං වෙතොසමාධිං උපසම්පජ්ජති විහරති, අප්පමාණො තස්ස පුඤ්ඤාභිසංඤ්ඤා කුසලාභිසංඤ්ඤා සුඛස්සාභාරො සොවග්ගිකො සුඛවිපාකො සග්ගසංවත්තනිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතතාරො පුඤ්ඤාභිසංඤ්ඤා කුසලාභිසංඤ්ඤා සුඛස්සාභාරො සොවග්ගිකා සුඛවිපාකා සග්ගසංවත්තනිකා ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනති

ඉමෙහි ව පත භික්ඛවෙ වතුහි පුඤ්ඤාභිසංඤ්ඤා කුසලාභිසංඤ්ඤා සමන්තාගතස්ස අරියසාවකස්ස න සුඤ්ඤා පමාණං ගතෙත්තුං,¹ එතතකො පුඤ්ඤාභිසංඤ්ඤා කුසලාභිසංඤ්ඤා සුඛස්සාභාරො සොවග්ගිකො සුඛවිපාකො සග්ගසංවත්තනිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනති. අථ ඛො අසඬ්ඛෙය්‍යො අප්පමෙය්‍යො මහාපුඤ්ඤාකඛණ්ඩොච්ච භඬ්ඛං ගවජ්ජති.

1. ගණතුං, - ක.

2. ද්විතීය පණ්ණාසකය

1 පුද්ගලානුගත වර්ගය

4. 2. 1. 1.

[ප්‍රථම පුද්ගලානුගත සූත්‍රය]

[සැවැත් නිදන සි:]

1. මහණෙනි, සුව ඵලවන, මොනොවට අග්‍ර රූපාදි සම්පත් ගෙණ දෙන, සුබ විපාක ඇති, සංගීය පිණිස පවත්නා, ඉෂට බව පිණිස කාන්ත බව පිණිස මනවබන පිණිස භික්‍ෂ පිණිස සුබය පිණිස පවත්නා, මේ පුණ්‍යප්‍රවාහයෝ කුශලප්‍රවාහයෝ (කුශලොපපන්නීහු) සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක සත්:

මහණෙනි, යම් දයකයකුගේ සිවුරු වළඳනා මහණෙක් අර්හත්තිඵල සමාධියට සමවැද වෙසේ ද, ඔහුට සුව ඵලවන මනා අග්‍ර රූපාදිසම්පත් දෙන සුබ විපාක ඇති සංගීය පිණිස පවත්නා ඉෂට බව පිණිස කාන්ත බව පිණිස මනවබන පිණිස භික්‍ෂ පිණිස සුබය පිණිස පවත්නා අප්‍රමාණ පුණ්‍යප්‍රවාහයෙක් කුශලප්‍රවාහයෙක් වෙයි.

මහණෙනි, යම් දයකයකුගේ පිඬුවා වළඳන මහණෙක් අර්හත්තිඵල සමාධියට ඵලම් වෙසේ ද, ඔහුට සුව ඵලවන අග්‍ර වූ රූපාදි සම්පත් ගෙණ දෙන සුබ විපාක ඇති සංගීය පිණිස පවත්නා ඉෂට බව පිණිස කාන්ත බව පිණිස මනවබන පිණිස භික්‍ෂ පිණිස සුබය පිණිස පවත්නා අප්‍රමාණ පුණ්‍යප්‍රවාහයෙක් කුශලප්‍රවාහයෙක් වෙයි.

මහණෙනි, යම් දයකයකුගේ යෙනසුන් වළඳ කරණ මහණෙක් අර්හත්තිඵලසමාධියට ඵලම් වෙසේ ද, ඔහුට සුව ඵලවන සාමාන්‍ය රූපාදිසම්පත් ගෙණ දෙන සුබ විපාක ඇති සංගීය පිණිස පවත්නා ඉෂට බව පිණිස කාන්ත බව පිණිස මනවබන පිණිස භික්‍ෂ පිණිස සුබය පිණිස පවත්නා අප්‍රමාණ පුණ්‍යප්‍රවාහයෙක් කුශලප්‍රවාහයෙක් වෙයි.

මහණෙනි, යම් දයකයකුගේ හිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර වළඳ කරණ මහණෙක් අර්හත්තිඵලසමාධියට ඵලම් වෙසේ ද, ඔහුට සුව ඵලවන සාමාන්‍ය රූපාදිසම්පත් ගෙණ දෙන සුබ විපාක ඇති සංගීය පිණිස පවත්නා ඉෂට බව පිණිස කාන්ත බව පිණිස මනවබන පිණිස භික්‍ෂ පිණිස සුබය පිණිස පවත්නා අප්‍රමාණ පුණ්‍යප්‍රවාහයෙක් කුශලප්‍රවාහයෙක් වෙයි.

මහණෙනි, සුව ඵලවන සාමාන්‍ය රූපාදිසම්පත් ගෙණ දෙන සුබ විපාක ඇති සංගීය පිණිස පවත්නා ඉෂට බව පිණිස කාන්ත බව පිණිස මනවබන පිණිස භික්‍ෂ පිණිස සුබය පිණිස පවත්නා මේ සතර පුණ්‍යප්‍රවාහයෝ - කුශලප්‍රවාහයෝ යි.

මහණෙනි, මේ සතර පුණ්‍යප්‍රවාහයෙන් කුශලප්‍රවාහයෙන් සමනාගත ආර්යාලාභකයාගේ පුණ්‍යප්‍රවාහය හත්තට සුකර නොවේ. සුව ඵලවන සාමාන්‍ය රූපාදිසම්පත් ගෙණ දෙන සුබ විපාක ඇති සංගීය පිණිස පවත්නා ඉෂට බව පිණිස කාන්ත බව පිණිස මනවබන පිණිස භික්‍ෂ පිණිස සුබය පිණිස පවත්නා පුණ්‍යප්‍රවාහය කුශලප්‍රවාහය මෙතෙක නිසා යි. වැලිත් අසවේය යන වූ අප්‍රමේය වූ මහාපුණ්‍යසකන්ධයෙක් ම ය යි ගණනට යෙයි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ මහාසමුද්දෙ න සුඤ්ඤාං උදකස්ස පමාණං ගහෙවුං එතතකානි උදකාලුහකානීති වා එතතකානි උදකාලුහකසත්තානීති වා එතතකානි උදකාලුහකසහස්සානීති වා එතතකානි උදකාලුහකසත්තසහස්සානීති වා. අථ බො අසඬ්ඛෙය්‍යො අප්පමෙය්‍යො මහාඋදකකඤ්ඤානෙව සඬ්ඛං ගව්ඡති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉමෙහි චතුභි පුඤ්ඤානිසන්දෙහි කුසලාභිසන්දෙහි සමන්තාගතස්ස අරියසාවකස්ස න සුඤ්ඤාං පුඤ්ඤස්ස පමාණං ගහෙවුං, එතතකො පුඤ්ඤානිසන්දෙ කුසලාභිසන්දෙ සුඛස්සාභාරො සොවග්ගිකො සුඛවිපාකො සග්ගසංවත්තනිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනීති. අථ බො අසඬ්ඛෙය්‍යො අප්පමෙය්‍යො මහාපුඤ්ඤකඤ්ඤානෙව සඬ්ඛං ගව්ඡතීති.

1. මහොදධිං අපරිමිතං මහාසරං බහුතෙරවං රතතගණ්‍යනමාලයං¹,
තජ්ජො යථා තරගණ්‍යඛිසසෙවිතා² පුට්ඨ සචන්ති උපයන්ති සාගරං.
2. එවං තරං අන්තදපාතවත්ථදං සෙය්‍යානිසජ්ජත්ථරණස්ස දයකං,
පුඤ්ඤස්ස ධාරා උපයන්ති පණ්ඩිතං තජ්ජො යථා වාරිවහාව සාගරන්ති.

4. 2. 1. 2.

[දුතියපුඤ්ඤානිසන්දසුත්තං]

2. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුඤ්ඤානිසන්දෙ කුසලාභිසන්දෙ සුඛස්සාභාරො සොවග්ගිකො සුඛවිපාකො සග්ගසංවත්තනිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනීති. කතමෙ වත්තාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ අරියසාවකො බුද්ධො අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති: ඉතිපි සො හගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාවරණසම්පන්නො සුගගො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවාති. අයං භික්ඛවෙ පඤ්ඤා පුඤ්ඤානිසන්දෙ කුසලාභිසන්දෙ සුඛස්සාභාරො සොවග්ගිකො සුඛවිපාකො සග්ගසංවත්තනිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනීති.

පුත්තවපරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති: සවාකඛාතො හගවතා ධම්මො සන්ඤ්චිට්ඨිකො අකාලිකො එහිපසයිකො ඔපතයිකො පච්චන්තං වෙදිගබ්බො විඤ්ඤානීති. අයං භික්ඛවෙ දුතියො පුඤ්ඤානිසන්දෙ කුසලාභිසන්දෙ සුඛස්සාභාරො සොවග්ගිකො සුඛවිපාකො සග්ගසංවත්තනිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය භිතාය සුඛාය සංවත්තනීති.

1. රතතරුකමාලයං - ජෙසං. 2. මව්ගණ්‍යඛිසසෙවිතා - න්‍යා. ධා.

මහණෙනි, දියලහ වෙනකා යි හෝ දියලහයිය මෙනෙකා යි හෝ දියලහදහස් මෙනෙකා යි හෝ දියලහසුවහස් මෙනෙකා යි හෝ යම්සේ මහමුහුදෙහි දිය පමණ ගත්තට නො හැකි වේ ද, වැලිත් අසඬෙබ්බය වූ අප්‍රමේය වූ මහත් උදකසකකියෙක් ම යයි ගණනට යේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මේ සතර පුණ්‍යප්‍රවාහයෙන් කුශලප්‍රවාහයෙන් සමන්තාගත ආර්ය-ශ්‍රාවකයාගේ පුණ්‍යප්‍රමාණය ගත්තට නො හැකි වේ. සුඛ ඵලවත සවග්‍ර රූපාදි සමපත් ගෙණ දෙන සුඛවිපාක ඇති සංගීය පිණිස පවත්නා ඉෂට බව පිණිස කාන්ත බව පිණිස මනවඛන පිණිස භිතය පිණිස සුඛය පිණිස පවත්නා පුණ්‍යප්‍රවාහය කුශලප්‍රවාහය මෙනෙක නිසා යි. වැලිත් අසඬෙබ්බය වූ අප්‍රමේය වූ මහත් පුණ්‍යසකකියෙක් ම යයි ගණනට යෙයි.

1. පරිමිත රහිත වූ බිහිසුණු අරමුණු ඇති සත්ථුවත්ගණට නිවෙස් වූ මහදියකද ඇති සසුරුමහදහසලාව කර නරගණසමූහයා විසින් සෙවුනා ලද බොහෝ කොට ගලන තදීනු යම් සේ වැදගණින් ද,

2. අන්තපාන වසග්‍ර දයක වූ ශය්‍යානිෂ්ටාසනරණ දයක වූ පණතින මිනිසා කර එපරිදි ම පුණ්‍යධාරාවෝ වැදගණින්. දිය වහන තදීන් සසුර කර වැදගත්තාක් සෙයින්.

4. 2. 1. 2.

[දුතිය පුඤ්ඤාභිසංඝ සූත්‍රය]

2. මහණෙනි, සුඛ ඵලවත, සවග්‍ර රූපාදි සමපත් ගෙණ දෙන, සුඛවිපාක ඇති, සංගීය පිණිස පවත්නා, ඉෂට බව පිණිස කාන්ත බව පිණිස මනවඛන පිණිස, භිතය පිණිස සුඛය පිණිස පවත්නා. මේ සතර පුණ්‍යප්‍රවාහ කෙනෙකි. කුශලප්‍රවාහ කෙනෙකි. කවර සතර කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙසේනෙහි ආර්යශ්‍රාවක බුද්ධත් කෙරෙහි අවේක්ෂා-ප්‍රසාදයෙන් සමන්තාගත වෙයි. ඒ හඟවත්නු මේ කරුණෙනුදු අර්හත්හ. සමෙක් සමුද්ධායක. විද්ධවරණසමපන්නායක. සුගතයක. ලොකවිද්ව. අනුත්තර පුරුෂදමසසාරපීයක. දෙවිමිනිස්තට ශාසනායක. සිවුසස් දත්ත. රුහාදීන් හගන හෙයින් හඟවත්ත යි කියා යි. මහණෙනි, සුඛ ඵලවත, සවග්‍ර රූපාදි සමපත් ගෙණ දෙන, සුඛවිපාක ඇති, සංගීය පිණිස පවත්නා, ඉෂට බව පිණිස කාන්ත බව පිණිස මනවඛන පිණිස භිතය පිණිස සුඛය පිණිස පවත්නා, මේ පළමු වන පුණ්‍යප්‍රවාහය. කුශලප්‍රවාහ යි.

තවද මහණෙනි, ආර්යශ්‍රාවක ධර්මයෙහි අවේක්ෂාප්‍රසාදයෙන් සමන්තාගත වෙයි. හඟවත්නු විසින් ධර්මය ස්වාඛ්‍යාතය, සාන්ද්‍රණවිකය, අකාලිකය, එව බලව යන විධියට අර්හය, උපතයනාර්හය, නුවණැතියන් විසින් තමා කෙරෙහි ලා දනසුත්‍රය කියා යි. මහණෙනි, සුඛ ඵලවත, සවග්‍ර රූපාදි සමපත් ගෙණ දෙන, සුඛවිපාක ඇති, සංගීය පිණිස පවත්නා, ඉෂට බව පිණිස කාන්ත බව පිණිස මනවඛන පිණිස භිතය පිණිස සුඛය පිණිස පවත්නා, මේ දෙවන පුණ්‍යප්‍රවාහය. කුශලප්‍රවාහ යි.

පුතවපරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො සංකෙස අවෙච්චපසාදෙන සමනනා-
ගතො හොති. සුපටිපන්නො ගතවතො සාවකසංඝො, උජ්ජුපටිපන්නො
ගතවතො සාවකසංඝො, ඤායපටිපන්නො ගතවතො සාවකසංඝො,
සාමිපිටිපන්නො ගතවතො සාවකසංඝො, ඥද්දං වත්තාරි පුරිසසුගාති,
අට්ඨපුරිසපුගගා. එස ගතවතො සාවකසංඝො ආනුතෙයොසා පානුතෙයොසා
දකඛිණෙයොසා අඤ්ජුලිකරණීයො අනුහතරං පුඤ්ඤකෙතනං ලොකස්සාති.
අයං භික්ඛවෙ තතියො පුඤ්ඤතිසංඤා කුසලාතිසංඤා සුඛස්සාහාරෙ
සොවගතිකො සුඛවිපාකො සග්ගසංවත්තනිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය
තිකාය සුඛාය සංවත්තති.

පුතවපරං භික්ඛවෙ අරියසාවකො අරියකන්තාති ජීලෙහි සමනනාගතො
හොති අබණ්ඩති අච්ඡද්දෙති අසබලෙති අකමමාසෙති භුජියෙති මිඤ්ඤප-
සනෙති අපරුච්චෙති සමාධිසංවත්තනිකෙති. අයං භික්ඛවෙ වතුකො
පුඤ්ඤතිසංඤා කුසලාතිසංඤා සුඛස්සාහාරෙ සොවගතිකො සුඛවිපාකො
සග්ගසංවත්තනිකො ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය තිකාය සුඛාය සංවත්තති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරො පුඤ්ඤතිසංඤා කුසලාතිසංඤා සුඛස්සාහාර
සොවගතිකා සුඛවිපාකා සග්ගසංවත්තනිකා ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය
තිකාය සුඛාය සංවත්තන්ති.

3. යස්ස සද්ධා තථාගතෙ අවලා සුපතච්චිතා,
ජීලඤ්ච යස්ස කල්පාණං අරියකන්තං පසංසිතං.
4. සංකෙස පසාදො යස්සාඨී උජ්ජුගුතඤ්ච දස්සනං,
අද්දමිදොති තං ආනු අමොසං තස්ස ජීවිතං.
5. තස්මා සද්ධාඤ්ච ජීලඤ්ච පසාදං ධම්මදස්සනං,
අනුසුඤ්ඤථ මෙධාථී සරං බුද්ධානසාසනන්ති.

4. 2. 1. 3.

[පටිමසංවාසසුභතං]

3. එකං සමං ගතවා අනතරං ව මඬුරං අනතරං ව චෙරඤ්ජං
අද්ධාන මග්ගපටිපන්නො යොති. සම්බුද්ධාඨී බො ගතපතී ව ගතපතාති යො ව
අනතරං ව මඬුරං අනතරං ව චෙරඤ්ජං අද්ධාන මග්ගපටිපන්නා හොන්ති.
අථ බො ගතවා මග්ගා ඔක්කමම අඤ්ඤාපාරස්මි රුක්ඛමුලෙ නිසිද්දං,
අද්දස්සං¹ බො තෙ ගතපතී ව ගතපතාති යො ව ගතවත්තං අඤ්ඤාපාරස්මි
රුක්ඛමුලෙ නිසිත්තං. දිස්වා යෙන ගතවා තෙහුපසම්භවිස්සු. උපසම්භවිස්සා
ගතවත්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිද්දං. එකමන්තං නිසිත්තො බො තෙ
ගතපතී ව ගතපතාති යො ව ගතවා එතදවොච:

වත්තාරො'මෙ ගතපතයො සංවාසා. තතමෙ වත්තාරො?

ජවො ජවාය සද්ධිං සංවසති, ජවො දෙවො සද්ධිං සංවසති, දෙවො
ජවාය සද්ධිං සංවසති. දෙවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති.

1 අද්දස්සං - 2 ජයං. * උඤ්ඤාන අයං - කාමච්චි.

තවද මහණෙනි, ආයඝී ශ්‍රාවක සංඝයා කෙරෙහි අවේක්ෂාප්‍රසාදයෙන් සමන්විත වෙයි. භගවත්හුගේ ශ්‍රාවකසංඝයා සුප්‍රතිපන්නය, භගවත්හුගේ ශ්‍රාවකසංඝයා ධර්මප්‍රතිපන්නය, භගවත්හුගේ ශ්‍රාවකසංඝයා ධර්මප්‍රතිපන්නය, භගවත්හුගේ ශ්‍රාවකසංඝයා ධර්මප්‍රතිපන්නය. යම් සතර වාදාරම් පුරුෂ යුග කෙනෙක්, අභිපුරුෂ පුරුෂ කෙනෙක් ඇද්ද භගවත්හුගේ තෙල සටුසහසු ඇර දෙන්නට නිසි අන්‍යාපාතප්‍රතිග්‍රහණයට නිසියහ, අනන්‍යාපාතප්‍රතිග්‍රහණයට නිසියහ, අනන්‍යාපාතප්‍රතිග්‍රහණයට නිසියහ, අනන්‍යාපාතප්‍රතිග්‍රහණයට නිසියහ. ලෝකයාගේ අනුතනරප්‍රණයක්වෙතැයි කියා යි. මහණෙනි, සුව ඵලවන, සවු රූපාදි සමපත් ගෙණ දෙන, සුව විපාක ඇති, සවු පිණිස පවත්නා, ඉඹට බව පිණිස කාන්තා බව පිණිස මන වඩන පිණිස භික්ෂු පිණිස සුඛය පිණිස පවත්නා, මේ භූතවන ප්‍රණයප්‍රවාහය, කුසල ප්‍රවාහ යි.

තවද මහණෙනි, ආයඝීශ්‍රාවක අභිභූත වූ අවිජ්ජ වූ අශබල වූ අකල්-මාම වූ භුක්ෂ්‍ය වූ විභවප්‍රයාන වූ අපරමාම වූ සමාධි පිණිස පවත්නා ආයඝීකාන්තාශීලයෙන් සමන්විත වෙයි. මහණෙනි, සුව ඵලවන, සවු රූපාදි සමපත් ගෙණ දෙන, සුව විපාක ඇති, සවු පිණිස පවත්නා, ඉඹට බව පිණිස කාන්තා බව පිණිස මන වඩන පිණිස භික්ෂු පිණිස සුඛය පිණිස පවත්නා, මේ සතරවානි ප්‍රණයප්‍රවාහය, කුසල ප්‍රවාහ යි.

මහණෙනි, සුව ඵලවන, සවු රූපාදි සමපත් ගෙණ දෙන, සුව විපාක ඇති, සවු පිණිස පවත්නා, ඉඹට බව පිණිස කාන්තා බව පිණිස මන වඩන පිණිස භික්ෂු පිණිස සුඛය පිණිස පවත්නා, මේ සතර වාදාරම් ප්‍රණයධාරය, කුසලධාර යි.

3. යමක් හට තපාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි අවල වූ මොනවට පිතිවි සැදූයා ඇද්ද, යමක් හට මාගීඵල සම්ප්‍රසක්ත ගෙයින් ආයඝීකාන්ත වූ එහෙයින් ම පසස්තා ලද කල්‍යාණශීලය ඇද්ද.

4. යමක් හට සංඝයා කෙරෙහි ප්‍රසාදය ඇද්ද, ධර්ම වූ ධර්මදායකය ඇද්ද, ඔහු කො දිගින්දහ යි කියත්. ඔහුගේ ජීවිතය අමොඝ යි.

5. එහෙයින් බුදුරජාණන්ගේ අනුශාසනය සිහි කරණ ප්‍රයාන බුද්ධි ඇතියා සැදූයා, සිල්ල, පාඨාදීම්, දහම්දන්තය යන මෙහි යෙදෙන්නේ ය.

4. 2. 1. 3

[පටිම සංවංශ සූත්‍රය]

3. එක් සමයෙක්හි භාෂාවකුත් වහන්සේ මුඛ-භවරුණ දෙ පියෙස අතර අදන්මගට පිළිපත් කෙක. බොහෝ ගාහපතීනු ද ගාහපති ගායනාවෝ ද, මුදුරා - වෙරුණ දෙපියෙස අතර අදන්මගට පිළිපත් හ. එක්කිරි භාෂා-වකුත් වහන්සේ මෙයින් ඉක්ම එක්කර රුක්ඛුලෙක වැඩහුන්න ඒ ගාහවි-යෝ ද ගාහවි දුහු ද එක්කර රුක්ඛුලෙක වැඩහුන්න බුදුන් දුටහ දක බුදුන් වෙත එළඹිය හ. එළඹ බුදුන් සකසා වැද එකත්පස්වහුන් හ. භාෂාවකුත් වහන්සේ එකත්පස්වහුන් ඒ ගාහවියහුද ගාහවිදුහුද බණවා තෙල වදලහ.

ගාහවියෙනි, මේ සතර සහසාස කෙනෙකි. කවර සතර කෙනෙක යත්:

(ගුණ තැතියෙන්) ලමු වූයේ (ගුණ තැතියෙන්) ලමු වූවක හා සමග වෙසෙයි. ලමු වූයේ (ගුණ සැපතින්) දෙවු දුටක හා සමග වෙසෙයි. (ගුණ සැපතින්) දෙවි වූයේ ලමු වූවක හා සමග වෙසෙයි. දෙවි වූයේ දෙවුදුටක හා සමග වෙසෙයි.

කථාංකුට්ඨ ගහපතයො ඡවො ඡවාය සද්ධිං සංවසති: ඉධ ගහපතයො සාමිකො හොති පාණාතිපාති අදින්නාදුසිති කාමෙසු මිච්ඡාචාරී මුසාවාදි සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධ්මාසී දුස්සීලො පාපධම්මො, මචෙජ්ජලපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාචසති, අනෙකාසකපරිභාසකො සමණ්ණාභමණානං හරියාපියසා හොති පාණාතිපාතිති අදින්නාදුසිති කාමෙසු මිච්ඡාචාරීති මුසාවාදිති සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධ්මාසීති දුස්සීලො පාපධම්මො, මචෙජ්ජලපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාචසති, අනෙකාසකපරිභාසිකා සමණ්ණාභමණානං. එවං ඛො ගහපතයො ඡවො ඡවාය සද්ධිං සංවසති.

කථාංකුට්ඨ ගහපතයො ඡවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති: ඉධ ගහපතයො සාමිකො හොති පාණාතිපාති -පෙ- සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධ්මාසී දුස්සීලො පාපධම්මො, මචෙජ්ජලපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාචසති. අනෙකාසකපරිභාසකො සමණ්ණාභමණානං. හරියා ව ඛවසා හොති පාණාතිපාතා පටිච්ඡරතා අදින්නාදුතා පටිච්ඡරතා කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්ඡරතා මුසාවාද පටිච්ඡරතා සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධ්මාතා පටිච්ඡරතා සීලවතී කල්‍යාණධම්මො, විගතමලමචෙජ්ජරෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාචසති, අනෙකාසකපරිභාසිකා සමණ්ණාභමණානං. එවං ඛො ගහපතයො ඡවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති.

කථාංකුට්ඨ ගහපතයො දෙවො ඡවාය සද්ධිං සංවසති: ඉධ ගහපතයො සාමිකො හොති පාණාතිපාතා පටිච්ඡරතො අදින්නාදුතා පටිච්ඡරතො කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්ඡරතො මුසාවාද පටිච්ඡරතො සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධ්මාතා පටිච්ඡරතො සීලවා කල්‍යාණධම්මො, විගතමලමචෙජ්ජරෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාචසති, අනෙකාසකපරිභාසකො සමණ්ණාභමණානං. හරියා ව ඛවසා හොති පාණාතිපාතිති -පෙ- සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධ්මාසීති දුස්සීලො පාපධම්මො, මචෙජ්ජලපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාචසති, අනෙකාසකපරිභාසිකා සමණ්ණාභමණානං. එවං ඛො ගහපතයො දෙවො ඡවාය සද්ධිං සංවසති.

කථාංකුට්ඨ ගහපතයො දෙවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති: ඉධ ගහපතයො සාමිකො හොති පාණාතිපාතා පටිච්ඡරතො -පෙ- සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධ්මාතා පටිච්ඡරතො සීලවා කල්‍යාණධම්මො, විගතමලමචෙජ්ජරෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාචසති, අනෙකාසකපරිභාසකො සමණ්ණාභමණානං. හරියාපියසා හොති පාණාතිපාතා පටිච්ඡරතා -පෙ- සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධ්මාතා පටිච්ඡරතො සීලවතී කල්‍යාණධම්මො, විගතමලමචෙජ්ජරෙන වෙනසා අගාරං අජ්ඣාචසති, අනෙකාසකපරිභාසිකා සමණ්ණාභමණානං. එවං ඛො ගහපතයො දෙවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති. ඉමෙ ඛො ගහපතයො චත්තාරො සංවාසාති.

6. උභො ව යොනති දුස්සීලා කදරියා පරිභාසකා,
තෙ හොන්ති ජාතිපතයො ඡවා සංවාසාගොතා.

ගාභාවියෙති, කෙසේ ලමු වූයේ ලමු වුවක හා සමග වෙසේ ද? ගාභාවියෙති, මෙලොව සෑමයෙක් ප්‍රාණවධ කරන්නේ අයිතාදත් ගන්නේ, කාමයෙහි වරදවා හැසිරෙන්නේ, බොරු කියන්නේ, මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර බොන්නේ වෙයි. දුසිල් වූයේ පවිටු දහම් ඇතියේ වැළඳ ගත් මසුරු මල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණ බමුණනට ආක්‍රොශ හා නින්දා බස් බණන්නේ වෙයි. ඔහුගේ භාසාව ද ප්‍රාණවධ කරන්නී, අයිතාදත් ගන්නී, කාමයෙහි මසහසර ඇත්තී, බොරු කියන්නී, මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර බොන්නී වෙයි. දුසිල් වූවා, ලමුදහම් ඇත්තී, වැළඳ ගත් මසුරු මල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණ බමුණනට ආක්‍රොශ හා නින්දා බස් බණන්නී වෙයි. ගාභාවියෙති, මෙපරිදි ලමු වූයේ ලමු වුවක හා එක්ව වෙසෙයි.

ගාභාවියෙති, කෙසේ ලමු වූයේ දෙවු දුවක හා එක්ව වෙසේ ද? ගාභාවියෙති, මෙලොව සෑමයෙක් ප්‍රාණවධ කරන්නේ... මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර බොන්නේ වෙයි. දුසිල් වූයේ, ලමු දහම් ඇත්තේ, වැළඳගත් මසුරු මල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණබමුණනට ආක්‍රොශ හා නින්දා බස් බණන්නේ වෙයි. ඔහුගේ භාසාව ද ප්‍රාණවධයෙන් වැළකියා අයිතාදතින් වැළකියා, කාමයෙහි මසහසරින් වැළකියා. මුසවායෙන් වැළකියා, මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් වැළකියා වෙයි. සිල්වත් වූවා, කලණදහම් ඇත්තී, වැළඳ ගත් මසුරු මල තැනි සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණ-බමුණනට ආක්‍රොශ හා නින්දා බස් කො බණන්නී වෙයි. ගාභාවියෙති, මෙපරිදි ලමු වූයේ දෙවුදුවක හා එක්ව වෙසෙයි.

ගාභාවියෙති, කෙසේ දෙවි වූයේ ලමු වුවක හා එක්ව වෙසේ ද? ගාභාවියෙති, මෙලොවහි සෑමයෙක් ප්‍රාණවධයෙන් වැළකුනේ, අයිතාදතින් වැළකුනේ, කාමයෙහි මසහසරින් වැළකුනේ, මුසවාදයෙන් වැළකුනේ, මදපමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් වැළකුනේ වෙයි. සිල්වත් වූයේ, කලණදහම් ඇත්තේ, පාහු මසුරු මල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණ බමුණනට ආක්‍රොශ හා නින්දා බස් කො බණන්නේ වෙයි. ඔහුගේ භාසාව ද ප්‍රාණවධ කරන්නී ... මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහ මෙර බොන්නී වෙයි. දුසිල් වූවා, ලමු දහම් ඇත්තී, වැළඳ ගත් මසුරු මල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණබමුණනට ආක්‍රොශ හා නින්දා බස් කො බණන්නී වෙයි. ගාභාවියෙති, මෙපරිදි දෙවි වූයේ ලමු වුවක හා එක් ව වෙසෙයි.

ගාභාවියෙති, කෙසේ දෙවි වූයේ දෙවුදුවක හා සමග වෙසේ ද? ගාභාවියෙති, මෙලොව සෑමයෙක් ප්‍රාණවධයෙන් වැළකුනේ ... මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් වැළකුනේ වෙයි. සිල්වත් වූයේ කලණ දහම් ඇත්තේ පාහු මසුරු මල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණබමුණනට ආක්‍රොශ හා නින්දා බස් කො බණන්නේ වෙයි. ඔහුගේ භාසාව ද ප්‍රාණවධයෙන් වැළකියා මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් වැළකියා වෙයි. සිල්වත් වූවා, කලණදහම් ඇත්තී, පාහු මසුරු මල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණ බමුණනට ආක්‍රොශ හා නින්දා බස් කො බණන්නී වෙයි. ගාභාවියෙති, මෙපරිදි දෙවි වූයේ දෙවුදුවක හා එක්ව වෙසෙයි. ගාභාවියෙති, මේ සතර සහවාසයෝ යි.

වූ

6 දෙදෙන ම දුසිල් වූවාහු තදමසුරු වූවාහු නින්දා පෙරදැරි බස් බණන්නාහු වෙත් ද, ඒ අභිසෑම් දෙදෙනා ලමු ව සහවාසයට ගියාහු වෙත්.

7. සාමිකො හොති දුස්සිලො කදරියො පරිභාසකො,
හරියා සිලවතී හොති වදඤ්ඤා විතමච්ඡරා;
සාපි දෙවී සංවසති ඡවෙන පතිනා සහ
8. සාමිකො සිලවා හොති වදඤ්ඤා විතමච්ඡරො,
හරියා හොති දුස්සිලා කදරියා පරිභාසිකා;
සාපි ඡවා සංවසති දෙවෙන පතිනා සහ.
9. උභො සද්ධා වදඤ්ඤා ව සඤ්ඤානා ධම්මච්ඡිනො,
තෙ හොනති ජාතිපතයො අඤ්ඤාමඤ්ඤා පියංවදා.
10. අත්ථා සමපචුරා හොනති ථාසත්ථං¹ උපජායති,
අත්ථනා දුමමනා හොනති උභින්නං සමසිලිතං.
11. ඉධ ධම්මං වරිත්ථාන සමසිලබ්බනා උභො,
නන්දිනො දෙවලොකසමිං මොදනති කාමිකාමිනොති.

4. 2. 1. 4.

[දුරියසංවාසසුභතං)

4. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ සංවාසා. කතමෙ වත්තාරො?

ඡවො ඡවාය සද්ධිං සංවසති, ඡවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති, දෙවො ඡවාය සද්ධිං සංවසති, දෙවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ ඡවො ඡවාය සද්ධිං සංවසති? ඉධ භික්ඛවෙ සාමිකො හොති පාණාතිපාති අදින්නාදායී කාමෙසු මිච්ඡාචාරී මුසාවාදී පිසුනාවාවො ඵරුසාවාවො සමපප්පලාපි අභිජ්ඣාලු ව්‍යාපන්නවිත්තා මිච්ඡාදිට්ඨිකා දුස්සිලො පාපධම්මො මච්ඡරමලපරිසුට්ඨිතෙත වෙනසා අගාරං අජ්ඣා-වසති, අනෙකාසකපරිභාසකො සමණබ්‍රාහ්මණානං. හරියාපියා හොති පාණාතිපාති අදින්නාදායී කාමෙසු මිච්ඡාචාරී මුසාවාදී පිසුනාවාවො ඵරුසාවාවො සමපප්පලාපි අභිජ්ඣාලු ව්‍යාපන්නවිත්තා මිච්ඡාදිට්ඨිකා දුස්සිලා පාපධම්මො මච්ඡරමලපරිසුට්ඨිතෙත වෙනසා අගාරං අජ්ඣාවසති. අනෙකාසකපරිභාසිකා සමණබ්‍රාහ්මණානං. එවං බො භික්ඛවෙ ඡවො ඡවාය සද්ධිං සංවසති.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ ඡවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති? ඉධ භික්ඛවෙ සාමිකො හොති පාණාතිපාති -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකො පාපධම්මො දුස්සිලො, මච්ඡරමල-පරිසුට්ඨිතෙත වෙනසා අගාරං අජ්ඣාවසති, අනෙකාසකපරිභාසකො සමණ-බ්‍රාහ්මණානං. හරියා ව ධම්මා හොති පාණාතිපාතා පටිච්ඡරතා අදින්නාදායා පටිච්ඡරතා කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්ඡරතා මුසාවාද පටිච්ඡරතා පිසුනාවාවා පටිච්ඡරතා ඵරුසාවාවා පටිච්ඡරතා සමපප්පලාපා පටිච්ඡරතා අනභිජ්ඣාලු අව්‍යාපන්නවිත්තා සමමාදිට්ඨිකා සිලවතී කල්‍යාණධම්මො, විගතමලමච්ඡරෙත වෙනසා අගාරං අජ්ඣාවසති. අනෙකාසකපරිභාසිකා සමණබ්‍රාහ්මණානං. එවං බො භික්ඛවෙ ඡවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති.

1. ථාසුකං - ඡෙසං, වාසත්ථං - PTS.

7. සෑම දුසිල් වෙයි, තද මසුරු වෙයි. නින්දා පෙරදැරි කොට බස් බණන්තේ වෙයි. බිරිය සිල්වත් වෙයි. දන්කලු වෙයි. පාහු මසුරුමල ඇත්ති වෙයි. ඒ දේවිය ලමු සාමියා හා එක් ව වෙසෙයි.

8. සෑම සිල්වත් වෙයි, දන්කලු වෙයි, පාහු මසුරු මල ඇති වෙයි. බිරිය දුසිල් වෙයි, තද මසුරු වෙයි. නින්දා පෙරදැරි බස් බණන්ති වෙයි. හොඳ ලමු වුවා දෙවි වූ ගිහියා හා එක් ව වෙසෙයි.

9. දෙදෙන ම සාදාහැනි ව. දන්කලු ව ගිල සංයම ඇති ව දහම්හි සිට දිව්වටතානු වෙන් ද, ඒ අභූතාභිනු උනුතට ප්‍රියංවද වෙත්.

10. සම සිල් ඇති ඒ දෙදෙනාගේ අභිවාද්ධිනු ප්‍රවුර වෙත්. උනුතට පහසු විහරණ වෙයි, අභිනුයෝ දොමයෙන් දුටුසිත් ඇති වෙත්.

11. මෙලොව සමානගීලවුන ඇති ඒ දෙදෙන දහම් පුරා සතුටු වුවානු දෙවිලොව දී කාමසමපතති කාමති වන්තානු (විපාකමොදහායෙන්) මුදිත වෙත්.

4. 2. 1. 4.

[දුතිය සංවාස සූත්‍රය]

මහණෙනි, මේ සංවාසයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ලමු වූයේ ලමු වූවක හා සමග වෙසෙයි. ලමු වූයේ දෙව්දූවක හා සමග වෙසෙයි. දෙවි වූයේ ලමු වූවක හා එක්ව වෙසෙයි. දෙවිවූයේ දෙව්දූවක හා එක්ව වෙසෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ ලමු වූයේ ලමු වූවක හා සමග වෙසේ ද? මහණෙනි, මේ ලොව සෑමයෙක් ප්‍රාණවධ කරන්නේ, අසිතාදන් ගන්නේ, කාමයන්හි වරදවා හැසිරෙන්නේ, බොරු කියන්නේ, පෙහෙසුන් බස් ඇත්තේ, පරොස්-බස් ඇත්තේ, පලප් බස් ඇත්තේ, දළ ලොබ බහුල කොට ඇත්තේ, ව්‍යාපාද සුත් සිතාත්තේ, මිසදිටු වූයේ වෙයි. දුසිල් වූයේ, පවිටු දහම් ඇතියේ, වැලඳගත් මසුරු මැලි සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණ බමුණතට ආත්‍රොශ හා නින්දා පෙරදැරි බස් බණන්තේ වෙයි. ඔහුගේ භාග්‍යාව ද ප්‍රාණවධ කරන්නී, අසිතාදන් ගන්නී, කාමයෙහි වරදවා හැසිරෙන්නී, මුසවා බණන්නී, පෙහෙසුන් තෙපලන්නී, පරොස් බස් තෙපලන්නී, පලප්බස් දෙබන්නී, දෘඪ-ලොබ බහුල කොට ඇත්තී, ව්‍යාපාදයට පත් සිතාත්තී, මිසදිටු ඇත්තී වෙයි. දුසිල් වූවා පවිටු දහම් ඇත්තී, වැලඳගත් මසුරුමල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණබමුණතට ආත්‍රොශ හා නින්දා පෙරදැරි බස් බණන්තී වෙයි මහණෙනි, මේ පරිදි ලමු වූයේ ලමු වූවක හා එක්ව වෙසෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ ලමු වූයේ දෙව්දූවක හා සමග වෙසේ ද? මහණෙනි, මේ ලොව සෑමයෙක් ප්‍රාණවධ කරන්නේ, ... මිසදිටු වූයේ පවිටු දහම් ඇත්තේ වෙයි. දුසිල් වූයේ වැලඳගත් මසුරුමල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි මහණ බමුණතට ආත්‍රොශ හා නින්දා පෙරදැරි බස් බණන්තේ වෙයි. ඔහුගේ බිරිය ප්‍රාණවධයෙන් වැලකියා, අසිතාදතීන් වැලකියා, කාම-යෙහි මිසභසරින් වැලකියා, මුසවායෙන් වැලකියා, පෙහෙසුතෙන් වැලකියා පරොස් බසින් වැලකියා, පලපින් වැලකියා, බිහිලී දළ ලොබින් වැලකියා, ව්‍යාපාදයට නොගිය සිතාත්තී සමිදිටු ඇත්තී වෙයි. සිල්වත් වුවා, කලණ දහම් ඇත්තී, පාහු මසුරුමල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වුසු වෙයි. මහණ-බමුණතට ආත්‍රොශ හා නින්දා පෙරදැරි බස් නොබණන්තී වෙයි. මහණෙනි, මේ පරිදි ලමු වූයේ දෙව්දූවක හා එක්ව වෙසෙයි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ දෙවො ඡවාය සද්ධිං සංවසති: ඉධ භික්ඛවෙ සාමිකො හොති පාණාතිපාතා පටිච්ඡරතො අදින්නාදුතා පටිච්ඡරතො කාමෙසු මච්ඡාචාරා පටිච්ඡරතො මුසාවාද පටිච්ඡරතො පිසුතාවාචා පටිච්ඡරතො එරුසාවාචා පටිච්ඡරතො සමථපලාපා පටිච්ඡරතො අතභිජ්ඣාලු අව්‍යාපන්නවිතෙතා සමමාදිට්ඨිකො සීලවා කල්‍යාණධමෙමා. විගතමලමචේරෙන වෙනසා අභාරං අජ්ඣාචසති අතකෙකාසකපරිභාසකො සමේණමුභමණානං. හරියා ව ඛවස්සා හොති පාණාතිපාතිනි -පෙ- මච්ඡාදිට්ඨිකා දුස්සීලා පාපධමමා මචේර-මලපරිසුට්ඨිතෙන වෙනසා අභාරං අජ්ඣාචසති අතකෙකාසකපරිභාසිකා සමේණමුභමණානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ දෙවො ඡවාය සද්ධිං සංවසති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ දෙවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති: ඉධ භික්ඛවෙ සාමිකො හොති පාණාතිපාතා පටිච්ඡරතො -පෙ- සමමාදිට්ඨිකො සීලවා කල්‍යාණධමෙමා විගතමලමචේරෙන වෙනසා අභාරං අජ්ඣාචසති. අතකෙකාසකපරිභාසකො සමේණමුභමණානං. හරියාපියා හොති පාණාතිපාතා පටිච්ඡරතා -පෙ- සමමාදිට්ඨිකා සීලවති කල්‍යාණධමමා විගතමලමචේරෙන වෙනසා අභාරං අජ්ඣාචසති. අතකෙකාසකපරිභාසිකා සමේණමුභමණානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ දෙවො දෙවියා සද්ධිං සංවසති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතනාරො සංචාසාති.

12. උහො ව හොනති දුස්සීලා කදරියා පරිභාසකා,
තෙ හොනති ජාතිපතයො ඡවා සංවාසමාගතා.
13. සාමිකො හොති දුස්සීලො කදරියො පරිභාසකො,
හරියා සීලවති හොති වදඤ්ඤා විතමච්ඡරා,
සාපි දෙවි සංවසති ඡවෙන පතිනා සහ.
14. සාමිකො සීලවා හොති වදඤ්ඤා විතමච්ඡරො,
හරියා හොති දුස්සීලා කදරියා පරිභාසිකා,
සාපි ඡවා සංවසති දෙවෙන පතිනා සහ.
15. උහො සද්ධා වදඤ්ඤා ව සඤ්ඤතා ධම්මච්ඡිනො,
තෙ හොනති ජාතිපතයො අඤ්ඤමඤ්ඤං පියංවද.
16. අත්ථා සමපවුරා හොනති එසත්ථං උපජායති,
අමිත්තා දුමමතා හොනති උභින්නං සමසීලිනං.
17. ඉධ ධම්මං වරිකාන සමසීලබ්බතා උහො,
තද්දිනො දෙවලොකසම්මං මොදන්ති කාමකාමිනොති.

4. 2. 1. 5.

[පඨම (නකුල) සමථිවිසුතං.]

5. එකං සමයං භගවා භගෙගසු විහරති සුංසුමාරගිරෙ¹ හෙසසා² වනෙ² මිගදයෙ. අථ ඛො භගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙත්වා පනත්චිරමාදය යෙන නකුලපිතුනො ගතපතිස්ස නිවෙසතං තෙනුපසඬිකමි. උපසඬිකමිත්වා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ නිසීදි.

1. සුසුමාරගිරෙ - මජ්ඣ. 2. හෙසසාවනෙ - මජ්ඣ.

මහණෙනි, කෙසේ දෙව්වුයේ ලඞ්චුවක හා සමග වෙසේ ද? මහණෙනි, මෙලොව සැමියෙක් ප්‍රාණවධයෙන් වැලකුනේ, අසිතාදතින් වැලකුනේ, කාමයෙහි මිසභසරින් වැලකුනේ, මුසවායෙන් වැලකුනේ, පෙහෙසුතින් වැලකුනේ, පරොස් බසින් වැලකුනේ, පලපින් වැලකුනේ, දුභි ලොබ බිහිලි කොට තාත්තේ, ව්‍යාපාදයට නොපත් සිත් ඇත්තේ, සම්දිවු ඇත්තේ වෙයි. සිල්වත් වූයේ කලණ දහම් ඇත්තේ පාත්‍ර මසුරුමල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසේ. මහණබමුණතට ආත්‍රොශ හා නින්දා පෙරදැරි බස් නො බණන්තේ වෙයි. ඔහුගේ භාගීව ප්‍රාණවධ කරන්නී, ... මසදිවු ඇත්තී වෙයි. දුසිල් වූවා, පවිටු දහම් ඇත්තී, වැලදගත් මසුරුමල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණ බමුණතට ආත්‍රොශ හා නින්දා පෙර දැරි බස් බණන්තී වෙයි. මහණෙනි, මෙ පරිදි දෙව්වූයේ ලඞ්චුවක හා එක් ව වෙසෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ දෙව්වූයේ දෙව්දුවක හා එක් ව වෙසේ ද? මහණෙනි, මෙලොව සැමියෙක් ප්‍රාණවධයෙන් වැලකුනේ ... සම්දිවු ඇත්තේ වෙයි. සිල්වත් වූයේ කලණ දහම් ඇත්තේ පාත්‍ර මසුරුමල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණ බමුණතට ආත්‍රොශ හා නින්දා පෙරදැරි බස් නො බණන්තේ වෙයි. ඔහුගේ බිරිය ද ප්‍රාණවධයෙන් වැලකියා ... සම්දිවු ඇත්තී වෙයි. සිල්වත් වූවා කලණ දහම් ඇත්තී පාත්‍ර මසුරුමල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණ බමුණතට ආත්‍රොශ හා නින්දා පෙරදැරි බස් නොබණන්තී වෙයි. මහණෙනි, මෙපරිදි දෙව්වූයේ දෙව්දුවක හා එක් ව වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ සතර සහවාසයෝ යි.

12. දෙමහල්ලෝ ම දුසිල් වූවාහු, තදමසුරු වූවාහු නින්දාපෙරදැරි බස් බණන්තාහු වෙත් ද, ඒ අමුසැමි දෙදෙනා ලඞ්ච ව සහවාසයට ගිහාහු වෙත්.

13. සැම දුසිල් වෙයි, තදමසුරු වෙයි, නින්දා පෙරදැරි කොට බණන්තේ වෙයි. බිරිය සිල්වත් වෙයි, දන්කලු වෙයි, පාත්‍ර මසුරුමල ඇත්තී වෙයි. ඒ දෙවිය ලඞ්ච සැමියා හා එක් ව වෙසෙයි.

14. සැම සිල්වත් වෙයි, දන්කලු වෙයි, පාත්‍ර මසුරුමල ඇති වෙයි. බිරිය දුසිල් වෙයි, තදමසුරු වෙයි, නින්දා පෙරදැරි බස් බණන්තී වෙයි, හො ද ලඞ්ච වූවා දෙවි වූ හිමියා හා එක් ව වෙසෙයි.

15. දෙදෙන ම සැදූහැනි ව, දන්කලු ව ගිලසංයම ඇති ව දහම්හි සිට දිව්වටනාහු වෙත් ද, ඒ අමුසැමිහු උනුතට ප්‍රියංවද වෙත්.

16. සමසිල් ඇති, ඒ දෙදෙනාගේ අභිවාදිහු ප්‍රචුර වෙත්. උනුතට පහසු විහරණ වෙයි. අමිත්‍රයෝ දොමයෙන් දුටුසින් ඇති වෙත්.

17. මෙලොව සමාන ගිලවුන ඇති ඒ දෙදෙන දහම් පුරු සතුටු වූවාහු දෙව්ලොව දී කාමසම්පත් කාමැති වන්නාහු මුදිත වෙත්.

4. 2. 1. 5.

[පඨම (නකුල) සමථි වි සුත්‍රය]

5. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හඟුරට සංඝමාරගිනි නුවර ගෙසකලාවන තම් (මිහිගස් ඇති) මුවලාවිහි වැඩ වෙසෙති. එක්බිහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරායෙහි හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙණ නකුලපිතු ගැහැවියාගේ නිවෙස කරා එළඹියහ. එළඹ පැත් වූ අත්තෙහි වැඩහුත්හ.

අථ බො නකුලපිතා ව ගහපති නකුලමානා ව ගහපතානී යෙන භගවා තෙනුපසඛකමීටු උපසඛකමීචා භගවනතං අභිවාදෙචා එකමනතං නිසිදිංසු. එකමනතං නිසිතො බො නකුලපිතා ගහපති භගවනතං එතදවොච:

යතො මෙ භනෙත නකුලමානා ගහපතානී දහරසොච දහරු ආනීතා නාතිජානාමි නකුලමානරං ගහපතානිං මිතසාපි අභිවරිතා, කුතො පත කායෙන. ඉවෙජ්ජයාම මයං භනෙත දිට්ඨි වෙච ධම්මෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං පසයිතුං අභිසම්පරායඤ්ච අඤ්ඤමඤ්ඤං පසයිතුනති.

නකුලමානාපි බො ගහපතානී භගවනතං එතදවොච: යචාහා භනෙත නකුලපිතුතො ගහපතිසා දහරසොච දහරු ආනීතා නාතිජානාමි නකුල-පිතරං ගහපතිං මිතසාපි අභිවරිතා, කුතො පත කායෙන. ඉවෙජ්ජයාම මයං භනෙත දිට්ඨි වෙච ධම්මෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං පසයිතුං. අභිසම්පරායඤ්ච අඤ්ඤමඤ්ඤං පසයිතුනති.

ආකඝ්ඛෙය්‍යං වෙ ගහපතයො උභො ජාතිපතයො දිට්ඨි වෙච ධම්මෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං පසයිතුං අභිසම්පරායඤ්ච අඤ්ඤමඤ්ඤං පසයිතුං. උභො ච අසු සමසඬා සමපිලා සමවාහා සමපඤ්ඤා, තෙ දිට්ඨි වෙච ධම්මෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං පසානති අභිසම්පරායඤ්ච අඤ්ඤමඤ්ඤං පසානතීති.

18. උභො සඬා වදඤ්ඤා ව සඤ්ඤාතා ධම්මජීවිතො,
තෙ හොනති ජාතිපතයො අඤ්ඤමඤ්ඤං පියංවදා.
19. අත්ථා සමපචුරා හොනති එසත්ථං උපජායති,
අමිතතා දුමමතා හොනති උභිතතං සමපිලිතං.
20. ඉධ ධම්මං වරිචාත සමපිලබ්බතා උභො,
නන්දිතො දෙවලොකසමිං මොදනති කාමිකාමිතොති.

4. 2. 1. 6.

[දුතිය (නකුල) සමජීවිප්පනතං]

6. ආකඝ්ඛෙය්‍යං වෙ භික්ඛුචෙව උභො ජාතිපතයො දිට්ඨි වෙච ධම්මෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං පසයිතුං අභිසම්පරායඤ්ච අඤ්ඤමඤ්ඤං පසයිතුං. උභො ච අසු සමසඬා සමපිලා සමවාහා සමපඤ්ඤා, තෙ දිට්ඨි වෙච ධම්මෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං පසානති, අභිසම්පරායඤ්ච අඤ්ඤමඤ්ඤං පසානතීති.

21. උභො සඬා වදඤ්ඤා ව සඤ්ඤාතා ධම්මජීවිතො,
තෙ හොනති ජාතිපතයො අඤ්ඤමඤ්ඤං පියංවදා.
22. අත්ථා සමපචුරා හොනති එසත්ථං උපජායති,
අමිතතා දුමමතා හොනති උභිතතං සමපිලිතං.
23. ඉධ ධම්මං වරිචාත සමපිලබ්බතා උභො,
නන්දිතො දෙවලොකසමිං මොදනති කාමිකාමිතොති.

එක්කිනි තකුලපිතු ගැහැවි හා නිකුලමාතු ගැහැවිදු හා දෙදෙන භාග්‍ය-
වතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද
එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් තකුලපිතු ගෙනෙහි භාග්‍යවතුන්
වහන්සේට තෙල සාල කෙළේය.

වහන්ස, යම් කලෙක තරුණවියෙහි සිටි මට තුරුණුවියෙහි සිටි තකුල-
මාතු ගැහැවිදු පරිනිත වූ ද, එතැන් සිට තකුලමාතු ගැහැවිදුව සිහින් පවා
ඉක්ම ගියෙම් නොදනිමි. කසින් වතාහි කියනු කිම! වහන්ස, අපි දෙදෙනමෝ
මෙලොවිහිදු උනුන් දක්නට පරලොවිහි දු උනුන් දක්නට කැමැතියම්හ
යනුයි.

තකුලමාතු ගැහැවිදු ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සාල කළා: වහන්ස,
යම් කලෙක තරුණවියෙහි සිටි මම තරුණවියෙහි සිටි තකුලපිතු ගැහැවිහට
ගෙනෙත ලදුම් ද, තකුලපිතු ගැහැවියා සිහින් පවා ඉක්ම ගියෙම් නොදනිමි.
කසින් වතාහි කියනු කිම! වහන්ස, අපි දෙදෙනමෝ මෙලොවිහි ද උනුන්
දක්නට පරලොවිහි දු උනුන් දක්නට කැමැතියම්හ යනුයි.

ගැහැවිකුලවාසියෙහි, ඉදින් අඹුසැමි දෙදෙන මෙලොවිහි ද උනුන්
දක්නට පරලොවිහි ද උනුන් දක්නට කැමැති වන්නාහු නම් දෙදෙන ම
සමසාදනා ඇතියාහු නම් සම සිල් ඇතියාහු නම් සමන්තාග ඇතියාහු නම්
සමප්‍රඥ ඇතියාහු නම් ඔහු දෙදෙන මෙලොවිහි ද උනුන් දක්නාහ. පරලොවිහි
දු උනුන් දක්නාහ.

18. දෙදෙන ම සාදනාතිව, දත්තලු ව ශීලසංයම ඇතිව දහමිහි සිට
දිව්වටනාහු වෙත් ද, ඒ අඹුසැමිහු උනුනට ප්‍රියංවද වෙති.

19. සමසිල් ඇති ඒ දෙදෙනාගේ අභිවෘද්ධිහු ප්‍රචුර වෙත්. උනුනට
පහසු විහරණ වෙයි. අමිත්‍රයෝ දෝමයෙන් දුටුසින් ඇති වෙත්.

20. මෙලොව සමාන ශීලවුන ඇති ඒ දෙදෙන දහම් පුර සතුටු වූවාහු
දෙවිලොවදී කාමසම්පත් කැමැති වන්නාහු මුදිත වෙත්.

4. 2. 1. 6

[දුතිය (නිකුල) යමස්වි සූත්‍රය]

6. මහණෙනි, ඉදින් අඹුසැමිහු දෙදෙනා මෙලොවිහින් පරලොවිහින්
උනුන් දක්නට කැමැති වන්නාහු නම් දෙදෙන ම සම සාදනා සමසිල්
සමන්තාග සමප්‍රඥ ඇතිවන්නාහුය. ඔහු දෙදෙන මෙලොවිහි ද පරලොවිහි ද
උනුන් දක්නාහ.

21. දෙවිහල්ලෝ ම සාදනාතිව, දත්තලු ව, ශීලසංයම ඇති ව
දහමිහි සිට දිව්වටනාහු වෙත් ද, ඒ අඹුසැමිහු උනුනට ප්‍රියංවද වෙති.

22. සම සිල් ඇති ඒ දෙදෙනාගේ අභිවෘද්ධිහු ප්‍රචුර වෙත්. උනුනට
පහසු විහරණ වෙයි. අමිත්‍රයෝ දෝමයෙන් දුටුසින් ඇති වෙත්.

23. මෙලොව සමාන ශීලවුන ඇති ඒ දෙදෙන දහම් පුර සතුටු වූවාහු
දෙවිලොවදී කාමසම්පත් කැමැති වන්නාහු මුදිත වෙත්.

4. 2. 1. 7.

[සුප්පවාසාසුතං]

7. එකා සමයං භගවා කොලියසු විහරති සජ්ජනෙලං¹ නාම කොලියානං නිගමො. අථ බො භගවා පුබ්බන්ධාසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදය යෙන සුප්පවාසාය කොලියධිතාය නිවෙසනං නෙත්‍රපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා පඤ්ඤාතො ආසනෙ නිසීදි.

අථ බො සුප්පවාසා කොලියධිතා භගවන්තං පණීතො වාදනියෙන භොජනියෙන සහත්වා සන්නපෙසයි, සමපවාරෙයි අථ බො සුප්පවාසා කොලියධිතා භගවන්තා භුත්තාවා ඔනීතපත්තපාණි, එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නා බො සුප්පවාසං කොලියධිතරං භගවා එතදවොච:

භොජනං සුප්පවාසෙ දෙනති අරියසාවකා පටිග්ගාහකානං චත්තාරි ණානාති දෙති. කතමාති චත්තාරි?

ආයුං දෙති, වණණං දෙති, සුඛං දෙති, බලං දෙති. ආයුං බො පත දඬා ආයුස්ස භාගිති හොති. දිබ්බස්ස වා මාත්‍රස්ස වා වණණං දඬා වණණස්ස භාගිති හොති. දිබ්බස්ස වා මාත්‍රස්ස වා සුඛං දඬා සුඛස්ස භාගිති හොති. දිබ්බස්ස වා මාත්‍රස්ස වා බලං දඬා බලස්ස භාගිති හොති. දිබ්බස්ස වා මාත්‍රස්ස වා. භොජනං සුප්පවාසෙ දෙනති අරියසාවකා පටිග්ගාහකානං ඉමාති චත්තාරි ණානාති දෙතිති.

24. සුසඛිතං භොජනං යා දදති සුචිං පණීතං² රසසා උපෙතං, සා දඬුණි උජ්ජුගතෙසු දිත්තා වරණොපපනොසු මහගතෙසු, පුඤ්ඤක පුඤ්ඤං සංසද්ධොතා මහපථලා ලොකවිදුහ වණ්ණිනා.

25. එතාදිසං යඤ්ඤමනුස්සරන්තා යෙ වෙදජාතා විවරන්ති ලොකෙ, විතෙසා මචෙජ්රමලං සමුලං අනිඤ්ඤා සග්ගමුපෙත්ති ණානන්ති.

4. 2. 1. 8.

[සුදත්ත අනාඨපිණ්ඩක සුතං]

[සාවස්ථිතිදානං]

8. අථ බො අනාඨපිණ්ඩකො ගහපති යෙන භගවා නෙත්‍රපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවන්තා අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං බො අනාඨපිණ්ඩකං ගහපතිං භගවා එතදවොච:

භොජනං ගහපති දදමානො අරියසාවකො පටිග්ගාහකානං චත්තාරි ණානාති දෙති. කතමාති චත්තාරි?

ආයුං දෙති, වණණං දෙති, සුඛං දෙති, බලං දෙති. ආයුං බො පත දඬා ආයුස්ස භාගි හොති. දිබ්බස්ස වා මාත්‍රස්ස වා වණණං දඬා -පෙ-සුඛං දඬා -පෙ-බලං දඬා බලස්ස භාගි හොති. දිබ්බස්ස වා මාත්‍රස්ස වා. භොජනං ගහපති දදමානො අරියසාවකො පටිග්ගාහකානං ඉමාති චත්තාරි ණානාති දෙතිති.

26. යො සඤ්ඤාතානං පරදත්තභොජනං කාලෙන සකකව්ච දදති භොජනං, චත්තාරි ණානාති අනුප්පවෙච්ඡති ආයුඤ්ඤ වණණඤ්ඤ සුඛං බලඤ්ඤ.

27. සො අයුද්ධි බලද්ධි සුඛං වණණං දදෙ තරො,* දීඝායු යසවා හොති යත්ථ යඤ්ඤපපජ්ජතිති.

1. පජ්ජනිලං - මිෂං පජ්ජනෙලං - ඝා. කං. 2. සුපණිතං - ඝා.

* සො අයුද්ධි වණණද්ධි සුඛං බලදදෙ තරො - මජ්ඣ. සුඛං බලං දදෙ තරො - කඤ්ඤි.

4. 2. 1. 7

[සුප්පවාසා සුත්‍රය]

7. එක් සමයෙකිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොළිය. දහව්වෙහි සස්සනෙල නම් කොළියරජකුලන්සේ නියමිතමිති වැඩ වෙසෙති. එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුයෙහි ගාද පෙරෙව පා සිවුරු ගෙණ සුප්පවාසා නම් කොළියරජුනිත්තාවගේ නිවෙහනෙය කරා වැඩිය හ. වැඩ පාත් වූ අස්තෙහි වැඩ හුන්හ.

එක්බිති සුප්පවාසා කොළිය රජුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රණීත බාද්‍ය-භෝජ්‍යයෙන් සියතින් සහපා වූ ය. මොනොවට පවරුළිය. එක්බිති සුප්පවාසා කොළිය රජු නිමිකල වැළලුම් ඇති, පාත්‍රයෙන් ඉවත් කල අත් ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැක එකත්පස් ව හුන. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එකත්පස් ව හුන් සුප්පවාසා කොළිය රජුට තෙල වදලහ:

සුප්පවාසාවෙනි, බොජුන් දෙන අරීසැවි ප්‍රතිග්‍රාහකයනට සතර කරුණක් දෙයි. කවර සතර කරුණෙක යත්:

ආයුෂ දේ, වණ්ණ දේ, සුබය දේ, බලය දේ, ආදත් දී දිව්‍ය වූ හෝ මානුෂ වූ හෝ ආයුෂයට හිමි වෙයි. වණ්ණ දී දිව්‍ය වූ හෝ මානුෂ වූ හෝ වණ්ණයට හිමි වෙයි. සුබදාන දී දිව්‍ය වූ හෝ මානුෂ වූ හෝ සුබයට හිමි වෙයි. බලදාන දී දිව්‍ය වූ හෝ මානුෂ වූ හෝ බලයට හිමි වෙයි. සුප්පවාසාවෙනි, බොජුන් දෙන අරීසැවි ප්‍රතිග්‍රාහකයනට මේ සතර කරුණු දෙයි.

24 - 25 යම් අරීසැවියක් පවිත්‍ර ප්‍රණීත රසයෙන් යුත් බොජුන් මොනොවට සකස් කොට දේ ද, පසළොස් වරණධම්මෙන් සමන්විත මහද්ගන වූ රහතුන් විෂයෙහි මහත්ඵල ඇති, බුදුන් විසින් වණන ලද, ඒ දක්ෂිණාව දෙන ලද ද, පිණෙන් පිණ සහදන මෙබදු දානය සිහි කරණ යම් අරීසැවි කෙනෙක් උපන් ප්‍රීති ඇතිව ලොකයෙහි වෙසෙත් ද, ඔහු මසුරු-මල මුලුසුන් කොටපියා අනිඤ්ඤ ව සගතාත් පාමිණෙත්.

4. 2. 1. 8

[සුදත්ත (අනාඨපිණ්ඩක) සුත්‍රය]

[සැවැත්තිදායකි:]

8. එක්බිති අනෝපිඬු ගැහැවි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුන්නේ ය. එකත්පස් ව හුන් අනෝපිඬු ගැහැවිනට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදලහ.

ගැහැවිය, බොජුන් දෙන අරීසැවි පිළිගාවනට සතර කරුණක් දෙයි. කවර සතර කරුණෙක යත්:

ආයුෂ දෙයි, වණ්ණ දෙයි, සුබය දෙයි, බලය දෙයි. ආයුෂ දී දිව්‍ය වූ හෝ මානුෂ වූ හෝ ආයුෂයට හිමි වෙයි. වණ්ණ දී ... සුබය දී ... බලය දී දිව්‍ය වූ හෝ මානුෂ වූ හෝ බලයට හිමි වෙයි. ගැහැවියෙනි, බොජුන් දෙන අරීසැවි පිළිගාවනට මේ සතර කරුණු දෙයි.

26. යමෙක් සංයත වූ පරා දුන් බොජුන් වළඳනවුනට නිසි කල්හි සකසා බොජුන් දේ ද, හෝ ආයුෂය වණ්ණ සුබය බලය යි සතර කරුණු දෙයි.

27. ආයුදයක බලදයක සුබදයක වණ්ණදයක ඒ මිනිස් යම් යම් භානෙක උපදනේ ද, එ භානෙක දීඝායුෂයා වෙයි. මහාපරිවාර ද වෙයි.

4. 2. 1. 9.

[භොජනාදයක්සුතනං]

9. භොජනං භික්ඛවෙ දදමානො දයකො පටිග්ගාහකානං වහනාරි ණානාති දෙති. කතමාති වහනාරි?

ආයුං දෙති, වණණං දෙති, සුඛං දෙති, බලං දෙති. ආයුං බො පන දඬා ආයුසා භාගී භොති දිබ්බසා වා මාත්‍රසා වා. වණණං දඬා -පෙ- සුඛං දඬා -පෙ- බලං දඬා බලසා භාගී භොති දිබ්බසා වා මාත්‍රසා වා භොජනං භික්ඛවෙ දදමානො දයකො පටිග්ගාහකානං ඉමාති වහනාරි ණානාති දෙති.

28. යො සඤ්ඤානං පරදහනභොජිතං කාලෙත සකකච්ච
දදති භොජනං,
වහනාරි ණානාති අනුප්පවෙව්ඡති ආයුඤ්ඤ වණණඤ්ඤ
සුඛං බලං ව.

29. සො ආයුදායී බලදායී සුඛං වණණං දදෙ තරො,
දිසායු යසවා භොති යථා යඤ්ඤපපජ්ජති.

4. 2. 1. 10.

[ගිහිසාමිවිපට්ඨපදසුතනං]

10. අථ බො අනාඨිපිණ්ඩිකො ගහපති යෙන ගහවා තොනුපසංඝාති. උපසංඝාතිචා ගහවනං අභිවාදෙචා එකමනං නිසීදි. එකමනං නිසිනං බො අනාඨිපිණ්ඩිකං ගහපතිං ගහවා එකදවොව:

වතුහි බො ගහපති ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො ගිහිසාමිවි-
පට්ඨපදං පට්ඨපනො හොති යසොපට්ඨාහිතිං සංගසංවත්තතිං. කතමෙහි
වතුහි?

ඉධ ගහපති අරියසාවකො භික්ඛුසංඝං පට්ඨපට්ඨිතො හොති විචරෙන. භික්ඛුසංඝං පට්ඨපට්ඨිතො හොති පිණ්ඩිපාතෙන, භික්ඛුසංඝං පට්ඨපට්ඨිතො හොති සෙනාසනෙන, භික්ඛුසංඝං පට්ඨපට්ඨිතො හොති ගිලානපච්චය-
හෙසජ්ජපරිකාරෙන.

ඉමෙහි බො ගහපති වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අරියසාවකො ගිහිසාමිවිපට්ඨපදං පට්ඨපනො හොති යසොපට්ඨාහිතිං සංගසංවත්තති-
කතති.

30. ගිහිසාමිවිපට්ඨපදං පට්ඨපජ්ජනති පණ්ඩිතා,
සම්මග්ගතෙ සීලවනෙත විචරෙන උපට්ඨිතා,
පිණ්ඩිපාතසංතෙත ගිලානපච්චයෙන ව.

31. තෙසං දිවා ව රතොවා ව සද පුඤ්ඤං පට්ඨිසති,
සංගඤ්ඤ කමතිට්ඨානං කමමං කතොත ගඤ්ඤාති.

පුඤ්ඤාතිඤ්ඤාචරණා සංමො.

තසංඝාතො:

ඤේ පුඤ්ඤාතිඤ්ඤ ඤේ සංවාසා ඤේ ව හොනාති සමජ්ඣිතො,
සුප්පවාසා සුදුහොතා ව භොජනං ගිහිසාමිවිතාති.

4. 2. 1. 9

[භොජනදායක සූත්‍රය]

9. මහණෙනි, බොජුන් දෙන දායක පිළිගාවනට සතර කරුණක් දෙයි. කවර සතර කරුණෙක යත්:

ආයුෂ දෙයි, වණ්ණ දෙයි, සුඛය දෙයි, බලය දෙයි. ආයුෂ දී දිව්‍ය වූ හෝ මානුෂ වූ හෝ ආයුෂයට හිමි වෙයි. වණ්ණ දී ... සුඛය දී ... බලය දී දිව්‍ය වූ හෝ මානුෂ වූ හෝ බලයට හිමි වෙයි. මහණෙනි, බොජුන් දෙන දායක පිළිගාවනට මේ සතර කරුණු දෙයි.

28. යමෙක් සංයත වූ පරා දුන් බොජුන් වළඳනවුනට නිසි කල්හි සකසා බොජුන් දේ ද, හේ ආයුෂය, වණ්ණ, සුඛය, බලය යි සතර කරුණු දෙයි.

29. ආයුදායක, බලදායක, සුඛදායක, වණ්ණදායක ඒ මිනිස් යම් යම් තැනක උපදනේ ද, ඒ හැම තැන දී සීමාසහිත වෙයි. මහාපරිවාර ද වෙයි.

4. 2. 1. 10

[ගිහිසාමිච්චපට්ඨ සූත්‍රය]

10. එක්බිති අනේපිඬු ගැහැවි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව හුන්නේ ය. එකත්පස්ව හුන් අනේපිඬු ගැහැවිහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ.

ගැහැවියෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත ආයුෂ්‍යාවක යශස් ප්‍රතිලාභයට හේතු වූ ස්වභාව පිණිස පවත්නා ගිහිසාමිච්චපට්ඨවට පිළිපත්තේ වෙයි. කවර සතර කරුණෙකින් යත්:

ගැහැවියෙනි, මෙලොව ආයුෂ්‍යාවකයෙක් සිටුවෙන් බික්සහනු පුදනට එළඹ සිටියේ වෙයි. පිඬුවායෙන් බික්සහනු පුදනට එළඹ සිටියේ වෙයි. තෙතසුතින් බික්සහනු පුදනට එළඹ සිටියේ වෙයි. ගිලන්පහ බෙහෙසත් පිරිකරන් බික්සහනු පුදනට එළඹ සිටියේ වෙයි. ගැහැවියෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත ආයුෂ්‍යාවක යශස් ගෙණ දෙන ස්වභාව පිණිස පවත්නා ගිහිසාමිච්ච ප්‍රතිපත්තියට පිළිපත්තේ වෙයි.

30. සමන්විත සිල්වත් පිළිගාවන් සිටුවෙන් පිඬුවායෙන් යහතින් ගිලන්පහත් උපසාදන කරණ පණතික ගිහියෝ ගිහිසාමිච්ච පිළිවෙත පිළිපදිත්.

31. ඔවුනට දවර දෙකෙහි හැමදින පින් වැඩෙයි. කල්‍යාණකම් කොට ස්වභාවයෙයි.

සුන්‍යාගිහසුචරිය පළමුවැනි යි.

එහි ද්‍රව්‍යගත:

සුන්‍යාගිහසු දෙකය, සංවාස දෙකය, සමජීවී දෙකය, සුප්පවාසාය, සුදානාය, භොජනාය, ගිහිසාමිච්ච යි සූත්‍ර දශයෙනි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. පනතකමමචගෙගා.

4. 2. 2. 1.

[පනතකමමසුතං]

[සාවස්ථිද්‍යං]

11. අථ ඛො අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපති යෙන භගවා තෙනුපසසිකම්. උපසසිකම්භා භගවතං අභිවාදෙභා ඵකම්නං නිසිදි. ඵකම්නං නිසිතං ඛො අනාඨපිණ්ඩිකං ගහපතිං භගවා ඵතදවොච:

චත්තාරො'මෙ ගහපති ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං. කතමෙ චත්තාරො?

භොගා මෙ උපපජ්ජන්තු සහධම්මෙතාති, අයං පඨමො ධම්මො ඉට්ඨා කන්තා මනාපො දුලලහො ලොකස්මිං.

භොගෙ ලභා සහධම්මෙත යසො මං අබ්‍යුහාවජ්ඣු සහස්සාතීති සහඋපජ්ඣායෙති අයං දුතියො ධම්මො ඉට්ඨා කන්තා මනාපො දුලලහො ලොකස්මිං.

භොගෙ ලභා සහධම්මෙත යසං ලභා සහස්සාතීති සහඋපජ්ඣායෙති චිරං ජීවම් දීඝමඤ්ඤා පාලෙතීති, අයං තතියො ධම්මො ඉට්ඨා කන්තා මනාපො දුලලහො ලොකස්මිං.

භොගෙ ලභා සහධම්මෙත, යසං ලභා සහස්සාතීති සහඋපජ්ඣායෙති චිරං ජීවිතා දීඝමඤ්ඤා පාලෙතා, කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජාමීති, අයං චතුර්ථො ධම්මො ඉට්ඨා කන්තා මනාපො දුලලහො ලොකස්මිං.

ඉමෙ ඛො ගහපති චත්තාරො ධම්මා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා දුලලහා ලොකස්මිං.

ඉමෙසං ඛො ගහපති චතුර්තො ධම්මාතං ඉට්ඨාතං කන්තාතං මනාපාතං දුලලහාතං ලොකස්මිං චත්තාරො ධම්මා පටිලාභාය සංචත්තන්ති. කතමෙ චත්තාරො?

සඤ්ඤාසම්පදා සීලසම්පදා වාගසම්පදා පඤ්ඤාසම්පදා

කතමා ව ගහපති සඤ්ඤාසම්පදා? ඉධ ගහපති අරියසාවකො සඤ්ඤා නොති, සද්දහති තථාගහස්ස ඛොධං, ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසමුද්දො, විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුරාතරො පුරිසදම්මසාරථි සඤ්ඤා දෙවමනුස්සාතං බුද්ධො භගවාති. අයං වුවචති ගහපති සඤ්ඤාසම්පදා.

කතමා ව ගහපති සීලසම්පදා? ඉධ ගහපති අරියසාවකො පාණතිපාතා පටිවිරතො නොති -පෙ- සුරාමේරසමිජ්ජපමාදට්ඨාතා පටිවිරතො නොති. අයං වුවචති ගහපති සීලසම්පදා.

2. පනතකමම වගිය.

4. 2. 2. 1

[පනතකමම සූත්‍රය]

[සැවැන්තිදනයි:]

11. එකල්හි අනේපිඩු ගැහැවි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හිත. එකත්පස් ව නුත් අනේපිඩුසිටුහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදුළු සේක:

ගැහැවිය, ලෝකයෙහි ඉෂට වූ කාන්තා වූ මනාප වූ දුල්හි වූ මේ සතර දහම්හු ය. කවර සතර දහම්හු යත්:

‘මට හෝගසම්පත්තු දහම් නො බිඳ ගෙන උදවෙත්ව’ යි ලෝකයෙහි ඉෂට, කාන්තා, මනාප, දුර්ලභ මේ පළමුවන දහම ය.

‘දහම් නො බිඳ ගෙන හොග සම්පත් ලැබි නැයන් නො හැර සංදූෂට, සම්භක්තයන් නො හැර මානේ පිරිවර සැපත් නැගේව’ යි ලෝකයෙහි ඉෂට, කාන්තා, මනාප, දුර්ලභ මේ දෙවන දහම ය.

‘දහම් නො බිඳ හෝගයන් ලැබි නැයන් නොහැර සංදූෂට සම්භක්තයන් නො හැර පිරිවර සැපත් ලැබි කලක් ජීවත් වෙමිව යි - දීඝියුෂ රැක ගණිමිව’ යි ලෝකයෙහි ඉෂට, කාන්තා, මනාප දුර්ලභ මේ තෙවන දහම ය.

‘දහම් නො බිඳ හෝගයන් ලැබි නැයන් නො හැර සංදූෂට සම්භක්තයන් නො හැර පිරිවර සැපත් ලැබි කලක් ජීවත් ව දීඝියුෂ රැක ගෙන කාබුත් මරණින් මත්තෙහි සුගති සංඛ්‍යාත සංගිලෝකයට එළඹෙමි ව’ යි ලෝකයෙහි ඉෂට, කාන්තා, මනාප දුර්ලභ මේ සතර වන දහම ය.

ගැහැවිය, ලෝකයෙහි ඉෂට, කාන්තා, මනාප දුර්ලභ මේ සතර දහම්හු යි.

ගෙහෙවිය, ඉෂට, කාන්තා, මනාප, ලෝකයෙහි දුල්හි මේ සතර ධර්මයන්ගේ ප්‍රතිලාභය පිණිස සතර දහම් කෙතෙක් ඇත. කවර සතර කෙතෙක යත්:

ශ්‍රද්ධාසම්පද ය, ශීලසම්පද ය, ත්‍යාගසම්පද ය, ප්‍රඥාසම්පද යි.

ගෙහෙවිය, ශ්‍රද්ධාසම්පද නම් කවරය යත්: ගෙහෙවිය, මේ ලොව අරිසටු සැදැහැ ඇත්තේ වෙයි. ‘මෙකරුණිනුදු’ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභිත්ත, සමයක් සම්බුද්ධයා, විදුර්වර්ණ සම්පන්නයා. සුගතයා, ලෝකවිදුහ, අනුතරා පුරුෂදම්‍ය සාරථියා. දෙවි මිනිස්තරි ගාඤ්ඤායා. බුද්ධියා. භගවත් හ’ යි තපාගතයන් වහන්සේගේ සමයක් සමෝධිය හදහයි. ගෙහෙවිය, මේ ශ්‍රද්ධාසම්පද යි නියනු ලැබේ.

ගැහැවිය, ශීලසම්පද නම් කවරය යත්: ගැහැවිය, මේ ලොව අරිසටු පණ්ඩායෙක් දුරු වූයේ වෙයි. ... මද පමා දෙකට කරුණු වන රහමෙරින් දුරු වූයේ වෙයි. ගෙහෙවිය, මේ ශීලසම්පද යි නියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමා ව ගහපති වාගසමපදා¹ ඉධ ගහපති අරියසාවකො විගතමලමචේත්-
රෙන වෙනසා අහාරං අඤ්ඤාචසති, මුත්තාවාගො පයනපාඤ්ඤි වොස්සගාරතො
යාවයොගො දුතසංවිහාරතො. අයං වුච්චති ගහපති වාගසමපදා.

කතමා ව ගහපති පඤ්ඤාසමපදා: අභිඤ්ඤාචසමලොභාභිභූතෙන ගහපති
වෙනසා විහරනොති අකිච්චං කරොති කිච්චං අපරාධෙති, අකිච්චං
කරොනොති කිච්චං අපරාධෙනොති යසා ව සුඛා ව ධංසති. ව්‍යාපාදාභි-
භූතෙන ගහපති වෙනසා විහරනොති අකිච්චං කරොති කිච්චං අපරාධෙති.
අකිච්චං කරොනොති කිච්චං අපරාධෙනොති යසා ව සුඛා ව ධංසති.
පිනම්භාභිභූතෙන ගහපති වෙනසා විහරනොති අකිච්චං කරොති, කිච්චං
අපරාධෙති. අකිච්චං කරොනොති කිච්චං අපරාධෙනොති යසා ව සුඛා ව
ධංසති. උද්ධච්චකුක්කුච්චාභිභූතෙන ගහපති වෙනසා විහරනොති අකිච්චං
කරොති, කිච්චං අපරාධෙති. අකිච්චං කරොනොති කිච්චං අපරාධෙනොති
යසා ව සුඛා ව ධංසති. විචිකිච්ඡාභිභූතෙන ගහපති වෙනසා විහරනොති
අකිච්චං කරොති කිච්චං අපරාධෙති. අකිච්චං කරොනොති කිච්චං අපරා-
ධෙනොති යසා ව සුඛා ව ධංසති.

ස ඛො සො ගහපති අරියසාවකො අභිඤ්ඤාචසමලොභො විතතස්ස
උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා අභිඤ්ඤාචසමලොභො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසං
පජ්ඣති. ව්‍යාපාදො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා ව්‍යාපාදො විතතස්ස
උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. පිනම්භං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා
පිනම්භං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති. උද්ධච්චකුක්කුච්චං විතතස්ස
උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා උද්ධච්චකුක්කුච්චං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසං
පජ්ඣති. විචිකිච්ඡා විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා විචිකිච්ඡං
විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසං පජ්ඣති.

යතො ව ඛො ගහපති අරියසාවකස්ස අභිඤ්ඤාචසමලොභො විතතස්ස
උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා අභිඤ්ඤාචසමලොභො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො
පභිණො හොති, ව්‍යාපාදො විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා ව්‍යාපාදො
විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො පභිණො හොති, පිනම්භං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති
ඉති විදිත්වා පිනම්භං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො පභිණො හොති, උද්ධච්ච-
කුක්කුච්චං විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති විදිත්වා උද්ධච්චකුක්කුච්චං විතතස්ස
උපකක්ඛිලෙසො පභිණො හොති, විචිකිච්ඡා විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසොති ඉති
විදිත්වා විචිකිච්ඡා විතතස්ස උපකක්ඛිලෙසො පභිණො හොති. අයං වුච්චති
ගහපති අරියසාවකො මහාපඤ්ඤා පුඤ්ඤාදායො පඤ්ඤා-
සමපනොති. අයං වුච්චති ගහපති පඤ්ඤාසමපදා.

ඉමෙසං ඛො ගහපති වතුනං ධම්මානං ඉට්ඨානං කන්තානං මනාපානං
දුල්ලභානං ලොකස්මිං ඉමෙ වතතාඤ්ඤ ධම්මා පටිලාභාය සංවත්තන්ති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගෙහෙවිය, න්‍යායසම්පද නම් කවරය යත්: ගෙහෙවිය, මෙලොව අරිසවු පායු මුපුරුමල ඇති සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. වුහුටුවන්හි බාලුම් තැනියේ වෙයි. දෙන්නව දෙව් අත් ඇතියේ වෙයි. පිමෙහි ඇලුනේ වෙයි, යදනට නිසිවූයේ වෙයි, දීම් බෙදීම දෙකිහි ඇලුනේ වේ. ගාභාවිය, මේ න්‍යායසම්පද යි කියනු ලැබේ.

ගාභාවිය, ප්‍රඥසම්පද නම් කවරය යත්: ගාභාවිය, අභිධ්‍යා විමුක්තිය ලොභ-යෙන් මැඩුනු සිතින් වසනුයේ අකථිව්‍යය කෙරෙයි, කථිව්‍යය වළහයි, අකථිව්‍යය කරණුයේ කථිව්‍යය වළහනුයේ යශසිනුත් සුබයෙකුත් පිරිහේ. ගාභාවිය, ව්‍යාපාදයෙන් මැඩුනු සිතින් වසනුයේ අකථිව්‍යය කෙරෙයි, කථිව්‍යය වළහයි. අකථිව්‍යය කරණුයේ කථිව්‍යය වළහනුයේ යශසිනුත් සුබයෙකුත් පිරිහෙයි. ගාභාවිය, ඥානානම්ඛියෙන් මැඩුනු සිතින් වසනුයේ අකථිව්‍යය කෙරෙයි, කථිව්‍යය වළහයි. අකථිව්‍යය කරණුයේ, කථිව්‍යය වළහනුයේ යශසිනුත් සුබයෙකුත් පිරිහෙයි. උඛ්චකුකුචයෙන් මැඩුනු සිතින් වසනුයේ අකථිව්‍යය කෙරේ. කථිව්‍යය වළහයි, අකථිව්‍යය කරණුයේ කථිව්‍යය වළහනුයේ යශසිනුත් සුබයෙකුත් පිරිහෙයි. ගෙහෙවිය, විවිකිත්ත-යෙන් මැඩුනු සිතින් වසනුයේ අකථිව්‍යය කෙරෙයි, කථිව්‍යය වළහයි, අකථිව්‍යය කරණුයේ කථිව්‍යය වළහනුයේ යශසිනුත් සුබයෙකුත් පිරිහෙයි.

ගාභාවිය, ඒ ආර්ථිශ්‍රාවක 'අභිධ්‍යා විමුක්තිය ලොභය විතතයාගේ උපකෝලය-යෙක' යනු දූත විතොපකෝලයක් වූ අභිධ්‍යා විමුක්තිය හැර පියයි. 'ව්‍යාපාදය විතතයාගේ උපකෝලයෙක' යනු දූත විතොප-කෝලයක් වූ ව්‍යාපාදය හැර පියයි, 'ඥානානම්ඛිය විතතයාගේ උපකෝලය-යෙක' යනු දූත විතොපකෝලයක් වූ ඥානානම්ඛිය හැර පියයි. 'ඛාදිත්ත-කුකුචය විතතයාගේ උපකෝලයෙක' යනු දූත විතොපකෝලයක් වූ ඛාදිත්තකුකුචය හැර පියයි. 'විවිකිත්තය විතතයාගේ උපකෝලයෙක' යනු දූත විතොපකෝලයක් වූ විවිකිත්තය හැර පියයි.

ගෙහෙවිය, යම් කලෙක සිට ආර්ථිශ්‍රාවකයාගේ අභිධ්‍යා විමුක්තිය විතතයාගේ උපකෝලයෙක යනු දූත විතොපකෝලයක් වූ අභිධ්‍යා විමුක්-තිය ප්‍රතිණ වේ ද, ව්‍යාපාදය විතතයාගේ උපකෝලයෙක යනු දූත විතොපකෝලයක් වූ ව්‍යාපාදය ප්‍රතිණ වේ ද, ඥානානම්ඛිය විතතයාගේ උපකෝලයෙක යනු දූත විතොපකෝලයක් වූ ඥානානම්ඛිය ප්‍රතිණ වේ ද, ඛාදිත්තකුකුචය විතතයාගේ උපකෝලයෙක යනු දූත විතොපකෝලය-යක් වූ ඛාදිත්තකුකුචය ප්‍රතිණ වේ ද, විවිකිත්තය විතතයාගේ උපකෝලයෙක යනු දූත විතොපකෝලයක් වූ විවිකිත්තය ප්‍රතිණ වේ ද, ගාභාවිය, මේ ආර්ථිශ්‍රාවක මහාප්‍රාඥය සි ද පාඨලප්‍රාඥය සි ද, ආපාඨ දක්නේ-ය සි ද ප්‍රඥසම්පන්නය සි ද කියනු ලැබේ. ගෙහෙවිය, මේ ප්‍රඥසම්පද යි කියනු ලැබේ.

ගෙහෙවිය, ලෝකයෙහි ඉඔට, කානන, මනාප දුලිභ මේ සතර දහමුත්තේ ප්‍රතිලාභයට මේ සතර දහම කෙතෙක් ඇත.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ස ඛො සො ගහපති අරියසාවකො උට්ඨානවිරියාධිගතෙනි භොගෙනි බාහාබලපරිච්ඡෙනි සෙදුවනක්ඛන්තොති ධම්මකෙති ධම්මලද්ධෙති චන්තාරි කම්මානි කතනා හොති. කතමානි. චන්තාරි?

ඉධ ගහපති අරියසාවකො උට්ඨානවිරියාධිගතෙනි භොගෙනි බාහාබලපරිච්ඡෙනි සෙදුවනක්ඛන්තොති ධම්මකෙති ධම්මලද්ධෙති අන්තානං සුඛෙති පිනෙති සම්මා සුඛං පරිහරති, මාතාපිතරො සුඛෙති පිනෙති සම්මා සුඛං පරිහරති. පුත්තදුරදසකම්මකරපොරිසෙ සුඛෙති. පිනෙති සම්මා සුඛං පරිහරති. භික්ඛාමච්චෙ සුඛෙති පිනෙති සම්මා සුඛං පරිහරති. ඉදමස්ස පස්මං ණානගතං හොති පත්තගතං ආයතනසො පරිභුතනං.

පුත්තවපරං ගහපති අරියසාවකො උට්ඨානවිරියාධිගතෙනි භොගෙනි බාහාබලපරිච්ඡෙනි සෙදුවනක්ඛන්තොති ධම්මකෙති ධම්මලද්ධෙති යා නා භොනති අපදා අග්ගිකො වා උදකතො වා රුජතො වා වොරතො වා අපජිග්ගො¹ දායාදතො වා. තථාරූපාසු අපදාසු භොගෙනි පරියොධාය චන්තාති, සොත්ථිං අන්තානං කරෙති. ඉදමස්ස දුතියං ණානගතං හොති පත්තගතං ආයතනසො පරිභුතනං.

පුත්තවපරං ගහපති අරියසාවකො උට්ඨානවිරියාධිගතෙනි භොගෙනි බාහාබලපරිච්ඡෙනි සෙදුවනක්ඛන්තොති ධම්මකෙති ධම්මලද්ධෙති පඤ්ච බලි කතනා හොති: ඤජිබලිං අභිච්චලිං පුබ්බපෙතබලිං රාජබලිං දෙවතාබලිං. ඉදමස්ස තතියං ණානගතං හොති පත්තගතං ආයතනසො පරිභුතනං.

පුත්තවපරං ගහපති අරියසාවකො උට්ඨානවිරියාධිගතෙනි භොගෙනි බාහාබලපරිච්ඡෙනි සෙදුවනක්ඛන්තොති ධම්මකෙති ධම්මලද්ධෙති යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා මදපපමාදා පටිච්චරතා බන්ධිසොරච්චෙ තිවිට්ඨා. එකමත්තානං දමෙන්නි, එකමත්තානං සමෙන්නි, එකමත්තානං පරිනිබ්බාපෙන්නි. තථාරූපෙසු සමණබ්‍රාහ්මණෙසු උච්චග්ගිකං දකක්ඛණං පතිට්ඨාපෙති සොවග්ගිකං සුඛ-විපාකං සග්ගසංවත්තනිකං. ඉදමස්ස චතුර්ථං ණානගතං හොති පත්තගතං ආයතනසො පරිභුතනං.

ස ඛො සො ගහපති අරියසාවකො උට්ඨානවිරියාධිගතෙනි භොගෙනි බාහාබලපරිච්ඡෙනි සෙදුවනක්ඛන්තොති ධම්මකෙති ධම්මලද්ධෙති ඉමානි චන්තාරි පත්තකම්මානි කතනා හොති.

යස්ස කස්සචි ගහපති අඤ්ඤානු ඉමෙති චතුති පත්තකමෙවති භොගා පරිකකයං ගවජ්ඣන්ති. ඉමෙ චුළචන්ති ගහපති භොගා අට්ඨානගතා අපපත්තාගතා අතායතනසො පරිභුතනා.

යස්ස කස්සචි ගහපති ඉමෙති චතුති පත්තකමෙවති භොගා පරිකකයං ගවජ්ඣන්ති. ඉමෙ චුළචන්ති ගහපති භොගා ණානගතා පත්තගතා ආයතනසො පරිභුතනාති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගැහැවිය, ඒ ආශීශ්‍රාවක උත්තරවිධියෙන් ලැබූ, බාහුබලයෙන් වැඩූ, වගුල සෝදියෙන් ඉපැයූ, ධම්මසුකත වූ, දූහැමින් ලද, හෝගයෙන් සතර කමක් කරන්නේ වෙයි. කවර සතර කමෙක යත්:

ගැහැවිය, මෙලොව ආශීශ්‍රාවක උත්තරවිධියෙන් ලැබූ, බාහුබලයෙන් වැඩූ, වගුල සෝදියෙන් ලැබූ, ධම්මසුකත වූ, ධම්මයෙන් ලැබූ, හෝගයෙන් තමා සුඛිත කෙරේ. බලසම්පන්න කෙරෙයි. මොනොවට සැපයේ වැටෙයි. මුත්තියෙන් සුඛිත කෙරෙයි. බලසම්පන්න කෙරෙයි. මොනොවට සැපයේ පරිහරණ කෙරෙයි. අභුදරා දස්කම්කරා ජනා සුඛිත කෙරෙයි බලසම්පන්න කෙරෙයි. මොනොවට සැපයේ පරිහරණ කෙරෙයි. මිතුරුයඟවත් සුඛිත කෙරෙයි. බලසම්පන්න කෙරෙයි. මොනොවට සැපයේ පරිහරණ කෙරෙයි. ඔහුගේ මේ පළමුවන කිස තැනට ගියේ වෙයි. යුක්තසාධානගත වෙයි. කරුණු අනුව ම වැළඳුනේ වෙයි.

තවද ගැහැවිය, ආශීශ්‍රාවක උත්තරවිධියෙන් ලැබූ, බාහුබලයෙන් වැඩූ, වගුල සෝදියෙන් ලත්, ධම්මසුකත, දූහැමින් ලත්, හෝගයෙන් ගින්නෙන් වේවයි, දියෙන් වේවයි, රජුන් කෙරෙන් වේවයි, සොරාන් කෙරෙන් වේවයි, අප්‍රිය දයාදයන් කෙරෙන් වේවයි යම් ඒ විපක් ඇත් ද, එබඳු විපක්හි එය ධනයෙන් වසාපියා වැටෙයි. ආත්මය සාධයා කෙරෙයි. ඔහුගේ මේ දෙවන කිස තැනට ගියේ වෙයි. යුක්තසාධානගත වෙයි. කරුණු අනුව ම වැළඳුනේ වෙයි.

තවද ගැහැවිය, ආශීශ්‍රාවක උත්තරවිධියෙන් ලැබූ, බාහුබලයෙන් වැඩූ, වගුල සෝදියෙන් ඉපැයූ, ධම්මසුකත වූ, දූහැමින් ලත්, හෝගයෙන් පස්බිලි කරන්නේ වෙයි. ඥාතිබලිය, අභිබලිය, පුළුප්පතබලිය, රාජබලිය, දේවතාබලිය යි. ඔහුගේ මේ තෙවන කිස තැනට ගියේ වෙයි. යුක්තසාධානගත වෙයි. කරුණු අනුව ම වැළඳුනේ වෙයි.

තවද ගැහැවිය, ආශීශ්‍රාවක උත්තරවිධියෙන් ලැබූ, බාහුබලයෙන් වැඩූ, වගුල සෝදියෙන් ඉපැයූ, ධම්මසුකත වූ, දූහැමින් ලත්, හෝගයෙන් මදප්‍රමාදයෙන් වෙන්ව සිටුවනා, කෘතන්ති සුරතභාවයෙහි බැස සිටුවනා, එක් ම ආත්මය දමනය කරණ, එක් ම ආත්මය කෙලෙස් සන්තිද්‍රව්‍යමෙන් යමනය කරණ, එක් ම ආත්මය කෙල්ලපරිනිවෘත්තයෙන් නිවන, යම් මහණබලිණු කෙනෙක් ඇත් ද, එබඳු මහණබලිණුන් විෂයයෙහි ඵලදානවශයෙන් උභයවග වූ, සංගීතයට හිත වූ, සුබවිපාක ඇති, සවුල දිව්‍යවර්ණාදිය උද කරණ, දක්ෂිණාව පිහිටුවයි. ඔහුගේ මේ සතරවන කිස තැනට ගියේ වෙයි. යුක්තසාධානගත වෙයි. කරුණු අනුව ම වැළඳුනේ වේ.

ගැහැවිය, ඒ ආශීශ්‍රාවක උත්තරවිධියෙන් ලැබූ බාහුබලයෙන් වැඩූ, වගුල සෝදියෙන් ඉපැයූ, ධම්මසුකත වූ, ධම්මබ්බ වූ, හෝගයෙන් මේ සතර ප්‍රාණා (සොග්‍ය) කම් කරන්නේ වෙයි.

ගැහැවිය, යමක්හට මේ සතර ප්‍රාණාකම් හැරපියා හෝගයෝ වනසට යෙත් ද, ගැහැවිය, මේ හෝගයෝ සාධානගතයහ යි ද අප්‍රාණගතයහ යි ද අනායතන පරිභුක්තයහ යි ද කියනු ලැබෙත්.

ගැහැවිය, යමක්හට මේ සතර ප්‍රාණික කම්යෙන් හෝගයෝ වනසට යෙත් ද, ගැහැවිය, මේ හෝගයෝ සාධානගතයහ යි ද ප්‍රාණගතයහ යි ද අනායතන පරිභුක්තයහ යි ද කියනු ලැබෙත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

32. භුත්තා භොගා භතා¹ භව්වා විතීණ්ණා ආපදසු මෙ,
උඤ්ඤා දකඛ්ණා දිත්තා අපො පඤ්චබලී කතා.
33. උපට්ඨනා සීලවනේතා සඤ්ඤා බ්‍රහ්මචාරයො,
යද්ද්ධං නොගං ඉවෙජ්ජය පණ්ණිනො සරමාවසං,
සො මෙ අතො අනුපපනේතා කතං අනනුතාපියං.
34. එතං අනුසාරං මච්චො අරියධමෙව සීතො නරො,
ඉධ වෙච්ච නං පසංසනති පෙච්ච සග්ගෙ ව මොදතීති.

4. 2 2. 2.

[අනණසුඛං]

12. අථ බො අනාඨපිණ්ඩිකො ගහපති යෙන භගවා තෙත්‍රපසඤ්ඤාමි.
උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීත්තං
බො අනාඨපිණ්ඩිකං ගහපතිං භගවා එතද්වොච:

වත්තාරිමාති ගහපති සුඛාති අධිගමනීයාති ගිහිනා කාමනොගිනා
කාලෙන කාලං සමයෙන සමයං උපාදය. කතමාති වත්තාරි?

අභිසුඛං භොගසුඛං අනණසුඛං² අනවජ්ජසුඛං.

කතමඤ්ච ගහපති අභිසුඛං? ඉධ ගහපති කුලපුත්තාස්ස භොගා භොනති
උට්ඨානවිරියාධිගතා බාහාබලපරිචිතා සෙදුවකඛිත්තා ධම්මකා ධම්මලඤ්ඤා,
සො භොගා මෙ අභි උට්ඨානවිරියාධිගතා බාහාබලපරිචිතා සෙදුවකඛිත්තා
ධම්මකා ධම්මලඤ්ඤාති අධිගමන්ති සුඛං, අධිගමන්ති සොමනස්සං. ඉදං චුච්චති
ගහපති අභිසුඛං.

කතමඤ්ච ගහපති භොගසුඛං? ඉධ ගහපති කුලපුත්තො උට්ඨාන-
විරියාධිගතෙති භොගෙති බාහාබලපරිචිතෙති සෙදුවකඛිත්තෙති ධම්මකෙති
ධම්මලඤ්ඤෙති භොගෙ ව භුඤ්ජති, පුඤ්ඤති ව කරොති. සො උට්ඨානවිරියාධි-
ගතෙති භොගෙති බාහාබලපරිචිතෙති සෙදුවකඛිත්තෙති ධම්මකෙති
ධම්මලඤ්ඤෙති භොගෙ ව භුඤ්ජාමි පුඤ්ඤති ව කරොමිති අධිගමන්ති සුඛං,
අධිගමන්ති සොමනස්සං. ඉදං චුච්චති ගහපති භොගසුඛං.

කතමඤ්ච ගහපති අනණසුඛං? ඉධ ගහපති කුලපුත්තො න කස්සචි
කිඤ්චි ධාරෙති අපංචා ඛන්‍රං වා. සො න කස්සචි කිඤ්චි ධාරෙමි අපංචා
ඛන්‍රං වාති අධිගමන්ති සුඛං, අධිගමන්ති සොමනස්සං. ඉදං චුච්චති ගහපති
අනණසුඛං.

කතමඤ්ච ගහපති අනවජ්ජසුඛං? ඉධ ගහපති අරියසාවකො අනවජ්ජන
කායකමෙවන සමන්තාගතො භොති, අනවජ්ජන වජිකමෙවන සමන්තා-
ගතො භොති, අනවජ්ජන මනොකමෙවන සමන්තාගතො භොති. සො
අනවජ්ජනෙති කායකමෙවන සමන්තාගතො, අනවජ්ජන වජිකමෙවන
සමන්තාගතො, අනවජ්ජන මනොකමෙවන සමන්තාගතොති අධිගමන්ති
සුඛං, අධිගමන්ති සොමනස්සං. ඉදං චුච්චති ගහපති අනවජ්ජසුඛං.

1. භවා - ස්‍යා. සා. 2. අනණසුඛං - මජ්ඣං.

32. හොගයෝ වළඳන ලදහ. පෝෂණය කළ යුත්තෝ පෝෂණය කරණ ලදහ. විපත් පාමණී කල මා විසින් හෝගයෝ යොදන ලදහ. උඤ්චග (මිත්‍රත්වයෙහි එල දෙන) දක්ෂිණාව දෙන ලදු. වැලි පසුව බලිහු කරණ ලදහ.

33. සංයත බ්‍රහ්මවාරි සිල්වත්තු උපසාරක කරණ ලදහ. ගිහිගෙහි වසන පණතික තෙමේ යම් අර්ථයක් සදහා හොග කැමැති වන්නේ ද, මා විසින් ඒ අර්ථය ලබන ලදී, පසුතැවුලි නොවන කිසි කරණ ලදී.

34. පසුදුගිල ධම්මයෙහි සිටි මිනිසෙක් මේ සිහිකරන්නේ වේ ද, මෙලොවිහිදු ඔහු පසසත්. පරලොව හොඳ සංගීයෙහිදු විපාක නන්දනායෙක් සතුටු වෙයි.

4. 2. 2. 2

[අන්තර් සූත්‍රය]

12. එකල්හි අනාඨසිංහක සිටු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්සි හිත. එකත්පස් ව හුන් අතේපිඩු සිහුකට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

ගාභාපිය, කාමිහෝති ගිහිත්විසින් කලින් කල හේතු විසින් ලැබිය යුතු මේ සුඛයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්: අසුතිසුඛය, හොගසුඛය, අනන්තසුඛය, අනවද්‍ය සුඛ යි.

ගාභාපිය, අසුතිසුඛ නම් කවරේය යත්: ගාභාපිය, මෙ ලොව කුලපුත්‍ර-යකුට උත්ථාන විධියෙන් ලැබූ බාහුබලයෙන් වඩා ගත් වගුළු සෝදියෙන් ඉපැයූ ධම්මසුඛය වූ දැහැමින් ලත් හොගයෝ ඇත. හෙතෙම උත්ථානවිධියෙන් ලැබූ බාහුබලයෙන් වැඩූ හෙළ සෝදියෙන් ඉපැයූ ධම්මසුඛය වූ ධම්මලබ්ධි වූ හොගයෝ මට ඇතැ යි සුඛය ලබයි. සෞමන්තසය ලබයි. ගාභාපිය, මේ අසුතිසුඛය යි කියනු ලැබේ.

ගාභාපිය, හොගසුඛ නම් කවරේය යත්: ගාභාපිය, මෙ ලොව කුල-පුත්‍රයෙක් උත්ථාන විධියෙන් ලැබූ බාහුබලයෙන් වඩා ගත් වගුළු සෝදියෙන් උපයාගත් ධම්මසුඛය වූ ධම්මලබ්ධි වූ හොගයෙන් හොගයන් වළඳ කරයි. පින් ද කරයි. උත්ථාන විධියෙන් ලැබූ බාහුබලයෙන් වඩාගත් වගුළු සෝදියෙන් ඉපැයූ ධාර්මික වූ ධම්මලබ්ධි වූ හොගයෙන් හේ හොගයන් ද වළඳම යි පින් ද කෙරෙම යි සුඛය විඳියි. සෞමන්තසය විඳියි. ගාභාපිය, මේ හොගසුඛය යි කියනු ලැබේ.

ගාභාපිය, අනන්තසුඛය කවරේය යත්: ගාභාපිය, මෙ ලොව කුල-පුත්‍රයෙක් කිසිවක්හට අල්ප වූ හෝ බොහෝ වූ හෝ කිසිදු ණයක් නො දරයි. හේ කිසිවක්හට අල්ප වූ හෝ බොහෝ වූ හෝ කිසිදු ණයක් නො දරමි යි සුඛය විඳියි. සෞමන්තසය ලබයි. ගාභාපිය, මේ අනන්තසුඛය යි කියනු ලැබේ.

ගාභාපිය, අනවද්‍යසුඛය නම් කවරේය යත්: ගාභාපිය, මෙ ලොව ආර්ථශ්‍රාවක අනවද්‍ය කායකමියෙන් සමනාගත වෙයි අනවද්‍ය වාක්කමියෙන් සමනාගත වෙයි. අනවද්‍යමනාසමියෙන් සමනාගත වෙයි. අනවද්‍ය කායකමියෙන් සමනාගතයෙම යි අනවද්‍ය වාක්කමියෙන් සමනාගතයෙම යි අනවද්‍ය මනාසමියෙන් සමනාගතයෙම යි සුව විදුනේය. සෞමන්තස විදුනේය. ගාභාපිය, මේ අනවද්‍යසුඛය යි කියනු ලැබේ.

ඉමානි බො ගහපති වතනාරි සුඛානි අධිගමනීයානි ගිහිනා කාම-
තොගිනා කාලෙන කාලං සමයෙන සමයං උපාදයාති.

35. අතණං සුඛං ඤාතො¹ අපො අභිසුඛං සරං,
භුඤ්ජං භොගං සුඛං මිච්චො තතො පඤ්ඤ චිපසාති.*
36. විපසාමානො ජාතාති උභො භාගෙ සුමෙධසො,
අභවජ්ජුඛසොතං කලං තාග්ගති සොළසිනති.

4. 2. 2. 3.

[සමුහමසුතනං]

13. සමුහමකානි භික්ඛවෙ තානි කුලානි යෙසං පුත්තානං මාතෘපිතරෙ
අජ්ඣාගාරෙ පුජිතා භොනති. සපුබ්බාවරියකානි භික්ඛවෙ තානි කුලානි
යෙසං පුත්තානං මාතෘපිතරෙ අජ්ඣාගාරෙ පුජිතා භොනති. සපුබ්බදෙවතානි
භික්ඛවෙ තානි කුලානි යෙසං පුත්තානං මාතෘපිතරෙ අජ්ඣාගාරෙ පුජිතා
භොනති. සාහුනෙය්‍යකානි භික්ඛවෙ තානි කුලානි යෙසං පුත්තානං මාතෘ-
පිතරෙ අජ්ඣාගාරෙ පුජිතා භොනති.

බ්‍රහ්මානි භික්ඛවෙ මාතෘපිතුනං² එතං අභිවචනං. පුබ්බාවරියානි
භික්ඛවෙ මාතෘපිතුනං එතං අභිවචනං. පුබ්බදෙවතානි භික්ඛවෙ මාතෘ-
පිතුනං එතං අභිවචනං. ආහුනෙය්‍යානි භික්ඛවෙ මාතෘපිතුනං එතං
අභිවචනං. තං නිසස ගෙතු?

බහුකාරා භික්ඛවෙ මාතෘපිතරො පුත්තානං ආපාදකා පොසකා ඉමිසස
ලොකස්ස දුසොතාරොති.

37. බ්‍රහ්මානි මාතෘපිතරො පුබ්බාවරියානි චුළුරෙ,
ආහුනෙය්‍යා ච පුත්තානං පජාය අනුකමප්පා,
තස්මා හි තෙ තමිසොය්‍ය සකකරෙය්‍යාථ පණ්ඩිතො.
38. අනෙතන අථ පාතෙන වජෙත සයතෙන ච,
උච්ඡාදනෙ තතාපනෙ පාදනං ඛොවනෙන ච.
39. තාය තං පරිවරියය මාතෘපිතුසු පණ්ඩිතා,
ඉධ වෙච තං පනංසනාති පෙච්ච සග්ගෙ ච මොදගීති.

4. 2. 2. 4.

[නිරයසුතනං]

14. වතුනි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාගතං නික්ඛින්නො, එවං
නිරයෙ. කතමෙහි වතුනි?

පාණාතිපාතී භොති, අදින්නාදාසී භොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරී භොති,
මුසාවාදී භොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුනි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාගතං
නික්ඛින්නො, එවං නිරයෙති.

40. පාණාතිපාතො අදින්නාදානං මුසාවාදො ච ඥාතවතී,
පරදරගමනස්ථාපි තපසංසනති පණ්ඩිතාති.

1. අභවජ්ජුඛං ඤාතො - සිමු.

* අතණං සුඛං ඤාතො අපො අභිසුඛං සරං.

භුඤ්ජං භොගසුඛං මිච්චො තතො පඤ්ඤ චිපසාති - මෙසං.

2. මාතෘපිතුනං - මජ්ඣං.

ගාභාවිය, කාමභෝගී ක්‍රිතිති විසින් කලීත් කල පටන් ගෙන මේ සතර සුඛයෝ අසිගන්තව්‍යයහ සි වදලහ.

35. අතභසුබය දහ වැලි අසුනිසුබය සිති කරන්නේය. නොග සුබය දළදනා මිනිස් තෙම ඉක්බිති නුවණින් වෙසෙසා බලන්නේය.

36. සුඤ්ජර ප්‍රඥ ඇති ඒ මිනිසා වෙසෙසින් බලන්නේ ඒ සුව දෙ කොටස දැනී තෙල (පලමු කොටස වූ අසුනිසුබාදී තුණ සතර වන කොටස වූ) අතවද්‍ය සුබයාගේ සොළොස් වන කලාවට ද නො ඇති.

4. 2. 2. 3

[සමුභම සුභය]

13. මහණෙනි, යම් පුත්‍ර කෙනකුත් විසින් මවුපියෝ ගෙහි දී පුදන ලද්දහු වෙත් ද, ඒ කුලයෝ බ්‍රහ්ම සහිතයහ. මහණෙනි, යම් පුත්‍ර කෙනකුත් විසින් මවුපියෝ ගෙහි දී පුජිත වෙත් ද, ඒ කුලයෝ පුළුවාසී සහිතයහ. මහණෙනි, යම් පුත්‍ර කෙනකුත් විසින් මවුපියෝ ගෙහිදී පුජිත වෙත් ද, ඒ කුලයෝ පුළුදේවතා සහිතයහ. මහණෙනි, යම් පුත්‍ර කෙනකුත් විසින් මවුපියෝ ගෙහිදී පුජිත වෙත් ද, ඒ කුලයෝ ආහුනෙය්‍ය සහිතයහ.

මහණෙනි, මවුපියනට 'බ්‍රහ්ම' යන මේ තමෙකි. මහණෙනි, මවුපියනට 'පුළුවාසී' යන මේ තමෙකි. මහණෙනි, මවුපියනට 'පුළුදේව' යන මේ තමෙකි. මහණෙනි, මවුපියනට, 'ආහුනෙය්‍ය' යන මේ තමෙකි. ඒ කවර හෙයින් යත්:

මහණෙනි, මවුපියෝ පුත්‍රනට (දරුවනට) බොහෝ උපකාර ඇතියහ. හදනුවහ. වඩනුවහ. මෙ ලොව දක්වනුවහ.

37-38. මවුපියෝ 'බ්‍රහ්මයහ' සි ද 'පුළුවාසීයහ' සි ද කියනු ලැබෙත්. පුත්‍රයන්ගේ (ඇර දෙන්නට නිසි අත්‍යවශ්‍ය ප්‍රතිග්‍රහණයට අභී වන බැවින්) ආහුනෙය්‍යයහ. පුත්‍රාබ්‍යප්‍රජාවට අනුකම්පා කරණුවහ. එයින් ඔවුන් කදෙන්නේ ය. වැලිත් පණ්ඩිත පුත්‍ර තෙමේ අත්‍යවශ්‍යයෙකුදු වසනුයෙකුදු ඇත ඉළීමෙකුදු තාභාවීමෙකුදු පා දෙවීමෙකුදු සහකාර කරන්නේ ය.

39. මවුපියන් සකරෙහි ලා කරණ ඒ වතාවකින් පඩිහු මෙ ලොවිහි ද ඔහු එසසත්. පරලොව ගොස් සවභීයෙහිදු (විපාක නන්දනායෙන්) සතුටු වෙයි

4. 2. 2. 4

[නිරය සුභය]

14. මහණෙනි, කරුණු සතරෙකින් සමනාගත වූයේ ගෙනවුත් බහන ලද්දක් යම් යේ ද, එපරිදි නිරයෙහි නික්මිණය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

පණ්ඩා ඇත්තේ වෙයි. අසිතාදන් ගන්නේ වෙයි. කාමයෙහි මිසභසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා ඇතියේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණෙන් සමනාගත වූයේ ගෙනවුත් බහන ලද්දක් හෙයින් නිරයෙහි නික්මිණ ය.

40. ප්‍රාණවධය, අදන්තාදහය, මාෂාවාදය හා පරදර ගමනය ද සි සතර කරුණෙක් කියනු ලැබේ. පඩිහු ඒ නොපසසත්.

4. 2. 2. 5.

[රූප (පසමාණ) සූතනං]

15. වතනාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සහෙනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං කතමෙ වහ්නාරො?

රූපපසමාණො රූපපසහෙනා, සොසපසමාණො සොසපසහෙනා, දුබ්බපසමාණො දුබ්බපසහෙනා, ධම්මපසමාණො ධම්මපසහෙනා.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වහ්නාරො පුග්ගලා සහෙනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

41. යෙ ච රූපෙන පාමිසු¹ යෙ ච සොසෙන අනුග්ග, ඵ්ඤ්ඤාගචසුපෙතා න තෙ ජානනි කං ජනං.²

42. අජ්ඣන්තඤ්ච න ජානාති බ්බිද්ධා ච න පසාති, සමන්තාවරණො බාලො ස වෙ සොසෙන වුග්ගති.

43. අජ්ඣන්තඤ්ච න ජානාති බ්බිද්ධා ච විපසාති, බ්බිද්ධා ඵලදස්සාවි සොපි සොසෙන වුග්ගති.

44. අජ්ඣන්තඤ්ච පජානාති බ්බිද්ධා ච විපසාති, විනිවරණදස්සාවි න සො සොසෙන වුග්ගති.

4. 2. 2. 6.

[සත්ථ (පුග්ගල) සූතනං]

16. වතනාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සහෙනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං කතමෙ වහ්නාරො? සරුගො, සද්දෙසා, සමොගො, සමානො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වහ්නාරො පුග්ගලා සහෙනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

45. සාරහතා රජනියෙසු පිඨරූපාභිනන්දිනො, ථොගෙන අධිමා³ සහතා බ්බිද්ධා වසේනති බබ්බං.

46. රාගජ්ඣ ධ්වංසජ්ඣ චොගජ්ඣ චොගජ්ඣ චොගජ්ඣ, කරොනති අනුසල්ලං කම්මං සම්මානං දුබ්බස්සං.

47. අවිජ්ජාතිවුතා පොසා අනුග්ගා අවිකුලා, යථා ධම්මා තථා සන්තා තස්සොවනති⁴ න ඉඤ්ඤාපෙති

4. 2. 2. 7.

[අභි (මෙහන) සූතනං]*

17. එකං සමයං හගවා සාවඤ්ඤිකං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. ගෙන ඛො පත සමයෙන සාවඤ්ඤිකං අඤ්ඤාතරො භික්ඛු අභිනා දට්ඨො කාලකතො ගොති. අථ ඛො සම්බුද්ධො භික්ඛු යෙන හගවා තෙහුපසම්මතං. උපසම්මතීනි හගවන්තා අභිනාදෙසා එකමනානං නිසීදිංසු. එකමනානං නිසීද්ධා ඛො ධොමිකඤ්ඤි හගවන්තං එතදවොදිං:

1 යෙ ච රූපෙන පාමිසු - ඉත්ථ.

2 සංවිජ්ජමානා ජන ජනං - ඉත්ථ.

3 ආවුතා - ඉත්ථ. 4 න තස්සොවනති - සං. ඉත්ථ. * බබ්බංගො - වතුකාණ්ඩාරපාළි.

4. 2. 2. 5

[රූප (සමාණ) සූත්‍රය]

15. මහණෙනි, මේ සතර පුභුල් කෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමානග. කවර සතර කෙනෙක යත්:

රූපය ප්‍රමාණ කොට ඇති රූපප්‍රසන්නය, ගුණසෛමය ප්‍රමාණ කොට ඇති සෞභසන්නය, රුක්‍ෂප්‍රතිපත්ති ප්‍රමාණ කොට ඇති රුක්‍ෂප්‍රසන්නය, ධර්මය ප්‍රමාණ කොට ඇති ධර්මප්‍රසන්න යි.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යාමානග.

41. යම් කෙනෙක් රූපයෙන් මැනගත්තු ද, යම් කෙනෙකුත් සෞභ-ප්‍රමාණයෙන් (පාගාදීම් විසින්) අනුගතවූතු ද, ඡන්දරුගවසට වැටුනාහු, ඔහු ඒ අරි ජනයා නො හඳුනත්.

42. ආධ්‍යාත්මිකගුණය ද නො දනියි. බැහැරි පිළිවෙත් ද නො දකී. හාත්පසින් ඇවිරීම් ඇති ඒ අඟු තෙමේ ඒකාන්තයෙන් සෞභප්‍රමාණ-යෙන් ගෙණ යනු ලැබේ.

43. ආධ්‍යාත්මික ගුණ ද නො දන්නේ ය. බැහැරි පිළිවෙත් දන්නේ ය. බාහිර සහකාරඵල දන්නා සුලු හෙ ද සෞභප්‍රමාණයෙන් ගෙණ යනු ලැබේ.

44. ආධ්‍යාත්මිකගුණ ද දන්නේ ය. බැහැරි පිළිවෙත් ද දන්නේ ය. ප්‍රකට විසින් දන්නා හේ සෞභප්‍රමාණයෙන් ගෙණ යනු නො ලැබේ.

4. 2. 2. 6

[සර්ග (සුගහල) සූත්‍රය]

16. මහණෙනි, මේ සතර පුභුල් කෙනෙක් ලෝකයෙහි ඇත. කවර සතර කෙනෙක යත්: රුග සහිත ය, ද්‍රෝණ සහිත ය, මෝන සහිත ය, මාත සහිත යි.

මහණෙනි, මේ සතර පුභුල්හු ලෝකයෙහි විද්‍යාමානග.

45. රජතීය රූපාදියෙහි සංරක්‍ෂන වූ ප්‍රයරූපය අහිතඤ්ඤා කරණ සුලු මොහයෙන් අධම වූ එයින් බැඳුනු සත්‍යයෝ භවබන්ධනය වඩත්.

46. අවිඤ්ඤා ජනයෝ රුගයෙන් උපන් ද්‍රෝණයෙන් උපන් මොහයෙකු ද උපන් දුක්සහිත වූ මතුයෙහිත් දුක් වඩන අකුශලකම් කෙරෙත්.

47. අවිද්‍යායෙන් වටා ගත්, ප්‍රඥවක්‍ෂ්‍යස් රහිත, එයින් ම අකු වූ, පුරුෂයෝ රුගාදීන් තුඩු පරිදි ම එහි වැටුනාහු අපි මෙබඳු ස්වභාව ඇත්තමහ යි නො සිතත් මය.

4. 2. 2. 7.

[අහි (මෙහත) සූත්‍රය]

17. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑමාත්තුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් අනෙපිඬු සිටුහුගේ අරුමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල සෑමාත්තුවර එක්තරු මහණෙක් සම්පකු විසින් දෂට්ඨ කලුරිය කෙළේ වෙයි. එසඳ බොහෝ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙපවත් සැල කළහ:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුලත් කර ඇත.

ඉධ භනෙන සාවච්ඡියං අඤ්ඤාතරො භික්ඛු අභිතා දට්ඨො කාලකතොති.

තභනුත¹ සො භික්ඛවෙ භික්ඛු චතතාරි අභිරුජ්ඣලාති මෙතෙනන විතෙනන ඵරි. සවෙ හි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු චතතාරි අභිරුජ්ඣලාති මෙතෙනන විතෙනන ඵරෙය්‍ය, ත හි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අභිතා දට්ඨො කාලං කරෙය්‍ය. කතමාති චතතාරි අභිරුජ්ඣලාති?

විරුපකං අභිරුජ්ඣලං, ඵරුපථං අභිරුජ්ඣලං, ඡබ්‍යාපුතතා අභිරුජ්ඣලං, කණ්ඨාගොතමකං අභිරුජ්ඣලං.

තභනුත සො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමාති චතතාරි අභිරුජ්ඣලාති මෙතෙනන විතෙනන ඵරි. සවෙ හි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමාති චතතාරි අභිරුජ්ඣලාති මෙතෙනන විතෙනන ඵරෙය්‍ය, ත හි සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අභිතා දට්ඨො කාලං කරෙය්‍ය.

අනුජාතාමි භික්ඛවෙ ඉමාති චතතාරි අභිරුජ්ඣලාති මෙතෙනන විතෙනන ඵරිත්ථං, අතතගුත්තරියා අතතරකබ්‍යං අතතපරිත්තායාති.

48. විරුපකෙහි මෙ මෙතතං මෙතතං ඵරුපථෙහි මෙ,
ඡබ්‍යාපුතෙහි මෙ මෙතතං මෙතතං කණ්ඨාගොතමකෙහි ව.

49. අපාදකෙහි මෙ මෙතතං මෙතතං දිපාදකෙහි² මෙ,
විතුප්පදෙහි මෙ මෙතතං මෙතතං බහුප්පදෙහි මෙ.

50. මා මං අපාදකො භිංසි මා මං හිංසි දිපාදකො,
මා මං විතුප්පදෙ භිංසි මා මං හිංසි බහුප්පදෙ.

51. සබ්බෙ සත්තා සබ්බෙ පාණා සබ්බෙ භූතා ව කෙවලා,
සබ්බෙ භද්‍රාති පසානතු මා කඤ්චි පාපමාගමා.

අප්පමාණො බුද්ධො අප්පමාණො ධම්මො. අප්පමාණො සබ්බො පඤ්ඤාචතතාති සිරිංසපාති³ අභිවිච්ඡිකා සතපදී උණණාතාහි සරඬු මුසිකා. කතා මෙ රකබා. කතා මෙ පරිත්තා. පටිකකමනතු භූතාති. සො'හං නමො භගවතො. තමො සත්තනතං සමමාසලුඬාතනති.

4. 2 2. 8

[දෙවදතනසුතනං]

18. ඵකං සමයං භගවා ඤාණසෙ විහරති ගිජ්ඣක්ඛුපං පබ්බතෙ අවිර-පකකතෙන දෙවදතෙන. තත්‍ර ඛො භගවා දෙවදතනං ආරබ්භ භික්ඛු ආමනෙතසි:

අතතවධාය භික්ඛවෙ දෙවදතනස්ස ලාභසකකාරසිලොකො උදපාදි පරාභවාය භික්ඛවෙ දෙවදතනස්ස ලාභසකකාරසිලොකො උදපාදි.

1. ත හි නුත - මජ්ඣ. 2. දිපාදකෙහි - මජ්ඣ. 3. සරිසපාති - මජ්ඣ.

වහන්ස, මේ සැවැත්නුවර අන්‍යතර හික්කුපෙක් සඳීදූවට ව කාලක්‍රියා කෙළේය යනුයි.

මහණෙනි, ඵ්ඛාන්තයෙන් ඵ් මහණ සතර අභිරුප්කුල මෙන්සිතින් නොපැහැසිය. මහණෙනි, ඵ් මහණ ඉදිත් සතර අභිරුප්කුල මෙන්සිතින් පැහැසි නම්, මහණෙනි, ඵ් මහණ සපුහු විසින් දූවට ව කල්පරිය නොකරන්නේ ම ය. කවර අභිරුප්කුල සතරෙක යත්:

විරූපකක අභිරුප්කුලය, ඵරූපථ අභිරුප්කුලය, ඡබ්‍යාපුතත අභිරුප්කුලය, කණ්භාගොතමක අභිරුප්කුල යි.

මහණෙනි, ඵ් මහණ ඵඛාන්තයෙන් මේ සතර අභිරුප්කුල මෙන්සිතින් නොපැහැසිය. මහණෙනි, ඵ් මහණ මේ සතර අභිරුප්කුල මෙන්සිතින් පැහැසි නම්, මහණෙනි, ඵ් මහණ සපුහු විසින් දූවට ව කල්පරිය නොකරන්නේ ම ය. මහණෙනි, මේ සතර අභිරුප්කුල මෙන්සිතින් පහස්තට අනුදුනිමි. තමාගේ ගුණික පිණිසය, තමාගේ රකවල පිණිසය, තමාගේ පිරිත් පිණිස යි.

48. මාගේ මෛත්‍රිය විරූපකක අභිරුප්කුලයන් හා වේවා. මාගේ මෛත්‍රිය ඵරූපථ අභිරුප්කුලයන් හා වේවා. මාගේ මෛත්‍රිය ඡබ්‍යාපුතත-අභිරුප්කුලයන් හා වේවා. මාගේ මෛත්‍රිය කණ්භාගොතමක අභිරුප්කුලයන් හා වේවා.

49. මාගේ මෛත්‍රිය අපාදක සතුන් හා වේවා. මාගේ මෛත්‍රිය ද්විපාදක සතුන් හා වේවා. මාගේ මෛත්‍රිය චතුෂ්පාදක සතුන් හා වේවා. මාගේ මෛත්‍රිය බහුපාදක සතුන් හා වේවා.

50. අපාදක සතෙක් තහමක් මා පෙළුවා. ද්විපාදක සතෙක් තහමක් මා පෙළුවා. චතුෂ්පාදක සතෙක් තහමක් මා පෙළුවා. බහුපාදක සතෙක් තහමක් මා පෙළුවා.

51. සියලු සත්ත්වයෝ, සියලු ප්‍රාණයෝ, සියලු භූතයෝ යන හැම හඳු ද දකින්නා. කිසිවකු කරු අනිමිතයෙන් නො එළඹේවා.

බ්‍රහ්මරහතය ගුණවශයෙන් අප්‍රමාණ වෙයි. ධර්මරහතය ගුණවශයෙන් අප්‍රමාණ වෙයි. සංසාරරහතය ගුණවශයෙන් අප්‍රමාණ වෙයි. අභියෝගොනුහුත්‍රය, සියපාය, මකුළුය, ගෘහගොඩා (සුහුහු) ය, මිය යන සිරිසප්පාතිහු ගුණ විසින් ප්‍රමාණවත්හ. මා විසින් රකවල් කරණ ලදී. මා විසින් පිරිත් කරණ ලදී. භූතයෝ බැස යෙත්වා. ඵ් මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තමසකාරකෙරෙමි. සත් සම්බුදුවරාතට තමසකාර කෙරෙමි.

4. 2. 2. 8.

[දෙවදත්ත සූත්‍රය]

18. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙව්දත්ත (සතුන් බිඳ) බැසගිය නොබෝකල් ඇතිවත් ම රජගහ නුවර සමීපයෙහි භික්ෂුකුළුපච්චවෙති වැඩ වෙසෙති. එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙව්දත්ත අරගයා හික්කුන් ඇමතු යේක:

මහණෙනි, ආත්මිවධය පිණිස දෙවදත්තගට ලාභසත්කාර යශස් උද දිය. මහණෙනි, පරාගවය පිණිස දෙව්දත්තට ලාභසත්කාර යශස් උද දිය.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කදලී අත්තවධාය ඵලං දෙති, පරුහවාය ඵලං දෙති, ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ අත්තවධාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උදපාදි පරුහවාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උදපාදි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වෙථ අත්තවධාය ඵලං දෙති, පරුහවාය ඵලං දෙති, ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ අත්තවධාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උදපාදි පරුහවාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උදපාදි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ තළො අත්තවධාය ඵලං දෙති, පරුහවාය ඵලං දෙති, ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ අත්තවධාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උදපාදි පරුහවාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උදපාදි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අස්සතරී අත්තවධාය ගබ්භං ගණ්භාති, ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ අත්තවධාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උදපාදි පරුහවාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උදපාදිති.

52. ඵලං වෙ කදලීං හන්ති ඵලං වෙථං ඵලං තළං,
සකකාරො කාපුරිසං හන්ති ගබ්භො අස්සතරීං යථා'ති

4. 2. 2. 9.

[පඨානසුත්තං]

19. චත්තාරිමාති භික්ඛවෙ පඨානාති, කතමාති චත්තාරි?

සංවරප්පධානං, පභාණප්පධානං, භාවනප්පධානං, අනුරකම්මප්පධානං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ සංවරප්පධානං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරිසං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්ඨාති පදහති. ඉදං චූළිචති භික්ඛවෙ සංවරප්පධානං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ පභාණප්පධානං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභාණය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරිසං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්ඨාති පදහති. ඉදං චූළිචති භික්ඛවෙ පභාණප්පධානං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ භාවනප්පධානං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති චිරිසං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්ඨාති පදහති. ඉදං චූළිචති භික්ඛවෙ භාවනප්පධානං.

මහණෙනි, යම්සේ කෙසෙල් ආත්මවධය පිණිස ඵල දේ ද, පිරිනිම පිණිස ඵල දේ ද, මහණෙනි, ඵපරිදි ම ආත්මවධය පිණිස දෙවිදත්තට ලාභසත්තකාර යශස් උද්භිසි පරුහවය පිණිස දෙවිදත්තට ලාභසත්තකාර යශස් උද්භිසි.

මහණෙනි, යම්සේ නුණවතය ආත්මවධය පිණිස ඵල දේ ද, පරුහවය පිණිස ඵල දේ ද, මහණෙනි, ඵපරිදි ම ආත්මවධය පිණිස දෙවිදත්තට ලාභසත්තකාර යශස් උද්භිසි පරුහවය පිණිස දෙවිදත්තට ලාභසත්තකාර යශස් උද්භිසි.

මහණෙනි, යම්සේ රණනුණ ආත්මවධය පිණිස ඵල දේ ද, පරුහවය පිණිස ඵල දේ ද, මහණෙනි, ඵපරිදි ම ආත්මවධය පිණිස දෙවිදත්තට ලාභ සත්තකාර යශස් උද්භිසි පරුහවය පිණිස දෙවිදත්තට ලාභ සත්තකාර යශස් උද්භිසි.

මහණෙනි, යම්සේ (වෙලබ්බ කුසා ගද්ධුවාට ද) අභවතරිය ආත්මවධය පිණිස ගජ්ඣණී ද, මහණෙනි, ඵපරිදි ම ආත්මවධය පිණිස දෙවිදත්තට ලාභ සත්තකාර යශස් උද්භිසි පරුහවය පිණිස දෙවිදත්තට ලාභසත්තකාර යශස් උද්භිසි.

52. යම්සේ ඵලය කෙහෙල තස්තේ ම වේ ද, ඵලය මහනුණ තස්තේ ම වේ ද, ඵලය රණනුණ තස්තේ ම වේ ද, ගබ්බ වෙලබ්බ තස්තේ ම වේ ද, ඵපරි සත්තකාරය කුපුරිස් තසා.

4. 2. 2. 9.

[පටිථාන සූත්‍රය]

19. මහණෙනි, මේ ප්‍රධන් විශ්ඤානේ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

සංවර ප්‍රධන් විශ්ඤාන, ප්‍රභාණ ප්‍රධන් විශ්ඤාන. භාවනා ප්‍රධන් විශ්ඤාන, අනුරක්ඛණා ප්‍රධන් විශ්ඤාන

මහණෙනි, සංවර ප්‍රධන් විශ්ඤාන කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ නුපත් ලමු අකුසල දහමුත් නුපදනා සදහා ඡන්දය උපදවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, විශ්ඤාන කෙරෙයි, සිත තීර කොට ගනියි. මහණෙනි, මේ සංවර ප්‍රධන් විශ්ඤාන යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ප්‍රභාණ ප්‍රධන් විශ්ඤාන කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ලමු අකුසල දහමුත් දුරලකු සදහා ඡන්දය උපදවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, විශ්ඤාන කෙරෙයි, සිත තීර කොට ගනියි. මහණෙනි, මේ ප්‍රභාණ ප්‍රධන් විශ්ඤාන යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, භාවනා ප්‍රධන් විශ්ඤාන කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ නුපත් කුසල් දහමුත් උපදනා සදහා ඡන්දය උපදවයි, ව්‍යායාම කෙරේ, විශ්ඤාන කෙරෙයි, සිත තීර කොට ගනියි. මහණෙනි, මේ භාවනා ප්‍රධන් විශ්ඤාන යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ අනුරක්කණපපඛානං? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උපපන්නානං කුසලානං ධම්මානං සීතියා අසමෝසාය භියොහාචාය වෙසුල්ලාය භාවතාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති පිරියං ආරහති විතතං පග්ගණ්හාති පදහති. ඉදං ද්විවති භික්ඛවෙ අනුරක්කණපපඛානං.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරි පඛානානීති.

53. සංවරො ව පහාණං ව භාවතා අනුරක්කණ,
එතෙ පඛානා චත්තාරො දෙසිතාදිවබ්බුතා,
යෙහි භික්ඛු ඉධාතාපි බ්බං දුක්ඛස්ස පාපුණෙති.

4. 2. 2. 10.

[අධම්මකසුන්තං]

20. යස්මිං භික්ඛවෙ සමයෙ රාජානො අධම්මිකා හොනති, රාජයුත්තාපි තස්මිං සමයෙ අධම්මිකා හොනති. රාජයුත්තෙයු අධම්මිකෙයු ම්‍රාහවණ-ගහපතිකාපි තස්මිං සමයෙ අධම්මිකා හොනති. ම්‍රාහවණගහපතිකෙයු අධම්මිකෙයු තෙගමජාතපදපි තස්මිං සමයෙ අධම්මිකා හොනති. තෙගම-ජාතපදෙයු අධම්මිකෙයු විසමං වජ්ඣිමසුරියා පරිවත්තනාති, විසමං වජ්ඣිමසුරියෙයු පරිවත්තනෙතෙයු විසමං තකඛතතාති තාරකරුපාති පරි-වත්තනාති. විසමං තකඛතෙතෙයු තාරකරුපෙයු පරිවත්තනෙතෙයු විසමං රතතිඤ්චා පරිවත්තනාති. විසමං රතතිඤ්චෙයු පරිවත්තනෙතෙයු විසමං මාසඛිමාසා පරිවත්තනාති. විසමං මාසඛිමාසෙයු පරිවත්තනෙතෙයු විසමං උතුසංවච්ඡරං පරිවත්තනාති. විසමං උතුසංවච්ඡරෙයු පරිවත්තනෙතෙයු විසමං වාතා වායනති විසමා අපඤ්ඤා, විසමං වාතෙයු වායනෙතෙයු විසමෙයු අපඤ්ඤෙයු දෙවතා පරිකුපිතා භවනති. දෙවතායු පරිකුපිතායු දෙවො ත සම්මාධාරං අනුප්පවෙච්ඡති. දෙවෙ ත සම්මා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡනො විසමපාකීති සස්සාති භවනති. විසමපාකීති¹ භික්ඛවෙ සස්සාති මනුස්සා පරිභුඤ්ඤානා අප්පායුකා ව හොනති. දුක්ඛණ්ණං ව දුක්ඛලා ව බව්හාබාධා ව.

යස්මිං භික්ඛවෙ සමයෙ රාජානො ධම්මිකා හොනති, රාජයුත්තාපි තස්මිං සමයෙ ධම්මිකා හොනති. රාජයුත්තෙයු ධම්මිකෙයු ම්‍රාහවණගහපතිකාපි තස්මිං සමයෙ ධම්මිකා හොනති. ම්‍රාහවණගහපතිකෙයු ධම්මිකෙයු තෙගම-ජාතපදපි තස්මිං සමයෙ ධම්මිකා හොනති. තෙගමජාතපදෙයු ධම්මිකෙයු සමං වජ්ඣිමසුරියා පරිවත්තනාති. සමං වජ්ඣිමසුරියෙයු පරිවත්තනෙතෙයු සමං තකඛතතාති තාරකරුපාති පරිවත්තනාති. සමං තකඛතෙතෙයු තාරකරුපෙයු පරිවත්තනෙතෙයු සමං රතතිඤ්චා පරිවත්තනාති. සමං රතතිඤ්චෙයු පරි-වත්තනෙතෙයු සමං මාසඛිමාසා පරිවත්තනාති. සමං මාසඛිමාසෙයු පරිවත්තනෙතෙයු සමං උතුසංවච්ඡරං පරිවත්තනාති. සමං උතුසංවච්ඡරෙයු පරිවත්තනෙතෙයු සමං² වාතා වායනති. සමං පඤ්ඤා, සමං² වාතෙයු වායනෙතෙයු සමෙයු පඤ්ඤෙයු දෙවතා අපරිකුපිතා භවනති. දෙවතායු අපරිකුපිතායු දෙවො සම්මා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡති. දෙවෙ සම්මා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡනො සමපාකීති සස්සාති භවනති. සමපාකීති භික්ඛවෙ සස්සාති මනුස්සා පරිභුඤ්ඤානා දීඝායුකා ව හොනති. වණණවනො ව බලවනො ව අප්පාබාධා වා'ති.

1. විසමපාකීති - මජ්ඣිම.

2. අභිසමං - පිටු.

මහණෙනි, අනුරක්ෂණ ප්‍රධන් වියහිය නම් කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණ උපන් කුසල් දහමුත්තේ සපිහිය සදහා විනාශ නොවන බව සදහා බොහෝ වන බව සදහා විපුල වන බව සදහා භාවනායෙන් පරිපුර්ණ වන බව සදහා ඡන්දය උපදවයි. ව්‍යායාම කෙරෙයි, විශ්කාරම කෙරෙයි, සිත තීර කොට ගනියි. මහණෙනි, මේ අනුරක්ෂණ ප්‍රධන් වියහි යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රධන් වියහියෝ යි.

53. මෙසත්තෙහි කෙලෙස් නවන මහණෙක් යමෙකින් දූෂණයට පැමිණේ ද, ඔහුට සංවරය හා ප්‍රත්‍යායෝග හා භාවනාව හා අනුරක්ෂණව හා මේ සතර ප්‍රධන් වියහියෝ ආදිහැබෙනු බුදුන් විසින් දෙසන ලදහ.

4. 2. 2. 10.

[අබමමික සුත්‍රය]

20. මහණෙනි, යම් කලෙක්හි රජදරුවෝ අධාර්මික වෙත් ද, එකල රජපුරුෂයෝ ද අධාර්මික වෙති. රජපුරුෂයන් අධාර්මික වූ කල බ්‍රාහ්මණ-ගාහපතිහු ද අධාර්මික වෙති. බ්‍රාහ්මණගාහපතින් අධාර්මික වූ කල නිගම ජනපද වාසීහු ද අධාර්මික වෙති. නිගම ජනපද වාසීන් අධාර්මික වූ කල වජ්‍රසුරියෝ විෂම ව වැටෙත්. විෂම ව වජ්‍රසුරියන් වැටෙතා කල නක්ෂත්‍ර තාරකාරූපයෝ විෂම ව වැටෙත්. විෂම ව නක්ෂත්‍ර තාරකාරූපයන් ප්‍රවාතන වූ කල රුත්‍රිඤ්චයෝ විෂම ව පවතිත්. විෂම ව රුත්‍රිඤ්චයන් පවත්නා කල මාසාචීමාසයෝ විෂම ව පවතිත්. විෂම ව මාසාචීමාසයන් පවත්නා කල සාතු සංවත්සරයෝ විෂම ව පවතිත්. විෂම සාතු සංවත්සරයන් පවත්නා කල දෘඪ හෝ මද වූ, නො මග ගත් වාත විෂම ව හමයි. දෘඪ හෝ මද වූ, නො මග ගත් වාත විෂම ව හමන කල්හි දෙවතාවෝ ප්‍රකූපිත වෙත්. දෙවතාවන් ප්‍රකූපිත වූ කල මනා දහරින් වැසි නො වසයි. වෘෂි සමයක් ධාරුයෙන් නො වස්නා කල ශසයෝ විෂම ව පැසෙත්. මහණෙනි, විෂමපාති ශසයන් වළඳ කරණ මිනිස්සු අප්‍රාසුෂක වෙත්. දුළුණි ද චේත්. දුළුල ද චේත්. බොහෝ ආබාධ ඇති ද වෙත්.

මහණෙනි, යම් කලෙක රජදරුවෝ ධාර්මික වෙත් ද, එකමයෙහි රජපුරුෂයෝ ද ධාර්මික වෙත්. රජපුරුෂයන් ධාර්මික වූ කල බ්‍රාහ්මණ ගාහපතිහු ද ධාර්මික වෙත්. බ්‍රාහ්මණ ගාහපතින් ධාර්මික වූ කල නිගම ජනපද වාසීහු ද ධාර්මික වෙත්. නිගම ජනපද වාසීන් ධාර්මික වූ කල සදහිරු දෙදෙනා සම ව පවතිත්. සම ව සද හිරු දෙදෙනා පවත්නා කල නක්ෂත්‍ර තාරකාරූපයෝ සම ව පවතිත්. සම ව නක්ෂත්‍ර තාරකාරූපයන් පවත්නා කල දව ර සම ව පවති. සම ව දව ර පවත්නා කල මසධිමස් සම ව පවතියි. සම ව මසධිමස් පවත්නා කල සාතු සංවත්සර සම ව පවති. සම ව සාතු සංවත්සර පවත්නා කල අවිෂම වූ නිසි මග ගත් වාතයෝ සම ව හමත්. අවිෂම වූ නිසි මග ගත් වාත සම ව හමන කල දෙවතාවෝ ප්‍රකූපිත නො වෙත්. දෙවතාවන් ප්‍රකූපිත නොවූ කල වෘෂි සමයක් ධාරුයෙන් වස්නේ ය. වෘෂි සමයක් ධාරුයෙන් වස්නා කල ශසය ඵලයෝ සමපාති වෙත්. මහණෙනි, මිනිස්සු සමපාති ශසය ඵලයන් වළඳ කරන්නාහු දීඝායුෂක ද වෙති. වණ්චන් ද වෙති. බලවන් ද වෙති. අල්පාබාධන් වෙති.

54. ගුහනං චෙ තරමානානං ජිමං ගච්ඡති පුඬගචො,
සබ්බං තා ජිමං ගච්ඡන්ති තෙතො ජිමං ගතෙ සති.
55. එවමෙව මනුස්සොසු යො හොති සෙට්ඨසම්මතො,
සො චෙ අධම්මං වරති පභෙව ඉතරා පජා,
සබ්බං රට්ඨං දුබං සෙති රාජා චෙ හොතධම්මකො.
56. ගුහනං චෙ තරමානානං උජ්ජං ගච්ඡති පුඬගචො,
සබ්බං තා උජ්ජං ගච්ඡන්ති තෙතො උජ්ජගතෙ සති.
57. එවමෙව මනුස්සොසු යො හොති සෙට්ඨසම්මතො,
සො චෙව¹ ධම්මං වරති පභෙව ඉතරා පජා,
සබ්බං රට්ඨං දුබං සෙති රාජා චෙ හොති ධම්මකොති.

පතනකම්මවග්ගො දුතියො.

තසස්ස අයනං:

පතනකම්මං අනණකො සමුහමි නිරයා රූපෙන පඤ්චමං,
සරුග අභිතා දෙවදත්තො පබාතං අධම්මිකෙන වා'ති.

1, සො සංච - 2ජසං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

54. තරණය කරණ ගොනුන් අතුරෙහි ප්‍රභවයා කුටිල ව යේ නම් ඒ නායක ගවයා කුටිල ව ගිය කල්හි සෙසු හැම ගවයෝ කුටිල ව යෙත්.

55. එපරිදි ම මිනිසුන් අතුරෙහි යම් මිනිසෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ සමමත වේ නම් හෙම අධිෂ්ඨකෙරේ නම් ඉතිරි ප්‍රජාව කැලමය. රජ තොදුහැමි වේ නම් මුළු රට දූෂිත වේ.

56. තරණය කරණ ගොනුන් අතුරෙහි ප්‍රභවයා අකුටිල ව යේ නම් නායකයා සාඤ්ච යන් ම එ හැම ගවයෝ සාඤ්ච යෙත්.

57. එපරිදි ම මිනිසුන් කෙරෙහි යම් මිනිසෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ සමමත වේ ද, හෙ ද දහම් පුරු නම්, ඉතිරි ප්‍රජාව කැලම ය. රජ ධාර්මික වේ නම් මුළු රට සුඛිත වෙයි.

පහතකමම වගීය දෙවැනි යි.

එහි උඤ්ඤාය:

පහතකමම සූත්‍රය, අතණ සූත්‍රය, සමුගම සූත්‍රය, තීරය සූත්‍රය, පස්වත රූප සූත්‍රය, සරුග අභි සූත්‍ර දෙකය, දෙවදහත සූත්‍රය, පඛාත සූත්‍රය, අධිමමික සූත්‍රය සමග දශය යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

3. අපණ්ණකවගොහා

4. 2. 3. 1.

[පඬාන-අපණ්ණක පටිපදසුතනං]*

[සාමජිහිදනං]

21. චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අපණ්ණකනං¹ පටිපදං පටිපනො හොති. යොනි වස්ස ආරඬා හොති. ආසවානං බයාය. කතමෙහි චතුති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති, බහුසුඤ්ඤා හොති, ආරඬවිරියො හොති, පඤ්ඤවා හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අපණ්ණකනං පටිපදං පටිපනො හොති, යොනි වස්ස ආරඬා හොති, ආසවානං බයායාති.

4. 2. 3. 2

[දිට්ඨි-අපණ්ණක පටිපදසුතනං]

22. චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අපණ්ණකනං¹ පටිපදං පටිපනො හොති, යොනි වස්ස ආරඬා හොති ආසවානං බයාය. කතමෙහි චතුති?

තෙකනිමමච්ඡිතකොත. අව්‍යාපාදච්ඡිතකොත, අර්ථිංසාච්ඡිතකොත, සම්මා දිට්ඨියා.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අපණ්ණකනං පටිපදං පටිපනො හොති, යොනි වස්ස ආරඬා හොති ආසවානං බයායාති.

4. 2. 3. 3

[අසප්පුරිස-වට්ඨිකාසුතනං]

23. චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො අසප්පුරිසො වෙදිතබ්බො. කතමෙහි චතුති?

ඉධ භික්ඛවෙ අසප්පුරිසො යො හොති පරස්ස අවණ්ණො, තං අප්පට්ඨොපි පාතුකරොති, කො පන වාදෙ ප්‍රට්ඨස්ස. ප්‍රට්ඨො බො පන පඤ්ඤාභිනිතො අභාපෙත්වා අලම්බිත්වා² පරිපුරං චිත්තාරෙන පරස්ස අවණ්ණං භාසිතා හොති. වෙදිතබ්බමෙතං භික්ඛවෙ අසප්පුරිසො අයං භවන්ති.

පුනචපරං භික්ඛවෙ අසප්පුරිසො යො හොති පරස්ස වණ්ණො, තං ප්‍රට්ඨොපි න පාතුකරෙති. කො පන වාදෙ අප්‍රට්ඨස්ස. ප්‍රට්ඨො බො පන පඤ්ඤාභිනිතො භාපෙත්වා ලම්බිත්වා අපරිපුරං අචිත්තාරෙන පරස්ස වණ්ණං භාසිතා හොති. වෙදිතබ්බමෙතං භික්ඛවෙ අසප්පුරිසො අයං භවන්ති.

පුනචපරං භික්ඛවෙ අසප්පුරිසො යො හොති අත්තනො අවණ්ණො, තං ප්‍රට්ඨොපි න පාතුකරෙති කො පන වාදෙ අප්‍රට්ඨස්ස. ප්‍රට්ඨො බො පන පඤ්ඤාභිනිතො භාපෙත්වා ලම්බිත්වා අපරිපුරං අචිත්තාරෙන අත්තනො අවණ්ණං භාසිතා හොති. වෙදිතබ්බමෙතං භික්ඛවෙ අසප්පුරිසො අයං භවන්ති.

1 අපණ්ණකපටිපදං - මජ්ඣං 2 'අලම්බිත්වා' අ. අලම්බිත්වා - මජ්ඣං.

* උද්දසන 'ආරඬවිරියො'හි පදඤ්ඤා, 'සමමාදිට්ඨියා'හි පදඤ්ඤා උපාදය පබ්බාසුතනන්ති ව, දිට්ඨිසුඤ්ඤාන්ති ව ද්‍රව්‍යා.

3. අපරිණාමික වර්ග

4. 2. 3. 1.

[පඛාන-අපරිණාමිකපටිපදා සූත්‍රය]

[සැවැන්තිදානයි]

21. මහණෙනි, සතර දහමෙකින් සමන්විත මහණ අවිරුද්ධ ප්‍රතිපදාවට පිළිපත්තේ වෙයි. අභිභාවය පිණිස කරුණු ද ඔහුට සම්පූර්ණ වෙයි. කවර සතර දහමින යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ඛත්‍රුහි වෙයි. රුකුළු වැර දැනියේ වෙයි. පාණතියේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර දහමින් සමන්විත මහණ අවිරුද්ධ ප්‍රතිපදාවට පිළිපත්තේ වෙයි. අභිභාවය පිණිස ඔහු විසින් හේතු ද ආරථි වෙයි.

4. 2. 3. 2.

[දිවයි-අපරිණාමිකපටිපදා සූත්‍රය]

22. මහණෙනි, සතර දහමෙකින් සමන්විත මහණ අවිරුද්ධ ප්‍රතිපදාවට පිළිපත්තේ වෙයි. අභිභාවය පිණිස හේතු ද ඔහු විසින් ආරථි වෙයි. කවර සතර දහමින යත්:

තෙහෙණුමා විතකියෙන, අව්‍යාපාද විතකියෙන, අවිතිංසා විතකියෙන, සමාන්දාභටියෙන යි.

මහණෙනි, මේ සතර දහමින් සමන්විත මහණ අවිරුද්ධ ප්‍රතිපදාවට පිළිපත්තේ වෙයි. අභිභාවය පිණිස හේතු ද ඔහු විසින් ආරථි වෙයි.

4. 2. 3. 3.

[අසප්පරිස-විමුක්තා සූත්‍රය]

23. මහණෙනි, සතර දහමෙකින් සමන්විත වූයේ අසප්පරිස යි දතයුතු ය. කවර සතර දහමින යත්:

මහණෙනි, මෙලොවහි අසප්පරිස මෙරමාගේ යම් අගුණයක් ඇත් ද, එය නොපුළුවනා ලද්දේත් පාල නොකෙරෙයි. පුළුවනා ලද්දහු පිළිබඳ ව කවර කපාය. පුළුවනා ලද්දේ ප්‍රශ්න පිණිස එළවන ලද්දේ පිරිහෙලා වසා පරිපූර්ණ කොට විතර විසින් මෙරමාගේ නුගුණ කියනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ හවත් අසප්පරිස යි තෙල දත යුතුය.

තවද මහණෙනි, අසප්පරිස මෙරමාගේ යම් ගුණයක් ඇත් ද, එය විවාරණ ලද්දේත් පාල නොකෙරෙයි. නො විවාරණ ලද්දහු පිළිබඳ ව කවර කපාය. විවාරණ ලද්දේ ප්‍රශ්න පිණිස එළවන ලද්දේ පිරිහෙලා වසා අපරිපූර්ණ කොට, නො විතර විසින් මෙරමාගේ ගුණ කියනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ හවත් අසප්පරිස යි තෙල දත යුතුය.

තව ද මහණෙනි, අසප්පරිස තමාගේ යම් අගුණයක් ඇත් ද, එය පුළුවනා ලද්දේත් පාල නොකෙරෙයි. නුපුළුවනා ලද්දහු පිළිබඳ ව කවර කපාය. පුළුවනා ලද්දේ ප්‍රශ්නයට කැඳවන ලද්දේ පිරිහෙලා වසා අපරිපූර්ණ කොට නො විතර විසින් තමාගේ නුගුණ කියනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ හවත් අසප්පරිස යි තෙල දත යුතුය.

පුතවපරං භික්ඛවෙ අසපුරිසො යො හොති අත්තනො වණ්ණො, තං අපුට්ඨොපි පාතුකරෙති, කො පන වාදෙ පුට්ඨං පුට්ඨො බො පන පඤ්ඤාභි-
නිතො අභාපෙඤා අලමෙඤා පරිපුරං විජාරෙත අත්තනො වණ්ණං
භාසිතා හොති. වෙදිතබ්බමෙතං භික්ඛවෙ අසපුරිසො අයං භවන්ති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අසපුරිසො
වෙදිතබ්බො.

වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො අසපුරිසො වෙදිතබ්බො.
කතමෙහි වතුහි?

ඉධ භික්ඛවෙ අසපුරිසො යො හොති පරස්ස අවණ්ණො, තං පුට්ඨොපි ත
පාතුකරෙති, කො පන වාදෙ අපුට්ඨං. පුට්ඨො බො පන පඤ්ඤාභිනිතො
භාපෙඤා ලමෙඤා අපරිපුරං අවිජාරෙත පරස්ස අවණ්ණං භාසිතා හොති.
වෙදිතබ්බමෙතං භික්ඛවෙ අසපුරිසො අයං භවන්ති.

පුතවපරං භික්ඛවෙ අසපුරිසො යො හොති පරස්ස වණ්ණො, තං
අපුට්ඨොපි පාතුකරෙති, කො පන වාදෙ පුට්ඨං. පුට්ඨො බො පන පඤ්ඤාභි-
නිතො අභාපෙඤා අලමෙඤා පරිපුරං විජාරෙත පරස්ස වණ්ණං භාසිතා
හොති. වෙදිතබ්බමෙතං භික්ඛවෙ අසපුරිසො අයං භවන්ති.

පුතවපරං භික්ඛවෙ අසපුරිසො යො හොති අත්තනො අවණ්ණො, තං
අපුට්ඨොපි පාතුකරෙති, කො පන වාදෙ පුට්ඨං. පුට්ඨො බො පන
පඤ්ඤාභිනිතො අභාපෙඤා අලමෙඤා පරිපුරං විජාරෙත අත්තනො
අවණ්ණං භාසිතා හොති. වෙදිතබ්බමෙතං භික්ඛවෙ අසපුරිසො අයං භවන්ති.

පුතවපරං භික්ඛවෙ අසපුරිසො යො හොති අත්තනො වණ්ණො, තං
පුට්ඨොපි ත පාතුකරෙති, කො පන වාදෙ අපුට්ඨං. පුට්ඨො බො පන
පඤ්ඤාභිනිතො භාපෙඤා ලමෙඤා අපරිපුරං අවිජාරෙත අත්තනො වණ්ණං
භාසිතා හොති. වෙදිතබ්බමෙතං භික්ඛවෙ අසපුරිසො අයං භවන්ති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො අසපුරිසො වෙදි-
තබ්බො.

සෙසංථාපි භික්ඛවෙ චට්ඨකා යඤ්ඤදෙව රතනං වා දිවසං¹ වා ආනිතා
හොති. තාවදෙවස්සා තිබ්බං ගිරෙත්තං පච්චුපට්ඨිතං හොති සංස්සාපි
සසුරෙපි සාමිකෙපි අත්තමසො දුසකම්මකරපොරිසෙසු. සා අපරෙත සමයෙන
සංචාසමකාය විස්සාසමකාය සංස්සාපි සසුරෙපි සාමිකෙපි චම්මාගා අපෙඨ,
කිං පන තුලෙහ ජාතාථාති.

1. දිවං වා - ඡෙයං.

තව ද මහණෙනි, අසත්පුරුෂ තමාගේ යම් ගුණයෙක් ඇත් ද, එය නො විචාරණ ලද්දේත් පහළ කෙරෙයි. විචාරණ ලද්දහු පිළිබඳ ව කවර කථාය. පුළුල්විතා ලද්දේ ප්‍රශ්නයට පෙරට ගන්නා ලද්දේ නො පිරි-හෙළා නො වසා පරිපූර්ණ කොට විශාර විසින් තමාගේ ගුණ කියනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ හවත් අසත්පුරුෂ ය යි තෙල දහසුතුය.

මහණෙනි, මේ සතර දහමින් සමකාගත වූයේ අසත්පුරුෂ ය යි දත-සුතුයි.

මහණෙනි, සතර දහමෙකින් සමකාගත වූයේ සත්පුරුෂ ය යි දත-සුතුය. කවර සතර දහමින යත්:

මහණෙනි, මේ ලොවිහි සත්පුරුෂ මෙරමාගේ යම් අගුණයෙක් ඇත් ද, එය විචාරණ ලද්දේත් පහළ නො කෙරෙයි. නො විචාරණ ලද්දහු පිළිබඳ ව කවර කථාය. විචාරණ ලද්දේ ප්‍රශ්නයට පෙරට ගන්නා ලද්දේ පිරිහෙළා වසා අපරිපූර්ණ කොට නො විතර විසින් මෙරමාගේ ගුණ කියනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ හවත් සත්පුරුෂ ය යි තෙල දහසුතුය.

තව ද මහණෙනි, සත්පුරුෂ මෙරමාගේ යම් ගුණයෙක් ඇත් ද, එය නො විචාරණ ලද්දේත් පහළ කෙරෙයි. විචාරණ ලද්දහු පිළිබඳ ව කවර කථාය. විචාරණ ලද්දේ ප්‍රශ්නයට ඉදිරිපත් කරණ ලද්දේ නො පිරිහෙළා නො වසා පරිපූර්ණ කොට විශාර විසින් මෙරමාගේ ගුණ කියනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ හවත් සත්පුරුෂ ය යි තෙල දහසුතුය.

තවද මහණෙනි, සත්පුරුෂ තමාගේ යම් අගුණයෙක් ඇත් ද, එය නො විචාරණ ලද්දේත් පහළ කෙරෙයි. විචාරණ ලද්දහු පිළිබඳ ව කවර කථාය. විචාරණ ලද්දේ ප්‍රශ්නයට තහාගන්නා ලද්දේ නො පිරිහෙළා නො වසා පරිපූර්ණ කොට විශාර විසින් තමාගේ අගුණ කියනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ හවත් සත්පුරුෂ ය යි තෙල දහසුතුය.

තව ද මහණෙනි, සත්පුරුෂ තමාගේ යම් ගුණයෙක් ඇත් ද, එය විචාරණ ලද්දේත් පහළ නො කෙරෙයි. නො විචාරණ ලද්දහු පිළිබඳ ව කවර කථාය. විචාරණ ලද්දේ ප්‍රශ්නයට මතු කොට ගන්නා ලද්දේ පිරිහෙළා වසා අපරිපූර්ණ කොට නො විතර විසින් තමාගේ ගුණ කියනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ හවත් සත්පුරුෂ ය යි තෙල දහසුතුය.

මහණෙනි, මේ සතර දහමින් සමකාගත වූයේ සත්පුරුෂ ය යි දහසුතුයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි වඩුකාවක් (අලුත විවාපත් කතක්) යම් ම රැකෙක හෝ දවසෙක හෝ කැඳවා ගෙනෙත ලදු වූ ද, ආ අලුත ආයට තැන්දතියත් කෙරෙහි දු මසිලනුවත් කෙරෙහි දු සමුතත් කෙරෙහි දු යටත් පිරිසෙසින් දස්කම්කරුපුරිස් කෙරෙහි දු තියුණු විලිබිය එළඹ සිටියේ වෙයි. ඔ පසුකල සහවාසයට ගොස් විශවාසයට ගොස් තැන්දතියකට ද මසිලනුවනට ද සමුතනට ද මෙයේත් කියයි: ඉවත යා, තෙපි ඩුමක් දත්තාව යි.

එවමෙව බො භික්කවෙ ඉබෙකවෙවා භික්ඛු යඤ්ඤදෙව රතනිං වා දිවසං වා අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිතො හෙති, තාවදෙවස්ස තිබ්බං භිරුතනපපං පච්චුප්පිතං හෙති භික්ඛුසු භික්ඛුනීසු උපාසකෙසු උපාසිකාසු අනුමතො ආරුචිකසමණ්ණඥෙසෙසු. සො අපරෙත සමයෙන සංවාසමනාය විස්සාසමනාය ආචරියමි උපස්සියමි එවමාහ. අපෙථ, කිං පන තුමෙහ ජාතාථාති.

තසමාභිභ භික්කවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: අබ්‍රුතාගතවට්ඨකාසමෙත වෙනසා විහරියාමාති. එවං හි වො භික්කවෙ සික්ඛිතබ්බනති.

4. 2. 3. 4.

[පඨමඅග්ගසුභංගං]

24. වත්තාරිමාති භික්කවෙ අග්ගාති. කතමාති වත්තාරි?

සීලග්ගා, සමාධග්ගා¹, පඤ්ඤග්ගා, විමුක්තග්ගා.

ඉමාති බො භික්කවෙ වත්තාරි අග්ගාතීති.

4. 2. 3. 5

[දුතියඅග්ගසුභංගං]

25. වත්තාරිමාති භික්කවෙ අග්ගාති. කතමාති වත්තාරි?

රුපග්ගා, වේදනග්ගා, සඤ්ඤග්ගා, භවග්ගා.

ඉමාති බො භික්කවෙ වත්තාරි අග්ගාතීති.

4. 2. 3. 6

[තුෂිතාග්ගසුභංගං]

26. එකං සමයං භගවා තුෂිතාදායං විහරති උපවතනනො මල්ලානං සාලමනෙ, අනුරොධ යමෙකසාලානං පරිනිබ්බාණ්ණමයෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමනොසි භික්කවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

සීයා බො පත භික්කවෙ එකභික්ඛුස්සථ කඛ්ඛා වා විමෙති වා බුද්ධො වා ධම්මෙ වා සම්මෙඝ වා මග්ගෙ වා පටිපද්දො වා, පුච්ඡථ භික්කවෙ, මා පච්ඡා විපට්ඨසාරිතො “අනුච්ඡන්ධි-භූතො තො සන්ධා අහොසි, තාසකම්මෙහ භගවනතං සමමුඛා පටිපුච්ඡන්ති”. එවං දුතෙන තෙ භික්ඛු තුණ්හි අගෙසුං.

දුතියමපි බො භගවා භික්ඛු ආමනොසි: සීයා බො පත භික්කවෙ එකභික්ඛුස්සථ කඛ්ඛා වා විමෙති වා බුද්ධො වා ධම්මෙ වා සම්මෙඝ වා මග්ගෙ වා පටිපද්දො වා, පුච්ඡථ භික්කවෙ, මා පච්ඡා විපට්ඨසාරිතො “අනුච්ඡන්ධි-භූතො තො සන්ධා අහොසි, තාසකම්මෙහ භගවනතං සමමුඛා පටිපුච්ඡන්ති”. දුතියමපි බො තෙ භික්ඛු තුණ්හි අගෙසුං.

මහණෙනි, එපරිදි ම මෙසස්සෙහි කිසි මහණෙක් යම් ම රැයෙක වේවයි දවසෙක වේවයි ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, එකෙණෙහි ම ඔහුට භික්ෂුන් කෙරෙහි භික්ෂුණීන් කෙරෙහි උපාසකයන් කෙරෙහි උපාසිකාවන් කෙරෙහි යටත් පිරිසෙයින් ආරාදිත සමුණ්ඤ්ඤාසයන් කෙරෙහිත් නිසුණු හිරිහිතප් එළඹුනේ වෙයි. හේ මැන කාලයෙක සහවාසයට එළඹ විශ්වාසයට එළඹ ඇදුරකටත් උවදුවකටත් මෙසේ ද කියයි: පහවම, තෙපි කුමක් දන්නාව යි.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ හික්මෙන්නේ ය. “අලුත ආ වඩුකාවකගේ සිතට බදු සිතින් වසම්හ” යි. මහණෙනි, තොප මෙසේ ම හික්මෙන්නේ ය.

4. 2. 3. 4.

[පට්ඨාපග්ග සූත්‍රය]

24. මහණෙනි, මේ අග්‍රයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ශීලාග්‍රය, සමාධ්‍යාග්‍රය, ප්‍රඥාග්‍රය, විමුක්තාග්‍රය යි.

මහණෙනි, මේ සතර අග්‍රයෝ යි.

4. 2. 3. 5.

[දුතියාපග්ග සූත්‍රය]

25. මහණෙනි, මේ අග්‍රයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

රූපාග්‍රය, වේදනාග්‍රය, සංඥාග්‍රය, භවාග්‍රය යි.

මහණෙනි, මේ සතර අග්‍රයෝ යි.

4. 2. 3. 6.

[කුසිනාන් සූත්‍රය]

26. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවන් වදනා සෙමෙහි කුසිනාන් නුවර උපවත්තන නම් වූ මල්ලරජ්ජන්ගේ සල්ලයනෙහි යමක-ශාලයන් අතර වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’ යි භික්ෂුන් ඇමතු සේක: ‘වහන්සා’ යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවන්හට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හෙල වදළ සේක:

මහණෙනි, එක් මහණක්හට දු බුදුන් කෙරෙහි වේවයි දහම් කෙරෙහි වේවයි සතුන් කෙරෙහි වේවයි මාගීය කෙරෙහි වේවයි පිළිවෙත කෙරෙහි වේවයි විවිකිච්ඡායෙක් හෝ විමිකියෙක් හෝ ඇත් ද, මහණෙනි, පුළුවන්ව. “අපට ශාස්ත්‍රාන් වහන්සේ සමමුඛ වූහ. හමුයෙහි ලා බුදුන් පුළුවන්ව නොහැකිවුමහ” යි පසුව විපිළිසර නොවා යි. මෙසේ වදළ කල්හි ඒ මහණහු නිශ්ශබ්ද වූහ.

දෙවනවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, එක් මහණක්හටත් බුදුන් කෙරෙහි වේවයි, දහම් කෙරෙහි වේවයි, සතුන් කෙරෙහි වේවයි, මාගීය කෙරෙහි වේවයි, පිළිවෙත කෙරෙහි වේවයි, විවිකිච්ඡායෙක් හෝ සාකයෙක් හෝ ඇත් ද, මහණෙනි, පුළුවන්ව. “අපට ශාස්ත්‍රාන් වහන්සේ සමමුඛ වූහ. හමුයෙහි දී බුදුන් පුළුවන්ව නොහැකි වුමහ” යි පසුව විපිළිසර නොවා යි. දෙවනවටත් ඒ මහණහු නිශ්ශබ්ද වූහ.

තතියමපි බො හගවා භික්ඛු ආදිනොකසි: සියා බො පන භික්ඛවෙ එකභික්ඛුස්සපි කඛ්ඛා වා විමති වා බුද්ධො වා ධම්මෙ වා සඛෙස වා මග්ගෙ වා පටිපදාය වා, පුච්ඡ්ථ භික්ඛවෙ, මා පච්ඡා විපට්ඨිකාරිතො අනුච්ඡා “ස චුම්බි-
භුතො නො සත්ථා අනොසි, තාසකඛ්ඛින හගවනනං සචුම්බා පටිපුච්ඡතුනති”.
තතියමපි බො තෙ භික්ඛු තුණති අනෙසුං.

අථ බො හගවා භික්ඛු ආදිනොකසි: සියා බො පන භික්ඛවෙ සචුම්බාර-
වෙනාපි ත පුච්ඡෙය්‍යාථ, සභායකොපි භික්ඛවෙ සභායකස්ස අරොචෙතුති.
එවං චුතො තෙ භික්ඛු තුණති අනෙසුං.

අථ බො ආයස්මා ආනුකෙද්‍ය හගවනනං එතදවොච: අච්ඡරියං හනො,
අභිගුණං හනො. එවං පසනො අහං හනො ඉමස්මිං භික්ඛුසඛෙස, තප්පි
ඉමස්මිං භික්ඛුසඛෙස එකභික්ඛුස්සපි කඛ්ඛා වා විමති වා බුද්ධො වා ධම්මෙ වා
සඛෙස වා මග්ගෙ වා පටිපදාය වාති.

පසාදා බො තිං ආනුකෙද්‍ය වදෙසි. සද්දුමෙව¹ හෙත්ථ ආනුකෙද්‍ය තථාගතස්ස,
තප්පි ඉමස්මිං භික්ඛුසඛෙස එකභික්ඛුස්සපි කඛ්ඛා වා විමති වා බුද්ධො වා
ධම්මෙ වා සඛෙස වා මග්ගෙ වා පටිපදාය වා.

ඉමෙසං හි ආනුකෙද්‍ය පද්ධතනං භික්ඛුසතානං යො පච්ඡිමකො භික්ඛු,
සො සොවාපනො අවිනිපාතධම්මො නිග්ගො සමොඛාසිපරායනොති.

4. 2. 3. 7

[අවිනොග්ගසුතනං]

[සාමනෙතිදනං:]

27. චතාරිමාති භික්ඛවෙ අවිනොග්ගසාති ත විනොතබ්බාති, යාති
විනොතනො උමමාදස්ස විඝාතස්ස භාගි අස්ස. කතමාති චතාරි?

බුද්ධානං භික්ඛවෙ බුද්ධවිසයො අවිනොග්ගසා ත විනොතබ්බො, යං
විනොතනො උමමාදස්ස විඝාතස්ස භාගි අස්ස.

කුසාසියං භික්ඛවෙ කුසානවිසයො අවිනොග්ගසා ත විනොතබ්බො, යං
විනොතනො උමමාදස්ස විඝාතස්ස භාගි අස්ස.

කම්මවිපාකො භික්ඛවෙ අවිනොග්ගසා ත විනොතබ්බො, යං විනො-
තනො උමමාදස්ස විඝාතස්ස භාගි අස්ස.

ලොකවිනො භික්ඛවෙ අවිනොග්ගසා ත විනොතබ්බො. යං විනොතනො
උමමාදස්ස විඝාතස්ස භාගි අස්ස.

ඉමාති බො භික්ඛවෙ චතාරි අවිනොග්ගසාති ත විනොතබ්බාති, යාති
විනොතනො උමමාදස්ස විඝාතස්ස භාගි අස්සාති.

1. සද්දුමෙව - කප්පි.

තෙවනවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, එක් මහණක්හටත් බුදුන් කෙරෙහි චේවසි, දහම් කෙරෙහි චේවසි, සඟුන් කෙරෙහි චේවසි, මාභීය කෙරෙහි චේවසි, පිළිවෙත කෙරෙහි චේවසි, විවිකිල්පායෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ ඇත් ද, මහණෙනි, පුළුල්ව 'ශායානාත් වහන්සේ අපව සමුඛ වූහ. හමුයෙහි දී බුදුන් පුළුල්වනට නොහැකි වූම'යි පසුව විපිළිසර නොවෙයි. තෙවනවටත් ඒ භික්ෂූහු නිහඬ වූහ.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, ශායාගෞරවයෙහිත් නොපුළුල්වනු නම්, මහණෙනි, යහළුවකු යහළුවකුට නිශන්තේය යි වදාළහ. මෙසේ වදාළ කල්හිත් ඒ භික්ෂූහු නිශ්ශබ්ද වූහ.

එසේද ආයුෂමත් ආනිඤ්ඤා තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ: වහන්ස, ආයුධ්‍යය, වහන්ස, අද්දුතය, වහන්ස, මම මේ බික්සහුන් කෙරෙහි මෙසේ හදනමි. “මේ බික්සහුන් කෙරෙහි එක් මහණක්හට ද බුදුන් කෙරෙහි චේවසි, දහම් කෙරෙහි චේවසි, සඟුන් කෙරෙහි චේවසි, මාභීය කෙරෙහි චේවසි, පිළිවෙත කෙරෙහි චේවසි, විවිකිල්පායෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ නැතැ”යි.

ආනන්දය, තෝ සැදුනැයෙන් නියති. ආනන්දය, මේ බික්සහුන් කෙරෙහි එක් මහණක්හටත් බුදුන් කෙරෙහි චේවසි, දහම් කෙරෙහි චේවසි සඟුන් කෙරෙහි චේවසි, මාභීය කෙරෙහි චේවසි, පිළිවෙත කෙරෙහි චේවසි, විවිකිල්පායෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ නැතැ යනු මෙහි තර්කයන්ගේ ඥානය මැ වෙයි.

ආනන්දය, මේ පන්සියක් භික්ෂූන් අතර යම් හැමට සහ මහණෙක් ඇත් ද, හේ සෝවන් වෙයි. අවිනිපාතවම් ඇත. නිශ්චය, සංකොඨපරාසන යි.

4. 2. 3. 7.

[අවිනිපාතය සූත්‍රය]

[සැවැන්තිදනයි:]

27. මහණෙනි, යම් කරුණු සිතනුයේ උමතුබවට දුකට හිමි වේ ද, එබඳු වූ සිතන්නට නොයුතු එහෙයින් ම නොසිතිය යුතු මේ සතර කරුණුය. කවර සතර කරුණුය යත්:

මහණෙනි, යම් කරුණක් සිතනුයේ උමතුබවට දුකට හිමි වේ ද, එබඳු වූ බුදුවරුන් පිළිබඳ බුද්ධිමය සිතන්නට නොයුතුය. එහෙයින් ම නොසිතිය යුතුය.

මහණෙනි, යම් කරුණක් සිතනුයේ උමතුබවට දුකට හිමි වේ ද, එබඳු වූ බ්‍යාධිහු පිළිබඳ බ්‍යාධිමය සිතන්නට නොයුතුය. එහෙයින් ම නොසිතිය යුතුය.

මහණෙනි, යම් කරුණක් සිතනුයේ උමතුබවට දුකට හිමි වේ ද, එබඳු වූ කම්මිපාකය සිතන්නට නොයුතුය. එහෙයින් ම නොසිතිය යුතුය.

මහණෙනි, යම් කරුණක් සිතනුයේ උමතු බවට දුකට හිමි වේ ද, එබඳු වූ ලෝකචිත්තාව සිතන්නට නොයුතුය. එහෙයින් ම නොසිතිය යුතුය.

මහණෙනි, යම් බඳු කරුණු සිතනුයේ උමතු බවට දුකට හිමි වේ ද, එබඳු වූ සිතන්නට නොයුතු එහෙයින් ම නොසිතිය යුතු මේ සතර කරුණු යි.

4. 2. 3. 8.

[දකුණිණිවිසුද්ධිසුභංගං]

28. වතස්සො ඉමා භික්ඛවෙ දකුණිණිවිසුද්ධියො. කතමා වතස්සො?

අපි භික්ඛවෙ දකුණිණි දයකතො විසුජ්ඣති තො පටිග්ගාහකතො. අපි භික්ඛවෙ දකුණිණි පටිග්ගාහකතො විසුජ්ඣති තො දයකතො. අපි භික්ඛවෙ දකුණිණි තෙව දයකතො විසුජ්ඣති තො පටිග්ගාහකතො. අපි භික්ඛවෙ දකුණිණි දයකතො වෙව විසුජ්ඣති පටිග්ගාහකතො ව.

කථංඤා භික්ඛවෙ දකුණිණි දයකතො විසුජ්ඣති තො පටිග්ගාහකතො? ඉධ භික්ඛවෙ දයකො හොති සීලවා කල්‍යාණධම්මො, පටිග්ගාහකා හොන්ති දුස්සීලා පාපධම්මා.¹ එවං ඛො භික්ඛවෙ දකුණිණි දයකතො විසුජ්ඣති තො පටිග්ගාහකතො.

කථංඤා භික්ඛවෙ දකුණිණි පටිග්ගාහකතො විසුජ්ඣති තො දයකතො? ඉධ භික්ඛවෙ දයකො හොති දුස්සීලො පාපධම්මො, පටිග්ගාහකා හොන්ති සීලවන්තො කල්‍යාණධම්මා. එවං ඛො භික්ඛවෙ දකුණිණි පටිග්ගාහකතො විසුජ්ඣති තො දයකතො.

කථංඤා භික්ඛවෙ දකුණිණි තෙව දයකතො විසුජ්ඣති තො පටිග්ගාහකතො? ඉධ භික්ඛවෙ දයකො හොති දුස්සීලො පාපධම්මො, පටිග්ගාහකාපි හොන්ති දුස්සීලා පාපධම්මා. එවං ඛො භික්ඛවෙ දකුණිණි තෙව දයකතො විසුජ්ඣති තො පටිග්ගාහකතො.

කථංඤා භික්ඛවෙ දකුණිණි දයකතො වෙව විසුජ්ඣති පටිග්ගාහකතො ව? ඉධ භික්ඛවෙ දයකො හොති සීලවා කල්‍යාණධම්මො, පටිග්ගාහකාපි හොන්ති සීලවන්තො කල්‍යාණධම්මා. එවං ඛො භික්ඛවෙ දකුණිණි දයකතො වෙව විසුජ්ඣති පටිග්ගාහකතො ව.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ වතස්සො දකුණිණිවිසුද්ධියොති.

4. 2. 3. 9.

[චණ්ඩිජාසුභංගං]

29. අථ ඛො ආයස්මා ඤාපිපුප්පො යෙන භගවා තෙහුප්පසංඝාමි. උපසංඝාමිඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං තිසිද්ධි, එකමන්තං තිසිත්තො ඛො ආයස්මා ඤාපිපුප්පො භගවන්තං එතද්දෙවො:

කො හු ඛො භන්තො හෙතු, කො පච්චයො, යෙන මධෙකච්චයා තාදිසාව චණ්ඩිජා පසුත්තා ඡේදගාමිති හොති? කො පන භන්තො හෙතු, කො පච්චයො යෙන මධෙකච්චයා තාදිසාව චණ්ඩිජා පසුත්තා න ඥාතිපපායං හොති?

1. පටිග්ගාහකො හොති දුස්සීලො පාපධම්මො - ඝා

4. 2. 3. 8.

[දක්ඛණාපිසඤ්ඤා සූත්තං]

28. මහණෙනි, මේ දක්ඛණා විශුද්ධිත්‍ර සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, දයකයන් මිස පිළිගාවන් (ප්‍රතිග්‍රාහකයන්) කෙරෙන් පිරිසිදු නොවන දක්ඛණායෙක් ඇත. මහණෙනි, පිළිගාවන් මිස දයකයන් කෙරෙන් පිරිසිදු නොවන දක්ඛණායෙක් ඇත. මහණෙනි, දයකයන් කෙරෙන් වේවයි, පිළිගාවන් කෙරෙන් වේවයි පිරිසිදු නොවන දක්ඛණායෙක් ඇත. මහණෙනි, දයකයන් කෙරෙහුත් පිළිගාවන් කෙරෙහුත් පිරිසිදු වන දක්ඛණායෙක් ඇත.

මහණෙනි, කෙසේ නම් දයකයන් මිස පිළිගාවන් කෙරෙන් පිරිසිදු නොවන දක්ඛණාව වේ ය යත්: මහණෙනි, මේ ලොව දයක සිල්වත් වෙයි. කලණ දහම් ඇත්තේ වෙයි. පිළිගාවෝ දුශ්සිල් වෙත්, ලුඬු දහම් ඇති වෙත්. මහණෙනි, මෙසේ දයකයන් මිස පිළිගාවන් කෙරෙන් පිරිසිදු නොවන දක්ඛණාව වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පිළිගාවන් මිස දයකයන් කෙරෙන් පිරිසිදු නොවන දක්ඛණාව වේ ය? මහණෙනි, මේ ලොව දයක දුශ්සිල් වෙයි. පාපධම් වෙයි. පිළිගාවෝ සිල්වත් වෙති. කලණ දහම් ඇති වෙත්. මහණෙනි, මෙසේ පිළිගාවන් මිස දයකයන් කෙරෙන් පිරිසිදු නොවන දක්ඛණාව වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් දයකයන් කෙරෙහුත් පිළිගාවන් කෙරෙහුත් පිරිසිදු නොවන දක්ඛණාව වේ ය? මහණෙනි, මේ ලොවහි දයක දුශ්සිල් වෙයි. ලුඬු දහම් ඇති වෙයි. පිළිගාවෝ දුශ්සිල් වෙත්. ලුඬු දහම් ඇති වෙති. මහණෙනි, මෙසේ දයකයන් කෙරෙහුත් පිළිගාවන් කෙරෙහුත් පිරිසිදු නොවන දක්ඛණාව වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් දයකයන් කෙරෙහුත් පිළිගාවන් කෙරෙහුත් පිරිසිදු වන දක්ඛණාව වේ ය? මහණෙනි, මේ ලොව දයක සිල්වත් වෙයි, කලණ දහම් ඇති වෙයි. පිළිගාවෝ සිල්වත් වෙති, කලණ දහම් ඇති වෙත්. මහණෙනි, මෙසේ දයකයන් කෙරෙහුත් පිළිගාවන් කෙරෙහුත් පිරිසිදු වන දක්ඛණාව වෙයි.

මහණෙනි, මේ දක්ඛණා විශුද්ධිත්‍ර සතර දෙනා වෙති.

4. 2. 3. 9

[චණ්ඨාසා සූත්තං]

29. එකල ආයුෂ්මත් සෑවිසුන් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වාද එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර සඨවිරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල සලහ:

වහන්ස, යම් හෙයකින් මේ ලොව ඇතැමකු විසින් එවන් (ප්‍රසිද්ධ) වෙණෙදමෙන් යොදන ලද්දේ ජේදගාමී (බිදෙනසුළු) වේ ද, එයට හේතු කවරේ ය, ප්‍රත්‍යය කවරේ ය? වහන්ස, යම් හෙයකින් මේ ලොව ඇතැමකු විසින් එවන් වණිත්තමයෙක් පටන්ගන්නා ලද්දේ අදහස පරිද්දෙන් නො වේ ද, එයට හේතු කවරේ ය, ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කො ඥු බො භනෙත හෙතු, කො පච්චයො, යෙන මිඛෙකච්චයං තාදිසාච වණ්ණිජ්ජා පසුතතා යථාබිප්පායං හොති? කො පත භනෙත හෙතු, කො පච්චයො, යෙන මිඛෙකච්චයං තාදිසාච වණ්ණිජ්ජා පසුතතා පරාධිප්පායං හොතිති?

ඉධ සාරිපුත්ත එකච්චො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා උපසඛකමිත්වා පචාරෙති: වද භනෙත පච්චයෙතාති. සො යෙන පචාරෙති, තං ත දෙති. සො වෙ තතො චුතො ඉත්තං ආගච්ඡති. සො යඤ්ඤදෙව වණ්ණිජ්ජං පයොජෙති, සායං හොති ඡේදගාමිනී.

ඉධ පත සාරිපුත්ත එකච්චො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා උපසඛකමිත්වා පචාරෙති: වද භනෙත පච්චයෙතාති. සො යෙන පචාරෙති. තං ත යථා-බිප්පායං දෙති. සො වෙ තතො චුතො ඉත්තං ආගච්ඡති, සො යඤ්ඤදෙව වණ්ණිජ්ජං පයොජෙති, සායං හොති ත යථාබිප්පායං.

ඉධ පත සාරිපුත්ත එකච්චො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා උපසඛකමිත්වා පචාරෙති: වද භනෙත පච්චයෙතාති. සො යෙන පචාරෙති. තං යථාබිප්පායං දෙති. සො වෙ තතො චුතො ඉත්තං ආගච්ඡති. සො යඤ්ඤදෙව වණ්ණිජ්ජං පයොජෙති, සායං හොති යථාබිප්පායං.

ඉධ පත සාරිපුත්ත එකච්චො සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා උපසඛකමිත්වා පචාරෙති: වද භනෙත පච්චයෙතාති. සො යෙන පචාරෙති, තං පරාධිප්පායං දෙති. සො වෙ තතො චුතො ඉත්තං ආගච්ඡති. සො යඤ්ඤදෙව වණ්ණිජ්ජං පයොජෙති, සායං හොති පරාධිප්පායං.¹

අයං බො සාරිපුත්ත හෙතු, අයං පච්චයො, යෙන මිඛෙකච්චයං තාදිසාච වණ්ණිජ්ජා පසුතතා ඡේදගාමිනී හොති.

අයං පත සාරිපුත්ත හෙතු, අයං පච්චයො, යෙන මිඛෙකච්චයං තාදිසාච වණ්ණිජ්ජා පසුතතා ත යථාබිප්පායං හොති.

අයං බො සාරිපුත්ත හෙතු, අයං පච්චයො, යෙන මිඛෙකච්චයං තාදිසාච වණ්ණිජ්ජා පසුතතා යථාබිප්පායං හොති.

අයං පත සාරිපුත්ත හෙතු, අයං පච්චයො, යෙන මිඛෙකච්චයං තාදිසාච වණ්ණිජ්ජා පසුතතා පරාධිප්පායං හොතිති.

1. පරාධිප්පායං - මජ්ඣ. නිකාය.

වහන්ස, යම් හෙයකින් මෙලොව ඇතැමකු විසින් එවන් (ප්‍රසිද්ධ) වණික්කමයෙක් පටන් ගන්නා ලද්දේ අදහස් පරිදි වේ ද, එයට හේතු කවරේද? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය? වහන්ස, යම් හෙයකින් මෙලොව ඇතැමකු විසින් එවන් වණික් කමයෙක් අරඹන ලද්දේ අධිප්‍රායයෙන් අධිකතර (එල ඇති) වේ ද, එයට හේතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

ශාරීපුත්‍රය, මෙලොව ඇතැමෙක් මහණකු කර හෝ බමුණකු කර හෝ එළඹ, 'වහන්ස, ප්‍රත්‍යයයෙන් දන්වන්නේ ය'යි පවරයි. හෙතෙම යමෙකින් පවර ද ඒ නොදෙයි. හේ ඉන් සැව මේ මිනිස් බවට එ යි නම්, හේ යම් ම වණික්කමයෙක් අරඹා ද, ඔහුගේ ඒ කමය ඡේදගාමී වෙයි.

ශාරීපුත්‍රය, මෙලොව ඇතැමෙක් මහණකු කර හෝ බමුණකු කර හෝ එළඹ, 'වහන්ස, ප්‍රත්‍යයයෙන් බණව' යි පවරයි. හේ යමෙකින් පවර නම් එය අදහස් පරිදි නොදෙයි. හේ ඉන් සැව මේ මිනිස් බවට ඇ නම්, හේ යම් ම වෙණෙදමක් අරඹා ද, ඔහුගේ ඒ වෙණෙදම අදහස් පරිදි නො වේ.

ශාරීපුත්‍රය, මෙලොව ඇතැමෙක් මහණකු කර හෝ බමුණකු කර හෝ එළඹ, 'වහන්ස, ප්‍රත්‍යයයෙන් රැස්තේ ය'යි පවරයි. හේ යමෙකින් පවර නම් එය අදහස් පරිදි දෙයි. හේ ඉන් සැව මේ මිනිස් බවට පැමිණේ නම්, හේ යම් ම වණිජ්‍යාවක් අරඹා ද, ඔහුගේ ඒ වණිජ්‍යාව අදහස් පරිදි වේ.

ශාරීපුත්‍රය, මෙලොව ඇතැමෙක් මහණකු කර හෝ බමුණකු කර හෝ එළඹ, 'වහන්ස, ප්‍රත්‍යයයෙන් කියව' යි පවරයි. හේ යමෙකින් පවරා ද, එය අධිප්‍රායට වැඩිතරම් කොට දෙයි. හේ ඉන් සැව මේ මිනිස් බවට එළඹේ නම්, හේ යම් ම වාණිජ්‍යයක් කෙරේ නම්, ඔහුගේ ඒ වාණිජ්‍යය අධිප්‍රායයෙන් අධිකතර වෙයි.

ශාරීපුත්‍රය, යම් හෙයකින් මෙලොව ඇතැමකු විසින් එවන් වණිජ්‍යාවක් අරඹන ලද්දී ඡේදගාමීනී වේ ද, මේ එයට හේතුවයි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි.

ශාරීපුත්‍රය, යම් හෙයකින් මෙලොව ඇතැමකු විසින් එවන් වණිජ්‍යාවක් පටන් ගන්නා ලද්දී, අදහස් පරිදි නො වේ ද, මේ එයට හේතුවයි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි.

ශාරීපුත්‍රය, මෙලොව ඇතැමකු විසින් එවන් වණිජ්‍යාවක් යොදන ලද්දී අදහස් තුබූ පරිදි වේ ද, මේ එයට හේතුවයි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි.

ශාරීපුත්‍රය, යම් හෙයකින් මෙලොව ඇතැමකු විසින් එවන් වණිජ්‍යාවක් ප්‍රසන්න වූවා අධිප්‍රායයෙන් අධිකතර එල වේ ද, මේ එයට හේතුවයි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි.

4. 2. 3. 10.

[කමෙබ්බාජස්සනං]

30. එකං සමයං භගවා ඥානාසම්මිසං විහරති ඥාසිතාග්ගම. අථ බො
 අයසමා ආනාපෙද්ද, යෙන භගවා තෙනුපඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතිං භගවනනං
 අභිවාදෙති, එකමනනං නිසීදි. එකමනනං නිසිනො බො අයසමා ආනපෙද්ද
 භගවනනං එතදවොච.

කො භු බො භනෙන හෙතු, කො පච්චයො, යෙන මාභුගාමො තෙව
 සභායං නිසීදති, න කමමනනං පයොජෙති, න කමෙබ්බාජං ගච්ඡතිති?

කොඛනො ආනප්ප මාභුගාමො, ඉස්සකි ආනප්ප මාභුගාමො, මච්ඡරි
 ආනප්ප මාභුගාමො, දුප්පඤ්ඤා ආනප්ප මාභුගාමො.

අයං බො ආනප්ප හෙතු, අයං පච්චයො, යෙන මාභුගාමො තෙව සභායං
 නිසීදති, න කමමනනං පයොජෙති, න කමෙබ්බාජං ගච්ඡතිති.

අපඤ්ඤාචග්ගො තඤ්ඤො.

තස්සඤ්ඤානං:

පඛාන දිට්ඨි'සප්පරිස - වට්ඨකා දො ව භොනති අඤ්ඤාති,
 කුසිනාරා අච්ඡන්තිනං දකඤ්ඤාය වඤ්ඤාජාකමෙබ්බාජෙන වග්ගො'ති.

4. 2. 3. 10

[කමෙබ්බාජ සූත්‍රය]

30. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසෑඹු නුවර සොමනා-
ගමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල ආයුෂමත් ආනන්ද ස්ථිරයන් වහන්සේ
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා
වැඳ එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂමත් ආනන්ද ස්ථිරයන්
වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

වහන්ස, යම් ගෙයෙකින් මාගම විනිශ්චය සභායෙහි නො ගිඳී ද, කමානත
නො කෙරේ ද, පිටරට නො යේ ද, එයට හේතු කවරේ ය, එයට ප්‍රත්‍යය
කවරේ ය?

ආනන්ද, මාගම කිපෙන සුළුය. ආනන්ද, මාගම ඊෂ්ඨා ඇත්තියක.
ආනන්ද, මාගම මසුරු ඇත්තියක. ආනන්ද, මාගම නුවණ තැත්තියක.

ආනන්ද, යම් ගෙයෙකින් මාගම විනිශ්චය සභායෙහි නො ගිඳී ද,
කමානත නො කෙරේ ද, පිටරට නො යේ ද, මේ එයට හේතුව. මේ
එයට ප්‍රත්‍යය යි.

අපණ්ණක වගීය තෙවැනි යි.

එහි උද්දාය:

පධාන - දිට්ඨි අපණ්ණක සූත්‍ර දෙකහ, අසපුරිස - වඩුකා සූත්‍රය, අග්ග
සූත්‍ර දෙකය, කුසිනාරා සූත්‍රය, අවිනේතයා සූත්‍රය, දකඛිණා සූත්‍රය, වණ්ණිජ්ජා
සූත්‍රය, කමෙබ්බාජ සූත්‍රයෙනැ යි වගීය වේ.

4. මචලවගෙහා

4. 2. 4. 1.

[පාණාතිපාතිසූතං]

[සාවජ්ඣිදුතං]

31. වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං තිරසෙ. කතමෙහි වතුහි?

පාණාතිපාති හොති, අදින්නාදුසි හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරි හොති, මුසාවාදී හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං තිරසෙ.

වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං සග්ගෙ. කතමෙහි වතුහි?

පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, අදින්නාදුසා පටිවිරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති, මුසාවාද පටිවිරතො හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං සග්ගෙ'ති.

4. 2. 4. 2.

[මුසාවාදීසූතං]

32. වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං තිරසෙ. කතමෙහි වතුහි?

මුසාවාදී හොති, පිසුතාවාචො හොති, ඵරුසාවාචො හොති, සමඵපපලාපි හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං තිරසෙ.

වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං සග්ගෙ. කතමෙහි වතුහි?

මුසාවාද පටිවිරතො හොති, පිසුතාවාචා පටිවිරතො හොති, ඵරුසාවාචා පටිවිරතො හොති, සමඵපපලාපා පටිවිරතො හොති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං සග්ගෙ'ති.

4. 2. 4. 3

[චණ්ණසූතං]

33. වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං තිරසෙ. කතමෙහි වතුහි?

අනනුච්ච අපරියොගාගෙඤ්ඤා අවණණාරහස්ස වණණං භාසති. අනනුච්ච අපරියොගාගෙඤ්ඤා වණණාරහස්ස අවණණං භාසති. අනනුච්ච අපරියොගාගෙඤ්ඤා අපපසාදනීයෙ ථාතෙ පසාදං උපදංසෙති අනනුච්ච අපරියොගාගෙඤ්ඤා පසාදනීයෙ ථාතෙ අපපසාදං උපදංසෙති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. මවලවගීය

4. 2. 4. 1.

[පාණාතිපාතී සූත්‍රය]

[සැමැත්තිදහසි.]

31. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත පුද්ගල ගෙනවුත් බහන ලද්දක් සෙයින් තීරයෙහි නික්මිණාය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

පණ්ණිවං කරන්නේ වෙයි. අසිතාදන් ගන්නේ වෙයි. කාමයෙහි මිසගසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා බණන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත පුද්ගල ගෙනවුත් බහන ලද්දක් සෙයින් තීරයෙහි බහන ලද්දේ වෙයි.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත පුද්ගල ගෙනවුත් බහන ලද්දක් සෙයින් සවරියෙහි නික්මිණාය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

පණ්ණිවංගෙන් දුරුවුයේ වෙයි. අසිතාදනින් දුරුවුයේ වෙයි, කාමයෙහි මිසගසරින් දුරු වුයේ වෙයි. මුසවාගෙන් දුරුවුයේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණෙන් සමන්විත පුද්ගල ගෙනවුත් බහන ලද්දක් සෙයින් සවරියෙහි බහා තබන ලද්දේ වෙයි.

4. 2. 4. 2.

[මුසවාදී සූත්‍රය]

32. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත පුද්ගල ගෙනවුත් බහන ලද්දක් පරිද්දෙන් තීරයෙහි නික්මිණා වෙයි. කවර සතර කරුණෙන යත්:

මුසවා බණන සුලු වෙයි. පිසුණුබස් ඇතියේ වෙයි. කර්කෂ බස් ඇතියේ වෙයි. තිප්පල ඇතියේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණෙන් සමන්විත පුද්ගල ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් පරිද්දෙන් තීරයෙහි නික්මිණාය.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත පුද්ගල ගෙනවුත් බහන ලද්දක් පරිද්දෙන් සවරියෙහි නික්මිණාය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

මුසවාගෙන් දුරුවුයේ වෙයි. පිසුණුබසින් දුරුවුයේ වෙයි. කර්කෂ-බසින් දුරුවුයේ වෙයි. ප්‍රලප්තයින් දුරුවුයේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත පුද්ගල ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් පරිද්දෙන් සවරියෙහි බැහැර වෙයි.

4. 2. 4. 3.

[වණ්ණ සූත්‍රය]

33. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත පුද්ගල ගෙනවුත් බහන ලද්දක් සෙයින් තීරයෙහි නික්මිණාය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

තො වීමසා තො බැස ගෙන වණ්ණාභි තො වන්තසුත් ගුණ කියයි. තො වීමසා තො බැස ගෙන වණ්ණාභියාගේ අගුණ කියයි. තො වීමසා තො බැස ගෙන තො පාඨාදිය යුතු කරුණෙහි පහදයි. තො වීමසා තො බැසගෙන පාඨාදිය යුතු කරුණෙහි තො පහදයි.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛින්නො එවං නිරයෙ.

වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛින්නො එවං සග්ගෙ. කතමෙහි වතුහි?

අනුච්චිව පරියොගාගෙචා, අවණ්ණාරහස්ස අවණ්ණං භාසති. අනුච්චිව පරියොගාගෙචා වණ්ණාරහස්ස වණ්ණං භාසති. අනුච්චිව පරියොගාගෙචා, අපපසාදනීයෙ ධාතෙ අපපසාදං උපදංසෙති. අනුච්චිව පරියොගාගෙචා, පසාදනීයෙ ධාතෙ පසාදං උපදංසෙති.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛි-
න්නො එවං සග්ගෙ'ති.

4. 2. 4. 4

[කොධගරුසුත්තං]

34. වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛින්නො එවං නිරයෙ. කතමෙහි වතුහි?

කොධගරු හොති න සඤ්චමගරු, මක්ඛගරු හොති න සඤ්චමගරු, ලාභගරු හොති න සඤ්චමගරු, සක්කාරගරු හොති න සඤ්චමගරු.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛින්නො එවං නිරයෙ.

වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛින්නො එවං සග්ගෙ. කතමෙහි වතුහි?

සඤ්චමගරු හොති න කොධගරු, සඤ්චමගරු හොති න මක්ඛගරු, සඤ්චමගරු හොති න ලාභගරු, සඤ්චමගරු හොති න සක්කාරගරු.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාහතං නික්ඛි-
න්නො එවං සග්ගෙ'ති.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල ගෙණ ඇර නැබුටක් මෙන් නිරයෙහි බැහුනේ ය.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගල ගෙණ ඇර නැබුටක් සෙයින් ස්වභාවයෙහි නික්මුණා ය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

විමසා බැස ගෙණ අවණිකාඨියාගේ අගුණ කියයි. විමසා බැස ගෙණ වණිකාඨියාගේ ගුණ කියයි. විමසා බැස ගෙණ තො පැහැදිය යුතු තැන තොපහදී. විමසා බැස ගෙණ පැහැදිය යුතු තැන පහදී.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණෙන් සමන්වාගත පුද්ගල ගෙණැර නැබුටක් සෙයින් ස්වභාවයෙහි නික්මුණා ය.

4. 2. 4. 4.

[කොට්ඨකරු සූත්‍රය]

34. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගල ගෙණැර තබන ලද්දක් සෙයින් නිරයෙහි නික්මුණා ය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

ක්‍රොධගරුක වෙයි, සඳුම්ගරුක තො වෙයි. ගුණමකුබව ගරු කොට ඇත්තේ වෙයි, සදහම් ගරු කොට තැත්තේ වෙයි. ලාභය ගරු කොට ඇත්තේ වෙයි, සඳුම්ගරු කොට තැත්තේ වෙයි. සත්කාරය ගරු කොට ඇත්තේ වෙයි, සඳුම්ගරු කොට තැත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණෙන් සමන්වාගත පුද්ගල ගෙණ ඇර-නැබුටක් සෙයින් නිරයෙහි නික්මුණා ය.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්වාගත පුද්ගල ගෙණ ඇර-නැබුටක් සෙයින් ස්වභාවයෙහි නික්මුණා ය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

සදහම් ගරු කොට වසන්නේ ක්‍රොධය ගරු කොට තොවසන්නේ වෙයි. සදහම් ගරු කොට වසන්නේ ගුණමකු බව ගරු කොට තො වසන්නේ වෙයි. සදහම් ගරු කොට වසන්නේ ලාභය ගරු කොට තොවසන්නේ වෙයි. සදහම් ගරු කොට වසන්නේ සත්කාරය ගරු කොට තොවසන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්වාගත පුද්ගල ගෙණ ඇරනැබුටක් සෙයින් ස්වභාවයෙහි නික්මුණා ය.

4. 2. 4. 5.

[තමොතමපරායනාසුතං]

35 වතනාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං. කතමෙ වතනාරො?

තමොතමපරායනො, තමොජොතිපරායනො, ජොතිතමපරායනො, ජොතිජොතිපරායනො.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො තමො හොති තමපරායනො? ඉධ භික්ඛවෙ, එකච්චො පුග්ගලො නිවෙ කුලෙ පච්චාජාතො හොති වණ්ඤාලකුලෙ වා වෙණ්කුලෙ වා තෙසාදකුලෙ වා රථකාරකුලෙ වා පුක්කුසකුලෙ වා දළිඳෙ අපපන්නපාතභොජනෙ කසිරවුතතිකෙ යත් කසිරෙන සාසව්ජාදෙ ලබ්භති. සො ව හොති දුබ්බණ්ණො දුද්දසිකො ඔකොට්ඨකො බ්වහාබ්බො කාණො වා කුණ්ඨි වා බ්ඤ්ඤා වා පක්ඛගතො වා, ත ලාභී අත්තස්ස පාතස්ස වත්ඨස්ස යාතස්ස මාලාගඤ්චිලෙපතස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන දුච්චරිතං වරති, වාචාය දුච්චරිතං වරති, මනසා දුච්චරිතං වරති. සො කායෙන දුච්චරිතං වරිත්ථා, වාචාය දුච්චරිතං වරිත්ථා මනසා දුච්චරිතං වරිත්ථා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො තමො හොති තමපරායනො.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො තමො හොති ජොතිපරායනො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො නිවෙ කුලෙ පච්චාජාතො හොති වණ්ඤාලකුලෙ වා වෙණ්කුලෙ වා තෙසාදකුලෙ වා රථකාරකුලෙ වා පුක්කුසකුලෙ වා දළිඳෙ අපපන්නපාතභොජනෙ කසිරවුතතිකෙ යත් කසිරෙන සාසව්ජාදෙ ලබ්භති. සො ව හොති දුබ්බණ්ණො දුද්දසිකො ඔකොට්ඨකො බ්වහාබ්බො කාණො වා කුණ්ඨි වා බ්ඤ්ඤා වා පක්ඛගතො වා, ත ලාභී අත්තස්ස පාතස්ස වත්ඨස්ස යාතස්ස මාලාගඤ්චිලෙපතස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන සුවරිතං වරති, වාචාය සුවරිතං වරති, මනසා සුවරිතං වරති. සො කායෙන සුවරිතං වරිත්ථා, වාචාය සුවරිතං වරිත්ථා මනසා සුවරිතං වරිත්ථා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සංගං ලොකං උපපජ්ජති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො තමො හොති ජොතිපරායනො.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ජොති හොති තමපරායනො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො උච්චෙ කුලෙ පච්චාජාතො හොති බ්වහාබ්බොකාලකුලෙ වා බ්වහාබ්බොකාලකුලෙ වා ගහපතිමහාසාලකුලෙ වා අබ්බේ මහඤ්ඤෙ මහාභොගෙ පසුකජාතරූපරජනෙ පසුකච්ඡත්තපකරණෙ පසුකඛ්ඛබ්බඤ්ඤා. සො ව හොති අභිද්ධා දස්සනීයො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකකරායාය සමන්තාගතො. ලාභී අත්තස්ස පාතස්ස වත්ඨස්ස යාතස්ස මාලාගඤ්චිලෙපතස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන දුච්චරිතං වරති, වාචාය දුච්චරිතං වරති, මනසා දුච්චරිතං වරති. සො කායෙන දුච්චරිතං වරිත්ථා, වාචාය දුච්චරිතං වරිත්ථා, මනසා දුච්චරිතං වරිත්ථා, කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ජොති හොති තමපරායනො.

4. 2. 4. 5.

[තමෝතමපරායන සූත්‍රය]

35. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමාන වෙති. කවර සතර දෙනෙකුද?

තමෝ තමපරායනය (අදුරෙන් අදුරට යන), තමෝභෝතිපරායනය (අදුරෙන් එළියට යන), භෝති තමපරායනය (එළියෙන් අදුරට යන), භෝති භෝතිපරායනය (එළියෙන් එළියට යන) - මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙකු.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල තමෝතමපරායන වේද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් දිළිඳු වූ අලාභාරපාන භෝජන ඇති සහදුක් දිවි වැටුම් ඇති දුකින් ආහාර වස්තු ලබන සැබැල් කුලෙහි වේවයි, කුළුපොතු කුලෙහි වේවයි, වැදිකුලෙහි වේවයි, සොම්මර කුලෙහි වේවයි, පුප්සබ්බ කුලෙහි වේවයි- නිව කුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හෙ ද දුෂ්ඨ වෙයි. අමනාප දශීන වෙයි. ලකුණටක වෙයි. බහ්‍යාබාධ වෙයි. කණ හෝ වෙයි. වක් අත්පා ඇත්තේ හෝ වෙයි. කොර හෝ වෙයි. පිළ හෝ වෙයි. අනන පාන වස්තු යාන මාලාගනිවිලෙපන ශය්‍යාවසථ ප්‍රදීපොපකරණ තොලබන සුළු වෙයි. හේ කසින් දුශ්චරිත කරන්නේ වෙයි. වචනයෙන් දුශ්චරිත කරන්නේ වෙයි. සිතින් දුශ්චරිත කරන්නේ වෙයි. හේ කසින් දුශ්චරිත කොට, වචනයෙන් දුශ්චරිත කොට, සිතින් දුශ්චරිත කොට, කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහ වූ නපුරු ගති ඇති විවශ්‍ය පතිත වන නිරයට එළඹෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල තමෝතමපරායන වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල තමෝභෝතිපරායන වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් දිළිඳු වූ අලාභාරපාන භෝජන ඇති සහදුක් දිවිවැටුම් ඇති දුකින් ආහාර වස්තු ලබන සැබැල් කුලෙහි වේවයි, කුළුපොතු කුලෙහි වේවයි, වැදිකුලෙහි වේවයි, සොම්මර කුලෙහි වේවයි, පුප්සබ්බකුලෙහි වේවයි-නිවකුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හෙ ද දුෂ්ඨ වෙයි. මන නොවඛන දුකුම් ඇති වෙයි. ලකුණටක වෙයි. බහ්‍යාබාධ වෙයි. කණ හෝ වෙයි. වක් අත්පා ඇත්තේ හෝ වෙයි. කොර හෝ වෙයි. පිළ හෝ වෙයි. අනන පාන වස්තු යාන මාලාගනිවිලෙපන ශය්‍යාවසථ ප්‍රදීපොපකරණ තොලබන සුළු වේ. හේ කසින් සුවරිත කෙරෙයි. වචනයෙන් සුවරිත කෙරෙයි. සිතින් සුවරිත කෙරෙයි. හේ කසින් සුවරිත කොට වචනයෙන් සුවරිත කොට සිතින් සුවරිත කොට කාබුත් මරණින් මතුයෙහි භෝගන ගති ඇති ස්වභාවිකයට එළඹෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල තමෝභෝතිපරායන වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල භෝතිතමපරායන වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අසීර වූ මහධන ඇති මහත් භෝග ඇති බොහෝ රත්රිදී ඇති බොහෝ වස්තුපකරණ ඇති බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇති කාත්මසල්කුලෙහි වේවයි, බමුණුමහසල්කුලෙහි වේවයි, ගෙහෙවි මහසල් කුලෙහි වේවයි- උතුම් කුලෙහි උපන්නේ වෙයි. හෙ ද අභිරුප වෙයි. දශීනීය වෙයි. ප්‍රාසාදික වෙයි. උතුම් වණ්සොජ්‍යසීයෙන් සමන්වාගත වෙයි. අනන පාන වස්තු යාන මාලාගනිවිලෙපන ශය්‍යාවසථ ප්‍රදීපොපකරණ ලබන සුළු වෙයි. හේ කසින් දුශ්චරිත කෙරෙයි. වචනයෙන් දුශ්චරිත කෙරෙයි. සිතින් දුශ්චරිත කෙරෙයි. හේ කසින් දුශ්චරිත කොට වචනයෙන් දුශ්චරිත කොට සිතින් දුශ්චරිත කොට කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සුවෙන් පහ වූ නපුරු ගති ඇති විවශ්‍ය පතිත වන නිරයට එළඹෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල භෝතිතමපරායන වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල ජොතිජොතිපරායන වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආසිය වූ මහත් ධන ඇති මහා භෝග ඇති බොහෝ රන්රිදී ඇති බොහෝ වස්තූපකරණ ඇති, බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇති කාන්මහසල් කුලෙහි වේවයි, බමුණුමහසල් කුලෙහි වේවයි, ගෙහෙවිමහසල් කුලෙහි වේවයි - උතුම් කුලයෙහි උපන්නේ වෙයි. හෙ ද අතිරූප වෙයි. දඬිනිය වෙයි. ප්‍රාසාදික වෙයි. උතුම් වණ්ණසංච්ඡද්දියෙන් සමන්වාගත වෙයි. අන්‍ය පාත වස්ත්‍ර යාන මාලාගත විලෝපන ශය්‍යාවසථ ප්‍රදීපොපකරණ ලබන සුලු වෙයි. හේ කසින් සුවරිත කරයි. වචනයෙන් සුවරිත කරයි. සිතීන් සුවරිත කරයි. හේ කසින් සුවරිත කොට වචනයෙන් සුවරිත කොට, සිතීන් සුවරිත කොට කාබුන් මරණින් මත්තෙහි ශෝභන ගති ඇති ස්වභාවිකයාට එළඹෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ජොති ජොතිපරායන වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යමාන වෙති.

4 2. 4. 6.

[ඔත්තොනන සුත්‍රය]

36. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමාන ය. කවර සතර දෙනෙක් යත්:

(ඔත්තොනන (නිව-නිව)ය, ඔත්තොනන (නිව-උත්තම)ය, උත්තොනන (උත්තම-නිව) ය, උත්තොනන (උත්තම-උත්තම)යි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල ඔත්තොනන වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සැබැල් කුලයෙහි වේවයි... නිවකුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හේ කසින් දුශ්චරිත කරයි. වචනයෙන් දුශ්චරිත කරයි. සිතීන් දුශ්චරිත කරයි. හේ කසින් දුශ්චරිත කොට, වචනයෙන් දුශ්චරිත කොට, සිතීන් දුශ්චරිත කොට, කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සුවෙන් පහව ගිය නපුරු ගති ඇති, විවසව පතිතවන, නිරයට එළඹේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ඔත්තොනන වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල ඔත්තොනන වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සැබැල් කුලෙහි වේවයි... නිවකුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හේ කසින් සුවරිත කරයි, වචනයෙන් සුවරිත කරයි, සිතීන් සුවරිත කරයි. හේ කසින් සුවරිත කොට වචනයෙන් සුවරිත කොට, සිතීන් සුවරිත කොට, කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ශෝභන ගති ඇති ස්වභාවිකයාට එළඹේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ඔත්තොනන වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල උත්තොනන වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කාන්මහසල් කුලෙහි වේවයි, ... උතුම් කුලෙහි උපන්නේ වෙයි. හේ කසින් දුශ්චරිත කොට, වචනයෙන් දුශ්චරිත කොට, සිතීන් දුශ්චරිත කොට, කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සුවෙන් පහව ගිය නපුරු ගති ඇති විවසව පතිතවන නිරයට එළඹේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල උත්තොනන වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල උත්තොනන වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කාන්මහසල් කුලෙහි වේවයි... උතුම් කුලෙහි උපන්නේ වෙයි. හේ කසින් සුවරිත කොට, වචනයෙන් සුවරිත කොට, සිතීන් සුවරිත කොට කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ශෝභන ගති ඇති, ස්වභාවිකයාට එළඹේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල උත්තොනන වේ.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යමාන වෙති.

4. 2. 4. 7.

[සමණමච්චල - පුහුණුපුතන]

37. වත්තාඳෝ'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වත්තාඳෝ?

සමණමච්චලො, සමණපුණ්ඩරිකො, සමණපදුමො, සමණේසු සමණසුඛමාලො.

කථාකූච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණමච්චලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙඛො හොති පටිපදෙ අනුතතරං යොගකෙමිං. පඤ්ඤාමානො විහරති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ රඤ්ඤා ඛතතියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස ජෙට්ඨො පුතො ආභිසෙකො අතභිසිත්තො මච්චප්පත්තො, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙඛො හොති පටිපදෙ අනුතතරං යොගකෙමිං. පඤ්ඤාමානො විහරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණමච්චලො හොති.

කථාකූච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණපුණ්ඩරිකො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං. පඤ්ඤා විමුතතිං. දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි විහරති. නො ව ඛො අට්ඨා-විමොකෙකි කාගෙත එසසිත්වා විහරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණ-පුණ්ඩරිකො හොති.

කථාකූච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණපදුමො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං. පඤ්ඤා විමුතතිං. දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි විහරති. අට්ඨා ව විමොකෙකි කායෙත එසසිත්වා විහරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණපදුමො හොති.

කථාකූච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණේසු සමණසුඛමාලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යාවිතොව බහුලං චිවරං පරිභුඤ්ජති, අප්පං අයාවිතො. යාවිතොව බහුලං පිණ්ඩපාතං පරිභුඤ්ජති, අප්පං අයාවිතො. යාවිතොව බහුලං සෙතාසනං පරිභුඤ්ජති, අප්පං අයාවිතො. යාවිතොව බහුලං ගිලාන-පච්චයභෙසජ්ජපරිකාරං පරිභුඤ්ජති, අප්පං අයාවිතො. යෙති ඛො පත සමුග්ගවාරිති සද්ධිං විහරති, න්‍යායස්මිනාපෙනෙව බහුලං කායකමෙතන සමුදවරනති, අප්පං අමනාපෙන. මනාපෙනෙව බහුලං වජ්ජිකමෙතන සමුදවරනති, අප්පං අමනාපෙන. මනාපෙනෙව බහුලං මනොකමෙතන සමුදවරනති, අප්පං අමනාපෙන. මනාපඤ්ඤාව බහුලං උපහාරං උප-හරනති, අප්පං අමනාපෙන. යාති ඛො පත තාති වෙදසිතාති පිත්තසමුට්ඨානාති වා සෙමනසමුට්ඨානාති වා වාතසමුට්ඨානාති වා සන්තිපාතිකාති වා උතු-පරිනාමජාති වා විසම පරිහාරජාති වා ඔපකකම්මාති වා කම්මවිපාකජාති වා, තානස්ස¹ ත බහුදෙව උපපජ්ජනති. අප්පං ඛො හොති. චතුර්තං ක්කානානං ආභිවේතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අනිවජ්ජලාභී අකසිරලාභී. ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං. පඤ්ඤා විමුතතිං. දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි විහරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණේසු සමණසුඛමාලො හොති.

1. තාති පම වා බහුදෙව - මජ්ඣ.

4. 2. 4. 7.

[සමණමචල - පුත්ත සුත්තය]

37. මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගල කෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යානායක, කවර සතර කෙනෙකැත්:

ශ්‍රමණආචල ය, ශ්‍රමණපුණ්ඩරික ය, ශ්‍රමණපද්ම ය, ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුකුමාර යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණාචල වේ ද? මහණෙනි, මෙසත්තෙහි මහණ ශෛක්‍ෂ චේ, පිළිපත්තේ වේ, අනුත්තර යෝගසෛම සංඛ්‍යාත අතීත්තිය ඉස්සේ වෙසෙයි. මහණෙනි, යම්පරිදි මුද්දකෙහි බිසෙස් කළ කැත්තරක්කුණේ දෙවුපුත් අභිමොකාථී වූයේ (එහෙත්) අනභිමොකා වූයේ (එහෙයින්) ම ආචලප්‍රාණා වූයේ වේද, මහණෙනි, එපරිදිම මහණ තොනිමි-සිබ්ආතියේ වෙයි. පිළිපත්තේ වෙයි. අනුත්තර යෝගසෛමය ඉස්සේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ (තොරුලෙහි ශෛක්‍ෂ) පුද්ගල ශ්‍රමණාචල වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණපුණ්ඩරික වේ ද? මහණෙනි, මෙසත්තෙහි මහණ ආසුච්ඡායයෙන් අනාසුච වූ වේතොවිමුක්තිය හා ප්‍රඥවිමුක්තිය හා දිට්ඨිමයෙහි ම තමා විසින් විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට සමච්ඡාද වෙසෙයි. අභවිධි විමොක්‍ෂයන් තාමකයින් පාඨාය ගෙණ තො වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ ධ්‍යානරහිත (ශුන්‍යවිදර්ශන රහත්) පුද්ගල ශ්‍රමණපුණ්ඩරික වෙයි.

මහණෙනි, පුද්ගල කෙසේ ශ්‍රමණපද්ම වේ ද? මහණෙනි, මෙසත්තෙහි මහණ ආසුච්ඡායයෙන් ආසුච රහිත වූ ඵලසමාධිය හා ඵලප්‍රඥා වහා දිට්ඨිමයෙහි ම තමා විසින් විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ගෙණ සමච්ඡාද වෙසේ. අභවිධි විමොක්‍ෂ ද තාමකයින් පාඨාය වෙසේ. මහණෙනි, මෙසේ (ධ්‍යානසහිත විදර්ශනායෙන් රහත්) පුද්ගල ශ්‍රමණපද්ම වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුකුමාර වේ ද? මහණෙනි, මෙසත්තෙහි මහණ (දයකයන් විසින්) යදනා ලද්දේ ම සිවුර, බිහිලි කොට වළඳ කෙරෙයි. තො යදනා ලද්ද ව අලායෙක. යදනා ලද්දේ ම පිඬුවා බිහිලි කොට වළඳ කෙරෙයි. තො යදනා ලද්ද ව අලායෙක. යදනා ලද්දේ ම සෙනසුන් බිහිලි කොට වළඳ කෙරෙයි. තො යදනා ලද්දේ අලායෙක. යදනා ලද්දේ ම හිලන්පස බෙහෙසන් පිරිකර බිහිලි කොට වළඳ කෙරෙයි. තො යදනා ලද්දේ අලායෙක. යම් ම සමුම්සරුන් හා වෙසේ ද, ඒ සමුම්සරුන් බහුට මනවබ්‍යාස කායකමයෙන් බ්‍රහ්මයෙන් පවතින්. අමනාප කායකමයෙන් අලායෙක. මනවබ්‍යාස වාක්කමයෙන් බහුල කොට පවතින්. අමනාප වාක්කමයෙන් අලායෙක. ලගන්තා මනා කමයෙන් බහුල කොට පවතින්. අමනාප මනා කමයෙන් අලායෙක. මනවබ්‍යාස උපහාර බහුල කොට ඵලවත්. අමනාප උපහාර අලායෙක. පිත්තසමුත්තර වෙන්වයි, ශෛෂම සමුත්තර වෙන්වයි, වාතසමුත්තර වෙන්වයි, සංඝනි-පාතික වෙන්වයි, සංඝපරිණාමප වෙන්වයි, විෂමපරිහාරප වෙන්වයි, ඔෆ්පත්තික වෙන්වයි, කමිච්චාකප වෙන්වයි යම් ම වෙදනා කෙනෙක් ඇද්ද ඒ වෙදනාවෝ ඔහුට බහුල කොට නූපදිත්. අලාභාධා වෙයි. විශුද්ධ විත්තයෙහි යෙදුනු දුෂ්ටධර්මසමුත්තරණ ඇති සතර දූෂාත් කාමාති සේ ලබන සුලු වෙයි. නිදුකින් ලබන සුලු වෙයි. විපුල කොට ලබන සුලු වෙයි. ආසුච්ඡායයෙන් අනාසුච වූ වේතොවිමුක්තිය හා ප්‍රඥවිමුක්තිය හා දිට්ඨිමයෙහි ම තමා විසින් විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට සමච්ඡාද වෙසේ. මහණෙනි, මෙසේ පුගුල් මහණුන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුකුමාර වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යං හි තං භික්ඛවෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය ‘සමණේසු සමණසු-
මාලො’ති. මමෙව තං භික්ඛවෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය ‘සමණේසු සමණ-
සුමාලො’ති. අහං හි භික්ඛවෙ යාචිතොව බහුලං චිවරං පරිභුඤ්ජාමි,
අපං අයාචිතො. යාචිතොව බහුලං පිණ්ඩපාතං පරිභුඤ්ජාමි, අපං
අයාචිතො. යාචිතොව බහුලං සෙතාසනං පරිභුඤ්ජාමි, අපං අයාචිතො.
යාචිතොව බහුලං සීලානපච්චයභෙසජ්ජපරිකාරං පරිභුඤ්ජාමි, අපං
අයාචිතො. යෙහි බො පත භික්ඛුහි සද්ධිං විහරාමි, තෙ¹ මං මනාපෙනෙව
බහුලං කායකමෙවන සමුදාවරනති. අපං අමනාපෙන. මනාපෙනෙව බහුලං
වජ්ජකමෙවන සමුදාවරනති, අපං අමනාපෙන. මනාපෙනෙව බහුලං මනෝ-
කමෙවන සමුදාවරනති, අපං අමනාපෙන. මනාපං යෙව බහුලං උපහාරං
උපහරනති, අපං අමනාපං. යාති පත² තාති වෙදධිතාති පිනතසමුට්ඨානාති
වා සෙමසමුට්ඨානාති වා වාතසමුට්ඨානාති වා සන්තපාතිකාති වා උතුපරි-
තාමජාති වා විසමපරිහාරජාති වා ඔපකකමිකාති වා කමමපිපාකජාති වා,
තාති මෙ ත බහුදෙව උපපජ්ජනති අපාබාධොහමෙසි. වතුනං බො
පත කුසානං ආභිවෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුබ්බිහාරානං නිකාමොභි අතිවජ්-
ජාති අකසිරොභි. ආසවානං බයා අනාසවං වෙතොවිමුතතිං පඤ්ඤවිමුතතිං
දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සමජ්ජකතා උපසම්පජ්ජ විහරාමි.

යං හි තං භික්ඛවෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය ‘සමණේසු සමණසු-
මාලො’ති, මමෙව තං භික්ඛවෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය ‘සමණේසු සමණ-
සුමාලො’ති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතනාරො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා
ලොකසමිනාති.

4. 2. 4. 8.

[සමණමවල - සමඤ්ඤාජන සුතං]

38. වතනාරො’මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමි-
කතමෙ වතනාරො?

සමණමවලො, සමණපුණ්ඩරීකො, සමණපදමො, සමණේසු සමණ-
සුමාලො.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණමවලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු
තිණ්ණං සඤ්ඤාජනානං පරිකම්භා සොතාපනෙතා හොති අවිනිපාතධම්මො,
නියතො සමෙබ්බිපිරායනො. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණමවලො
හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණපුණ්ඩරීකො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ
භික්ඛු තිණ්ණං සඤ්ඤාජනානං පරිකම්භා රාගදොසමොහානං තනුතනා
සකදගාමි හොති, සතිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්තවා දුකධස්සන්තං කාරොති.
එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණපුණ්ඩරීකො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණපදමො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු
පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සඤ්ඤාජනානං පරිකම්භා ඔපපාතිකො හොති
තත් පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා. එවං බො භික්ඛවෙ
පුග්ගලො සමණපදමො හොති.

1. මෙ - මජ්ඣ. 2. යාති වා - මජ්ඣ.

මහණෙනි, සැබැකියාවක් 'ශ්‍රමණයන් අතුරෙහි ශ්‍රමණසුභුමාර තම් මේ ය' යි යමකු ගෙණ බෙණේ ද, මහණෙනි, ඒ සබවස් කියනුයේ ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුභුමාර තම් මේ ය යි මා ම ගෙණ බණන්නේය. මහණෙනි, මම යාපිතව ම සිවුරු බහුල කොට වළඳ කෙරෙමි. අයාපිතව අලපයෙක. යාපිතව ම පිඬුවා බහුල කොට වළඳ කෙරෙමි. අයාපිතව අලපයෙක. යාපිතව ම සෙනසුන් බහුල කොට වළඳ කෙරෙමි. අයාපිතව අලපයෙක. යාපිතව ම ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර බහුල කොට වළඳ කෙරෙමි. අයාපිතව අලපයෙක. යම් මහණුන් හා වෙසෙමි ද, ඔහු මන-වඩන කායකම්යෙන් ම බහුල කොට මට පවතිත්. අමතාප සැටියෙන් අලපයෙක. මනවඩන වෘත්තමයෙන් ම බහුල කොට පවතිත්. අමතාප සැටියෙන් අලපයෙක. මනවඩන මන: කම්යෙන් ම බහුල කොට පවතිත්. අමතාප සැටියෙන් අලපයෙක. මනවඩන්තා වූ ම උපහාර බහුල කොට එළවත්. අමතාප ද අලපයෙක. පිත්තසමුත්තා වෙන්වයි, ශෛෂමසමුත්තා වෙන්වයි, වාතසමුත්තා වෙන්වයි, සංහතිපාතික වෙන්වයි, සාතූපරිණාමජ වෙන්වයි, විෂමපරිහාරජ වෙන්වයි, ඔපක්‍රමික වෙන්වයි, කම්පිපාකජ වෙන්වයි, යම් චේදනාවෝ ඇත් ද, ඔහු මට බොහෝ කොට ම නූපදිත්. මම අලපාබාධයෙමි. ජිගුඛිවිත්තයෙහි යෙදුනු ඉහාත්ම සුවිහරණ ඇති සතර දහැත් කාමාතිසේ ලබන සුළියෙමි, නිදුකිත් ලබන සුළියෙමි, විපුල කොට ලබන සුළියෙමි වෙමි, ආසුචක්‍ෂයයෙන් අනාසුච වූ චෙතොවිමුක්තිය හා ප්‍රඥවිමුක්තිය හා දිට්ඨමයෙහි ම නමා විසින් ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දහ පසන් කොට සමවාද වෙසෙමි.

මහණෙනි, මනා කොට බණනුවක් 'ශ්‍රමණයන් අතුරෙහි ශ්‍රමණසුභුමාර තම් මේ ය' යි යමකු ගෙණ බෙණේ ද, මහණෙනි, 'ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුභුමාර තම් මේ ය' යි මොනොවට බණනුයේ මා ම ගෙණ බණන්නේ ය' මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යාතයහ.

4. 2. 4. 8.

[සමණමචල-සංකෙසුප්පන සූත්‍රය]

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාතයහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ශ්‍රමණමචලය, ශ්‍රමණපුණ්ඩරිකය, ශ්‍රමණපදමය, ශ්‍රමණයන් අතුරෙහි ශ්‍රමණසුභුමාර යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණ අචල වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ තුන් සංයෝජනයන් ඝෘය කිරීමෙන් සෝවන් වූයේ අචිතිපාතධම් ඇත්තේ නිශ්චා වූයේ සමොධිපරායණ වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණමචල (=ශ්‍රොතාපන්න) වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණ පුණ්ඩරික වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ තුන් සංයෝජනයන් ඝෘය කිරීමෙන් රුහඳොමමෝහයන් තුනු කිරීමෙන් සකාදගාමී වෙයි. එක් වටෙක ම මෙලොවට අවුදු දුක් කෙළවර කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණ පුණ්ඩරික (=සකාදගාමී) වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණ පදම වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ පස් වැදූරුම් ඔරමානීය සංයෝජනයන් ඝෘය කිරීමෙන් ඔපපාතික වෙයි. එලොවින් වටාලා නො යන යටහාව ඇත්තේ එහි පිරිනිවන් පානේ ය. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණ පදම (=අනාගාමී) වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණේසු සමණසුඛමාලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවාතං බයා -පෙ- සච්ඡිකකා උපසම්පජ්ජි විහරති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණේසු සමණසුඛමාලො හොති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනති.

4. 2 4 9.

[සමණමචල - දිට්ඨිසුත්තං]

39. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං. කතමෙ වත්තාරො?

සමණමචලො, සමණපුණ්ඩරීකො, සමණපදුමො, සමණේසු සමණසුඛමාලො.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණමචලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිකො හොති, සම්මාසංඝකප්පො හොති, සම්මාවාචො හොති, සම්මාකම්මනෙතා හොති, සම්මාආජ්චො හොති, සම්මාවායාමො හොති, සම්මාසතී හොති, සම්මාසමාසී හොති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණමචලො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණපුණ්ඩරීකො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිකො හොති, සම්මාසංඝකප්පො හොති, සම්මාවාචො හොති, සම්මාකම්මනෙතා හොති, සම්මාආජ්චො හොති, සම්මාවායාමො හොති, සම්මාසතී හොති, සම්මාසමාසී හොති, සම්මාඤ්ඤාණී හොති, සම්මාවිමුතතී හොති. තො ව බො අට්ඨ විමොකෙකි කායෙක එසසිකා විහරති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණපුණ්ඩරීකො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණපදුමො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිකො හොති, -පෙ- සම්මාවිමුතතී හොති, අට්ඨ ව විමොකෙකි කායෙක එසසිකා විහරති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණපදුමො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සමණේසු සමණසුඛමාලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සාවිතොව බුදුලං චීවරං පරිභුංඤ්ති, අප්පං අයාවිතො -පෙ- යං භි තං භික්ඛවෙ සම්මාවදමානො වදෙය්‍ය 'සමණේසු සමණසුඛමාලො'ති මමෙව තං භික්ඛවෙ සම්මා වදමානො වදෙය්‍ය 'සමණේසු සමණසුඛමාලො'ති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනති.

1. පුසිකා - ඡෙසා.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුභූතාර වේ ද? මහණෙනි, මෙසත්තෙහි මහණ ආසුච්ඡාය කිරීමෙන් ... ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ගෙන ඊට පාමණ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුභූතාර (=සමිණාසුච) වේ.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යමාන යහ.

4. 2. 4. 9.

[සමණමචල - දිට්ඨි සූත්‍රය]

39. මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගල කෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමාන යහ.

කවර සතර කෙනෙක යත්:

ශ්‍රමණාචරය, ශ්‍රමණපුණ්ඩරිකය, ශ්‍රමණපදම ය, ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුභූතාර යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණාචර වේ ද? මහණෙනි, මෙසත්තෙහි මහණ සමන්ද්‍රෂ්ටි ඇතියේ වෙයි. සමන්සංකල්ප ඇතියේ වෙයි. සමන්-වචන ඇතියේ වෙයි. සමන්කම්මාන ඇතියේ වෙයි. සමන්ආර්ථ ඇතියේ වෙයි. සමන්ව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි. සමන්සමාති ඇතියේ වෙයි. සමන්සමාධි ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණාචර වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණපුණ්ඩරික වේ ද? මහණෙනි, මෙසත්තෙහි මහණ සමන්ද්‍රෂ්ටි ඇතියේ වෙයි. සමන්සංකල්ප ඇතියේ වෙයි. සමන්වචන ඇතියේ වෙයි. සමන් කම්මාන ඇතියේ වෙයි. සමන්ආර්ථ ඇතියේ වෙයි. සමන්ව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි. සමන්සමාති ඇතියේ වෙයි. සමන් සමාධි ඇතියේ වෙයි. සමන්ඥන ඇතියේ වෙයි. සමන්විමුක්ති ඇතියේ වෙයි. වැලිත් අභව්විධ විමෝක්ෂයන් නාමකයින් පාහැසිම නො කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණපුණ්ඩරික වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණපදම වේ ද? මහණෙනි, මෙසත්තෙහි මහණ සමන්ද්‍රෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි. ... සමන්විමුක්ති ඇත්තේ වෙයි. අභව්විධ විමෝක්ෂයන් නාමකයින් පාහැසි ගෙන වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණ පදම වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුභූතාර වේ ද? මහණෙනි, මෙසත්තෙහි මහණ යද්තා ලද්දේ ම සිවුරු බහුල කොට වලඳු කෙරේ, අයාචිත ව අල්පයෙක ... මහණෙනි, මොනොවට බණනුවෙන් 'ශ්‍රමණයන් අනුරෙහි ශ්‍රමණසුභූතාර තම් මේ ය' යි යම් ම කෙනකුත් ගෙන බෙණේ ද, මහණෙනි, ඒ මොනොවට බණනුවේ 'ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුභූතාර තම් මේ ය' යි මා ම ගෙන බණන්නේ ය.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යමාන යහ.

4. 2. 4. 10.

[සමණමච්චල - වඩාපුහතං]

40. වතනාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුගගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං.
කතමෙ වතනාරො?

සමණමච්චලො, සමණපුණ්ඩරීකො, සමණපදුමො, සමණේසු සමණ-
සුබ්බුමාලො.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො සමණමච්චලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු
සෙවො හොති අප්පත්තමානසො, අනුත්තරං යොගකෙතිමං පඤ්ඤාමානො
විහරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුගගලො සමණමච්චලො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො සමණපුණ්ඩරීකො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ
භික්ඛු පඤ්චසූපාදනකකිකේසු උදයබ්බයානුපසිති විහරති: ඉති රූපං, ඉති
රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථගමො. ඉති වේදනා, ඉති වේදනාය සමු-
දයො, ඉති වේදනාය අත්ථගමො. ඉති සංකෘද්දා, ඉති සංකෘද්දාය සමුදයො,
ඉති සංකෘද්දාය අත්ථගමො. ඉති සංඛාරා, ඉති සංඛාරානං සමුදයො, ඉති
සංඛාරානං අත්ථගමො. ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති
විඤ්ඤාණස්ස අත්ථගමොති. තො ච ඛො අට්ඨවිමොකෙති කායෙන එසසිත්වා¹
විහරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුගගලො සමණපුණ්ඩරීකො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො සමණපදුමො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු
පඤ්චසූපාදනකකිකේසු උදයබ්බයානුපසිති විහරති: ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස
සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථගමො. ඉති වේදනා -පෙ- ඉති සංකෘද්දා -පෙ- ඉති
සංඛාරා - ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස
අත්ථගමොති. අට්ඨ ච විමොකෙති කායෙන එසසිත්වා විහරති. එවං ඛො
භික්ඛවෙ පුගගලො සමණපදුමො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුගගලො සමණේසු සමණසුබ්බුමාලො හොති? ඉධ
භික්ඛවෙ භික්ඛු යාවිතොව බහුලං චිවරං පරිභුංඤ්ති, අප්පං අයාචිතො. -පෙ-
යං භික්ඛවෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය 'සමණේසු සමණසුබ්බුමාලො'ති,
මමෙව තං භික්ඛවෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය 'සමණේසු සමණසුබ්බුමාලො'ති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතනාරො පුගගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා
ලොකසමිනති.

මච්චලවග්ගො වතුපස්සා.

නසුඤ්ඤානං:

පාණාතිපාතො ව මුසා වණණකොධතමොතතා,
පුත්තො සංකෘද්දානං වෙව දිට්ඨිබ්බෙති තෙ දසාති.

1. දුසිඤ්ඤා - මෙය.

4. 2. 4. 10.

[සමණමචල - ඛණ්ඩ සූත්‍රය]

40. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමානසහ. කවර සතර කෙනෙකු සත්:

ශ්‍රමණාචලය, ශ්‍රමණපුණ්ඩරිකය, ශ්‍රමණපද්ම ය, ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුඤ්චාර යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණාචල වේද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ශෛක්‍ෂ වූයේ තො පත් රහත්ඵල ඇත්තේ අනුතතරයෝගක්‍ෂේමය ඉස්මිත් වෙසේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණාචල (=අප්‍රමාදවිහාරීශෛක්‍ෂ) වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණපුණ්ඩරික වේද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ පඤ්චපාදානසංකායෙහි උද-විය දක්නා සුලු ව වෙසේ: රූපය මෙසේ ය, රූපයාගේ සමුදය මෙසේ ය, රූපයාගේ අසනාඛාමය මෙසේ ය, වේදනා මෙසේ ය ... සංඥ මෙසේ ය ... සංසාර මෙසේ ය ... විඤ්ඤ මෙසේ ය, විඤ්ඤසමුදය මෙසේ ය, විඤ්ඤ අසනාඛාමය මෙසේ ය නිසා යි. අශ්වපිට්ඨ විමොක්‍ෂයන් නාමකසිත් නො පාහැසි ගෙන වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණපුණ්ඩරික (=අප්‍රමාදවිහාරීශෛක්‍ෂ) වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණපද්ම වේද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ පඤ්චපාදානසංකායෙහි උද - විය දක්නා සුලු ව වෙසෙයි: රූපය මෙසේ ය, රූපසමුදය මෙසේ ය, රූපයාගේ අසනාඛාමය මෙසේ ය, වේදනා මෙසේ ය ... සංඥ මෙසේ ය ... සංසාර මෙසේ ය. ... විඤ්ඤ මෙසේ ය, විඤ්ඤසමුදය මෙසේ ය, විඤ්ඤ අසනාඛාමය මෙසේ ය නිසා යි. අශ්වපිට්ඨවිමොක්‍ෂයන් නාමකසිත් පාහැසි ගෙන වෙසේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණපද්ම (=අශ්වපිට්ඨවිමොක්‍ෂලාභීශෛක්‍ෂ) වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුඤ්චාර වේද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ආවිත වූයේ ම සිවුරු බහුල කොට වළඳයි. අයාචිතව අලපයෙකු ... මහණෙනි, මොහොවට බණනුයේ 'ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුඤ්චාර (=ඛණ්ඩසුච) නම් මේ ය' යි යම් ම කෙනකුන් ගෙන බෙණේ ද, මහණෙනි, මොහොවට බණනුයේ 'ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසුඤ්චාර නම් මේ ය' යි මා ම ගෙන බණන්නේය.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යාමානසහ.

මචලවතිය සතරවෙනි යි.

එහි උඥානය:

පාණාතිපාහසුත්‍රය, චූෂාචාදසුත්‍රය, වණ්ණසුත්‍රය, කොධසුත්‍රය, තමො-කම්පරාසකසුත්‍රය, ඔතහසුත්‍රය, පුත්තසුත්‍රය, සංයෝජනසුත්‍රය, දිට්ඨිසුත්‍රය, බකුසුත්‍රය යි සූත්‍ර දශකෙයි.

5. අසුරවග්ගො

4 2 5 1.

[අසුරසුත්තං]

[සාවසීතිදුතං]

41. වත්තාදේ'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සුනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.
කතමෙ වත්තාදෝ?

අසුරෝ අසුරපරිවාරෝ, අසුරෝ දෙවපරිවාරෝ, දෙවෝ අසුරපරිවාරෝ,
දෙවෝ දෙවපරිවාරෝ.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අසුරෝ හොති අසුරපරිවාරෝ? ඉධ භික්ඛවෙ
එකච්චො පුග්ගලො දුස්සිලො හොති පාපධම්මො. පරිසා ව ඛවස්ස හොති
පාපධම්මො. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අසුරෝ හොති අසුරපරිවාරෝ.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අසුරෝ හොති දෙවපරිවාරෝ? ඉධ භික්ඛවෙ
එකච්චො පුග්ගලො දුස්සිලො හොති පාපධම්මො. පරිසා ව ඛවස්ස හොති
සීලවතී කල්‍යාණධම්මො. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අසුරෝ හොති
දෙවපරිවාරෝ.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො දෙවෝ හොති අසුරපරිවාරෝ? ඉධ භික්ඛවෙ
එකච්චො පුග්ගලො සීලවො හොති කල්‍යාණධම්මො. පරිසා ව ඛවස්ස හොති
දුස්සිලො පාපධම්මො. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො දෙවෝ හොති
අසුරපරිවාරෝ.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො දෙවෝ හොති දෙවපරිවාරෝ? ඉධ භික්ඛවෙ
එකච්චො පුග්ගලො සීලවො හොති කල්‍යාණධම්මො. පරිසා ව ඛවස්ස හොති
සීලවතී කල්‍යාණධම්මො. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො දෙවෝ හොති
දෙවපරිවාරෝ.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාදේ පුග්ගලා සුනෙතා සංවිජ්ජමානා
ලොකස්මිනි.

4 2 5 2.

[පඨමසමාධිසුත්තං]

වත්තාදේ'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සුනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.
කතමෙ වත්තාදෝ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ලාභී හොති අර්හත්තං චේතොසං-
මුච්ඡා, න ලාභී අධිපක්ඛ්ඤ්ඤාධම්මමුච්ඡානාය.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ලාභී හොති අධිපක්ඛ්ඤ්ඤාධම්ම-
මුච්ඡානාය, න ලාභී අර්හත්තං චේතොසමුච්ඡාය.

5. අසුරවර්ගය

4 2 5 1.

[අසුර සූත්‍රය]

[සාවැත්තිදහම]

41. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විදුමානංග කවර සතර දෙනෙක යත්:

අසුරසදාය අසුරපරිවාරය, අසුරසදාය දේවපරිවාරය, දේවසදාය අසුරපරිවාරය, දේවසදාය දේවපරිවාර යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල අසුරසදාය අසුරපරිවාර වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් දුශ්ශීල වෙයි. ලඞ්ඛදහම් ඇතියේ වෙයි. ඔහුගේ පිරිස ද දුශ්ශීල වෙයි. ලඞ්ඛදහම් ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල අසුරසදාය අසුරපරිවාර වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල අසුරසදාය දේවපරිවාර වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් දුශ්ශීල වෙයි. ලඞ්ඛදහම් ඇතියේ වෙයි. වැලිත් ඔහුගේ පිරිස සිල්වත් වෙයි. කලණදහම් ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල අසුරසදාය දේවපරිවාර වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල දේවසදාය අසුරපරිවාර වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සිල්වත් වෙයි. කලණදහම් ඇතියේ වෙයි. වැලිත් ඔහුගේ පිරිස දුශ්ශීල වේ. ලඞ්ඛදහම් ඇතියේ වේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල දේවසදාය අසුරපරිවාර වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල දේවසදාය දේවපරිවාර වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සිල්වත් වෙයි. කලණ දහම් ඇතියේ වෙයි. ඔහුගේ පිරිස ද සිල්වත් වෙයි. කලණදහම් ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල දේවසදාය දේවපරිවාර වේ.

මහණෙනි, මේ සතරපුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විදුමානංග.

4 2 5 2.

[පඨමසමාධි සූත්‍රය]

42. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විදුමානංග කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා සතත්ති අපිණාචිත්ත-සමාධිය ලබනසුලු වෙයි. සංඝාරපරිත්‍රාහකවිදානාඥනය නො ලබන සුලු වෙයි.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සංඝාරපරිත්‍රාහක විදානා-ඥනය ලබන සුලු වෙයි. තමා සතත්ති අපිණාචිත්තසමාධිය නො ලබන සුලු වෙයි.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා, පුග්ගලො නෙව ලාභී භොති අජ්ඣන්තං
වෙතොසමථස්ස, න ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා, පුග්ගලො ලාභී චෙව භොති අජ්ඣන්තං
වෙතොසමථස්ස, ලාභී ච අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වහ්නාරො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලො-
කසමිනති.

4. 2. 5. 3.

[දුතියසම්භික්ඛනං]

43. වහ්නාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකසමි-
කතමෙ වහ්නාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා, පුග්ගලො ලාභී භොති අජ්ඣන්තං වෙතොස-
මථස්ස, න ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා, පුග්ගලො ලාභී භොති අධිපඤ්ඤාධම්ම-
විපස්සනාය, න ලාභී අජ්ඣන්තං වෙතොසමථස්ස.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා, පුග්ගලො නෙව ලාභී භොති අජ්ඣන්තං
වෙතොසමථස්ස, න ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා, පුග්ගලො ලාභී චෙව භොති අජ්ඣන්තං
වෙතොසමථස්ස, ලාභී ච අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය.

තත්ථ භික්ඛවෙ යවායං පුග්ගලො ලාභී භොති අජ්ඣන්තං වෙතොසමථස්ස,
න ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය, තෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලෙන අජ්ඣන්තං
වෙතොසමථෙ පතිට්ඨාය අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය යොගො කරණීයො.
භො අපරෙත සම්මෙත ලාභී චෙව භොති අජ්ඣන්තං වෙතොසමථස්ස,
ලාභී ච අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය.

තත්ථ භික්ඛවෙ යවායං පුග්ගලො ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය, න ලාභී
අජ්ඣන්තං වෙතොසමථස්ස. තෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලෙන අධිපඤ්ඤාධම්ම-
විපස්සනාය පතිට්ඨාය අජ්ඣන්තං වෙතොසමථෙ යොගො කරණීයො. භො
අපරෙත සම්මෙත ලාභී චෙව භොති අධිපඤ්ඤා ධම්මවිපස්සනාය, ලාභී ච
අජ්ඣන්තං වෙතොසමථස්ස.

තත්ථ භික්ඛවෙ යවායං පුග්ගලො නෙව ලාභී අජ්ඣන්තං වෙතොසමථස්ස,
න ලාභී අධිපඤ්ඤාධම්මවිපස්සනාය. තෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලෙන තෙසං
යෙව කුසලානං ධම්මානං පටිලාභාය අධිමත්තො ඡන්දො ච වායාමො ච
උස්සාහො ච උස්සාලුහි ච අප්පට්ඨානී ච සති ච සමපජ්ඤාදං ච කරණීයං.

මහණෙනි, ථේලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා කෙරෙහි අපීණා-
විත්තසමාධිය නොම ලබන සුළු වෙයි. සංඝභාරපරිග්‍රාහක විදගීතාඥනය ද
නො ලබන සුළු වෙයි.

මහණෙනි, ථේලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා කෙරෙහි අපීණා-
විත්තසමාධිය ද ලබන සුළු ම වෙයි. සංඝභාරපරිග්‍රාහක විදගීතාඥනය ද
ලබන සුළු වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විදුමානසහ.

4. 2. 5. 3.

[දුතියසමාධි සූත්‍රය]

43. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විදුමානසහ.
කවර සතර දෙනෙකුදැන්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා කෙරෙහි අපීණා-
විත්තසමාධිය ලබන සුළු වෙයි. සංඝභාරපරිග්‍රාහක විදගීතාඥනය නො
ලබන සුළු වෙයි.

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සංඝභාරපරිග්‍රාහක
විදගීතාඥනය ලබන සුළු වෙයි. තමා කෙරෙහි අපීණාවිත්තසමාධිය නො
ලබන සුළු වෙයි.

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා කෙරෙහි අපීණා-
විත්තසමාධිය නොම ලබන සුළු වෙයි. සංඝභාරපරිග්‍රාහක විදගීතාඥනය
ද නො ලබන සුළු වෙයි.

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා කෙරෙහි අපීණා-
විත්තසමාධිය ද ලබන සුළු ම වේ. සංඝභාරපරිග්‍රාහක විදගීතාඥනයත්
ලබන සුළු වෙයි.

මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ අපීණා-
විත්තසමාධිය ලබනුයේ සංඝභාරපරිග්‍රාහක විදගීතාඥනය නො ලබනුයේ
වේ ද, මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයා විසින් තමා තුළ විත්තසමුපයෙහි පිහිටා
සංඝභාරපරිග්‍රාහක විදගීතාඥනයෙහි සුඤ්ඤානාදිය සංඝායන යොගය
කටයුතුයි හෝ පසුකලෙක තමා තුළ විත්තසමුපය ලබන සුළු වූයේත්
සංඝභාරපරිග්‍රාහක විදගීතාඥනය ලබන සුළු වූයේත් වෙයි.

මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් සංඝභාරපරිග්‍රාහක
විදගීතාඥනය ලබනුයේ, තමා තුළ විත්තසමුපය නො ලබනුයේ වේ ද,
මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයා විසින් සංඝභාරපරිග්‍රාහක විදගීතාඥනයෙහි පිහිටා
තමා තුළ විත්තසමුපයෙහි යොගය කළ යුතු ය. හෝ පසුකලෙක සංඝභාර-
පරිග්‍රාහක විදගීතාඥනය ලබනුයේත්, තමා තුළ විත්තසමුපය ලබනුයේත්
වෙයි.

මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ විත්ත-
සමුපය නොම ලබනුයේත් සංඝභාරපරිග්‍රාහක විදගීතාඥනය නො ලබනු-
යේත් වේ ද, මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයා විසින් එ කුසල් දහමුත් ම ලබනු
පිණිස අධිමාත්‍ර ඡන්දය ද ව්‍යායාමය ද උත්සාහය ද අධිකොත්තාසය ද නො
නවත්තා වැරදි සිතිය ද සම්ප්‍රඥනය ද කළ යුතු ය.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ආදිත්තවෙලො වා ආදිත්තසිසො වා තස්ස තස්සෙව වෙලස්ස වා සිසස්ස වා නිබ්බාපතාය අභිමනනං ඡන්දස්සව වායාමස්සව උස්සාගස්සව උස්සොලුභිස්සව අප්පට්ඨාතිස්සව සතිස්සව සම්පජ්ජස්සවං ව කරෙය්‍ය, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තෙන පුග්ගලෙන තෙසංයෙව කුසලානං ධම්මානං පටිලාභාය අභිමනෙතා ඡන්දො ව වායාමො ව උස්සාගො ව උස්සොලුභී ව අප්පට්ඨාති ව සති ව සම්පජ්ජස්සවං කරණීයං. සො අපරෙත සමයෙන ලාභී වෙව හොති අර්ඤ්ඤානං වෙතොසම්පස්ස, ලාභී ව අධිපස්සද්ධම්මවිපස්සනාය.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යථායං පුග්ගලො ලාභී වෙව හොති අර්ඤ්ඤානං වෙතොසම්පස්ස, ලාභී ව අධිපස්සද්ධම්මවිපස්සනාය, තෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලෙන තෙසු තෙව කුසලෙසු ධම්මෙසු පට්ඨාය උත්තරිං අසවානං බයාය යොගො කරණීයො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාඤ්ඤෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනති.

4. 2. 5. 4.

[තතියසමාධිසුභතං]

44. වත්තාඤ්ඤෙ'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකසමි. කතමෙ වත්තාඤ්ඤෙ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ලාභී හොති අර්ඤ්ඤානං වෙතොසම්පස්ස, න ලාභී අධිපස්සද්ධම්මවිපස්සනාය.

ඉධ පත භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ලාභී හොති අධිපස්සද්ධම්මවිපස්සනාය, න ලාභී අර්ඤ්ඤානං වෙතොසම්පස්ස.

ඉධ පත භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො තෙව ලාභී හොති අර්ඤ්ඤානං වෙතොසම්පස්ස, න ලාභී අධිපස්සද්ධම්මවිපස්සනාය.

ඉධ පත භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ලාභී වෙව හොති අර්ඤ්ඤානං වෙතොසම්පස්ස, ලාභී ව අධිපස්සද්ධම්මවිපස්සනාය.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යථායං පුග්ගලො ලාභී අර්ඤ්ඤානං වෙතොසම්පස්ස, න ලාභී අධිපස්සද්ධම්මවිපස්සනාය, තෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලෙන යථායං පුග්ගලො ලාභී අධිපස්සද්ධම්මවිපස්සනාය, සො උපසංකම්මො එවමස්ස චචතියො කථංහු ඛො ආට්ටසො සංඛාරා දට්ඨබ්බා? කථං සංඛාරා සම්මසිතබ්බා? කථං සංඛාරා විපසිතබ්බාති? තස්ස සො යථාදිට්ඨං යථාචිදිතං ව්‍යාකරොති: එවං ඛො ආට්ටසො සංඛාරා දට්ඨබ්බා, එවං සංඛාරා සම්මසිතබ්බා, එවං සංඛාරා විපසිතබ්බාති.

සො අපරෙත සමයෙන ලාභී වෙව හොති අර්ඤ්ඤානං වෙතොසම්පස්ස, ලාභී ව අධිපස්සද්ධම්මවිපස්සනාය.

මහණෙනි, යම් පරිදි ඇවිල දූවෙන පිළි ඇතියෙක් වේ වයි, ඇවිල දූවෙන හිසැතියෙක් වේ වයි, ඒ ඒ පිළිය හෝ හිස හෝ නිවාලනු පිණිස අභිමානු ඡන්දය ද ව්‍යායාමය ද උත්සාහය ද අධික වීර්යය ද නො පසුබස්නා වැර ද සිතිය ද සම්ප්‍රඥනය ද කරන්නේ වේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම ඒ පුද්ගලයා විසින් එ කුසල් දහමුත් ම ලබනු පිණිස අභිමානු වූ ඡන්දය ද ව්‍යායාමය ද උත්සාහය ද අධිකෝත්සාහය ද නො පසුබස්නා වැර ද සිතිය ද සම්ප්‍රඥනය ද කළ යුතු ය. හේ පසු කලෙක තමා තුළ විත්තසම්ප්‍රය ලබන සුළු වූයේත් සංඝකාර පරිග්‍රාහක විදර්ශනාඥනය ලබන සුළු වූයේත් වෙයි.

මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ විත්ත-සම්ප්‍රය ලබන සුළු වූයේත් සංඝකාර පරිග්‍රාහක විදර්ශනාඥනය ලබන සුළු වූයේත් වේද, මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයා විසින් ඒ කුසල් දහමුත් කෙරෙහි පිතිටා මතුයෙහි ආසුචයන් ක්‍ෂය කරණු පිණිස යොග්‍ය කළ යුතු ය.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යමානග.

4. 2. 5. 4.

[තතියසමාධි සූත්‍රය]

44. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමානග. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මේ සත්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ විත්තසම්ප්‍රය ලබන සුළු වූයේ, සංඝකාරපරිග්‍රාහක විදර්ශනාඥනය නො ලබන සුළු වූයේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සත්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සංඝකාරපරිග්‍රාහක විදර්ශනාඥනය ලබන සුළු වූයේ, තමා තුළ විත්තසම්ප්‍රය නො ලබන සුළු වූයේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සත්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ විත්තසම්ප්‍රය නො ම ලබන සුළු වූයේ, සංඝකාරපරිග්‍රාහක විදර්ශනාඥනයත් නො ලබන සුළු වූයේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සත්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ විත්තසම්ප්‍රය ලබන සුළු වූයේත්, සංඝකාරපරිග්‍රාහක විදර්ශනාඥනය ලබන සුළු වූයේත් වෙයි.

මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ විත්ත-සම්ප්‍රය ලබන සුළු වූයේ සංඝකාරපරිග්‍රාහකවිදර්ශනාඥනය නො ලබන සුළු වූයේ වේ ද, මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයා විසින් යම් පුද්ගලයෙක් සංඝකාරපරිග්‍රාහක විදර්ශනාඥනය ලබන සුළු වී නම්, වෙන පාමණ් හේ මෙසේ කිය යුතු වෙයි: “ඇවත, කෙසේ නම් සංඝකාරයෝ දහසූතු වෙත් ද? කෙසේ සංඝකාර-යෝ සිමිදිය යුතු වෙත් ද? කෙසේ සංඝකාරයෝ වෙසෙසින් බැලිය යුතු වෙත් ද?” උක්‍රම හේ දුටුසැටිය දත් සැටිය පවසයි: “ඇවත, සංඝකාරයෝ මෙසේ දහසූත්තාග. සංඝකාරයෝ මෙසේ සිමිදිය යුත්තාග. සංඝකාරයෝ මෙසේ වෙසෙසින් බැලිය යුත්තාග”යි.

හේ පසු කලෙක තමා තුළ විත්තසම්ප්‍රය ලබන සුළු වූයේත්, සංඝකාර පරිග්‍රාහකවිදර්ශනාඥනය ලබන සුළු වූයේත් වෙයි.

තනු භික්ෂුවෙ යොග්‍ය පුග්ගලා ලාභී අධිපසකැටුම්කරණය, න ලාභී අධිකරණය වෙනොසමථය, තෙත භික්ෂුවෙ පුග්ගලා ලාභී පුග්ගලා ලාභී අධිකරණය වෙනොසමථය, සො උපසංකප්පිතා ඵවමස්ස වචනීයො: “කථං නු බො ආවුසො චිත්තං සණ්ඨපෙනබ්බං? කථං චිත්තං සන්තප්පාදෙ- තබ්බං? කථං චිත්තං ඵකොදි කතතබ්බං? කථං චිත්තං සමාදහාතබ්බන්ති?” තස්ස සො යථාදිට්ඨං යථාදිදිතං ව්‍යාකරොති: “ඵවං බො ආවුසො චිත්තං සණ්ඨපෙනබ්බං, ඵවං චිත්තං සන්තප්පාදෙතබ්බං, ඵවං චිත්තං ඵකොදි කතතබ්බං, ඵවං චිත්තං සමාදහාතබ්බන්ති.”

සො අපරෙත සමයෙන ලාභී වෙව හොති අධිපසකැටුම්කරණය, ලාභී ව අධිකරණය වෙනොසමථය.

තනු භික්ෂුවෙ යොග්‍ය පුග්ගලා තෙව ලාභී ව අධිකරණය වෙනොසම- ථය, ත ලාභී අධිපසකැටුම්කරණය, තෙත භික්ෂුවෙ පුග්ගලා ලාභී පුග්ගලා ලාභී වෙව අධිකරණය වෙනොසමථය, ලාභී ව අධිපසකැටුම්කරණ- විපස්සනාය. සො උපසංකප්පිතා ඵවමස්ස වචනීයො: “කථං නු බො ආවුසො චිත්තං සණ්ඨපෙනබ්බං? කථං චිත්තං සන්තප්පාදෙතබ්බං? කථං චිත්තං ඵකොදි කතතබ්බං? කථං චිත්තං සමාදහාතබ්බං? කථං සංකාරා දට්ඨබ්බා? කථං සංකාරා සමමසිතබ්බා? කථං සංකාරා විපසිතබ්බා?”ති. තස්ස සො යථාදිට්ඨං යථාදිදිතං ව්‍යාකරොති: “ඵවං බො ආවුසො චිත්තං සණ්ඨපෙනබ්බං, ඵවං චිත්තං සන්තප්පාදෙතබ්බං, ඵවං චිත්තං ඵකොදි කතතබ්බං, ඵවං චිත්තං සමාදහාතබ්බං, ඵවං සංකාරා දට්ඨබ්බා, ඵවං සංකාරා සමමසිතබ්බා, ඵවං සංකාරා විපසිතබ්බා”ති.

සො අපරෙත සමයෙන ලාභී වෙව හොති අධිකරණය වෙනොසමථය, ලාභී ව අධිපසකැටුම්කරණය.

තනු භික්ෂුවෙ යොග්‍ය පුග්ගලා ලාභී වෙව හොති අධිකරණය වෙනො- සමථය, ලාභී ව අධිපසකැටුම්කරණය, තෙත භික්ෂුවෙ පුග්ගලා ලාභී පුග්ගලා ලාභී වෙව අධිකරණය වෙනොසමථය, සො උපසංකප්පිතා ඵවමස්ස වචනීයො: “කථං නු බො ආවුසො චිත්තං සණ්ඨපෙනබ්බං? කථං චිත්තං සන්තප්පාදෙතබ්බං? කථං චිත්තං ඵකොදි කතතබ්බං? කථං චිත්තං සමාදහාතබ්බං? කථං සංකාරා දට්ඨබ්බා? කථං සංකාරා සමමසිතබ්බා? කථං සංකාරා විපසිතබ්බා?”ති.

ඉමෙ බො භික්ෂුවෙ චිත්තාරෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජානා ලොකස්සන්ති.

4. 2. 5. 6.

[ජමාලානුකරණය]

45. ‘චන්තාරෙ’මෙ භික්ෂුවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජානා ලොකස්සන්ති. කතමෙ චන්තාරො?

තෙවත්තනිකාය පටිපනො නො පරිභිකාය. පරිභිකාය පටිපනො නො අත්තනිකාය. අත්තනිකාය පටිපනො නො පරිභිකාය. අත්තනිකාය ව පටිපනො පරිභිකාය ව.

1. ඉමෙ - මෙය.

මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් සංඝභාරපරිශ්‍රාහක විදර්ශනාඥානය ලබන සුලු වූයේ, තමා තුළ විතතසම්ඵය නො ලබන සුලු වූයේ වේ ද, මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයා විසින් යම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ විතතසම්ඵය ලබන සුලු වී නම්, ලං ව සිට හේ මෙසේ කිය යුතු වෙයි. “ඇවත, කෙසේ නම් සිත සකසා තැබිය යුතු වේද? කෙසේ නම් සිත සංහිදුවා ලිය යුතු ද? කෙසේ නම් සිත එකඟ කළ යුතු ද? කෙසේ සිත අරමුණෙහි නගා ලිය යුතු දැයි” කියා යි. ඔහුට හේ දුටු සැටිය දත් සැටිය පවසයි. “ඇවත, මෙසේ සිත මොනොවට පිහිටුවිය යුතු ය. මෙසේ සිත සංහිදුවිය යුතු ය. මෙසේ සිත එකඟ කළ යුතු ය. මෙසේ සිත අරමුණෙහි නගා ලිය යුතු ය” කියා යි.

හේ පසු කලෙක සංඝභාරපරිශ්‍රාහකවිදර්ශනාඥානය ලබන සුලු වූයේත් තමා තුළ විතතසම්ඵය ලබන සුලු වූයේත් වෙයි.

මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ විතතසම්ඵය නො ම ලබන සුලු වූයේත්, සංඝභාරපරිශ්‍රාහකවිදර්ශනාඥානය නො ලබන සුලු වූයේත් වේ ද, මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයා විසින් යම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ විතතසම්ඵය ලබන සුලු වූයේත් සංඝභාරපරිශ්‍රාහකවිදර්ශනාඥානය ලබන සුලු වූයේත් වී නම්, ලං ව ගෙන හේ මෙසේ කිය යුතු වෙයි: “ඇවත්ති, කෙසේ නම් සිත මොනොවට පිහිටුවිය යුතු ද? කෙසේ නම් සිත සංහිදුවා ලිය යුතු ද? කෙසේ නම් සිත එකඟ කළ යුතු ද? කෙසේ නම් සිත අරමුණෙහි නගා ලිය යුතු ද? කෙසේ නම් සංඝභාරයෝ දත යුතු වෙත් ද? කෙසේ නම් සංඝභාරයෝ සිමිදිය යුතු වෙත් ද? කෙසේ නම් සංඝභාරයෝ වෙසෙසින් බැලිය යුතු වෙත්දැ”යි කියා යි. ඔහුට හේ දුටු සැටිය දත් සැටිය පවසයි: “ඇවත, මෙසේ සිත මොනොවට පිහිටුවිය යුතු ය. මෙසේ සිත සංහිදුවා ලිය යුතු ය. මෙසේ සිත එකඟ කළ යුතු ය. මෙසේ සිත අරමුණෙහි නගා ලිය යුතු ය. මෙසේ සංඝභාරයෝ දත යුතු වෙති. මෙසේ සංඝභාරයෝ සිමිදිය යුතු වෙති. මෙසේ සංඝභාරයෝ වෙසෙසින් බැලිය යුතු වෙති”යි කියා යි.

හේ පසු කලෙක විතතසම්ඵය ලබන සුලු වූයේත් සංඝභාරපරිශ්‍රාහක විදර්ශනාඥානය ලබන සුලු වූයේත් වෙයි.

මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ විතතසම්ඵය ලබන සුලු වූයේත්, සංඝභාරපරිශ්‍රාහකවිදර්ශනාඥානය ලබන සුලු වූයේත් වේ ද, මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයා විසින් ඒ කුසල්දහමීනි ම පිහිටා මතුයෙහි ආශ්‍රවක්‍ෂය පිණිස යොග්‍ය කළ යුතු ය.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යාමාන ය.

4. 2. 6. 6.

[ඡවාලාහ සුත්‍රය]

45. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමාන ය. කවර සතර දෙනෙක යත්:

තමාහට හිත පිණිස වේ වයි, මෙරමාහට හිත පිණිස වේව යි, නොපිළිපත්තේ ය. මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේ තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. තමාහට හිත පිණිසත් මෙරමාහට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඡ්වංලාභං උභතො පදිත්තං මජ්ඣේ භුථගතං තෙව ගාමෙ කට්ඨස්ථං ඵරතී න අරඤ්ඤ. තථුපමානං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදුමි ය්‍යායං පුග්ගලො තෙවත්තතිතාය පටිපනේනා නො පරිහිතාය.

තත්‍ර භික්ඛවෙ ය්‍යායං පුග්ගලො පරිහිතාය පටිපනේනා නො අත්තතිතාය, අයං ඉමෙසං ද්විත්තං පුග්ගලානං අභිකකන්තතරො ව පණීතතරො ව.

තත්‍ර භික්ඛවෙ ය්‍යායං පුග්ගලො අත්තතිතාය පටිපනේනා නො පරි-
හිතාය, අයං ඉමෙසං තිණ්ණං පුග්ගලානං අභිකකන්තතරො ව පණීතතරො ව.

තත්‍ර භික්ඛවෙ ය්‍යායං පුග්ගලො අත්තතිතාය ව පටිපනේනා; පරිහිතාය ව, අයං ඉමෙසං වතුත්තං පුග්ගලානං අග්ගො ව සෙට්ඨො ව පාමොකෙති ව උත්තමො ව පවරො ව.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගවා ඛිරං, ඛිරමානා දඬි, දඬිමානා තවතීතං, තවතීතමානා සප්පි, සප්පිමානා සප්පිමණේකා, සප්පිමණේකා තස්ව අග්ගමනිකායති, ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ ය්‍යායං පුග්ගලො අත්තතිතාය ව පටිපනේනා පරිහිතාය ව, අයං ඉමෙසං වතුත්තං පුග්ගලානං අග්ගො ව සෙට්ඨො ව පාමොකෙති ව උත්තමො ව පවරො ව.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරො පුග්ගලා සනේනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

4. 2. 5. 6.

[ඛණ්ඩිතයපුග්ගලං]

46. වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනේනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වත්තාරො?

අත්තතිතාය පටිපනේනා නො පරිහිතාය. පරිහිතාය පටිපනේනා නො අත්තතිතාය. තෙව අත්තතිතාය පටිපනේනා නො පරිහිතාය. අත්තතිතාය ව පටිපනේනා පරිහිතාය ව.

කථංඤච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තතිතාය පටිපනේනා නො පරිහිතාය? ඉධ භික්ඛවෙ ඵකචෙවා පුග්ගලො අත්තනා රුගචිතයාය පටිපනේනා හොති, නො පරං රුගචිතයාය සමාදපෙති. අත්තනා දෙසචිතයාය පටිපනේනා හොති, නො පරං දෙසචිතයාය සමාදපෙති. අත්තනා මොහචිතයාය පටිපනේනා හොති, නො පරං මොහචිතයාය සමාදපෙති. ඵචං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තතිතාය පටිපනේනා හොති නො පරිහිතාය.

මහණෙනි, යම් පරිදි දෙපස ඇවිලි ගත්, මැද අගුවේ වැඩුණු සොහොන් පෙණහෙල්ල ගමෙහි කාමයෙන් කරණ කිසි සිදු නො කෙරේ ද, අරණ්‍යයෙහි කාමවාසීය සිදු නො කෙරේ ද, යම් පුද්ගලයෙක් තමාට හිත පිණිස වේව යි, මෙරමාහට හිත පිණිස වේව යි නො පිළිපත්තේ වේ නම්, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා එබඳු කොට මම කියමි.

මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේ තමාට හිත පිණිස නොපිළිපත්තේ වේ ද, මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතුරෙන් මෙ කෙම සුඤ්ජරතර ද වෙයි. ප්‍රණීතතර ද වෙයි.

මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වේ ද, මේ තුන් පුද්ගලයන් අතුරෙන් මෙ කෙම සුඤ්ජරතර වෙයි. ප්‍රණීතතර ද වෙයි.

මහණෙනි, ඒ පුද්ගලයන් කෙරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් තමාට හිත පිණිස ද මෙරමාහට හිතපිණිස ද පිළිපත්තේ වේ නම්, මේ සතර පුද්ගලයන් අතුරෙන් මෙ කෙම අග්‍ර ද ශ්‍රේෂ්ඨ ද ප්‍රමුඛ ද උත්තම ද ප්‍රචර ද වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි දෙතගෙන් කිරි ද, කිරියෙන් දිහි ද, දිහියෙන් වේඳුරු ද, වේඳුරුයෙන් හි ද, හියෙන් හිමඩ වේ ද, එහි හිමඩ අග්‍රය යි කියනු ලැබේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම් පුද්ගලයෙක් තමාට හිත පිණිසත් මෙරමාහට හිතපිණිසත් පිළිපත්තේ වේ නම්, හෙතෙම මේ සතර පුද්ගලයන් අතුරෙන් අග්‍ර ද ශ්‍රේෂ්ඨ ද ප්‍රමුඛ ද උත්තම ද ප්‍රචර ද වේ.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙන ලෝකයෙහි විද්‍යමාන වෙත්.

4. 2. 5. 6.

[ශ්‍රවණික සුත්‍රය]

46. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමානසහ. කචර සතර දෙනෙක යත්:

තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේ තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. තමාට හිත පිණිස නොපිළිපත්තේ ම මෙරමාහට හිත පිණිස ද නො පිළිපත්තේ ය. තමාට හිත පිණිසත් මෙරමාහට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක්, තෙමේ රුගවිනය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමා රුගවිනය පිණිස සමාදන් නො කරවයි. තෙමේ ඥෙභවිනය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමා ඥෙභවිනය පිණිස සමාදන් නො කරවයි. තෙමේ මොහවිනය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමා මොහවිනය පිණිස සමාදන් නො කරවයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කථංඤ්ඤි භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරතිතාය පටිපනේනා හොති, තො අනුත-
තිතාය? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො අනුතනා න රුහවිතයාය පටිපනේනා
හොති, පරං රුහවිතයාය සමාදපෙති. අනුතනා න දෙසවිතයාය පටිපනේනා
හොති, පරං දෙසවිතයාය සමාදපෙති. අනුතනා න මොහවිතයාය පටි-
පනේනා හොති, පරං මොහවිතයාය සමාදපෙති. එවං බො භික්ඛවෙ
පුග්ගලො පරතිතාය පටිපනේනා හොති තො අනුතතිතාය.

කථංඤ්ඤි භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙවනුතතිතාය පටිපනේනා හොති, තො
පරතිතාය? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො අනුතනා න රුහවිතයාය
පටිපනේනා හොති, තො පරං රුහවිතයාය සමාදපෙති. අනුතනා න දෙසවිත-
යාය පටිපනේනා හොති, තො පරං දෙසවිතයාය සමාදපෙති. අනුතනා න
මොහවිතයාය පටිපනේනා හොති, තො පරං මොහවිතයාය සමාදපෙති. එවං
බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙවනුතතිතාය පටිපනේනා හොති තො පරතිතාය.

කථංඤ්ඤි භික්ඛවෙ පුග්ගලො අනුතතිතාය ව පටිපනේනා හොති, පර-
තිතාය ව? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො අනුතනා ව රුහවිතයාය
පටිපනේනා හොති, පරංඤ්ඤි රුහවිතයාය සමාදපෙති. අනුතනා ව දෙසවිතයාය
පටිපනේනා හොති, පරංඤ්ඤි දෙසවිතයාය සමාදපෙති. අනුතනා ව මොහ-
විතයාය පටිපනේනා හොති, පරංඤ්ඤි මොහවිතයාය සමාදපෙති. එවං බො
භික්ඛවෙ පුග්ගලො අනුතතිතාය ව පටිපනේනා හොති, පරතිතාය ව.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වනනාරො පුග්ගලා සනේනා සංවිජ්ජමානා
ලොකසමිනති.

4. 2. 6. 7.

[බිපසතිසන්තිසුභතං]

47. වනනාරො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනේනා සංවිජ්ජමානා ලොකසමි-
තමෙ වනනාරො?

අනුතතිතාය පටිපනේනා තො පරතිතාය. පරතිතාය පටිපනේනා තො
අනුතතිතාය. තෙවනුතතිතාය පටිපනේනා තො පරතිතාය. අනුතතිතාය ව
පටිපනේනා පරතිතාය ව.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේ නමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ආතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේ රුහිතය පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමා රුහිතය පිණිස සමාදන් කරවයි. තෙමේ දොමනිතය පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමා දොමනිතය පිණිස සමාදන් කරවයි. තෙමේ මොහනිතය පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමා මොහනිතය පිණිස සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේ නමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල නමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ම මෙරමාහට හිත පිණිස ද නො පිළිපත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙ ලොව ආතැම් පුද්ගලයෙක්, තෙමේ රුහිතය පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමා රුහිතය පිණිස සමාදන් නො කරවයි. තෙමේ දොමනිතය පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමා දොමනිතය පිණිස සමාදන් නො කරවයි. තෙමේ මොහනිතය පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමා මොහනිතය පිණිස සමාදන් නො කරවයි. මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල නමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ම මෙරමාහට හිත පිණිස ද නො පිළිපත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල නමාට හිත පිණිසත්, මෙරමාහට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ වේ ද

මහණෙනි, මෙ ලොව ආතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් රුහිතය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමාත් රුහිතය පිණිස සමාදන් කරවයි. තෙමේත් දොමනිතය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමාත් දොමනිතය පිණිස සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මොහනිතය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි, මෙරමාත් මොහනිතය පිණිස සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල නමාට හිත පිණිසත් මෙරමාට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යමානස.

4. 2. 5. 7

[නිපාතිකනි සූත්‍රය]

47. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමානස. කවර සතර දෙනෙක සත්:

නමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේ නමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. නමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ම මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. නමාහට හිත පිණිසත් මෙරමාහට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ ය.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තභිතාය පටිපනේනා හොති තො පරභිතාය? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ඛිප්පනිසන්තී ව හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු. සුතානං ව ධම්මානං ධාරකජාතිකො හොති. ධනානං ව ධම්මානං අඤ්චපපරික්ඛි හොති. අත්මඤ්ඤාය ධම්මඤ්ඤාය ධම්මානුධම්මපටිපනේනා හොති. තො ව කල්‍යාණවාචො හොති කල්‍යාණවාක්කරණො පොරියා වාචාය සම්මනාගතො විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය අත්ඤ්ඤාය විඤ්ඤාපතියා. තො ව සඤ්ඤායකො සමාදපකො සමුත්තෙජ්ජකො සම්පහංසකො සමුගම-වාරිතං. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තභිතාය පටිපනේනා හොති තො පරභිතාය.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරභිතාය පටිපනේනා හොති තො අත්ත-භිතාය? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො න ගෙව ඛො ඛිප්පනිසන්තී හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තො ව සුතානං ධම්මානං ධාරකජාතිකො හොති. තො ව ධනානං ධම්මානං අඤ්චපපරික්ඛි හොති. තො ව අත්මඤ්ඤාය ධම්මඤ්ඤාය ධම්මානුධම්මපටිපනේනා හොති. කල්‍යාණවාචො ව හොති කල්‍යාණවාක්කරණො පොරියා වාචාය සම්මනාගතො විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය අත්ඤ්ඤාය විඤ්ඤාපතියා. සඤ්ඤායකො ව හොති සමාදපකො සමුත්තෙජ්ජකො සම්පහංසකො සමුගම-වාරිතං. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරභිතාය පටිපනේනා හොති තො අත්තභිතාය.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො නෙවත්තභිතාය පටිපනේනා හොති තො පරභිතාය? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො න ගෙව ඛො ඛිප්පනිසන්තී හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු. තො ව සුතානං ධම්මානං ධාරකජාතිකො හොති. තො ව ධනානං ධම්මානං අඤ්චපපරික්ඛි හොති. තො ව අත්මඤ්ඤාය ධම්මඤ්ඤාය ධම්මානුධම්මපටිපනේනා හොති. තො ව කල්‍යාණවාචො හොති කල්‍යාණවාක්කරණො පොරියා වාචාය සම්මනාගතො විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය අත්ඤ්ඤාය විඤ්ඤාපතියා. තො ව සඤ්ඤායකො හොති සමාදපකො සමුත්තෙජ්ජකො සම්පහංසකො සමුගමවාරිතං. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො නෙවත්තභිතාය පටිපනේනා හොති තො පරභිතාය.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තභිතාය ව පටිපනේනා හොති පරභිතාය ව? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ඛිප්පනිසන්තී ව හොති කුසලෙසු ධම්මෙසු. සුතානංඤ්ච ධම්මානං ධාරකජාතිකො හොති. ධනානංඤ්ච ධම්මානං අඤ්චපපරික්ඛි හොති. අත්මඤ්ඤාය ධම්මඤ්ඤාය ධම්මානුධම්මපටිපනේනා හොති. කල්‍යාණවාචො හොති කල්‍යාණවාක්කරණො. පොරියා වාචාය සම්මනාගතො විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය අත්ඤ්ඤාය විඤ්ඤාපතියා. සඤ්ඤායකො ව හොති සමාදපකො සමුත්තෙජ්ජකො සම්පහංසකො සමුගමවාරිතං. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තභිතාය ව පටිපනේනා හොති පරභිතාය ව.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරෙ පුග්ගලො සනේනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කුසල්දහම්හි ලා වහා දත්තට සමත් වූයේ වෙයි. ඇසු දහම් දරණ ස්වභාව ඇත්තේ ද වෙයි. දූරු දහම් අරුත් විසින් පිරිසිදුකළේ ද වෙයි. අටුවා දැන පෙළ දහම් දැන ධර්මානුබ්බියෙහි පිළිපත්තේ වෙයි. එසේ හොඳු කලණවදන් නැත්තේ වෙයි. කල්‍යාණවචනසෞභ නැත්තේ වෙයි. අපලිබ්බු, නිදෙස්, අභි දන්වත්තට සමත්, පිරිපුත් වචනයෙන් සමත්වාගත නො වෙයි. සමුම්සරුතට කරුණු විසින් නො දක්වන්නේ වෙයි. සමාදන් නො කරවන්නේ වෙයි. තෙද ගත්වන්නේ නො වෙයි. පහදවන්නේ නො වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නොපිළිපත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේ තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කුසල්දහම්හි ලා වහා කන් රුකොට දන්තට සමත් වූයේ නො වෙයි. ඇසු දහම් දරණ ස්වභාව ඇත්තේ ද නො වෙයි. ධරු දහම් අභි විසින් පරික්ෂා කොට ගත්තේ නො වෙයි. අටුවා දැන පෙළදහම් දැන ධර්මානුබ්බියට පිළිපත්තේ නො ද වෙයි. කල්‍යාණවචන ඇත්තේ වෙයි. කල්‍යාණවචන සෞභ ඇත්තේ වෙයි. අපලිබ්බු, නිදෙස්, අරුත් විද්වත්තට සමත්, පිරිපුත් වචනයෙන් සමත්වාගත වෙයි. සමුම්සරුතට හෙතු දක්වා බණන්නේත්, ගුණයෙහි සමාදන් කරවන්නේත්, නිසාමනය කරවන්නේත්, පහදවන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේ තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේත් මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කුසල්දහම්හි ලා වහා කන් රුකොට දන්තට සමත් නො වෙයි. ඇසු දහම් ධරණ ස්වභාව ඇත්තේත් නො වෙයි. දූරු දහම් අභි විසින් පරික්ෂා කොට ගත්තේත් නො වෙයි. අටුවා දැන පෙළදහම් දැන ධර්මානු-බ්බියට පිළිපත්තේ නො ද වෙයි. කලණවදන් ඇත්තේත් නො වෙයි. කල්‍යාණවචනසෞභ ඇත්තේත් නො වෙයි. අපලිබ්බු නිදෙස් අභිය විද්වතට සමත් පරිපුණ්ණවනසෙන් සමත්වාගත නො වෙයි. සමුම්සරුතට කරුණු දක්වා බණන්නේත්, ගුණයෙහි සමාදන් කරවන්නේත්, තෙද ගත්වන්නේත්, පහදවන්නේත්, නො වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ම මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළි-පත්තේ ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේත් මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කුසල්දහම්හි ලා වහා කන් රුකොට දන්තට සමත් වූයේ වෙයි. ඇසු දහම් දරණ ස්වභාව ඇත්තේ වෙයි. දූරු දහම් අභි විසින් පරික්ෂා කොට ගත්තේ වෙයි. අටුවා දැන පෙළදහම් දැන ධර්මානුබ්බියට පිළිපත්තේ වෙයි. කලණවස් ඇතිසේත්, කල්‍යාණවචනසෞභ ඇතිසේත් වෙයි. අපලිබ්බු නිදෙස් අභිය. විද්වතට සමත් පරිපුණ්ණවනසෙන් සමත්වාගත වෙයි. සමුම්සරුතට හේතු දක්වා බණන්නේත්, සමාදන් කරවන්නේත්, තෙද ගත්වා බණන්නේත්, පහදවන්නේත් වේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිසත් මෙරමාහට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විදුමානසහ.

4. 2. 5. 8.

[අත්තනිකසුත්තං]

48. වත්තාඳේ'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.
කතමෙ වත්තාඳේ?

අත්තනිකාය පටිපනේනා නො පරහිකාය පරහිකාය පටිපනේනා
නෙව අත්තනිකාය. නෙව අත්තනිකාය ව පටිපනේනා නො පරහිකාය.
අත්තනිකාය ව පටිපනේනා පරහිකාය ව.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාඳේ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා
ලොකස්මිනි.

4. 2. 5. 9.

[සික්කාපදසුත්තං]

49. වත්තාඳේ'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.
කතමෙ වත්තාඳේ?

අත්තනිකාය පටිපනේනා නො පරහිකාය. පරහිකාය පටිපනේනා නො
අත්තනිකාය. නෙව අත්තනිකාය ව පටිපනේනා නො පරහිකාය. අත්තනිකාය
ව පටිපනේනා පරහිකාය ව.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තනිකාය පටිපනේනා හොති නො පර-
හිකාය? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අත්තනා පාණාතිපානා පටිවිරතො
හොති, නො ව පරං පාණාතිපානා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අත්තනා
අදින්නාදුතා පටිවිරතො හොති, නො පරං අදින්නාදුතා චෙරමණ්ණියා සමාද-
පෙති. අත්තනා කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති, නො පරං කාමෙසු
මිච්ඡාචාරා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අත්තනා මුසාවාද පටිවිරතො හොති,
නො පරං මුසාවාද චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති, අත්තනා සුරුමෙරයමජ්ජපමා-
දට්ඨානා පටිවිරතො හොති, නො පරං සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා
චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තනිකාය
පටිපනේනා හොති නො පරහිකාය.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලා පරහිකාය පටිපනේනා හොති නො
අත්තනිකාය? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අත්තනා පාණාතිපානා
අප්පට්ඨිරතො හොති, පරං පාණාතිපානා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අත්තනා
අදින්නාදුතා අප්පට්ඨිරතො හොති, පරං අදින්නාදුතා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති.
අත්තනා කාමෙසු මිච්ඡාචාරා අප්පට්ඨිරතො හොති, පරං කාමෙසු මිච්ඡාචාරා
චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අත්තනා මුසාවාද අප්පට්ඨිරතො හොති, පරං
මුසාවාද චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අත්තනා සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා
අප්පට්ඨිරතො හොති, පරං සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා චෙරමණ්ණියා
සමාදපෙති.

4. 2. 5. 8.

[අනුගත සූත්‍රය]

48. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමානසහ, කවර සතර දෙනෙකු යත්:

තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේ තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ම මෙරමාහට හිත පිණිසත් නො පිළිපත්තේ ය. තමාට හිත පිණිසත් මෙරමාහට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ ය.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමානසහ.

4. 2. 5. 9.

[සිකිකාපදසූත්‍රය]

49. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමාන-
සහ කවර සතර දෙනෙකු යත්:

තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේ තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ය. තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ම මෙරමාහට හිත පිණිසත් නො පිළිපත්තේ ය. තමාට හිත පිණිසත් මෙරමාහට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේ පණ්ණාසක දුරුවුයේ වෙයි. මෙරමා පණ්ණාසක වළකනු සඳහා සමාදන් නො කරවයි. තෙමේ අසිතාදතින් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමා අසිතාදතින් වළකනු සඳහා සමාදන් නො කරවයි. තෙමේ කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමා කාමයෙහි මිසභසරින් වළකනු සඳහා සමාදන් නො කරවයි. තෙමේ මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමා මුසවායෙන් වළකනු සඳහා සමාදන් නො කරවයි. තෙමේ මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමා මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් වළකනු සඳහා සමාදන් නො කරවයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිස පිළිපත්තේ මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල මෙරමාහට හිත පිණිස පිළිපත්තේ තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේ පණ්ණාසක දුරු නො වූයේ වෙයි. මෙරමා පණ්ණාසක දුරුවනු පිණිස සමාදන් කරවයි. තෙමේ අසිතාදතින් දුරුවූයේ නො වෙයි. මෙරමා අසිතාදතින් දුරුවනු පිණිස සමාදන් කරවයි. තෙමේ කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවූයේ නො වෙයි. මෙරමා කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවනු පිණිස සමාදන් කරවයි. තෙමේ මුසවායෙන් දුරුවූයේ නො වෙයි. මෙරමා මුසවායෙන් දුරුවනු පිණිස සමාදන් කරවයි. තෙමේ මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් දුරු වූයේ නො වෙයි. මෙරමා මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් දුරුවනු පිණිස සමාදන් කරවයි.

එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරතිතාය පටිපනේනා හොති තො අත්තභිතාය.

කථංඤා භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙවත්තභිතාය පටිපනේනා හොති තො පරතිතාය? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අත්තතා පාණාතිපාතා අපච්චිතො හොති, තො පරං පාණාතිපාතා වෙරමණීයා සමාදපෙති. -පෙ- අත්තතා සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාතා අපච්චිතො හොති, තො පරං සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාතා වෙරමණීයා සමාදපෙති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙවත්තභිතාය පටිපනේනා හොති, තො පරතිතාය.

කථංඤා භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තභිතාය ච පටිපනේනා හොති පරතිතාය ච? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අත්තතා ච පාණාතිපාතා පච්චිතො හොති, පරංඤා පාණාතිපාතා වෙරමණීයා සමාදපෙති. -පෙ- අත්තතා ච සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාතා පච්චිතො හොති, පරංඤා සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාතා වෙරමණීයා සමාදපෙති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තභිතාය ච පටිපනේනා හොති පරතිතාය ච.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චත්තාරො පුග්ගලා සනේනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

4. 2. 5. 10.

[පොතලියසුත්තං.]

50. අථ බො පොතලියො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙත්තපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා භගවතා සද්ධිං සමොදි. සමොදනීයං කථං සාරණීයං¹ විසිසාරෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං බො පොතලියං පරිබ්බාජකං භගවා එතදවොච:

චත්තාරො'මෙ පොතලිය, පුග්ගලා සනේනා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ චත්තාරො?

ඉධ පොතලිය, එකච්චො පුග්ගලො අවණණාරහස්ස අවණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන, තො ච බො වණණාරහස්ස වණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන.

ඉධ පන පොතලිය, එකච්චො පුග්ගලො වණණාරහස්ස වණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන, තො ච බො අවණණාරහස්ස අවණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන.

ඉධ පන පොතලිය, එකච්චො පුග්ගලො තෙව අවණණාරහස්ස අවණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන, තොපි² වණණාරහස්ස වණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන.

1. සාරණීයං - මජ්ඣං. 2. තොච - මජ්ඣං.

මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල මෙරමා හට හිත පිණිස පිළිපත්තේ තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ම මෙරමාහට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේ පණ්ඩායෙන් දුරු නො වූයේ වෙයි, මෙරමා පණ්ඩායෙන් දුරුවනු පිණිස සමාදන් නො කරවයි තෙමේ මද පමා දෙකට කරණු වූ රහමෙරින් දුරු වූයේ නො වෙයි, මෙරමා මද පමා දෙකට කරණු වූ රහමෙරින් දුරුවනු පිණිස සමාදන් නො කරවයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිස නො පිළිපත්තේ ම මෙරමාහට හිත පිණිසත් නො පිළිපත්තේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිසත් මෙරමාහට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් පණ්ඩායෙන් දුරු වූයේ වෙයි, මෙරමාත් පණ්ඩායෙන් දුරුවනු පිණිස සමාදන් කරවයි ... තෙමේත් මද පමා දෙකට කරණු වූ රහමෙරින් දුරු වූයේ වෙයි, මෙරමාත් මද පමා දෙකට කරණු වූ රහමෙරින් දුරුවනු පිණිස සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල තමාට හිත පිණිසත් මෙරමා හට හිත පිණිසත් පිළිපත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතරදෙන ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ.

4. 2. 5. 10.

[පොතලිය සූත්‍රය]

50. එසද පොතලිය පිරිවැජ් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. තුර්කට නිසි සිහිකරනුවට නිසි තෙපුල් කොට නිමවා එකත්පස් ව හිත. එකත්පස් ව හුන් පොතලිය පිරිවැජ්හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ.

පොතලිය, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

පොතලිය, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් යුක්තප්‍රාභා කාලයෙහි අවණ්ණාභියාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ අවණ්ණ කියන්නේ වේ. යුක්තප්‍රාභා කාලයෙහි වණ්ණාභියාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ වණ්ණ නො කියන්නේ වෙයි.

පොතලිය, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිසි කාලයෙහි වණ්ණාභියාගේ භූත වූ තථ්‍ය වූ වණ්ණ කියන්නේ වේ. නිසි කාලයෙහි අවණ්ණාභියාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ අසුණු නො කියන්නේ වෙයි.

පොතලිය, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිසි කාලයෙහි අවණ්ණාභියාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ අසුණු, නො කියන්නේ වෙයි. නිසි කාලයෙහි වණ්ණාභියාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ වණ්ණ නො කියන්නේත් වෙයි.

ඉධ පත පොතලිය, එකවේවා පුග්ගලො අවණණාරහස්ස ව අවණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන, වණණාරහස්ස ව වණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන.

ඉමෙ බො පොතලිය, වතතාරෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

ඉමෙසං බො පොතලිය, චතුක්කං පුග්ගලානං කතමො තෙ පුග්ගලො ඛමති අභික්කනනතරො ව පණීතතරෙ වාති?

වතතාරෙ'මෙ හො ගොතම, පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතතාරෙ?

ඉධ හො ගොතම, එකවේවා පුග්ගලො අවණණාරහස්ස අවණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන, නො ව බො වණණාරහස්ස වණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන.

ඉධ පත හො ගොතම, එකවේවා පුග්ගලො වණණාරහස්ස වණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන, නො ව බො අවණණාරහස්ස අවණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන.

ඉධ පත හො ගොතම, එකවේවා පුග්ගලො තෙව අවණණාරහස්ස අවණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන, නොපි වණණාරහස්ස ව වණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන.

ඉධ පත හො ගොතම, එකවේවා පුග්ගලො අවණණාරහස්ස ව අවණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන, වණණාරහස්ස ව වණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන.

ඉමෙ බො හො ගොතම, වතතාරෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

ඉමෙසං හො ගොතම, චතුක්කං පුග්ගලානං යවායං පුග්ගලො තෙව අවණණාරහස්ස අවණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන, නොපි වණණාරහස්ස ව වණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන. අයං මෙ පුග්ගලො ඛමති ඉමෙසං චතුක්කං පුග්ගලානං අභික්කනනතරෙ ව පණීතතරෙ ව. තං කියස්ස හෙතු? අභික්කනනා හෙසා හො ගොතම යද්දං උපෙක්ඛාති.

වතතාරෙ'මෙ පොතලිය, පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතතාරෙ?

ඉධ පත පොතලිය එකවේවා පුග්ගලො අවණණාරහස්ස අවණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන. -පෙ- වණණාරහස්ස ව වණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන ඉමෙ බො පොතලිය වතතාරෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

ඉමෙසං බො පොතලිය, චතුක්කං පුග්ගලානං යවායං පුග්ගලො අවණණාරහස්ස ව අවණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන, වණණාරහස්ස ව වණණං භාසිතා හොති භූතං තච්ඡං කාලෙන. අයං ඉමෙසං චතුක්කං පුග්ගලානං අභික්කනනතරෙ ව පණීතතරෙ ව. තං කියස්ස හෙතු? අභික්කනනා හෙසා පොතලිය යද්දං තත් තත් කාලඤ්ඤතාහි.

පොතලිය, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිසි කාලයෙහි අවණිඨියාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ අයුණු කියන්නේ වෙයි. නිසි කාලයෙහි වණිඨියාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ වණිය කියන්නේ වෙයි.

පොතලිය, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යමානයහ

පොතලිය, මේ සතර පුද්ගලයන් අතුරෙන් කවර පුද්ගලයෙක් කල්‍යාණ-කරය යි, උත්තමකරය යි, තව රැස්තේ ද?

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ සතර පුද්ගල කෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමානයහ. කවර සතර කෙනෙක යත්:

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිසි කාලයෙහි අවණිඨියාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ අයුණු කියන්නේ වෙයි. නිසි කාලයෙහි වණිඨියාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ වණිය නො කියන්නේ වෙයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිසි කාලයෙහි වණිඨියාගේ භූත වූ තථ්‍ය වූ වණිය කියන්නේ ය. නිසි කාලයෙහි අවණිඨියාගේ භූත වූ තථ්‍ය වූ අවණිය නො කියන්නේ වෙයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිසි කාලයෙහි අවණිඨියාගේ භූත වූ තථ්‍ය වූ අවණිය නො කියන්නේ වෙයි. නිසි කාලයෙහි වණිඨියාගේ භූත වූ තථ්‍ය වූ වණිය නො කියන්නේත් වෙයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිසි කාල-යෙහි අවණිඨියාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ අයුණු කියන්නේ වෙයි. නිසි කාලයෙහි වණිඨියාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ වණිය කියන්නේත් වෙයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමානයහ.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ සතර පුගලන් අතුරින් යම් පුද්ගල -යෙක් යුක්තප්‍රාණා කාලයෙහි අවණිඨියාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ අවණිය නො කියන්නේ වේ ද, නිසි කාලයෙහි වණිඨියාගේ භූත වූ තථ්‍ය වූ වණිය නො කියන්නේ වේ ද, මේ පුද්ගල මේ සතර පුගලන් අතුරින් කල්‍යාණ-කර යයි ද උත්තමකර යයි ද මට රැස්තේ ය, ඒ කවර හෙයින් යත්: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් මධ්‍යස්ථතායෙක් ඇද්ද, තෙල යුතුරකර ය.

පොතලිය, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමානයහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

පොතලිය, මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් යුක්තප්‍රාණා කාලයෙහි අවණිඨියාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ අවණිය කියන්නේ වේ යුක්තප්‍රාණා කාලයෙහි වණිඨියාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ වණිය කියන්නේ වේ. පොතලිය, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යමානයහ.

පොතලිය, මේ සතර පුද්ගලයන් අතුරින් යම් පුද්ගලයෙක් නිසි කාලයෙහි අවණිඨියාගේ භූත වූ තථ්‍ය වූ අවණිය කියන්නේ වේ ද, නිසි කාලයෙහි වණිඨියාගේ විද්‍යමාන වූ තථ්‍ය වූ වණිය කියන්නේ වේ ද, මේ තෙම මේ සතර පුගලන් අතුරින් කල්‍යාණකර ද උත්තමකර ද වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: පොතලිය, ඒ ඒ කරුණෙහි කල් දන්නා බවෙන් ඇද්ද, තෙල කල්‍යාණකර වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වතනාඳේ'මේ හො ගොතම පුග්ගලා සතොතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං.
කතමෙ වතනාඳේ?

ඉධ හො ගොතමො එකවෙවා පුග්ගලො අවණණාරහස්ස-පෙ- වණණාර-
රහස්ස ව වණණං භාසිතා ගොති භූතං තච්ඡං කාලෙන.

ඉමෙ බො හො ගොතම වතනාඳේ පුග්ගලා සතොතා සංවිජ්ජමානා
ලොකසමිං.

ඉමෙසං හො ගොතම, වතුනං පුග්ගලානං යවායං පුග්ගලො
අවණණාරහස්ස ව අවණණං භාසිතා භූතං තච්ඡං කාලෙන, වණණාරහස්ස ව
වණණං භාසිතා භූතං තච්ඡං කාලෙන, අයං මෙ පුග්ගලො ඛිති ඉමෙසං
වතුනා පුග්ගලානං අභිකකන්තඳේ ව පණීතතඳේ ව. තං කිස්ස හෙතු?
අභිකකන්තා ගෙසා හො ගොතම යද්දං තථ තථ කාලඤ්ඤායාති.

අභිකකන්තං හො ගොතම, අභිකකන්තං හො ගොතම. සෙය්ථාපි
හො ගොතම, නිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විවරෙය්‍ය,
මුලුහස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛය්‍ය, අකුකාඳෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය
වකුමුතො රූපාති දකඛිනාතීති, එවලෙව හොතා ගොතමෙන අතෙක-
පරිගාසෙන ධරෙමා පකාසිතො. එසාහං භගවන්තං ගොතමං සරණං
ගච්ඡාමි ධරමං ව භික්ඛුසඛිකං ව. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු
අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ඩපෙන සරණං ගතන්ති.

අසුරවග්ගො පඤ්චමො.

තසසුද්දානං:-

අසුරෙ තගො සමාධි ඡවාලාතෙන පඤ්චමො,
රගාතං සන්ති අත්තභිතාය සිකඛපොතලිකෙන වා ති.

දුතියො පණ්ණාසකො නිඛිතො.

භවත් ගෞරවයන් වහන්ස, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමාන. කවර සතර දෙනෙකු යත්:

භවත් ගෞරවයන් වහන්ස, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සුකතප්‍රාණ කාලයෙහි අවණිඨියාගේ ... සුකතප්‍රාණකාලයෙහි වණිඨියාගේ විද්‍යාමාන වූ තරු වූ වණිඨියා කියන්නේ වේ, භවත් ගෞරවයන් වහන්ස, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යාමාන.

භවත් ගෞරවයන් වහන්ස, මේ සතර පුද්ගලයන් අතුරින් යම් පුද්ගලයෙක් නිසි කාලයෙහි අවණිඨියාගේ විද්‍යාමාන වූ සත්‍ය වූ අවණිඨියා කියන්නේ වේ ද, නිසි කාලයෙහි වණිඨියාගේ විද්‍යාමාන වූ සත්‍ය වූ වණිඨියා කියන්නේ වේ ද, මේ පුද්ගල මේ සතර පුද්ගලයන් අතුරින් කල්‍යාණතර යයි ද, උත්තමතර යයි ද මව රුක්කේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: භවත් ගෞරවයන් වහන්ස, ඒ ඒ කරුණෙහි යම් මේ කල් දන්නා බවෙන් වේ ද, තෙල කල්‍යාණ ය.

භවත් ගෞරවයන් වහන්ස, ඉකලි. භවත් ගෞරවයන් වහන්ස, ඉකලි. භවත් ගෞරවයන් වහන්ස, යම් පරිදි යවිසුරු කළ දෑයක් උඩුසුරු කරන්නේ වේ ද, පිළිසන් දෑයක් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, මංචුලා වුවකුට මග පා කියන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රු දක්නා හි අසුරුගෙහි තෙල් පහනක් හෝ දල්වන්නේ වේ ද, එපරිදි ම භවත් ගෞරවයන් වහන්සේ විසින් තත්තියරින් බලන ප්‍රකාශන ය. තෙල මම භගවත් ගෞරවයන් වහන්සේ හා බලන හා බික්සගුන් හා සරණ කොට යෙමි. භවත් ගෞරවයන් වහන්සේ මා දිවියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක් ව.

අසුරවර්ගය පස්වනු.

එහි උද්‍යානය:

අසුර සුත්‍රය, සමාධිසුත්‍ර තුණය, පස්වන ජවාලාන සුත්‍රය, රුහිනිය සුත්‍රය, බිප්පතිසනති සුත්‍රය, අත්තතින සුත්‍රය, සිකාපද සුත්‍රය, පොතලික (=පොතලිය) සුත්‍රය දැයි දසයෙකි.

දෙවන පණ්ණාසකය නිම.

3. තතියො පණ්ණාසකො

I. වලාහකවග්ගො

4. 3. 1. 1

[පඨමවලාහකසුත්තං]

1. එකං සමයං ගගවා ඝාවජ්ජිං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ. තත්‍ර ඛො ගගවා භික්ඛු ආමනෙහි භික්ඛුවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු ගගවතො පඨවස්සොස්සං. ගගවා එතදවොච:

වත්තාඤ්ඤෙ භික්ඛවෙ වලාහකා. කතමෙ වත්තාඤ්ඤ?

ගජ්ජිතා නො වසයිතා, වසයිතා නො ගජ්ජිතා, තෙව ගජ්ජිතා නො වසයිතා, ගජ්ජිතා ච වසයිතා ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාඤ්ඤ වලාහකා.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ වත්තාඤ්ඤෙ'මෙ වලාහකාපමා පුග්ගලා සනෙහා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වත්තාඤ්ඤ?

ගජ්ජිතා නො වසයිතා, වසයිතා නො ගජ්ජිතා, තෙව ගජ්ජිතා නො වසයිතා, ගජ්ජිතා ච වසයිතා ච.

කථංඤච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගජ්ජිතා හොති නො වසයිතා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, පුග්ගලො භාසිතා හොති නො කතනා. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගජ්ජිතා හොති නො වසයිතා. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ වලාහකො ගජ්ජිතා නො වසයිතා, තද්වපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථංඤච භික්ඛවෙ පුග්ගලො වසයිතා හොති නො ගජ්ජිතා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, පුග්ගලො කතනා හොති නො භාසිතා. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො වසයිතා හොති නො ගජ්ජිතා. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ වලාහකො වසයිතා නො ගජ්ජිතා, තද්වපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථංඤච භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙව ගජ්ජිතා හොති නො වසයිතා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, පුග්ගලො තෙව භාසිතා හොති නො කතනා. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙව ගජ්ජිතා හොති නො වසයිතා. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ වලාහකො තෙව ගජ්ජිතා හොති නො වසයිතා, තද්වපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

3. තෙවන පණණාසකය

1. චලාහක වගීය

4. 3. 1. 1.

[පඨමචලාහක සූත්‍රය]

1. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි, සි භික්ෂූන් ඇමැතු සේක. වහන්සැ සි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළහ:

මහණෙහි, මේ චලාහකයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ගිහිරි ඇත්තේ නොවස්තේය. වස්තේ ගිහිරි තැත්තේය. ගිහිරි ද තැත්තේ වැසි ද තැත්තේ ය. ගිහිරි ද ඇත්තේ වැසි ද ඇත්තේ ය. මහණෙහි, මේ සතර චලාවෝ ය.

මහණෙහි, එපරිදි ම චලා බඳු මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි මිදුම්පායහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ගිහිරි ඇත්තේ නොවස්තේය. වස්තේ ගිහිරි තැත්තේ ය. ගිහිරි ද තැත්තේ වැසි ද තැත්තේ ය. ගිහිරි ද ඇත්තේ වැසි ද ඇත්තේ ය.

මහණෙහි, කෙසේ පුද්ගල ගිහිරි ඇත්තේ නොවස්තේ වේ ද? මහණෙහි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් (මේ ද මේ ද කරම් සි) බණන්තේත් නො කරන්නේත් මහණෙහි, මෙසේ පුද්ගල ගුගුරුනුයේ නො වස්තේ නම් වෙයි. මහණෙහි, යම් පරිදි ඒ චලාහක ගිහිරි කරන්නේ නො වස්තේ වේ ද, මහණෙහි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

මහණෙහි, කෙසේ පුද්ගල වෘෂි කරන්නේ ගිගුරුම් නො කරන්නේ වේ ද? මහණෙහි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් (නො බැණ ම ඒ ඒ දෑ) කරන්නේ වෙයි. බණන්තේ නො වෙයි. මහණෙහි, මේ පරිදි පුද්ගල වෘෂි කරන්නේ ගිගුරුම් නො කරන්නේ නම් වෙයි. මහණෙහි, යම් පරිදි ඒ චලාහක වෘෂි කරන්නේ ගිහිරි නො කරන්නේ වේ ද, මහණෙහි, මේ පුද්ගලයා මම එබඳු උපමා ඇති කොට කියමි.

මහණෙහි, කෙසේ පුද්ගල ගිහිරි නො කරන්නේත්, වෘෂි නො කරන්නේත් වේ ද? මහණෙහි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නො කියන්නේ ම නො කරන්නේත් වෙයි. මහණෙහි, මෙසේ පුද්ගල ගිහිරි නො කරන්නේ ම වෘෂි නො කරන්නේ ද වෙයි. මහණෙහි, යම් පරිදි චලාහක ගිහිරි නො කරන්නේ ම වෘෂි නො කරන්නේත් වේ ද, මහණෙහි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගජ්ජිතා ව හොති වසසිතා ව? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො භාසිතා ව හොති කතතා ව. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගජ්ජිතා ව හොති වසසිතා ව. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ චලාහකො ගජ්ජිතා ව වසසිතා ව, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චතතාරො චලාහකුපමා පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජිතා ලොකස්මිනි.

4. 3. 1. 2

[දුතිවෙලාහකපුත්තං]

2. චතතාරො'මෙ භික්ඛවෙ චලාහකා. කතමෙ චතතාරො?

ගජ්ජිතා නො වසසිතා, වසසිතා නො ගජ්ජිතා, තෙව ගජ්ජිතා නො වසසිතා, ගජ්ජිතා ව වසසිතා ව. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චතතාරො චලාහකා.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ චතතාරො'මෙ චලාහකුපමා පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජිතා ලොකස්මිං. කතමෙ චතතාරො?

ගජ්ජිතා නො වසසිතා, වසසිතා නො ගජ්ජිතා, තෙව ගජ්ජිතා නො වසසිතා, ගජ්ජිතා ව වසසිතා ව.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගජ්ජිතා හොති නො වසසිතා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ඛමමං පරියාපුණ්ති: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං භාථං උදනං ඉතිච්ඡිත්තකං ජාතකං අබ්භුතධම්මං වෙදලං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං තප්පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං තප්පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං තප්පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං තප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගජ්ජිතා හොති නො වසසිතා. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ චලාහකො ගජ්ජිතා නො වසසිතා, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො වසසිතා හොති නො ගජ්ජිතා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො තෙව ඛමමං පරියාපුණ්ති: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං භාථං උදනං ඉතිච්ඡිත්තකං ජාතකං අබ්භුතධම්මං වෙදලං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො වසසිතා හොති නො ගජ්ජිතා. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ චලාහකො වසසිතා නො ගජ්ජිතා, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ගුගුරුත්තේත් වස්තේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් බණන්තේත් කරන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ගුගුරුත්තේත් වස්තේත් වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වලාහක ගුගුරුත්තේත් වස්තේත් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇති කොට කියමි.

මහණෙනි, මේ සතර වැදූරැම් වලාහකුපම පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යමාන ය.

4. 3. 1. 2.

[දුතියවලාහක සූත්‍රය]

2. මහණෙනි, මේ වලාහකයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ගිහිරි කරන්නේ වැසි නො කරන්නේය. වැසි නො කරන්නේ ගිහිරි කරන්නේ ය. ගිහිරි නො කරන්නේ වැසි ද නො කරන්නේ ය. ගිහිරි කරන්නේ වැසි ද කරන්නේ යි. මහණෙනි, මේ සතර වලාහකයෝ ය.

මහණෙනි, එපරිදි ම මේ වලාහකුපම පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විද්‍යමාන ය. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ගිහිරි කරන්නේ වැසි නො කරන්නේ ය. වැසි කරන්නේ ගිහිරි නො කරන්නේ ය. ගිහිරි නො කරන්නේ ම වැසි ද නො කරන්නේ ය. ගිහිරි කරන්නේත් වැසි ද කරන්නේ යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ගිහිරි කරන්නේ වැසි නො කරන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සුභත, ගෙය, වෙයාකරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්බුතධම්ම, වෙදලල යන පෙළදහම් හදාරයි. තේ “මේ දුකා” යි තත් වූ පරිදි නො දන්නේ ය. “මේ දුඛසමුදය” යි. තත් වූ පරිදි නො දන්නේ ය. “මේ දුඛනිරෝධය” යි තත් වූ පරිදි නො දන්නේ ය. “මේ දුඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා” යි තත් වූ පරිදි නො දන්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ගිහිරි කරන්නේ වැසි නො කරන්නේ ය. මහණෙනි, යම් පරිදි වලාහක ගිහිරි කරන්නේ වැසි නො කරන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල වැසි කරන්නේ ගිහිරි නො කරන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සුභත, ගෙය, වෙයාකරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්බුතධම්ම, වෙදලල යන පෙළදහම් නොහදාරනුයේ වෙයි. නෙතෙම “මේ දුකා” යි තත් වූ පරිදි දනී ... “මේ දුඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා” යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල වැසි කරන්නේ ගිහිරි නො කරන්නේ වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වලාහක වැසි කරන්නේ ගිහිරි නො කරන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙව ගජ්ජිතා හොති තො වසසිතා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ධම්මං ත පරිසාපුණ්ති: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථං උද්දනං ඉතිච්චිත්තකං ජාතකං අබ්බුතධම්මං වෙදලං. සො ඉදං දුක්ඛන්ත්‍රී යථාභූතං තපපජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිර්දේශගාමිනී පටිපද්ධි යථාභූතං තපපජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙව ගජ්ජිතා හොති තො වසසිතා. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ චලාගකො තෙව ගජ්ජිතා තො වසසිතා, තඤ්ඤාමාගං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වද්දමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගජ්ජිතා ව හොති වසසිතා ච? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ධම්මං පරිසාපුණ්ති: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථං උද්දනං ඉතිච්චිත්තකං ජාතකං අබ්බුතධම්මං වෙදලං. සො ඉදං දුක්ඛන්ත්‍රී යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිර්දේශගාමිනී පටිපද්ධි යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගජ්ජිතා ව හොති වසසිතා ව. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ චලාගකො ගජ්ජිතා ව වසසිතා ව, තඤ්ඤාමාගං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වද්දමි.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරො චලාගකූපමා පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජි-
මානා ලොකස්මින්ත්.

4 3. 1. 3.

[කුහෙසුත්තං]

3. චත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ කුහො. කතමෙ චත්තාරො?

භූචේජා පිභිතො, පුරො විවටො, භූචේජා විවටො, පුරො පිභිතො. ඉමෙ
ඛො චත්තාරො කුහො.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරො'මෙ කුහෙසුපමා පුග්ගලා සන්තො
සංවිජ්ජිතො ලොකස්මිං. කතමෙ චත්තාරො?

භූචේජා පිභිතො, පුරො විවටො, භූචේජා විවටො, පුරො පිභිතො.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල හිමි තො කරන්නේ ම වැසි තො කරන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සුත්ත, ගෙය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උද්‍යාන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්‍යුත්තමම, වෙදලල, යන පෙළදහම් නොහදරයි. හේ “මේ දුකැ” යි තත් වූ පරිදි තො දනී ... “මේ දුඛ-නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා ය” යි තත් වූ පරිදි තො දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල හිමි තො කරන්නේ ම වැසි ද තො කරන්නේ ය. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වලාහක හිමි තො කරන්නේ ම වැසි ද තො කරන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ තම් පුද්ගල හිමි කරන්නේත් වැසි කරන්නේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සුත්ත, ගෙය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උද්‍යාන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්‍යුත්තමම, වෙදලල යන පෙළදහම් හදරයි. හේ “මේ දුකැ” යි තත් වූ පරිදි දනී ... “මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා” යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල හිමි කරන්නේත් වැසි කරන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වලාහක ගුහුරන්නේත් වස්තේත් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, මේ සතර වැදූරුම් වලාහකුපම පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යාමානශා.

4. 3. 1. 3.

[කුමභ සූත්‍රය]

3. මහණෙනි, මේ කුමභයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ඇතුළත සිත් වූ පිටත පියු මුව ඇති එකෙක. ඇතුළත දිය පිරුණු නො පියු මුව ඇති එකෙක. ඇතුළත සිත් වූ නො පියු මුව ඇති එකෙක, ඇතුළත දිය පිරුණු පියු මුව ඇති එකෙක. මේ සතර කුමභයෝය.

මහණෙනි, එපරිදි ම මේ කුමභාපම පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමානශා. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ඇතුළත සිත් වූ පියු මුව ඇති එකෙක. ඇතුළත පිරුණු වළ කට ඇති එකෙක. ඇතුළත සිත් වූ වළ කට ඇති එකෙක. ඇතුළත පිරුණු පියු කට ඇති එකෙක.

කථඤ්ඤා භික්ඛවෙ පුග්ගලො තුච්ඡො හොති පිහිතො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස පාසාදිකං හොති අභික්ඛන්තං පටික්ඛන්තං ආලොකිතං විලොකිතං සමමිඤ්ජිතං පසාරිතං සංඝාපිපත්තච්චරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං තප්පජානාති. අයං දුක්ඛ සමුදයොති -පෙ- අයං දුක්ඛ නිරෝධොති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං තප්පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො තුච්ඡො හොති පිහිතො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ කුච්ඡො තුච්ඡො පිහිතො, තප්පමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථඤ්ඤා භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුරුසො හොති විච්චො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස ත පාසාදිකං හොති අභික්ඛන්තං පටික්ඛන්තං ආලොකිතං විලොකිතං සමමිඤ්ජිතං පසාරිතං සංඝාපිපත්තච්චරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුරුසො හොති විච්චො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ කුච්ඡො පුරුසො විච්චො, තප්පමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථඤ්ඤා භික්ඛවෙ පුග්ගලො තුච්ඡො හොති විච්චො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස ත පාසාදිකං හොති අභික්ඛන්තං පටික්ඛන්තං ආලොකිතං විලොකිතං සමමිඤ්ජිතං පසාරිතං සංඝාපිපත්තච්චරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං තප්පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං තප්පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො තුච්ඡො හොති විච්චො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ කුච්ඡො තුච්ඡො විච්චො, තප්පමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථඤ්ඤා භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුරුසො හොති පිහිතො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස පාසාදිකං හොති අභික්ඛන්තං පටික්ඛන්තං ආලොකිතං විලොකිතං සමමිඤ්ජිතං පසාරිතං සංඝාපිපත්තච්චරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුරුසො හොති පිහිතො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ කුච්ඡො පුරුසො පිහිතො, තප්පමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරෙ කුමුත්තො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ඇතුළත සිත් වූයේ පියු මුව ඇතියේ වේ ද? මහණෙනි, මෙ සස්තෙනහි ඇතැම් පුද්ගලයකුගේ ඉදිරි යෑම, වටාලා ඊම, ඉදිරි බැලීම, ඔබමොබ බැලීම, අත්පා හැකිලීම, අත්පා දිග හැරීම, සහල පාසිවුරු බැරීම ප්‍රසාද එළවන්නේ වෙයි. හේ “මේ දුකැ”යි තත් වූ පරිදි නො දනී “මේ දුකබසමුදය”යි... “මේ දුකබතිරොධය”යි... “මේ දුකබතිරොධගාමිනී පටිපදාය” යි තත් වූ පරිදි නො දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ඇතුළත සිත් වූයේ පිටත පියු මුව ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඵ්කුමාය ඇතුළත සිත් වූයේ පිටත පියු මුව ඇතියේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ඇතුළත පිරුණේ පිටත වළ මුව ඇතියේ වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙනහි ඇතැම් පුද්ගලයකුගේ ඉදිරි යෑම, පෙරළා ඊම, ඉදිරි බැලීම, ඔබමොබ බැලීම, අත්පා හැකිලීම, අත්පා දිග හැරීම, සහල පා සිවුරු බැරීම ප්‍රසාද එළවන්නේ නො වෙයි. හේ “මේ දුකැ” යි තත් වූ පරිදි දනී ... “මේ දුබතිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදාය”යි තත් වූ පරිදි දනී මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ඇතුළත පිරුණේ පිටත විවෘත වූයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඵ් කුමාය ඇතුළත පිරුණේ පිටත විවෘත වූයේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ඇතුළත සිත් වූයේ පිටත විවෘත වූයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙනහි ඇතැම් පුද්ගලයකුගේ ඉදිරි යෑම, පෙරළා ඊම, ඉදිරි බැලීම, ඔබමොබ බැලීම, අත්පා හැකිලීම, අත්පා දිගු කිරීම, සහල පාසිවුරු බැරීම ප්‍රසාද එළවන්නේ නො වෙයි. හේ “මේ දුකැ”යි තත් වූ පරිදි නො දනී... “මේ දුබතිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදාය”යි තත් වූ පරිදි නො දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ඇතුළත සිත් වූයේ පිටත විවෘත වූයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඵ් කුමාය හෙමේ ඇතුළත සිත් වූයේ පිටත විවෘත වූයේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගල එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ඇතුළත පිරුණේ පිටත පියු මුව ඇතියේ වේ ද, මහණෙනි, මෙසස්තෙනහි ඇතැම් පුද්ගලයකුගේ ඉදිරි යෑම, පෙරළා ඊම, ඉදිරි බැලීම, ඔබමොබ බැලීම, අත්පා හැකිලීම, අත්පා දිගු කිරීම, සහල පාසිවුරු බැරීම ප්‍රසාද එළවන්නේ වෙයි. හේ ‘මේ දුකැ’යි තත් වූ පරිදි දනී ... ‘මේ දුබතිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදාය’යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ඇතුළත පිරුණේ පිටත පියු මුව ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඵ් කුමාය ඇතුළත පිරුණේ පිටත පියු මුව ඇතියේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, මේ සතර වැදූරුම් කුමොපම පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යාමාන ය.

4. 3. 1. 4.

[උදකරහදසුභං]

4 වතනාඤ්ඤෙ භික්ඛවෙ උදකරහද. කතමෙ වතනාඤ්ඤෙ?

උතනානො ගමහීරෙහාසො, ගමහීරෙ උතනානොහාසො, උතනානො උතනානොහාසො, ගමහීරෙ ගමහීරෙහාසො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතනාඤ්ඤෙ උදකරහද.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ වතනාඤ්ඤෙ උදකරහදපමා පුග්ගලා සනෙතා සංඝ්ඤාමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතනාඤ්ඤෙ?

උතනානො ගමහීරෙහාසො, ගමහීරෙ උතනානොහාසො, උතනානො උතනානොහාසො, ගමහීරෙ ගමහීරෙහාසො.

කථඤ්ඤා භික්ඛවෙ පුග්ගලො උතනානො හොති ගමහීරෙහාසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස පාසාදිකං හොති අභික්ඛනනං පටික්ඛනනං ආලොකිතං විලොකිතං සම්මිඤ්ජිතං පසාරිතං සඛ්ඝාටිපත්තච්චරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං තප්පජාතාති. අයං දුක්ඛසමුදයො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධො -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදති යථාභූතං තප්පජාතාති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො උතනානො හොති ගමහීරෙහාසො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ උදකරහදෙ උතනානො ගමහීරෙහාසො, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදමි.

කථඤ්ඤා භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගමහීරෙ හොති උතනානොහාසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස න පාසාදිකං හොති අභික්ඛනනං පටික්ඛනනං ආලොකිතං විලොකිතං සම්මිඤ්ජිතං පසාරිතං සඛ්ඝාටිපත්තච්චරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජාතාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදති යථාභූතං පජාතාති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගමහීරෙ හොති උතනානොහාසො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ උදකරහදෙ ගමහීරෙ උතනානොහාසො, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදමි.

කථඤ්ඤා භික්ඛවෙ පුග්ගලො උතනානො හොති උතනානොහාසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස න පාසාදිකං හොති අභික්ඛනනං පටික්ඛනනං ආලොකිතං විලොකිතං සම්මිඤ්ජිතං පසාරිතං සඛ්ඝාටිපත්තච්චරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං තප්පජාතාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදති යථාභූතං තප්පජාතාති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො උතනානො හොති උතනානොහාසො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ උදකරහදෙ උතනානො උතනානොහාසො, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදමි.

4 3 1 4.

[උදාහරණය]

4. මහණෙනි, මේ දිග පිරුණු දහතලාවෝ සතර දෙනෙහි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

තො ගැඹුරු වූ (එහෙත්) ගැඹුරුයේ පැණෙන එකෙක, ගැඹුරු වූයේ තො ගැඹුරු යේ පැණෙන එකෙක. තො ගැඹුරු වූයේ තො ගැඹුරුයේ පැණෙන එකෙක. ගැඹුරු වූයේ ගැඹුරු යේ පැණෙන එකෙක. මහණෙනි, මේ සතර දිග පිරුණු දහතලාවෝ යි.

මහණෙනි, එපරිදි ම දහතලා බඳු පුද්ගලයෝ මේ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමාන ය. කවර සතර දෙනෙක යත්:

තො ගැඹුරු වූයේ ගැඹුරු යේ පැණෙන එකෙක. ගැඹුරු වූයේ තො ගැඹුරු යේ පැණෙන එකෙක. තො ගැඹුරු වූයේ තො ගැඹුරු යේ පැණෙන එකෙක. ගැඹුරු වූයේ ගැඹුරු යේ පැණෙන එකෙක.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල තො ගැඹුරු වූයේ ගැඹුරු යේ පැණෙන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මෙසේනෙහි ඇතැම් පුද්ගලයන්හුගේ ඉදිරි යාම, පෙරලා ඊම, ඉදිරි බැලීම, වටා බැලීම, අත්පා හැකිලීම, අත්පා දිගු කිරීම, සහලපාසිවුරු දැරීම ප්‍රසාද එළවන්නේ වෙයි. හේ 'මේ දුක' යි තත් වූ පරිදි තො දනී "මේ දුකක සමුදය" යි ... "මේ දුකක නිරෝධය" යි ... "මේ දුකනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදය" යි තත් වූ පරිදි තො දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල තො ගැඹුරු වූයේ ගැඹුරු යේ පැණෙන්නේ වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි හේ දහතලාව තො ගැඹුරු වූයේ ගැඹුරු යේ පැණේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා මෙබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ගැඹුරු වූයේ තො ගැඹුරුයේ පැණෙන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මෙසේනෙහි ඇතැම් පුද්ගලයන්හුගේ ඉදිරි යාම, පෙරලා ඊම, ඉදිරි බැලීම, පසු බැලීම, අත්පා හැකිලීම, අත්පා දිගු කිරීම, සහලපාසිවුරු දැරීම ප්‍රසාද එළවන්නේ තො වෙයි. හේ 'මේ දුක' යි තත් වූ පරිදි දනී. ... "මේ දුකනිරෝධගාමිනී පටිපද" යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ගැඹුරු වූයේ තො ගැඹුරු යේ පැණෙන්නේ වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ දහතලාව ගැඹුරු වූයේ තො ගැඹුරු යේ පැණෙන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල තො ගැඹුරු වූයේ තො ගැඹුරු යේ පැණෙන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මෙසේනෙහි ඇතැම් පුද්ගලයන්හුගේ ඉදිරි යාම, පෙරලා ඊම, ඉදිරි බැලීම, පසු බැලීම, අත්පා හැකිලීම, අත්පා දිගු කිරීම, සහලපාසිවුරු දැරීම ප්‍රසාද එළවන්නේ තො වේ. හේ 'මේ දුක' යි තත් වූ පරිදි තො දනී ... මේ දුකනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද' යි තත් වූ පරිදි තො දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල තො ගැඹුරු වූයේ තො ගැඹුරු පැණුම් ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ ඒ දහතලාව තො ගැඹුරු වූයේ තො ගැඹුරු යේ පැණුම් ඇත්තේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගමහීරෙ හොති ගමහීරෙභාසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස පාසාදිකං හොති අභික්ඛානතං පටික්ඛානතං ආලොකිතං විලොකිතං සමමිඤ්ජිතං පසාරිතං සඛ්ඝාටිපත්තච්චරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජාතාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරුධගාමිනී පටිපද්දති යථාභූතං පජාතාති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගමහීරෙ හොති ගමහීරෙභාසො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ උදකරහදෙ ගමහීරෙ ගමහීරොභාසො, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරෙ උදකරහදුපමා පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජ- මානා ලොකස්මිනි.

4. 3. 1. 5.

[අමබ්සුතං]

5. වත්තාරිමාහි භික්ඛවෙ අමබාති. කතමාති වත්තාරි?

ආමං පක්ඛවණ්ණී, පක්ඛං ආමවණ්ණී, ආමං ආමවණ්ණී, පක්ඛං පක්ඛවණ්ණී. ඉමාති බො භික්ඛවෙ වත්තාරි අමබාති.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ වත්තාරෙ'මෙ අමබුපමා¹ පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වත්තාරෙ?

ආමො පක්ඛවණ්ණී, පක්ඛො ආමවණ්ණී, ආමො ආමවණ්ණී, පක්ඛො පක්ඛවණ්ණී.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ආමො හොති පක්ඛවණ්ණී. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස පාසාදිකං හොති අභික්ඛානතං පටික්ඛානතං ආලොකිතං විලොකිතං සමමිඤ්ජිතං පසාරිතං සඛ්ඝාටිපත්තච්චරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං තප්පජාතාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරුධගාමිනී පටිපද්දති යථාභූතං තප්පජාතාති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ආමො හොති පක්ඛවණ්ණී. සෙය්‍යථාපි හං භික්ඛවෙ අමබං ආමං පක්ඛවණ්ණී, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො පක්ඛො හොති ආමවණ්ණී? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස හ පාසාදිකං හොති අභික්ඛානතං පටික්ඛානතං ආලොකිතං විලොකිතං සමමිඤ්ජිතං පසාරිතං සඛ්ඝාටිපත්තච්චරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජාතාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරුධගාමිනී පටිපද්දති යථාභූතං පජාතාති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො පක්ඛො හොති ආමවණ්ණී. සෙය්‍යථාපි හං භික්ඛවෙ අමබං පක්ඛං ආමවණ්ණී, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

1. වත්තාරො අමබුපමා ඡෙත්තං.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ගැඹුරු වූයේ ගැඹුරු පැණුම් ඇත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයන්හුගේ ඉදිරි ගමන, පසු ගමන, ඉදිරි බැලීම, පසු බැලීම, ආකුඤ්චනය, ප්‍රසාරණය, සහලපාසිවුරු දූරිම ප්‍රසාදජනක වෙයි. හේ 'මේ දුක'යි තත් වූ පරිදි දනී ... "මේ දුඛ-නිරෝගාමිනී ප්‍රතිපද" යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ගැඹුරු වූයේ ගැඹුරු සේ පැහැනන්නේ වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ ඒ දහතලාව ගැඹුරු වූයේ ගැඹුරු සේ පැහැනන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුගුලා එබඳු උපමා ඇත්තෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, දහතලා බඳු මේ සතර වැදූරුම් පුද්ගලයෝ ලොකයෙහි විද්‍යමානහ.

4. 3. 1. 5.

[අමිබ සුත්‍රය]

5. මහණෙනි, මෙ අභිපල සතරෙහි. කවර සතරෙක යත්:

අමුච්ඡයේ පැසුනුවන් එකෙක. පැසුනේ අමුච්ඡන් එකෙක. අමුච්ඡයේ අමුච්ඡන් එකෙක. පැසුනේ පැසුනුවන් එකෙක. මහණෙනි, මේ සතර අභිපල යි.

මහණෙනි, එපරිදි ම ලොවිහි මෙ අභි බඳු පුගුලෝ සතර දෙනෙක් විද්‍යමානහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

අමුච්ඡයේ පැසුනුවන් එකෙක. පැසුනේ අමුච්ඡන් එකෙක. අමුච්ඡයේ අමුච්ඡන් එකෙක. පැසුනේ පැසුනුවන් එකෙක.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල අමුච්ඡයේ පැසුනුවන් වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයන්හුගේ ඉදිරිගැම, පසුර්ම, ඉදිරි බැලීම, අවට බැලීම, අත්පා කැකිලීම, අත්පා දිගුකිරීම, සහලපාසිවුරු දූරිම යන මේ ප්‍රසාද එළවන්නේ වෙයි. හේ 'මේ දුක'යි තත් වූ පරිදි නො දනී ... "මේ දුඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද" යි තත් වූ පරිදි නො දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල අමුච්ඡයේ පැසුනුවන් වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ ඒ අභිය අමුච්ඡයේ පැසුනුවන් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල පැසුනේ අමුච්ඡන් වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් පුගුලයන්හුගේ ගමන, ආගමන, ආලෝකන, විලෝකන, ආකුඤ්චන, ප්‍රසාරණ, සඛ්ඝාටිපාත්‍රච්චාරධාරණ යන මේ ප්‍රාසාදික නො වේ. හේ 'මේ දුක'යි තත් වූ පරිදි දනී. "මේ දුඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද" යි තත් වූ පරිදි දනී. මෙසේ පුද්ගල පැසුනේ අමුච්ඡන් වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ අභිපල පැසුනේ අමුච්ඡන් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ පුග්ගලො ආමො හොති ආමචණ්ණේ? ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙසා පුග්ගලස්ස න පාසාදිකං හොති අභික්ඛනනං පටික්ඛනනං ආලොකිතං විලොකිතං සමමිඤ්ජිතං පසාරිතං සංඝාටිපත්තවිවරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං නප්පජානාති. -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ධති යථාභූතං නප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ආමො හොති ආමචණ්ණේ. සෙය්‍යථාපි තං භික්ඛවෙ අලංඛං ආමං ආමචණ්ණේ, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ පුග්ගලො පකෙකා හොති පක්ඛවණ්ණේ? ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙසා පුග්ගලස්ස පාසාදිකං හොති අභික්ඛනනං පටික්ඛනනං ආලොකිතං විලොකිතං සමමිඤ්ජිතං පසාරිතං සංඝාටිපත්තවිවරධාරණං. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති. -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ධති යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො පකෙකා හොති පක්ඛවණ්ණේ. සෙය්‍යථාපි තං භික්ඛවෙ අලංඛං පකං පක්ඛවණ්ණේ, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතනාරො අලිඛුපමා පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

4. 3. 1. 6*

4. 3. 1. 7.

[මුසිකාසුභංගං]

7. වතස්සෝ ඉමා භික්ඛවෙ මුසිකා. කතමා වතස්සෝ?

ගාධං කතනා නො වසිතා, වසිතා නො ගාධං කතනා, නෙව ගාධං කතනා නො වසිතා, ගාධං කතනා ච වසිතා ච. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ වතස්සෝ මුසිකා.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ වතනාරො'මෙ මුසිකුපමා පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මි. කතමෙ වතනාරො?

ගාධං කතනා නො වසිතා, වසිතා නො ගාධං කතනා, නෙව ගාධං කතනා නො වසිතා, ගාධං කතනා ච වසිතා ච.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගාධං කතනා හොති වසිතා? ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙසා පුග්ගලො ධම්මං පරියාපුණාති: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථං උදකං ඉතිවුත්තකං ජාතකං අභිභූතධම්මං වෙදලං. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං නප්පජානාති. -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ධති යථාභූතං නප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගාධං කතනා හොති නො වසිතා. සෙය්‍යථාපි සා භික්ඛවෙ මුසිකා ගාධං කතනා නො වසිතා, තදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

* ජට්ඨං උත්තානන්තමෙවාති'-අට්ඨකථායං දිසසති පාළියමං ජට්ඨං සුත්තං ක දිසෙති.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල අමුටුයේ අමුටත් වේ ද? මහණෙනි, මෙසේ-
තෙහි ඇතැම් පුද්ගලත්වයන් අභික්‍රමණ, ප්‍රතික්‍රමණ, ආලෝකන, විලෝකන,
ආකුසුමන, ප්‍රසාරණ, සංසාරිපාත්‍රවිවරධාරණ යන මේ ප්‍රාසාදික නොවේ.
හේ 'මේ දුකා'යි තත් වූ පරිදි නොදනී ... 'මේ දුඛාරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා'යි
තත් වූ පරිදි නොදනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල අමුටුයේ අමුටත් වෙයි.
මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ අභිපල අමුටුයේ අමුටත් වේ ද, මහණෙනි, මම
මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල පාසුනේ පාසුනුවත් වේ ද? මහණෙනි,
මෙසේතෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකුගේ ඉදිරියාම, වටාලා ඊම, ආලෝකන,
විලෝකන, භාසිමිම, දිගු හැරීම, සතල පා සිවුරු දැරීම ප්‍රසාද එලවත්තේ
වෙයි. හේ 'මේ දුකා' යි තත් වූ පරිදි දනී ... මේ දුඛාරෝධගාමිනී
ප්‍රතිපදා'යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල පාසුනේ පාසුනුවත්
වේ. මහණෙනි, යම් සේ ඒ අභිපල පාසුනේ පාසුනුවත් වේ ද, මහණෙනි
මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, අභි බදු මේ සතර වැදූරුම් පුභුලෝ ලොච්ඡි විදුමාතය හ.

4. 8. 1 6.

4. 3. 1. 7.

[මුඛිකා සූත්‍රය]

7. මහණෙනි, මේ මුඛිකාවෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක
යත්:

බිල කරන්නී වාස නොකරන්නී ය, වාස කරන්නී බිල නොකරන්නී ය,
බිල නොකරන්නී ම වාස නොකරන්නී ය, බිල කරන්නීත් වාස ද
කරන්නී ය. මහණෙනි, මේ සතර මුඛිකාවෝ ය.

මහණෙනි, එපරිදි ම මේ මුඛිකොපම පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක
ලෝකයෙහි විදුමාතය හ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

බිල කරන්නේ වාස නොකරන්නේ ය, වාස කරන්නේ බිල නො
කරන්නේ ය, බිල නොකරන්නේ ම වාස ද නොකරන්නේ ය, බිල
කරන්නේත් වාස ද කරන්නේ යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල බිල කරන්නේ වාස නොකරන්නේ වේ ද?
මහණෙනි, මෙසේතෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සුත්ත, ගෙය, වෙය්‍යා-
කරණ, ආරා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්බුතධම්ම, වෙදලල යන
පෙළදහම් හදාරයි. හේ 'මේ දුකා'යි තත් වූ පරිදි නොදනී ... "මේ දුකා-
නිශේධගාමිනී පටිපදාය" යි තත් වූ පරිදි නොදනී. මහණෙනි, මෙසේ
පුද්ගල බිල කරන්නේ වාස නොකරන්නේ වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි
ඒ මුඛිකාව බිල කරන්නී, වාස නොකරන්නී වේ ද, මහණෙනි, මම මේ
පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො වසිනා හොති තො ගාමිං කතතා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ධම්මං න පරියාපුණාති සුතතං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාමිං උදනං ඉතිච්චිතතකං ජාතකං අබ්‍යුත්තමමං වෙදලලං. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරේධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො වසිනා හොති තො ගාමිං කතතා. සෙය්‍යථාපි සා භික්ඛවෙ මුසිකා වසිනා තො ගාමිං කතතා. නච්ඡපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙව ගාමිං කතතා හොති තො වසිනා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ධම්මං න පරියාපුණාති සුතතං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාමිං උදනං ඉතිච්චිතතකං ජාතකං අබ්‍යුත්තමමං වෙදලලං. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං නපපජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරේධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං නපපජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙව ගාමිං කතතා හොති තො වසිනා. සෙය්‍යථාපි සා භික්ඛවෙ මුසිකා තෙව ගාමිං කතතා තො වසිනා, නච්ඡපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගාමිං කතතා ච හොති වසිනා ව? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ධම්මං පරියාපුණාති සුතතං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාමිං උදනං ඉතිච්චිතතකං ජාතකං අබ්‍යුත්තමමං වෙදලලං. සො ඉදං දුක්ඛනති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරේධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගාමිං කතතා ච හොති වසිනා ව. සෙය්‍යථාපි සා භික්ඛවෙ මුසිකා ගාමිං කතතා ච වසිනාවනච්ඡපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චතතාරේ මුසිකාපමා පුග්ගලො සනෙතා සංචිජ්ජමානා ලොකස්මිනති.

4. 3. 1. 8.

[බලිවද්දසුතතං]

8. චතතාරේ'මෙ භික්ඛවෙ බලිවද්දා, කතමෙ චතතාරේ?

සගවච්චණේඛා තො පරගවච්චණේඛා, පරගවච්චණේඛා තො සගවච්චණේඛා, සගවච්චණේඛා ච පරගවච්චණේඛා ව, තෙව සගවච්චණේඛා තො පරගවච්චණේඛා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චතතාරේ බලිවද්දා.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ චතතාරේ'මෙ බලිවද්දාපමා පුග්ගලො සනෙතා සංචිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල වාස කරන්නේ බිල නොකරන්නේ වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සුත්ත, ගෙය, වෙය්‍යා-කරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්‍යුත්තධම්ම, වෙදලල, යන පෙළදහම් නො හදාරයි. හේ 'මේ දුකා'යි තත් වූ පරිදි දනී ... "මේ දුකා-නිරෝධගාමිනී පටිපදා" යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල වාස කරන්නේ බිල නොකරන්නේ ය. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ මූෂිකාව වාස කරන්නී බිල නො කරන්නී වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල බිල නොකරන්නේ ම වාස නොකරන්නේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සුත්ත, ගෙය, වෙය්‍යා-කරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්‍යුත්තධම්ම, වෙදලල යන පෙළදහම් නො හදාරයි. හේ 'මේ දුකා'යි තත් වූ පරිදි නොදනී ... "මේ දුකානිරෝධගාමිනී පටිපදා" යි තත් වූ පරිදි නො දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල බිල නොකරන්නේ ම වාස නො කරන්නේ ය. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ මූෂිකාව බිල නොකරන්නී වාස නො කරන්නීවේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල බිල කරන්නේත් වාස කරන්නේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සුත්ත, ගෙය, වෙය්‍යා-කරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්‍යුත්තධම්ම, වෙදලල යන පෙළදහම් හදාරයි. හේ 'මේ දුකා'යි තත් වූ පරිදි දනී ... "මේ දුකානිරෝධ-ගාමිනී පටිපදා" යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල බිල කරන්නේත් වාස කරන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ මූෂිකාව බිල කරන්නීත් වාස කරන්නීත් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, මූෂිකොපම මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විදුමානසහ.

4 3. 1. 8.

[බලිවද්ද සමුය]

8. මහණෙනි, මේ බලිවද්දෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

සිය ගෙරිතට සැඩ වූයේ අන් ගෙරිතට සැඩ නොවූයේ ය, අන් ගෙරිතට සැඩ වූයේ සිය ගෙරිතට සැඩ නොවූයේ ය, සිය ගෙරිතට සැඩ වූයේත් අන් ගෙරිතට ද සැඩ වූයේ ය, සිය ගෙරිතට සැඩ නොවූයේ ම අන් ගෙරිතට ද සැඩ නොවූයේ ය. මහණෙනි, මේ සතර බලිවද්දෝයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම බලිවද්දෙපම වූ මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විදුමානසහ.

කතමෙ වතනාරො? සගවවණේකා නො පරගවවණේකා, පරගවවණේකා නො සගවවණේකා, සගවවණේකා ව පරගවවණේකා ව, නෙව සගවවණේකා නො පරගවවණේකා.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සගවවණේකා හොති නො පරගවවණේකා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සකං පරිසං¹ උබ්බපේතා හොති, නො පරපරිසං. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සගවවණේකා හොති නො පරගවවණේකා. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ බලිවද්දො සගවවණේකා නො පරගවවණේකා, නදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරගවවණේකා හොති නො සගවවණේකා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො පරපරිසං උබ්බපේතා හොති නො සකපරිසං. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරගවවණේකා හොති නො සගවවණේකා. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ බලිවද්දො පරගවවණේකාවනො සගවවණේකා, නදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සගවවණේකා ව හොති පරගවවණේකා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සකපරිසඤ්ච උබ්බපේතා හොති පරපරිසඤ්ච. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සගවවණේකා ව හොති පරගවවණේකා ව. සෙය්‍යථාපි කොභික්ඛවෙ බලිවද්දො සගවවණේකා ව පරගවවණේකා ව, නදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙව සගවවණේකා හොති නො පරගවවණේකා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො තෙව සකපරිසං උබ්බපේතා හොති නො පරපරිසං. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙව සගවවණේකා හොති නො පරගවවණේකා. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ බලිවද්දො තෙව සගවවණේකා නො පරගවවණේකා, නදුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතනාරො බලිවදුපමා පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමාතා ලොකසම්නති.

¹ සකපරිසං - මජ්ඣ. සං.

කවර සතර දෙනෙකු යත්: සභව චණ්ඩ වූයේ පරගචචණ්ඩ නොවූයේය. පරගචචණ්ඩ වූයේ සභවචණ්ඩ නොවූයේ ය. සභවචණ්ඩ වූයේ පරගචචණ්ඩ ද වූයේ ය සභවචණ්ඩ නොවූයේ ම පරගචචණ්ඩ ද නොවූයේ යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල සභවචණ්ඩ වූයේ පරගචචණ්ඩ නොවූයේ වේ ද? මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සිය පිරිස සටා උදොග (බිඳපත්) කරන්නේ වෙයි. පරපිරිස නොගටන්නේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල සභවචණ්ඩ වූයේ පරගචචණ්ඩ නොවූයේ ය. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ ගොත් සභවචණ්ඩ ව පරගචචණ්ඩ නොවූයේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි:

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල පරගචචණ්ඩ වූයේ සභවචණ්ඩ නොවූයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පරපමිද්ද සටා උදොග කරන්නේ වෙයි. සිය පිරිස නොගටන්නේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල පරගචචණ්ඩ වූයේ සභවචණ්ඩ නොවූයේ වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ ගොත් පරගචචණ්ඩ ව සභවචණ්ඩ නොවූයේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල සභවචණ්ඩ වූයේත් පරගචචණ්ඩ වූයේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සිය පිරිස සටා උදොග කරන්නේ වෙයි. පරපමිද්ද සටන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල සභවචණ්ඩ වූයේත් පරගචචණ්ඩ වූයේත් වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ ගොත් සභවචණ්ඩ වූයේත් පරගචචණ්ඩ වූයේත් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල සභවචණ්ඩ නොවූයේ ම පරගචචණ්ඩ නොවූයේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සවකීය පමිද්ද සටා උදොග කරන්නේත් නොවෙයි. පරපමිද්ද සටන්නේත් නොවෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල සභවචණ්ඩ නොවූයේත් පරගචචණ්ඩ නොවූයේ ද වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ ගොත් සභවචණ්ඩ නොවූයේ ම පරගචචණ්ඩ නොවූයේත් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, බලිවද්දීපම මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යමානසහ.

4. 3. 1. 9.

[රුකුඩු සහන]

9. වත්තාරෝ'මේ භික්කුවේ රුකුඩු. කතමේ වත්තාරෝ?

ථේගු ථේගුපරිවාරෝ, ථේගු සාරපරිවාරෝ, සාරෝ ථේගුපරිවාරෝ, සාරෝ සාරපරිවාරෝ. ඉමේ බෝ භික්කුවේ වත්තාරෝ රුකුඩු.

එවිමේව බෝ භික්කුවේ වත්තාරෝ'මේ රුකුඩුපමා පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමේ වත්තාරෝ?

ථේගු ථේගුපරිවාරෝ, ථේගු සාරපරිවාරෝ, සාරෝ ථේගුපරිවාරෝ, සාරෝ සාරපරිවාරෝ.

කථස්සු භික්කුවේ පුග්ගලා ථේගු හොති ථේගුපරිවාරෝ? ඉධ භික්කුවේ එකච්චා පුග්ගලා දුස්සිලා හොති පාපධම්මො. පරිසාපිස්ස හොති දුස්සිලා පාපධම්මො. එවං බෝ භික්කුවේ පුග්ගලා ථේගු හොති ථේගුපරිවාරෝ. සෙය්‍යථාපි සො භික්කුවේ රුකුඩු ථේගු ථේගුපරිවාරෝ, තද්දුපමාහං භික්කුවේ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථස්සු භික්කුවේ පුග්ගලා ථේගු හොති සාරපරිවාරෝ? ඉධ භික්කුවේ එකච්චා පුග්ගලා දුස්සිලා හොති පාපධම්මො, පරිසා ව ඛට්ඨස්ස හොති සීලවතී කල්‍යාණධම්මො. එවං බෝ භික්කුවේ පුග්ගලා ථේගු හොති සාරපරිවාරෝ. සෙය්‍යථාපි සො භික්කුවේ රුකුඩු ථේගු සාරපරිවාරෝ, තද්දුපමාහං භික්කුවේ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථස්සු භික්කුවේ පුග්ගලා සාරෝ හොති ථේගුපරිවාරෝ? ඉධ භික්කුවේ එකච්චා පුග්ගලා සීලවා හොති කල්‍යාණධම්මො. පරිසා ව ඛට්ඨස්ස හොති දුස්සිලා පාපධම්මො. එවං බෝ භික්කුවේ පුග්ගලා සාරෝ හොති ථේගුපරිවාරෝ. සෙය්‍යථාපි සො භික්කුවේ රුකුඩු සාරෝ හොති ථේගු-පරිවාරෝ, තද්දුපමාහං භික්කුවේ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථස්සු භික්කුවේ පුග්ගලා සාරෝ හොති සාරපරිවාරෝ? ඉධ භික්කුවේ එකච්චා පුග්ගලා සීලවා හොති කල්‍යාණධම්මො. පරිසා-පිස්ස හොති සීලවතී කල්‍යාණධම්මො. එවං බෝ භික්කුවේ පුග්ගලා සාරෝ හොති සාරපරිවාරෝ. සෙය්‍යථාපි සො භික්කුවේ රුකුඩු සාරෝ සාරපරි-වාරෝ, තද්දුපමාහං භික්කුවේ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

ඉමේ බෝ භික්කුවේ වත්තාරෝ රුකුඩුපමා පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

4. 3. 1. 9.

[රුකඛ සූත්‍රය]

9. මහණෙනි, මේ වාක්‍ෂයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

නිසරු රුක් පිරිවර කොට ඇති නිසරු රුකෙක. හරරුක් පිරිවර කොට ඇති නිසරු රුකෙක. නිසරු රුක් පිරිවර කොට ඇති හරරුකෙක. හරරුක් පිරිවර කොට ඇති හරරුකෙක. මහණෙනි, මේ වාක්‍ෂයෝ සතර දෙන යි.

මහණෙනි, එපරිදි ම රුක්බදු මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමාන ය. කවර සතර දෙනෙක යත්:

එලගු පරිවාර කොට ඇති එලගු පුද්ගලය, සාර පරිවාර කොට ඇති එලගු පුද්ගලය, එලගුපරිවාර කොට ඇති සාර පුද්ගලය, සාර පරිවාර කොට ඇති සාර පුද්ගල යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල එලගුපරිවාර කොට ඇති එලගු පුද්ගල වේ ද? මහණෙනි, මෙ ලොව්හි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් දුශ්ශීල වෙයි, ලඞ්ඤහම් ඇති වෙයි. ඔහු පිරිස ද දුශ්ශීල වෙයි, ලඞ්ඤහම් ඇති වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල එලගුපරිවාර කොට ඇති එලගු පුද්ගල හම් වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාක්‍ෂය එලගුපරිවාර කොට ඇති එලගුවාක්‍ෂයෙක් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබදු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල සාරපරිවාර කොට ඇති එලගු පුද්ගල වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් දුශ්ශීල වෙයි, ලඞ්ඤහම් ඇති වෙයි. උහුගේ පිරිස සිල්වත් වෙයි, කලණදහම් ඇති වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල සාර පරිවාර කොට ඇති එලගු පුද්ගල වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාක්‍ෂය සාරපරිවාර කොට ඇති එලගුවාක්‍ෂය වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබදු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල එලගුපරිවාර කොට ඇති සාර පුද්ගල වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සිල්වත් වෙයි, කලණදහම් ඇති වෙයි. ඔහුගේ පිරිස දුශ්ශීල වෙයි, ලඞ්ඤහම් ඇති වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල එලගුපරිවාර කොට ඇති සාර පුද්ගල වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාක්‍ෂය, එලගුපරිවාර කොට ඇති සාරවාක්‍ෂයෙක් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබදු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල සාරපරිවාර කොට ඇති සාර පුද්ගල වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සිල්වත් වෙයි, කලණදහම් ඇති වෙයි. ඔහුගේ පිරිස ද සිල්වත් වෙයි, කලණදහම් ඇති වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල සාරපරිවාර කොට ඇති සාර පුද්ගල වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාක්‍ෂය සාරපරිවාර කොට ඇති සාරවාක්‍ෂය වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබදු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, වාක්‍ෂෝපම මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යමාන ය.

4. 3. 1. 10.

[ආසිවිසසුනං]

10. චත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ ආසිවිසා. කතමෙ චත්තාරො?

ආගතවිසො න සොරවිසො, සොරවිසො න ආගතවිසො, ආගතවිසො ච සොරවිසො ච, තෙවාගතවිසො න සොරවිසො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චත්තාරො ආසිවිසා.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ චත්තාරො'මෙ ආසිවිසුපමා පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ චත්තාරො?

ආගතවිසො න සොරවිසො, සොරවිසො න ආගතවිසො, ආගතවිසො ච සොරවිසො ච, තෙව ආගතවිසො න සොරවිසො.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ආගතවිසො හොති න සොරවිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අභිණ්ණං කුජ්ඣති. සො ච බවස්ස කොධො ත දීඝරතනං අනුසෙති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ආගතවිසො හොති න සොරවිසො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ ආසිවිසො ආගතවිසො න සොරවිසො, තථුපමානං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සොරවිසො හොති න ආගතවිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො න හෙව බො අභිණ්ණං කුජ්ඣති. සො ච බවස්ස කොධො දීඝරතනං අනුසෙති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සොරවිසො හොති න ආගතවිසො. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ ආසිවිසො සොරවිසො න ආගතවිසො, තථුපමානං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ආගතවිසො ච හොති සොරවිසො ච? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අභිණ්ණං කුජ්ඣති. සො ච බවස්ස කොධො දීඝරතනං අනුසෙති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ආගතවිසො ච හොති සොරවිසො ච. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ ආසිවිසො ආගතවිසො ච සොරවිසො ච, තථුපමානං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙවාගතවිසො හොති න සොරවිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො න හෙව බො අභිණ්ණං කුජ්ඣති. සො ච බවස්ස කොධො ත දීඝරතනං අනුසෙති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙවාගතවිසො න සොරවිසො, සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ ආසිවිසො තෙවාගතවිසො න සොරවිසො, තථුපමානං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චත්තාරො ආසිවිසුපමා පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

චලාගක චගෙගා පඨමො.

තසසුද්දනං:

දෝ චලාගකා ච කුමන උදකරගදා දෝ හොනති - අභිකාති මුසිකා බලිවඤ්ඤා රාකකා ආසිවිසෙත තෙ දසාති.*

* එතා පි සුත්තමෙකං උචානං.

4. 3. 1. 10.

[ආශිෂ්ට සුත්‍රය]

10. මහණෙනි, මේ ආශිෂ්ටයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

පාමිණී (ඵවෙලෙහි) විස ඇතියේ කැකුළු (පවත්නා) විස නැතියේ ය. පාමිණී විස නැතියේ කැකුළුවිස ඇතියේ ය. පාමිණී විස ඇතියේ කැකුළු විස ද ඇතියේ ය. පාමිණී විස නැතියේ ම කැකුළුවිස ද නැතියේ යි. මහණෙනි, මේ සතර ආශිෂ්ටයෝ ය.

මහණෙනි, ඵපරිදි ම ආශිෂ්ටෝපම මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විදුමානස හ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

පාමිණී විස ඇතියේ කැකුළු විස නැතියේ ය. පාමිණී විස නැතියේ කැකුළු විස ඇතියේ ය. පාමිණී විස ඇතියේත් කැකුළු විස ද ඇතියේ ය. පාමිණී විස නැතියේ ම කැකුළු විස ද නැතියේ යි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල පාමිණී විස ඇතියේ කැකුළු විස නැතියේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිතොර කීපෙයි. උහුගේ ඒ ක්‍රෝධය දීඝීරුත්‍රයෙහි ලුහුබෑද නො වැටෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල පාමිණී විස ඇතියේ කැකුළුවිස නැතියේ නම් වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ ආශිෂ්ටයා පාමිණී විස ඇතියේ කැකුළු විස නැතියේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල පාමිණී විස නැතියේ කැකුළු විස ඇතියේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිතොර නො ම කීපේ. උහුගේ ඒ ක්‍රෝධය දීඝීරුත්‍රයෙහි ලුහුබෑද වැටෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල පාමිණී විස නැතියේ කැකුළු විස ඇතියේ නම් වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ ආශිෂ්ටයා පාමිණී විස නැතියේ කැකුළු විස ඇතියේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල පාමිණී විස ඇතියේත් කැකුළු විස ඇතියේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිතොර කීපෙයි. උහුගේ ඒ ක්‍රෝධය දීඝීරුත්‍රයෙහි ලුහුබෑද වැටෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල පාමිණී විස ඇතියේත් කැකුළු විස ඇතියේත් වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ ආශිෂ්ටයා පාමිණී විස ඇතියේත් කැකුළු විස ඇතියේත් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල පාමිණී විස නැතියේ ම කැකුළු විස නැතියේත් වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිතොර නො ම කීපෙයි. ඔහුගේ ඒ ක්‍රෝධය ද දීඝීරුත්‍රයෙහි ලුහුබෑද නො වැටෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල පාමිණී විස නැතියේ ම කැකුළු විස නැතියේ ද වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ ආශිෂ්ටයා පාමිණී විස නැතියේ ම කැකුළු විස නැතියේත් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි කියමි.

මහණෙනි, ආශිෂ්ටෝපම මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විදුමානසහ.

වලාහකවග්ගීය පළමුවැනියි.

එහි උඤ්ඤාය:

වලාහක දෙකය, කුමා-උදකරහද යන දෙකය, අමබ, මුසික, රුකබ, බලිවද්ද, ආශිෂ්ට යන ඒ සූත්‍ර දසයෙකි. (දසයෙන් එක් සූත්‍රයෙක් මෙහි තැන.)

2. කෙසිවගෙයා

4. 3. 2. 1.

[කෙසිසුතං]

[සාවස්ථිනිදා]

11. අථ ඛො කෙසි අස්සදම්මසාරථී යෙන භගවා නෙත්‍රපසඛකම්. උපසඛකම්භා භගවතං අභිවාදෙචා ඵකමනතං නිසීදි. ඵකමනතං නිසිතං ඛො කෙසි අස්සදම්මසාරථී භගවා ඵකදවොච:

ඔං ව ඛවාසී,¹ කෙසි, සඤ්ඤාතො² අස්සදම්මසාරථී. කථං පන ඔං කෙසී, අස්සදම්මං විනෙසීති?

අහං ඛො භනෙත අස්සදම්මං සණ්ඨතපි විනෙමි, ඵරුසෙනපි විනෙමි, සණ්ඨඵරුසෙනපි විනෙමිති.

සවෙ තෙ කෙසි, අස්සදම්මො සණ්ඨතපි විනයං න උපෙති, ඵරුසෙනපි විනයං න උපෙති, සණ්ඨඵරුසෙනපි විනයං න උපෙති, කිනති නං කඳෙසීති?

සවෙ මෙ භනෙත අස්සදම්මො සණ්ඨතපි විනයං න උපෙති, ඵරුසෙනපි විනයං න උපෙති, සණ්ඨඵරුසෙනපි විනයං න උපෙති, ගතාමි නං භනෙත. තං කියා ගෙතු? මා මෙ අචරියතුලාස අවණේණො අගොසීති.

භගවා පන භනෙත අනුහතරේ පුරිසදම්මසාරථී, කථං පන භනෙත භගවා පුරිසදම්මං විනෙතීති?

අහං ඛො කෙසි, පුරිසදම්මං සණ්ඨතපි විනෙමි, ඵරුසෙනපි විනෙමි සණ්ඨඵරුසෙනපි විනෙමි. තත්‍රිදං කෙසි, සණ්ඨසම්මං: ඉති කායසුවරිතං, ඉති කායසුවරිතස්ස විපාකො. ඉති වච්ඡුවරිතං, ඉති වච්ඡුවරිතස්ස විපාකො. ඉති මනෝසුවරිතං, ඉති මනෝසුවරිතස්ස විපාකො. ඉති දෙවා, ඉති මනුස්සා.

තත්‍රිදං කෙසි, ඵරුසසම්මං: ඉති කායද්වරිතං, ඉති කායද්වරිතස්ස විපාකො. ඉති වච්ඡද්වරිතං, ඉති වච්ඡද්වරිතස්ස විපාකො. ඉති මනෝද්වරිතං, ඉති මනෝද්වරිතස්ස විපාකො. ඉති තීරයො, ඉති තීරච්ඡානගොති, ඉති පෙතතිවිසයො.

තත්‍රිදං කෙසි, සණ්ඨඵරුසසම්මං. ඉති කායසුවරිතං, ඉති කායසුවරිතස්ස විපාකො. ඉති කායද්වරිතං, ඉති කායද්වරිතස්ස විපාකො. ඉති වච්ඡුවරිතං, ඉති වච්ඡුවරිතස්ස විපාකො. ඉති වච්ඡද්වරිතං, ඉති වච්ඡද්වරිතස්ස විපාකො. ඉති මනෝසුවරිතං, ඉති මනෝසුවරිතස්ස විපාකො. ඉති මනෝද්වරිතං, ඉති මනෝද්වරිතස්ස විපාකො. ඉති තීරයො, ඉති තීරච්ඡානගොති, ඉති පෙතතිවිසයොති.

1. ඔං ඛවාසී - මජ්ඣ.

2. පඤ්ඤාතො මජ්ඣ.

3. දමෙහිති - අට්ඨකථා

2. කේසි වර්ගය

4. 3. 2. 1

[කේසි සූත්‍රය]

[සැවැත්විදහසි]

11. එසඳ කේසි තම් අස්දම්සැරි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පසෙක හිත. එකත්පස් ව හුන් කේසි තම් අස්දම්සැරිහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

කේසිය, තෝ ප්‍රසිද්ධ අස්දම්සැරියෙහි. කේසිය, තෝ කේසේ තම් තහඬු අසු විතස(දම)නය කෙරෙහි?

වහන්ස, මම තහඬු අසු ශල්‍යක්‍ෂණයෙහි (මුද්බැවිහුදු) විතසනය කෙරෙමි, පරුෂයෙහි විතසනය කෙරෙමි, ශල්‍යක්‍ෂණ-පරුෂයෙහි විතසනය කෙරෙමි.

කේසිය, ඉදින් තාගේ අශ්වදම්‍යා ශල්‍යක්‍ෂණයෙහි විතසට නොයේ නම්, පරුෂයෙහි විතසට නොයේ නම්, ශල්‍යක්‍ෂණ-පරුෂයෙහි විතසට නොයේ නම්, ඔහුට කුම් කෙරෙහි?

වහන්ස, ඉදින් මාගේ අශ්වදම්‍යා ශල්‍යක්‍ෂණයෙහි විතසට නොයේ නම්, පරුෂයෙහි විතසට නොයේ නම්, ශල්‍යක්‍ෂණ-පරුෂයෙහි විතසට නොයේ නම්, වහන්ස, මම උනු මරමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මාගේ ඇදුරැකුලයට තහමක් අකිඪි වේවයි.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුතර පුරුෂදම්‍යාසාරපී දෑය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුරුෂදම්‍යා කෙසේ විතසනය කරණ සේක් ද?

කේසිය, මම පුරුෂදම්‍යා ශල්‍යක්‍ෂණයෙහි විතසනය කෙරෙමි, පරුෂයෙහි විතසනය කෙරෙමි, ශල්‍යක්‍ෂණ-පරුෂයෙහි විතසනය කෙරෙමි. කේසිය, එහි මේ ශල්‍යක්‍ෂණභාවය වෙයි: කායසුවරිතය මෙබඳු වෙයි, කායසුවරිතයාගේ විපාකය මෙබඳු වෙයි. චරිතුවරිතය මෙබඳු වෙයි, චරිතුවරිතයාගේ විපාකය මෙබඳු වෙයි. මනාසුවරිතය මෙබඳු වෙයි, මනාසුවරිතයාගේ විපාකය මෙබඳු වෙයි. දෙවියෝ මෙබන්දහ. මනුෂ්‍යයෝ මෙබන්දහයි මෙසේ දක්වීමයි.

කේසිය, එහි මේ පරුෂභාවය වෙයි: කායද්‍රවරිතය මෙසේ ය, කායද්‍රවරිතයාගේ විපාක මෙසේ ය. වාග්ද්‍රවරිතය මෙසේ ය, වාග්ද්‍රවරිතයාගේ විපාක මෙසේ ය. මනෝද්‍රවරිතය මෙසේ ය, මනෝද්‍රවරිතයාගේ විපාක මෙසේ ය. නිරය මෙසේ ය, නිරය්විතයෝති මෙසේ ය, ප්‍රේතවිෂය මෙසේ ය යනුයි.

කේසිය, එහි මේ ශල්‍යක්‍ෂණපරුෂභාවය වේ: කායසුවරිතය මෙසේ ය, කායසුවරිතයාගේ විපාක මෙසේ ය. කායද්‍රවරිතය මෙසේ ය, කායද්‍රවරිතයාගේ විපාක මෙසේ ය. චරිතුවරිතය මෙසේ ය, චරිතුවරිතයාගේ විපාක මෙසේ ය. චරිතුවරිතය මෙසේ ය, චරිතුවරිතයාගේ විපාක මෙසේ ය. මනාසුවරිතය මෙසේ ය, මනාසුවරිතයාගේ විපාක මෙසේ ය. මනෝද්‍රවරිතය මෙසේ ය, මනෝද්‍රවරිතයාගේ විපාක මෙසේ ය. දෙවියෝ මෙබන්දහ. මනුෂ්‍යයෝ මෙබන්දහ. නිරය මෙබඳුය. නිරය්විතයෝති මෙබඳුය. ප්‍රේතවිෂය මෙබඳුය යනුයි.

සවෙ තෙ භනෙන පුරිසදලෙමා සණ්ඤාන විනයං න උපෙති, ඵරුසෙන විනයං න උපෙති, සණ්ඤාඵරුසෙන විනයං න උපෙති, කිනති තං භගවා කඤ්ඤති?

සවෙ මෙ කෙසි, පුරිසදලෙමා සණ්ඤාන විනයං න උපෙති, ඵරුසෙන විනයං න උපෙති, සණ්ඤාඵරුසෙන විනයං න උපෙති, භතාමි තං කෙසිති.

ත ඛො භනෙහි භගවතො පාණාතිපාතො කප්පති. අථ ච පත භගවා ඵවමාහ: භතාමි තං කෙසිති.

සච්චං කෙසි, ත තථාගතස්ස පාණාතිපාතො කප්පති. අපි ච සො පුරිසදලෙමා සණ්ඤාන විනයං න උපෙති, ඵරුසෙන විනයං න උපෙති, සණ්ඤාඵරුසෙන විනයං න උපෙති, ත තථාගතො චත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤති. තපි විඤ්ඤා සමුභවමාරි චත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤනති. චධො භෙස කෙසි, අරියස්ස විනයෙ යං න තථාගතො චත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤති. තපි විඤ්ඤා සමුභවමාරි චත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤනති.

සො හි භුත භනෙන සුවධො භොති යං න තථාගතො චත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤති. තපි විඤ්ඤා සමුභවමාරි චත්තබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤනති.

අභික්කනනං භනෙන, අභික්කනනං -පෙ- උපාසකං මං භනෙන භගවා ධාරෙභු අජ්ඣතග්ගෙ පාණ්දපෙන සරණං ගතනති.

4. 3. 2. 2.

[අස්සාජානිය-ජව සුත්තං]

12. චතුති භික්ඛවෙ චතුති අභිගති සමන්තාගතො රඤ්ඤෙ භද්දො අස්සාජානියො රුජාරහො භොති රුජහොග්ගො. රඤ්ඤෙ අභිගනෙත්ථ සඬං ගච්ඡති.

කතමෙති චතුති? අජ්ඣවෙන, ජවෙන, බන්ධියා, සොරවෙවන.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ චතුති අභිගති සමන්තාගතො රඤ්ඤෙ භද්දො අස්සාජානියො රුජාරහො භොති රුජහොග්ගො. රඤ්ඤෙ අභිගනෙත්ථ සඬං ගච්ඡති.

ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු ආහුතෙය්‍යො භොති පාහුතෙය්‍යො, දඬුතෙය්‍යො, අඤ්ජලිකරණීයො අනුත්තරං පුඤ්ඤානෙබ්බතං ලොකස්ස.

කතමෙති චතුති? අජ්ඣවෙන ජවෙන බන්ධියා සොරවෙවන.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු ආහුතෙය්‍යො භොති -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤානෙබ්බතං ලොකස්සාති.

වහන්ස, ඉදින් භගවත්හුගේ පුරුෂදම්ය ශල්කෂණයෙහි විනයට නොයේ නම්, පරුෂයෙහි විනයට නොයේ නම්, ශල්කෂණපරුෂයෙහි විනයට නොයේ නම්, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔහුට කුම කෙරෙහි හෝ යි?

කේසිය, ඉදින් මාගේ පුරුෂදම්ය ශල්කෂණයෙහි විනයට නොයේ නම්, පරුෂයෙහි විනයට නොයේ නම්, ශල්කෂණපරුෂයෙහි විනයට නොයේ නම්, කේසිය, ඔහු තස්මි.

වහන්ස, භගවත්හට පණිවා නොකැප ම ය. එතෙකුදු වුව, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'කේසිය, ඔහු තස්මි'යි මෙසේ වදාරණද ය.

සැබැව කේසිය, තථාගතයන්ට පණිවා නොසරුප් වෙයි. වැළිදු, ඒ පුරුෂදම්ය ශල්කෂණයෙහි විනයට නොයේ නම්, පරුෂයෙහි විනයට නොයේ නම්, ශල්කෂණපරුෂයෙහි විනයට නොයේ නම්, තථාගතයෝ ඔහු කියයුතු කොට අනුශාසනා කළයුතු කොට නොසිතත්. නුවණැති සමුම්සරහුද ඔහු කියයුතු කොට අනුශාසනා කටයුතු කොට නොසිතත්. කේසිය, තථාගතයන් වහන්සේ යමකු කියයුතු කොට අනුශාසනා කටයුතු කොට නොසිතත් ද, නුවණැති සමුම්සරහුද කියයුතු කොට අනුශාසනා කළයුතු කොට නොසිතත් ද, ආර්‍යවිනයෙහි තෙල වඩයෙක් ම ය.

වහන්ස, තථාගතයන් වහන්සේ යමකු කියයුතු කොට අනුශාසනා කළයුතු කොට නොසිතන සේක් ද, නුවණැති සමුම්සරහුද, කියයුතු කොට අනුශාසනා කළයුතු කොට නොසිතත් ද, හේ එකැහින් මහත් වඩයෙක.

වහන්ස, ඉතා මැනව, ඉතා මැනව ... වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අදපටන්ගෙන දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උචසකු කොට ධරණ සේක්වා.

4. 3. 2. 2

[අසකාජාතිය-ජව සුත්තය]

12. මහණෙනි, රජුගේ හඳු අශ්වාජාතීය සතර අභේකින් සමන්විත වූයේ රජුට නිසි වෙයි. රජු විසින් උපභෝග කටයුතු වෙයි. රාජාභිගයෙක් ම යයි ගණනට යෙයි.

කවර සතර අභේකිත යත්: සාජ්ඛාවිත, පද ජවයෙන, අබ්බාසනායෙන, සුරතභාවයෙන යි.

මහණෙනි, රජුගේ හඳු අශ්වාජාතීය මේ සතර අභිත් සමන්විත වූයේ රජුට නිසි වූයේ වෙයි. රජු විසින් උපභෝග කටයුතු වෙයි. රාජාභිගයෙක් ම යයි ගණනට යෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම සතර අභේකින් සමන්විත මහණ ආහුතෙය්‍ය වෙයි, පාහුතෙය්‍ය වෙයි, දකඛිණෙය්‍ය වෙයි, අඤ්ඤාචාරණීය වෙයි, ලෝකයට අනුතතර පුණ්‍යසෛත්‍ර වෙයි.

කවර සතර අභේකිත යත්: සාජ්ඛාවිත, ඤාණජවයෙන, ඉවසීමෙන, සුරතභාවයෙන යි.

මහණෙනි, මේ සතර අභිත් සමන්විත මහණ ආහුතෙය්‍ය වෙයි ... ලෝකයට අනුතතර පුණ්‍යසෛත්‍ර වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. 3. 2. 3.

[අසාපානිය-පනොදුසුතනො]

13. වතනාරොමෙ භික්ඛවෙ භද්දා අසාපානියො සනෙතො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතනාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො භද්දො අසාපානියො පනොදුච්ඡායං දිස්වා සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති: “කිංඤ්ඤ ඛො මං අජ්ජ අසාදුමසාරපි කාරණං කාරෙස්සති, කිම්ස්සාහං පතිකරොමි”ති. එව රුපොපි භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො භද්දො අසාපානියො භොති. අයං භික්ඛවෙ පඤ්ඤො භද්දො අසාපානියො සනෙතො සංවිජ්ජමානො ලොකස්මිං.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො භද්දො අසාපානියො තභෙව ඛො පනොදුච්ඡායං දිස්වා සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, අපි ච ඛො ලොමවෙධවිඤ්ඤො සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති: “කිංඤ්ඤ ඛො මං අජ්ජ අසාදුමසාරපි කාරණං කාරෙස්සති, කිම්ස්සාහං පතිකරොමි”ති. එවරුපොපි භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො භද්දො අසාපානියො භොති. අයං භික්ඛවෙ දුතියො භද්දො අසාපානියො සනෙතො සංවිජ්ජමානො ලොකස්මිං.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො භද්දො අසාපානියො තභෙව ඛො පනොදුච්ඡායං දිස්වා සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, තපි ලොමවෙධවිඤ්ඤො සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති. අපි ච ඛො වම්මවෙධවිඤ්ඤො සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති: “කිංඤ්ඤ ඛො මං අජ්ජ අසාදුමසාරපි කාරණං කාරෙස්සති, කිම්ස්සාහං පතිකරොමි”ති. එවරුපොපි භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො භද්දො අසාපානියො භොති. අයං භික්ඛවෙ තතියො භද්දො අසාපානියො සනෙතො සංවිජ්ජමානො ලොකස්මිං.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො භද්දො අසාපානියො තභෙව ඛො පනොදුච්ඡායං දිස්වා සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, තපි ලොමවෙධවිඤ්ඤො සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, තපි වම්මවෙධවිඤ්ඤො සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති. අපි ච ඛො අට්ඨවෙධවිඤ්ඤො සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති: “කිංඤ්ඤ ඛො මං අජ්ජ අසාදුමසාරපි කාරණං කාරෙස්සති, කිම්ස්සාහං පතිකරොමි”ති. එවරුපොපි භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො භද්දො අසාපානියො භොති. අයං භික්ඛවෙ චතුර්ථො භද්දො අසාපානියො සනෙතො සංවිජ්ජමානො ලොකස්මිං.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතනාරො භද්දා අසාපානියො සනෙතො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ වතනාරොමෙ භද්දා පුරිසාපානියො සනෙතො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතනාරො?

4. 3. 2. 3.

[අය්‍යාජානීය-පතොද සුත්‍රය]

13. මහණෙනි, මේ හද්‍ර අය්‍යාජානීයයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමානහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් හද්‍ර අය්‍යාජානීයයෙක් කැහිටිසෙය දැක සංවෙග (ඡව) උපදවයි, වෙගයට පැමිණෙයි: “දැන් අස්දම්සාරි මට කවර දඬුවමක් කරන්නේද? මම ඔහුට කිනම් දෑ කෙරෙමි ද?”යි. මහණෙනි, මෙබඳු වූ ද ඇතැම් හද්‍ර අය්‍යාජානීයයෙක් මෙලොව වෙයි. මහණෙනි, මේ පළමුවන හද්‍ර අය්‍යාජානීය ලෝකයෙහි විද්‍යමාන වෙයි.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් හද්‍ර අය්‍යාජානීයයෙක් කැහිටිසෙය දැක සංවෙග නොම උපදවයි, වෙගයට නො පැමිණේ ම. ය. වැළිත් ලොමකුපයෙහි නිකැහිටින් විදුනා ලද්දේ වෙග උපදවයි, වෙගයට පැමිණෙයි: “දැන් අස්දම්සාරි මට කිනම් දඬුවමක් කරන්නේද? මම ඔහුට කිනම් දෑ කෙරෙමි ද?”යි. මහණෙනි, මෙබඳු වූ ද ඇතැම් හද්‍ර අය්‍යාජානීයයෙක් මෙලොව ඇත. මහණෙනි, මේ දෙවන හද්‍ර අය්‍යාජානීය ලෝකයෙහි විද්‍යමාන වෙයි.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් හද්‍ර අය්‍යාජානීයයෙක් කැහිටිසෙය දැක සංවෙග නොම උපදවයි. වෙගයට නොද පැමිණෙයි. ලොමකුපයෙහි විත් පහරින් විදුනා ලද්දේත් සංවේග නූපදවයි. වෙගයට නොද පැමිණෙයි. වැළිත් සමෙහි විත්පහරින් විදුනා ලද්දේ සංවෙග උපදවයි, වෙගයට පැමිණෙයි: “දැන් අස්දම්සාරි මට කිනම් කාරණාවක් කරන්නේද? මම ඔහුට කිනම් දෑ කෙරෙමි ද?”යි. මහණෙනි, මෙබඳු වූ ද ඇතැම් හද්‍ර අය්‍යාජානීයයෙක් මෙලොව වෙයි. මහණෙනි, මේ තුන්වන හද්‍ර අය්‍යාජානීය ලෝකයෙහි විද්‍යමාන වෙයි.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් හද්‍ර අය්‍යාජානීයයෙක් කැහිටිසෙය දැක සංවෙග නොම උපදවයි. වෙගයට නොපැමිණෙයි. ලොමකුපයෙහි විත් පහරින් විදුනා ලද්දේ සංවේග නොම උපදවයි. වෙගයට නොපැමිණෙයි. වර්ෂයෙහි විත් පහරින් විදුනා ලද්දේ සංවෙග නො උපදවයි. වෙගයට නොපැමිණෙයි. වැළිත් ඇට බිඳුනා විත් පහරින් විදුනා ලද්දේ සංවේග උපදවයි, වේගයට පැමිණෙයි, “දැන් අස්දම්සාරි මට කවර කාරණක් කරන්නේද? මම ඔහුට කිනම් දෑ කෙරෙමි ද?”යි. මහණෙනි, මෙබඳු වූ ද ඇතැම් හද්‍ර අය්‍යාජානීයයෙක් මෙලොව විද්‍යමාන වෙයි. මහණෙනි, මේ සතරවන හද්‍ර අය්‍යාජානීය ලෝකයෙහි විද්‍යමාන ය.

මහණෙනි, මේ හද්‍ර අය්‍යාජානීයයෝ සතර දෙන ලෝකයෙහි විද්‍යමාන ය.

මහණෙනි, එපරිදි ම හද්‍ර වූ මේ පුරුෂාජානීයයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමාන ය. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො භද්‍රො පුරිසාජාතීයො සුඤ්ඤානි අමුක්ඛසමිං නාම ගාමෙ වා නිගමෙ වා ඉත්ථි වා පුරිසො වා දුක්ඛිතො වා කාලකතො වාති. සො තෙන සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති. සංවිග්ගො යොනිසො පදගති. පභිතතෙතා කායෙන වෙච්ච පරමසච්චං සච්ඡිකරොති, පඤ්ඤාය ව අතිවිජ්ජාමි පසාසති. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ භද්‍රො අස්සාජාතීයො පනොදච්ඡායං දිශා සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං හද්‍රං පුරිසා-ජාතීයං වදාමි. එවරුපොපි භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො භද්‍රො පුරිසාජාතීයො හොති. අයං භික්ඛවෙ පඨමො භද්‍රො පුරිසාජාතීයො සනෙතා සංවිජ්ජමානො ලොකසමිං.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො භද්‍රො පුරිසාජාතීයො තභෙව ඛො සුඤ්ඤානි අමුක්ඛසමිං නාම ගාමෙ වා නිගමෙ වා ඉත්ථි වා පුරිසො වා දුක්ඛිතො වා කාලකතො වා ති. අපි ව ඛො සාමං පසාසති ඉත්ථිං වා පුරිසං වා දුක්ඛිතං වා කාලකතං වා. සො තෙන සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති. සංවිග්ගො යොනිසො පදගති. පභිතතෙතා කායෙන වෙච්ච පරමසච්චං සච්ඡිකරොති, පඤ්ඤාය ව අතිවිජ්ජාමි පසාසති. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ භද්‍රො අස්සාජාතීයො ලොමච්චෙධිඤ්ඤො සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං හද්‍රං පුරිසාජාතීයං වදාමි. එවරුපොපි භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො භද්‍රො පුරිසා-ජාතීයො හොති. අයං භික්ඛවෙ දුතියො භද්‍රො පුරිසාජාතීයො සනෙතා සංවිජ්ජමානො ලොකසමිං.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො භද්‍රො පුරිසාජාතීයො තභෙව ඛො සුඤ්ඤානි අමුක්ඛසමිං නාම ගාමෙ වා නිගමෙ වා ඉත්ථි වා පුරිසො වා දුක්ඛිතො වා කාලකතො වාති, තපි සාමං පසාසති ඉත්ථිං වා පුරිසං වා දුක්ඛිතං වා කාලකතං වා. අපි ව ඛට්ඨස්ස ඤාති වා සාලොතිතො වා දුක්ඛිතො වා හොති කාලකතො වා. සො තෙන සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති. සංවිග්ගො යොනිසො පදගති. පභිතතෙතා කායෙන වෙච්ච පරමසච්චං සච්ඡිකරොති, පඤ්ඤාය ව අතිවිජ්ජාමි පසාසති. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ භද්‍රො අස්සාජාතීයො චම්චෙධිඤ්ඤො සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං හද්‍රං පුරිසාජාතීයං වදාමි, එවරුපොපි භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො භද්‍රො පුරිසා-ජාතීයො හොති. අයං භික්ඛවෙ තතියො භද්‍රො පුරිසාජාතීයො සනෙතා සංවිජ්ජමානො ලොක සමිං.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො භද්‍රො පුරිසාජාතීයො තභෙව ඛො සුඤ්ඤානි අමුක්ඛසමිං නාම ගාමෙ වා නිගමෙ වා ඉත්ථි වා පුරිසො වා දුක්ඛිතො වා කාලකතො වාති. තපි සාමං පසාසති ඉත්ථිං වා පුරිසං වා දුක්ඛිතං වා කාලකතං වා. තපිස්ස ඤාති වා සාලොතිතො වා දුක්ඛිතො වා හොති කාලකතො වා. අපි ව ඛො සාමඤ්ඤෙව චුඤ්ඤො හොති සාරීරිකාභි වෙදනාභි දුක්ඛාභි තිබ්බාභි බරුභි කට්ඨකාභි අසාතාභි අමනාපාභි පාණහරුභි. සො තෙන සංවිජ්ජති, සංවෙගං ආපජ්ජති, සංවිග්ගො යොනිසො පදගති. පභිතතෙතා කායෙන වෙච්ච පරමසච්චං සච්ඡිකරොති, පඤ්ඤාය ව අතිවිජ්ජාමි පසාසති. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ භද්‍රො අස්සාජාතීයො අට්ඨිච්චෙධිඤ්ඤො සංවිජ්ජති සංවෙගං ආපජ්ජති, තථුපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං හද්‍රං පුරිසාජාතීයං වදාමි. එවරුපොපි භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො භද්‍රො පුරිසාජාතීයො හොති. අයං භික්ඛවෙ වතුකෙථො භද්‍රො පුරිසාජාතීයො සනෙතා සංවිජ්ජමානො ලොකසමිං.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතනාරො හද්‍රො පුරිසාජාතීයො සනෙතා සංවිජ්ජමානො ලොකසමිනති.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් හදු පුරුෂාඡානීයයෙක් අසෝ ගමිහි හෝ නිගමිගමිහි හෝ සත්ත්වයක හෝ පුරුෂයෙක් හෝ දූෂිත වේවයි, කල්පරිය කෙළේ වේවයි අසා ද, හෙ එයින් සංවේග (මනාච්ඡා) කෙරෙයි, සංවේගයට පාමිණෙයි. උපත් සංවේග ඇත්තේ, නිවන් කර ගිය සිත් ඇත්තේ නුවණින් ප්‍රධන් වීර්‍යී කෙරෙයි. තාමකසිත්‍රත් නිවන් දක්නේ විදගීතා සහිත මාච්ඡාප්‍රඥයෙන් ද විනිවිද දකියි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ හදු අභ්‍යාඡානීය කාචිවිසේය දක සංවේග කෙරේද, වේගයට පාමිණේ ද, මහණෙනි, මේ හදු පුරුෂාඡානීයයා එබඳු හ යි මම කියමි. මහණෙනි, මෙලොව මෙබඳු වූත් ඇතැම් හදු පුරුෂාඡානීයයෙක් වෙයි. මහණෙනි, මේ පළමුවන හදු පුරුෂාඡානීයයා ලෝකයෙහි විද්‍යමාන වේ.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් හදු පුරුෂාඡානීයයෙක් අසෝ ගමෙහි හෝ නිගමිගමෙහි හෝ සත්ත්වයක හෝ පුරුෂයෙක් හෝ දූෂිත වේවයි, කල්පරිය කෙළේ වේවයි නො ම අසා ද, වැලිත් දූෂිත වූ හෝ කල්පරිය කළා වූ හෝ සත්ත්වයක හෝ පුරුෂයකු හෝ තෙමේත් දක්නේ ය. හේ එයින් සංවේග කෙරේ. සංවේගයට පාමිණේ සංවේග ඇතියේ නිවන් කර ගිය සිත් ඇත්තේ නුවණින් ප්‍රධන් වීර්‍යී කෙරේ. තාමකසිත්‍රත් නිව්‍යාණය පසක් කරන්නේ විදගීතා සහිත මාච්ඡාප්‍රඥයෙන් ද විනිවිද දකියි මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ හදු අභ්‍යාඡානීය ලෝකයෙහි විත් පහරින් විදුනා ලද්දේ වේග දනවා ද, වේගයට පාමිණේ ද, මහණෙනි, මම මේ හදු පුරුෂාඡානීයයා එබඳු හ යි කියමි. මහණෙනි, මෙබඳු වූත් ඇතැම් හදු පුරුෂාඡානීයයෙක් මෙලොවිහි වෙයි. මහණෙනි, මේ දෙවන හදු පුරුෂාඡානීයයා ලෝකයෙහි විද්‍යමාන වේ.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් හදු පුරුෂාඡානීයයෙක් අසෝ ගමෙහි හෝ නිගමිගමෙහි හෝ සත්ත්වයක හෝ පුරුෂයෙක් හෝ දූෂිත වේවයි, කල්පරිය කෙළේ වේවයි නො ම අසා ද, දූෂිත වූ හෝ කල්පරිය කළා වූ හෝ සත්ත්වයක හෝ පුරුෂයකු හෝ තෙමේත් නො දකී ද, ඔහුගේ ඔහුගේ නැයෙක් හෝ සහලේ නැයෙක් හෝ දූෂිත වූයේ හෝ කල්පරිය කෙළේ හෝ වේ ද, හෙ එයින් සංවේග කෙරෙයි. සංවේගයට පාමිණෙයි, සංවේගයට පාමිණියේ නිවණට ගිය සිතැත්තේ නුවණින් ප්‍රධන් වීර්‍යී කෙරෙයි. තාමකසිත්‍රත් නිවන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කරණයේ විදගීතා සහිත මාච්ඡාප්‍රඥයෙන් විනිවිද දකියි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ හදු අභ්‍යාඡානීය තෙමේ ලොමෙහි විත් පහරින් විදුනා ලද්දේ සංවේග දනවා ද, වේගයට පාමිණේ ද, මහණෙනි, මම මේ හදු පුරුෂාඡානීයයා එබඳු හ යි කියමි. මහණෙනි, මෙබඳු වූත් ඇතැම් හදු පුරුෂාඡානීයයෙක් මෙලොවිහි වෙයි. මහණෙනි, මේ තුන්වන හදු පුරුෂාඡානීයයා ලෝකයෙහි විද්‍යමාන වෙයි.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරුෂාඡානීයයෙක් අසෝ ගමෙහි හෝ නිගමිගමෙහි හෝ සත්ත්වයක හෝ පුරුෂයෙක් හෝ දූෂිත වේවයි. කල්පරිය කෙළේ වේවයි නො ම අසා ද, දූෂිත වූ හෝ කල්පරිය කළා වූ හෝ සත්ත්වයක හෝ පුරුෂයකු හෝ තෙමේත් නො දක්නේ ද, ඔහුගේ නැයෙක් හෝ සහලේ නැයෙක් හෝ දූෂිත වූයේ හෝ කල්පරිය කෙළේ හෝ නො වේ ද, වැලිත් තෙමේ ම දුක් වූ නිවු වූ බර වූ කවුක වූ අමමුර වූ අමතොහර වූ ප්‍රාණහර වූ ශාරීරිකවේදනායෙන් පහස්තා ලද්දේ වෙයි. හේ එයින් සංවේග කෙරේ. සංවේගයට පාමිණේ. සංවේගයට පාමිණියේ නිවණට ගිය සිතැත්තේ නුවණින් ප්‍රධන් වීර්‍යීය කෙරේ. තාමකසිත්‍රත් නිවන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කරණයේ විදගීතා සහිත ප්‍රඥයෙකුත් විනිවිද දකියි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ හදු අභ්‍යාඡානීය ඇට බිදුනා විත් පහරින් විදුනා ලද්දේ සංවේග දනවා ද, වේගයට පාමිණේ ද, මහණෙනි, මම මේ හදු පුරුෂාඡානීයයා එබඳු හ යි කියමි. මහණෙනි, මෙබඳු වූත් ඇතැම් හදු පුරුෂාඡානීයයෙක් මෙලොවිහි වෙයි. මහණෙනි, මේ හදු වූ සතරවන පුරුෂාඡානීයයා ලෝකයෙහි විද්‍යමාන වේ.

මහණෙනි, මේ සතර පුරුෂාඡානීයයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යමානහ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. 3. 2. 4.

[නාගසුතං]

14. චතුති භික්ඛවෙ අඛෙගහි සමන්තාගතො රඤ්ඤා නාගො රුජාරභො හොති රුජභොගො. රඤ්ඤා අභිගනෙත්ථ සඛිං ගච්ඡති. කතමෙති චතුති?

ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො සොතා ව හොති ගන්තා ව ඛන්තා ව ගන්තා ව.

කථංඤා භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො සොතා හොති, ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො යමෙතං හඤ්ඤිමසාරපි කාරණං කාරෙති යදි වා කතපුබ්බං යදි වා අතපුබ්බං, තං අට්ඨිකඤා¹ මතසි කඤා සබ්බං වෙතසො² සමන්තා - හරිත්වා ඔතිතසොතො පුණාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො සොතා හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො ගන්තා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො සඛිගාමගතො හඤ්ඤිමසාරපි හන්තාරුහමපි හන්තාරුහමපි හන්තාරුහමපි හන්ති රථමපි හන්ති රථිකමපි හන්ති පතතිකමපි හන්ති. එවං ඛො භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො ගන්තා හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො ඛන්තා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො සඛිගාමගතො ඛමො හොති සතතිප්පහාරානං උසුප්පහාරානං³ අසිප්පහාරානං ඵරසුප්පහාරානං හෙරිපණ්චසංඛිතිණ්චතින්තාදසඤ්ඤානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, රඤ්ඤා නාගො ඛන්තා හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො ගන්තා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො යමෙතං හඤ්ඤිමසාරපි දිසං පෙසෙති යදි වා ගතපුබ්බං යදි වා අගතපුබ්බං, තං ඛිප්පඤ්ඤා⁴ ගන්තා හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ රඤ්ඤා නාගො ගන්තා හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ චතුති අඛෙගහි සමන්තාගතො රඤ්ඤා නාගො රුජාරභො හොති රුජභොගො. රඤ්ඤා අභිගනෙත්ථ සඛිං ගච්ඡති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු ආහු - තෙයොසා හොති පාහුණෙයොසා, දකඛිණෙයොසා, අඤ්ඤාචාරණීයො, අනුතතරං පුඤ්ඤාකෙඛිතං ලොකස්ස.

කතමෙති චතුති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සොතා ව හොති ගන්තා ව ඛන්තා ව ගන්තා ව.

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සොතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු තථාගතප්ප - වෙදිතෙ ධම්මවිතයෙ දෙසියමාතෙ අට්ඨිකඤා මතසි කඤා සබ්බං වෙතසො² සමන්තාහරිත්වා ඔතිතසොතො ධම්මං පුණාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සොතා හොති.

1. අට්ඨිං කඤා - මජ්ඣිම. 2. සබ්බවෙතසා - මජ්ඣිම. 3. ආහන්ති - මජ්ඣිම.

4. අසිප්පහාරානං උසුප්පහාරානං - මජ්ඣිම. 5. ඛිප්පඤ්ඤා - මජ්ඣිම.

4. 8. 2. 4.

[නාග සූත්‍රය]

14. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත රජුගේ ඇත් රාජාභි චේ රජුහු විසින් වළඳ කළයුතු වේ. රාජාවයවයෙක් ම යයි ගණනට යෙයි. කවර සතර කරුණෙනි යත්:

මහණෙනි, මෙලොව රජුගේ ඇත් අසනුයේ ද වෙයි. තසනුයේ ද, ඉවසනුයේ ද, යනුයේ ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ රජුගේ ඇත් අසනුයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව රජුගේ ඇත් කළවිරු වේවයි, තො කළවිරු වේවයි, යම් කම්කඩුලු හසන්දමසාරම් තුළින් ලවා කරවා ද, එය අර්ථ ව මෙනෙහි කොට සියල්ල සිතට සමනා ගෙන රාකළ කන් ඇති ව අසා ද, මහණෙනි, මෙසේ රජුගේ ඇත් අසනුයේ තම් වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ රජුගේ ඇත් තසනුයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව රජුගේ ඇත් සඬුගාමභීෂීයට ගියේ ඇතුළු තසයි. ඇතරුවා ද තසයි. අසුළු තසයි. අසරුවා ද තසයි. රිය ද තසයි. රිය තැබී යොබ ද තසයි. පාබල ද තසයි. මහණෙනි, මෙසේ රජුගේ ඇත් තසනුයේ තම් වේ.

මහණෙනි, කෙසේ රජුගේ ඇත් ඉවසනුයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව රජුගේ ඇත් සඬුගාමභීෂීයට ගියේ සිරිය පහර, හි පහර, කඩු පහර, පොරෝ පහර, බෙර පණ්බෙර සක් දෙණ්බිම යන නිත්තාද ශබ්ද ඉවසයි. මහණෙනි, මෙසේ රජුගේ ඇත් ඉවසනුයේ තම් වේ.

මහණෙනි, කෙසේ රජුගේ ඇත් යනුයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව රජුගේ ඇත් ගිය විරු දිග වේවයි තොගිය විරු දිග වේවයි, යම් දිගකට ඇත්දම්සැරි මෙහෙයා ද, එදිගට වහාම යනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ රජුගේ ඇත් යනුයේ තම් වේ.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූ රජුගේ ඇත් රජුට නිසි වූයේ රජු විසින් වළඳ කළයුතු වූයේ වෙයි. රාජාවයවයෙක් ම යයි ගණනට යෙයි.

මහණෙනි, එපරිදිම සතර කරුණෙකින් සමන්විත මහණ ආහුතෙය්‍ය වේ. පාහුතෙය්‍ය වේ. දකඛ්ණෙය්‍ය වේ. අසුප්පිකරණීය වේ. ලෝකයාට අනුත්තර පුණ්‍යකෘත්‍ය වෙයි.

කවර සතර කරුණෙනි යත්: මහණෙනි, මෙසත්තෙහි මහණ අසනුයේ ද, තසනුයේ ද, ඉවසනුයේ ද, යනුයේ ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ අසනුයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙසත්තෙහි මහණ තථාගතයන් විසින් වදාරණ ලද ධර්ම විනය දෙසනු ලබන කල්හි අර්ථව මෙනෙහි කොට සියල්ල සිතට සමනා ගෙන රාකළ කන් ඇතිව ඒ දහම් අසයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අසනුයේ තම් වෙයි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ගන්තා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමවිකක්කං නාධිවාසෙති පඡ්භති විනොදෙති¹ ව්‍යන්තිකරොති අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං ව්‍යාපාදවිතක්කං -පෙ- උප්පන්නං විභිසාවිතක්කං -පෙ- උප්පනනුප්පන්නෙ පාපකො අකුසලෙ ධෛර්‍යම නාධිවාසෙති පඡ්භති විනොදෙති ව්‍යන්තිකරොති අනභාවං ගමෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ගන්තා හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු බන්තා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු බමෝ හොති සීතස්ස උණ්හස්ස ජ්ඣවජ්ඣය පිපාසාය ධංසමකස්වාරාතාපසිරිංසපසමඵස්සාතං දුරුක්කාතං දුරාගතාතං වචනපථාතං, උප්පන්නාතං සාරීරිකාතං වෙදනාතං දුක්ඛාතං තිබ්බාතං බරුතං කට්ඨකාතං අසාතාතං අමනාපාතං පාණගරුතං අධිවාසිකජාතිකො හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු බන්තා හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ගන්තා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යා දිසා අගතපුබ්බා ඉමිතා දීඝෙත අද්වුතා යද්දං සබ්බසංඛාරසමථො සබ්බුප්පිප්පි- නිස්සයො තණ්හකකයො විරුහො නිරොධො නිබ්බාතං, තං ඛෙප්පඤ්ඤව ගන්තා හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ගන්තා හොති.

ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ වතුති ධෛර්‍යම සම්මන්තාගතො භික්ඛු ආනුතෙය්‍යො හොති -පෙ- අනුගතරං පුඤ්ඤකෙට්ඨතං ලොකස්සාති.

4. 3. 2. 5.

[ආනසුතං]

15. වත්තාරිමාති භික්ඛවෙ ආතාති. කතමාති වත්තාරි?

අපි භික්ඛවෙ ආතං අමනාපං කාතුං, තඤ්ච කසිරිමාතං අතජ්ඣය සංවතති. අපි භික්ඛවෙ ආතං අමනාපං කාතුං, තඤ්ච කසිරිමාතං අතජ්ඣය සංවතති. අපි භික්ඛවෙ ආතං මනාපං කාතුං, තඤ්ච කසිරිමාතං අතජ්ඣය සංවතති. අපි භික්ඛවෙ ආතං මනාපං කාතුං, තඤ්ච කසිරිමාතං අතජ්ඣය සංවතති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යමිදං ආතං අමනාපං කාතුං, තඤ්ච කසිරිමාතං අතජ්ඣය සංවතති, ඉදං භික්ඛවෙ ආතං උභයෙතෙව ත කතතබ්බං මඤ්ඤති. යමිදං ආතං අමනාපං කාතුං, ඉමිතාපි තං ත කතතබ්බං මඤ්ඤති. යමිදං ආතං කසිරිමාතං අතජ්ඣය සංවතති, ඉමිතාපි ත කතතබ්බං මඤ්ඤති. ඉදං භික්ඛවෙ ආතං උභයෙතෙව ත කතතබ්බං මඤ්ඤති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යමිදං ආතං අමනාපං කාතුං, තඤ්ච කසිරිමාතං අතජ්ඣය සංවතති, ඉමිතාපි භික්ඛවෙ ආතෙ බාලො ව පණ්ඨිතො ව වෙදිතබ්බො පුරිසජ්ඣමෙ පුරිසවිරියෙ පුරිසපරිකමෙ. න භික්ඛවෙ බාලො ඉති පටිසං- විකති, 'කිඤ්චාපි ඛො ඉදං ආතං අමනාපං කාතුං, අථ වරහිදං ආතං කසිරිමාතං අතජ්ඣය සංවතති'ති. සො තං ආතං ත කරොති. තස්ස තං ආතං අකසිරිමාතං අතජ්ඣය සංවතති. පණ්ඨිතො ව ඛො භික්ඛවෙ ඉති පටිසං- විකති: 'කිඤ්චාපි ඛො ඉදං ආතං අමනාපං කාතුං, අථ වරහිදං ආතං කසිරිමාතං අතජ්ඣය සංවතති'ති. සො තං ආතං කරොති. තස්ස තං ආතං කසිරිමාතං අතජ්ඣය සංවතති.

1. විපකාදෙති හන්ති - මජ්ඣං.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ තසනුයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ උපත් කාමචිතකීය සිත්හි තො වස්වයි.භාර පියයි. බාහාරි කෙරෙයි. විගතාතන කෙරෙයි. අභාවයට පමුණුවයි උපත් ව්‍යාපාදචිතකීය... උපත් විහිංසාචිතකීය ... උපනුපත් ලමු අකුසල දහම් සිත්හි තො වස්වයි. භාර පියයි. බාහාරි කෙරෙයි. විගතාතන කෙරෙයි. අභාවයට පමුණුවයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තසනුයේ නම් වේ.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ ඉවසනුයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ශීතය, උෂ්ණය, බඩසය, පවස, මාසිමදුරු, වා - අවි, දිග් දෑ යන මොවුන්ගේ පහස් ඉවසන්නේ වෙයි. නපුරු කොට කී නපුරු කොට පැමිණි වචනපථයන් ද දුක් ඇති තීව්‍ර වූ බර වූ කටුක වූ අමඩුර වූ අමනාප වූ ප්‍රාණගර වූ උපත් ශාරීරික වෙදනා ඉවසන ප්‍රකෘති ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ඉවසනුයේ නම් වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ යනුයේ නම් වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සියලු උපධීන්ගෙන් වෙන් වූ තෘෂණාක්‍ෂය වූ විරුග වූ නිරුධ වූ සඵසංසකාරශමථය යි කියන ලද යම් මේ නිවන් නමැති, මේ දීඪි කාලයෙහි තො ගිය විරු දිගෙක් ඇද්ද, එදිග වගා ම යනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ යනුයේ නම් වේ.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත මහණ ආනුතෙය්‍ය වේ. ... ලෝකයාගේ අනුතර පුණ්‍යක්‍ෂත්‍රය වෙයි.

4. 3. 2. 5.

[ආන සුත්‍රය]

15. මහණෙනි, මේ කාරණයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, කරුණෙක් ඇත. කරන්නට අමනාප ය. එ ද කරුණු ලබන්නේ අතභීයට වැටේ. මහණෙනි, කරුණෙක් ඇත. කරන්නට අමනාප ය. එ ද කරුණු ලබන්නේ අභීයට වැටේ. මහණෙනි, කරුණෙක් ඇත. කරන්නට මනාපය. එ ද කරුණු ලබන්නේ අතභීයට වැටේ. මහණෙනි, කරුණෙක් ඇත. කරන්නට මනාප ය. එ ද කරුණු ලබන්නේ අභීයට වැටේ.

මහණෙනි, එහි කරන්නට අමනාප වූ යම් මේ කරුණෙක් ඇද්ද, එ ද කරුණු ලබන්නේ අතභීයට වැටේ ද, මහණෙනි, මේ කරුණ දෙපරිදි ම තො කටයුතු කොට හඟනේය. මේ කරුණෙක් කරන්නට අමනාප වේ ද, මෙයින් එය තො කටයුතු කොට හඟනේය. යම් මේ කරුණෙක් කරුණු ලබන්නේ අතභීයට වැටේ ද, මෙයින් තො කටයුතු කොට හඟනේය. මහණෙනි, මේ කරුණ දෙපරිදි ම තො කටයුතු කොට හඟනේය.

මහණෙනි, එහි කරන්නට අමනාප යම් ඒ කරුණෙක් ඇද්ද, එ ද කරුණු ලබන්නේ අභීයට වැටේ ද, මහණෙනි, මේ කරුණෙහි පුරුෂයාගේ ඥානයෙහි, පුරුෂයාගේ ඥානවිශ්‍යයෙහි, පුරුෂයාගේ ඥානපරික්‍රමයෙහි ලා බාලයා ද පණ්ඩිතයා ද දත යුතු යි. මහණෙනි, බාල තෙමේ මෙසේ නොසලකයි: 'මේ කරුණ කරන්නට අමනාපය. වැලින් මේ කරුණ කරුණු ලබන්නේ අභීයට වැටේ' යයි. හෙතෙම එකරුණ තො කෙරෙයි. ඔහුට තො කරුණු ලබන එකරුණ අතභීයට වැටෙයි. මහණෙනි, පණ්ඩිත තෙමේ මෙසේ සලකයි: 'මේකරුණ කරන්නට අමනාපය. වැලින් මේකරුණ කරුණු ලබන්නේ අභීයට වැටේය' යි. හෙතෙම එකරුණ කෙරෙයි. ඔහුට එකරුණ කරුණු ලබන්නේ අභීයට වැටෙයි.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යමිදං ණං මනාපං කාතුං, තඤ්ච කසිරමානං අනන්ධං සංවත්තති. ඉමසමිමපි භික්ඛවෙ ණංතෙ බාලො ව පණ්ඩිතො ව වෙදිතබ්බො පුරිසන්ධාමෙ පුරිසචිරියෙ පුරිසපරික්කමෙ. ත භික්ඛවෙ බාලො ඉති පටිසං-චික්ඛති: 'කිඤ්චාපි බො ඉදං ණං මනාපං කාතුං, අථ වරහිදං ණං කසිරමානං අනන්ධං සංවත්තති'ති. සො තං ණං කඤ්ඤති. තස්ස තං ණං කසිරමානං අනන්ධං සංවත්තති. පණ්ඩිතො ව බො භික්ඛවෙ ඉති පටිසං-චික්ඛති: 'කිඤ්චාපි බො ඉදං ණං මනාපං කාතුං, අථ වරහිදං ණං කසිරමානං අනන්ධං සංවත්තති'ති. සො තං ණං ත කඤ්ඤති. තස්ස තං ණං අකසිරමානං අනන්ධං සංවත්තති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යමිදං ණං මනාපං කාතුං, තඤ්ච කසිරමානං අනන්ධං සංවත්තති, ඉදං භික්ඛවෙ ණං උභයෙනෙව කතනබ්බං මඤ්ඤති. යමපිදං ණං මනාපං කාතුං, ඉමිතාපි තං කතනබ්බං මඤ්ඤති. යමපිදං ණං කසිරමානං අනන්ධං සංවත්තති, ඉමිතාපි තං කතනබ්බං මඤ්ඤති. ඉදං භික්ඛවෙ ණං උභයෙනෙව කතනබ්බං මඤ්ඤති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ වත්තාරි ණානානීති.

4. 3. 2. 6.

[අපමාදසුත්තං]

16. වතුහි භික්ඛවෙ ණංතෙහි අපමාදෙ කරණීයො. කතමෙහි වතුහි?

කායදුච්චරිතං භික්ඛවෙ පජහථ. කායසුච්චරිතං භාවෙථ. තත්ථ ව මා පමාදන්ථ. වච්ඡදුච්චරිතං භික්ඛවෙ පජහථ. වච්ඡසුච්චරිතං භාවෙථ. තත්ථ ව මා පමාදන්ථ. මනෝදුච්චරිතං භික්ඛවෙ පජහථ. මනෝසුච්චරිතං භාවෙථ. තත්ථ ව මා පමාදන්ථ. මච්ඡාදිට්ඨිං භික්ඛවෙ පජහථ. සමමාදිට්ඨිං භාවෙථ. තත්ථ ව මා පමාදන්ථ.

යතො බො භික්ඛවෙ භික්ඛුතො කායදුච්චරිතං පභිණං ගොති, කායසුච්චරිතං භාවිතං. වච්ඡදුච්චරිතං පභිණං ගොති, වච්ඡසුච්චරිතං භාවිතං. මනෝදුච්චරිතං පභිණං ගොති, මනෝසුච්චරිතං භාවිතං. මච්ඡාදිට්ඨිං පභිණං ගොති, සමමාදිට්ඨිං භාවිතං. සො ත භාගති සමපරායිකස්ස චිරණස්සාති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, එහි කරන්නට මනාප වූ යම් කරුණෙක් වේ ද, එ ද කරුණු ලබන්නේ අනභිභව වැටේ ද, මහණෙනි, මේ කරුණෙහි දී පුරුෂයාගේ ඥානශක්තියෙහි, පුරුෂයාගේ ඥානවිශිෂ්ටයෙහි, පුරුෂයාගේ ඥානපරිණාමයෙහි ලාබාලයා ද පණ්ඩිතයා ද දත යුතු ය. මහණෙනි, බාල මෙසේ නොසලකයි: 'මේ කරුණ කරන්නට මනාපය. වැලිත් මෙකරුණ කරුණු ලබන්නේ අනභිභව වැටේය' යි. හෙතෙම එකරුණ කෙරෙයි. ඔහුට එකරුණ කරුණු ලබන්නේ අනභිභව වැටේ. මහණෙනි, පණ්ඩිත හෙමේ මෙසේ සලකයි: 'මේ කරුණ කරන්නට මනාපය. වැලිත් මෙකරුණ කරුණු ලබන්නේ අනභිභව වැටේය' යි. හෙතෙම එකරුණ නොකෙරෙයි. ඔහුට එකරුණ නොකරුණු ලබන්නේ අනභිභව වැටෙයි.

මහණෙනි, එහි කරන්නට මනාප යම් ඒ කරුණෙක් ඇද්ද, එ ද කරුණු ලබන්නේ අනභිභව වැටේ ද, මහණෙනි, මේ කරුණ දෙපරිදි ම කලියුතු කොට හඟී. යම් මේ කරුණෙක් කරන්නට කැමති වේ ද, මෙයින් එය කලියුතු කොට හඟී. යම් මේ කරුණෙක් කරුණු ලබන්නේ අනභිභව වැටේ ද, මෙයින් එය කලියුතු කොට හඟී. මහණෙනි, මේ කරුණ දෙපරිදි ම කලියුතු කොට හඟී.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණු යි.

4. 3. 2. 6.

[අප්පමාද සූත්‍රය]

16. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් අප්පමාදය කල යුතුය. කවර සතර කරුණෙන යත්:

මහණෙනි, කායදුශ්චරිතය හැර පියව. කාය සුවරිතය වඩව. එහිදු නහමක් පමා වව. මහණෙනි, වාග්දුශ්චරිතය හැර පියව. වාක්සුවරිතය වඩව. එහිදු නහමක් පමා වව. මහණෙනි, මනෝදුශ්චරිතය හැර පියව. මනෝසුවරිතය වඩව, එහිදු නහමක් පමා වව. මහණෙනි, මිහදිටු හැර පියව. සම්මදිටු වඩව. එහි දු නහමක් පමා වව

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණහට කායදුශ්චරිතය ප්‍රතිණ වේ ද, කායසුවරිතය භාවිත වේ ද, වාග්දුශ්චරිතය ප්‍රතිණ වේ ද, වාක්සුවරිතය භාවිත වේ ද, මනෝදුශ්චරිතය ප්‍රතිණ වේ ද, මනෝසුවරිතය භාවිත වේ ද, මිහදිටු ප්‍රතිණ වේ ද, සම්මදිටු භාවිත වේ ද, හෙතෙම සම්පරිසික මරණයට බියපත් නොවෙයි.

4. 3. 2. 7.

[ආරක්කසුතනං]

17. චතුසු භික්ඛවෙ ණානෙසු අත්තරුපෙන අප්පමාදෙ සතිවෙනසො ආරකෙඛා කරණීයො. කතමෙසු චතුසු?

මා මෙ රජනීයෙසු ධම්මෙසු විතතං රජ්ජිති අත්තරුපෙන අප්පමාදෙ සතිවෙනසො ආරකෙඛා කරණීයො.

මා මෙ දෙසනීයෙසු ධම්මෙසු විතතං දුස්සිති අත්තරුපෙන අප්පමාදෙ සතිවෙනසො ආරකෙඛා කරණීයො.

මා මෙ මොහනීයෙසු ධම්මෙසු විතතං මුස්සිති අත්තරුපෙන අප්පමාදෙ සතිවෙනසො ආරකෙඛා කරණීයො.

මා මෙ මදනීයෙසු ධම්මෙසු විතතං මජ්ජිති අත්තරුපෙන අප්පමාදෙ සතිවෙනසො ආරකෙඛා කරණීයො.

යතො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො රජනීයෙසු ධම්මෙසු විතතං ත රජ්ජති විතරුගතතා, දෙසනීයෙසු ධම්මෙසු විතතං ත දුස්සති විතරුසතතා, මොහනීයෙසු ධම්මෙසු විතතං ත මුස්සති විතරුසතතා, මදනීයෙසු ධම්මෙසු විතතං ත මජ්ජති විතරුසතතා, යො තච්ඡන්ති, ත කම්පති, ත වෙධති, ත සන්තාසං ආපජ්ජති. ත ච පත සමුත්ථානගෙනුපි ගච්ඡති.

4. 3. 2. 8.

[සංවෙජනීයසුතනං]

18. චත්තාරිමානි භික්ඛවෙ සද්ධස්ස කුලපුත්තස්ස දස්සනීයානි සංවෙජනීයානි ණානානි. කතමානි චත්තාරි?

ඉධ තථාගතො ජාතොති භික්ඛවෙ සද්ධස්ස කුලපුත්තස්ස දස්සනීයං සංවෙජනීයං ණානං.

ඉධ තථාගතො අනුත්තරං සම්මාසම්මොධං අභිසම්බුද්ධොති භික්ඛවෙ සද්ධස්ස කුලපුත්තස්ස දස්සනීයං සංවෙජනීයං ණානං.

ඉධ තථාගතො අනුත්තරං ධම්මවක්ඛං පට්ඨෙතසීති භික්ඛවෙ සද්ධස්ස කුලපුත්තස්ස දස්සනීයං සංවෙජනීයං ණානං.

ඉධ තථාගතො අනුපාදිසෙසාය නිබ්බාතධාතුයා පරිනිබ්බුතොති භික්ඛවෙ සද්ධස්ස කුලපුත්තස්ස දස්සනීයං සංවෙජනීයං ණානං.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරි සද්ධස්ස කුලපුත්තස්ස දස්සනීයානි සංවෙජනීයානි ණානානි.

4. 3. 2. 7.

[ආරක්ඛ සූත්‍රය]

17. මහණෙනි, සතර තැනෙක තමාට නිසි සැටියෙන් (හිත-කැමැත්තෙන්) අප්‍රමාදය-සමාති සම්ප්‍රයුක්ත විතතයාගේ ආරක්‍ෂාව කළයුතුය. කවර සතර තැනෙක යත්:

සිත් ඇලීමට කරුණු වූ දහමිනි මාගේ සිත තහමක් ඇල්ව යි තමහට නිසි සැටියෙන් අප්‍රමාදය - සමාති සම්ප්‍රයුක්ත විතතයාගේ ආරක්‍ෂාව කළයුතුය.

දොමයට කරුණු වූ දහමිනි මාගේ සිත තහමක් දූෂිත වේව යි තමාට නිසි සැටියෙන් අප්‍රමාදය - සමාති සම්ප්‍රයුක්ත විතතයාගේ ආරක්‍ෂාව කළයුතුය.

මෝහනට කරුණු වූ දහමිනි මාගේ සිත තහමක් මූලා වේව යි තමාට නිසි සැටියෙන් අප්‍රමාදය - සමාති සම්ප්‍රයුක්ත විතතයාගේ ආරක්‍ෂාව කළයුතුය.

දෙයට කරුණු වූ දහමිනි මාගේ සිත තහමක් මත් වේව යි තමහට නිසි සැටියෙන් අප්‍රමාදය - සමාති සම්ප්‍රයුක්ත විතතයාගේ ආරක්‍ෂාව කළයුතුය.

මහණෙනි, ඤාති දිනෙක පටන් ගෙන මහණහුගේ සිත විතරුග බැවින් රජතයට කරුණු වූ දහමිනි නො ඇල් ද, විතදොම බැවින් දොමයට කරුණු වූ දහමිනි සිත දූෂිත නො වේ ද, මොහයට කරුණු වූ දහමිනි පාත්‍ර මොහ ඇති බැවින් සිත තහමක් මූලා වේ ද, දෙයට කරුණු වූ දහමිනි පාත්‍ර මද ඇති බැවින් සිත තහමක් මත් වේ ද, හෙතෙම තැනි නො ගනී, නො සැල්ල, නො වෙවුලයි. සනත්‍රාසයට නො යෙයි. පරවාදී ශ්‍රමණයන්ගේ වචන හෙතුවෙන් ද මිසදිවුවට නො යේ මැ යි.

4. 3. 2. 8.

[සංවෛජනිය සූත්‍රය]

18. මහණෙනි, සැදහැනි කුලපුතකු විසින් දැක්කයුතු, සංවෛත කටයුතු, මේ ස්ථානයේ සතරෙක. කවර සතරෙක යත්:

මහණෙනි, මෙහි තථාගතයන් වහන්සේ උපත්ත යි සැදහැනි කුලපුතකු විසින් දැක්කයුතු සංවෛත කටයුතු ස්ථාන යි.

මහණෙනි, මෙහි තථාගතයන් වහන්සේ අනුතතර සමාස්සලොභිය අවබෝධ කළහ යි සැදහැනි කුලපුතකු විසින් දැක්කයුතු සංවෛත කටයුතු ස්ථාන යි.

මහණෙනි, මෙහි තථාගතයන් වහන්සේ අනුතතර ඛම්මකුස පාවැත්වූ-හ යි සැදහැනි කුලපුතකු විසින් දැක්කයුතු සංවෛත කටයුතු ස්ථාන යි.

මහණෙනි, මෙහි තථාගතයන් වහන්සේ අනුපාදිශේෂ පරිනිෂ්ඨාණධාතු වෙන් පිරිනිව්යාස යි සැදහැනි කුලපුතකු විසින් දැක්කයුතු සංවෛත කටයුතු ස්ථාන යි.

මහණෙනි, සැදහැනි කුලපුතකු විසින් දැක්කයුතු සංවෛත කටයුතු මේ සතර ස්ථානයේ යි.

4. 3. 2. 9.

[භයසුභං]

19. චන්තාරිමානි භික්ඛවෙ භයානි. කතමානි චන්තාරි? ජාතිභයං ජර්භයං ව්‍යාධිභයං මරණභයං.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චන්තාරි භයානීති.

4. 3. 2. 10.

[දුතියභයසුභං]

20. චන්තාරිමානි භික්ඛවෙ භයානි. කතමානි චන්තාරි? අහිංසායං උදක-භයං රුජ්භයං වොරභයං.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චන්තාරි භයානීති.

කෙසිවගෙහා දුතියො.*

3. භයවගෙහා

4. 3. 3. 1.

[භයසුභං]

[සාච්ඡජිතිදුතං]

21. චන්තාරිමානි භික්ඛවෙ භයානි. කතමානි චන්තාරි? අත්තානුචාද-භයං පර්වනුචාදභයං දණ්ඩභයං දුග්ගතිභයං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ අත්තානුචාදභයං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, ඉති පටිසංචික්ඛති: 'අහං චෙව බො පත කායෙත දුච්චරිතං චරෙය්‍යං, වාචාය දුච්චරිතං චරෙය්‍යං, මනසා දුච්චරිතං චරෙය්‍යං, කිං ච තං මං¹ අත්තා සීලතො න උපවදෙය්‍යා'ති. සො අත්තානුචාදභයස්ස භිතො කායදුච්චරිතං පභාය කායසුච්චරිතං භාවෙති. චච්චුච්චරිතං පභාය චච්චුච්චරිතං භාවෙති. මනොදුච්චරිතං පභාය මනොසුච්චරිතං භාවෙති. සුඤ්ඤං අත්තානං පරිහරති. ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ අත්තානුචාදභයං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ පර්වනුචාදභයං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, ඉති පටිසංචික්ඛති: අහං ඤෙච්ච බො පත කායෙත දුච්චරිතං චරෙය්‍යං, වාචාය දුච්චරිතං චරෙය්‍යං, මනසා දුච්චරිතං චරෙය්‍යං, කිං ච තං මං¹ පරෙ සීලතො න උපවදෙය්‍යාති. සො පර්වනුචාදභයස්ස භිතො කායදුච්චරිතං පභාය කායසුච්චරිතං භාවෙති. චච්චුච්චරිතං පභාය චච්චුච්චරිතං භාවෙති. මනොදුච්චරිතං පභාය මනොසුච්චරිතං භාවෙති. සුඤ්ඤං අත්තානං පරිහරති. ඉදං චුච්චති භික්ඛවෙ පර්වනුචාදභයං.

*නාසුද්දිකං: කෙසි ජප්වා පභොදෙ ව්‍යාප්තා ධාතනා පඤ්චම්

අපපාදෙ ව්‍යාප්තා සංචෙජ්ඣිකඤ්ච ඤෙච්ච භයානීති. - මජ්ඣං.

1. යං මං - මජ්ඣං.

4. 3. 2. 9.

[හය සූත්‍රය]

19. මහණෙනි, මේ සතර භීතීන් වෙති. කවර සතරහ යත්: ජාතිහය ය. ජරාහය ය. ව්‍යාධිහය ය. මරණහය ය.

මහණෙනි, මේ සතරභීතීන් යි.

4. 3. 2. 10.

[දුතිය හය සූත්‍රය]

20. මහණෙනි, මේ සතර භීතීන් වෙති. කවර සතරහ යත්: අනි-
හය ය. උදකහය ය. රුජහය ය. වොරහය ය.

මහණෙනි, මේ සතර භීතීන් යි.

කෙසිවර්ගය දෙවැනි යි.

3. භයවර්ගය

4. 3. 3. 1.

[හය සූත්‍රය]

[ආවැන්නිදානයි]

21. මහණෙනි, මේ සතර භීතීන් වෙති. කවර සතරහ යත්: ආතමානු-
වාදහය ය. පරනුවාදහය ය. දණ්ඩහය ය. දුර්විහය යි.

මහණෙනි, ආත්මානුවාදහය නම් කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙලොව
ආතමානු ඵෙකෙක් මෙසේ සලකයි: 'මම ද කයින් දුග්ගතික කෙරෙමි නම්'
වචනෙයන් දුග්ගතික කෙරෙමි නම්, සිතීන් දුග්ගතික කෙරෙමි නම්, කිම,
තෙමේ ඒ මට සිලයෙන් උපවාද නො කරන්නේ වේ ද?, හේ
ආතමානුවාදහයට බියපත් වූයේ කායදුග්ගතිකය හැරපියා කායසුචරිතය
වබයි. වාග්දුග්ගතිකය හැරපියා වාක්සුචරිතය වබයි. මනෝදුග්ගතිකය
හැරපියා මනසුචරිතය වබයි. ශුඬ වූ ආත්මයක් පරිහරණය කෙරේ.
මහණෙනි, මේ ආත්මානුවාදහය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පරනුවාදහය නම් කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙලොව
ආතමානු ඵෙකෙක් මෙසේ සලකයි: 'මම වැලිත් කයින් දුග්ගතික කෙරෙමි නම්,
වචනෙයන් දුග්ගතික කෙරෙමි නම්, සිතීන් දුග්ගතික කෙරෙමි නම්, කිම, පරනු
ඒ මට සිලයෙන් උපවාද නො කරන්නානු වෙත් ද?, හේ පරනුවාද
හයට බියපත් වූයේ කායදුග්ගතිකය හැරපියා කායසුචරිතය වබයි.
වාග්දුග්ගතිකය හැරපියා වාක්සුචරිතය වබයි. මනෝදුග්ගතිකය හැරපියා
මනසුචරිතය වබයි. ශුඬ වූ ආත්මයක් පරිහරණය කෙරේ. මහණෙනි,
මේ පරනුවාදහය යි කියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දණ්ඩගං? ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා පස්සති වොරං. ආගුචාරිං රුජානො ගහෙතා විවිධා කමමකාරණා¹ කාරෙනො - කසාතිපි තාලෙනො, වෙනතතිපි තාලෙනො, අභිදණ්ඩකෙතිපි තාලෙනො, ගන්ථෙපි ජිඤ්ඤෙනො, පාදමපි ජිඤ්ඤෙනො, ගන්ථපාදමපි ජිඤ්ඤෙනො, කණ්ණමපි ජිඤ්ඤෙනො, තාසමපි ජිඤ්ඤෙනො, කණ්ණතාසමපි ජිඤ්ඤෙනො, බිලභගථාලිකමපි කරොනො, සඬබ්බුණ්ණිකමපි කරොනො, රුහුමුඛමපි කරොනො, ජෙතිමාලිකමපි කරොනො, ගන්ථපජ්ජොතිකමපි කරොනො, එරකවතතිකමපි කරොනො, චීරකවාසිකමපි කරොනො, එණෙය්සකමපි කරොනො, බලිසමංසිකමපි කරොනො, කහාපණ්ණකමපි කරොනො, බාරුපතච්ඡිකමපි කරොනො, පලිසපරිවතතිකමපි කරොනො, පලාලපිඨකමපි කරොනො, තතෙනතපි තෙලෙන ඔසිඤ්ඤෙනො, සුතබෙතිපි බාදපෙනො, ජීවනනමපි සුලෙ උත්තාසෙනො, අසිතාපි සීසං ජිඤ්ඤෙනො

තස්ස එවං ගොති: “යථාරූපානං බො පාපකානං කමමානං ගෙතු වොරං. ආගුචාරිං රුජානො ගහෙතා විවිධා කමමකාරණා කාරෙනා: කසාතිපි තාලෙනා - 3 - අසිතාපි සීසං ජිඤ්ඤාති. අහං වෙව බො පත එවරූපං පාපකං කමමං කරොමං, මෙපි රුජානො ගහෙතා එවරූපා විවිධා කමමකාරණා කාරෙය්සං: කසාතිපි තාලෙය්සං, වෙනතතිපි තාලෙය්සං, අභිදණ්ඩකෙතිපි තාලෙය්සං, ගන්ථෙපි ජිඤ්ඤෙය්සං, පාදමපි ජිඤ්ඤෙය්සං, ගන්ථපාදමපි ජිඤ්ඤෙය්සං, කණ්ණමපි ජිඤ්ඤෙය්සං, තාසමපි ජිඤ්ඤෙය්සං, කණ්ණතාසමපි ජිඤ්ඤෙය්සං, බිලභගථාලිකමපි කරෙය්සං, සඬබ්බුණ්ණිකමපි කරෙය්සං, රුහුමුඛමපි කරෙය්සං, ජොතිමාලිකමපි කරෙය්සං, ගන්ථපජ්ජොතිකමපි කරෙය්සං, එරකවතතිකමපි කරෙය්සං, චීරකවාසිකමපි කරෙය්සං, එණෙය්සකමපි කරෙය්සං, බලිසමංසිකමපි කරෙය්සං, කහාපණ්ණකමපි කරෙය්සං, බාරුපතච්ඡිකමපි කරෙය්සං, පලිසපරිවතතිකමපි කරෙය්සං, පලාලපිඨකමපි කරෙය්සං, තතෙනතපි තෙලෙන ඔසිඤ්ඤෙය්සං, සුතබෙතිපි බාදපෙය්සං, ජීවනනමපි සුලෙ උත්තාසෙය්සං, අසිතාපි සීසං ජිඤ්ඤෙය්සං”නති. සො දණ්ඩගංසස්ස භික්ඛො ත පරෙසං පාහතං පලුමපනො: විවරති. ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ දණ්ඩගං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුග්ගතිගං? ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා ඉති පටිසං-චික්ඛති: කායදුච්චරිතස්ස බො පාපකො විපාකො අභිසම්පරුයං. චච්චිච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො අභිසම්පරුයං. මනොදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො අභිසම්පරුයං අහං වෙව බො පත කායෙන දුච්චරිතං චරෙය්සං, වාචාය දුච්චරිතං චරෙය්සං. මනසා දුච්චරිතං චරෙය්සං, කිංඤ්ඤා තං සාහං ත කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජෙය්සනති. සො දුග්ගතිගංසස්ස භික්ඛො කායදුච්චරිතං පහාය කායසුචරිතං භාවෙති. චච්චිච්චරිතං පහාය චච්චිච්චරිතං භාවෙති. මනොදුච්චරිතං පහාය මනොසුචරිතං භාවෙති. සුද්ධං අතතානං පරිහරති. ඉදං වුවචති භික්ඛවෙ දුග්ගතිගං.

ඉමති බො භික්ඛවෙ වතනාරි හයාතීති.

මහණෙනි, දණ්ඩනය නම් කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් අපරධකාරී සොරකු දකී. රජදරුවෝ තෙල සොරු ගෙන විවිධ වූ කම්කටොලු කරත් - කස වැලිනුදු තලත් ද, වේවැලිනුදු තලත් ද, අඛදඹු-
යෙනු දු තලත් ද, අතු දු සිඳිත් ද, පාත් සිඳිත් ද, අත්පාත් සිඳිත් ද, කනුදු
සිඳිත් ද, නාසාත් සිඳිත් ද, කන් නාසාත් සිඳිත් ද, බිලඹහලාලික නම් වඩයත්
කෙරෙත් ද, සඬබුණකික නම් වඩයත් කෙරෙත් ද, රුහුමුඛ නම් වඩයත්
කෙරෙත් ද, ජොතිමාලික නම් වඩයත් කෙරෙත් ද, හත්පජ්ජාතික නම් වඩයත්
කෙරෙත් ද, එරකවතතික නම් වඩයත් කෙරෙත් ද, වීරකවාසික නම් වඩයත්
කෙරෙත් ද, එණෙය්සක නම් වඩයත් කෙරෙත් ද, බලිසමංසික නම් වඩයත්
කෙරෙත් ද, කතාපණක නම් වඩයත් කෙරෙත් ද, බාරුපතව්ඡක නම් වඩයත්
කෙරෙත් ද, පලිසපරිවතතික නම් වඩයත් කෙරෙත් ද, පලාල-
පිස්ක නම් වඩයත් කෙරෙත් ද, කකිසන තෙලිනුත් ඉසිත් ද, සුතබයත් ලවාත්
කවත් ද, දිවස් හුල හිදුවත් ද, කඩුවෙනුදු හිස සිඳිත් ද, (මෙබඳු
දඹුමම් ලබන සොරැයි)

ඕනූටි මේබිදි සීතෙක් වෙයි: “අභිබ්ද පාපකම් හේතුයෙන් අපරධකාරී
සොරකු ගෙන රජදරුවෝ විවිධ කම්කටොලු කරත් ද, කසවැලිනුදු
තලත් ද... කඩුවෙනුත් හිස සිඳිත් ද, මම ද මෙබඳු පාපකම් කෙරෙමි නම් රජ
දරුවෝ මගින් ගෙන මෙ බඳු විවිධ කම්කටොලු කරන්නාහු ය: කසවැලිනුදු
තලන්නාහු ය. වේවැලිනුදු තලන්නාහු ය. අඛදඹුයෙනුදු තලන්නාහු ය. අතුදු
සිඳින්නාහු ය. පාත් සිඳින්නාහු ය. අත් පාත් සිඳින්නාහු ය. කනුදු සිඳිත්
නාහු ය. නාසාත් සිඳින්නාහු ය. කන් නාසාත් සිඳින්නාහු ය. බිලඹහලාලික
නම් වඩයත් කරන්නාහු ය. සඬබුණකික නම් වඩයත් කරන්නාහු ය.
රුහුමුඛ නම් වඩයත් කරන්නාහු ය. ජොතිමාලික නම් වඩයත්
කරන්නාහු ය. හත්පජ්ජාතික නම් වඩයත් කරන්නාහු ය. එරකවතතික
නම් වඩයත් කරන්නාහු ය. වීරකවාසික නම් වඩයත් කරන්නාහු ය.
එණෙය්සක නම් වඩයත් කරන්නාහු ය. බලිසමංසික නම් වඩයත් කරත්-
නාහු ය. කතාපණක නම් වඩයත් කරන්නාහු ය. බාරුපතව්ඡක නම් වඩයත්
කරන්නාහු ය. පලිසපරිවතතික නම් වඩයත් කරන්නාහු ය. පලාලපිස්ක
නම් වඩයත් කරන්නාහු ය. කකිසන තෙලිනුත් ඉස්නාහු ය. සුතබයත් ලවාත්
කවන්නාහු ය. දිවස් හුල තගන්නාහු ය. කඩුවෙනුත් හිස සිඳින්නාහු ය”යි.
හෙ දණ්ඩනයට බිය වූයේ මෙරමා අයත් වසතු ව පාහැර ගණිමින්
නො හැසිරෙයි. මහණෙනි, මේ දණ්ඩනය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දුගීතිනය නම් කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලොව
ඇතැමෙක් මෙ සේ සලකයි: කායදුශ්චරිතයාගේ පරලොව ලඹු විපාකයෙක.
ච්චිදුශ්චරිතයාගේ පරලොව ලඹු විපාකයෙක. මනෝදුශ්චරිතයාගේ
පරලොව ලඹු විපාකයෙක. මම ද වැලින් කසින් දුශ්චරිත කෙරෙමි නම්,
චචකයෙත් දුශ්චරිත කෙරෙමි නම්, සිතින් දුශ්චරිත කෙරෙමි නම්, කීම,
ථ හේතුවෙන් යම් බඳු මම කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහව
සිටි, නපුරු ගති ඇති, විවෘ ව පතිත වන තීරයෙහි නුපදින්නෙමි
වේ ද යි හෙතෙම දුගීතිනයට බිය වූයේ කායදුශ්චරිතය හැර පියා කාය-
සුවරිතය වඩයි ච්චිදුශ්චරිතය හැර පියා චාන්සුවරිතය වඩයි. මනෝදුශ්චරි-
තය හැර පියා මනස්සුවරිතය වඩයි. ශුද්ධාකම්භාවයත් පරිහරණය
කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ දුගීතිනය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර භීතිහු යි.

4. 8. 3. 2.

[උදකොරොහනසසුතනං]

22. චන්දාරිමානී භික්ඛවෙ භයානී උදකොරොහනසසුතනං පාටිකඛිබ්බි-
තබ්බානී කතමානී චන්දාරි? උෂ්මිහයං, ඤාමිභයං, අච්චිහයං, සුසුකාහයං
ඉමානි බොභික්ඛවෙ චන්දාරි භයානී උදකොරොහනසසුතනං පාටිකඛිබ්බිතබ්බානී.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චයං ඤාමිපුතනං ඉමසමිං ඛම්මිතයෙ
සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො චන්දාරිමානී භයානී පාටිකඛිබ්බි-
තබ්බානී. කතමානී චන්දාරි? උෂ්මිහයං, ඤාමිභයං, අච්චිහයං, සුසුකාහයං.

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ උෂ්මිහයං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ඤාමිපුතනං
සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති “ඉතිඤ්ඤාමහි ජාතියා
ජරා, මරණෙන, සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දෙමනසෙහි උපායාසෙහි,
දුකෙකාඨිඤ්ඤා දුක්ඛපරෙතො, අපෙච්චනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස
දුක්ඛකඛිකස්ස අනතකිරියා පඤ්ඤායෙථා”ති.

තමෙනං තථා පබ්බජිතං සමානං සමුභවොරී ඔවදන්ති අනුසාසනානි:
“එවං තෙ අභික්ඛමිතබ්බං. එවං තෙ පටික්ඛමිතබ්බං. එවං තෙ අලොක-
තබ්බං. එවං තෙ විලොකෙතබ්බං. එවං තෙ සමිඤ්ඤාතබ්බං. එවං තෙ
පසාරිතබ්බං. එවං තෙ සඛිකාපිපතනම්චරං ධාරෙතබ්බන්ති.”

තස්ස එවං හොති: “මයං බො පුබ්බෙ අගාරියභූතා සමානා අඤ්ඤා
ඔවදුමෙහි අනුසාසාමෙහි. ඉමෙ පතමානං පුතනමිතා මඤ්ඤා, තතනමතනා
මඤ්ඤා, ඔවදිතබ්බං අනුසාසිතබ්බං ටෙඤ්ඤාන්ති”ති. සො ඤාමිතො අනතන-
මතො සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිතායාචතති. අයං චුළුවහි භික්ඛවෙ භික්ඛු
උෂ්මිහයස්ස භිතො සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිතායාචතෙතා. උෂ්මිහයන්ති බො
භික්ඛවෙ කොඤ්ඤාපායාසයෙතං අභිච්චනං. ඉදං චුළුවහි භික්ඛවෙ උෂ්මිහයං.

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ ඤාමිභයං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ඤාමිපුතනං
සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති “ඉතිඤ්ඤාමහි ජාතියා
ජරා¹ මරණෙන, සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දෙමනසෙහි උපායාසෙහි,
දුකෙකාඨිඤ්ඤා දුක්ඛපරෙතො, අපෙච්චනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස
දුක්ඛකඛිකස්ස අනතකිරියා පඤ්ඤායෙථා”ති.

1. ජරාය - මජ්ඣ.

4. 3. 3. 2.

[උදකොණ්ඩහස සූත්‍රය]

22 මහණෙනි, දිසට බස්තනුට මේ භීතීන් සතර දෙනෙක් කැමැති විය යුත්තාහ. කවර සතර දෙනෙක යත්: රුඳු බිය, කිඹුල් බිය, දුඤ්ඤ බිය, සැබිමස් බිය යි. මහණෙනි, දිසට බස්තනුට මේ සතර භීතීන් කැමැති විය යුත්තාහ.

මහණෙනි, එපරිදි ම සැදුහැඟෙන් ගිහිගෙන් නික්ම මේ ශාසනයෙහි පැවිදි වන ඇතැම් කුලපුත්‍රයකුට මේ සතර භීතීන් කැමැති විය යුත්තාහ කවර සතර භීතීන් ය යත්: උෂ්මිහය, කුමහිලහය, අවට්ඨහය, සුසුකා-හය යි.

මහණෙනි, උෂ්මිහය නම් කවරේ ය යත්: මහණෙනි, “ජාතිවිසිනුදු ජරාමරණවිසිනුදු ශෝකපරිදේවදු:ඛද්දොමිතසා උපායාසවිසිනුදු අවතීණියෙමි. දුකට බටුයෙමි. දුක්විසින් මැඩුනෙමි වෙමි. මේ කේවලදු:ඛසකකියාගේ අවසන් කිරීම පැණේ නම් මතා නම් නු” යි මෙ ලොව ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් සැදුහැඟෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි.

එසේ පැවිදි වූ තෙල චූත්‍රට සමුම්හරු අවවාද කෙරෙත්, අනුශාසනා කෙරෙත්: “තොප විසින් මෙසේ පෙරට යා යුතුය. තොප විසින් මෙසේ වටාලා ආයුතුය. තොප විසින් මෙසේ ඉදිරි බැලිය යුතුය, තොප විසින් මෙසේ භාතපස බැලිය යුතුය. තොප විසින් මෙසේ අත් පා වක්කල යුතුය. තොප විසින් මෙසේ අත්පා දිගු කල යුතුය. තොප විසින් මෙසේ සහල පාසිවුරු දැරිය යුතුය” කියා යි.

ඔහුට චෛබ්‍ර සිතෙක් වෙයි: “පෙර අපි ගිහි වුවමෝ සෙස්සතට අවවාදත් කරමෝ වම්හ, අනුශාසනාත් කරමෝ වම්හ. මොහු වතාහි අපගේ පුත්‍රමාත්‍ර-යත් බත්දහ, මුණුපුරත් බත්දහ. (එහෙත් අප) අවවාද කල යුතු කොට අනුශාසනා කල යුතු කොට හගිති” යි. නේ කිපියේ නොසතුටු සිත් ඇතිසේ ශික්ෂාප්‍රත්‍යාබන්ධන කොට ගිහිගෙට පෙරලා වැටෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ උෂ්මිහයෙන් බිය වූයේ ශික්ෂාව භාර ගිහිගෙට පෙරලා වැටුනේ ය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, උෂ්මිහය යනු ක්‍රෝධ-උපායාසයට තෙල නවෙකි. මහණෙනි, මේ උෂ්මිහය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි කුමහිලහය නම් කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් “ජාතිවිසින් ජරාමරණවිසින් ශෝකපරිදේව දු:ඛද්දොමිතසා-විසින් අවතීණියෙමි. දුකට බටුයෙමි. දුක්විසින් මැඩුනෙමි වෙමි. මේ කේවල-දු:ඛසකකියාගේ අවසන් කිරීම පැණේ නම් මතා නම් නු” යි සැදුහැඟෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තමෙනං තථා පබ්බජිතං සමානං සමුහමචාරී ඔවදනති අනුසාසනාති:
 “ඉදං තෙ බාදිතබ්බං, ඉදං තෙ න බාදිතබ්බං, ඉදං තෙ භුඤ්ජිතබ්බං, ඉදං තෙ
 න භුඤ්ජිතබ්බං, ඉදං තෙ සාසිතබ්බං, ඉදං තෙ න සාසිතබ්බං, ඉදං තෙ පාතබ්බං,
 ඉදං තෙ න පාතබ්බං. කප්පියං තෙ බාදිතබ්බං, අකප්පියං තෙ න බාදිතබ්බං,
 කප්පියං තෙ භුඤ්ජිතබ්බං, අකප්පියං තෙ න භුඤ්ජිතබ්බං, කප්පියං තෙ
 සාසිතබ්බං, අකප්පියං තෙ න සාසිතබ්බං. කප්පියං තෙ පාතබ්බං, අකප්පියං තෙ
 න පාතබ්බං, කාලෙ තෙ පාතබ්බං, විකාලෙ තෙ න පාතබ්බං, කාලෙ තෙ
 බාදිතබ්බං, විකාලෙ තෙ න බාදිතබ්බං, කාලෙ තෙ භුඤ්ජිතබ්බං, විකාලෙ තෙ
 න භුඤ්ජිතබ්බං, කාලෙ තෙ සාසිතබ්බං, විකාලෙ තෙ න සාසිතබ්බනති.”

තස්ස එවං හොති: “මයං බො පුබ්බෙ අගාරියභූතා සමානා යං ඉච්ඡාම
 තං බාදම, යං න ඉච්ඡාම තං න බාදම, යං ඉච්ඡාම තං භුඤ්ජාම, යං න
 ඉච්ඡාම තං න භුඤ්ජාම, යං ඉච්ඡාම තං සායාම. යං න ඉච්ඡාම තං
 සායාම, යං ඉච්ඡාම තං පිබාම, යං න ඉච්ඡාම තං න පිබාම, කප්පියමපි
 බාදම, අකප්පියමපි බාදම, කප්පියමපි භුඤ්ජාම, අකප්පියමපි භුඤ්ජාම,
 කප්පියමපි සායාම, අකප්පියමපි සායාම, කප්පියමපි පිබාම, අකප්පියමපි
 පිබාම, කාලෙපි බාදම, විකාලෙපි බාදම, කාලෙපි භුඤ්ජාම, විකාලෙපි
 භුඤ්ජාම, කාලෙපි සායාම, විකාලෙපි සායාම, කාලෙපි පිබාම, විකාලෙපි පිබාම.
 යමපි තො සද්ධා ගහපතිකා දිවා විකාලෙ පණීතං බාදනීයං වා භොජනීයං වා
 දෙනති, තත්තාපිම මුඛාවරණං මඤ්ඤෙ කතොනති”ති. සො කුපිතො
 අතතනමිතො සිකං පච්චක්ඛාය භීතායාවතනති. අයං චුළච්චි භික්ඛවෙ
 භික්ඛු කුමහීලහයස්ස භීතො සිකං පච්චක්ඛාය භීතායාවතොතා. කුමහීල-
 හයනති බො භික්ඛවෙ ඔදරිකතතස්සෙතං අභිවචනං. ඉදං චුළච්චි භික්ඛවෙ
 කුමහීලහයං.

කතමිඤ්ච භික්ඛවෙ ආචට්ඨනයං? ඉධ භික්ඛවෙ එකදේවා කුලපුත්තො
 සද්ධා අගාරයවා අතගාරියං පබ්බජිතො නොති “ඔතිණ්ණොමහි ජාතියා
 ජරාමරණෙන, සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි,
 දුක්ඛොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො. අප්පෙවනාම ඉදිස්ස කෙවලස්ස
 දුක්ඛකකුක්ඛස්ස අනතතිරියා පඤ්ඤායෙවා”ති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො
 පුබ්බක්කසමෙයං නිවාසෙකො පත්තවිවරං ආදය ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩිය
 පවිසති අරක්ඛිතතොව කායෙන අරක්ඛිතාය වාචාය අරක්ඛිතතන විභොතන
 අනුපට්ඨිතාය සතියා අසංවුතෙහි ඉඤ්ජෙහි. සො තත්ථ පස්සති ගහපතිං වා
 ගහපතිපුත්තං වා පඤ්චති කාමගුණෙහි සමප්පිතං සමිඛිතිභූතං පරිවාරය-
 මායං. තස්ස එවං හොති: “මයං බො පුබ්බෙ අගාරියභූතා සමානා පඤ්චති
 කාම ගුණෙහි සමප්පිතා සමිඛිතිභූතා පරිවාරිග්හ. සංවිජ්ජනෙත බො පත මෙ
 කුලෙ හොගා, සකකා හොගෙ ව භුඤ්ජිතං පුඤ්ඤාති ව කාදුං. යනත්තාගං
 සිකං පච්චක්ඛාය භීතායාවතනිකා හොගෙ ව භුඤ්ජියාං පුඤ්ඤාති ව
 කරොයනති.” සො සිකං පච්චක්ඛාය භීතායාවතනති. අයං චුළච්චි භික්ඛවෙ
 භික්ඛු ආචට්ඨනයස්ස භීතො සිකං පච්චක්ඛාය භීතායාවතොතා ආචට්ඨනයනති
 බො භික්ඛවෙ පඤ්චනොතං කාමගුණං අභිවචනං. ඉදං චුළච්චි භික්ඛවෙ
 ආචට්ඨනයං.

එසේ පැවිදි වූ තෙල මුහුට සමුම්පරා අවවාද කරත්, අනුශාසනා කරත්. “මේ තොප විසින් කැ යුතුය, මේ තොප විසින් තො කැ යුතුය, මේ තොප විසින් බිදිය යුතුය, මේ තොප විසින් තො බිදිය යුතුය, මේ තොප විසින් ආයාද කළ යුතුය, මේ තොප විසින් ආයාද තො කළ යුතුය, මේ තොප විසින් පිය යුතුය. මේ තොප විසින් තො පිය යුතුය, තොප විසින් කැප දෑ කැ යුතුය, තොප විසින් තො කැප දෑ තො කැ යුතුය, තොප විසින් කැප දෑ බිදිය යුතුය, තොප විසින් තො කැප දෑ තො බිදිය යුතුය, තොප විසින් කැප දෑ ආයාද කට යුතුය, තොප විසින් තො කැප දෑ ආයාද තො කට යුතුය, තොප විසින් කැප දෑ පිය යුතුය, තොප විසින් තො කැප දෑ තො පිය යුතුය, තොප විසින් තිසි කාලයෙහි පිය යුතුය, තොප විසින් විකාලයෙහි තො පිය යුතුය, තොප විසින් කාලයෙහි කැ යුතුය, තොප විසින් විකාලයෙහි තො කැ යුතුය, තොප විසින් කාලයෙහි බිදිය යුතුය, තොප විසින් විකාලයෙහි තො බිදිය යුතුය, තොප විසින් කාලයෙහි ආයාද කට යුතුය, තොප විසින් විකාලයෙහි ආයාද තො කට යුතුය” නිසා යි

ඔහුට මෙ බදු සිතෙත් වෙයි: “අපි පෙර ගිහි වූවමෝ යමක් කැමැත්තමෝ නම් එය කම්භ යමක් තො කැමැත්තමෝ නම් එය තො කම්භ යමක් කැමැත්තමෝ නම් එය බිදීමහ. යමක් තො කැමැත්තමෝ නම් එය තො බිදීමහ යමක් කැමැත්තමෝ නම් එය ආයාද කරමහ. යමක් තො කැමැත්තමෝ නම් එය ආයාද තො කරමහ යමක් කැමැත්තමෝ නම් එය බොම්හ. යමක් තො කැමැත්තමෝ නම් එය තො බොම්හ. කැප දෑ ද කම්භ අකැප දෑ ද කම්භ කැප දෑ ද බිදීමහ. අකැප දෑ ද, බිදීමහ. කැප දෑ ද ආයාද කරමහ. අකැප දෑ ද ආයාද කරමහ. කැප දෑ ද බොම්හ. අකැප දෑ ද බොම්හ. කාලයෙහි ද කම්භ. විකාලයෙහි ද කම්භ. කාලයෙහි ද බිදීමහ, විකාලයෙහි ද බිදීමහ, කාලයෙහි ද ආයාද කරමහ. විකාලයෙහි ද ආයාද කරමහ, කාලයෙහි ද බොම්හ, විකාලයෙහි ද බොම්හ. සැදූහැනි හෙතෙමුහු දැවල විකාලයෙහිත් අපට යම් පිණි බාදූයක් හෝ නොපැයක් දෙත් ද, එහිත් මොහු මුවාවරණ කරණවුත් බන්දහ” යි හෙ නිපියේ තො සතුටු සිත් ඇතියේ ශික්ෂාප්‍රත්‍යාබ්‍යාතය කොට ගිහිගෙට පෙරලා වැටෙයි. මහණෙනි, මෙමහණ කුමහිලාගෙන් බිය වූයේ ශික්ෂාව හැර පියා ගිහිගෙට පෙරලා වැටිනැ යි නියනු ලැබේ. මහණෙනි, කුමහිලාගය යනු මොහොදරභාවයට (බොහෝකනුවට) තෙල නමෙහි. මහණෙනි, මේ කුමහිලාගය යි නියනු ලැබේ

මහණෙනි, ආවට්ඨනය නම් කාර්‍යේ ය යත්: මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් “ජාතිවිසින් ජරාමරණවිසින් ශෝකපරිදෙවදුබ්බදොමිතසා උපායාසවිසින් අවතීර්ණමි. දුකට බවුයෙම්. දුක්විසින් පෙළුනෙම්. මේ කේලදුබ්බකකියාගේ කෙළවර කිරීම පැහේ නම් මනා නම් නු” යි සැදූහැයෙන් ගිහිගෙන් තික්ම පැවිද්දට වැදුනේ වෙයි. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ පෙරවැරැ හැද පෙරව පා සිටීරු ගෙණ ගමට හෝ නිකම්මට හෝ තො රැකි වූ ම කසින් තො රැකි වට්ඨනයෙන් තො රැකි සිතින් තො ඵලබ්බි? සිතියෙන් අසැවැත ඉඤ්ඤයෙන් පිඬු පිණිස පිවිසෙයි. හේ ඵහි දී පස්කම්ගුණෙන් සමර්පිත සමඤ්ඤ ඉඳුරන් පිණිස ගොවියකු හෝ ගොවියා පුතකු හෝ දක්නේ ය. ඔහුට මෙ බදු සිතෙත් වෙයි: අපි පෙර ගිහි වූවමෝ පස්කම් ගුණයෙන් සමර්පිත ව සමඤ්ඤ ව ඉඳුරන් පිණිස වූහ. මාගේ කුලයෙහි නොගයෝ විද්‍යාමාතයහ හොගයන් වළදන්නට ද පින් කරන්නට ද හැකිය ශික්ෂාප්‍රත්‍යාබ්‍යාතය කොට ගිහිගෙට වැටී නොගයන් වළදම් නම් පින් ද කෙරෙම් නම් මැනව” නිසා යි. හෙ ශික්ෂාව හැර පියා ගිහිගෙට වටලා වැටෙයි මහණෙනි, මේ මහණ ආවට්ඨනයෙන් බිය වූයේ ශික්ෂාව හැර ගිහිගෙට වැටිනැ යි නියනු ලැබේ මහණෙනි, ආවට්ඨනය යනු පස්කම් ගුණයට තෙල නමෙහි. මහණෙනි, මේ ආවට්ඨනය යි නියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ සුසුකාභයං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ඤාපුතො සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති “ඔතිණ්ණොමහි ජාතියා ජරාමරණෙන, සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛාතිණ්ණොදුක්ඛපරෙතො අපෙචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛාස්ස අනතකිරියා පඤ්ඤායෙපා”ති. සො එවං පබ්බජිතො සමානො පුබ්බතභ්ගමයං නිවාසෙත්වා පතනවීරං ආදාය ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පවිසති අරක්ඛිතෙනෙව කායෙන අරක්ඛිතාය වාචාය අරක්ඛිතෙන විතෙනන අනුපට්ඨිතාය සතියා අසංවුතෙහි ඉන්ද්‍රියෙහි. සො තත්ථ පස්සති මොක්ඛාමං දුනතිවත්ථං වා දුප්පාරුතං වා, තස්ස මොක්ඛාමං දිස්වා දුනතිවත්ථං වා දුප්පාරුතං වා රුගොවිතනං අනුඤ්ඤෙති. සො රුගානුඤ්ඤෙන විතෙනන සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිතායාවතනති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු සුසුකාභයස්ස භිතො, සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිතායාවතෙනා. සුසුකාභයන්ති ඛො භික්ඛවෙ මොක්ඛාමස්සෙතං අභිවචනං. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ සුසුකාභයං.

ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ වනතාරි භයාති ඉධෙකච්චස්ස ඤාපුතොස්ස ඉමෙස්මිං ඛම්මවිතයෙ සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතස්ස පාටිකඛබ්බි-තබ්බාතීති.

4. 3. 3. 3.

[පුගලසුතං]

23. වතතාරොමෙ භික්ඛවෙ පුගලො සතොතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතතාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගලො විච්චෙව ඛාලෙහි විච්චව අකුසලෙහි ඛම්මෙහි සම්මතකං සම්මාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුසං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො තදස්සාදෙති. තනාතිකාමෙති. තෙන ව විතති. ආපජ්ජති. තත්ථ සීතො තදඛිමුතොතා තබ්බසුලච්ඡාරී අපරිනිතො කාලං කුරුමානො බ්‍රහ්ම-කායිකානං දෙවානං සභව්‍යං උපපජ්ජති. බ්‍රහ්මකායිකානං භික්ඛවෙ දෙවානං කප්පො ආයුප්පමාණං. තත්ථ පුට්ඨජ්ජනො යාවතායුකං ණ්ඩා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං භං සබ්බං බෙපෙත්වා නිරුද්ධිං ගමිති. නිරවජ්ජන-යොතිමපි ගමිති. පෙත්තවිසයමපි ගමිති. භගවතො පභ සාවකො තත්ථ යාවතායුකං ණ්ඩා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං තං සබ්බං බෙපෙත්වා තස්මිංයෙව භවෙ පරිනිබ්බායති. අයං ඛො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අභිප්පායො, ඉදං නානාකරණං සුතවතො අරියඤ්චකස්ස අස්සුතවතා පුට්ඨජ්ජනෙන යදිදං ගතියා උප්පතතියා සති.

මහණෙනි, සුසුකාභය නම් කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් “ජාතිවිසින් ජරාමරණවිසින් ශෝකපරිදොව්‍යවදොමිතසා-උපාසාවිසින් අවතීණී වෙමි, දුකට බවුයෙමි, දුක්විසින් පෙළුනෙමි. මේ කෙවල දූබ්‍යකකියාගේ අවසානය පැමිණි නම් මනා නම් නු”යි සැදුහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වැදුනේ වෙයි.

හේ මෙහේ පැවිදි වූයේ පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු හෙණ ගමට හෝ නියමිතමට නො රැක ගත් කසින්, නො රැක ගත් වචනායෙන්, නො රැක ගත් සිතින් නො එළඹ සිටි සිතියෙන් දසංචාත ඉන්ද්‍රියයෙන් යුක්ත ව පිඬු පිණිස පිවිසෙයි. හේ එහි දී වසඬක් නොවසා හැඳගත් වසඬක් නොවසා පෙරවගත් මාගමක් දක්නේ ය. වසඬක් නොවසා හැඳි වසඬක් නොවසා පෙරව මාගම දැක්වෙත් ඔහුගේ සිත රුගය පුත පුතා පෙළයි. හේ රුගය විසින් පෙළුනු සිතින් ශික්‍ෂාව හැර ගිහිගෙට වැටෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ සුසුකාභයින් බිය වූයේ ශික්‍ෂාව හැර ගිහිගෙට වැටිනා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සුසුකාභය යනු මාගමට නෙලි තමෙකි. මහණෙනි, මේ සුසුකාභය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර භීතීහු සැදුහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම මෙසළුනෙහි පැවිද්දට පැමිණී කුලපුත්‍රයා විසින් කැමැති විය යුත්තාහ.

4. 3. 3. 3.

[පුගාල සූත්‍රය]

23. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විදුමානගහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කාමයෙන් වෙන් ව අකුසලදහමින් වෙන් ව, විතකී සහිත විචාර සහිත විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීති සුබය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි හේ ඒ ධ්‍යානය සුඛා-සාදයෙන් ආඤාද කෙරෙයි. ඒ ධ්‍යානය පතයි. ඒ ධ්‍යානයෙන් ම තුෂ්ටියට පැමිණෙයි. එහි සිටියේ එහි අබිබුක්ක වූයේ ඒ දුභාතින් බෙහෙවින් වසන්නේ එයින් නො පිරිනුනේ කල්පය කරමින් බ්‍රහ්මකායික දෙවියන්ගේ සහභාගීත්වයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, බ්‍රහ්මකායික දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය කල්පයෙකි. එහි පුහුදුන් නෙමේ ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය යම් පමණ වේ ද එ හැම ගෙවා තීරයට ද යෙයි. තිරිසන්-යෝනිට ද යෙයි. ජේතවිඡ්ඡයට ද යෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක වනාහි එහි ආයු තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය යම් පමණ වේ ද එ හැම ගෙවා ඒ රූපභාවයෙහි ම පිරිනිවන් පාහේ ය. මහණෙනි, ගතිය හා උපපතතිය හා ඇති කල්හි අශ්‍රැතවත් පාඨන්ජනයා හා ශ්‍රැතවත් ආයුෂ්‍යප්‍රමාණයාගේ මේ විශේෂ යි. මේ අධිකප්‍රයෝගයි. මේ වෙනස යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකචෙවා පුග්ගලො විතකකවිචාරානං වූපසමා අජිකන්තං සමපසාදනං වෙනසො එකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුන්තං උපසමපජ්ජි විහරති. සො තදස්සාදෙති. තනනිකාමෙති. තෙන ව විතතිං අපජ්ජති. තත්ථ ඕතො තදධිමුනෙනා තබ්බසුලවිහාරී අපරිභිනො කාලං කුරුමානො අභස්සරානං දෙව්වානං සභව්වානං උපපජ්ජති. අභස්සරානං භික්ඛවෙ දෙව්වානං ඥෙ කප්පා අසුප්පමාණං. තත්ථ පුට්ඨජ්ජනො යාවතායුකං ධනං යාවතකං තෙසං දෙව්වානං අසුප්පමාණං තං සබ්බං බෙපෙචා නිරුඤ්චි ගච්ඡති තිරච්ඡාතයොතිථි ගච්ඡති පෙනතිවිසයථි ගච්ඡති. භගවතො පන සාවකො තත්ථ යාවතායුකං ධනං යාවතකං තෙසං දෙව්වානං අසුප්පමාණං තං සබ්බං බෙපෙචා තස්මිං යෙව භවෙ පරිනිබ්බායති. අයං ඛො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අධිප්පායො, ඉදං තාතාකරණං සුතවතො අරියසාවකස්ස අස්සුතවතා පුට්ඨජ්ජනෙන යදිදං ගතියා උපපත්තියා සති.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකචෙවා පුග්ගලො පිතියා ව විරුගා උපෙකකකො ව විහරති සතො ව සමපජානො සුඛං ව කායෙන පටිසංවෙදෙති. යං තං අරියා අවිකකන්ති උපෙකකකො සතිමා සුඛවිහාරී තතියං කුන්තං උපසමපජ්ජි විහරති. සො තදස්සාදෙති තනනිකාමෙති තෙන ව විතතිං අපජ්ජති. තත්ථ ඕතො තදධිමුනෙනා තබ්බසුලවිහාරී අපරිභිනො කාලං කුරුමානො සුභනිණ්ණානං දෙව්වානං සභව්වානං උපපජ්ජති. සුභනිණ්ණානං භික්ඛවෙ දෙව්වානං චන්තාරො කප්පා අසුප්පමාණං. තත්ථ පුට්ඨජ්ජනො යාවතායුකං ධනං යාවතකං තෙසං දෙව්වානං අසුප්පමාණං තං සබ්බං බෙපෙචා නිරුඤ්චි ගච්ඡති තිරච්ඡාතයොතිථි ගච්ඡති පෙනතිවිසයථි ගච්ඡති. භගවතො පන සාවකො තත්ථ යාවතායුකං ධනං යාවතකං තෙසං දෙව්වානං අසුප්පමාණං තං සබ්බං බෙපෙචා තස්මිං යෙව භවෙ පරිනිබ්බායති. අයං ඛො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අධිප්පායො, ඉදං තාතාකරණං සුතවතො අරියසාවකස්ස අස්සුතවතා පුට්ඨජ්ජනෙන යදිදං ගතියා උපපත්තියා සති

පුත ව පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකචෙවා පුග්ගලො සුඛස්ස ව පහාණා දුක්ඛස්ස ව පහාණා පුබ්බෙව සොමනස්සදෙමහස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙකකා- සතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං කුන්තං උපසමපජ්ජි විහරති. සො තදස්සාදෙති. තනනිකාමෙති. තෙන ව විතතිං අපජ්ජති. තත්ථ ඕතො තදධිමුනෙනා තබ්බසුලවිහාරී අපරිභිනො කාලං කුරුමානො වෙහපථලානං දෙව්වානං සභව්වානං උපපජ්ජති. වෙහපථලානං භික්ඛවෙ දෙව්වානං පඤ්ඤාකප්පසතාති අසුප්පමාණං තත්ථ පුට්ඨජ්ජනො යාවතායුකං ධනං යාවතකං තෙසං දෙව්වානං අසුප්පමාණං තං සබ්බං බෙපෙචා නිරුඤ්චි ගච්ඡති. තිරච්ඡාතයොතිථි ගච්ඡති පෙනති- විසයථි ගච්ඡති. භගවතො පන සාවකො තත්ථ යාවතායුකං ධනං යාවතකං තෙසං දෙව්වානං අසුප්පමාණං තං සබ්බං බෙපෙචා තස්මිං යෙව භවෙ පරිනිබ්බායති. -

තවද මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් විතැනි විමාර සංකීද්‍රවාලීචෙන් තමා තුළ පැහැදිලි කරණ, සිත පිළිබඳ එකඟ බව ඇති විතැනි විමාර නැති, සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති, දවතියධ්‍යානය උපයා වෙසෙයි. හේ ඒ දැනැත සුඛාස්වාදයෙන් ආස්වාද කෙරෙයි. ඒ දැනැත පතයි. ඒ දැනැතින් තුෂටියට පැමිණෙයි. එහි සිටියේ ඒ දැනැතෙහි අභිමුක්ත වූයේ ඒ දැනැතින් බහුල විහරණ ඇතියේ, නො පිරිහුනේ කල්පිත කරමින් ආභාසවර දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, ආභාසවර දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය දෙකපෙකි එහි පාඨග්ජන ආයු ඇතිතාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය යම් පමණ වේද එ හැම ගෙවා තීරයට ද යෙයි. තිරිසන් යොනට ද යෙයි ප්‍රේතවිෂයට ද යෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක වතාහි එහි ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය යම් පමණ වේද එ හැම ගෙවා ඒ හවයෙහි ම පිරිනිවෙයි මහණෙනි, ගතිය හා උපපතිය හා ඇතිකල්හි අශ්‍රැතවත් පාඨග්ජනයා හා ශ්‍රැතවත් ආදීශ්‍රාවකයාගේ මේ විශේෂ යි. මේ අධිකප්‍රයෝග යි. මේ චෙතසයි.

තවද මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ප්‍රීතිවිරූගයෙන් උපෙක්‍ෂක වූයේ ස්වාතිමත් වූයේ නුවණින් දන්ගේ වාස කෙරෙයි. සුඛය ද තාමකසින් විද ගණී. යම් දැනැන් ලදුවකු උපෙක්‍ෂක ය, ස්වාතිමත් ය, සුඛවිහාරී යයි ආදීයෝ කියත් ද, ඒ තුන්වන දැනැතට එළඹ වෙසෙයි. හේ ඒ දැනැත සුඛාස්වාදයෙන් ආස්වාද කෙරෙයි. ඒ දැනැත පතයි. එසින් තුෂටියට පැමිණෙයි. එහි සිටියේ ඒ දැනැතෙහි අභිමුක්ත වූයේ ඒ දැනැතින් බහුල විහරණ ඇත්තේ නො පිරිහුනේ කල්පිත කරමින් ශුභකාත්‍යත දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. මහණෙනි, ශුභකාත්‍යත දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය සතර කල්පයෙනි. එහි පාඨග්ජන ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය යම් පමණ වේද එ හැම ගෙවා තීරයට ද යෙයි. තිරිසන් යොනට ද යෙයි. ප්‍රේතවිෂයට ද යෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක වතාහි එහි ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය යම් පමණ වේද එ හැම ගෙවා ඒ හවයෙහි ම පිරිනිවෙයි. මහණෙනි, ගතිය හා උපපතිය හා ඇති කල්හි අශ්‍රැතවත් පාඨග්ජනයා හා ශ්‍රැතවත් ආදීශ්‍රාවකයාගේ මේ විශේෂ යි. මේ අධිකප්‍රයෝගයි, මේ චෙතස යි.

තවද මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සුඛයාගේ ද ප්‍රහංශීයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රහංශීයෙන් කැලම සොම්නස් දෙමිනසුන් අඤ්ඤාම ව යාමෙන් දුක් නැති, සුව නැති, උපෙක්‍ෂාසමාති පාරිශුද්ධි ඇති වතුච්ඛාතයට එළඹ වෙසෙයි. හේ ඒ ධ්‍යානය සුඛාස්වාද විසින් ආස්වාද කෙරෙයි. ඒ දැනැත පතයි. ඒ දැනැතින් තුෂටියට පැමිණෙයි. එහි සිටියේ ඒ දැනැතෙහි අභිමුක්ත වූයේ ඒ දැනැතෙන් බහුල විහරණ ඇත්තේ නො පිරිහුනේ කල්පිත කරමින් වාහන්ඵල දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. මහණෙනි, වාහන්ඵල දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය පන්සිය කපෙකි. එහි පාඨග්ජන ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය යම් පමණ වේද එ හැම ගෙවා තීරයට ද යෙයි, තිරිසන් යොනට ද යෙයි. ප්‍රෙතවිෂයට ද යෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක වතාහි එහි ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය යම් පමණ වේද ඒ හැම ගෙවා ඒ හවයෙහි ම පිරිනිවෙයි.

අයං ඛො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අධිපායො, ඉදං තානාඤ්ඤං සුතචතො අරියසාවකස්ස අසුභවතා පුපුර්ණෙන යදිදං ගතියා උපපතියා සති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතනාරො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

4. 3. 3. 4.

[දුතියපුග්ගලසුතං]

24. වතනාරොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතනාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො විවිච්චව කාමෙයි -පෙ- පඤ්ඤං ක්කානං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො යදෙව තත්ථ හොති රූපගතං වෙදනාගතං සඤ්ඤාගතං සංඛාරගතං විඤ්ඤාණගතං, තෙ ධම්මෙ අනිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සල්ලතො අඝතො ආබ්බතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤාතො අනත්තතො සම්නුපස්සති. සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා සුඤ්ඤාතො දෙවානං සභවානං උපපජ්ජති. අයං භික්ඛවෙ උපපතති අසාධාරණා පුපුර්ණෙනි.

පුත ව සරං භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චා පුග්ගලො විතකස්මිවාරානං චූපසම්මා -පෙ- දුතියං ක්කානං -පෙ- තතියං ක්කානං -පෙ- චතුත්ථං ක්කානං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො යදෙව තත්ථ හොති රූපගතං වෙදනාගතං සඤ්ඤාගතං සංඛාර-ගතං විඤ්ඤාණගතං, තෙ ධම්මෙ අනිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සල්ලතො අඝතො ආබ්බතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤාතො අනත්තතො සම්නුපස්සති. සො කායස්ස හෙදා පරම්මරණා සුඤ්ඤාතො දෙවානං සභවානං උපපජ්ජති. අයං භික්ඛවෙ උපපතති අසාධාරණා පුපුර්ණෙනි.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතනාරො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

4. 3. 3. 5.

[තතියපුග්ගලසුතං]

25. වතනාරොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතනාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො මෙත්තාසභගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති- තථා දුතියං- තථා තතියං- තථා චතුත්ථං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බභ්තතාය සබ්බාවතනං ලොකං මෙත්තාසභගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්බාපජ්ජෙක ඵරිත්ථා විහරති. සො තදස්සාදෙති තං නිකාමෙති තෙන ව විතති- ආපජ්ජති. තත්ථ භිතො තදබ්බුතො තබ්බසුලච්ඡාරි අපරිභිතො කාලං කුරුලානො බ්‍රහ්ම-කාමිකානං දෙවානං සභවානං උපපජ්ජති. බ්‍රහ්මකාමිකානං භික්ඛවෙ දෙවානං කප්පො ආයුප්පමාණං. තත්ථ පුපුර්ණතො යාවතාසුකා ධ්වං යාවතකං තෙතං දෙවානං ආයුප්පමාණං තං සබ්බං බෙසෙත්වා තිරියමි ගව්ජති. තිරිත්ථාතයොතිමි ගව්ජති. පෙතතිවිසයමි ගව්ජති. -

මහණෙනි, ගතිය උපපතතිය ඇති කල්හි අශ්‍රැතචන් පාඨන්ජනයා හා ශ්‍රැතචන් ආච්ඡාදකයාගේ මේ විශේෂ යි. මේ අභිකප්‍රයෝග යි. මේ චෙතස යි.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යමාන ය.

4. 3. 3. 4.

[දත්තපුග්ගල සූත්‍රය]

24. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමාන ය. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කාමයෙන් වෙන් ව ම ... පලමුවන දූතැතට ඇවිදාටිහද සමවැද වෙසෙයි. හේ එහි යම් ම රූපයෙක් ඇත් ද, වෙදනායෙක්, සංඥයෙක්, සංස්කාරයෙක්, විඤ්ඤායෙක් ඇත් ද, ඒ දහම් අතිත්‍ය විසින් දුඃඛ විසින් රෝග විසින් ගණ්ඨ විසින් ශල්‍ය විසින් අස විසින් ආබාධ විසින් පරායතන විසින් විතාශ විසින් ශූන්‍ය විසින් අනාත්ම විසින් දක්නේ ය. හේ කාමුක් මරණින් මතුයෙහි ශුඛවාස දෙවියන්ගේ සහභාවයට යෙයි. මහණෙනි, මේ උපපතතිය පුහුදුන් හා අසාධාරණ යි.

තව ද මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් විතකී විචාරයන් සංකීදීමෙන් ... දෙවන දූතැතට ... තෙවන දූතැතට ... සතරවන දූතැතට සමවැද වෙසෙයි. හේ එහි යම් ම රූපයෙක්, වෙදනායෙක්, සංඥයෙක්, සංස්කාරයෙක්, විඤ්ඤායෙක් ඇත් ද, ඒ දහම් අතිත්‍ය විසින් දුඃඛ විසින් රෝග විසින් ගණ්ඨ විසින් ශල්‍ය විසින් අස විසින් ආබාධ විසින් පරායතන විසින් විතාශ විසින් ශූන්‍ය විසින් අනාත්ම විසින් දක්නේ ය. හේ කාමුක් මරණින් මතුයෙහි ශුඛවාස දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. මහණෙනි, මේ උපපතතිය පුහුදුනන් හා අසාධාරණ යි.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙන ලෝකයෙහි විද්‍යමාන වෙත්.

4. 3. 3. 5.

[තත්තපුග්ගල සූත්‍රය]

25. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමාන වෙත්. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මෙත්‍රී සහගත සිතින් එක් දිගක් පැහැස වෙසෙයි. එසෙයින් දෙවන දිග ද එසෙයින් තෙවන දිග ද එසෙයින් සතරවන දිග දැයි මෙසේ උඛ යට සරස හැම තැන සමීපත්තියන් කෙරෙහි ආත්මසමතායෙන් මුළු ලෝ විපුල වූ මහදාන වූ අප්‍රමාණ වූ ව්‍යාබාධ (දෙමිතස්) රහිත වූ මෙත්සහගතිය සිතින් පැහැස වෙසෙයි. හේ දූතැත ප්‍රබාහුහව විසින් ආසාද කෙරෙයි. ඒ දූතැත කැමැති වෙයි ඒ දූතැතින් තුෂ්ටියට පැමිණෙයි. එහි සිටියේ ඒ දූතැතෙහි අභිමුක්ත වූයේ ඒ දූතැතෙන් බහුල විහරණ ඇතියේ නො පිරිනුනේ කප්පිත කරමින් බ්‍රහ්මකායික දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. මහණෙනි, බ්‍රහ්මකායික දෙවියන්ගේ ආප්‍රාප්තිය කල්පයෙකි. එහි පාඨන්ජන ආප්‍ර ඇතියාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආප්‍රාප්තිය යම් පමණ වේ ද, එහි ගෙවා නිරයට ද යෙයි. නිරිසන් යොනට ද යෙයි. ප්‍රේතමිත්‍යට ද යෙයි. -

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

භගවතො පන සාවකො තත්ථ යාවතායුකං ධ්වං යාවතකං වෙතසං දෙවංතං ආයුප්පමාණං නං සබ්බං බෙපෙතාං නයම්. යෙව භවෙ පරිනිබ්බායති. අයං බො භික්ඛවෙ විසෙසො අයං අධිප්පායො ඉදං නානාකරණං සුතවතො අරියසාවකස්ස අස්සුතවතා පුට්ඨජ්ඣනෙන යදිදං ගතියා උපපත්තියා සති.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකදෙවං පුග්ගලො කරුණාසහනනෙත වෙතසං -පෙ- ආහස්සරුතං දෙවංතං සහව්‍යතං උපපජ්ජති. ආහස්සරුතං භික්ඛවෙ දෙවංතං ආයුප්පමාණං -පෙ- මුද්දිකාසහනනෙත වෙතසං -පෙ- සුහතිණ්ණාතං දෙවංතං සහව්‍යතං උපපජ්ජති. සුහතිණ්ණාතං භික්ඛවෙ දෙවංතං වත්තාරෙ කප්පා ආයුප්පමාණං -පෙ- *උපෙතනාසහනනෙත වෙතසං එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති, තථා දුතියං- තථා තතියං- තථා වතුත්ථිං- ඉති උද්ධමධො තීරියං සබ්බධි සබ්බහතතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙතනා- සහනනෙත වෙතසං විපුලෙන මහග්ගනෙත අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේකිත ඵරිත්වා විහරති. සො නදස්සාදෙති තා නිකාමෙති තෙන ව විතති. අපජ්ජති. තත්ථ ධිතො තදබ්බුද්ධොතා තබ්බසුලුච්ඡාරී අපරිනිතො කාලං කුරුඳුනො චෙතපථ්ලාතං දෙවංතං සහව්‍යතං උපපජ්ජති. චෙතපථ්ලාතං භික්ඛවෙ දෙවංතං පස්ඤ්චකප්පසතාති ආයුප්පමාණං. තත්ථ පුට්ඨජ්ඣනො යාවතායුකං ධ්වං යාවතකං වෙතසං දෙවංතං ආයුප්පමාණං නං සබ්බං බෙපෙතාං නිරයමි ගවජ්ජති. නිරවජ්ජනසොතිමි ගවජ්ජති. පෙත්ති- විසයමි ගවජ්ජති. භගවතො පන සාවකො තත්ථ යාවතායුකං ධ්වං යාවතකං වෙතසං දෙවංතං ආයුප්පමාණං නං සබ්බං බෙපෙතාං නයම්. යෙව භවෙ පරිනිබ්බායති. අයං බො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අධිප්පායො. ඉදං නානාකරණං සුතවතො අරියසාවකස්ස අස්සුතවතා පුට්ඨජ්ඣනෙන යදිදං ගතියා උපපත්තියා සති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

4 3. 3. 6.

[වතුත්ථපුග්ගලස්සතං]

26. වත්තාරෙමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වත්තාරෙ ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො මෙත්තාසහනනෙත වෙතසං එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති. තථා දුතියං- තථා තතියං- තථා වතුත්ථිං- ඉති උද්ධමධො තීරියං සබ්බධි සබ්බහතතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහනනෙත වෙතසං විපුලෙන මහග්ගනෙත අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේකිත ඵරිත්වා විහරති. සො යදෙව තත්ථ යොති රුපගතං වෙදනාගතං සිඤ්ඤාගතං සංකාරගතං විඤ්ඤාණගතං, තෙ ධම්මෙ අනිච්චතො දුක්ඛතො රුගතො ගණ්ඨකො සලලතො අසතො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො අතන්තතො සමනුපස්සති. සො කායස්ස හෙද පරමමරණං සුද්ධාපාසාතං දෙවංතං සහව්‍යතං උපපජ්ජති. අයං බො භික්ඛවෙ උපපත්ති අසාධාරණා පුට්ඨජ්ඣනෙති.

* ඉමං සුත්තපදෙකං පෙය්‍යාලච්ඡිකාති 'සිද්ධි, මජ්ඣං' පොත්පොසු අධ්‍යානපතිනාති දිසානති. සංවිජ්ජමානෙක සුත්තං සුමුච්ඡන්ද්‍රමෙව දිසානති

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක වනාහි එහි ආයු ඇතිතාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණය යම් පමණ වේ ද එ හැම ගෙවා ඒ භවයෙහි ම පිරිනිවෙයි. මහණෙනි, ගතිය හා උපපත්තිය හා ඇති තාක් අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජනයා හා ශ්‍රැතවත් ආදීශ්‍රාවකයාගේ මේ විශේෂ යි. මේ අධිකප්‍රයෝග යි. මේ වෙනස යි.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කරුණා සහගත සිතින්...ආභාසවර දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. මහණෙනි, ආභාසවර දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණය කල්‍යාණයකි. ... මුදිතා සහගත සිතින් ... ශුභකාන්තය දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. මහණෙනි, ශුභකාන්තය දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණය සතර කල්‍යාණයකි. ... උපේක්‍ෂා සහගත සිතින් එක් දිගක් පැහැස වෙසෙයි. එසෙයින් දෙවන දිග ද එසෙයින් තෙවන දිග ද එසෙයින් සතර වන දිග ද මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන සමීපත්තියන් කෙරෙහි ආත්මසමතායෙන් මුළු ලෝ විප්‍රල වූ මහදාන වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ ව්‍යාබාධ රහිත උපේක්‍ෂා සහගත සිතින් පැහැස වෙසෙයි. හේ එය සුබානුභව විසින් ආස්වාද කෙරෙයි. ඒ දැනුන පතයි. ඒ දැනැතින් තුෂටියට පැමිණෙයි එහි සිටියේ එහි අධිමුත්ත වූයේ ඒ දැනැතින් බහුල විහරණ ඇත්තේ නො පිරිහුනේ කල්ලිය කරමින් වෘහතඵල දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි. මහණෙනි, වෘහතඵල දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණය පඤ්චකල්‍යාණයකි. එහි පෘථග්ජන ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණය යම් පමණ වේ ද ඒ හැම ගෙවා තිරයට ද යෙයි. තිරිසන්තො-නට ද යෙයි ප්‍රේත විෂයට ද යෙයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක වනාහි එහි ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණය යම් පමණ වේ ද එ හැම ගෙවා ඒ භවයෙහි ම පිරිනිවෙයි. මහණෙනි, ගතිය හා උපපත්තිය හා ඇති කල්හි අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජනයා හා ශ්‍රැතවත් ආදීශ්‍රාවකයාගේ මේ විශේෂ යි. මේ අධිකප්‍රයෝග යි. මේ වෙනස යි.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙන ලෝකයෙහි විද්‍යාමානසහ.

4 3. 3. 6.

[වතුසප්පග්ගලසූත්‍රය]

26 .මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යන්:

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මෛත්‍රීසහගත සිතින් එක් දිගක් පැහැස වෙසෙයි. එසෙයින් දෙවන දිග ද එසෙයින් තෙවන දිග ද එසෙයින් සිවුවන දිග ද මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන සමීපත්තියන් කෙරෙහි ආත්මසමතායෙන් මුළු ලොව විප්‍රල වූ මහදාන වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ ව්‍යාබාධ රහිත වූ මෙත් සහගත සිතින් පැහැස වෙසෙයි. හේ යම් ම එහි රූපයෙක්, වේදනායෙක්, සංඥයෙක්, සංසාරයෙක්, විඤ්ඤයෙක් වේ ද, ඒ ධර්මයන් අතිත්‍ය විසින්, රෝග විසින්, ගම් විසින්, අස විසින්, ආබාධ විසින්, පරායතන විසින්, විතාශ විසින්, ශුන්‍ය විසින්, අනාත්ම විසින්, නුවණින් දක්නේ ය. හේ කාබුත් මරණින් මතු සුදුවැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, මේ උපපත්තිය පුහුදුනත් හා අසාධාරණ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ ඉධෙකචෙවා පුග්ගලො කරුණාසහගතෙන චේතසා -පෙ- චුදිතාසහගතෙන චේතසා -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති. තථා දුතියං- තථා තතියං- තථා වතුහං- ඉති උභ්බිමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවත්තං ලොකං උපෙක්ඛා- සහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්ථා විහරති. සො යදෙව තත්ථ හොති රූපගතං චේදනාගතං සංඝඤ්ඤාගතං සංඛාරගතං විඤ්ඤාණගතං තෙ ධම්මෙ අනිච්චතො දුක්ඛතො රුගතො ගණ්ඨතො සලලතො අඝතො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤාතො අතත්තතො සම්නුපස්සති. සො කායස්ස හෙදා පරමරණා සුඤ්ඤාතො දෙවානංසහව්‍යානං උපපජ්ජති. අයං භික්ඛවෙ උපපත්ති අසාධාරණා පුපුජ්ජනෙහි.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරො පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකසමීනති.

4. 3. 8. 7.

[තථාගත අවජ්ජියස්සත්තං]

27. තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරගතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පාතුභාවා වත්තාරො අවජ්ජියො අබ්බුතො ධම්මො පාතුභවන්ති. කතමෙ වත්තාරො?

යදා භික්ඛවෙ බොධිසත්තො තුසිතා කායා චචිත්තා සතො සම්පජානො මාතුකුච්ඡං ඔක්කමති, අථ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බමකෙ, සස්සමණ- බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය අප්පමාණො උළාරො ඔහාසො පාතුභවති අතික්කමෙමච දෙවානං දෙවානුභාවං. යාපි තා ලොකන්තරිකා අඝා අසංවුතා අකිකාරා අකිකාරතිථිසා යත්තිමෙසං චන්දිමසුරියානං එවං මහිද්ධි- කානං එවං මහානුභාවානං ආහා තානුභොන්ති, තත්ථපි අප්පමාණො උළාරො ඔහාසො පාතුභවති අතික්කමෙමච දෙවානං දෙවානුභාවං. යෙපි තත්ථ සත්තො උපපත්තො තෙපි තෙනොභාසෙන අඤ්ඤාමඤ්ඤං සඤ්ජානන්ති “අඤ්ඤාපි කීර හො සන්ති සත්තො ඉධුපපත්තො”ති.

තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරගතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පාතුභාවා අයං පඨමො අවජ්ජියො අබ්බුතො ධම්මො පාතුභවති.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ යදා බොධිසත්තො සතො සම්පජානො මාතුකුච්ඡස්මා නික්කමති, අථ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බමකෙ, සස්සමණ- බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය අප්පමාණො උළාරො ඔහාසො පාතුභවති. අතික්කමෙමච දෙවානං දෙවානුභාවං. යාපි තා ලොකන්තරිකා අඝා අසංවුතා අකිකාරා අකිකාරතිථිසා යත්තිමෙසං චන්දිමසුරියානං එවං මහිද්ධිකානං එවං මහානුභාවානං ආහා තානුභොන්ති, තත්ථපි අප්පමාණො උළාරො ඔහාසො පාතුභවති අතික්කමෙමච දෙවානං දෙවානුභාවං. යෙපි තත්ථ සත්තො උපපත්තො, තෙපි තෙනොභාසෙන අඤ්ඤාමඤ්ඤං සඤ්ජානන්ති “අඤ්ඤාපි කීර හො සන්ති සත්තො ඉධුපපත්තො”ති.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කරුණා සහයියෙකින් ... මුදිතා සහයියෙකින් ... උපේක්ෂා සහයියෙකින් එක් දිගක් පාහැස වෙසෙයි. එසෙයින් දෙවෙනි දිග ද එසෙයින් තෙවන දිග ද එසෙයින් සිවුවන දිග ද මෙසේ උඩ යට සරස සෑම තැන සමීපත්වයන් කෙරෙහි ආත්මසමතායෙන් මුළු ලෝ විපුල වූ, මහදාන වූ, අප්‍රමාණ වූ, අවෙර වූ, ව්‍යාබාධ රහිත වූ, උපේක්ෂා සහගත සිතින් පාහැස වෙසේ. හේ එහි යම් ම රූපයෙක්, වේදනායෙක්, සංඥායෙක්, සංස්කාරයෙක්, විඤ්ඤායෙක් වේ ද ඒ ධර්මයන් අතිතා විසින්, දූෂිත විසින්, රෝග විසින්, ගණ්ධ විසින්, ශල්‍ය විසින්, අස විසින්, පරායතන විසින්, විතාශ විසින්, ශුන්‍ය විසින්, අනාත්ම විසින් නුවණින් දක්නේ ය. හේ කාබුත් මරණින් මතු සුදුවැසි දෙවියන්ගේ සහවාසයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, මේ උපපත්තිය පුහුණුනන් හා අසාධාරණ යි.

මහණෙනි, මේ සතර පුහුලෝ ලොවිහි විද්‍යමානාහ.

4. 3. 3. 7.

[තථාගත අවස්ථිත සුත්‍රය]

27. මහණෙනි, අතීත් සමයක් සමුද්ධා තථාගතයන් වහන්සේගේ පහළ විමෙන් සතර ආශ්වාසී අද්භූත ධර්ම කෙනෙක් පහළ වෙත්. කවර සතර කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, යම් කලෙක බෝසත් තුසිදෙව්ලොවින් සැව සිහි නුවණින් යෙදී චූළකුස පිළිසඳ ගත්තේ වේ ද, එසඳ පඤ්ඤාමාවචර දෙවියන් සහිත, සවන කාමාවචර දෙවියන් සහිත බ්‍රහ්මයන් සහිත ලෝකයෙහි, ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් සහිත සෙසු දෙවි මිනිසුන් සහිත සත්ත්වාබ්‍යාප්තියෙහි දෙවියන්ගේ දේවානුභාවය ඉක්ම සිටි විපුල වූ අවහාසයෙක් පහළ වෙයි. යම් නිරයෙක මෙබඳු මහත් සෘණි ඇති, මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇති මේ සඳහිරු දෙදෙනාගේ රශ්මි හෝ වැද ගණින් ද, වළ දෙර ඇති, අසංවෘත වූ, අඳුරු වූ, ගණ්ඳුරු ඇති (වක්කුර්විඤ්ඤා වළඟන) යම් ඒ ලෝකානන්තරිකයෝ ඇද්ද, එහි දු දෙවියන්ගේ දේවානුභාවය ඉක්ම සිටි විපුල අවහාසයෙක් පහළ වේ. එහි යම් සත්ත්ව කෙනෙක් උපන්න ද, ඔහුත් ඒ අවහාසයෙන් “භවත්ති, අත්ත වුත් සත්ත්වයෝ මෙහි පහළවූවාහු ඇති” යි උනුත් හඳුනා ගණිත්.

මහණෙනි, අතීත් සමයක් සමුද්ධා තථාගතයන් වහන්සේගේ පහළ විමෙන් මේ පළමු වැනි ආශ්වාසී අද්භූත ධර්මය පහළ වෙයි.

තවද මහණෙනි, යම් කලෙක බෝසත් සිහි නුවණින් යුක්ත ව මවු කුසින් බිහි වේ ද, එසඳ පඤ්ඤාමාවචර දෙවියන් සහිත, සවන කාමාවචර දෙවියන් සහිත බ්‍රහ්මයන් සහිත ලෝකයෙහි ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් සහිත සෙසු දෙවි මිනිසුන් සහිත සත්ත්වාබ්‍යාප්තියෙහි දෙවියන්ගේ දේවානුභාවය ඉක්ම සිටි විපුල අවහාසයෙක් පහළ වෙයි. යම් තැනෙක මෙබඳු මහත් සෘණි ඇති මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇති, මේ සඳහිරු දෙදෙනාගේ කාන්ති හෝ වැද ගණින් ද, එබඳු වූ වළ දෙර ඇති, අසංවෘත වූ, අඳුරු වූ, ගණ්ඳුරු ඇත් මුළු කල යම් ඒ ලෝකානන්තරිකයෝ ඇද්ද, එහි දු දෙවියන්ගේ දේවානුභාව ඉක්ම සිටි විපුල අවහාසයෙක් පහළ වේ. එහි යම් සත්ත්ව උපන්න ද ඔහුත් ඒ අවහාසයෙන් “භවත්ති, අත්ත වුත් සත්ත්වයෝ මෙහි උපන්නාහු ඇති” යි උනුත් හඳුනා ගණිත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පාතුභාවා අයං දුතියො අච්ඡරියො අබ්බුතො ධම්මො පාතුභවති.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ යද් තථාගතො අනුතතරං සම්මාසම්බොධිං අභිසම්බුද්ධිං, අථ සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුභවකෙ, සස්සමණ්-
බ්‍රාහ්මණීයා පජාය සද්දෙවමනුස්සාය අප්පමාණො උළාරො ඔභාසො පාතුභවති
අතික්කමෙව දෙවෘතං දෙවෘත්තභාවං යාපි තා ලොකනන්දිකා අසා
අසංවුතා අක්කිකාරා අක්කිකාරතිමසා යජ්ඣමෙසං චජ්ඣිමසුරියානං එවං
මහිද්ධිකානං එවං මහාත්තභාවානං ආභා නාත්තභානති, තත්ථපි අප්පමාණො
උළාරො ඔභාසො පාතුභවති අතික්කමෙව දෙවෘතං දෙවෘත්තභාවං. යෙපි
තත්ථ සත්තා උපපන්නා තෙපි තෙතොභාසෙන අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ජානන්ති.
“අඤ්ඤපි නිර හො සන්ති සත්තා ඉට්ඨපපන්නා”ති.

තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පාතුභාවා අයං තතියො අච්ඡරියො අබ්බුතො ධම්මො පාතුභවති.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ යද් තථාගතො අනුතතරං ධම්මචක්කං පවතෙති,
අථ සද්දෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුභවකෙ, සස්සමණ්බ්‍රාහ්මණීයා පජාය
සද්දෙවමනුස්සාය අප්පමාණො උළාරො ඔභාසො පාතුභවති අතික්කමෙව
දෙවෘතං දෙවෘත්තභාවං. යාපි තා ලොකනන්දිකා අසා අසංවුතා අක්කිකාරා
අක්කිකාරතිමසා යජ්ඣමෙසං චජ්ඣිමසුරියානං එවං මහිද්ධිකානං එවං මහාත්ත-
භාවානං ආභා නාත්තභානති, තත්ථපි අප්පමාණො උළාරො ඔභාසො
පාතුභවති අතික්කමෙව දෙවෘතං දෙවෘත්තභාවං. යෙපි තත්ථ සත්තා
උපපන්නා තෙපි තෙතොභාසෙන අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ජානන්ති “අඤ්ඤපි
නිර හො සන්ති සත්තා ඉට්ඨපපන්නා”ති.

තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පාතුභාවා අයං චතුත්තො අච්ඡරියො අබ්බුතො ධම්මො පාතුභවති.

තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පාතුභාවා ඉමෙ
චත්තාරො අච්ඡරියා අබ්බුතා ධම්මා පාතුභවන්ති.

4. 3. 3. 8.

[දුතියතථාගතච්ඡරියසුත්තං]

28. තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පාතුභාවා
චත්තාරො අච්ඡරියා අබ්බුතා ධම්මා පාතුභවන්ති. කතමෙ චත්තාරො?

ආලයාරම්භො භික්ඛවෙ පජා ආලයරතා ආලයසම්මුද්ධා සා තථාගතෙන
අනාලයෙ ධම්මෙ දෙසියම්භෙන සුස්සුසති. සොනං ඔදහති. අඤ්ඤවිතතං
උපට්ඨාපෙති.

තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පාතුභාවා අයං
පඨමො අච්ඡරියො අබ්බුතො ධම්මො පාතුභවති.

මහණෙනි, අභීත් සමසක් සමුද්ධා තථාගතයන් වහන්සේගේ පහළ විමෙන් මේ දෙවැනි ආශ්වායී අද්භූත ධර්මය පහළ වෙයි.

තවද මහණෙනි, යම් කලෙක තථාගතයන් වහන්සේ අනුභතර සමසක් සබ්බෝධිය අවබෝධ කරණ සේක් ද, එසඳු සද්දේවක සමාරක සමුභවක ලෝකයෙහි සමුමණ්ඩාභවණ සද්දේවමනුෂ්‍ය ප්‍රජායෙහි දෙවියන්ගේ දේවානුභාවය ඉක්ම සිටි විපුල අවභාසයෙක් පහළ වෙයි. යම් තැනෙක මෙබඳු මහත් සාද්ධි ඇති, මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇති, මේ සඳහිරු දෙදෙනාගේ කාන්තිනු නොවැද ගණිත් ද, එබඳු වූ චලදොර ඇති, අසංවෘත වූ, අඳුරු වූ, ගණදුරින් ඇස් මුවහ කළ යම් ඒ ලෝකාන්තරිකයෝ ඇද්ද එහිදු දෙවියන්ගේ දේවානුභාවය ඉක්ම සිටි විපුල අවභාසයෙක් පහළ වෙයි. එහි යම් සත්ත්‍ව උපන්හු ද, ඔහුන් ඒ අවභාසයෙන් “භවන්ති, අත්‍යසත්තයෝත් මෙහි උපන්හු ඇති”යි උනුත් හඳුනා ගණිත්.

මහණෙනි, අභීත් සමසක් සමුද්ධා තථාගතයන් වහන්සේගේ පහළ විමෙන් මේ තෙවන ආශ්වායී අද්භූත ධර්මය පහළ වේ.

තවද මහණෙනි, යම් කලෙක තථාගතයන් වහන්සේ අනුභතර ධර්මවක්‍රය පවත්වන සේක් ද, එසඳු සද්දේවක සමාරක සමුභවක ලෝකයෙහි, සමුමණ්ඩාභවණ සද්දේවමනුෂ්‍ය සත්ත්වයා ප්‍රජායෙහි දෙවියන්ගේ දේවානු භාවය ඉක්ම සිටි විපුල අවභාසයෙක් පහළ වෙයි. යම් තැනෙක මෙසේ මහත් සාද්ධි ඇති මෙසේ මහත් අනුභාව ඇති මේ සඳහිරු දෙදෙනාගේ කාන්තිනු නො වැද ගණිත් ද, චලදොර ඇති, අසංවෘත වූ, අඳුරු වූ, ගණදුරින් මුවහ කළ ඇස් ඇති යම් ලෝකාන්තරිකයෝ ඇද්ද, එහිදු දෙවියන්ගේ දේවානුභාව ඉක්ම සිටි විපුල අවභාසයෙක් පහළ වෙයි. එහි යම් සත්ත්ව කෙනෙක් උපන්හු ද, ඔහුන් ඒ අවභාසයෙන් “භවන්ති, අත්‍ය වූත් සත්තයෝ මෙහි උපන්හු ඇති”යි උනුත් හඳුනා ගණිත්.

මහණෙනි, අභීත් සමසක් සමුද්ධා තථාගතයන් වහන්සේගේ පහළ විමෙන් මේ සතර වැනි ආශ්වායී අද්භූත ධර්මය පහළ වෙයි.

මහණෙනි, අභීත් සමසක් සමුද්ධා තථාගතයන් වහන්සේගේ පහළ විමෙන් මේ සතර ආශ්වායී අද්භූත ධර්මයෝ පහළ වෙත්.

4. 3. 3. 8.

[දුතියතථාගතවජ්ජිය සූත්‍රය]

28. මහණෙනි, අභීත් සමසක් සමුද්ධා තථාගතයන් වහන්සේගේ පහළ විමෙන් මේ සතර ආශ්වායී අද්භූත ධර්ම කෙනෙක් පහළ වෙත්. කවර සතර ධර්ම කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, ප්‍රජා කොමෝ ආලය ආරුම කොට ඇත්ති (පඤ්චකාම ගුණ) ආලයෙහි ඇලුනී වෙයි. ආලයෙහි ප්‍රමුද්ධ වෙයි. ඒ ප්‍රජාව තථාගතයන් වහන්සේ විසින් විවට ඇසුරු කළ අරිදහම් දෙසනු ලබන කල්හි අසනු කැමැති වෙයි. කන් රුකොට තබයි. දූතනනු පිණිස සිත එළවයි.

මහණෙනි, අභීත් සමසක් සමුද්ධා තථාගතයන් වහන්සේගේ පහළ විමෙන් මේ පළමුවන ආශ්වායී අද්භූත ධර්මය පහළ වෙයි.

මාහාරමා භික්ඛවෙ පජා මාතරතා මාතසමුද්දිතා, සා තථාගතෙන මාතවිතයෙ ධම්මෙ දෙසියමානෙ සුසසුසති. සොතං ඔදහති. අඤ්ඤාචිත්තං උපට්ඨපෙති.

තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පාතුභාවා අයං දුතියො අවුත්ථියො අබ්බතො ධම්මො පාතුභවති.

අනුපසමාරමා භික්ඛවෙ පජා අනුපසමරතා අනුපසමසමුද්දිතා, සා තථාගතෙන ඔපසම්කෙ ධම්මෙ දෙසියමානෙ සුසසුසති. සොතං ඔදහති. අඤ්ඤාචිත්තං උපට්ඨපෙති.

තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පාතුභාවා අයං තතියො අවුත්ථියො අබ්බතො ධම්මො පාතුභවති.

අවිජ්ජාගතා භික්ඛවෙ පජා අණ්ඩභූතා¹ පරියොනඤ්ඤා සා තථාගතෙන අවිජ්ජාචිතයෙ ධම්මෙ දෙසියමානෙ සුසසුසති. සොතං ඔදහති. අඤ්ඤාචිත්තං උපට්ඨපෙති.

තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පාතුභාවා අයං වතුභෝ අවුත්ථියො අබ්බතො ධම්මො පාතුභවති.

තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස පාතුභාව ඉමෙ වත්තාරො අවුත්ථියො අබ්බතො ධම්මො පාතුභවන්ති.

4. 3. 3. 9.

[ආනන්දවජ්ජියසුත්තං]

29. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ අවුත්ථියො අබ්බතො ධම්මො ආනන්දෙ, කතමෙ වත්තාරො?

සවෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුපරිසා ආනන්දං දස්සනාය උපසඬකමති, දස්සනෙන සා අත්තමතා හොති. තත්ථ වෙ ආනන්දෙ ධම්මං භාසති, භාසිතෙනපි සා අත්තමතා හොති. අතිත්තාව භික්ඛවෙ භික්ඛුපරිසා හොති. අථ ආනන්දෙ තුණ්හි භවති.

සවෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනීපරිසා ආනන්දං දස්සනාය උපසඬකමති, දස්සනෙන සා අත්තමතා හොති. තත්ථ වෙ ආනන්දෙ ධම්මං භාසති, භාසිතෙනපි සා අත්තමතා හොති. අතිත්තාව භික්ඛවෙ භික්ඛුනීපරිසා හොති. අථ ආනන්දෙ තුණ්හි භවති.

සවෙ භික්ඛවෙ උපාසිකපරිසා ආනන්දං දස්සනාය උපසඬකමති, දස්සනෙන සා අත්තමතා හොති. තත්ථ වෙ ආනන්දෙ ධම්මං භාසති, භාසිතෙනපි සා අත්තමතා හොති. අතිත්තාව භික්ඛවෙ උපාසිකපරිසා හොති. අථ ආනන්දෙ තුණ්හි භවති.

සවෙ භික්ඛවෙ උපාසිකපරිසා ආනන්දං දස්සනාය උපසඬකමති, දස්සනෙන සා අත්තමතා හොති. තත්ථ වෙ ආනන්දෙ ධම්මං භාසති, භාසිතෙනපි සා අත්තමතා හොති. අතිත්තාව භික්ඛවෙ උපාසිකපරිසා හොති. අථ ආනන්දෙ තුණ්හි භවති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරො අවුත්ථියො අබ්බතො ධම්මො ආනන්දෙති.

1. අනිකුතා - සීඝ්‍ර.

මහණෙනි, ප්‍රජාව මාතය ආරාම කොට ඇත්තී මාතයෙහි ඇලීම් මාතයෙහි ප්‍රමුද්ධ වුවා වෙයි. ඒ ප්‍රජාව තථාගතයන් වහන්සේ විසින් මාතවිතයකර ධර්මය දෙසනු ලබන කල්හි අසනු කැමැති වෙයි. කන් රුකොට තබයි. දූතගනු පිණිස සිත් එළවයි.

මහණෙනි, අරීත් සමයක් සමුද්ධා තථාගතයන් වහන්සේගේ පහළ විමෙන් මේ දෙවන ආශ්වාසී අද්දුත ධර්මය පහළ වෙයි.

මහණෙනි, ප්‍රජාව අනුපශ්‍රමය ආරාම කොට ඇත්තී අනුපශ්‍රමයෙහි ඇලීම් අනුපශ්‍රමයෙහි ප්‍රමුද්ධ වෙයි. ඒ ප්‍රජාව තථාගතයන් වහන්සේ විසින් උපශ්‍රමකර ධර්මය දෙසනු ලබන කල්හි අසනු කැමැති වෙයි. කන් රුකොට තබයි. දූතගන්තූ සිත් එළවයි.

මහණෙනි, අරීත් සමයක් සමුද්ධා තථාගතයන් වහන්සේගේ පහළ විමෙන් මේ තුන්වැනි ආශ්වාසී අද්දුත ධර්මය පහළ වෙයි.

මහණෙනි, ප්‍රජාව අවිද්‍යායෙන් සමකාගතය. අවිද්‍යායෙන් වළඳනා ලද්දෙන් අණකුහනය. හාත්පස වළඳනා ලද්ද ය. ඒ ප්‍රජාව තථාගතයන් වහන්සේ විසින් අවිද්‍යාවිතය ඇසුරු කළ ධර්මය දෙසනු ලබන කල්හි අසනු කැමැති වෙයි. කන් රුකොට තබයි. දූතගන්තූ සිත් එළවයි.

මහණෙනි, අරීත් සමයක් සමුද්ධා තථාගතයන් වහන්සේගේ පහළ විමෙන් මේ සතර වැනි ආශ්වාසී අද්දුත ධර්මය පහළ වෙයි.

මහණෙනි, අරීත් සමයක් සමුද්ධා තථාගතයන් වහන්සේගේ පහළ විමෙන් මේ සතර ආශ්වාසී අද්දුත ධර්මයෝ පහළ වෙත්.

4. 3. 3. 9.

[ආනන්දවස්ථිය සූත්‍රය]

29. මහණෙනි, ආනන්දයන් කෙරෙහි මේ සතර ආශ්වාසී අද්දුත ධර්ම කෙනෙක් ඇත. කවර සතර කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, ඉදින් භික්ෂුපථීද් ආනන්දයන් දක්නට එළඹේ ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. ඉදින් එ පිරිසෙහි ආනන්දයෝ දහම් දෙසත් ද, එ පිරිස භාෂිතයෙහි සතුටු වෙයි. මහණෙනි, භික්ෂුපථීද් අතාර්ථක ම වෙයි. එසේ වත් ම ආනන්දයෝ නිශ්ශබ්ද වෙති.

මහණෙනි, ඉදින් භික්ෂුණීපථීද් ආනන්දයන් දක්නට එළඹේ ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. ඉදින් එ පිරිසෙහි ආනන්දයෝ දහම් දෙසත් ද, එ පිරිස දෙසීමෙහි සතුටු වෙයි. මහණෙනි, භික්ෂුණීපථීද් අතාර්ථක ම වෙයි. එසේ වත් ම ආනන්දයෝ නිශ්ශබ්ද වෙති.

මහණෙනි, ඉදින් උපාසකපථීද් ආනන්දයන් දක්නට එළඹේ ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. එ පිරිසෙහි ඉදින් ආනන්දයෝ දහම් දෙසත් ද, එ පිරිස දෙසීමෙහි සතුටු වෙයි. මහණෙනි, උපාසකපථීද් අතාර්ථක ම වෙයි. එසේ වත් ම ආනන්දයෝ නිශ්ශබ්ද වෙති.

මහණෙනි, ඉදින් උපාසිකාපථීද් ආනන්දයන් දක්නට එළඹේ ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. එ පිරිසෙහි ඉදින් ආනන්දයෝ දහම් දෙසත් ද, එ පිරිස දෙසීමෙහි සතුටු වෙයි. මහණෙනි, උපාසිකාපථීද් අතාර්ථක ම වෙයි. එසේ වත් ම ආනන්දයෝ නිශ්ශබ්ද වෙති.

මහණෙනි, මේ සතර ආශ්වාසී අද්දුත ධර්මයෝ ආනන්දයන් කෙරෙහි පහළ වෙති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. 3. 3. 10

[වකකවතනිඅවජ්ජියසුභතං]

30. වතනාඳොමෙ භික්ඛවෙ අවජ්ජියා අබ්භූතා ධම්මා රඤ්ඤෙ වකක-
වතනිමිති. කතමෙ වතනාඳො?

සවෙ භික්ඛවෙ බතනියපරිසා රුජාතං වකකවතනිං දස්සනාය උපසඞ්ඛා-
මිති. දස්සනෙන සා අත්තමනා හොති. තත්ථ¹ වෙ රුජා වකකවතනී භාසති,
භාසිතෙනපි සා අත්තමනා හොති. අතිත්තාව භික්ඛවෙ බතනියපරිසා හොති.
අථ රුජා වකකවතනී තුණ්හි භවති.

සවෙ භික්ඛවෙ බ්‍රාහ්මණපරිසා රුජාතං වකකවතනිං දස්සනාය
උපසඞ්ඛාමිති, දස්සනෙන සා අත්තමනා හොති. තත්ථ වෙ රුජා වකකවතනී
භාසති, භාසිතෙනපි සා අත්තමනා හොති. අතිත්තාව භික්ඛවෙ බ්‍රාහ්මණපරිසා
හොති. අථ රුජා වකකවතනී තුණ්හි භවති.

සවෙ භික්ඛවෙ ගහපතිපරිසා රුජාතං වකකවතනිං දස්සනාය
උපසඞ්ඛාමිති. දස්සනෙන සා අත්තමනා හොති. තත්ථ වෙ රුජා වකකවතනී
භාසති, භාසිතෙනපි සා අත්තමනා හොති. අතිත්තාව භික්ඛවෙ ගහපතිපරිසා
හොති. අථ රුජා වකකවතනී තුණ්හි භවති.

සවෙ භික්ඛවෙ සමණපරිසා රුජාතං වකකවතනිං දස්සනාය උපසඞ්ඛාමිති
දස්සනෙන සා අත්තමනා හොති. තත්ථ වෙ රුජා වකකවතනී භාසති, භාසිතෙ-
නපි සා අත්තමනා හොති. අතිත්තාව භික්ඛවෙ සමණපරිසා හොති.
අථ රුජා වකකවතනී තුණ්හි භවති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතනාඳො අවජ්ජියා අබ්භූතා ධම්මා රඤ්ඤෙ
වකකවතනිමිති.

ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ වතනාඳො අවජ්ජියා අබ්භූතා ධම්මා ආනන්දෙ.
කතමෙ වතනාඳො?

සවෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුපරිසා ආනන්දො දස්සනාය උපසඞ්ඛාමිති, දස්සනෙන
සා අත්තමනා හොති. තත්ථ වෙ ආනන්දෙ ධම්මං භාසති, භාසිතෙනපි සා
අත්තමනා හොති. අතිත්තාව භික්ඛවෙ භික්ඛුපරිසා හොති. අථ ආනන්දෙ
තුණ්හි භවති,

සවෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනීපරිසා -පෙ- සවෙ භික්ඛවෙ උපාසිකපරිසා -පෙ-
සවෙ භික්ඛවෙ උපාසිකපරිසා ආනන්දො දස්සනාය උපසඞ්ඛාමිති,
දස්සනෙන සා අත්තමනා හොති. තත්ථ වෙ ආනන්දෙ ධම්මං භාසති,
භාසිතෙනපි සා අත්තමනා හොති. අතිත්තාව භික්ඛවෙ උපාසිකපරිසා
හොති. අථ ආනන්දෙ තුණ්හි භවති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතනාඳො අවජ්ජියා අබ්භූතා ධම්මා ආනන්දෙති.

හයවග්ගො තතියො.*

1. තච්ඡ - මජ්ඣං.

* තස්සද්දාසං: අත්තානුචාරද උමි ව - දෙව ව නානා දෙව ව හොතති
මෙතනා දෙව ව අවජ්ජියා - අපරා ව තථා දුට්ඨති.

4. 3. 3. 10.

[චක්කවචන් අවජ්ඣා සූත්‍රය]

30. මහණෙනි, සක්විතිරජු කෙරෙහි මේ සතර ආශ්වාසී අද්භූත ධර්ම කෙනෙක් ඇත. කවර සතර ධර්ම කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, ඉදින් කාත්පිරිස් සක්විති රජු දක්නට එළඹේ ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. ඉදින් එ පිරිස් සක්විතිරජු බෙණේ නම්, බිණීමෙනුදු එ පිරිස සතුටු වෙයි. මහණෙනි, ක්ෂත්‍රියපමිද් අතෘථා ම වෙයි. එසේ වත් ම සක්විතිරජු නිශ්ශබ්ද වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් බමුණුපිරිස් සක්විතිරජු දක්නට එළඹේ ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. එ පිරිස් සක්විතිරජු ඉදින් බෙණේ නම්, බිණීමෙනුදු එ පිරිස සතුටු වෙයි. මහණෙනි, බ්‍රාහ්මණපමිද් අතෘථා ම වෙයි. එසේ වත් ම සක්විතිරජු නිශ්ශබ්ද වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් ගෙහෙවිපිරිස් සක්විතිරජු දක්නට එළඹේ ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. එ පිරිස් සක්විතිරජු ඉදින් බෙණේ නම්, බිණීමෙනුදු එ පිරිස සතුටු වෙයි. මහණෙනි, ගෘහපතිපමිද් අතෘථා ම වෙයි. එසේ වත් ම සක්විතිරජු නිශ්ශබ්ද වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් මහණපිරිස් සක්විතිරජු දක්නට එළඹේ ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. එ පිරිස් ඉදින් සක්විතිරජු බෙණේ නම්, බිණීමෙනුදු එ පිරිස සතුටු වෙයි. මහණෙනි, ප්‍රමණපමිද් අතෘථා ම වෙයි. එසේ වත් ම සක්විතිරජු නිශ්ශබ්ද වෙයි.

මහණෙනි, සක්විතිරජු කෙරෙහි මේ සතර ආශ්වාසී අද්භූත ධර්ම කෙනෙක් ඇත.

මහණෙනි, එ පරිදි ම ආනන්දයන් කෙරෙහි සතර ආශ්වාසී අද්භූත ධර්ම කෙනෙක් ඇත. කවර සතර ධර්ම කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, ඉදින් මහණ පිරිස් ආනන්දයන් දක්නට එළඹේ ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. එ පිරිස් ඉදින් ආනන්දයන් දහම් දෙසත් ද, දෙසීමෙනුදු එ පිරිස සතුටු වෙයි. මහණෙනි, මහණපිරිස් අතෘථා ම වෙයි. එසේ වත් ම ආනන්දයන් නිශ්ශබ්ද වෙති.

මහණෙනි, ඉදින් මෙහෙණපිරිස් ... මහණෙනි, ඉදින් උවසුපිරිස් ... මහණෙනි, ඉදින් උවසු පිරිස් ආනන්දයන් දක්නට එළඹේ ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. එ පිරිස් ඉදින් ආනන්දයන් දහම් බෙණෙත් නම්, බිණීමෙනුදු එ පිරිස සතුටු වෙයි. මහණෙනි, උපාසිකාපමිද් අතෘථා ම වෙයි. එසේ වත් ම ආනන්දයන් නිශ්ශබ්ද වෙති.

මහණෙනි, ආනන්දයන් කෙරෙහි මේ සතර ආශ්වාසී අද්භූත ධර්ම කෙනෙක් ඇත.

හයවර්ග කෙටුණි යි.

4. පුගලවග්ගො

4 3. 4 1

[සංයෝජනපුගලසූත්තං]

[සාවකභිද්දනං]

31. වතතාඤ්ඤෙ භික්ඛවෙ පුගලො සතොතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතතාඤ්ඤ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුගලස්ස ඔරමාගියාති සංයෝජනාති අප්පභිණාති හොනති. උප්පත්තිපටිලාභියාති සංයෝජනාති අප්පභිණාති හොනති. භවපටිලාභියාති සංයෝජනාති අප්පභිණාති හොනති.

ඉධ පත භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුගලස්ස ඔරමාගියාති සංයෝජනාති පභිණාති හොනති. උප්පත්තිපටිලාභියාති සංයෝජනාති අප්පභිණාති හොනති. භවපටිලාභියාති සංයෝජනාති අප්පභිණාති හොනති.

ඉධ පත භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුගලස්ස ඔරමාගියාති සංයෝජනාති පභිණාති හොනති. උප්පත්තිපටිලාභියාති සංයෝජනාති පභිණාති හොනති. භවපටිලාභියාති සංයෝජනාති අප්පභිණාති හොනති.

ඉධ පත භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුගලස්ස ඔරමාගියාති සංයෝජනාති පභිණාති හොනති. උප්පත්තිපටිලාභියාති සංයෝජනාති පභිණාති හොනති. භවපටිලාභියාති සංයෝජනාති පභිණාති හොනති.

කතමස්ස භික්ඛවෙ පුගලස්ස ඔරමාගියාති සංයෝජනාති අප්පභිණාති, උප්පත්තිපටිලාභියාති සංයෝජනාති අප්පභිණාති, භවපටිලාභියාති සංයෝජනාති අප්පභිණාති? සකදගාමිස්ස¹. ඉමස්ස ඛො භික්ඛවෙ පුගලස්ස ඔරමාගියාති සංයෝජනාති අප්පභිණාති. උප්පත්තිපටිලාභියාති සංයෝජනාති අප්පභිණාති. භවපටිලාභියාති සංයෝජනාති අප්පභිණාති.

කතමස්ස භික්ඛවෙ පුගලස්ස ඔරමාගියාති සංයෝජනාති පභිණාති, උප්පත්තිපටිලාභියාති සංයෝජනාති අප්පභිණාති, භවපටිලාභියාති සංයෝජනාති අප්පභිණාති? උද්ධංසොතස්ස අකතිට්ඨගාමිනො. ඉමස්ස ඛො භික්ඛවෙ පුගලස්ස ඔරමාගියාති සංයෝජනාති පභිණාති. උප්පත්තිපටිලාභියාති සංයෝජනාති අප්පභිණාති. භවපටිලාභියාති සංයෝජනාති අප්පභිණාති.

කතමස්ස භික්ඛවෙ පුගලස්ස ඔරමාගියාති සංයෝජනාති පභිණාති, උප්පත්තිපටිලාභියාති සංයෝජනාති පභිණාති, භවපටිලාභියාති සංයෝජනාති අප්පභිණාති? අනතරුපරිනිබ්බාසිස්ස. ඉමස්ස ඛො භික්ඛවෙ පුගලස්ස ඔරමාගියාති සංයෝජනාති පභිණාති. උප්පත්තිපටිලාභියාති සංයෝජනාති පභිණාති. භවපටිලාභියාති සංයෝජනාති අප්පභිණාති.

1. සකදගාමිකස්ස - සිමු

4. පුද්ගල වර්ගය

4. 3. 4. 1.

[සංයෝජනපුද්ගල සූත්‍රය]

[සැවැත්තිදනයි]

31. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යානුකූල. කවර සතර දෙනෙකු යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකුට ඔරමනාගිය සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්. අනන්තරූපතනිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්. උපපතති භවප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකුට ඔරමනාගිය සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. අනතුරු උත්පතනීය පිණිස හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්. උපපතති භවය පිණිස හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකුට ඔරමනාගිය සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. අනන්තරූපතනිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. උපපතති භවප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකුට ඔරමනාගිය සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. අනන්තරූපතනිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. උපපතති භවප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්.

මහණෙනි, කවර පුද්ගලයකුට ඔරමනාගිය සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත් ද, අනන්තරූපතනිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත් ද, උපපතති භවප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත් ද? සකාදගාමීභව ය. මහණෙනි, මේ සකාදගාමී පුද්ගලයාට ඔරමනාගිය සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්. (ඔහුට ඉතිරි ඔරමනාගිය සංයෝජන සඳහා කියු සේය.) අනන්තරූපතනිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්. උපපතති භවප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්.

මහණෙනි, කවර පුද්ගලයකුට ඔරමනාගිය සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත් ද? අනන්තරූපතනිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත් ද, උපපතති භවප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත් ද? උඬංසොත අකතිට්ඨගාමීභව ය. මහණෙනි, මේ උඬංසොත අකතිට්ඨගාමී පුද්ගලයාට ඔරමනාගිය සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. අනන්තරූපතනිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්. උපපතති භවප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්.

මහණෙනි, කවර පුද්ගලයකුට ඔරමනාගිය සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත් ද, අනන්තරූපතනිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත් ද, උපපතති භවප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත් ද? අනන්තරූපරිතිබ්බාසීභව ය. මහණෙනි, මේ අනන්තරූපරිතිබ්බාසී පුද්ගලයාට ඔරමනාගිය සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. අනන්තරූපතනිප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. උපපතති භවප්‍රතිලාභයට හෙතු වූ සංයෝජනයෝ අප්‍රතිණ වෙත්.

කතමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස ඔරමහාගියාති සංයොජනාති පභිණාති, උපපනතිපටිලාභියාති සංයොජනාති පභිණාති, භවපටිලාභියාති සංයොජනාති පභිණාති? අරහතො. ඉමස්ස බො භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස ඔරමහාගියාති සංයොජනාති පභිණාති. උපපනතිපටිලාභියාති සංයොජනාති පභිණාති. භවපටිලාභියාති සංයොජනාති පභිණාති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතතාරො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජානා ලොකස්මිනි.

4 3 4 2.

[පටිභානපුග්ගලසුත්තං]

32. වතතාරොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං, කතමෙ වතතාරො?

යුත්තපටිභානො¹ න මුත්තපටිභානො, මුත්තපටිභානො න යුත්තපටිභානො, යුත්තපටිභානො ච මුත්තපටිභානො ච, තෙව යුත්තපටිභානො තෙව මුත්තපටිභානො.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතතාරො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

4. 3. 4. 3.

[නෙය්‍යපුග්ගලසුත්තං]

33. වතතාරොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං, කතමෙ වතතාරො?

උග්ගච්ඡන්ද්‍රා, විපච්ඡන්ද්‍රා, නෙය්‍යා, පදපරමො.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතතාරො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

4. 3. 4. 4.

[ඵලපථිපිපුග්ගලසුත්තං]

34. වතතාරොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං, කතමෙ වතතාරො?

උධ්‍යානඵලපථි² න කම්මඵලපථි, කම්මඵලපථි න උධ්‍යානඵලපථි, උධ්‍යානඵලපථි ච කම්මඵලපථි ච, තෙවුධ්‍යානඵලපථි තෙව කම්මඵලපථි.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතතාරො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

1 යුත්තපටිභානො න මුත්තපටිභානො-මෙඤ. 2 උධ්‍යානඵලපථි වෙව -මෙඤ.

මහණෙනි, කවර පුද්ගලයකුට ඔරමනාගිය සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත් ද, අනන්තරේතප්පතිප්‍රතිලාභයට හේතු වූ සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත් ද, උපපත්තිභවප්‍රතිලාභයට හේතු වූ සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත් ද? අභීත්භව ය. මහණෙනි, අභීත් පුද්ගලයාගට ඔරමනාගිය සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. අනන්තරේතප්පතිප්‍රතිලාභයට හේතු වූ සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. උපපත්තිභවප්‍රතිලාභයට හේතු වූ සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්.

මහණෙනි, ලෝකයෙහි මේ සතර පුද්ගලයෝ විද්‍යමානසහ.

4 3. 4. 2.

[සම්භානපුග්ගල සූත්‍රය]

32. මහණෙනි, ලෝකයෙහි මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් විද්‍යමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

අභීසුක්කප්‍රතිභාන (වැටිනිම්) ඇත්තේ, වහා අවුල් මුද්‍ර බණන ප්‍රතිභාන නැත්තේ ය. අවුල් මුද්‍ර බණන ප්‍රතිභාන ඇත්තේ, අභීසුක්ක ප්‍රතිභාන නැත්තේ ය. අවුල් මුද්‍ර බණන ප්‍රතිභාන ද ඇත්තේ, අභී සුක්ක ප්‍රතිභාන ද ඇත්තේ ය. අභීසුක්ක ප්‍රතිභාන නැත්තේ අවුල් මුද්‍ර බණන ප්‍රතිභාන ද නැත්තේ ය.

මහණෙනි, ලෝකයෙහි මේ සතර පුද්ගලයෝ විද්‍යමානසහ

4. 3. 4. 3

[නෙය්‍යපුග්ගල සූත්‍රය]

33. මහණෙනි, ලෝකයෙහි මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් විද්‍යමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

උද්ඝාටිතඥ ය, විපච්ඡිතඥ ය, තෙය්‍ය ය, පදපරම යි.

මහණෙනි, ලෝකයෙහි මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙන විද්‍යමානසහ.

4. 3. 4. 4

[ඵලසජ්චිපුග්ගල සූත්‍රය]

34. මහණෙනි, ලෝකයෙහි මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් විද්‍යමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යත්?

උට්ඨානවිසංඝිඵලයෙන් ජීවත් වනසුදු කමිඵලයෙන් ජීවත් නොවනසුදු පුද්ගල ය, කමිඵලයෙන් ජීවත් වනසුදු උට්ඨානවිසංඝිඵලයෙන් ජීවත් නොවනසුදු පුද්ගල ය, උට්ඨානවිසංඝිඵලයෙහුද ජීවත් වනසුදු කමිඵලයෙහුද ජීවත් වනසුදු පුද්ගල ය, උට්ඨානවිසංඝිඵලයෙන් ජීවත් නොවනසුදු කමිඵලයෙහුද ජීවත් නොවනසුදු පුද්ගල යි.

මහණෙනි, ලෝකයෙහි මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙන විද්‍යමානසහ.

4. 3. 4. 5.

[වජ්‍රපුගලසූත්‍රං]

35. වත්තාඳොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වත්තාඳො?

සාවජේයා, වජ්ජබ්‍රහ්මලො, අප්පවජේයා, අතවජේයා.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සාවජේයා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සාවජේන කායකමෙමන සමන්තාගතො හොති, සාවජේන චචිකමෙමන සමන්තාගතො හොති, සාවජේන මනොකමෙමන සමන්තාගතො හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සාවජේයා හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො වජ්ජබ්‍රහ්මලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සාවජේන බ්‍රහ්මං කායකමෙමන සමන්තාගතො හොති, අප්පං අතවජේන සාවජේන බ්‍රහ්මං චචිකමෙමන සමන්තාගතො හොති, අප්පං අතවජේන සාවජේන බ්‍රහ්මං මනොකමෙමන සමන්තාගතො හොති, අප්පං අතවජේන. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො වජ්ජබ්‍රහ්මලො හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අප්පවජේයා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අතවජේන බ්‍රහ්මං කායකමෙමන සමන්තාගතො හොති, අප්පං සාවජේන අතවජේන බ්‍රහ්මං චචිකමෙමන සමන්තාගතො හොති, අප්පං සාවජේන අතවජේන බ්‍රහ්මං මනොකමෙමන සමන්තාගතො හොති, අප්පං සාවජේන. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අප්පවජේයා හොති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අතවජේයා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අතවජේන කායකමෙමන සමන්තාගතො හොති, අතවජේන චචිකමෙමන සමන්තාගතො හොති, අතවජේන මනොකමෙමන සමන්තාගතො හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අතවජේයා හොති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාඳො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

4 3 4 6

[පරිපුරකාරීපුගලසූත්‍රං]

36. වත්තාඳොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වත්තාඳො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සීලෙසු න පරිපුරකාරී හොති, සමාධිස්මිං න පරිපුරකාරී, පඤ්ඤාය න පරිපුරකාරී. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සීලෙසු පරිපුරකාරී හොති, සමාධිස්මිං න පරිපුරකාරී, පඤ්ඤාය න පරිපුරකාරී. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සීලෙසු පරිපුරකාරී හොති, සමාධිස්මිං පරිපුරකාරී, පඤ්ඤාය න පරිපුරකාරී. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සීලෙසු පරිපුරකාරී හොති, සමාධිස්මිං පරිපුරකාරී, පඤ්ඤාය පරිපුරකාරී.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාඳො පුග්ගලා සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිනි.

4. 3. 4. 5.

[චජ්ජුග්ගල සූත්‍රය]

35. මහණෙනි, ලෝකයෙහි මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් විද්‍යමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

සාවද්‍යය, චද්‍යාඛ්‍යලය, අලාච්ඡාදය, අතච්ඡාදය.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල සාවද්‍ය වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සාවද්‍ය කායකම්මයෙන් සමන්විත වෙයි. සාවද්‍ය වාක්කම්මයෙන් සමන්විත වෙයි. සාවද්‍ය මනසකම්මයෙන් සමන්විත වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල සාවද්‍ය වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල චද්‍යාඛ්‍යල වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් බොහොමයෙන් සාවද්‍ය කායකම්මයෙන් සමන්විත වෙයි, අතච්ඡාද කායකම්මයෙන් අලා කොට ය. බොහොමයෙන් සාවද්‍ය වාක්කම්මයෙන් සමන්විත වෙයි, අතච්ඡාදවාක්කම්මයෙන් අලා කොට ය. බොහොමයෙන් සාවද්‍ය මනසකම්මයෙන් සමන්විත වෙයි, අතච්ඡාද මනසකම්මයෙන් අලා කොට ය. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල චද්‍යාඛ්‍යල වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල අලාච්ඡාද වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අතච්ඡාද කායකම්මයෙන් ඛහුලකොට සමන්විත වෙයි. සාවද්‍ය කායකම්මයෙන් අලා කොට ය. අතච්ඡාද වාක්කම්මයෙන් ඛහුල කොට සමන්විත වෙයි. සාවද්‍ය වාක්කම්මයෙන් අලා කොට ය. අතච්ඡාද මනසකම්මයෙන් ඛහුල කොට සමන්විත වෙයි. සාවද්‍ය මනසකම්මයෙන් අලා කොට ය. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල අලාච්ඡාද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල අතච්ඡාද වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අතච්ඡාද කායකම්මයෙන් සමන්විත වෙයි. අතච්ඡාද වාක්කම්මයෙන් සමන්විත වෙයි. අතච්ඡාද මනසකම්මයෙන් සමන්විත වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල අතච්ඡාද වේ.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යමානසහ.

4. 3. 4. 6.

[පරිපුරකාරීපුග්ගල සූත්‍රය]

36 මහණෙනි, ලෝකයෙහි මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් විද්‍යමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යත්?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ශීලයෙහි පරිපුරකාරී නො වේ. සමාධියෙහි පරිපුරකාරී නො වේ. ප්‍රඥයෙහි පරිපුරකාරී නො වේ. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ශීලයෙහි පරිපුරකාරී වේ. සමාධියෙහි පරිපුරකාරී නො වේ. ප්‍රඥයෙහි පරිපුරකාරී නො වේ. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ශීලයෙහි පරිපුරකාරී වේ. සමාධියෙහි පරිපුරකාරී වේ. ප්‍රඥයෙහි පරිපුරකාරී නො වේ. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ශීලයෙහි පරිපුරකාරී වේ. සමාධියෙහි පරිපුරකාරී වේ. ප්‍රඥයෙහි පරිපුරකාරී වේ. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ශීලයෙහි පරිපුරකාරී වේ. සමාධියෙහි පරිපුරකාරී වේ. ප්‍රඥයෙහි පරිපුරකාරී වේ.

මහණෙනි, මේ සතර පුද්ගලයෝ ලෝකයෙහි විද්‍යමානසහ.

4. 3. 4. 7

[ගරුපුගුලසුභං]

37. වත්තාඤ්ඤෙ භික්ඛවෙ පුගුලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං. කතමෙ වත්තාඤ්ඤ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගුලො ත සීලගරු හොති ත සීලාධිපතෙය්‍යො. ත සමාධිගරු හොති ත සමාධාධිපතෙය්‍යො. ත පඤ්ඤගරු හොති ත පඤ්ඤාධිපතෙය්‍යො.

ඉධ පත භික්ඛවෙ එකච්චො පුගුලො සීලගරු හොති සීලාධිපතෙය්‍යො. ත සමාධිගරු හොති ත සමාධාධිපතෙය්‍යො. ත පඤ්ඤගරු හොති ත පඤ්ඤාධිපතෙය්‍යො.

ඉධ පත භික්ඛවෙ එකච්චො පුගුලො සීලගරු හොති සීලාධිපතෙය්‍යො. සමාධිගරු හොති සමාධාධිපතෙය්‍යො. ත පඤ්ඤගරු හොති ත පඤ්ඤාධිපතෙය්‍යො.

ඉධ පත භික්ඛවෙ එකච්චො පුගුලො සීලගරු හොති සීලාධිපතෙය්‍යො. සමාධිගරු හොති සමාධාධිපතෙය්‍යො. පඤ්ඤගරු හොති පඤ්ඤාධිපතෙය්‍යො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාඤ්ඤෙ පුගුලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනි.

4. 3. 4. 8

[නිකට්ඨපුගුලසුභං]

38. වත්තාඤ්ඤෙ භික්ඛවෙ පුගුලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකසමිං. කතමෙ වත්තාඤ්ඤ?

නිකට්ඨකායො අනිකට්ඨවිනේතා. අනිකට්ඨකායො නිකට්ඨවිනේතා. අනිකට්ඨකායො ච අනිකට්ඨවිනේතා ච. නිකට්ඨකායො ච නිකට්ඨවිනේතා ච.

කථංඤ්ඤ භික්ඛවෙ පුගුලො නිකට්ඨකායො හොති අනිකට්ඨවිනේතා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගුලො අරඤ්ඤෙ වතපඤ්ඤාති¹ පනනාති සෙනාසනාති පටිසෙවති. සො තඤ්ඤ කාමචිතකකම්පි විතකෙකති, ව්‍යාපාද-විතකකම්පි විතකෙකති, විහිංසාවිතකකම්පි විතකෙකති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුගුලො නිකට්ඨකායො හොති අනිකට්ඨවිනේතා.

කථංඤ්ඤ භික්ඛවෙ පුගුලො අනිකට්ඨකායො හොති නිකට්ඨවිනේතා: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුගුලො තහෙව ඛො අරඤ්ඤෙ වතපඤ්ඤාති පනනාති සෙනාසනාති පටිසෙවති. සො තඤ්ඤ තෙකනිමිච්චිතකකම්පි විතකෙකති, අඛ්‍යාපාදවිතකකම්පි විතකෙකති, අවිහිංසාවිතකකම්පි විතකෙකති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුගුලො අනිකට්ඨකායො හොති නිකට්ඨවිනේතා.

¹ අරඤ්ඤවතපඤ්ඤාති, ඡෙස්.

4. 3. 4. 7.

[ගරුපුගුණල සූත්‍රය]

37. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමානසහ කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ශීලගරුක නො වේ, ශීලය අධිපති කොට ඇත්තේ ද නො වේ. සමාධිගරුක නො වේ, සමාධිය අධිපති කොට ඇත්තේ ද නො වේ. ප්‍රඥගරුක නො වේ, ප්‍රඥව අධිපති කොට ඇත්තේ ද නො වේ.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ශීලගරුක වේ, ශීලය අධිපති කොට ඇත්තේ ද වේ. සමාධිගරුක නො වේ, සමාධිය අධිපති කොට ඇත්තේ ද නො වේ. ප්‍රඥගරුක නො වේ, ප්‍රඥව අධිපති කොට ඇත්තේ ද නො වේ.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ශීලගරුක වේ, ශීලය අධිපති කොට ඇත්තේ වේ. සමාධිගරුක වේ, සමාධිය අධිපති කොට ඇත්තේ ද වේ. ප්‍රඥගරුක නො වේ, ප්‍රඥව අධිපති කොට ඇත්තේ ද නො වේ.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ශීලගරුක වේ, ශීලය අධිපති කොට ඇත්තේ වේ. සමාධිගරුක වේ, සමාධිය අධිපති කොට ඇත්තේ වේ. ප්‍රඥගරුක වේ, ප්‍රඥව අධිපති කොට ඇත්තේ වේ.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමානසහ.

4. 3. 4. 8.

[නිකට්ඨපුගුණල සූත්‍රය]

38. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමානසහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

(වෙනත්) ඇද ගත් කය ඇත්තේ (වතැට) වැද ගත් සිත් ඇත්තේ ය. වැද ගත් කය ඇත්තේ ඇද ගත් සිත් ඇත්තේ ය. වැද ගත් කය ඇත්තේ වැද ගත් සිත් ද ඇත්තේ ය ඇද ගත් කය ඇත්තේ ඇද ගත් සිත් ද ඇත්තේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ඇද ගත් කය ඇත්තේ වැද ගත් සිත් ඇත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අරණ්‍ය සෙනසුන් ද, වාතප්‍රසාදයන් ද, ගැඹුරු වල් සෙනසුන් ද, තෙවුනේ ය. හේ එහි ලා කාමෙවිතකීය ද විතකීණය කෙරේ. ව්‍යාපාදවිතකීය ද විතකීණය කෙරේ. විහිංසාවිතකීය ද විතකීණය කෙරේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ඇදගත්, කය ඇත්තේ වැද ගත් සිත් ඇත්තේ වේ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල වැද ගත් කය ඇත්තේ ඇද ගත් සිත් ඇත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අරණ්‍යයන් ද, වාතප්‍රසාදයන් ද, ගැඹුරු වල් සෙනසුන් ද නො ම තෙවුනේ ය හේ එහි තෙකඩම විතකීය ද, විතකීණය කෙරෙයි, අව්‍යාපාද විතකීය ද විතකීණය කෙරෙයි, අවිහිංසා විතකීය ද විතකීණය කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල වැද ගත් කය ඇත්තේ ඇද ගත් සිත් ඇත්තේ වෙයි.

කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අනිකංඨකායො ව ගොති අනිකංඨවිතොතො ව? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො න ගෙව ඛො අරඤ්ඤෙ වතපථොති¹ පනතාති සෙනාසතාති පටිසෙවති. සො තථ කාමවිතකකම්පි විතකෙකති, ඛ්‍යාපාදවිතකකම්පි විතකෙකති, විහිංසාවිතකකම්පි විතකෙකති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අනිකංඨකායො ව ගොති අනිකංඨවිතොතො ව.

කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො නිකංඨකායො ව ගොති නිකංඨවිතොතො ව? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අරඤ්ඤෙ වතපථොති පනතාති සෙනාසතාති පටිසෙවති. සො තථ තෙකඛමමවිතකකම්පි විතකෙකති, අඛ්‍යාපාදවිතකකම්පි විතකෙකති, අවිහිංසාවිතකකම්පි විතකෙකති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලො නිකංඨකායො ව ගොති නිකංඨවිතොතො ව.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරො පුග්ගලො සනෙතො සංවිජ්ජමානා ලොකසමිනති.

4. 3. 4, 9.

[ධම්මකපිකසුතං]

39. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මකපිකා. කතමෙ වත්තාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ධම්මකපිකො අපං ව භාසති අසතිකඤ්ච. පරිසා ව² න කුසලා ගොති සතිතාසතිතස්ස. එවරුපො භික්ඛවෙ ධම්මකපිකො එවරුපාය පරිසාය ධම්මකපිකොඤ්ච සඛිං ගච්ඡති.

ඉධ පත භික්ඛවෙ එකච්චො ධම්මකපිකො අපඤ්ච භාසති සතිතඤ්ච, පරිසා ව කුසලා ගොති සතිතාසතිතස්ස. එවරුපො භික්ඛවෙ ධම්මකපිකො එවරුපාය පරිසාය ධම්මකපිකොඤ්ච සඛිං ගච්ඡති.

ඉධ පත භික්ඛවෙ එකච්චො ධම්මකපිකො බහුඤ්ච භාසති අසතිකඤ්ච. පරිසා ව න කුසලා ගොති සතිතාසතිතස්ස. එවරුපො භික්ඛවෙ ධම්මකපිකො එවරුපාය පරිසාය ධම්මකපිකොඤ්ච සඛිං ගච්ඡති.

ඉධ පත භික්ඛවෙ එකච්චො ධම්මකපිකො බහුඤ්ච භාසති සතිතඤ්ච. පරිසා ව² කුසලා ගොති සතිතාසතිතස්ස. එවරුපො භික්ඛවෙ ධම්මකපිකො එවරුපාය පරිසාය ධම්මකපිකොඤ්ච සඛිං ගච්ඡති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරො ධම්මකපිකාති.

1 අරඤ්ඤෙවතපථොති - මෙසං. 2 පරිසාවස්ස - මෙසං.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල වැදගත් කය ඇත්තේ වැදගත් සිත් ද ඇත්තේ වේද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අරණ්‍යයන් ද වාතප්‍රසාදයන් ද, ගැඹුරු වන සෙනසුන් ද නොම සෙවුනේ ය. හේ එහි කාමවිතතීය ද විතතීන්ය කෙරෙයි. ව්‍යාපාදවිතතීය ද විතතීන්ය කෙරෙයි. විහිංසාවිතතීය ද විතතීන්ය කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල වැදගත් කය ඇත්තේ වැදගත් සිත් ද ඇත්තේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල ඇදගත් කය ඇත්තේ ඇදගත් සිත් ඇත්තේ වේද? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අරණ්‍යයන් ද වාතප්‍රසාදයන් ද ගැඹුරු වන සෙනසුන් ද සෙවුනේ ය. හේ එහි තෙකබලවිතතීය ද විතතීන්ය කෙරේ. අව්‍යාපාදවිතතීය ද විතතීන්ය කෙරේ. අවිහිංසාවිතතීය ද විතතීන්ය කෙරේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ඇදගත් කය ඇත්තේ ඇදගත් සිත් ඇත්තේ ද වෙයි.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙන ලෝකයෙහි විද්‍යාමාන ය.

4. 3. 4. 9.

[ධම්මකපික සූත්‍රය]

39. මහණෙනි, මේ ධම්මකපිකයෝ සතර දෙනෙහි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් ධම්මකපිකයෙක් අලා කොට ද අභීයෙන් අසංසුන්‍යා කොට ද බෙණේ. පිරිස ද අභීතීන්ය වූ හෝ අතීන්ය වූ හෝ බසට අදක්‍ෂ වේ. මහණෙනි, මෙබඳු ධම්මකපික මෙබඳු අදක්‍ෂ පිරිසෙහි “ධම්මකපිකයෙක් ම ය” යි ගණනට යේ.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් ධම්මකපිකයෙක් අලා කොට ද අභී සංසුන්‍යා කොට ද බෙණේ. පිරිස ද අභීතීන්ය වූ හෝ අතීන්ය වූ බසට දක්‍ෂ වේ. මහණෙනි, මෙබඳු ධම්මකපික මෙබඳු දක්‍ෂ පිරිසෙහි “ධම්මකපිකයෙක් ම ය” යි ගණනට යේ.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් ධම්මකපිකයෙක් බොහෝ කොට ද අභීයෙන් අසංසුන්‍යා කොට ද බෙණේ. පිරිස ද අභීතීන්ය වූ හෝ අතීන්ය වූ බසට දක්‍ෂ නො වේ. මහණෙනි, මෙබඳු ධම්මකපික මෙබඳු අදක්‍ෂ පිරිසෙහි ‘ධම්මකපිකයෙක් ම ය’ යි ගණනට යේ.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් ධම්මකපිකයෙක් බොහෝ කොට ද අභී සංසුන්‍යා කොට ද බෙණේ. පිරිස ද අභීතීන්ය වූ හෝ අතීන්ය වූ බසට දක්‍ෂ වේ. මහණෙනි, මෙබඳු ධම්මකපික මෙබඳු දක්‍ෂ පිරිසෙහි “ධම්මකපිකයෙක් ම ය” යි ගණනට යේ.

මහණෙනි, මේ සතර ධම්මකපිකයෝ යි.

4. 3. 4. 10.

[වාදීසුතනං]

40. වතතාරොමෙ භික්ඛවෙ වාදී. කතමෙ වතතාරො?

අපි භික්ඛවෙ වාදී අත්තො පරියාදනං ගව්ඨති නො ව්‍යඤ්ඤනතො. අපි භික්ඛවෙ වාදී ව්‍යඤ්ඤනතො පරියාදනං ගව්ඨති නො අත්තො. අපි භික්ඛවෙ වාදී අත්තො ව ව්‍යඤ්ඤනතො ව පරියාදනං ගව්ඨති. අපි භික්ඛවෙ වාදී තෙවත්තො නො ව්‍යඤ්ඤනතො පරියාදනං ගව්ඨති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතතාරො වාදී. අධ්‍යානමෙතං භික්ඛවෙ අතව-
කාසො, යං වතුති පටිසම්බද්ධි සම්පන්නතො භික්ඛු අත්තො ව
ව්‍යඤ්ඤනතො ව පරියාදනං ගව්ඨස්‍යාති.

පුග්ගලමංකො වතුකො.*

5. ආභාවගො

4. 3. 5. 1.

[ආනාසුතනං]

[කාවච්ඡිතිදනං]

41. වතස්සො ඉමා භික්ඛවෙ ආභා. කතමා වතස්සො?

වතුභා, සුරියභා, අග්ගාභා, පඤ්ඤාභා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ වතස්සො ආභා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාං
වතස්සනනං ආභානං යදිදං පඤ්ඤාභාති.

4. 3. 5. 2.

[පනාසුතනං]

42. වතස්සො ඉමා භික්ඛවෙ පභා. කතමා වතස්සො?

වතුපපභා, සුරිපපභා, අග්නිපපභා, පඤ්ඤාපභා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ වතස්සො පභා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාං
වතස්සනනං පභානං යදිදං පඤ්ඤාපභාති.

තඤ්ඤද්දනං. සපඤ්ඤජනං පටිභානො - උග්ගවිතඤ්ඤ උට්ඨානං.

සාවලප්පා දෙව ව සීලානි - නිකායි ධර්මවාදී වාදි - මජ්ඣං.

4. 3. 4. 10.

[වාදී සූත්‍රය]

40. මහණෙනි, මේ වාදීහු සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්?

මහණෙනි, අභී විසින් අවසන් කොට ගැණුමට යන ව්‍යාජ්‍යත විසින් නොයන වාදී කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, ව්‍යාජ්‍යත විසින් පරික්ෂයට යන අභී විසින් නොයන වාදී කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, අභී විසිනුදු ව්‍යාජ්‍යත විසිනුදු පරික්ෂයට යන වාදී කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, අභී විසිනුදු ව්‍යාජ්‍යත විසිනුදු පරික්ෂයට නොයන වාදී කෙනෙක් ඇත.

මහණෙනි, මේ වාදීහු සතර දෙන ය. මහණෙනි, සිටුපිළිකැඹියායන් සමකොගත මහණ අභී විසිනුත් ව්‍යාජ්‍යත විසිනුත් පරික්ෂයට යේ ය යන තෙල වන්නට අකාරණ ය, අතවකාශ ය. (නො යන්නේ ම ය.)

සුදගලවතීය සිටුවැනි යි.

5. ආභා වතීය.

4. 3. 5. 1.

[ආභා සූත්‍රය]

(සැවැත්තිදහයි)

41. මහණෙනි, මේ ආභාවෝ (විහිදෙන රශ්මිහු) සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

වන්‍යාභා ය, සුයභාභා ය, අග්නිභාභා ය, ප්‍රඥාභා යි.

මහණෙනි, මේ ආභාවෝ සතර දෙන වෙති. මහණෙනි, මේ සතර ආභාවන් කෙරෙහි ප්‍රඥාභායෙක් ඇද්ද, තෙල අග්‍ර යි.

4. 3. 5. 2.

[පභා සූත්‍රය]

42. මහණෙනි, මේ ප්‍රභාවෝ (දීප්ත රශ්මිහු) සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

වන්‍යප්‍රභා ය, සුයප්‍රභා ය, අග්නිප්‍රභා ය, ප්‍රඥප්‍රභා යි.

මහණෙනි, මේ ප්‍රභාවෝ සතර දෙන වෙති. මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රභාවන් කෙරෙහි ප්‍රඥප්‍රභායෙක් ඇද්ද, තෙල අග්‍ර යි.

4. 3. 5. 3.

[ආලෝකස්තනං]

43. වතතාරෙමෙ භික්ඛවෙ ආලෝකා. කතමෙ වතතාරෙ.

වතුලෝකො, සුරියාලෝකො, අග්නිලෝකො, පඤ්ඤාලෝකො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතතාරෙ ආලෝකා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං
වතුන්තං ආලෝකානං යදිදං පඤ්ඤාලෝකොති.

4. 3. 5. 4.

[ඔහාසස්තනං]

44. වහතාරෙමෙ භික්ඛවෙ ඔහාසා. කතමෙ වහතාරෙ?

වසෙදුහාසො, සුරියොහාසො, අග්නොහාසො, පඤ්ඤාහාසො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වහතාරෙ ඔහාසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං
වහුන්තං ඔහාසානං යදිදං පඤ්ඤාහාසොති.

4. 3. 5. 5.

[පජේජානස්තනං]

45. වතතාරොමෙ භික්ඛවෙ පජේජානා. කතමෙ වතතාරො?

වතුපජේජානො, සුරියපජේජානො, අග්නිපජේජානො, පඤ්ඤා-
පජේජානො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතතාරෙ පජේජානා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං
වතුන්තං පජේජානානං යදිදං පඤ්ඤාපජේජානොති.

4. 3. 5. 6.

[කාලස්තනං]

46. වතතාරෙමෙ භික්ඛවෙ කාලා. කතමෙ වතතාරෙ?

කාලෙන ධම්මසවණං, කාලෙන ධම්මසාකච්ඡා, කාලෙන සම්පො,
කාලෙන විපස්සනා.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතතාරෙ කාලාති.

4. 3. 5. 3.

[ආලෝක සූත්‍රය]

43. මහණෙනි, මේ ආලෝකයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

චක්‍රාලෝක ය, සුය්‍යාලෝක ය, අග්නිආලෝක ය, ප්‍රඥාලෝක යි. මහණෙනි, මේ ආලෝකයෝ සතර දෙන වෙති. මහණෙනි, මේ සතර ආලෝකයන් කෙරෙහි ප්‍රඥාලෝකයෙක් ඇද්ද, තෙල අග්‍ර යි.

4. 3. 5. 4.

[ඛනාස සූත්‍රය]

44. මහණෙනි, මේ අවහාසයෝ (බබ්ලන්තෝ) සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

චක්‍රාවහාස ය, සුය්‍යාවහාස ය, අග්නිවහාස ය, ප්‍රඥාවහාස යි.

මහණෙනි, මේ අවහාසයෝ සතර දෙන වෙති. මහණෙනි, මේ සතර අවහාසයන් කෙරෙහි ප්‍රඥාවහාසයෙක් ඇද්ද, තෙල අග්‍ර යි.

4. 3. 5. 5.

[පෘථ්වික සූත්‍රය]

45. මහණෙනි, මේ ප්‍රද්‍යොතයෝ (ප්‍රභාසාරයෝ) සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

චක්‍රප්‍රද්‍යොත ය, සුය්‍යප්‍රද්‍යොත ය, අග්නිප්‍රද්‍යොත ය, ප්‍රඥප්‍රද්‍යොත යි. මහණෙනි, මේ ප්‍රද්‍යොතයෝ සතර දෙන වෙති. මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රද්‍යොතයන් කෙරෙහි ප්‍රඥප්‍රද්‍යොතයෙක් ඇද්ද, තෙල අග්‍ර යි.

4. 3. 5. 6.

[කාල සූත්‍රය]

46. මහණෙනි, මේ කාලයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

නිසි කාලයෙහි ධර්මවර්ණ ය, නිසි කාලයෙහි ධර්මසංකල්ප ය, නිසි කාලයෙහි සම්ම ය, නිසි කාලයෙහි විදර්ශනා යි.

මහණෙනි, මේ කාලයෝ සතර දෙන වෙති.

4. 3. 5. 7.

[දුතියකාලසූතං]

47. වතතාරොමෙ භික්ඛවෙ කාලා සමමා භාවියමානා සමමා අනුපරි-
වතතියමානා අනුපුබ්බත අසවානං ඛයං පාපෙනති. කතමෙ වතතාරො?

කාලෙත ධම්මසවණං, කාලෙත ධම්මසාකල්පා, කාලෙත සම්පෝ,¹
කාලෙත විපස්සනා.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතතාරො කාලා සමමා භාවියමානා සමමා අනුපරි-
වතතියමානා අනුපුබ්බත අසවානං ඛයං පාපෙනති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උපරිපබ්බතෙ ජුලලුච්ඡිනකෙ දෙවෙ වස්සනෙත
තං උදකං යථා නිත්තං පවත්තමානං පබ්බතකඤ්ජරපදරසාඛා පරිපුරෙති.
පබ්බතකඤ්ජරපදරසාඛා පරිපුරා කුසුඛො² පටිපුරෙන්නි. කුසුඛො² පරිපුරා
මහාසොබ්බෙත පරිපුරෙන්නි. මහාසොබ්බා පරිපුරා කුත්තදියො පරිපුරෙන්නි.
කුත්තදියො පරිපුරා මහාතදියො පරිපුරෙන්නි. මහාතදියො පරිපුරා සමුද්දා³
සාගරං පරිපුරෙන්නි. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉමෙ වතතාරො කාලා සමමා
භාවියමානා සමමා අනුපරිවතනියමානා අනුපුබ්බත අසවානං ඛයං
පාපෙනතිති.

4. 3. 5. 8

[වච්චුවරිතසූතං]

48. වතතාරිමානි භික්ඛවෙ වච්චුවරිතානි. කතමානි වතතාරි ?

මුසාවාදො, පිසුතාවාදා, ඵරාසාවාදා, සම්ඵප්පලාපො.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ වතතාරි වච්චුවරිතානි.

4. 3. 5. 9.

[වච්චුවරිතසූතං]

49. වතතාරිමානි භික්ඛවෙ වච්චුවරිතානි. කතමානි වතතාරි ?

සම්ඵවාදා, අපිසුතවාදා¹, සණ්ඨවාදා¹, මත්තාභාසා.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ වතතාරි වච්චුවරිතානිති.

4. 3. 5. 10.

[සාරසූතං]

50. වතතාරොමෙ භික්ඛවෙ සාරා. කතමෙ වතතාරො ?

සීලසාරො, සමාධිසාරො, පඤ්ඤාසාරො, විමුක්ඛානිසාරො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වතතාරො සාරානි.

ආනාමගෙහා පඤ්චමො.*

තතියො පණ්ණාසකො.

1. සම්මසනා - මජ්ඣ. 2. කුසුඛොබ්බ - ඔජ්ඣ. 3. සමුද්දා සාගරං - සංඝා - සං.
4. අපිසුතවාදා, සණ්ඨවාදා.

* තපසුද්දනං. ආභා පභා ව ආලොකං - චිත්තාසා ජෙව පජෙජ්ජනා
දෙව කාලා වරිතා දෙව ව - නිත්තානි සාරෙන තෙ දසානි - මජ්ඣ.

4. 3. 5. 7.

[ද්විසංකාල සූත්‍රය]

47. මහණෙනි, මේ කාලයෝ (කුශල ධර්මයෝ) සතර දෙනෙක් මොහොවට වඩනු ලබන්නාහු මැනවින් වටාලා කරණු ලබන්නාහු ක්‍රමයෙන් ආසුවක්‍ෂයට පමුණුවන්. කවර සතර දෙනෙක යත්:

නිසි කාලයෙහි ධර්මවිෂය, නිසි කාලයෙහි ධර්මසංකල්පය, නිසි කාලයෙහි සම්මතය, නිසි කාලයෙහි විද්‍යානායකය.

මහණෙනි, මේ කුශල ධර්මයෝ සතර දෙනා මැනවින් වඩනු ලබන්නාහු, මැනවින් වටාලා කරණු ලබන්නාහු පිළිවෙළින් අතීත්තයට පමුණුවන්.

මහණෙනි, යම් පරිදි පථිතය මත දළ බිඳ ඇති වැසි වසින් ම ඒ දිය වළ තැන් තුඩු සැරියෙන් වැටෙමින් පවුකලුරු පැළිවළන් පුරවයි. පිරිසිටි පටු කලුරු පැළිවළදහු කුඩා හෙබහු පුරවන්. පරිපූර්ණ කුඩා හෙබහු මහහෙබ පුරවන්. පිරුණු මහහෙබහු කුඩා ගං හෝ පුරවන්. පිරුණු කුඩා ගං හෝ මහනදීන් පුරවන්. පිරුණු මහනදීහු සමුද්‍රසාගරය පුරවන්.

මහණෙනි, එ පරිදි ඒ මේ සතර කුසලධර්මයෝ මැනවින් වඩනු ලබන්නාහු, මැනවින් වටාලා කරණු ලබන්නාහු පිළිවෙළින් අතීත්තයට පමුණුවන්.

4. 3. 5. 8.

[වච්ඡවර්තන සූත්‍රය]

48. මහණෙනි, මේ වාන්දුශවර්තයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මෘෂාවාදය, පිශුතවාක්‍යය, පරාමවාක්‍යය, සම්ප්‍රලාපය.

මහණෙනි, මේ සතර වාන්දුශවර්තයෝ යි.

4. 3. 5. 9.

[වච්ඡවර්තන සූත්‍රය]

49. මහණෙනි, මේ සතර වාක්සුචර්තයෝ යි. කවර සතරක යත්:

සත්‍යවචන ය, අපිශුතවචන ය, මොළොක් වචන ය, නුවණින් පිරිසිදු කළ කථා යි.

මහණෙනි, මේ සතර වාක්සුචර්තයෝ යි.

4. 3. 5. 10.

[සාර සූත්‍රය]

50. මහණෙනි, මේ සාරයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

භිලසාර ය, සමාධිසාර ය, ප්‍රඥසාර ය, විමුක්තිසාර යි.

මහණෙනි, මේ සතර සාරයෝ යි.

ආභාවගීය සස්මෑහි යි.

තෙවන පණ්ණාසකය යි.

4. වතුපොළා පණයායකො.

1. ඉන්ද්‍රියවග්ගො.

4. 4. 1. 1.

[ඉන්ද්‍රියසූත්තං]

[සාමසමිතිදානං]

1. වතතාරමානි භික්ඛවෙ ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි වතතාරි?

සද්ධිඤ්චං, චිරිසිඤ්චං, සතිඤ්චං, සමාධිඤ්චං.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ වතතාරි ඉන්ද්‍රියානිති.

4. 4. 1. 2.

[බලසූත්තං]

2. වතතාරමානි භික්ඛවෙ බලානි. කතමානි වතතාරි?

සද්ධිබලං, චිරිසබලං, සතිබලං, සමාධිබලං.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ වතතාරි බලානිති.

4. 4. 1. 3.

[දුතියබලසූත්තං]

3. වතතාරමානි භික්ඛවෙ බලානි. කතමානි වතතාරි?

පඤ්ඤාබලං, චිරිසබලං, අනවජ්ජබලං, සංගාහබලං.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ වතතාරි බලානිති.

4. 4. 1. 4.

[තතියබලසූත්තං]

4. වතතාරමානි භික්ඛවෙ බලානි. කතමානි වතතාරි?

සතිබලං, සමාධිබලං, අනවජ්ජබලං, සංගාහබලං.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ වතතාරි බලානිති.

4 සිවුමැති පණණාසකය.

1. ඉන්ද්‍රිය වර්ගය.

4. 4. 1. 1.

[ඉන්ද්‍රිය සූත්‍රය]

[සැවැත් නිදහසි.]

1. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රියයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ශ්‍රවණිකය ය, විශේෂීන්ද්‍රිය ය, සමානීන්ද්‍රිය ය, සමාධීන්ද්‍රිය යි.

මහණෙනි, මේ සතර ඉන්ද්‍රියයෝ යි.

4. 4. 1. 2.

[බල සූත්‍රය]

2. මහණෙනි, මේ බලයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ශ්‍රව්‍යබල ය, විශේෂීබල ය, සමානීබල ය, සමාධීබල යි.

මහණෙනි, මේ සතර බලයෝ යි.

4. 4. 1. 3.

[දෙවැනි බල සූත්‍රය]

3. මහණෙනි, මේ බලයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ප්‍රභූබල ය, විශේෂීබල ය, අතවද්‍යුබල ය, සංක්‍රාන්තබල යි.

මහණෙනි, මේ සතර බලයෝ යි.

4. 4. 1. 4.

[තෙවැනි බල සූත්‍රය]

4. මහණෙනි, මේ බලයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

සමානීබල ය, සමාධීබල ය, අතවද්‍යුබල ය, සංක්‍රාන්තබල යි.

මහණෙනි, මේ සතර බලයෝ යි.

4 4 1 6.

[වගුක්ඛලසුතං]

5. වහ්නාරිමානී භික්ඛවෙ බලානි. කතමානි වහ්නාරි ?

පටිසංඛිංතබලං, භාවකාබලං, අතවජ්ජබලං, සංඛ්‍යාගබලං.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ වහ්නාරි බලානීති.

4 4 1 6.

[අසංඛිංසා සුතං]

6. වහ්නාරිමානී භික්ඛවෙ කප්පස්ස අසංඛිංසානි. කතමානි වහ්නාරි ?

යද භික්ඛවෙ කප්පො සංවට්ඨති, තං න සුකරං සංඛිංසාං වහ්නකානි වස්සානීති වා වහ්නකානි වස්සසතානීති වා වහ්නකානි වස්සසභස්සානීති වා වහ්නකානි වස්සසතසභස්සානීති වා.

යද භික්ඛවෙ කප්පො සංවට්ඨො තිට්ඨති, තං න සුකරං සංඛිංසාං වහ්නකානි වස්සානීති වා වහ්නකානි වස්සසතානීති වා වහ්නකානි වස්සසභස්සානීති වා වහ්නකානි වස්සසතසභස්සානීති වා.

යද භික්ඛවෙ කප්පො විවට්ඨති, තං න සුකරං සංඛිංසාං වහ්නකානි වස්සානීති වා වහ්නකානි වස්සසතානීති වා වහ්නකානි වස්සසභස්සානීති වා වහ්නකානි වස්සසතසභස්සානීති වා.

යද භික්ඛවෙ කප්පො විවට්ඨො තිට්ඨති, තං න සුකරං සංඛිංසාං වහ්නකානි වස්සානීති වා වහ්නකානි වස්සසතානීති වා වහ්නකානි වස්සසභස්සානීති වා වහ්නකානි වස්සසතසභස්සානීති වා.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ වහ්නාරි කප්පස්ස අසංඛිංසානීති.

4 4 1 7.

[රොග සුතං]

7. ද්‍රෝමෙ භික්ඛවෙ රොගො. කතමෙ ද්‍රෝමො?

කායිකො ව රොගො, චේතසිකො ව රොගො.

දිස්සන්ති භික්ඛවෙ සත්තා කායිකෙන රොගෙන එකමිච්චි වස්සං ආරෝග්‍යං පටිජානමානා, ද්‍රෝමි වස්සානි ආරෝග්‍යං පටිජානමානා, නිශ්චිචි වස්සානි ආරෝග්‍යං පටිජානමානා, වහ්නාරිච්චි වස්සානි ආරෝග්‍යං පටිජානමානා, පඤ්චචි වස්සානි ආරෝග්‍යං පටිජානමානා, දසච්චි වස්සානි ආරෝග්‍යං පටිජානමානා, විසතිමිච්චි වස්සානි ආරෝග්‍යං පටිජානමානා, තිංසමිච්චි වස්සානි ආරෝග්‍යං පටිජානමානා, වහ්නාරිසමිච්චි වස්සානි ආරෝග්‍යං පටිජානමානා, පඤ්ඤාසමිච්චි වස්සානි ආරෝග්‍යං පටිජානමානා, වස්සසතමිච්චි ආරෝග්‍යං පටිජානමානා.

4 4 1. 5.

[සිවුවැනි බල සූත්‍රය]

5. මහණෙනි, මේ බලයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ප්‍රතිසංඛ්‍යානබල ය, භාවනාබල ය, අනවද්‍යබල ය, සංක්‍රාන්තබල යි.

මහණෙනි, මේ සතර බලයෝ යි.

4 4 1. 6.

[අසංඛිංශ්‍ය සූත්‍රය]

6. මහණෙනි, මේ කල්පය පිළිබඳ සතර අසංඛිංශ්‍ය කෙනෙක් වෙයි. කවර සතර කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, යම් කලෙක්හි කප් තස්තේ ද, මෙතෙක් වර්ෂ කෙනෙක නිශා හෝ මෙතෙක් වර්ෂයකයෙක නිශා හෝ මෙතෙක් වර්ෂසහස්‍රයෙක නිශා හෝ මෙතෙක් වර්ෂයතසහස්‍රයෙක නිශා හෝ එය ගණනට සුකර නො වේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක කප් සංවතී ව සිටුවේ ද, වර්ෂ මෙතෙකැ යි නිශා හෝ වර්ෂයක මෙතෙකැ යි නිශා හෝ වර්ෂසහස්‍ර මෙතෙකැ යි නිශා හෝ වර්ෂයතසහස්‍ර මෙතෙකැ යි නිශා හෝ එය ගණනට සුකර නො වේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක කප් වැවේ ද, වර්ෂ මෙතෙකැ යි හෝ වර්ෂයක මෙතෙකැ යි හෝ වර්ෂසහස්‍ර මෙතෙකැ යි හෝ වර්ෂයතසහස්‍ර මෙතෙකැ යි හෝ එය ගණනට සුකර නො වේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක කප් විවතී ව සිටුවේ ද, මෙතෙක් වර්ෂය යි හෝ මෙතෙක් වර්ෂයක යි හෝ මෙතෙක් වර්ෂසහස්‍රය යි හෝ මෙතෙක් වර්ෂයතසහස්‍රය යි හෝ එය ගණනට සුකර නො වේ.

මහණෙනි, මේ කල්පයාගේ සතර අසංඛිංශ්‍යයෝ යි.

4 4 1. 7.

[රොග සූත්‍රය]

7. මහණෙනි, මේ රොගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්:

කාසිකරොගය හා වෙහසිකරොග යි.

මහණෙනි, කාසිකරොගයෙන් එක් හවුරුද්දකුණු ආරෝග්‍යය පිළිණ කරණ, හවුරුද් දෙකකුණු ආරෝග්‍යය පිළිණ කරණ, හවුරුද් තුනකුණු ආරෝග්‍යය පිළිණ කරණ, හවුරුද් සතරකුණු ආරෝග්‍යය පිළිණ කරණ, හවුරුද් පස්කුණු ආරෝග්‍යය පිළිණ කරණ, හවුරුද් දහයකුණු ආරෝග්‍යය පිළිණ කරණ, හවුරුද් විස්සකුණු ආරෝග්‍යය පිළිණ කරණ, හවුරුද් තිසකුණු ආරෝග්‍යය පිළිණ කරණ, හවුරුද් සතළිසකුණු ආරෝග්‍යය පිළිණ කරණ, හවුරුද් පණ්ණකුණු ආරෝග්‍යය පිළිණ කරණ, හවුරුද් සියයකුණු ආරෝග්‍යය පිළිණ කරණ සත්ත්‍ර පැනෙයි.

තෙ භික්ඛවෙ සත්තා දුලලභා¹ ලොකස්මිං යෙ වෙනසිකෙන රොගෙන මුහුත්තමපි ආරෝග්‍යං පටිජානන්ති, අඤ්ඤානු බිණාතවෙති.

වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ පබ්බජිතස්ස රොගා. කතමෙ වත්තාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු මහිවෙජා හොති විසාතවා අසන්තුට්ඨා ඉතරීතරවිචර-
පිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්කාරෙන. සො මහිවෙජා
සමානො විසාතවා අසන්තුට්ඨා ඉතරීතරවිචරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලාන-
පච්චයභෙසජ්ජපරික්කාරෙන පාපිකං ඉවජං පනිදහති අනවඤ්ඤාපටිලාභාය²,
ලාභසක්කාරසිලොකපටිලාභාය. සො උට්ඨහති සරෙථි වායමති අනවඤ්ඤා-
පටිලාභාය, ලාභසක්කාරසිලොකපටිලාභාය. සො සංඛ්‍යාය කුලාති උපසංඝමති,
සංඛ්‍යාය නිසීදති, සංඛ්‍යාය ධම්මං භාසති, සංඛ්‍යාය උච්චාරපස්සාවං සංඛාරෙති.
ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරො පබ්බජිතස්ස රොගා.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සිත්තිනබ්බං: ත මහිවෙජා හවිස්සාම විසාත
වනෙනා අසන්තුට්ඨා ඉතරීතරවිචරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චය-
භෙසජ්ජපරික්කාරෙන, ත පාපිකං ඉවජං පනිදහිස්සාම අනවඤ්ඤාපටිලාභාය,
ලාභසක්කාරසිලොකපටිලාභාය, ත උට්ඨහිස්සාම ත සරිස්සාම ත වායමිස්සාම
අනවඤ්ඤාපටිලාභාය ලාභසක්කාරසිලොකපටිලාභාය. ත ඛමා හවිස්සාම
සීතස්ස උණස්ස ජ්ඣවජාය පිපාසාය ඛංසමකස්වාතාතපසිරිංස³ පසම්පස්සානං
දුරුත්තානං දුරුගතානං වචනපථානං උපපන්නානං සාරීරිකානං වෙදනානං
දුක්ඛානං තිබ්බානං බරුතං කට්ඨකානං අසානානං අමතාපානං පාණහරුතං
අධිවාසිකජාතිකා හවිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සිත්තිනබ්බන්ති.

4. 4. 1. 8.

[පටිභාණීසුත්තං]

8. තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛු ආමනෙතසි ආට්ඨසො
භික්ඛවොති. ආට්ඨසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොද්ධං.
ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

යො හි කො ච ආට්ඨසො භික්ඛු වා භික්ඛුනී වා වත්තාරො ධම්මෙ අත්තනි
සමත්තපස්සති, නිට්ඨමෙජ්ඣ ගන්තබ්බං පරිනායාමි කුසලෙහි ධම්මෙහි. පරිනාන-
මෙතං චුත්තං භගවතා. කතමෙ වත්තාරො?

රුගඤ්චපුලලතං⁴, දෙසඤ්චපුලලතං, මොහඤ්චපුලලතං, ගමහිරෙස්ස ඛො
පතස්ස ඨාතාඨාතෙස්ස පඤ්ඤාවකඤ්ඤං ත කමති.

1. සුදුලලතා - මජ්ඣං.

2. අනවඤ්ඤාපටිලාභාය - මජ්ඣං.

3. සරීසප - මජ්ඣං.

4. රුගඤ්චපුලලතං - මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම් සත්ත්වයෙකු තෙතමේ රෝගයෙන් ආරෝගය පිළිගත් කෙරෙත් ද, ඒ සත්ත්වයා ලෝකයෙහි දුර්ලභ වෙයි. රහතුන් හැර යි.

මහණෙනි, පැවිද්දහුට මේ රෝගයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ මහෙව්ස් වෙයි. එයින් දුක් ඇතියේ වෙයි. යම් ම කිසි පිඩුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරෙකින් සතුටු නො වෙයි. හේ මහෙව්ස් වූයේ එයින් දුක් ඇතියේ යම් ම කිසි සිවුරු පිඩුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරෙකින් අසතුටු වූයේ අවඤ්ඤාලබ්ධි සදහා ලාභසත්කාරකීර්ති ලබනු සදහා ලබු කාමාත්මය පිහිටුවයි. හේ අවඤ්ඤාලබ්ධි පිණිස ලාභසත්කාර කීර්ති ලබනු පිණිස උපාංගවිශේෂය කෙරෙයි. සංඛ්‍යා කෙරෙයි. ව්‍යායාම කෙරෙයි. (මෙසෙයින් මහදහා මා හඳුනා ගතියි) හේ අපෙක්ෂා කොට කුලන්කරු එළඹෙයි. අපෙක්ෂා කොට තිබෙයි. අපෙක්ෂා කොට දහම් දෙසයි. අපෙක්ෂා කොට මලමුත්තුවෙගධාරණය කෙරෙයි. මහණෙනි, පැවිද්දහුගේ මේ සතර රෝගයෝ යි.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ නික්මිය යුතු ය: “මහෙව්ස් නො වම්හ, එයින් දුක් ඇතියමෝ නො වම්හ. යම් ම කිසි සිවුරු පිඩුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරෙකින් නොසතුටු වුවමෝ නො වම්හ. අවඤ්ඤාලබ්ධි පිණිස ලාභසත්කාරකීර්ති ලබනු පිණිස ලබු ඉවත්වත් නො තබමිහ. අවඤ්ඤාලබ්ධි පිණිස, ලාභසත්කාරකීර්ති ලබනු පිණිස, උපාංග-විශේෂය නො කරමිහ. සංඛ්‍යා නො කරමිහ. ව්‍යායාමය, ධ්වනිය, පවස, මාසි මදුරු වා අවි දිග්දහා යන මොවුන්ගේ පහස් ඉවසන්නමෝ නො වම්හ. තප්පු කොට කී තප්පු කොට ආ වචන ඉවසන්නමෝ නො වම්හ. දුක් වූ තිවු වූ බර වූ කවුක වූ අමුරු වූ අමතාප වූ ප්‍රාණහර වූ උපත් ශාරීරික-වේදනා ඉවසන සැහැසි ඇත්තමෝ නො වම්හ” කියා යි. මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ නික්මිය යුතු ය.

4. 4. 1. 8.

[පටිභාණී සූත්‍රය]

8. එකල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ‘ඇවැත් මහණෙනි’යි කියා භික්ෂූන් ඇමතූහ. ‘ඇවැත්නි’ යි ඒ භික්ෂූහු ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර-සථවිරයන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්වූහ. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ තෙල ප්‍රකාශ කළහ:

ඇවැත්නි, යම් කිසි මහණෙක් හෝ මෙහෙණක් හෝ සතර දහම් තමා කෙරෙහි දක්නේ ද, “කුසල දහමින් පිරිහෙමි”යි මෙහි ලා නිශ්චයට යා යුතුයි. හාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් “තෙල පිරිහිනෙකැ” යි වදාරණ ලදී. කවර සතර දහම්හු යත්:

රුගවෛපුලය ය, දොමුභවෛපුලය ය, මොහවෛපුලය ය, ඔහුගේ පැණස ගැඹුරු ස්ථාන අස්ථානයෙහි (කාරණාකාරණයෙහි) නො වැදගණී නම් එද යන සතර යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යො හි කොචි ආට්‍රිසො භික්ඛු වා භික්ඛුනී වා ඉමෙ වත්තාඤ්ඤා ධම්මෙ අත්තනි සම්මුපස්සති, නිට්ඨමේන්ථ ගන්තබ්බං පරිභාසාමි කුසලෙහි ධම්මෙහි, පරිභාසමෙතං චිත්තං භගවතා.

යො හි කො චි ආට්‍රිසො භික්ඛු වා භික්ඛුනී වා වත්තාඤ්ඤා ධම්මෙ අත්තනි සම්මුපස්සති, නිට්ඨමේන්ථ ගන්තබ්බං ත පරිභාසාමි කුසලෙහි ධම්මෙහි, අපරිභාසමෙතං චිත්තං භගවතා. කතමෙ වත්තාඤ්ඤා?

රුගතනුත්තං, දෙසනනුත්තං, මොගනනුත්තං, ගම්භිරෙසු බො පනස්ස ආභාසානෙසු පඤ්ඤවිකල්පං කමති.

යො හි කො චි ආට්‍රිසො භික්ඛු වා භික්ඛුනී වා ඉමෙ වත්තාඤ්ඤා ධම්මෙ අත්තනි සම්මුපස්සති, නිට්ඨමේන්ථ ගන්තබ්බං අපරිභාසාමි කුසලෙහි ධම්මෙහි. අපරිභාසමෙතං චිත්තං භගවතාති.

4. 4. 1 9.

[භික්ඛුනීසුත්තං]

9. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දො කොසමබ්බං විහරති කොසිභාගමෙ. අථ බො අඤ්ඤාතරා භික්ඛුනී අඤ්ඤාතරං පුරිසං ආමනෙතසි: එහි තං අමොග පුරිස, යෙන අයොසා ආනන්දො තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්භි: මම වචනෙන අයස්ස ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වන්දා, ඉන්ද්‍රිකාමා භනෙත භික්ඛුනී ආබාධිකිනී දුක්ඛිතා බාලාගිලාතා, සා අයස්ස ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වන්දනීති එවං ව වදෙති: සාධු කීර් හනෙත අයොසා ආනන්දො යෙන භික්ඛුනුපස්සයො යෙන සා භික්ඛුනී තෙනුපසඛකම්භි අනුකම්පං උපාදයාති.

එවං අයොසා බො සො පුරිසො තස්සා භික්ඛුනියා පටිස්සුභි: යෙතායස්මා ආනන්දො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භි: ආයස්මන්තං ආනන්දං අභිවාදෙභි: එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො බො සො පුරිසො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච:

ඉන්ද්‍රිකාමා භනෙත භික්ඛුනී ආබාධිකිනී දුක්ඛිතා බාලාගිලාතා, සා ආයස්මො ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වන්දනී, එවං ව වදෙති: සාධු කීර් හනෙත ආයස්මා ආනන්දො යෙන භික්ඛුනුපස්සයො යෙන සා භික්ඛුනී තෙනුපසඛකම්භි අනුකම්පං උපාදයාති.

අභිවාසෙහි බො ආයස්මා ආනන්දො තුණ්හිභාවෙන. අථ බො ආයස්මා ආනන්දො නිවාසෙභි: පත්තව්චරං ආදය යෙන භික්ඛුනුපස්සයො තෙනුපසඛකම් අද්දසා බො සා භික්ඛුනී ආයස්මන්තං ආනන්දං දුරතොච අගච්ඡන්තං. දිස්වා සපිසං පාරාපිභි: මඤ්ඤකෙ නිපජ්ජි. අථ බො ආයස්මා ආනන්දො යෙන සා භික්ඛුනී තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භි: පඤ්ඤතො ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ජ බො ආයස්මා ආනන්දො නා භික්ඛුනිං එතදවොච:

ආභාරසම්මුතො අයං භගිනි කායො. ආභාරං නිස්සාය ආභාරෙ පභාතබ්බො. තණ්හාසම්මුතො අයං භගිනි¹ කායො තණ්හං නිස්සාය තණ්හා පභාතබ්බො. මාතසම්මුතො අයං භගිනි කායො. මාතං නිස්සාය මාතො පභාතබ්බො. මේථුනසම්මුතො අයං භගිනි කායො. මේථුනෙ ව සෙතුසාතො² චිත්තො භගවතා.

1. ඉධ භගිනි - මජ්ඣං.

2. මේථුනො, පභාතබ්බො මේථුනෙ සෙතුසාතො." ඒ - සඃ

ඇවැත්නි, යම් කිසි මහණෙක් හෝ මෙහෙණක් හෝ මේ සතර දහම් තමා කෙරෙහි දක්නේ ද, “කුසල දහමින් පිරිහෙමි”යි මෙහි නියමයට යා යුතුයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘තෙල පිරිහිනෙකැ’ යි වදාරණ ලදී.

ඇවැත්නි, යම් කිසි මහණෙක් හෝ මෙහෙණක් හෝ සතර දහම් තමා කෙරෙහි දක්නේ ද, ‘කුසලදහමින් නො පිරිහෙමි’ යි මෙහි නියමයට යා යුතුය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘තෙල නොපිරිහිනෙකැ’ යි වදාරණ ලදී. කවර සතර දෙනෙක යත්:

රුගයාගේ තුනීබව ය, දොමයාගේ තුනීබව ය, මොහයාගේ තුනීබව ය, ඔහුගේ පැණැස ගැඹුරු කාරණාකාරණයෙහි වැදගත්කම ද එයයි.

ඇවැත්නි, යම් කිසි මහණෙක් හෝ මෙහෙණක් හෝ මේ සතර දහම් තමා කෙරෙහි දක්නේ ද, ‘කුසලදහමින් නො පිරිහෙමි’ යි මෙහි නියමයට යා යුතුයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘තෙල නො පිරිහිනෙකැ’ යි වදාරණ ලදී.

4, 4. 1. 9.

[ගිහිබුද්ධි සූත්‍රය]

9. එක් කලෙක ආයුෂමත් අනුද තෙරණුවෝ කොසඹැවු වර කොමිභාග්‍යමයෙහි වැඩවෙසෙති. එසඳ එක්තරා මෙහෙණක් එක්තරා පුරුෂයකු ඇමතු ය. “එම්බා පුරුෂය, තෝ මෙහි එව, ආයුෂී ආනන්ද තෙරණුවන් කර එළඹෙව, මාගේ වචනයෙන් අතදහිමියන් පා හිසින් වදුව, වහන්ස, මෙනම් මෙහෙණ හටගත් ආබාධ ඇති ව දුඃඛිත ව දැඩි හිලන් ව වෙසේ. ඔ අතද හිමියන්ගේ පාදයන් සිරසින් වදී.” කියා යි. “වහන්ස, අතදහිමිහු මෙහෙණවර කරා, එ මෙහෙණ කරා, අනුකම්පා කොට එළඹෙන සේක් තම් මැතැවැ” යි ද මෙසේත් කියව.

‘ආයුෂීවෙති, එසේය’ යි කියා එ පුරිස් එ මෙහෙණට පිළිවදන් අස්වා ආයුෂමත් අතද තෙරණුවන් කරා එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් අතද තෙරුන් සකසා වැද එකත්පස්ව හිත. එකත්පස්ව හුන් එපුරිස් ආයුෂමත් අතද තෙරුන්ට තෙල කී:

“වහන්ස, මෙනම් මෙහෙණ හටගත් ආබාධ ඇති ව දුඃඛිත ව දැඩි හිලන් ව වෙසේ, ඔ ආයුෂමත් අතද තෙරුන්ගේ පාදයන් සිරසින් වදී. මෙසේ ද කියයි: ‘වහන්ස, ආයුෂමත් අතද තෙරණුවෝ මෙහෙණවර කරා ඒ මෙහෙණ කරා අනුකම්පා කොට එළඹෙන සේක් තම් මැතව’ කියා යි.

ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ තුණ්ණිමිභාවයෙන් ඉවසුන ඉක්බිති ආයුෂමත් අතද තෙරණුවෝ හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙණ මෙහෙණවර කරා එළඹියහ ඒ මෙහෙණ ආයුෂමත් අතද තෙරණුවන් එනුවන් දුරදී ම දුටු. දැක හිස වසා පෙරෙව ගෙණ ඇඳෙහි ගොනු ඉක්බිති ආයුෂමත් අතද තෙරණුවෝ ඒ මෙහෙණ කරා එළඹියහ. එළඹ පැන් වූ අස්තෙහි හුන්හ. හිඳ ආයුෂමත් අතද තෙරණුවෝ ඒ මෙහෙණට තෙල කීහ:

බුහුනණියනි, මේ කස ආහාරයෙන් වැඩිත. අතර නිසා කම්මාහාරය ප්‍රත්‍යාවස වෙයි. බුහුනණියනි, මේ කස තෘණායෙත් වැඩිත තෘණාව නිසා පුඵතෘණාව ප්‍රත්‍යාවස වෙයි. බුහුනණියනි, මේ කස මාතයෙන් වැඩිත. මාතය නිසා පුඵමාතය ප්‍රත්‍යාවස වෙයි. බුහුනණියනි, මේ කස චෛත්‍යයෙන් වැඩිත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් චෛත්‍යයෙහි ගෙනු තැස්ම වදාරණ ලදී.

“ආහාර සම්ප්‍රදාය අයං භගිනී කායො, ආහාරං නිසංසාය ආහාරෙ පහාතබ්බො”ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. කිංකෙච්චං පටිච්ච වුත්තං? ඉධ පන භගිනී භික්ඛු පටිසංඛිංයොතිසො ආහාරං ආහාරෙති: තෙව ද්වයං න මද්දං න මණ්ඩිතං න විභුක්තං යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස ජීවිතං යාපතං විසිංසුපරතිසං බ්‍රහ්මවරියානුග්ගහං, ඉති පුරුෂං ව වෙදනං පටිගම්මං, තවං ව වෙදනං න උපපාදෙස්සාමි, යාත්‍රා ව මෙ භවිස්සති අනවස්ථං ව ඵාසුචිතාරො වාති. සො අපරෙත සමයෙන ආහාරං නිසංසාය ආහාරං පජ්ඣති. “ආහාර සම්ප්‍රදාය අයං භගිනී කායො, ආහාරං නිසංසාය ආහාරෙ පහාතබ්බො”ති ඉති යන්තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

“තණ්හා සම්ප්‍රදාය අයං භගිනී කායො, තණ්හං නිසංසාය තණ්හා පහාතබ්බො”ති ඉති ඛො පනෙතං¹ වුත්තං. කිංකෙච්චං පටිච්ච වුත්තං? ඉධ භගිනී භික්ඛු සුණංති ඉත්තනාමො කිර භික්ඛු ආසවානං ඛයං අතාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤා විමුත්තං දිට්ඨං ව ඛමම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරතිති. තස්ස ඵලං භොති: කුදස්සුතාම අභමි ආසවානං ඛයං - පෙ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමිති. සො අපරෙත සමයෙන තණ්හං නිසංසාය තණ්හා පජ්ඣති, “තණ්හා සම්ප්‍රදාය අයං භගිනී කායො, තණ්හං නිසංසාය තණ්හා පහාතබ්බො”ති ඉති යන්තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

“මානසම්ප්‍රදාය අයං භගිනී කායො, මානං නිසංසාය මානො පහාතබ්බො”ති. ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. කිංකෙච්චං පටිච්ච වුත්තං? ඉධ භගිනී භික්ඛු සුණංති ඉත්තනාමො කිර භික්ඛු ආසවානං ඛයං අතාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤා විමුත්තං දිට්ඨං ව ඛමම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරතිති. තස්ස ඵලං භොති: සො හි නාම ආයස්මා ආසවානං ඛයං අතාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤා විමුත්තං දිට්ඨං ව ඛමම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, කිම්භගපතාගතති. සො අපරෙත සමයෙන මානං නිසංසාය මානං පජ්ඣති. “මානසම්ප්‍රදාය අයං භගිනී කායො, මානං නිසංසාය මානො පහාතබ්බො”ති, ඉති යන්තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

“මේථුන සම්ප්‍රදාය අයං භගිනී කායො, මේථුනෙ ව සෙතුසාහො වුත්තො භගවතා”ති.

අථ ඛො යා භික්ඛුතී මංකුචා උට්ඨංගිත්වා ඵකංසං උත්තරාසඞ්ගං කරිත්වා ආයස්මතො ආනන්දස්ස පාදෙසු සිරසා නිපතිත්වා ආයස්මන්තං ආනන්දං ඵතද්වොච: අච්චයො මං භනෙත අච්චගමා යථාබාලං යථාමුලං යථා - අකුසලං යාහං ඵච්ඡිකාසිං. නස්සා මෙ භනෙත අයෙසා ආනන්දෙ අච්චයං අච්චයතො පතිගණ්හාතු ආයතිං සංවරායාති

කංග්ග තං භගිනී අච්චයො අච්චගමා යථාබාලං යථාමුලං යථාඅකුසලං යා තං ඵච්ඡිකාසි. යතො ව ඛො තං භගිනී අච්චයං අච්චයතො දිස්වා යථා - ඛමම. පටිකරොසි, තං තෙ මයං පතිගණ්හාමි. වුද්ධි ගෙසා භගිනී අරියස්ස විතයෙ යා අච්චයං අච්චයතො දිස්වා යථාඛමම. පටිකරොසි. ආයතීං සංවරං ආපජ්ජතිති.

1 ඉති යන්තං - සිමු.

“බුහුනණියෙනි, මේ කය ආහාරයෙන් වැඩින. ආහාරය නිසා ආහාරය පහ කළ යුතුය” යි මෙසේ තෙල බස කියන ලද. තෙල බස කුමක් පිණිස කියූ ද යත්: “බුහුනණියෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ නුවණින් සලකා අහර වළඳ කෙරෙයි. දවස පිණිස නො වේ. දෙය පිණිස නො වේ. මහණිකය පිණිස නො වේ. විභූෂණය පිණිස නො වේ මේ කර්මකාරකයාගේ ස්වකීය පිණිස ම වෙයි. රූපිම පිණිස ම වෙයි. විසංසා තස්තා පිණිස ම වෙයි. බහිරුරට අනුගුරක් පිණිස ම වෙයි. මෙසේ පුරාණවෙදනාත් තස්මි. තව්‍යවෙදනාත් නුපදවමි. මාගේ ජීවිතයාත්‍රාව ද වෙයි. අවද්‍යතා ද එපුට්ඨාරණය ද වෙයි. හේ පසු කලෙක අහර නිසා අහර හැර පියයි. “බුහුනණියෙනි, මේ කය අහරින් වැඩින, අහර නිසා අහර හැර පිය යුතුය” යි යම් බසෙක් කියන ලද තම් මෙය තෙල අරුත් සඳහා කියන ලදි.

“බුහුනණියෙනි, මේ කය තෘෂණයෙන් වැඩින. තෘෂණාව නිසා තෘෂණාව හැර පිය යුතුය යි” මෙසේ තෙල බස කියන ලද. තෙල බස කුමක් පිණිස කියන ලද ද: “බුහුනණියෙනි, මෙසස්තෙහි මහණෙක් ආසුච්ඡායයෙන් අනාසුච වූ වෙනොවිමුක්තිය හා ප්‍රඥවිමුක්තිය දුටුදමියෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ට-ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට එළඹ වෙසේ ලා” යි අසා ද, ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: ‘කවරද තම් මමත් ආසුච්ඡාය කිරීමෙන් ... ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට එළඹ වෙසෙමි ඥානො’ යි කියා යි. හේ පසුකලෙක තෘෂණාව නිසා තෘෂණාව හැර පියයි. “බුහුනණියෙනි, මේ කය තෘෂණයෙන් වැඩින. තෘෂණාව නිසා තෘෂණාව පහ කළ යුතුය” යි මෙසේ යම් ඒ බසෙක් කියන ලද තම් මෙබස් තෙල අරුත් සඳහා කියන ලදි.

“බුහුනණියෙනි, මේ කය මානසයෙන් වැඩින. මානස නිසා මානස පහ කළ යුතුය” යි මෙසේ තෙල බස කියන ලද. තෙල බස කුමක් පිණිස කියන ලද යත්: “බුහුනණියෙනි, මෙසස්තෙහි මහණෙක් මෙනම් මහණ ආසුච්ඡායයෙන් අනාසුච වූ වෙනොවිමුක්තිය හා ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පෑමිණ වෙසේ ලා” යි අසා ද, ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: ඒ ආසුමත් වතාහි ආසුච්ඡායයෙන් අනාසුච වූ වෙනොවිමුක්තිය හා ප්‍රඥවිමුක්තිය මෙලොව්හි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පෑමිණ වෙසෙයි. මම වැළිත් කියනු කීම” යි කියා යි. හේ පසු කලෙක මානස නිසා මානස හැර පියයි, “බුහුනණියෙනි, මේ කය මානසයෙන් වැඩින. මානස නිසා මානස පහ කළ යුතුය” යි මෙසේ යම් ඒ බසෙක් කියන ලද තම් මෙබස් තෙල අරුත් පිණිස කියන ලදි.”

“බුහුනණියෙනි, මේ කය මෛත්‍රිකයෙන් වැඩින. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෛත්‍රිකයෙහි හේතුඝාතය වදාරණ ලදි.

එසඳ ඒ මෙහෙණ හැඳෙන් තැනී උත්තරාසඛිත එසස් කොට ආසුමත් අතද තෙරණුවන්ගේ පාමුල හිසින් වැටී ආසුමත් අතද තෙරුන්ට තෙල බස් කිවුය: “වහන්ස, යම් බඳු මම මෙසේ කෙළෙමි වේ ද. බාල වූ පරිදි මුළා වූ පරිදි අකුසල් වූ පරිදි ඒ වරද මා ඉක්ම හිසේ ය. වහන්ස, ආතනද හිමිනු ඒ මාගේ වරද වරද විසින් ආතනංවරය සඳහා පිළිගන්නා සේක්වා.

බුහුනණියෙනි, යම් තෝ මෙසේ කෙළෙහි නම් එබැවින් බාල වූ පරිදි මුළා වූ පරිදි අකුසල් වූ පරිදි ඒ වරද තී ඉක්ම හිසේ ය බුහුනණියෙනි, යම් හෙයෙකින් තෝ වරද වරද විසින් දුක දහම් වූ පරිදි ප්‍රතික්‍රියා කෙරෙහි ද, තිගේ ඒ වරද අපි පිළිගනුමිහ. බුහුනණියෙනි, යමක් වරද වරද විසින් දුක දහම් පරිදි ප්‍රතික්‍රියා කෙරේ ද, මතු සංවරයට එළඹේ ද, තෙල ප්‍රතික්‍රියාව ආයතීවිතයෙහි අභිවෘද්ධියෙන් මැයි.

4. 4. 1. 10.

[සුගතවිනයසුත්තං]

10. සුගතො වා භික්ඛවෙ ලොකෙ නිට්ඨමානො සුගතවිනයො වා තදස්ස බහුජ්ඣනිතාය බහුජ්ඣසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමෙත්තුස්සානං.

කතමො ව භික්ඛවෙ සුගතො? ඉධ භික්ඛවෙ තථාගහො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සම්මාසම්මුඛො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමෙත්තුස්සානං බුඛො භගවා. අයං භික්ඛවෙ සුගතො.

කතමො ව භික්ඛවෙ සුගතවිනයො? සො ධම්මං දෙසෙති ආදීක්ඛ්‍යාණං මජ්ඣිකාඛ්‍යාණං පරියොසාන කාඛ්‍යාණං සාත්ථං සම්මාසාර්ථං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුර්ණං බ්‍රහ්මචරියං පකාමෙති. අයං භික්ඛවෙ සුගතවිනයො.

එවං සුගතො වා භික්ඛවෙ ලොකෙ නිට්ඨමානො සුගතවිනයො වා තදස්ස බහුජ්ඣනිතාය බහුජ්ඣසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමෙත්තුස්සානෙනි.

වත්තාරුමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අත්තරධානාය සංවත්තනති. කතමෙ වත්තාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු දුග්ගහීතං සුත්තන්තං පරියාපුණන්ති දුන්නිකඛිතෙනහි පදබ්‍යාසාර්ථකෙහි. දුන්නිකඛිතාසං භික්ඛවෙ පදබ්‍යාසාර්ථකා අත්ථො'පි දුන්නායො හොති. අයං භික්ඛවෙ පඨමො ධම්මො සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අත්තරධානාය සංවත්තනති.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු දුබ්බවා හොන්ති දෙවචස්සකරණෙහි ධම්මෙහි සම්මන්තාගතා අකම්මා අපපද්ධන්තිග්ගාහිතො අනුසාසතිං. අයං භික්ඛවෙ දුතියො ධම්මො සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අත්තරධානාය සංවත්තනති.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ යෙ තෙ භික්ඛු බහුස්සානා ආගතාගමා ධම්මධරු විනයධරු මාතිකාධරු. තෙ න සකකම්මං සුත්තන්තං පරං වාචෙන්නි තෙසං අච්චයෙන ජිත්තමුලකො සුත්තන්තො හොති, අපපට්ඨරණො අයං භික්ඛවෙ තතියො ධම්මො සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අත්තරධානාය සංවත්තනති.

4. 4. 1. 10.

[සුගතවිනය සූත්‍රය]

10. මහණෙනි, සුගතයන් වහන්සේ වෙන්ව සිටි සුගතවිනය වේව සි ලෝකයෙහි පවත්නේ වේ නම් ඒ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙව් මිනිස්තට අභි පිණිස, හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි. මහණෙනි, සුගතයන් වහන්සේ නම් කවරහුය යත්:

මහණෙනි, මේ ලොව අතීත්, සමයක් සමුද්ධා, විද්‍යාවරණ සමපන්න, සුගත, ලොකවිද්, අනුත්තර පුරුෂදමසසාරපි, දෙව් මිනිස්තට අනුශාසක, වතුස්-සත්‍යාවබෝධ කළ, භාග්‍යවත්, තථාගතයන් වහන්සේ පහළ වන සේක. මහණෙනි, මේ සුගතයෝ නම් වෙති.

මහණෙනි, සුගතවිනය නම් කවරේ ය යත්: උත්චගන්සේ ආදිකල්‍යාණ කොට මධ්‍යකල්‍යාණ කොට පශ්චාත්ත කල්‍යාණ කොට සාත්‍ය කොට සමාසංස්කෘත කොට කෙවල පරිපූර්ණ කොට දහම් දෙසනසේක. පරිපූර්ණ බ්‍රහ්මචරිය දෙසන සේක. මහණෙනි, මේ සුගතවිනය නම් වේ.

මහණෙනි, මෙසේ සුගතයන් වහන්සේ වෙන්ව සිටි සුගත විනය වේව සි ලොවිහි සිටුවනේ වේ නම් ඒ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙව් මිනිස්තට අභි පිණිස, හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර ධර්ම කෙනෙක් ශාසනයාගේ ප්‍රමොඡය (විනාශය) අනාර්ථතාවය පිණිස වැටෙත්. කවර සතර කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණහු වරදවා ගත් සුත්‍රානත වරදවා ලී පදව්‍යාසංස්කෘතයෙන් පිරිවහත්. මහණෙනි, වරදවා ලී පදව්‍යාසංස්කෘතයාගේ අභිස ද දුර්වලය වෙයි. මහණෙනි, මේ පළමුවන දහම ශාසනයාගේ ප්‍රමොඡය පිණිස අනාර්ථතාවය පිණිස වැටෙයි.

තවද මහණෙනි, මහණහු දුර්වලයක (මවා නොගත්තෝ) වෙති. දෞර්වස්‍යකරණ ධර්මයෙන් සමනිගත වෙත්. අසම (සමම නැත්තෝ) වෙත්. අනුසස්ත ප්‍රදක්ෂණ (ගෞරව) පූජික ව නොගන්නාහු වෙත්. මහණෙනි, මේ දෙවන දහම ශාසනයාගේ ප්‍රමොඡය පිණිස අනාර්ථතාවය පිණිස වැටෙයි.

තවද මහණෙනි, යම් ඒ මහණහු බහුශ්‍රාව වෙත් ද, උගත් ආගම ඇති වෙත් ද, ධර්මධර වෙත් ද, විනයධර වෙත් ද, මාතෘකාධර වෙත් ද, ඔහු සකස් කොට සුත්‍රානත පරු ලවා වාචනාමාභිසෙන් නො හදාරවත්. උන්ගේ ඇවැමෙන් සුත්‍රානත මුලසුත් වෙයි. පිළිතුරු නැති වෙයි. මහණෙනි, මේ තෙවන දහම ශාසනයාගේ ප්‍රමොඡය පිණිස අනාර්ථතාවය පිණිස වැටෙයි.

පුන ව පරං භික්ඛවෙ ථෙරා භික්ඛු බාහුලිකා භොනති සාථලිකා ඔක්කමනෙ පුබ්බඛගමා පව්වෙකෙ නික්ඛිත්තධුරා. න විරියං ආරහනති අපපතනස්ස පතති. අනඛගතස්ස අඛගමාය අසව්ඡිකතස්ස සව්ඡිකිරියාය. තෙසං පව්ඡිතො ජනතා දිට්ඨානුගතිං ආපඤ්ඡති. සාපි භොති සාථලිකා බාහුලිකා ඔක්කමනෙ පුබ්බඛගමා පව්වෙකෙ නික්ඛිත්තධුරා. න විරියං ආරහනති අපපතනස්ස පතති. අනඛගතස්ස අඛගමාය අසව්ඡිකතස්ස සව්ඡිකිරියාය. අයං භික්ඛවෙ චතුරො ධම්මො සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චතරො ධම්මො සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තන්ති.

චතරො මෙ භික්ඛවෙ ධම්මො සද්ධම්මස්ස සීතියා අසම්මොසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තන්ති. කතමෙ චතරො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුගාහිතං සුත්තන්තං පරියාපුණන්ති සුතික්ඛිත්තෙති පදබ්‍යංඤ්ඤෙති. සුතික්ඛිත්තස්ස භික්ඛවෙ පදබ්‍යංඤ්ඤාය අනොපි සුතයො භොති. අයං භික්ඛවෙ පඨමො ධම්මො සද්ධම්මස්ස සීතියා අසම්මොසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තති.

පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු පුබ්බවා භොනති සොච්චස්සකරණෙති ධම්මෙති සමන්තාගතා ඛලො පදබ්‍යංඤ්ඤානිකො අනුසාසනි. අයං භික්ඛවෙ දුතියො ධම්මො සද්ධම්මස්ස සීතියා අසම්මොසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තති.

පුන ව පරං භික්ඛවෙ ඥෙ තෙ භික්ඛු බහුසුභා ආගතාගමා ධම්මධරා විතයධරා මාතිකාධරා. තෙ සක්කච්චං සුත්තන්තං පරං වාචෙන්නි. තෙසං අච්චයෙන තව්ඡිත්තඉලකො සුත්තන්තො භොති සප්පට්ඨකරණො. අයං භික්ඛවෙ තතියො ධම්මො සද්ධම්මස්ස සීතියා අසම්මොසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තති.

පුන ව පරං භික්ඛවෙ ථෙරා භික්ඛු න බාහුලිකා භොනති න සාථලිකා ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරා පව්වෙකෙ පුබ්බඛගමා. විරියං ආරහනති අපපතනස්ස පතති. අනඛගතස්ස අඛගමාය අසව්ඡිකතස්ස සව්ඡිකිරියාය. තෙසං පව්ඡිතො ජනතා දිට්ඨානුගතිං ආපඤ්ඡති. සාපි භොති න බාහුලිකා න සාථලිකා ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරා පව්වෙකෙ පුබ්බඛගමා. විරියං ආරහනති අපපතනස්ස පතති. අනඛගතස්ස අඛගමාය අසව්ඡිකතස්ස සව්ඡිකිරියාය. අයං භික්ඛවෙ චතුරො ධම්මො සද්ධම්මස්ස සීතියා අසම්මොසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චතරො ධම්මො සද්ධම්මස්ස සීතියා අසම්මොසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තන්ති.

ඉ පඤ්චමග්ගො පඨමො.

තසසුද්දසං:- ඉන්ද්‍රියානි සද්ධා පඤ්ඤා - සතිසංඛාත පදනම්.

සප්පට්ඨා ජරාගො පරිභානී - හික්ඛුනී සුගතො වාහි

තවද මහණෙනි, සථවිර භික්ෂුහු බහුල පස පිණිස පිළිපත්හු වෙත්. ශික්ෂා-
ශාසනය ලිහිල් කොට ගනිත්. පඤ්චනීවරණ පූරණයෙහි පෙරදැරි වෙත්
ප්‍රවිවෙකයෙහි (භාවතායෙහි) හළ වැර ඇති වෙත්. තොපැමිණි ඵලයාගේ
පැමිණීම පිණිස තොලත් ඵලයාගේ ලැබීම පිණිස පසක් තොකළ ඵලයාගේ
පසක් කිරීම පිණිස වියාර්මභ තො කෙරත්. පශ්චිම ජනතාව ඔවුන්ගේ
දූෂවානුගතියට (ඔවුන් අනුව යාමට) පැමිණේ. ඒ ජනතාව ද බාහුලික
සාප්ලික වේ. නීවරණ දහමිහි පෙරගැමි වෙයි. ප්‍රවිවෙකයෙහි හළ වැර
ඇති වෙයි. තොලත් පල ලබනු සඳහා තොවිඳි පල විඳිනු සඳහා පසක්
තොකළ පල පසක් කරණු සඳහා වැර ඇරඹිලි තො කෙරෙයි. මහණෙනි,
මේ සතරවන දහම සසුන් තස්තා සඳහා අතුරුදහන් සඳහා වැටෙයි.
මෙහෙයනි, මේ සතර ධර්මයෝ ශාසනයාගේ ප්‍රාමාණ්‍ය පිණිස
අත්තඩානය පිණිස වැටෙත්.

මහණෙනි, මේ සතර ධර්ම කෙනෙක් ශාසනයාගේ ස්වකීය පිණිස
අසමෝභය පිණිස අතුරුදන් තොවීම පිණිස වැටෙත්. කවර සතර ධර්ම
කෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණහු මොතොවට උගත්තා ලද සුත්‍රානත
මොතොවට උගත් පදව්‍යඤ්ඤනයෙන් පිරිවහත්. මහණෙනි, මොතොවට
තබන ලද පදව්‍යඤ්ඤනයාගේ අතීත ද සුගම වෙයි. මහණෙනි, මේ
පළමුවන දහම ශාසනයාගේ ස්වකීය පිණිස අසමෝභය (පැවැත්ම) පිණිස
අතුරුදන් තොවීම පිණිස වැටෙයි.

තවද මහණෙනි, මහණහු සුවච වෙති. සුවච බව කරණ දහමින්
සමිකාගත වෙත්. ඤාම වෙත්. අනුසස්ත ප්‍රදක්ෂණාපුච්ඡාව ගත්තාහු වෙත්.
මහණෙනි, මේ දෙවන දහම ශාසනයාගේ ස්වකීය පිණිස අසමෝභය පිණිස
අතුරුදන් තොවීම පිණිස වැටෙයි.

තවද මහණෙනි, යම් ඒ මහණහු බහුශ්‍රැත වෙත් ද, උගත් ආගම ඇති
වෙත් ද, ධර්මධර වෙත් ද, විනයධර වෙත් ද, මාතෘකාධර වෙත් ද, ඔහු
සකස් කොට පරා ලවා වාචනාමාභියෙන් සුත්‍රානත හදාරවත්. ඔවුන්ගේ
ඇවැලෙන් සුත්‍රානත මුළුසුන් තො වෙයි. පිළිසරණ ඇත්තේ වෙයි.
මහණෙනි, මේ තෙවන දහම ශාසනයාගේ ස්වකීය පිණිස, අසමෝභය
පිණිස, අතුරුදන් තොවීම පිණිස වැටෙයි.

තවද මහණෙනි, සථවිර භික්ෂුහු ප්‍රත්‍යයබාහුල්‍යය තැත්තෝ වෙත්.
ශික්ෂාශාසනය ලිහිල් කොට තො ගනිත් පඤ්චනීවරණයන්හි බැහැර දු
ධුර ඇත්තෝ වෙත්. ප්‍රවිවෙකයෙහි පුච්ඡිතම වෙති. අප්‍රාජාතඵලයාගේ
ප්‍රාජාතීය පිණිස අතභිගතඵලයාගේ අභිගමය පිණිස අසාක්ෂාත්කාතඵලයාගේ
සාක්ෂාත්කාරය පිණිස වියාර්මභ කෙරෙත්. පශ්චිම ජනතාව ඔවුන්ගේ
දූෂවානුගතියට පැමිණේ. ඒ ජනතාව ද බාහුලික තො වේ. සාප්ලික
තො වේ. නීවරණ දහමිහි බැහැර කළ ධුර ඇති වෙයි. ප්‍රවිවෙකයෙහි
පෙරගැමි වෙයි. තොලත් ඵල ලබනු සඳහා තොවිඳි ඵල විඳිනු සඳහා පසක්
තොකළ ඵල පසක් කරණු සඳහා වැර ඇරඹිලි කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ
සතර වන දහම සසුන් පැවැත්ම සඳහා තො තස්තා සඳහා අතුරුදන්
තොවීම සඳහා වැටෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර ධර්මයෝ ශාසනයාගේ ස්වකීය පිණිස අසමෝභය
පිණිස අතුරුදන් තොවීම පිණිස වැටෙත්.

ඉන්ද්‍රියවග්ගිය පළමුවැනි යි.

2. පටිපද්‍යවග්ගො

4. 4. 2. 1

[පටිපද්‍යසුත්තං]

[සාවකජිනීදනං]

11. වතස්සො ඉමා භික්ඛවෙ පටිපද්‍ය, කතමා වතස්සො?

දුක්ඛාපටිපද්‍ය දකුභික්ඛස්ස, දුක්ඛාපටිපද්‍ය ඛිපපාභික්ඛස්ස, සුඛාපටිපද්‍ය දකුභික්ඛස්ස, සුඛාපටිපද්‍ය ඛිපපාභික්ඛස්ස. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ වතස්සො පටිපද්දති.

4. 4. 2. 2.

[දුතියපටිපද්‍යසුත්තං]

12. වතස්සො ඉමා භික්ඛවෙ පටිපද්‍ය, කතමා වතස්සො?

දුක්ඛාපටිපද්‍ය දකුභික්ඛස්ස, දුක්ඛාපටිපද්‍ය ඛිපපාභික්ඛස්ස, සුඛාපටිපද්‍ය දකුභික්ඛස්ස, සුඛාපටිපද්‍ය ඛිපපාභික්ඛස්ස,

කතමා ව භික්ඛවෙ දුක්ඛාපටිපද්‍ය දකුභික්ඛස්ස ? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පකතියාපි තිබ්බරුගජාතිකො භොති. අභික්ඛණං රුගජං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පකතියාපි තිබ්බදෙසජාතිකො භොති. අභික්ඛණං දෙසජං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පකතියාපි තිබ්බමොහජාතිකො භොති. අභික්ඛණං මොහජං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. තස්සිමානි පඤ්චජ්‍යානි මුදුනි පාතුභවන්ති; සද්ධිජ්‍යයං චිරිඨිජ්‍යයං සතිජ්‍යයං සමාධිජ්‍යයං පඤ්ඤාජ්‍යයං සො ව ඉමෙසං පඤ්චන්තං ඉජ්ජියානං මුදුන්තා දකුභි ආනන්තරියං පාපුණාති ආසවානං ඛයාය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛාපටිපද්‍ය දකුභික්ඛස්ස.

කතමා ව භික්ඛවෙ දුක්ඛාපටිපද්‍ය ඛිපපාභික්ඛස්ස ? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පකතියාපි තිබ්බරුගජාතිකො භොති. අභික්ඛණං රුගජං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පකතියාපි තිබ්බදෙසජාතිකො භොති. අභික්ඛණං දෙසජං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පකතියාපි තිබ්බමොහජාතිකො භොති. අභික්ඛණං මොහජං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. තස්සිමානි පඤ්චජ්‍යානි අධිමත්තානි පාතුභවන්ති; සද්ධිජ්‍යයං චිරිඨිජ්‍යයං සතිජ්‍යයං සමාධිජ්‍යයං පඤ්ඤාජ්‍යයං සො ඉමෙසං පඤ්චන්තං ඉජ්ජියානං අධිමත්තන්තා ඛිපපං ආනන්තරියං පාපුණාති ආසවානං ඛයාය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛාපටිපද්‍ය ඛිපපාභික්ඛස්ස.

2. ප්‍රතිපදා වගීය

4. 4. 2. 1.

[ප්‍රතිපදා සූත්‍රය]

[සැවැත්තිදන සි]

11. මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත් සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්:

දුක් වූ පිළිවෙත් ඇති දැඩි (ගුරුබැවින් ලැසි) වූ අභිඥ (අවබෝධ) ඇති එකෙක. දුක් වූ පිළිවෙත් ඇති ශීඝ්‍ර (ශීඝ්‍ර) වූ අභිඥ ඇති එකෙක. සුවපිළිවෙත් ඇති දැඩි වූ අභිඥ ඇති එකෙක. සුවපිළිවෙත් ඇති ශීඝ්‍ර වූ අභිඥ ඇති එකෙක. මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත් සතර යි.

4. 4. 2. 2

[දෙවැනි ප්‍රතිපදා සූත්‍රය]

12. මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත් සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්:

දුක් වූ පිළිවෙත් ඇති ලැසි අභිඥ ඇති එකෙක. දුක් වූ පිළිවෙත් ඇති ශීඝ්‍ර අභිඥ ඇති එකෙක. සුව පිළිවෙත් ඇති ලැසි අභිඥ ඇති එකෙක. සුව පිළිවෙත් ඇති ශීඝ්‍ර අභිඥ ඇති එකෙක.

මහණෙනි, දුක් පිළිවෙත් ඇති දැඩියෙකු තම කවර? මහණෙනි, මෙසේනෙහි ඇතැමෙක් සැඟවීන් ම නිවු (නිසුණු) රාග ඇති වෙයි. නිතර රාගයෙන් හටගත් දුක් දෙමිතස් විඳියි. සැඟවීන් ම නිවු දෝෂ ඇති වෙයි. නිතර දෝෂයෙන් හටගත් දුක් දෙමිතස් විඳියි. සැඟවීන් ම නිවු මොහ ඇති වෙයි. නිතර මොහයෙන් හටගත් දුක් දෙමිතස් විඳියි. ඔහුට ශ්‍රද්ධෙත්‍රිය ය, විශේෂීත්‍රිය ය, සමාතිත්‍රිය ය, සමාධිත්‍රිය ය ප්‍රඥෙත්‍රිය ය යන මේ පඤ්චත්‍රියයෝ මාදු වුවාහු පහළ වෙත්. හෙ ද මේ පඤ්චත්‍රියයන්ගේ මාදුකයෙන් ආසුවක්ෂය පිණිස ආනන්තාරික (අතර නැති එකක්ෂණික) මාගිකමාධියට ලැසි ව පැමිණේ. මහණෙනි, මේ දුක් වූ පිළිවෙත් ඇති ලැසි අභිඥ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දුක් වූ පිළිවෙත් ඇති ශීඝ්‍ර අභිඥ තම කවර? මහණෙනි, මෙ සේනෙහි ඇතැමෙක් සැඟවීන් ම නිවු රාගප්‍රකාරික වෙයි. නිතර රාගයෙන් උපත් දුක් දෙමිතස් විඳියි. සැඟවීන් ම නිවු දෝෂප්‍රකාරික වෙයි. නිතර දෝෂයෙන් හටගත් දුක් දෙමිතස් විඳියි. සැඟවීන් ම නිවු මෝහප්‍රකාරික වෙයි. නිතර මෝහයෙන් හටගත් දුක් දෙමිතස් විඳියි. ඔහුට ශ්‍රද්ධෙත්‍රිය ය, විශේෂීත්‍රිය ය, සමාතිත්‍රිය ය, සමාධිත්‍රිය ය, ප්‍රඥෙත්‍රිය ය යන මේ පඤ්චත්‍රියයෝ අධිමාත්‍ර වුවාහු පහළ වෙත්. හේ මේ පඤ්චත්‍රියයන්ගේ අධිමාත්‍රතාවයෙන් ආසුවක්ෂය පිණිස ආනන්තාරික මාගිකමාධියට ශීඝ්‍ර ව පැමිණේ. මහණෙනි, මේ දුක් පිළිවෙත් ඇති ශීඝ්‍ර අභිඥ යි කියනු ලැබේ.

කතමා ව භික්ඛවෙ සුඛාපට්ඨද දකුණිකුද්ද? ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා පකතියාපි න තිබ්බරුගජාතිකො හොති. තාභික්ඛණං රුගජං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පකතියාපි න තිබ්බදෙසජාතිකො හොති. තාභික්ඛණං දෙසජං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පකතියාපි න තිබ්බමොහජාතිකො හොති. තාභික්ඛණං මොහජං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසං-වෙදෙති. තස්සමාති පඤ්චිත්ථියාති මුද්දති පාතුභවන්ත් සද්ධිත්ථියං -පෙ-පඤ්ඤිත්ථියං. සො ඉමෙසං පඤ්චන්තං ඉත්ථියන්තං මුද්දන්තා දකුණං ආනන්තාරියං පාපුණාති ආසවානං ඛයාය. අයං ථුච්චති භික්ඛවෙ සුඛාපට්ඨද දකුණිකුද්ද.

කතමා ව භික්ඛවෙ සුඛාපට්ඨද බ්වපාතිකුද්ද? ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා පුග්ගලො පකතියාපි න තිබ්බරුගජාතිකො හොති. තාභික්ඛණං රුගජං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති. පකතියාපි න තිබ්බදෙසජාතිකො හොති. තාභික්ඛණං දෙසජං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදෙති, පකතියාපි න තිබ්බමොහජාතිකො හොති. තාභික්ඛණං මොහජං දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසං-වෙදෙති. තස්සමාති පඤ්චිත්ථියාති අබ්මතන්තාති පාතුභවන්ත් සද්ධිත්ථියං විරිතිත්ථියං සතිත්ථියං සමාධිත්ථියං පඤ්ඤිත්ථියං. සො ඉමෙසං පඤ්චන්තං ඉත්ථියන්තං අබ්මතන්තා බ්වපං ආනන්තාරියං පාපුණාති ආසවානං ඛයාය. අයං ථුච්චති භික්ඛවෙ සුඛාපට්ඨද බ්වපාතිකුද්ද.

ඉමා බො භික්ඛවෙ වතස්සො පට්ඨදති.

4. 4. 2. 3.

[තතියපට්ඨසුත්තං]

13. වතස්සො ඉමා භික්ඛවෙ පට්ඨද. කතමා වතස්සො?

දුක්ඛාපට්ඨද දකුණිකුද්ද, දුක්ඛාපට්ඨද බ්වපාතිකුද්ද, සුඛාපට්ඨද දකුණිකුද්ද, සුඛාපට්ඨද බ්වපාතිකුද්ද.

කතමා ව භික්ඛවෙ දුක්ඛාපට්ඨද දකුණිකුද්ද? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අසුභානුපසස්සි කායෙ විහරති ආහාරෙ පටිකකුලසඤ්ඤි සබ්බලොකෙ අනතිරතසඤ්ඤි සබ්බසංඝාරෙසු අනිව්වානුපසස්සි. මරණසඤ්ඤා බො පතස්ස අජ්ඣන්තං සුපට්ඨිතා හොති. සො ඉමාති පඤ්ච සෙබ්බලාති උපතිස්සාය විහරති: සද්ධාබලං භිරිබලං ඔග්ගප්පබලං විරියබලං පඤ්ඤාබලං. තස්සමාති පඤ්චිත්ථියාති මුද්දති පාතුභවන්ත් සද්ධිත්ථියං විරිතිත්ථියං සතිත්ථියං සමාධිත්ථියං පඤ්ඤිත්ථියං. සො ඉමෙසං පඤ්චන්තං ඉත්ථියන්තං මුද්දන්තා දකුණං ආනන්තාරියං පාපුණාති ආසවානං ඛයාය. අයං ථුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛාපට්ඨද දකුණිකුද්ද.

මහණෙනි, සුව පිළිවෙත් ඇති ලැයි අභිඥ තම් කවර? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැමෙක් සැඟවීන් ම නිවු රාගප්‍රකාතික නො වෙයි. නිතර රාගයෙන් හටගත් දුක් දෙමිතස් නො විඳියි. සැඟවීන් ම නිවු දෝෂප්‍රකාතික නො වෙයි. නිතර දෝෂයෙන් හටගත් දුක් දෙමිතස් නො විඳියි. සැඟවීන් ම නිවු මොහප්‍රකාතික නො වෙයි. නිතර මොහයෙන් හටගත් දුක් දෙමිතස් නො විඳියි. ඔහුට ශ්‍රද්ධෝත්තිය ය...ප්‍රඥෝත්තිය ය යන මේ පඤ්චෝත්තියයෝ මෘදු චූළානු පහළ වෙති. හේ මේ පඤ්චෝත්තියයන්ගේ මෘදුතායෙන් ආසුවක්‍ෂය පිණිස ආනන්තරික මාගීසමාධියට ලැයි ව පැමිණේ. මහණෙනි, මේ සුව පිළිවෙත් ඇති ලැයි අභිඥ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සුව පිළිවෙත් ඇති ශිෂ්‍ය අභිඥ තම් කවර? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් පුතුලෙක් සැඟවීන් ම නිවු රාගප්‍රකාතික නො වෙයි. නිතර රාගයෙන් හටගත් දුක් දෙමිතස් නො විඳියි. සැඟවීන් ම නිවු දෝෂප්‍රකාතික නො වෙයි. නිතර දෝෂයෙන් හටගත් දුක් දෙමිතස් නො විඳියි. සැඟවීන් ම නිවු මොහප්‍රකාතික නො වෙයි. නිතර මොහයෙන් හටගත් දුක් දෙමිතස් නො විඳියි. ඔහුට ශ්‍රද්ධෝත්තිය ය විශේෂීත්වය ය සමාතිත්වය ය සමාධිත්වය ය ප්‍රඥෝත්තිය ය යන මේ පඤ්චෝත්තියයෝ අධිමාත්‍ර චූළානු පහළ වෙත්. හේ මේ පඤ්චෝත්තියයන්ගේ අධිමාත්‍රතායෙන් ආසුවක්‍ෂය පිණිස ආනන්තරික මාගීසමාධියට වහා පැමිණේ. මහණෙනි, මේ සුව පිළිවෙත් ඇති ශිෂ්‍ය අභිඥ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රතිපත් ය.

4 4 2 3.

[තෙවැනි ප්‍රතිපද සූත්‍රය]

13. මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත් සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්:

දුක්ඛාපරිපද දක්ඛාභිඤ්ඤ ය, දුක්ඛාපරිපද බිප්පාභිඤ්ඤ ය, සුඛාපරිපද දක්ඛාභිඤ්ඤ ය, සුඛාපරිපද බිප්පාභිඤ්ඤ යි.

මහණෙනි, දුක්ඛාපරිපද දක්ඛාභිඤ්ඤ කවර? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ තමාගේ කර්මකායයෙහි අගුණානුදර්ශී වූයේ කවලීකාරාභාරයෙහි පිළිකුලා යි යන සංඥ ඇත්තේ, මුළුලොව්හි උකටලී සංඥ ඇත්තේ, සියලු සංස්කාරයන් විෂයයෙහි අතිතෘානුදර්ශී වූයේ වෙසෙයි. ඔහුගේ සිත්හි මරණසංඥව මැනවින් ඵලශී සිටියේ වෙයි. හේ ශ්‍රද්ධාබල ය, ශ්‍රීබල ය, අපත්‍රපාබල ය, විශේෂීබල ය, ප්‍රඥබල ය දෑ යි මේ පඤ්ච ඥාණබලයන් ඇසුරු කොට වෙසෙයි. ඔහුට මේ ශ්‍රද්ධෝත්තිය ය, විශේෂීත්වය ය, සමාතිත්වය ය, සමාධිත්වය ය ප්‍රඥෝත්තිය ය යන මේ පඤ්චෝත්තියයෝ මෘදු චූළානු පහළ වෙති. හේ මේ පඤ්චෝත්තියයන්ගේ මෘදු බැවින් ආසුවක්‍ෂය පිණිස ආනන්තරික මාගීසමාධියට ලැයි ව පැමිණේ. මහණෙනි, මේ දුක්ඛාපරිපද දක්ඛාභිඤ්ඤ යි කියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමා ව භික්ඛවෙ දුක්ඛාපට්ඨද ඛිප්පාභික්ඛාද? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අසුභානුපය්සී කායෙ විහරති ආහාරෙ පටිකකුලසඤ්ඤි සබ්බලොකෙ අතභීරතාසඤ්ඤි සබ්බසංඛාරෙසු අනිච්චානුපය්සී. මරණසඤ්ඤා ඛො පතස්ස අජඤ්ඤතං සුපට්ඨිතා හොති. සො ඉමාති පඤ්ච සෙබ්බලාති උපනිස්සාය විහරති: සද්ධාබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං විරියබලං පඤ්ඤබලං. තස්සිමාති පඤ්චිත්ථියාති අධිමත්තාති පාතුභවන්ති: සද්ධිත්ථියං විරිසිත්ථියං සතිත්ථියං සමාධිත්ථියං පඤ්ඤිත්ථියං. සො ඉමෙසං පඤ්චන්තං ඉත්ථියානං අධිමත්තන්තා ඛිප්පං ආතන්තරියං පාපුණාති ආසවානං ඛයාය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛාපට්ඨද ඛිප්පාභික්ඛාද.

කතමා ව භික්ඛවෙ සුඛාපට්ඨද දකුභික්ඛාද? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිදේව භාමෙහි විවිදේව අකුසලෙහි ධමමෙහි සවිතකතං සවිචාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුභං උපසම්පජ්ජ විහරති. විතකකවිචාරානං වුපසමා අජඤ්ඤතං සම්පසාදතං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතකතං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුභං උපසම්පජ්ජ විහරති. පිතියා ව විරහා උපෙකකකො ව විහරති සතො ව සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙත පටිසංවේදෙති යං තං අරියා ආවිකකන්ති 'උපෙකකකො සතිමා සුඛවිහාරී'ති තතියං කුභං උපසම්පජ්ජ විහරති. සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බේව සොමනස්ස-දෙමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙකකාසනිපාරිසුද්ධිං වතුන්ථං කුභං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමාති පඤ්ච සෙබ්බලාති උපනිස්සාය විහරති: සද්ධාබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං විරියබලං පඤ්ඤබලං. තස්සිමාති පඤ්චිත්ථියාති මුද්දති පාතුභවන්ති: සද්ධිත්ථියං විරිසිත්ථියං සතිත්ථියං සමාධිත්ථියං පඤ්ඤිත්ථියං. සො ඉමෙසං පඤ්චන්තං ඉත්ථියානං මුද්දන්තා දකුභං ආතන්තරියං පාපුණාති ආසවානං ඛයාය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සුඛාපට්ඨද දකුභික්ඛාද.

කතමා ව භික්ඛවෙ සුඛාපට්ඨද ඛිප්පාභික්ඛාද? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිදේව භාමෙහි විවිදේව අකුසලෙහි ධමමෙහි සවිතකතං සවිචාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුභං උපසම්පජ්ජ විහරති -පෙ- දුතියං කුභං. -පෙ- තතියං කුභං -පෙ- වතුන්ථං කුභං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමාති පඤ්ච සෙබ්බලාති උපනිස්සාය විහරති: සද්ධාබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං විරියබලං පඤ්ඤබලං. තස්සිමාති පඤ්චිත්ථියාති අධිමත්තාති පාතුභවන්ති: සද්ධිත්ථියං විරිසිත්ථියං සතිත්ථියං සමාධිත්ථියං පඤ්ඤිත්ථියං. සො ඉමෙසං පඤ්චන්තං ඉත්ථියානං අධිමත්තන්තා ඛිප්පං ආතන්තරියං පාපුණාති ආසවානං ඛයාය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සුඛාපට්ඨද ඛිප්පාභික්ඛාද.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ වතස්සො පට්ඨති.

මහණෙනි, දුක්ඛාපටිපදා ඛිප්පාභිඤ්ඤා නම් කවර? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ කයෙහි අශ්‍රතයන් නුවණින් දක්නාසුලු වූයේ, අතරෙහි පිළිකුල් සංඥා ඇත්තේ, සම්මොච්ඡි උකට්ඨි සංඥා ඇත්තේ, සම්මංසකාරයන් විෂයයෙහි අතිතය නුවණින් බලනසුලු වූයේ වෙසෙයි. ඔහුගේ සිත්හි මරණසංඥාව මොනොවට එළඹ සිටියේ වෙයි. හේ ශ්‍රද්ධාබල ය, ත්‍රිබල ය, අපත්‍රපාබල ය, වීර්යබල ය, ප්‍රඥබල ය දැයි මේ පඤ්ච ඥාණබලයන් ඇසුරු කොට වෙසෙයි. ඔහුට ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රිය ය, විශේෂීන්ද්‍රිය ය, සමානීන්ද්‍රිය ය, සමාධීන්ද්‍රිය ය ප්‍රඥෙන්ද්‍රිය ය යන මේ පඤ්චන්ද්‍රියයෝ අධිමාත්‍ර වූවාහු පහළ වෙති. හේ මේ පඤ්චන්ද්‍රියයන්ගේ අධිමාත්‍රතායෙන් ආසුචක්‍ෂය පිණිස ආතනතරික-මාගීසමාධියට ශීඝ්‍ර ව පැමිණේ. මහණෙනි, මේ දුක්ඛාපටිපදා ඛිප්පාභිඤ්ඤා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සුඛාපටිපදා දක්ඛාභිඤ්ඤා නම් කවර? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල් දහමින් වෙන් ව ම විතනී සතිත වූ විවාර සතිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීති හා සුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. විතනීවිවාරයන්ගේ ව්‍යාපෘතියෙන් ආධ්‍යාතමයෙහි පැහැදීම ඇති සිතෙහි එකඟව ඇති විතනී රහිත වූ විවාර රහිත වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. ප්‍රීතියෙන් ද විරහයෙන් උපෙක්‍ෂා ඇත්තේ සමානිමත් වූයේ සමාසක් ප්‍රඥ ඇත්තේ වෙසෙයි. කයින් සුව ද විදිසි. 'උපෙක්‍ෂා ඇතිගේ සමානිමත් වූයේ සුඛවිහාරයෙකි' යි ආයාසීයෝ යම් ඒ පුතුලකු පවසත් ද, ඒ තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. සුඛයාගේ ප්‍රභාණයෙන් ද දුඃඛයාගේ ප්‍රභාණයෙන් ද කාල ම සොම්නස්දොම්නස් දෙක නැතිවී යාමෙන් අදුඃඛ වූ අසුඛ වූ උපෙක්‍ෂාවිසින් කළ සමානිපාරිසුද්ධි ඇති චතුර්ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. හේ මේ ශ්‍රද්ධාබල, ත්‍රිබල, අපත්‍රපාබල, වීර්යබල, ප්‍රඥබල දැයි පඤ්ච ඥාණබලයන් ඇසුරු කොට වෙසෙයි. ඔහුට ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රිය ය, විශේෂීන්ද්‍රිය ය, සමානීන්ද්‍රිය ය, සමාධීන්ද්‍රිය ය, ප්‍රඥෙන්ද්‍රිය ය යන මේ පඤ්චන්ද්‍රියයෝ මාදු වූවාහු පහළ වෙත්. හේ මේ පඤ්චන්ද්‍රිය-යන්ගේ මාදුභාවයෙන් ආසුචක්‍ෂය පිණිස ආතනතරික මාගීසමාධියට ලැබී ව පැමිණේ මහණෙනි, මේ සුඛාපටිපදා දක්ඛාභිඤ්ඤා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සුඛාපටිපදා ඛිප්පාභිඤ්ඤා නම් කවර? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල්දහමින් වෙන් ව ම සවිතනී වූ සවිවාර වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීති හා සුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. ද්විතීයධ්‍යානයට...තෘතීයධ්‍යානයට...චතුර්ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. හේ සද්ධාබල, හිරිබල, ඔහතපපබල, විරියබල, පඤ්ඤාබල යන මේ පඤ්ච ඥාණබලයන් ඇසුරු කොට වෙසේ. ඔහුට සද්ධිඤ්ඤා, විරිඤ්ඤා, සතිඤ්ඤා, සමාධිඤ්ඤා, පඤ්ඤාදීන්ද්‍රිය යන මේ පඤ්චන්ද්‍රියයෝ අධිමාත්‍ර ව පහළ වෙත්. හේ මේ පඤ්චන්ද්‍රියයන්ගේ අධිමාත්‍රතායෙන් ආසුචක්‍ෂය පිණිස ආතනතරික මාගීසමාධියට ශීඝ්‍ර ව පැමිණේ. මහණෙනි, මේ සුඛාපටිපදා ඛිප්පාභිඤ්ඤා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රතිපදාවෝ වෙති.

4. 4. 2. 4.

[චතුක්කපටිපදසුභතං]

14. චතස්සො, ඉමා භික්ඛවෙ පටිපදා, කතමා චතස්සො ?

අකඛමා පටිපදා, ඛමා පටිපදා, දමා පටිපදා, සමා පටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අකඛමා පටිපදා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො අකෙකාසනතං පට්ඨකෙකාසති. රොසනතං පටිරොසති. භණ්ඩනතං පටිභණ්ඩති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අකඛමා පටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ ඛමා පටිපදා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො අකෙකාසනතං න පට්ඨකෙකාසති. රොසනතං න පටිරොසති. භණ්ඩනතං න පටිභණ්ඩති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ඛමා පටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ දමා පටිපදා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුතා රූපං දිස්වා න නිමිත්තභාවානි භොති, තානුබ්බසඤ්ඤානගාති. යථාධිකරණමේතං චක්ඛුඤ්ඤං අසංවුතං විහරනතං අභිජ්ඣා දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසව්‍යවේයස්සං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රකඛති චක්ඛුඤ්ඤං, චක්ඛුඤ්ඤෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සඤ්ඤා පුට්ඨා -පෙ- සාණෙන ගඤ්ඤං සාධිතා-පෙ- ජ්වහාය රසං සාධිතා-පෙ-කායෙන ඵොට්ඨබ්බං පුඤ්ඤා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභාවානි භොති, තානුබ්බසඤ්ඤානගාති. යථාධිකරණමේතං මනිඤ්ඤං අසංවුතං විහරනතං අභිජ්ඣා දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනාසව්‍යවේයස්සං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රකඛති මනිඤ්ඤං, මනිඤ්ඤෙ සංවරං ආපජ්ජති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ දමා පටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ සමා පටිපදා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමචිතකකං තාධිවාසෙති පජ්ඣති විනොදෙති සමෙති බ්‍යන්තීකරොති අතභාවං ගමෙති. උප්පන්නං බ්‍යාපාදචිතකකං -පෙ- උප්පන්නං විහිංසා-චිතකකං -පෙ- උප්පනනුප්පන්නෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ තාධිවාසෙති පජ්ඣති විනොදෙති සමෙති බ්‍යන්තීකරොති අතභාවං ගමෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සමා පටිපදා.

ඉමා බො භික්ඛවෙ චතස්සො පටිපදාති.

4. 4. 2. 4.

[සිවුවැනි ප්‍රතිපද සූත්‍රය]

14. මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපදවෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

අනඛවාසතා (නො ඉවසීම්) සංකිංසාන අකංමා පටිපදා ය, අඛවාසතා (ඉවසීම්) සංකිංසාන ඛමා පටිපදා ය, (ඉන්ද්‍රියදම්භ සංකිංසාන) දමා පටිපදා ය, (අකුශලචිතකීයන්ගේ ව්‍යපශම සංකිංසාන) සමා පටිපදා යි.

මහණෙනි, අකංමා පටිපදා නම් කවර යත්: මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආක්‍රොෂ කරන්නහුට පෙරළා ආක්‍රොෂ කෙරෙයි. ඝටින්නහුට පෙරළා ඝටියි. පහර දෙන්නහුට පෙරළා පහර දෙයි. මහණෙනි, මේ අකංමා පටිපදා නමු.

මහණෙනි, ඛමා පටිපදා නම් කවර? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආක්‍රොෂ කරන්නහුට වටාලා ආක්‍රොෂ නො කෙරෙයි. ඝටින්නහුට වටාලා නො ඝටියි. පහර දෙන්නහුට වටාලා නො ම පහර දෙයි. මහණෙනි, මේ ඛමා පටිපදා නමු.

මහණෙනි, දමා පටිපදා නම් කවර? මහණෙනි, මෙසත්තෙහි මහණෙක් ඇසින් රු දෑක නිමිත්තග්‍රාහී නො වෙයි. අනුව්‍යඤ්ඤානග්‍රාහී නො ද වෙයි. යම් හෙයෙකින් චක්‍ෂුරින්ද්‍රිය අසංවෘත කොට වසන තෙල මහණහු අභිධ්‍යා දෞමනස සංකිංසාන ලමු දහම්හු ලුහුබැඳ එද්ද, එහි සංවරය පිණිස පිළිපදී. චක්‍ෂුරින්ද්‍රිය රකියි. චක්‍ෂුරින්ද්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. කණින් ශබ්ද අසා ... නැඟැයෙත් ගඳ අසා ... දිවෙත් රස විඳ ... කයින් පහස පැහැසැ ... සිහින් දහම් දෑහ නිමිත්තග්‍රාහී නො වේ. අනුව්‍යඤ්ඤානග්‍රාහී නො ද වේ. යම් හෙයෙකින් මනින්ද්‍රියය අසංවෘත කොට වසන තෙල මහණහු අභිධ්‍යා දෞමනස සංකිංසාන ලමු දහම්හු ලුහුබැඳ එද්ද, එහි සංවරය පිණිස පිළිපදී. මනින්ද්‍රියය රක්තේ මනින්ද්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. මහණෙනි, මේ දමා පටිපදා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමා පටිපදා නම් කවර? මහණෙනි, මෙසත්තෙහි මහණෙක් උපන් කාමචිතකී සිත්හි නො වසවයි, දුරු කෙරේ, බැහැර කෙරේ, සමනය කෙරේ, පිරිසිදු ලයි, අභාවයට පමුණුව යි. උපන් ව්‍යාපාද-චිතකීය ... උපන් විහිංසාචිතකීය ... උපනුපත් ලමු අකුසලදහම් සිත්හි නො වසවයි, දුරු කෙරේ, බැහැර කෙරේ, සමනය කෙරේ, විතොත්ත කෙරේ, අතභාවයට පමුණුවයි. 'මහණෙනි, මේ සමා පටිපදා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රතිපදවෝ යි.

4. 4. 2. 5.

[පඤ්චමපටිපදසුත්තං]

15. වතඥො ඉමා භික්ඛවෙ පටිපදා. කතමා වතඥො? අකඛමා පටිපදා, බමා පටිපදා, දමා පටිපදා, සමා පටිපදා.

කතමා ව භික්ඛවෙ අකඛමා පටිපදා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අකඛමො තොති සීතඤ්ඤා උණඤ්ඤා ජ්ඣායාය පිපාසාය ඛංසමෙකසවාතාතප-සිරිංසපසමඵසානං. දුරාහතානං දුරාගතානං වචනපථානං, උප්පන්නානං සාරීරිකානං වෙදනානං දුක්ඛානං තිබ්බානං බරානං කට්ඨකානං අසාතානං අමනාපානං පාණහරානං අනඛිවාසිකජාතිකො හොති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ අකඛමා පටිපදා.

කතමා ව භික්ඛවෙ බමා පටිපදා? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, බමො හොති සීතඤ්ඤා උණඤ්ඤා -පෙ- අඛිවාසිකජාතිකො හොති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ බමා පටිපදා.

කතමා ව භික්ඛවෙ දමා පටිපදා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වක්ඛුතා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාති හොති -පෙ- සොදෙත සද්දං සුචො -පෙ- ඝාණෙන ගන්ධං ඝායිත්වා -පෙ- ජ්වහාය රසං සායිත්වා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං චුසිත්වා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාති හොති තානුබ්බාසඤ්ඤා නග්ගාති. යථාධිකරණමෙතං මනිඤ්ඤං අනංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනඤ්ඤා පාපකා අභුසලා ධම්මා අනායාසවෙයංසු තඤ්ඤා සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනිඤ්ඤං. මනිඤ්ඤෙ සංවරං ආපජ්ජති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ දමා පටිපදා.

කතමා ව භික්ඛවෙ සමා පටිපදා? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමෙවනකකං තාඛිවාසෙති පජ්ඣති විනොදෙති සමෙති බ්‍යන්තිකරොති අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං බ්‍යාපාදවිතකකං -පෙ- උප්පන්නං විහිංසා-විතකකං -පෙ- උප්පනනුප්පනෙන පාපකෙ අභුසලෙ ධම්මෙ තාඛිවාසෙති පජ්ඣති විනොදෙති සමෙති බ්‍යන්තිකරොති අනභාවං ගමෙති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ සමා පටිපදා.

ඉමා බො භික්ඛවෙ වතඥො පටිපදාති.

4. 4. 2. 6.

[ඡට්ඨපටිපදසුත්තං]

16. වතඥො ඉමා භික්ඛවෙ පටිපදා. කතමා වතඥො?

දුක්ඛාපටිපදා දකුභිඤ්ඤා, දුක්ඛාපටිපදා ඛිප්පාභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපදා දකුභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපදා ඛිප්පාභිඤ්ඤා.

4. 4. 2. 5.

[පස්වැනි ප්‍රතිපද සූත්‍රය]

15. මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපදවෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

අතඛමා පටිපදා ය, ඛමා පටිපදා ය, දමා පටිපදා ය, සමා පටිපදා යි.

මහණෙනි, අතඛමා පටිපදා නම් කවර? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ගීත උෂණ බඩසය පවස මැයි මදුරු වා අවි දිග්දහා යන මුත්තේ පහස් නොඉවසන්නේ වෙයි. නපුරු කොට බිණු නපුරු කොට පැමිණී වචනයන් ද, දුක් වූ නිවු වූ බර වූ කටුක වූ අමධුර වූ අමනාප වූ ප්‍රාණහර වූ ශරීරසන්නිහිත වෙදතාවන් නොඉවසන සැහැවි ඇතියෝ වෙයි. මහණෙනි, මේ අතඛමා පටිපදා ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ඛමා පටිපදා නම් කවර? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ගීතය උෂ්ණය ඉවසන්නේ වෙයි. ... ඉවසන සැහැවි ඇතියෝ වෙයි. මහණෙනි, මේ ඛමා පටිපදා ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දමා පටිපදා නම් කවර? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණෙක් ඇසින් රු දෑක නිමිති නොගන්නාහුලු වෙයි...කණින් ශබ්ද අසා .. නැහැයෙන් ගඳ අසා ... දිවිත් රස විඳ ... කයින් පහස වැද .. සිතින් දහම් දහා නිමිති නොගන්නාහුලු වෙයි. අනුවසඤ්ඤා නොගන්නා-සුලු වෙයි. යම් හෙයකින් මනින්ද්‍රියය අසංවෘත කොට වසන තෙල මහණහු අභිධ්‍යාදොමිතස සංඛ්‍යාත පාපක අකුශලබ්‍රමයෝ ලුහුබැඳ ගණින් ද, එහි සංවරය පිණිස පිළිපදී. මනින්ද්‍රියය රක්තේ මනින්ද්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. මහණෙනි, මේ දමා පටිපදා ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමා පටිපදා නම් කවර? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණෙක් උපන් කාමවිතකී නො ඉවසයි, දුරු කෙරේ, විනොදනය කෙරේ, සංගිලුවයි, පිරිසිදුවයි, අතභාවයට පමුණුවයි. උපන් ව්‍යාපාද විතකී ... උපන් විහිංසාවිතකී .. උපතුවන් ලබු අකුසල දහම් නො ඉවසයි, දුරු කෙරේ, බැහැර කෙරේ, සංගිලුවයි, විහතානත කෙරේයි, අභාවයට යවයි. මහණෙනි, මේ සමා පටිපදා ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රතිපද වෝ යි.

4. 4. 2. 6.

[සවැනි ප්‍රතිපද සූත්‍රය]

16. මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපදවෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

දුක් වූ ප්‍රතිපද ඇති ලැයි වූ අභිඤ්ඤා ඇති එකෙක, දුක් වූ ප්‍රතිපද ඇති ඡිත්‍ර වූ අභිඤ්ඤා ඇති එකෙක, සුඛ වූ ප්‍රතිපද ඇති ලැයි අභිඤ්ඤා ඇති එකෙක, සුඛ ප්‍රතිපද ඇති ඡිත්‍ර වූ අභිඤ්ඤා ඇති එකෙක.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යායං පටිපදා දුක්ඛා දැකාභිඤ්ඤා, අයං භික්ඛවෙ පටිපදා උභයෙතෙව භිතා අක්ඛායති. යමපායං පටිපදා දුක්ඛා, ඉමිතාපයං භිතා අක්ඛායති. යමපායං පටිපදා දැකා, ඉමිතාපයං භිතා අක්ඛායති. අයං භික්ඛවෙ පටිපදා උභයෙතෙව භිතා අක්ඛායති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යායං පටිපදා දුක්ඛා බිප්පාභිඤ්ඤා, අයං භික්ඛවෙ පටිපදා දුක්ඛතා භිතා අක්ඛායති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යායං පටිපදා සුඛා දැකාභිඤ්ඤා, අයං භික්ඛවෙ පටිපදා දැකිතා භිතා අක්ඛායති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යායං පටිපදා සුඛා බිප්පාභිඤ්ඤා, අයං භික්ඛවෙ පටිපදා උභයෙතෙව පණීතා අක්ඛායති. යමපායං පටිපදා සුඛා, ඉමිතාපයං පණීතා අක්ඛායති. යමපායං පටිපදා බිප්පා, ඉමිතාපයං පණීතා අක්ඛායති. අයං භික්ඛවෙ පටිපදා උභයෙතෙව පණීතා අක්ඛායති.

ඉමා බො භික්ඛවෙ වතස්සො පටිපදාති.

4. 4. 2. 7.

[මොග්ගල්ලානපටිපදසුත්තං]

17. අථ බො ආයස්මා සාරිපුත්තො යෙනායස්මා මහාමොග්ගල්ලානො තෙත්‍රපසඛකම්. උපසඛකම්චා ආයස්මතා මහාමොග්ගල්ලානෙන සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං චිතිසාරෙචා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො බො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තං මහා-මොග්ගල්ලානං එතදවොච:

වතස්සො ඉමා ආට්ඨසො මොග්ගල්ලාන පටිපදා. කතමා වතස්සො ?

දුක්ඛාපටිපදා දැකාභිඤ්ඤා, දුක්ඛාපටිපදා බිප්පාභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපදා දැකාභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපදා බිප්පාභිඤ්ඤා. ඉමා බො ආට්ඨසො වතස්සො පටිපදා.

ඉමායං ආට්ඨසො වතස්සන්තං පටිපදානං කතමං තෙ පටිපදං ආගමම ආසවෙහි විතතං විමුක්තන්ති?

වතස්සො ඉමා ආට්ඨසො සාරිපුත්ත පටිපදා. කතමා වතස්සො?

දුක්ඛාපටිපදා දැකාභිඤ්ඤා, දුක්ඛාපටිපදා බිප්පාභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපදා දැකාභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපදා බිප්පාභිඤ්ඤා. ඉමා බො ආට්ඨසො වතස්සො පටිපදා.

ඉමායං ආට්ඨසො වතස්සන්තං පටිපදානං යායං පටිපදා දුක්ඛා බිප්පා-භිඤ්ඤා, ඉමං මෙ පටිපදං ආගමම අනුපාදාය ආසවෙහි විතතං විමුක්තන්ති.

මහණෙනි, එහි ලා යම් මේ දුක් වූ දැඩිභාවය වූ ප්‍රතිපදාවක් වේ ද, මේ ප්‍රතිපදාව දෙපසින් ම හිත ය යි කියනු ලැබේ. යම් මේ ප්‍රතිපදාවක් දුක් වේ ද, මෙයින්ද මේ ප්‍රතිපදාව හිත ය යි කියනු ලැබේ යම් මේ ප්‍රතිපදාවක් දැඩිභාවය වේ ද, මෙයින්ද මේ ප්‍රතිපදාව හිත ය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපදාව මෙසේ දෙපසින් ම හිත ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, එහි ලා දුක් වූ ඤාප්තිය වූ යම් මේ ප්‍රතිපදාවක් ඇද් ද, මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපදාව දුක් බැවින් හිත ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, එහි ලා සුව වූ දැඩිභාවය වූ යම් මේ ප්‍රතිපදාවක් ඇද් ද, මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපදාව දැඩි බැවින් හිත ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, එහි ලා සුව වූ ඤාප්තිය වූ යම් මේ ප්‍රතිපදාවක් වේ ද, මේ ප්‍රතිපදාව දෙපසින් ම ප්‍රණීතය යි කියනු ලැබේ. යම් මේ ප්‍රතිපදාවක් සුව වේ ද, මෙයින්ද මේ ප්‍රතිපදාව ප්‍රණීත ය යි කියනු ලැබේ. යම් මේ ප්‍රතිපදාවක් ඤාප්තිය වේ ද මෙයින්ද මේ ප්‍රතිපදාව ප්‍රණීත ය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මෙසේ මේ ප්‍රතිපදාව දෙපසින් ම ප්‍රණීත ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර ප්‍රතිපදාවෝ යි.

4. 4 2. 7.

[මොගලලාභපටිපදා සූත්‍රය]

17. එසඳ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් මහවුගලන් තෙරණුවන් කරා එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් මහවුගලන් තෙරණුවන් හා සතුටු වූහ සතුටට හේතු වූ සමරණීය වූ කපා කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්න. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් මහවුගලන් තෙරණුවන්ට තෙල කීහ:

ඇවැත් බුලලනෙනි, මේ ප්‍රතිපදාවෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

දුක්ඛාපට්ඨද දැඩිභාවය ය, දුක්ඛාපට්ඨද බිප්පාභිඤ්ඤා ය, සුඛාපට්ඨද දැඩිභාවය ය, සුඛාපට්ඨද බිප්පාභිඤ්ඤා යි. ඇවැත්නි, මේ සතර ප්‍රතිපදාවෝ යි.

ඇවැත්නි, මේ සතර ප්‍රතිපදාවන් අතුරෙන් කවර ප්‍රතිපදාවකට පැමිණ නොපහේ සිත උපාදාන විසින් නොගෙන ආසුචයන් කෙරෙන් මිදිනි ද?

ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, මේ ප්‍රතිපදාවෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

දුක්ඛාපට්ඨද දැඩිභාවය ය, දුක්ඛාපට්ඨද බිප්පාභිඤ්ඤා ය, සුඛාපට්ඨද දැඩිභාවය ය, සුඛාපට්ඨද බිප්පාභිඤ්ඤා යි. ඇවැත්නි, මේ සතර ප්‍රතිපදාවෝ යි.

ඇවැත්නි, මේ සතර ප්‍රතිපදාවන් අතුරෙන් නොසරස්ව ප්‍රතිවේධ ගන්තා යම් මේ දුක් වූ ප්‍රතිපදාවක් වේ ද, ඤාප්තිය මේ ප්‍රතිපදාවට පැමිණ මාගේ සිත උපාදාන විසින් නොගෙන ආසුචයන් කෙරෙන් මිදින.

4. 4. 2. 8.

[සාරිපුත්තපටිපදසුත්තං]

18. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්භා ආයස්මතා සාරිපුත්තෙන සද්ධං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං චිතීසාරෙභා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච:

වතස්සො ඉමා ආට්ඨසො සාරිපුත්ත පටිපදා. කතමා වතස්සො:

දුක්ඛාපටිපදා දකුභිඤ්ඤා, දුක්ඛාපටිපදා ඛිප්පාභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපදා දකුභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපදා ඛිප්පාභිඤ්ඤා. ඉමා ඛො ආට්ඨසො සාරිපුත්ත වතස්සො පටිපදා

ඉමාසං ඛො ආට්ඨසො වතස්සන්තං පටිපදාතං කතමං තෙ පටිපදං ආගමම අනුපාදාය ආසවෙඤ්චිත්තං විමුත්තන්ති?

වතස්සො ඉමා ආට්ඨසො මොග්ගල්ලාන පටිපදා. කතමා වතස්සො:

දුක්ඛාපටිපදා දකුභිඤ්ඤා, දුක්ඛාපටිපදා ඛිප්පාභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපදා දකුභිඤ්ඤා, සුඛාපටිපදා ඛිප්පාභිඤ්ඤා. ඉමා ඛො ආට්ඨසො වතස්සො පටිපදා.

ඉමාසං ඛො ආට්ඨසො වතස්සන්තං පටිපදාතං යායං පටිපදා සුඛා ඛිප්පාභිඤ්ඤා. ඉමං මෙ පටිපදං ආගමම අනුපාදාය ආසවෙභි චිත්තං විමුත්තන්ති.

4. 4. 2. 9.

[කිලෙසපටිනිබ්බානසුත්තං]

19. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වත්තාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො දිට්ඨොව ධම්මෙ සසඬ්ඛාරපරිනිබ්බාසි හොති. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො කායස්ස හෙද සසඬ්ඛාර-පරිනිබ්බාසි හොති. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො දිට්ඨොව ධම්මෙ අසඬ්ඛාරපරිනිබ්බාසි හොති. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චා පුග්ගලො කායස්ස හෙද අසඬ්ඛාරපරිනිබ්බාසි හොති.

4. 4. 2. 8.

[සාර්වත්‍රිකපරිපදා සූත්‍රය]

18. එසඳු ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සාර්වත්‍රික තෙරණුවන් කර එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමත් සාර්වත්‍රික තෙරණුවන් හා සතුටු වූහ. සම්මොදනයට හේතු වූ සාරාංශීය වූ කථාව නිවො එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සාර්වත්‍රික තෙරණුවන්ට තෙල නිහ:

ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, මේ ප්‍රතිපදාවෝ සතර දෙනෙක. කවර සතර දෙනෙක යත්:

දුක්ඛා පටිපදා දකුණු භික්ඛු ය, දුක්ඛා පටිපදා ඛිප්පා භික්ඛු ය, සුඛා පටිපදා දකුණු භික්ඛු ය, සුඛා පටිපදා ඛිප්පා භික්ඛු ය. ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, මේ සතර ප්‍රතිපදාවෝ යි.

ඇවැත්නි, මේ සතර ප්‍රතිපදාවන් අතුරෙන් කවර ප්‍රතිපදාවකට පාමිණි කොපණේ සිත උපාදාන විසින් තො ගෙන ආසුචයන් කෙරෙන් මිදිනි ද?

ඇවැත් මෞද්ගලියායනෙයෙනි, මේ ප්‍රතිපදාවෝ සතර දෙනෙක. කවර සතර දෙනෙක යත්:

දුක්ඛා පටිපදා දකුණු භික්ඛු ය, දුක්ඛා පටිපදා ඛිප්පා භික්ඛු ය, සුඛා පටිපදා දකුණු භික්ඛු ය, සුඛා පටිපදා ඛිප්පා භික්ඛු ය. ඇවැත්නි, මේ සතර ප්‍රතිපදාවෝ යි.

ඇවැත්නි, මේ සතර ප්‍රතිපදාවන් අතුරෙන් යම් එ ප්‍රතිපදාවක් සුඛ වේ ද, කම්ප්‍රාභිඤ වේ ද, මේ ප්‍රතිපදාවට පාමිණි මාගේ සිත උපාදාන, විසින් තො ගෙන ආසුචයන් කෙරෙන් මිදින.

4. 4. 2. 9

[කිංකර පරිනිබ්බානසූත්‍රය]

19. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමානෙහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මෙලොවිහි ම සසඛාර-පරිනිබ්බායී වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කායභේදයෙන් මතුයෙහි සසඛාරපරිනිබ්බායී වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මෙලොවිහි ම අසඛාරපරිනිබ්බායී වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කායභේදයෙන් මතුයෙහි අසඛාරපරිනිබ්බායී වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කථංඤා භික්ඛවෙ පුග්ගලො දිට්ඨංච ධම්මෙ සසඤ්ඤාපරිනිබ්බායී හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අසුභානුපසයි කායෙ විහරති. ආරාමෙ පටිකකුල-සඤ්ඤා, සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා.¹ සබ්බසඤ්ඤාපරිනිබ්බායී අනිච්චානුපසයි. මරණසඤ්ඤා බො පහස්ස අප්ඤ්ඤානං සුපට්ඨිතා හොති. සො ඉමාති පඤ්ඤාසෙවබ්බාති උපනිස්සාය විහරති: සද්ධාබලං හිරිබලං ඉත්තප්පබලං විරියබලං පඤ්ඤාබලං. තස්සිමාති පඤ්ඤානුයාති අධිත්තතාති පාතුභවනති: සද්ධිත්තියං විරිසිත්තියං සතිත්තියං සමාධිත්තියං පඤ්ඤාත්තියං. සො ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉත්තියානං අධිමත්තතානා දිට්ඨංච ධම්මෙ සසඤ්ඤාපරිනිබ්බායී හොති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො දිට්ඨංච ධම්මෙ සසඤ්ඤාපරිනිබ්බායී හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ පුග්ගලො කායස්ස හෙද සසඤ්ඤාපරිනිබ්බායී හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අසුභානුපසයි කායෙ විහරති. ආරාමෙ පටිකකුල-සඤ්ඤා, සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා සබ්බසඤ්ඤාපරිනිබ්බායී අනිච්චානුපසයි. මරණසඤ්ඤා බො පහස්ස අප්ඤ්ඤානං සුපට්ඨිතා හොති. සො ඉමාති පඤ්ඤා-සෙවබ්බාති උපනිස්සාය විහරති: සද්ධාබලං හිරිබලං ඉත්තප්පබලං විරියබලං පඤ්ඤාබලං. තස්සිමාති පඤ්ඤානුයාති මුද්දති පාතුභවනති: සද්ධිත්තියං විරිසිත්තියං සතිත්තියං සමාධිත්තියං පඤ්ඤාත්තියං. සො ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉත්තියානං මුද්දතා කායස්ස හෙද සසඤ්ඤාපරිනිබ්බායී හොති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො කායස්ස හෙද සසඤ්ඤාපරිනිබ්බායී හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ පුග්ගලො දිට්ඨංච ධම්මෙ අසඤ්ඤාපරිනිබ්බායී හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිදේව භාමෙති - පෙ- චතුස්සං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමාති පඤ්ඤාසෙවබ්බාති උපනිස්සාය විහරති: සද්ධාබලං හිරිබලං ඉත්තප්පබලං විරියබලං පඤ්ඤාබලං. තස්සිමාති පඤ්ඤානුයාති අධිමත්තතාති පාතුභවනති: සද්ධිත්තියං විරිසිත්තියං සතිත්තියං සමාධිත්තියං පඤ්ඤාත්තියං. සො ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉත්තියානං අධිමත්තතානා දිට්ඨංච ධම්මෙ අසඤ්ඤාපරිනිබ්බායී හොති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො දිට්ඨංච ධම්මෙ අසඤ්ඤාපරිනිබ්බායී හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ පුග්ගලො කායස්ස හෙද අසඤ්ඤාපරිනිබ්බායී හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිදේව භාමෙති - පෙ- චතුස්සං ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමාති පඤ්ඤාසෙවබ්බාති උපනිස්සාය විහරති: සද්ධාබලං හිරිබලං ඉත්තප්පබලං විරියබලං පඤ්ඤාබලං. තස්සිමාති පඤ්ඤානුයාති මුද්දති පාතුභවනති: සද්ධිත්තියං විරිසිත්තියං සතිත්තියං සමාධිත්තියං පඤ්ඤාත්තියං. සො ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉත්තියානං මුද්දතා කායස්ස හෙද අසඤ්ඤාපරිනිබ්බායී හොති. එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො කායස්ස හෙද අසඤ්ඤාපරිනිබ්බායී හොති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ චතාරාමෙ පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකසම්මතා.

1. අනභිරතසඤ්ඤා - මරණ.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල මෙලොව ම සසඛාරපරිනිබ්බාසී වේ ද? මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ කයෙහි අශුභය නුවණින් දක්නේ ආහාරයෙහි පිළිකුල් සංඥ ඇත්තේ සියලු ලෝකයෙහි අතහීර්වකංඥ ඇත්තේ සියලු සංස්කාරයෙහි අතිත්‍යය නුවණින් දක්නාසුලු වූයේ වෙසෙයි. ඔහුගේ සිත්හි මරණ සංඥව දැනවින් එළඹ සිටිති වෙයි. හේ මේ පඤ්චසෙධබලයන් ඇසුරු කොට වෙසෙයි: ශ්‍රද්ධාබල ය, භීබල ය, අපත්‍රපාබල ය, වීර්‍යබල ය, ප්‍රඥබල ය. ඔහුට මේ පඤ්චානුස්ථයෝ අධිමාත්‍ර ව පහළුවෙන්: ශ්‍රද්ධානුස්ථය ය, වීර්‍යානුස්ථය ය, සමානුස්ථය ය, සමාධිනුස්ථය ය, ප්‍රඥානුස්ථය ය. හේ මේ පසිදුරන් අධිමාත්‍ර ව ඇතියෙන් මෙලොව ම සසඛාරපරිනිබ්බාසී වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල මෙලොව ම සසඛාරපරිනිබ්බාසී වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල කායභේදයෙන් මතුයෙහි සසඛාරපරිනිබ්බාසී වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ කයෙහි අශුභය නුවණින් දක්නාසුලු වූයේ ආහාරයෙහි පිළිකුල් යන් ඇතියේ මුළුලොව නොඇලනු සන් ඇතියේ සම්ප්‍රකාරෙහි අතිස නුවණින් දක්නාසුලු වූයේ වෙසෙයි. ඔහුට මරණභංග්‍යව සිත තුළ සුපසම්ප්‍ර වෙයි. හේ මේ පඤ්චානුස්ථයන් උපනිශ්‍රය කොට ගෙන වෙසෙයි: ශ්‍රද්ධාබල ය, භීබල ය, අපත්‍රපාබල ය, වීර්‍යබල ය, ප්‍රඥබල ය. ඔහුට මේ පඤ්චානුස්ථයෝ මෘදු ව වටහන්: ශ්‍රද්ධානුස්ථය ය, වීර්‍යානුස්ථය ය, සමානුස්ථය ය, සමාධිනුස්ථය ය, ප්‍රඥානුස්ථය ය. හේ මේ පසිදුරන්ගේ මොළොක් බැවින් කායභේදයෙන් මතුයෙහි සසඛාරපරිනිබ්බාසී වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල කායභේදයෙන් සසඛාරපරිනිබ්බාසී වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල මෙලොව ම අසඛාරපරිනිබ්බාසී වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන්ව ම ... වතුභීතිතයට පැමිණ වෙසෙයි හේ මේ පඤ්චානුස්ථයන් ඇසුරු කොට ගෙන වෙසෙයි: ශ්‍රද්ධාබල ය, භීබල ය, අපත්‍රපාබල ය, වීර්‍යබල ය, ප්‍රඥබල ය. ඔහුට මේ පඤ්චානුස්ථයෝ අධිමාත්‍ර ව පහළ වෙන්: ශ්‍රද්ධානුස්ථය ය, වීර්‍යානුස්ථය ය, සමානුස්ථය ය, සමාධිනුස්ථය ය, ප්‍රඥානුස්ථය ය. හේ මේ පසිදුරන් අධිමාත්‍ර බැවින් දිවුදූමියෙහි ම අසඛාරපරිනිබ්බාසී වේ. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ඉත්තාත්මයෙහි ම අසඛාරපරිනිබ්බාසී වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුද්ගල කායභේදයෙන් අසඛාරපරිනිබ්බාසී වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන්ව ම ... වතුභීතිතයට එළඹ වෙසෙයි. හේ මේ පඤ්චානුස්ථයන් ඇසුරු කොට ගෙන වෙසෙයි: ශ්‍රද්ධාබල ය, භීබල ය, අපත්‍රපාබල ය, වීර්‍යබල ය, ප්‍රඥබල ය. ඔහුට මේ ප්‍රඤ්චානුස්ථයෝ මෘදු ව පහළ වෙන්: ශ්‍රද්ධානුස්ථය ය, වීර්‍යානුස්ථය ය, සමානුස්ථය ය, සමාධිනුස්ථය ය, ප්‍රඥානුස්ථය ය. හේ මේ පසිදුරන් මොළොක් බැවින් කායභේදයෙන් මතුයෙහි අසඛාරපරිනිබ්බාසී වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල කායභේදයෙන් මතුයෙහි අසඛාරපරිනිබ්බාසී වෙයි.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙන ලෝකයෙහි විද්‍යාමානහ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. 4 2. 10.

[අරහත්තප්පතනිසුත්තං]

20. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දො කොසමබ්බිං විහරති ඡොඛිතාශ්මෙ. තත්‍ර ඛො ආයස්මා ආනන්දො භික්ඛු ආමනෙතසි; ආට්‍රසො භික්ඛවොති. ආට්‍රසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො ආනන්දස්ස පච්චස්සොත්ථං. ආයස්මා ආනන්දො එතදවොච:

යො හි කොචි ආට්‍රසො භික්ඛු වා භික්ඛුනී වා මම සන්තීකෙ අරහත්තප්පතනිං ව්‍යාකරෙති. සබ්බො සො වතුති මග්ගෙහි, එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙත. කතමෙහි වතුහි?

ඉධ ආට්‍රසො භික්ඛු සමථපුබ්බඛගමං විපස්සනං භාවෙති. තස්ස සමථ-පුබ්බඛගමං විපස්සනං භාවයතො මග්ගො සඤ්ජායති. සො තං මග්ගං ආසෙවති භාවෙති බහුලීකරෙති. තස්ස තං මග්ගං ආසෙවතො භාවයතො බහුලීකරොතො සඤ්ඤාප්පතා පභිසන්ති. අනුසයං ව්‍යන්තීභොන්ති.

පුත ව පරං ආට්‍රසො භික්ඛු විපස්සනාපුබ්බඛගමං සමථං භාවෙති. තස්ස විපස්සනාපුබ්බඛගමං සමථං භාවයතො මග්ගො සඤ්ජායති. සො තං මග්ගං ආසෙවති භාවෙති බහුලීකරෙති. තස්ස තං මග්ගං ආසෙවතො භාවයතො බහුලීකරොතො සඤ්ඤාප්පතා පභිසන්ති. අනුසයං ව්‍යන්තීභොන්ති.

පුත ව පරං ආට්‍රසො භික්ඛු සමථවිපස්සනං යුගතඤ්ඤා භාවෙති. තස්ස සමථවිපස්සනං යුගතඤ්ඤා භාවයතො මග්ගො සඤ්ජායති. සො තං මග්ගං ආසෙවති භාවෙති බහුලීකරෙති. තස්ස තං මග්ගං ආසෙවතො භාවයතො බහුලීකරොතො සඤ්ඤාප්පතා පභිසන්ති. අනුසයං ව්‍යන්තීභොන්ති.

පුත ව පරං ආට්‍රසො භික්ඛුතො ධම්මඤ්ඤාචරිතභාවිතං මානං භොති. සො ආට්‍රසො සමයො යන්තං විතනං අප්ඤ්ඤානංයෙව සන්තිට්ඨති සන්තිසීදති එකොදීභොති සමාබියති. තස්ස මග්ගො සඤ්ජායති. සො තං මග්ගං ආසෙවති භාවෙති බහුලීකරෙති. තස්ස තං මග්ගං ආසෙවතො භාවයතො බහුලීකරොතො සඤ්ඤාප්පතා පභිසන්ති. අනුසයං ව්‍යන්තීභොන්ති.

යො හි කොචි ආට්‍රසො භික්ඛු වා භික්ඛුනී වා මම සන්තීකෙ අරහත්තප්පතනිං ව්‍යාකරෙති, සබ්බො සො ඉමෙහි වතුති මග්ගෙහි, එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙතාති.

පටිපද්ධමග්ගො දුතියො.

4. 4. 2. 10

[අරහත්තසානති සුත්තය]

20. එක්කලෙක ආයුෂමත් අතද තෙරණුවෝ කොසැඬුනුවර ශෝඡිතාගමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂමත් අතද තෙරණුවෝ “ඇවැත් මහණෙනි” යි හිඤ්ඤා ඇමතුනු. ‘ඇවැත්ති’ යි ඒ හිඤ්ඤා ආයුෂමත් අතද තෙරණුවන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂමත් අතද තෙරණුවෝ තෙල ප්‍රකාශ කළහ:

ඇවැත්ති, යම් කිසි මහණෙක් හෝ වේවසි මෙහෙණක් හෝ වේවසි මා කෙරෙහි අභිත්තිප්‍රාප්තිය පවසා ද, ඒ හැම සතර මගින් හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා එකෙකින් හෝ වෙයි. කවර සතර මගින යත්:

ඇවැත්ති, ඡෛත්‍යෙහි මහණ සමථ පූජිතම කොට විවසුන් හවයි. සමථපූජිතම කොට විවසුන් වඩන උනුට ප්‍රථම ලෝකෝත්තර මාගීය උපදනේ ය. හේ එමග සෙවුනේ ය. වඩනේ ය. බහුල විසින් කරන්නේ ය. එමග සෙවුනා වඩනා බහුල විසින් කරණ ඔහට සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. අනුශයයෝ විගතානත වෙත්.

තවද ඇවැත්ති, මහණ විදගීතා පූජිතම කොට සමථය වඩයි. විදගීතාපූජිතම කොට සමථය වඩන උනුට මාගීය උපදී. හේ එමග සෙවුනේ ය. වඩනේ ය. බහුල විසින් කරන්නේ ය. එමග සෙවුනා වඩනා බහුල විසින් කරණ ඔහට සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. අනුශයයෝ විගතානත වෙත්.

තවද ඇවැත්ති, මහණ සමථ විදගීතා යුගතඥ කොට ගෙණ වඩයි. සමථ විදගීතා යුගතඥ කොට ගෙණ වඩන ඔහුට මාගීය උපදනේ ය. හේ එමග සෙවුනේ ය. වඩනේ ය. බහුල විසින් කරන්නේ ය. එමග සෙවුනා වඩනා බහුල විසින් කරණ ඔහට සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. අනුශයයෝ විගතානත වෙත්.

තවද ඇවැත්ති, මහණහට සමථ විදගීතා ධර්මයෙහි දනොපකෙලශ සංඛ්‍යාත උඤ්ඤාචාරයෙන් පෙළා ගත් අධිමානස වෙයි. ඇවැත්ති, යම් කලෙක ඒ විදගීතාවිසිට බැසගත් සිත ගොවර සංඛ්‍යාත ආරාමත්ම ආලම්බනයෙහි ම පිහිටා ද, සන්තිදී ද, එකඟ වේ ද, සමාසිත වේ ද, එබඳු කාලයෙක් වෙයි. ඔහුට මාගීය උපදී. හේ එමග සෙවුනේ ය. වඩනේ ය. බහුල විසින් කරන්නේ ය. එමග සෙවුනා වඩනා බහුල විසින් කරණ ඔහට සංයෝජනයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. අනුශයයෝ විගතානත වෙත්.

ඇවැත්ති, යම් කිසි මහණෙක් වේවසි මෙහෙණක් වේවසි මා කෙරෙහි අභිත්තිප්‍රාප්තිය පවසා ද, ඒ හැම මේ සතර මගින් හෝ මොවුන් අතුරෙන් එක්තරා එකෙකින් හෝ පවසත්.

ප්‍රතිපදවගීය දෙවැනි යි.

3. සංකල්පනිකවගො

4. 4. 3 1.

[සංකල්පනාසුභානං]

[සාමන්තියං]

21. කායෙ වා භික්ඛවෙ සති කායසංකල්පනානෙච්ඡ උපපජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. වාචාය වා භික්ඛවෙ සති වච්ඡසංකල්පනානෙච්ඡ උපපජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. මනෙ වා භික්ඛවෙ සති මනොසංකල්පනානෙච්ඡ උපපජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. අවිජ්ජාපච්චයා ව.

සාමං වා නං භික්ඛවෙ කායසංකාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උපපජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. පරෙ වාස්ස නං භික්ඛවෙ කායසංකාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උපපජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. සම්පජානො වා නං භික්ඛවෙ කායසංකාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උපපජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. අසම්පජානො වා නං භික්ඛවෙ කායසංකාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උපපජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං.

සාමං වා නං භික්ඛවෙ වච්ඡසංකාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උපපජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. පරෙ වාස්ස නං භික්ඛවෙ වච්ඡසංකාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උපපජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. සම්පජානො වා නං භික්ඛවෙ වච්ඡසංකාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උපපජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. අසම්පජානො වා නං භික්ඛවෙ වච්ඡසංකාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උපපජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං.

සාමං වා නං භික්ඛවෙ මනොසංකාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උපපජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. පරෙ වාස්ස නං භික්ඛවෙ මනොසංකාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උපපජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. සම්පජානො වා නං භික්ඛවෙ මනොසංකාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උපපජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. අසම්පජානො වා නං භික්ඛවෙ මනොසංකාරං අභිසංඛරෙති, යං පච්චයාස්ස නං උපපජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං.

ඉමෙසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු අවිජ්ජා අනුපතිනා. අවිජ්ජායනෙව අසසංවිරුගතිරොධා සො කායො න ගොති, යං පච්චයාස්ස නං උපපජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. සා වාචා න ගොති, යං පච්චයාස්ස නං උපපජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. සො මනො න ගොති, යං පච්චයාස්ස නං උපපජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං.

3. සංකේතනීය වර්ගය

4 4 3. 1

[සංකේතනා සූත්‍රය]

[පැවැත්වීම]

21. මහණෙනි, කායවිඤ්චනීය ඇතිවත් ම කායආරයෙහි පැවැති කුශලාකුශල සම්බන්ධ වීමෙන් සංකේතනා සේවයෙන් තමා තුළ සුව දුක් උපදනේ ය. මහණෙනි, වාග්විඤ්චනීය ඇතිවත් ම වාග්ආරයෙහි පැවැති කුශලාකුශල සංකේතනා සේවයෙන් තමා තුළ සුව දුක් උපදනේ ය. මහණෙනි, මනෝආරයෙහි පැවැති කුශලාකුශල සංකේතනා සේවයෙන් තමා තුළ සුව දුක් උපදනේ ය. අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයයෙන් ම උපදි යි.

මහණෙනි, යම්කිසි ප්‍රත්‍යය කොට ගෙන ඔහුට තමා තුළ සුව දුක් උපදනේ ද, තෙමේ ම හෝ ඒ කායසංස්කාර අභිසංස්කරණය කෙරෙයි. මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් තමා තුළ ඒ සුව දුක් ඔහුට උපදනේ ද, පරහු හෝ ඒ කායසංස්කාරය අභිසංස්කරණය කෙරෙත්. (ඔහු ලවා කරවත්.) මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් ඔහුට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, දන්තේ (කුසලාකුසල විපාක දැන) හෝ ඒ කායසංස්කාරය අභිසංස්කරණය කෙරේ. මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් ඔහුට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, නො දන්තේ හෝ ඒ කායසංස්කාරය අභිසංස්කරණය කෙරේ.

මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් ඔහුට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, තෙමේ හෝ ඒ වච්ඡංස්කාර අභිසංස්කරණය කෙරේ. මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් ඔහුට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, පරහු හෝ ඒ වච්ඡංස්කාර අභිසංස්කරණය කෙරෙත්. මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් ඔහුට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, දන්තේ හෝ ඒ වච්ඡංස්කාර අභිසංස්කරණය කෙරෙයි. මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් ඔහුට තමා තුළ ඒ සුව දුක් උපදනේ ද, නො දන්තේ හෝ ඒ වච්ඡංස්කාර අභිසංස්කරණය කෙරෙයි.

මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් ඔහුට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, තෙමේ හෝ ඒ මනසංස්කාර අභිසංස්කරණය කෙරේ. මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් ඔහුට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, පරහු හෝ ඒ මනසංස්කාර අභිසංස්කරණය කෙරෙත්. මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් ඔහුට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, දන්තේ හෝ ඒ මනසංස්කාර අභිසංස්කරණය කෙරේ. මහණෙනි, යම් කාරණයෙකින් ඔහුට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, නො දන්තේ හෝ ඒ මනසංස්කාර අභිසංස්කරණය කෙරේ.

මහණෙනි, මේ වේදනාධර්මයෙහි අවිද්‍යාව සහජාත උපනිශ්‍රය වශයෙන් ලුහුඬු ලුහු ය. යම් කාරණයෙකින් ඔහුට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, අවිද්‍යාවෙන් ම නිශ්ශෙෂ චිරගයෙන් හා නිරොධයෙන් ඒ කායවිඤ්චනීය නොවේ. යම් කාරණයෙකින් ඔහුට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, ඒ වාග්විඤ්චනීය ද නොවෙයි. යම් කාරණයෙකින් ඔහුට තමා තුළ ඒ සුවදුක් උපදනේ ද, ඒ මනෝආරය නොවේ. -

බෙතනං තං ත හොති, වජ්ඣං තං ත හොති, ආයතනං තං ත හොති, අධිකරණං තං ත හොති, යං පච්චයාස්ස තං උපපජ්ජති අජ්ඣන්තං සුඛදුක්ඛනාති.

වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ අත්තභාවපටිලාභො. කතමෙ වත්තාරො?

අජ්ඣ භික්ඛවෙ අත්තභාවපටිලාභො, යස්මිං අත්තභාවපටිලාභෙ අත්තසංඝෙවතනා කමති තො පරසංඝෙවතනා. අජ්ඣ භික්ඛවෙ අත්තභාවපටිලාභො, යස්මිං අත්තභාවපටිලාභෙ පරසංඝෙවතනා කමති තො අත්තසංඝෙවතනා. අජ්ඣ භික්ඛවෙ අත්තභාවපටිලාභො, යස්මිං අත්තභාවපටිලාභෙ අත්තසංඝෙවතනා ව කමති පරසංඝෙවතනා ව. අජ්ඣ භික්ඛවෙ අත්තභාවපටිලාභො, යස්මිං අත්තභාවපටිලාභෙ තෙව අත්තසංඝෙවතනා කමති තො පරසංඝෙවතනා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරො අත්තභාවපටිලාභාති.

එවං වුත්තෙ අයස්මිං ඝාමිපුත්තො භගවන්තං එතදවොච: ඉමස්ස බො අභං භන්තෙ භගවතා සම්බුද්ධතෙ නාසිතස්ස එවං චිත්ථාරොත අත්ථං ආජාතාමි:

තත්ත භන්තෙ අවායං අත්තභාවපටිලාභො, යස්මිං අත්තභාවපටිලාභෙ අත්තසංඝෙවතනා කමති තො පරසංඝෙවතනා. අත්තසංඝෙවතනාහෙතු තෙසං සත්තාතං තම්භා කායා වුති හොති.

තත්ත භන්තෙ අවායං අත්තභාවපටිලාභො, යස්මිං අත්තභාවපටිලාභෙ පරසංඝෙවතනා කමති තො අත්තසංඝෙවතනා. පරසංඝෙවතනාහෙතු තෙසං සත්තාතං තම්භා කායා වුති හොති.

තත්ත භන්තෙ අවායං අත්තභාවපටිලාභො, යස්මිං අත්තභාවපටිලාභෙ අත්තසංඝෙවතනා ව කමති පරසංඝෙවතනා ව අත්තසංඝෙවතනා ව පරසංඝෙවතනා ව හෙතු තෙසං සත්තාතං තම්භා කායා වුති හොති.

තත්ත භන්තෙ අවායං අත්තභාවපටිලාභො, යස්මිං අත්තභාවපටිලාභෙ තෙව අත්තසංඝෙවතනා කමති තො පරසංඝෙවතනා. කතමෙ තෙත දෙවා දට්ඨබ්බාති? “තෙවසංඝඤ්ඤාතං සංඝඤ්ඤාතං භුජගා සාරිපුත්ත දෙවා තෙත දට්ඨබ්බා”ති.

කො ණු බො භන්තෙ හෙතු කො පච්චයො යෙන මිඛෙකච්චෙ සත්තා තම්භා කායා වුතා ආගාමිතො හොනති ආගන්තාරො ඉත්ථත්තං? කො පහ භන්තෙ හෙතු කො පච්චයො යෙන මිඛෙකච්චෙ සත්තා තම්භා කායා වුතා අතාගාමිතො හොනති අතාගන්තාරො ඉත්ථත්තනාති?

ඉධ සාරිපුත්ත එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස ඔරුමාගියාති සංඝඤ්ඤාත්තාති අපභිනාති හොනති. සො දිට්ඨෙව ධම්මෙ තෙවසංඝඤ්ඤාතං සංඝඤ්ඤාතං උපසම්පජ්ජ මිහරති. සො තදස්සාදෙති. තනනිකාමෙති, තෙත ව මිත්තං ආපජ්ජති. තත්ථ සීතො තදධිමුත්තො තබ්බනුලමිනාථී. අපරිභිතො කාලං කුරුමාතො තෙවසංඝඤ්ඤාතං සංඝඤ්ඤාතං භුජගාතං දෙවාතං සභව්සතං උපපජ්ජති. සො තතො වුත්තො ආගාමි හොති ආගන්තො ඉත්ථත්තං.

යම් කාරණයෙකින් ඔහුට තමා තුළ ඒ සුවදක් උපදනේ ද, ඒ ක්ෂේත්‍රය නො වේ. ඒ වස්තුව නො වෙයි. ඒ ආයතනය නො වෙයි. ඒ අභිකරණය නො වෙයි.

මහණෙනි, මේ ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක ආත්මසංකෘතතාව මිස පරසංකෘතතාව නො පවත්නී ද, එබඳු ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක් ඇත. මහණෙනි, යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක පරසංකෘතතාව මිස ආත්මසංකෘතතාව නො පවත්නී ද, එබඳු ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක් ඇත. මහණෙනි, යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක ආත්මසංකෘතතාව හා පරසංකෘතතාව හා පවතී ද, එබඳු ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක් ඇත. මහණෙනි, යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක ආත්මසංකෘතතාව හා පරසංකෘතතාව හා නො පවත්නී ද, එබඳු ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක් ඇත. මහණෙනි, මේ ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෝ සතර දෙන ය.

මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂ්මත් සෑමියුන් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන්-වහන්සේට මෙපවත් සැළ කළහ: වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාළ මේ භාෂිතයාගේ විස්තර විසින් අතීය මෙසේ දනිමි.

වහන්ස, යම් ආත්මභාවයෙක ආත්මසංකෘතතාව මිස පරසංකෘතතාව නැද්ද, එබඳු යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක් වේ ද, ආත්මසංකෘතතා හේතුවෙන් ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ කසින් ව්‍යුතිය වෙයි.

වහන්ස, යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක පරසංකෘතතාව මිස ආත්මසංකෘතතාව නැද්ද, එබඳු යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක් වේ ද, එහි පරසංකෘතතා හේතුවෙන් ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ කසින් ව්‍යුතිය වේ.

වහන්ස, යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක ආත්මසංකෘතතාව හා පරසංකෘතතාව හා ඇද්ද, එබඳු යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක් වේ ද, එහි ආත්මසංකෘතතා හා පරසංකෘතතා හේතුවෙන් ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ කසින් ව්‍යුතිය වේ.

වහන්ස, යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක ආත්මසංකෘතතාව හෝ පරසංකෘතතාව හෝ නැද්ද, එබඳු යම් ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක් වේ ද, එසින් කවර දෙවියෝ දතයුත්තාහු වෙත් ද? “ශාරීපුත්‍රය, එසින් තෙව-සඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනුපල දෙවියෝ දතයුත්තාහ.”

වහන්ස, යම් හෙයෙකින් මෙලොව ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් ඒ කසින් ව්‍යුතව එතසුලු වෙත් ද, මේ බවට (මේ කාමාවචර පඤ්ඤාසංකාමිකාවයට) එත් ද, ඊට හෙතු කවරේ ය, ප්‍රත්‍යය කවරේ ය? වහන්ස, මෙලොව ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් ඒ කසින් ව්‍යුතව නො එතසුලු වෙත් ද, මේ බවට නො පැමිණෙන සැහැවි ඇති වෙත් ද, ඊට හේතු කවරේ ය, ඊට ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

ශාරීපුත්‍රය, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකුට ඔරමනාභීය සංයෝජනයෝ අප්‍රභිණ වෙත්. හේ දිවුදුම්යෙහි ම තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනවට එළඹ වෙසෙයි. හේ ඒ ආයුධ ද කෙරෙයි. ඒ කාමාභී වෙයි. එසින් ප්‍රීතියට පැමිණෙයි. එහි සිටියේ එහි අභිමුක්ත වූයේ ඒ ධ්‍යානයෙන් බහුල විසින් විහරණ ඇත්තේ නො පිරිහුනේ කල්‍යාණික කර්මත් තේවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනුපල දෙවියන්ගේ සහභාවයට පැමිණේ. හේ එසින් ව්‍යුත වූයේ එතසුලු වූයේ මේ පඤ්ඤාසංකාමිකාවයට එළඹෙන සැ හැවි ඇත්තේ වෙයි.

ඉධ පත සාරිපුත්ත එකච්ඡය පුගලයා ඔරමහාගියානි සංඤ්ඤාජනානි පභිතාති හොනති. සො දිට්ඨො ධම්මෙ තෙවසංඤ්ඤාතාසංඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො තදස්සාදෙති. තනනිකාමෙති. තෙන ච චිතනිං ආපජ්ජති. තස්ස ධ්වං තදිඛිමුත්තො තබ්බහුලවිහාරි අපරිභිතො කාලං-කුරුමානො තෙවසංඤ්ඤාතාසංඤ්ඤායතනුපගාතං දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජති. සො නතො චුතො අනාගාමී හොති අනාගන්තො ඉත්තනං.

අයං බො සාරිපුත්ත හෙතු අයං පච්චයො, යෙන මිඛෙකච්චෙ සත්තා නම්මා කායා චුතා ආගාමිනො හොනති ආගන්තායෙ ඉත්තනං. අයං පත සාරිපුත්ත හෙතු අයං පච්චයො, යෙන මිඛෙකච්චෙ සත්තා තම්මා කායා චුතා අනාගාමිනො හොනති අනාගන්තායෙ ඉත්තනන්ති.

4. 4. 3. 2

[ඤාපිපුත්ත - පටිසම්භිද්දසුත්තං]

22. තත්‍ර බො ආයස්මා ඤාපිපුත්තො භික්ඛු ආම්නෙතසි, ආචුසො භික්ඛවොති. ආචුසොති බො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චයොසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

අභිමාසුපසම්පන්නෙත මෙ ආචුසො අත්ථපටිසම්භිද්ද සච්ඡිකතා ඔඨිසො ව්‍යඤ්ඤාතසො. තම්මං අනෙකපරියායෙන ආචික්ඛාමි දෙසෙමි පඤ්ඤාපෙමි පට්ඨපෙමි විවරුමි විහජාමි උත්තානී කරොමි. යස්ස බො පතස්ස කඛ්ඛා වා විමති වා සො මං පඤ්ඤාත, අහං වෙය්‍යා කරණෙන. සම්මුඛිභූතො නො සත්ථා, යො නො ධම්මාතං සුකුසලො.

අභිමාසුපසම්පන්නෙත මෙ ආචුසො ධම්මපටිසම්භිද්ද සච්ඡිකතා ඔඨිසො ව්‍යඤ්ඤාතසො, තම්මං අනෙකපරියායෙන ආචික්ඛාමි දෙසෙමි පඤ්ඤාපෙමි පට්ඨපෙමි විවරුමි විහජාමි උත්තානී කරොමි. යස්ස බො පතස්ස කඛ්ඛා වා විමති වා සො මං පඤ්ඤාත, අහං වෙය්‍යා කරණෙන. සම්මුඛිභූතො නො සත්ථා, යො නො ධම්මාතං සුකුසලොති.

අභිමාසුපසම්පන්නෙත මෙ ආචුසො නිරුත්තිපටිසම්භිද්ද සච්ඡිකතා ඔඨිසො ව්‍යඤ්ඤාතසො. තම්මං අනෙකපරියායෙන ආචික්ඛාමි දෙසෙමි පඤ්ඤාපෙමි පට්ඨපෙමි විවරුමි විහජාමි උත්තානී කරොමි.-

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ශාරීපුත්‍රය, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකුට ඔරුමාගිය සංකේපකයෝ ප්‍රතිණ වෙත්. හේ ඉහාත්මයෙහි ම තේවසඤ්ඤාසංඤ්ඤායතනයට එළඹ වෙසෙයි. හේ එය ආස්වාද කෙරෙයි. ඒ කැමැතිවෙයි. එයින් ප්‍රීතියට පැමිණෙයි. එහි සිව්ගේ එහි අභිච්ඡික්ඛ වූයේ ඒ ධ්‍යානයෙන් බහුල විසින් විහරණ ඇත්තේ නො පිරිනුනේ කල්පය කර්මත් තේවසඤ්ඤාසංඤ්ඤායතනුපග දෙවියන්ගේ සහනාවයට පැමිණේ. හේ එයින් ව්‍යුතව නො එතසුලු වූයේ මේ කාමාවචර භාවයට නො එත සැඟවී ඇත්තේ වෙයි.

ශාරීපුත්‍රය, යම් ගෙයෙකින් මෙලොව ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් ඒ කසින් ව්‍යුතව එතසුලු වූවාහු මේ කම්මැරි පස්කඳ බවට එළඹෙන සැඟවී ඇත්තාහු වෙත් ද, මේ එයට හෙතු යි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි. ශාරීපුත්‍රය, යම් ගෙයෙකින් මෙලොව ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් ඒ කසින් ව්‍යුතව නො එතසුලු වූවාහු මේ කම්මැරි පස්කඳ බවට නො එළඹෙන සැඟවී ඇත්තාහු වෙත් ද, මේ එයට හෙතු යි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි.

4. 4. 3 2.

[සාපිපුතන - පටිසම්බද සූත්‍රය |

22. එකල ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ “ඇවැත් මහණෙනි, සි භික්ෂූන් බණවාලූහ. ඇවැත්නි, සි ඒ භික්ෂූහු ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් දුන්හ. ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල වදලහ:

ඇවැත්නි, උපසපත් අඛමස් ඇති මා විසින් කරුණු විසින් අකුරු විසින් අභිප්‍රතිසම්බදව ප්‍රත්‍යක්ෂ කරණ ලදු. මම එය තත් නියරින් කියමි. පලකොට කියමි. දන්වමි. පවත්වා කියමි. හෙළි කොට කියමි. විභාග කොට කියමි. නොගැඹුරු (නොමුවහ) කොට කියමි. යමක්හට සැකයෙක් හෝ විමතිකයක් හෝ වේ ද, හේ මා කරා ප්‍රශ්නයෙන් එළඹේවා. මම ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙන් ඔහු සිත් ගනිමි. යම් ශාස්තෘ කෙනෙක් අපගේ දහම් පිළිබඳ අභියාසාතහසන වූහු නම්, ඒ ශාස්තෘහු ද අපට සම්මුඛිභූතය.

ඇවැත්නි, උපසපත් අඛමස් ඇති මා විසින් ධම්මප්‍රතිසම්බදව කරුණු විසින් අකුරු විසින් සාක්ෂාත්කාරය. මම එය නොයෙක් කරුණින් කියමි. දෙසමි. දන්වමි. තබමි. විවරණ කරමි. විභාග කෙරෙමි. නොගැඹුරු කෙරෙමි. යමක්හට කාඛික්ෂායෙක් හෝ විමතිකයක් හෝ වේ ද, හේ මා කරා ප්‍රශ්නයෙන් එළඹේවා. මම ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙන් ඔහු සිත් ගනිමි. යම් ශාස්තෘවරයෙක් අපගේ දහම් පිළිබඳව අභියාසිත් නිපුණ වී ද, ඒ ශාස්තෘවරයා අපට සම්මුඛිභූත ය.

ඇවැත්නි, උපසපත් අඛමස් ඇති මා විසින් නිරුක්තිප්‍රතිසම්බදව කරුණු විසින් අකුරු විසින් ප්‍රත්‍යක්ෂ කරණ ලදු. මම එය තත් ආරෙන් කියමි. දෙසමි. දන්වමි. තබමි. විවරණ කෙරෙමි. බෙදමි. ප්‍රකට කෙරෙමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යස්ස බො පනස්ස කඛ්ඛා වා විමිති වා සො මං පඤ්ඤාන, අහං
වෙය්‍යාකරණෙන. සම්මුඛිභූතො තො සත්ථා, යො තො ධම්මානං සුකුසලොති.

අභිගුණානුකර්මකායෙ මෙ ආවුසො පටිභානපටිසම්භිදා සච්ඡිකතා
ඔධිසො ව්‍යඤ්ඤානසො. තමහං අනෙකපරිසාරයෙන ආවිකතාමි දෙසෙමි
පඤ්ඤාපෙමි පටිසම්මුඛි විවරාමි විභජ්‍යමි උත්තරානි කරොමි. යස්ස බො පනස්ස
කඛ්ඛා වා විමිති වා සො මං පඤ්ඤාන, අහං වෙය්‍යාකරණෙන. සම්මුඛිභූතො
තො සත්ථා, යො තො ධම්මානං සුකුසලොති.

4. 4. 3. 3.

[මහාකොට්ඨිගසුතනං]

23. අථ බො ආයස්මා මහාකොට්ඨිගො යෙනායස්මා සාරිපුත්තො
තෙනුපසම්භවි. උපසම්භවිත්වා ආයස්මතා සාරිපුත්තෙන සද්ධිං සම්මොදි.
සම්මොදනීයං කථං සාරුණීයං වීතිසාරොවා ඵකමනතං නිසීදි. ඵකමනතං
නිසින්නො බො ආයස්මා මහාකොට්ඨිගො ආයස්මතනං සාරිපුත්තං ඵතදවොච:

ඡන්තං ආවුසො ඵස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ඤ්ඤං
කිඤ්චිති? මාගෙවං ආවුසො. ඡන්තං ආවුසො ඵස්සායතනානං අසෙසවිරාග-
නිරොධා තත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති? මාගෙවං ආවුසො. ඡන්තං ආවුසො ඵස්සා-
යතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ථි ව තත්ථි වඤ්ඤං කිඤ්චිති? මාගෙවං
ආවුසො. ඡන්තං ආවුසො ඵස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා තෙවත්ථි
තො තත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති? මාගෙවං ආවුසො.

ඡන්තං ආවුසො ඵස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති
ඉති පුට්ඨො සමානො මාගෙවං ආවුසොති වදෙසි. ඡන්තං ආවුසො
ඵස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා තත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති පුට්ඨො
සමානො මාගෙවං ආවුසොති වදෙසි. ඡන්තං ආවුසො ඵස්සායතනානං
අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ථි ව තත්ථි වඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති පුට්ඨො සමානො
මාගෙවං ආවුසොති වදෙසි. ඡන්තං ආවුසො ඵස්සායතනානං අසෙසවිරාග-
නිරොධා තෙවත්ථි තො තත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති පුට්ඨො සමානො මාගෙවං
ආවුසොති වදෙසි. යථා කථමපනාවුසො ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථො දට්ඨබ්බොති?

යමක්භට සැකයෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ වේ ද, හේ මා කරා ප්‍රශ්නයෙන් එළඹේවා. මම ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙන් ඔහු සිත් ගනිමි යම් ශාස්තෘ කෙනෙක් අපගේ දහම් පිළිබඳව අභියෝග දක්‍ෂ වුනු ද, ඒ ශාස්තෘානු අපට සම්මුඛිභූතය.

ඇවැත්නි, උපසපත් අභිමත් ඇති මා විසින් ප්‍රතිභාණ ප්‍රතිසම්බද්ධ කරුණු විසින් අකුරු විසින් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කරණ ලදී. මම එය නොයෙක් කරුණින් කියමි. දෙසමි. පණවමි. පවත්වාලමි. විවරණ කරමි. බෙදලමි. ප්‍රකට කෙරෙමි. යමක්භට සැකයෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ වේ ද, හේ මා කරා ප්‍රශ්නයෙන් එළඹේවා. මම ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙන් සිත් ගනිමි. යම් ශාස්තෘවරයෙක් අපගේ දහම් පිළිබඳව අභියෝග සමථී වී ද, ඒ ශාස්තෘවරයා අපට සම්මුඛිභූත ය.

4. 4. 8. 8

[මහාකොට්ඨිත සූත්‍රය]

23. එසද ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන් කරා එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන් හා සතුටු වූහ. සතුටු විශයුතු සිහි කටයුතු කථාව නිමවා එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට කෙල කීහ:

ඇවැත්නි, සවාදුරුම් ස්වභාවිකතයන්ගේ නිරවශේෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් ශෛෂ වූ අත්තිසි දූයෙක් (-කෙලයෙක් ඇද්ද? ඇවැත්නි, “එසේ නො කියව.” ඇවැත්නි, සවාදුරුම් ස්වභාවිකතයන්ගේ නිශ්ශේෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දූයෙක් (-කෙලයෙක්) නැද්ද? ඇවැත්නි, “එසේ නො කියව.” ඇවැත්නි, සවාදුරුම් ස්වභාවිකතයන්ගේ නිශ්ශේෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දූයෙක් ඇත්තේ හෝ නැත්තේ හෝ වේ ද? “ඇවැත්නි, එසේ නො කියව.” ඇවැත්නි, සවාදුරුම් ස්වභාවිකතයන්ගේ නිශ්ශේෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දූයෙක් නො ම ඇතියේ හෝ නො ම නැතියේ හෝ වේ ද? ඇවැත්නි, “එසේ නො කියව.”

ඇවැත්නි, සවාදුරුම් ස්වභාවිකතයන්ගේ අශේෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දූයෙක් ඇද්ද සි මෙසේ පුළුවක්කා ලද්දෙහි “ඇවැත්නි, එසේ නො කියව” සි කියති. ඇවැත්නි, සවාදුරුම් ස්වභාවිකතයන්ගේ අශේෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දූයෙක් නැද්ද සි මෙසේ පුළුවක්කා ලද්දෙහි “ඇවැත්නි, එසේ නො කියව” සි කියති. ඇවැත්නි, සවාදුරුම් ස්වභාවිකතයන්ගේ අශේෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දූයෙක් ඇත්තේ හෝ නැත්තේ හෝ වේ ද සි මෙසේ පුළුවක්කා ලද්දෙහි “ඇවැත්නි, එසේ නො කියව” සි කියති. ඇවැත්නි, සවාදුරුම් ස්වභාවිකතයන්ගේ අශේෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්තිසි දූයෙක් නො ම ඇද්ද නො ම නැද්ද සි මෙසේ පුළුවක්කා ලද්දෙහි “ඇවැත්නි, එසේ නො කියව” සි කියති. ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මේ භාෂිතයාගේ අථී දතයුතු වේ ද?

ඡන්තං ආට්ඨසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති වදං අපපඤ්ඤං පපඤ්ඤති. ඡන්තං ආට්ඨසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා තත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති වදං අපපඤ්ඤං පපඤ්ඤති. ඡන්තං ආට්ඨසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ථි ව තත්ථි වඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති වදං අපපඤ්ඤං පපඤ්ඤති ඡන්තං. ආට්ඨසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා තෙවත්ථි තො තත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති වදං අපපඤ්ඤං පපඤ්ඤති.

යාවතා ආට්ඨසො ඡන්තං එස්සායතනානං ගති තාවතා පපඤ්ඤස්ස ගති, යාවතා පපඤ්ඤස්ස ගති, තාවතා ඡන්තං එස්සායතනානං ගති. ඡන්තං ආට්ඨසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා පපඤ්ඤතිරොධො, පපඤ්ඤතිරොධා පපඤ්ඤවුපසමොති.

4. 4. 3. 4.

[ආනන්දසුත්තං]

24. අථ බො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙනායස්මා මහාකොට්ඨිනො තෙහුප-සඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා ආයස්මා මහාකොට්ඨිනො සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදනියං කථං සාරාණියං චිතිසාරෙණා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො බො ආයස්මා ආනන්දෙ ආයස්මන්තං මහාකොට්ඨිනං එතදවොච:

ඡන්තං ආට්ඨසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති? මාගෙවං ආට්ඨසො. ඡන්තං ආට්ඨසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා තත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති? මාගෙවං ආට්ඨසො. ඡන්තං ආට්ඨසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ථි ව තත්ථි වඤ්ඤං කිඤ්චිති? මාගෙවං ආට්ඨසො. ඡන්තං ආට්ඨසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා තෙවත්ථි තො තත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති? මාගෙවං ආට්ඨසො.

ඡන්තං ආට්ඨසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති පුට්ඨො සමානො මාගෙවං ආට්ඨසොති වදෙයි. ඡන්තං ආට්ඨසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා තත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති පුට්ඨො සමානො මාගෙවං ආට්ඨසොති වදෙයි. ඡන්තං ආට්ඨසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ථි ව තත්ථි වඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති පුට්ඨො සමානො මාගෙවං ආට්ඨසොති වදෙයි. ඡන්තං ආට්ඨසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා තෙවත්ථි තො තත්ඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති පුට්ඨො සමානො මාගෙවං ආට්ඨසොති වදෙයි. යථාකම්මතාට්ඨසො ඉමස්ස භාසිතස්ස අත්ථො දට්ඨබ්බොති?

ඇවැත්නි, සවැදුරුම් සංගීයතනයන්ගේ අශේෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්කිසි දෑයෙක් ඇතැයි මෙසේ කියනුයේ, ප්‍රභඤ්ච (තණ්හා මාත දිට්ඨි විසින් විස්තර) නො කටයුතු තැන ප්‍රභඤ්ච කෙරෙයි. ඇවැත්නි, සවැදුරුම් සංගීයතනයන්ගේ අශේෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්කිසි දෑයෙක් නැතැයි මෙසේ කියනුයේ, ප්‍රභඤ්ච නො කටයුතු තැන ප්‍රභඤ්ච කෙරෙයි. ඇවැත්නි, සවැදුරුම් සංගීයතනයන්ගේ අශේෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්කිසි දෑයෙක් ඇත්තේ හෝ නැත්තේ හෝ යි කියනුයේ, ප්‍රභඤ්ච නොකටයුතු තැන ප්‍රභඤ්ච කෙරෙයි. ඇවැත්නි, සවැදුරුම් සංගීයතනයන්ගේ අශේෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්කිසි දෑයෙක් ඇත්තේ නො වෙයි, නැත්තේ නො වෙයි. මෙසේ කියනුයේ, ප්‍රභඤ්ච නො කටයුතු තැන ප්‍රභඤ්ච කෙරෙයි.

ඇවැත්නි, සවැදුරුම් සංගීයතනයන්ගේ ගතිය (විෂය) යම්තාක් වේ ද, ඒ තාක් ප්‍රභඤ්චයාගේ (තාෂණාදුෂ්ටිමාන) ගතිය වෙයි. ප්‍රභඤ්චයාගේ ගතිය යම්තාක් වේ ද, සවැදුරුම් සංගීයතනයන්ගේ ගතිය ද එතෙක් ම ය. ඇවැත්නි, සවැදුරුම් සංගීයතනයන්ගේ අශේෂ විරාග නිරෝධයෙන් ප්‍රභඤ්චනිරෝධය වෙයි. ප්‍රභඤ්ච නිරෝධයෙන් ප්‍රභඤ්ච ව්‍යුප්පාදය වෙයි.

4. 4. 3. 4

[ආනන්ද සූත්‍රය]

24. එසද ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවන් කරා එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවන් හා සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කපාව කොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවන්ට තෙල කීහ:

ඇවැත්නි, සවැදුරුම් සංගීයතනයන්ගේ නිරවශේෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්කිසි දෑයෙක් ඇද්ද? ඇවැත්නි, එසේ නො කියව.” ඇවැත්නි, සවැදුරුම් සංගීයතනයන්ගේ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්කිසි දෑයෙක් නැද්ද? “ඇවැත්නි, එසේ නො කියව.” ඇවැත්නි, සවැදුරුම් සංගීයතනයන්ගේ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි යම් කිසි දෑයෙක් ඇත්තේ හෝ නැත්තේ හෝ වේ ද? “ඇවැත්නි, එසේ නො කියව.” ඇවැත්නි, සවැදුරුම් සංගීයතනයන්ගේ නිශ්ශේෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්කිසි දෑයෙක් නො ම ඇතියේ හෝ නො ම නැතියේ හෝ වේ ද? “ඇවැත්නි, එසේ නො කියව.”

ඇවැත්නි, සවැදුරුම් සංගීයතනයන්ගේ අශේෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්කිසි දෑයෙක් ඇද්ද යි මෙසේ ප්‍රච්ඡික්කා ලද්දෙහි “ඇවැත්නි, එසේ නො කියව” යි කියති. ඇවැත්නි, සවැදුරුම් සංගීයතනයන්ගේ අශේෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි යම්කිසි දෑයෙක් නැද්ද යි මෙසේ ප්‍රච්ඡික්කා ලද්දෙහි “ඇවැත්නි, එසේ නො කියව” යි කියති. ඇවැත්නි, සවැදුරුම් සංගීයතනයන්ගේ අශේෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත් කිසි දෑයෙක් ඇත්තේ හෝ නැත්තේ හෝ වේද යි මෙසේ ප්‍රච්ඡික්කා ලද්දෙහි “ඇවැත්නි, එසේ නො කියව” යි කියති. ඇවැත්නි, සවැදුරුම් සංගීයතනයන්ගේ අශේෂ විරාගය හා නිරෝධයෙන් මත්තෙහි අත්කිසි දෑයෙක් නො ම ඇද්ද නො ම නැද්ද යි මෙසේ ප්‍රච්ඡික්කා ලද්දෙහි ඇවැත්නි, එසේ නො කියව” යි කියති. ඇවැත්නි, කෙසේ නම් මේ භාෂිතයාගේ අතීත දතයුතු වේ ද?

ඡන්තං ආවුසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති වදං අපපඤ්ඤං පපඤ්ඤවිති, ඡන්තං ආවුසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා තත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති වදං අපපඤ්ඤං පපඤ්ඤවිති. ඡන්තං ආවුසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා අත්ථ ව තත්ථ වඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති වදං අපපඤ්ඤං පපඤ්ඤවිති. ඡන්තං ආවුසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා තෙවත්ථි තො තත්ථඤ්ඤං කිඤ්චිති ඉති වදං අපපඤ්ඤං පපඤ්ඤවිති

යාවතා ආවුසො ඡන්තං එස්සායතනානං ගති, තාවතා පපඤ්ඤස්ස ගති, යාවතා පපඤ්ඤස්ස ගති, තාවතා ඡන්තං එස්සායතනානං ගති. ඡන්තං ආවුසො එස්සායතනානං අසෙසවිරාගනිරොධා පපඤ්ඤනිරොධො. පපඤ්ඤනිරොධා පපඤ්ඤවුප්පමොති

4. 4. 3. 5.

[උපමානසුතනං]

25. අථ ඛො ආයස්මි උපමානො යෙතායස්මි සාපිපුනො තෙහුප - සඞ්කම්. උපසඞ්කම්කා ආයස්මිනා සාරිපුතෙන සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථං සාරාඪීයං විනිසාරෙචා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො ඛො ආයස්මි උපමානො ආයස්මන්තං සාරිපුතං එතදවොච:

කිනත්‍ර ඛො ආවුසො සාරිපුතන විජ්ජායන්තකරො හොතීති? තො හිදං ආවුසො. කිමපනාවුසො සාරිපුතන වරණෙනන්තකරො හොතීති? තො හිදං ආවුසො. කිනත්‍ර ඛො ආවුසො සාරිපුතන විජ්ජාවරණෙනන්තකරො තොතීති? තො හිදං ආවුසො. කිමපනාවුසො සාරිපුතන අඤ්ඤත්‍ර විජ්ජාවරණෙනන්තකරො හොතීති? තො හිදං ආවුසො.

කිනත්‍ර ඛො ආවුසො සාරිපුතන විජ්ජායන්තකරො හොතීති ඉති පුට්ඨො සමානො තො හිදං ආවුසොති වදෙයි. කිමපනාවුසො සාරිපුතන වරණෙනන්තකරො හොතීති ඉති පුට්ඨො සමානො තො හිදං ආවුසොති වදෙයි. කිමපනාවුසො සාරිපුතන විජ්ජාවරණෙනන්තකරො හොතීති ඉති පුට්ඨො සමානො තො හිදං ආවුසොති වදෙයි. කිමපනාවුසො සාරිපුතන අඤ්ඤත්‍ර විජ්ජාවරණෙනන්තකරො හොතීති ඉති පුට්ඨො සමානො තො හිදං ආවුසොති වදෙයි. යථාකථමපනාවුසො අන්තකරො හොතීති?

ඇවැත්ති, සවැදූරුම් සපයියතනයන්ගේ අශෙෂ විරුගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්කිසි දෑයෙක් ඇතැයි මෙසේ කියනුයේ, ප්‍රපඤ්ච නො කටයුතු තැන ප්‍රපඤ්ච කෙරෙයි. ඇවැත්ති, සවැදූරුම් සපයියතනයන්ගේ අශෙෂ-විරුගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්කිසි දෑයෙක් නැතැයි මෙසේ කියනුයේ, ප්‍රපඤ්ච නො කටයුතු තැන ප්‍රපඤ්ච කෙරෙයි. ඇවැත්ති, සවැදූරුම් සපයියතනයන්ගේ අශෙෂ විරුගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්කිසි දෑයෙක් ඇත්තේ හෝ නැත්තේ හෝ යි මෙසේ කියනුයේ, ප්‍රපඤ්ච නො කටයුතු තැන ප්‍රපඤ්ච කෙරෙයි ඇවැත්ති, සවැදූරුම් සපයියතනයන්ගේ අශෙෂ විරුගය හා නිරෝධයෙන් මතුයෙහි අත්කිසි දෑයෙක් ඇත්තේ හෝ වෙයි, නැත්තේ හෝ වෙයි, මෙසේ කියනුයේ, ප්‍රපඤ්ච නො කටයුතු තැන ප්‍රපඤ්ච කෙරෙයි.

ඇවැත්ති, සවැදූරුම් සපයියතනයන්ගේ ගතිය යම්තාක් වේ ද, එතාක් ප්‍රපඤ්චයාගේ ගතිය වෙයි. ප්‍රපඤ්චයාගේ ගතිය යම් තාක් වේ ද, සවැදූරුම් සපයියතනයන්ගේ ගතිය ද එතෙක් ම ය. ඇවැත්ති, සවැදූරුම් සපයියතනයන්ගේ අශෙෂ විරුගය හා නිරෝධයෙන් ප්‍රපඤ්චනිරෝධය වෙයි. ප්‍රපඤ්චනිරෝධයෙන් ප්‍රපඤ්ච නිවීම වෙයි.

4. 4. 3. 5.

[උපවාන සූත්‍රය]

25. එසඳ ආයුෂමත් උපවාන තෙරණුවෝ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙර-ණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමත් ශාරීපුත් තෙරණුවන් හා සමග සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු යි කි කටයුතු කළා කොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂමත් උපවාන තෙරණුවෝ ආයුෂමත් ශාරීපුත් තෙරණුවන්ට තෙල කීහ:

කිම ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙනි, විදුයෙන් සසරවට කෙළවර කරන්නේ වේ ද? “ඇවැත්ති, මෙය නො වේ.” කිම, ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, වරණයෙන් වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වේ ද? “ඇවැත්ති, මෙ ද නො වේ”. කිම ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, විදුළුවරණ දෙකින් වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වේ ද? “ඇවැත්ති, මෙ ද නො වේ.” කිම ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, විදුළුවරණ හැර වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වේ ද? “ඇවැත්ති, මෙ ද නො වේ.”

කිම ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, විදුයෙන් වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වේ දැ යි මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දෙහි “ඇවැත්ති, මෙය නො වෙයි” යි බෙණෙහි. කිම ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, වරණයෙන් වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වේ දැ යි මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දෙහි “ඇවැත්ති, මෙය නො වෙයි” යි බෙණෙහි. කිම ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, විදුළුවරණ දෙකින් වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වේ දැ යි මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දෙහි “ඇවැත්ති, මෙය නො වෙයි” යි බෙණෙහි. කිම ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, විදුළුවරණ විනා වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වේ දැ යි මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දෙහි “ඇවැත්ති, මෙය නො වෙයි” යි බෙණෙහි. ඇවැත්ති, කෙසේ වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වේ ද?

විජ්ජාය වෙ ආට්‍රිසො අනතකරෙ අභවිස්ස, සට්‍රිපාදනොව සමානො අනතකරෙ අභවිස්ස. වරණෙන වෙ ආට්‍රිසො අනතකරෙ අභවිස්ස, සට්‍රිපාද-
නොව සමානො අනතකරෙ අභවිස්ස. විජ්ජාවරණෙන වෙ ආට්‍රිසො. අනත-
කරෙ අභවිස්ස, සට්‍රිපාදනොව සමානො අනතකරො අභවිස්ස. අඤ්ඤත්‍ර
විජ්ජාවරණෙන වෙ ආට්‍රිසො අනතකරෙ අභවිස්ස, පුට්ඨජනො අනතකරෙ
අභවිස්ස. පුට්ඨජනො හි ආට්‍රිසො අඤ්ඤත්‍ර විජ්ජාවරණෙන. වරණවිපනෙනා
බො ආට්‍රිසො යථාභූතං ත ජාතාති ත පස්සති. වරණසම්පනෙනා යථාභූතං
ජාතාති පස්සති. යථාභූතං ජාතං පස්සං අනතකරෙ භොතිති.

4. 4. 3. 6.

[ආයාවමානසුතනං]

26. සඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං සම්මා ආයාවමානො ආයාවෙය්‍ය:
තාදිසො භොමි යාදිසා සාරිපුත්තමොග්ගලොනාති. එසා භික්ඛවෙ තුලා,
එතං පමාණං මම සාවිකානං භික්ඛුතං යදිදං සාරිපුත්තමොග්ගලොනා.

සඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛුනී එවං සම්මා ආයාවමානා ආයාවෙය්‍ය: තාදිසා
භොමි යාදිසා ඛෙමා ව භික්ඛුනී උප්පලවණ්ණා වාති. එසා භික්ඛවෙ තුලා,
එතං පමාණං මම සාවිකානං භික්ඛුනීතං යදිදං ඛෙමා ව භික්ඛුනී
උප්පලවණ්ණා ව.

සඤ්ඤා භික්ඛවෙ උපාසකො එවං සම්මා ආයාවමානො ආයාවෙය්‍ය:
තාදිසො යොමි යාදිසො විනොතා ව ගහපති ගඤ්ඤො ව ආලවකොති.
එසා භික්ඛවෙ තුලා, එතං පමාණං මම සාවිකානං උපාසකානං යදිදං
විනොතා ව ගහපති ගඤ්ඤො ව ආලවකො.

සඤ්ඤා භික්ඛවෙ උපාසිකා එවං සම්මා ආයාවමානා ආයාවෙය්‍ය: තාදිසා
භොමි යාදිසා චුප්පුත්තං ව උපාසිකා වෙලුකණ්ටකියා ව නඤ්ඤාතාති.
එසා භික්ඛවෙ තුලා, එතං පමාණං මම සාවිකානං උපාසිකානං යදිදං
චුප්පුත්තං ව උපාසිකා වෙලුකණ්ටකියා ව නඤ්ඤාතාති.

4. 4. 3. 7.

[ගුහුලසුතනං]

27. අප්ඵ බො ආයසමා ගුහුලො යෙන භගවා තෙත්‍රපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤා-
මිත්‍රා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීද්ධං
බො ආයසමන්තං රුහුලං භගවා එතදවොච;

ඇවැත්ති, ඉදින් විදුහයන් වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වී නම් උපාදාන සහිත වූයේ ම වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි. ඇවැත්ති, ඉදින් වරණයෙන් වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වී නම්, උපාදාන සහිත වූයේ ම කෙළවර කරන්නේ වෙයි. ඇවැත්ති, ඉදින් විදුහවරණ දෙකින් කෙළවර කරන්නේ වී නම් උපාදාන සහිත වූයේ ම කෙළවර කරන්නේ වෙයි. ඇවැත්ති, ඉදින් විදුහවරණ මිස කෙළවර කරන්නේ වී නම්, පුහුදුන් හෙමේ කෙළවර කරන්නේ වෙයි. ඇවැත්ති, පුහුදුන් විදුහවරණයෙන් වෙන් ව සිටුවේ ය. ඇවැත්ති, වරණ තැත්තේ තත් වූ පරිදි නො දන්නේ ය. නො දන්නේ ය. පිරිපුන් වරණ ඇත්තේ යථාසම්භාවය දන්නේ ය. දන්නේ ය. තත් වූ සැවියෙන් දන්නේ දන්නේ වටදුක් කෙළවර කරන්නේ වෙයි.

4. 4 3. 6.

[ආයාචනානි සූත්‍රය]

26. මහණෙනි, සැදූහැනි මහණ මොනවට ආයාචනා කරණුයේ මෙසේ ආයාචනා කරන්නේ ය: “සැරියුත් මුහුලන්හු යම් බඳු වෙත් ද, එබඳු වෙමිව” යි. මහණෙනි, යම් සැරියුත් මුහුලන්හු දෙදෙනෙක් වෙත් ද, මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූනට තෙල තුලා වෙයි. තෙල ප්‍රමාණ වෙයි.

මහණෙනි, සැදූහැනි මෙහෙණ මොනවට පතන්නී, මෙසේ ප්‍රාචීනා කරන්නී ය: “බෙමා මෙහෙණ හා උප්පලවණණා මෙහෙණ හා දෙදෙන යම් බඳු වෙත් ද, එබඳු වෙමිව” යි. මහණෙනි, යම් බෙමා මෙහෙණ හා උප්පලවණණා මෙහෙණ හා දෙදෙන වෙත් ද, මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂුණීනට තෙල තුලා වෙයි. තෙල ප්‍රමාණ වෙයි.

මහණෙනි, සැදූහැනි උවසු මොනොවට ප්‍රාචීනා කරණුයේ මෙසේ ප්‍රාචීනා කරන්නේ ය: “විත්තගහපති හා හත්තක ආලවක හා දෙදෙන යම් බඳු වේ ද, එබඳු වෙමිව” යි. මහණෙනි, යම් විත්තගහපති හා හත්තක-ආලවක හා දෙදෙන වෙත් ද, මාගේ සවු උවසුනට තෙල තුලා වෙයි. තෙල ප්‍රමාණ වෙයි.

මහණෙනි, සැදූහැනි උවැසිය මොනොවට ආයාචනා කරන්නී මෙසේ ආයාචනා කරන්නී ය: “බුරුපුත්තරා උවැසිය හා වෙළඳකරුකිය නන්දමාතාව හා දෙදෙන යම් බඳු වෙත් ද, එබඳු වෙමිව” යි. මහණෙනි, යම් බුරුපුත්තරා උවැසිය හා වෙළඳකරුකිය නන්දමාතාව හා දෙදෙන වෙත් ද, මාගේ සැවි උවැසියනට තෙල තුලාවෙයි. තෙල ප්‍රමාණ වෙයි.

4. 4 3. 7

[රාහුල සූත්‍රය]

27. එකල ආයුෂමත් රහල් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂමත් රහල් තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ:

* මෙම පොතෙහි පටුන, 8වූ අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යා ව රුහුල අජ්ඣතනිකා පස්ථිඛාතු යා ව බාහිර පස්ථිඛාතු, පස්ථිඛාතු-රෙවෙසා. නං “තෙතං මම, තෙසොහමසමි, න මෙ සො අත්තා”ති, එවමෙනං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. එවමෙනං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤාය දිස්වා පස්ථිඛාතුයා නිබ්බිඤ්ඤති. පස්ථිඛාතුයා විතතං විරුපේති.

යා ව රුහුල අජ්ඣතනිකා ආපොධාතු යා ව බාහිර ආපොධාතු, ආපො-ධාතුරෙවෙසා. නං “තෙතං මම, තෙසොහමසමි, න මෙ සො අත්තා”ති, එවමෙනං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. එවමෙනං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤාය දිස්වා ආපොධාතුයා නිබ්බිඤ්ඤති. ආපොධාතුයා විතතං විරුපේති.

යා ව රුහුල අජ්ඣතනිකා තෙජෝධාතු යා ව බාහිර තෙජෝධාතු, තෙජෝධාතුරෙවෙසා. නං “තෙතං මම, තෙසොහමසමි, න මෙ සො අත්තා”ති, එවමෙනං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. එවමෙනං යථාභුතං සම්ම-ප්පඤ්ඤාය දිස්වා තෙජෝධාතුයා නිබ්බිඤ්ඤති. තෙජෝධාතුයා විතතං විරුපේති.

යා ව රුහුල අජ්ඣතනිකා වායොධාතු යා ව බාහිර වායොධාතු, වායොධාතුරෙවෙසා. නං “තෙතං මම, තෙසොහමසමි, න මෙ සො අත්තා”ති, එවමෙනං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. එවමෙනං යථාභුතං සම්ම-ප්පඤ්ඤාය දිස්වා වායොධාතුයා නිබ්බිඤ්ඤති. වායොධාතුයා විතතං විරුපේති.

යෙනා බො රුහුල භික්ඛු ඉමාසු චතුසු ධාතුසු තෙව අත්තාතං න අත්තනියං සමනුපස්සති. අයං ටුවචති රුහුල භික්ඛු අවෙජ්ච්ඡි තණ්හං, වාචනාසී සංයෝජනං, සමමා මාතෘභීසමයා අන්තමකාසි දුක්ඛස්සාති.

4. 4. 3. 8.

[වෙතොවිමුත්තනිසුත්තං]

28. වත්තාරෙතම භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වත්තාරො:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං සන්තං වෙතොවිමුත්තනිං උපහමපජ්ජ විහරති. සො සක්කායනිරුධං මතසි කරෙති. තස්ස සක්කායනිරුධං මතසි කරෙතො සක්කායනිරුධෙවි විතතං න පකඛඤ්ඤති, තප්පපීදති, න සන්තිට්ඨති තාඛිමුච්චති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, 8වූ අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

රාහුලය, ආධ්‍යාත්මික යම් පාරිච්ඡිද්ධානුයෙක් ඇද්ද, යම් බාහිරපාරිච්ඡිද්ධානුයෙක් ඇද්ද, තෙල පාරිච්ඡිද්ධානු ම වෙයි. “තෙල මා ගැත්තේ නො වෙයි. මම පාරිච්ඡිද්ධානුයෙමි නො වෙමි. තෙල මාගේ ආත්ම නො වෙයි” කියා ඒ පාරිච්ඡිද්ධානුව මෙසේ තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දතයුතු ය. මෙසේ තෙල පාරිච්ඡිද්ධානුව තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දැක පාරිච්ඡිද්ධානුයෙහි උක්ඛ්‍ය වෙයි. පාරිච්ඡිද්ධානුයෙහි සිත් නො අලවයි.

රාහුලය, යම් ආධ්‍යාත්මික අබ්බිධානුයෙක් ඇද්ද, යම් ඉන්ද්‍රියබ්බිධානුයෙක්-බ්බිඛාරි අබ්බිධානුයෙක් ඇද්ද, තෙල අබ්බිධානු ම වෙයි. “තෙල මා ගැත්තේ නො වේ. මා අබ්බිධානුයෙමි නො වෙමි. තෙල මාගේ ආත්ම නො වේ. තෙල මෙසේ ය” යි එය තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දතයුතු ය. මෙසෙයින් තෙල තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දැක අබ්බිධානුයෙහි උක්ඛ්‍ය වෙයි. අබ්බිධානුයෙහි සිත නො අලවයි.

රාහුලය, යම් ආධ්‍යාත්මික තේජෝධානුයෙක් වේ ද, යම් බාහිර තේජෝධානුයෙක් වේ ද, තෙල තේජෝධානු ම වෙයි. “තෙල මා ගැත්තේ නො වේ. ‘මම තේජෝධානුයෙමි නො වෙමි’ තෙල මාගේ ආත්ම නො වේ. තෙල මෙසේ ය” යි එය තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දතයුතු ය. මෙසෙයින් තෙල තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දැක තේජෝධානුයෙහි උක්ඛ්‍ය වෙයි. තේජෝධානුයෙහි සිත නො අලවයි.

රාහුලය, යම් ආධ්‍යාත්මික වායෝධානුයෙක් ඇද්ද, යම් බාහිර වායෝධානුයෙක් ඇද්ද, තෙල වායෝධානු ම වෙයි. “තෙල මා ගැත්තේ නො වේ. මම වායෝධානුයෙමි නො වෙමි. තෙල මාගේ ආත්ම නො වේ. තෙල මෙසේ ය” යි එය තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දැක්ක යුතුයි. මෙසෙයින් තෙල තත් වූ පරිදි සමයක් ප්‍රඥයෙන් දැක වායෝධානුයෙහි උක්ඛ්‍ය වෙයි. වායෝධානුයෙහි සිත නො අලවයි.

රාහුලය, යම් කලෙක පටන් ගෙන මහණ මේ සතර ධාතුන් කෙරෙහි ලා ආත්මය නො දන්නේ ම වේ ද, ආත්මයට අසිති දෑයක් හෝ නො දන්නේ ම වේ ද, රාහුලය, මේ මහණ තෘෂණාව සිද්ධිහ සි ද, දස සංයෝජන උපුටා හලහ සි ද, මාතරාගේ ප්‍රභාණාභිසමයෙන් වටදුක් මොනොවට කෙළවර කලහ සි ද කියනු ලැබේ.

4. 4. 3. 8

[වෙතොවිමුතතිසුත්තය]

28. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලොකයෙහි විදුමාතයහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙසේනෙහි මහණ අත්‍යතර ශාන්ත වෙතොවිමුතතිසුත්තයකට වැද ගෙන වාස කෙරේ. හේ සත්කායනිරොධය (වට පිළිබද නිවන) මෙනෙහි කෙරේ. සත්කායනිරොධය මෙනෙහි කරණ මහට සත්කායනිරොධයෙහි ලා සිත අරමුණු විසින් නො වදනේ ය. නො පහදනේ ය. මොනොවට නො සිටුනේ ය. නිශ්චය කොටගෙන නො සිටුනේ ය.

තස්ස බො එතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො න සකකායතිරුධො පාටිකඛො.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ලසගතෙන¹ ගජේන සාබං ගණේගය්‍ය, තස්ස සො ගජේන සජේය්‍යාපි ගණේගය්‍යාපි බජේය්‍යාපි. එවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං සන්තං වෙතොවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො සකකායතිරුධං මනසි කරොති. තස්ස සකකායතිරුධං මනසි කරුතො සකකායතිරුධෙ විතතං ත පකඛ්ඤති තපසීදති න සන්තිට්ඨති නාධිමුච්චති. තස්ස බො එතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො න සකකායතිරුධො පාටිකඛො.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං සන්තං වෙතොවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරති, සො සකකායතිරුධං මනසි කරොති. තස්ස සකකායතිරුධං මනසි කරුතො සකකායතිරුධෙ විතතං පකඛ්ඤති පසීදති සන්තිට්ඨති අධිමුච්චති. තස්ස බො එතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො සකකායතිරුධො පාටිකඛො.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො සුඤ්ඤිත ගජේන සාබං ගණේගය්‍ය, තස්ස සො ගජේන නෙව සජේය්‍ය න ගණේගය්‍ය න බජේය්‍ය. එවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං සන්තං වෙතොවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො සකකායතිරුධං මනසි කරොති. තස්ස සකකායතිරුධං මනසි කරුතො සකකායතිරුධෙ විතතං පකඛ්ඤති පසීදති සන්තිට්ඨති අධිමුච්චති. තස්ස බො එතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො සකකායතිරුධො පාටිකඛො.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං සන්තං වෙතොවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො අවිජ්ජාපහෙදං මනසි කරොති. තස්ස අවිජ්ජාපහෙදං මනසි කරුතො අවිජ්ජාපහෙදෙ විතතං ත පකඛ්ඤති තපසීදති න සන්තිට්ඨති නාධිමුච්චති. තස්ස බො එතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො න අවිජ්ජාපහෙදෙ පාටිකඛො.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ජම්බාලී අනෙකවස්සගණීකා, තස්සා පුරිසො යාති වෙව අයමුබාති තාති පිදහෙය්‍ය, යාති ව අපායමුබාති තාති විවරෙය්‍ය, දෙවො ව සම්මාධාරං නානුපාවෙවෙය්‍ය, එවං හි තස්සා භික්ඛවෙ ජම්බාලීයා න පාලිපහෙදෙ² පාටිකඛො. එවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං සන්තං වෙතොවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො අවිජ්ජාපහෙදං මනසි කරොති. තස්ස අවිජ්ජාපහෙදං මනසි කරුතො අවිජ්ජාපහෙදෙ විතතං ත පකඛ්ඤති තපසීදති න සන්තිට්ඨති නාධිමුච්චති. තස්ස බො එතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො න අවිජ්ජාපහෙදෙ පාටිකඛො.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං සන්තං වෙතොවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො අවිජ්ජාපහෙදං මනසි කරොති. තස්ස අවිජ්ජාපහෙදං මනසි කරුතො අවිජ්ජාපහෙදෙ විතතං පකඛ්ඤති පසීදති සන්තිට්ඨති අධිමුච්චති. තස්ස බො එතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අවිජ්ජාපහෙදෙ පාටිකඛො.

1. ලෙගගතෙන - මජ්ඣ.

2. ආලිපපහෙදෙ, සිමු.

මහණෙනි, ඒ මහණහට සත්කාය නිරෝධය නො කැමති විය යුතුය.

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් ලභ ගැල්වූ අතින් ශාඛාවක් ගත්තේ වේ ද, උහුගේ ඒ අත ලගනේත් වෙයි. හැදගත්තේත් වෙයි. කා වදනේත් වෙයි. මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ අත්‍යතර ශාන්ත වෙතො විමුක්තියකට පැමිණ වෙසේ. හේ සහකාය නිරෝධය මෙනෙහි කෙරේ. සත්කාය නිරෝධය මෙනෙහි කරණ ඔහුට සත්කාය නිරෝධයෙහි ලා සිත අරමුණු විසින් නො පැන ගණී. නො පහදී. මොනොවට නො-සිටී. නො බැස ගණී. මහණෙනි, ඒ මහණහට සත්කාය නිරෝධය නොකැමැති විය යුතුය.

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ අත්‍යතර ශාන්ත වෙතො විමුක්තියකට එළඹ වාස කෙරෙයි. හේ සහකාය නිරෝධය මෙනෙහි කෙරෙයි. සත්කාය නිරෝධය මෙනෙහි කරණ ඔහුට සත්කාය නිරෝධයෙහි ලා සිත අරමුණු විසින් වැද ගණී. පහදී. මොනොවට සිටී. නිශ්චය කොට ගණී. මහණෙනි, ඒ මහණහට සත්කාය නිරෝධය කැමති විය යුතුය.

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් ධෞතභස්තයෙන් ශාඛාවක් ගත්තේ වේ ද, උහුගේ ඒ අත නො ම ලගනේ ය. නො ඇදගත්තේ ය, නොකා-ගත්තේ ය. මහණෙනි, මෙ පරිදි ම මහණ අත්‍යතර ශාන්ත වෙතො-විමුක්තියකට එළඹ වෙසේ. හේ සත්කාය නිරෝධය මෙනෙහි කෙරේ. සත්කාය නිරෝධය මෙනෙහි කරණ ඔහුට සත්කාය නිරෝධයෙහි ලා සිත අරමුණු විසින් පැනගණී. පහදී. මොනොවට සිටී. නිශ්චය කොට ගණී. මහණෙනි, ඒ මහණහට සත්කාය නිරෝධය කැමැති විය යුතුය.

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ අත්‍යතර ශාන්ත වෙතො විමුක්තියකට එළඹ වාස කෙරෙයි. හේ අවිදු බිදුම් නැමැති රහත්බව මෙනෙහි කෙරෙයි. අවිදු හෙදය මෙනෙහි කරණ ඔහුට අවිදු හෙදයෙහි ලා සිත අරමුණු විසින් නොපැන ගණී. නො පහදී. මොනොවට නො සිටී. අභිමුක්ත නො වේ. මහණෙනි, ඒ මහණහට අවිදු හෙදය නො කැමැති විය යුතුය.

මහණෙනි, යම් පරිදි නොඑක් වස් ගණන් ඇති ගවරවළෙක් වේ ද, පුරුෂයෙක් ඒ වළෙහි යම් දිග වදනා සිටු කදුරු ඇත් ද, ඒ වසයි. දිග බැස යන සිදුරු ඇද් ද, ඒ විවර කෙරෙයි. මෙසේ ද මොනවට දහර නො වස්වයි. මහණෙනි, මෙසේ වත් ම ඒ ගවරවළෙහි භියර බිඳලීම කැමැති නො විය යුතුය. මහණෙනි, එ පරිදි ම මහණ අත්‍යතර ශාන්ත වෙතො විමුක්තියකට පැමිණ වෙසේ. හේ අවිදු බිඳලීම මෙනෙහි කෙරේ. අවිදු බිදුම් මෙනෙහි කරණ ඔහුට අවිදු බිඳලීමෙහි ලා සිත අරමුණු විසින් නො පැන ගණී. නො පහදී. මොනොවට නො සිටී. නිශ්චය නො ලබයි. මහණෙනි, ඒ මහණහට අභිතභිය නො කැමති විය යුතුය.

මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ අත්‍යතර ශාන්ත වෙතො විමුක්තියකට පැමිණ වාස කෙරෙයි. හේ අවිදු බිඳලීම මෙනෙහි කෙරෙයි. අවිදු බිඳලීම මෙනෙහි කරණ ඔහුට අවිදු බිඳලීමෙහි ලා සිත අරමුණු විසින් පැන ගණී. පහදී. මොනවට සිටී. නිශ්චය කොට ගණී. මහණෙනි, ඒ මහණහට අවිදු බිඳලීම කැමති විය යුතුය.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ජම්බාලි අතෙකවස්සගණිකා, තස්සා පුරිසො යාති චේඨ ආයමුඛාති තාති විචරෙය්‍ය, යාති ච අපායමුඛාති තාති පිදහෙය්‍ය, දෙවො ච සම්මාධාරං අනුප්පවෙච්ඡය්‍ය. එවං හි තස්සා භික්ඛවෙ ජම්බාලියා පාලිප්පහෙදො පාටිකඛො. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤාහරං සන්තං වෙතොවිමුත්තං උපසම්පජ්ඣ විහරති. සො අවිජ්ජාප්පහෙදො මහසි කරොති. තස්ස අවිජ්ජාප්පහෙදො මහසි කරොතො අවිජ්ජාප්පහෙදො විහතං පකබ්ඤ්ඤා පසිද්ධා සන්තිට්ඨති අභිමුච්චති. තස්ස ඛො එතං භික්ඛවෙ භික්ඛුතො අවිජ්ජාප්පහෙදො පාටිකඛො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්ථිනී.

4. 4 3. 9.

[පරිනිබ්බානගෙනු සුතනං]

29. අථ ඛො ආයස්මා ආනිඤ්ඤා යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙහුපසඞ්කම්. උපසඞ්කම්භා ආයස්මතා සාරිපුත්තෙන සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙභා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤා ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච:

කො හු ඛො ආටුසො සාරිපුත්ත ගෙනු කො පච්චයො යෙන මිඛෙකචෙව සත්තා දිට්ඨො ධම්මෙ න පරිනිබ්බායන්තී?

ඉධාටුසො ආනඤ්ඤා සත්තා ඉමා භාතභාගියා සඤ්ඤාති යථාභූතං තප්පජාතන්ති. ඉමා සීතිභාගියා සඤ්ඤාති යථාභූතං තප්පජාතන්ති. ඉමා විසෙසභාගියා සඤ්ඤාති යථාභූතං තප්පජාතන්ති. ඉමා නිබ්බේධභාගියා සඤ්ඤාති යථාභූතං තප්පජාතන්ති. අයං ඛො ආටුසො ආනඤ්ඤා ගෙනු අයං පච්චයො යෙන මිඛෙකචෙව සත්තා දිට්ඨො ධම්මෙ න පරිනිබ්බායන්තී.

කො පනාටුසො සාරිපුත්ත ගෙනු කො පච්චයො යෙන මිඛෙකචෙව සත්තා දිට්ඨො ධම්මෙ පරිනිබ්බායන්තී?

ඉධාටුසො ආනඤ්ඤා සත්තා ඉමා භාතභාගියා සඤ්ඤාති යථාභූතං පජාතන්ති. ඉමා සීතිභාගියා සඤ්ඤාති යථාභූතං පජාතන්ති. ඉමා විසෙසභාගියා සඤ්ඤාති යථාභූතං පජාතන්ති. ඉමා නිබ්බේධභාගියා සඤ්ඤාති යථාභූතං පජාතන්ති. අයං ඛො ආටුසො ආනඤ්ඤා ගෙනු අයං පච්චයො යෙන මිඛෙකචෙව සත්තා දිට්ඨො ධම්මෙ පරිනිබ්බායන්තී.

මහණෙනි, යම් පරිදි අතේවත් ගණන් ඇති ගවර වළෙන් වේද, ඒ වළෙහි පුරාණයෙන් යම් ආයුධ ඇත් නම් ඒ විවර කෙරෙයි. යම් අපායමුඛ ඇත් නම් ඒ වසයි. මෙසේද මොනවට දහර වස්වයි. මහණෙනි, මෙසේ ඒ ගවර වළෙහි මියර බිඳලීම කැමැති විය යුතුයි. මහණෙනි, එපරිදිම මහණ අත්‍යන්තර ශාන්ත වෙතොවිමුකතියකට එළඹ වෙසේ. හේ අවිද්‍යාහෙදය මෙනෙහි කෙරේ. අවිද්‍යාහෙදය මෙනෙහි කරණ ඔහට අවිද්‍යාහෙදයෙහි ලා සිත අරමුණ විසින් පැන ගණී. පහදී. මොනොවට සිටී. නිශ්චය කොට ගණී. මහණෙනි, ඒ මහණහට අවිද්‍යාහෙද සංඛ්‍යාත අර්හත්තිය කැමැති විය යුතුය.

මහණෙනි, ලොකයෙහි මේ සතර පුද්ගලයෝ විද්‍යාමානසහ.

4 4 3 9.

[පරිනිබ්බානසහතු සූත්‍රය]

29. එකල ආයුෂමත් අතද තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන් කර එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන් සමග සතුටු වූහ. සමෝදකයට කරුණු වූ සිහි කරණුවට නිසි වූ කපාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුත්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් අතද තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට තෙල කිහි:

ඇවැත, ශාරීපුත්‍රයෙනි, මෙලොව ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් ඉහාත්මයෙහි ම තො පිරිනිවෙත් ද, එයට හෙතු කවරේ ය? එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?.

ඇවැත, ආනන්දයෙනි, මෙලොව සත්ත්ව 'මොහු හානහානීය සංඥා' යි යථාභූතය තො දනිත්. 'මොහු සංඛිතානීය සංඥා' යි යථාභූතය තො දනිත් ද. 'මොහු විශෙෂහානීය සංඥා' යි යථාභූතය තොදනිත්. 'මොහු නිවේදහානීය සංඥා' යි යථාභූතය තොදනිත් 'ඇවැත, ආනන්දයෙනි, යම් හෙයකින් මෙලොව ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් ඉහාත්මයෙහි ම තො පිරිනිවෙත් ද, මේ එයට හෙතු යි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි.

ඇවැත, ශාරීපුත්‍රයෙනි, යම් හෙයකින් මෙලොව ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් ඉහාත්මයෙහි ම පිරිනිවෙත් ද, එයට හෙතු කවරේ ය? එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

ඇවැත, ආනන්දයෙනි, මෙලොව සත්ත්ව 'මොහු හානහානීය සංඥා' යි යථාභූතය දනිත්. 'මොහු සංඛිතානීය සංඥා' යි යථාභූතය දනිත්. 'මොහු විශෙෂහානීය සංඥා' යි යථාභූතය දනිත්. 'මොහු නිවේදහානීය සංඥා' යි යථාභූතය දනිත්. ඇවැත, ආනන්දයෙනි, යම් හෙයකින් මෙලොව ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් ඉහාත්මයෙහි ම පිරිනිවෙත් ද, මේ එයට හෙතු යි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි.

4. 4. 3. 10.

[මහාපදෙස දෙස නායුතනං]

30. එකං සමයං භගවා භෝගනගරෙ විහරති ආනන්දවෙතියෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛිවොති. හදනෙතභි තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

වන්තාරොමෙ භික්ඛිවෙ මහාපදෙසෙ දෙසෙසොමි. තං සුණොථ සාධුකං භෙසි කරොථ භාසිසොමිති. එවං භනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

කතමෙ ව භික්ඛිවෙ වන්තාරෙ මහාපදෙසා?

ඉධ භික්ඛිවෙ භික්ඛු එවං වදෙය්‍ය: “සමමුඛා මේතං ආවුසො භගවතො සුතං සමමුඛා පටිග්ගහිතං අයං ධම්මො අයං විනයො ඉදං සච්ඡිසාසන”න්ති.

තස්ස භික්ඛිවෙ භික්ඛුතො භාසිතං තෙව අභිතන්දිතබ්බං. න පටිකෙකාසිතබ්බං, අතභිතන්දිභ්වා අපපටිකෙකාසිභ්වා තාති පදබ්‍යාඤ්ඤාති සාධුකං උග්ගහෙභ්වා සුතෙන ඔතාරෙතබ්බාති. විනයෙ සන්දස්සිතබ්බාති. තාති වෙ සුතෙන ඔතාරිභ්වාති විනයෙ සන්දස්සිතබ්බාති න වෙව සුතෙන ඔතරන්ති න විනයෙ සන්දස්සිතාති, නිට්ඨමෙත්ථ ගන්තබ්බං: අඤ්ඤා ඉදං න වෙව තස්ස භගවතො වචනං අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්ස. ඉමස්ස ව භික්ඛුතො උග්ගහිතන්ති ඉති ඉදං භික්ඛිවෙ ඡ්ඤෙසියාථ.

ඉධ පන භික්ඛිවෙ භික්ඛු එවං වදෙය්‍ය: “සමමුඛා මේතං ආවුසො භගවතො සුතං සමමුඛා පටිග්ගහිතං අයං ධම්මො අයං විනයො ඉදං සච්ඡිසාසන”න්ති.

තස්ස භික්ඛිවෙ භික්ඛුතො භාසිතං තෙව අභිතන්දිතබ්බං න පටිකෙකාසිතබ්බං. අතභිතන්දිභ්වා අපපටිකෙකාසිභ්වා තාති පදබ්‍යාඤ්ඤාති සාධුකං උග්ගහෙභ්වා සුතෙන ඔතාරෙතබ්බාති. විනයෙ සන්දස්සිතබ්බාති. තාති වෙ සුතෙන ඔතාරිභ්වාති විනයෙ සන්දස්සිතබ්බාති සුතෙන වෙව ඔතරන්ති විනයෙ ව සන්දස්සිතාති, නිට්ඨමෙත්ථ ගන්තබ්බං: අඤ්ඤා ඉදං තස්ස භගවතො වචනං අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්ස. ඉමස්ස ව භික්ඛුතො සුග්ගහිතන්ති. ඉමං භික්ඛිවෙ පස්මං මහාපදෙසං ධාරෙය්‍යාථ.

ඉධ පන භික්ඛිවෙ භික්ඛු එවං වදෙය්‍ය: “අමුකස්මිං තාම ආවාසෙ සංඝො විහරති සපේරො සපාමොකෙඛා. තස්ස මෙ සංඝස්ස සමමුඛා සුතං සමමුඛා පටිග්ගහිතං අයං ධම්මො අයං විනයො ඉදං සච්ඡිසාසන”න්ති.

4. 4. 3. 10

[මහාපදෙසදෙසනා සූත්‍රය]

30. එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගොගභගරයෙහි ආනන්ද මෙවනායෙහි, වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි, සි භික්ෂූන් බැණවූ සේක. 'වහන්සා' සි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

මහණෙනි, මේ සතර මහා අපදෙසයන් දෙසමි. ඒ අසව, මෙනෙහි කරව, කියමි සි වදළහ. වහන්ස, එසේ ය සි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ප්‍රතිවචන දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක:

මහණෙනි, සතර මහාපදෙසයෝ කවරහ ?

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ මෙසේ බණන්තෝ ය: "ඇවැත්නි, මා විසින් තෙල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙහි අසන ලදී, හමුයෙහි පිළිගන්නා ලදී: මේ ය ධර්මය, මේ ය චිතය, මේ ය ශාය්‍යාශාසනය" කියා සි.

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ භාෂිතය අභිතඤ්ඤාය නොකටයුතු ය. පිළිකෙසි නොකටයුතු ය. අභිතඤ්ඤාය නොකොට පිළිකෙසි නොකොට ඒ පදව්‍යාකෘත ව්‍යාකෘතයෝ මොනොවට ඉගෙන සුත්‍රයෙහි බහා ලියැවුණු වෙති. චිතයෙහි ලා සැසඳිය යුතු වෙති. ඉදින් ඒ පදව්‍යාකෘතයෝ සුත්‍රයෙහි බහානු ලබන්නාහු, චිතයෙහි ලා සසඳනු ලබන්නාහු, සුත්‍රයෙහි නොබැස ගණිත් ද, චිතයෙහි ලා නොසසඳෙත් ද, මෙහි ලා මෙසේ නිශ්චයට යා යුතු ය: 'එකාන්තයෙන් මෙය අර්ථ සම්පන්න සම්මුඛ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචන නොවෙයි. මේ මහණහු විසින් වරදවා ගන්නා ලද්දෙකැ' යි. මහණෙනි, මෙසේ මේ භාෂිතය හැර පියව.

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ මෙසේ බණන්තෝ ය: "ඇවැත්නි, මා විසින් තෙල බුදුන් හමුයෙහි අසන ලදී, හමුයෙහි පිළිගන්නා ලදී: මේ ය ධර්මය, මේ ය චිතය, මේ ය ශාය්‍යාශාසනය" කියා සි.

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ භාෂිතය සතුටින් නොපිළිගතයුතු ය. පිළිකෙසි නොකටයුතු ය. සතුටින් නොපිළිගෙන පිළිකෙසි නොකොට ඒ පදව්‍යාකෘත මොනොවට ඉගෙන සුත්‍රයෙහි බැසිය යුතු ය. චිතයෙහි ලා සසඳිය යුතු ය. ඉදින් ඒ පදව්‍යාකෘත සුත්‍රයෙහි බහානු ලද්දේ, චිතයෙහි ලා සසඳන ලද්දේ සුත්‍රයෙහිත් වැටේ ද, චිතයෙහිත් සසඳේ ද, මෙහි ලා නිශ්චයට යා යුතු ය: 'එකාන්තයෙන් තෙල අර්ථ සම්පන්න සම්මුඛ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචන ය. මේ භික්ෂූහු විසින් මොනොවට උගන්නා ලද්ද' යි කියා ය. මහණෙනි, මේ පළමුවන මහාපදෙසය (-මහාප්‍රමාණය) ධරව.

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ මෙසේ බණන්තෝ ය "අසෝ ආවාසයෙහි තෙරුන් සියෝ ප්‍රමුඛයන් සියෝ සහනු වෙසෙති. මා විසින් ඒ සතුන් හමුයෙහි අසන ලදී, හමුයෙහි පිළිගන්නා ලදී: මේ ය ධර්මය, මේ ය චිතය, මේ ය ශාය්‍යාශාසනය" කියා සි.

තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො භාසිතං තෙව අභිනඤ්ඤිතං. ත පටිකේකාසිතං. අතභිනඤ්ඤා අපටිකේකාසිතා තාති පදබ්බසාදානාති. සාධුකං උග්ගහෙවා සුතෙන ඔතාරෙතබ්බාති. විතයෙ සඤ්ජය්‍යතබ්බාති. තාති වෙ සුතෙන ඔතාරියමානාති විතයෙ සඤ්ජය්‍යියමානාති ත වෙව සුතෙන ඔතරන්ති, ත විතයෙ සඤ්ජය්‍යනාති, නිට්ඨමේථ ගන්තබ්බං. අද්ධා ඉදං ත වෙව තස්ස භගවතො වචනං අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. තස්ස ව සම්මස්ස දුගගතිතනාති. ඉති භිදං¹ භික්ඛවෙ ඡබ්බෙස්සාථ.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු ථවං වදෙය්‍ය: “අමුක්ඛස්මිං නාම ආවාසෙ සම්බ්‍රහ්ම විහරති සථෙරො සපාමොකේනා. තස්ස මෙ සම්මස්ස සම්බුද්ධා සුතං සම්බුද්ධා පටිගගතිතං අයං ධම්මො අයං විතයො ඉදං සඤ්ජය්‍යසනන්ති.”

තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො භාසිතං තෙව අභිනඤ්ඤිතං. ත පටිකේකාසිතං. අතභිනඤ්ඤා අපටිකේකාසිතා තාති පදබ්බසාදානාති සාධුකං උග්ගහෙවා සුතෙන ඔතාරෙතබ්බාති. විතයෙ සඤ්ජය්‍යතබ්බාති. තාති වෙ සුතෙන ඔතාරියමානාති විතයෙ සඤ්ජය්‍යියමානාති සුතෙන වෙව ඔතරන්ති, විතයෙ ව සඤ්ජය්‍යනාති, නිට්ඨමේථ ගන්තබ්බං. අද්ධා ඉදං තස්ස භගවතො වචනං අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. තස්ස ව සම්මස්ස දුගගතිතනාති. ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං මහාපදෙසං ධාරෙය්‍යාථ.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු ථවං වදෙය්‍ය: “අමුක්ඛස්මිං නාම ආවාසෙ සම්බ්‍රහ්ම ථෙර භික්ඛු විහරන්ති බ්‍රහ්මස්ස ආගතාගමා ධම්මධරා විතසධරා මාභිකාධරා. තෙසං මෙ ථෙරානං සම්බුද්ධා සුතං සම්බුද්ධා පටිගගතිතං අයං ධම්මො අයං විතයො ඉදං සඤ්ජය්‍යසනන්ති.”

තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො භාසිතං තෙව අභිනඤ්ඤිතං. ත පටිකේකාසිතං. අතභිනඤ්ඤා අපටිකේකාසිතා තාති පදබ්බසාදානාති සාධුකං උග්ගහෙවා සුතෙන ඔතාරෙතබ්බාති. විතයෙ සඤ්ජය්‍යතබ්බාති. තාති වෙ සුතෙන ඔතාරියමානාති විතයෙ සඤ්ජය්‍යියමානාති ත වෙව සුතෙන ඔතරන්ති, ත විතයෙ සඤ්ජය්‍යනාති, නිට්ඨමේථ ගන්තබ්බං. අද්ධා ඉදං ත වෙව තස්ස භගවතො වචනං අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. තෙසං ථෙරානං දුගගතිතනාති. ඉති භිදං භික්ඛවෙ ඡබ්බෙස්සාථ.

1. ඉති පඤ්ඤා - ඉති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ භාෂිතය අභිනන්දනා නො කටයුතු ය. පටිකේකාසනා නො කටයුතු ය. අභිනන්දනා නො කොට පටිකේකාසනා නො කොට ඒ පදව්‍යාඤ්ඤා මොනොවට උගෙණ සුත්‍රයෙහි කෙළිය යුතු ය. විනයයෙහි ලා සසාදිය යුතු ය. ඒ පදව්‍යාඤ්ඤා සුත්‍රයෙහි බහුල ලබන්නේ, විනයයෙහි සසඳනු ලබන්නේ, ඉදින් සුත්‍රයෙහි නො බස්නේ නම්, විනයයෙහි ලා නොසසාදනේ නම්, මෙහි ලා මෙසේ නිශ්චයට යායුතු ය: 'ඒකාන්තයෙන් තෙල අභිත් සමාසක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිත නො වේ. ඒ සතුන් විසින් වරදවා ගන්නා ලද වෙයි' කියා යි. මහණෙනි, මෙසේ මෙය හැරපියව.

මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ මෙසේ බණන්නේ ය: "අසෝ ආවාස-යෙහි තෙරුන් සියෝ ප්‍රමුඛයන් සියෝ සහසු වෙසෙත්. මා විසින් ඒ සතුන්ගේ හමුයෙහි අසන ලදී. හමුයෙහි පිළිගන්නා ලදී: 'මේ ය ධර්මය, මේ ය විනය, මේ ය ශාස්තෘශාසනය'" කියා යි.

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ භාෂිතය අභිනන්දනා නො කටයුතු ය. පටිකේකාසනා නො කටයුතු ය. අභිනන්දනා නො කොට පටිකේකාසනා නො කොට ඒ පදව්‍යාඤ්ඤා මොනොවට උගෙණ සුත්‍රයෙහි බහුලය යුතු ය. විනයෙහි ලා සසඳා ලියයුතු ය. ඉදින් ඒ පදව්‍යාඤ්ඤා සුත්‍රයෙහි බහුල ලබන්නේ, විනයෙහි ලා සසඳනු ලබන්නේ, සුත්‍රයෙහිත් බස්නේ ද, විනයෙහිත් සසඳා ලබා ද, මෙහි ලා මෙසේ නිශ්චයට යායුතු යි: 'ඒකාන්තයෙන් තෙල අභිත් සමාසක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිත වෙයි. ඒ සතුන් විසින් මොනොවට ගන්නා ලද්දේ ය' කියා යි. මහණෙනි, මේ දෙවන මහාපදෙසය ධරව.

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ මෙසේ බණන්නේ ය: "අසෝ ආවාසයෙහි බහුලාන වූ ආගතාගම ඇති ධර්මධර විනයධර මාතෘකාධර සම්බහුල තෙර මහණහු වෙසෙති. මා විසින් ඒ තෙරුන්ගේ හමුයෙහි අසන ලදී, හමුයෙහි පිළිගන්නා ලදී. මේ ය ධර්මය, මේ ය විනය, මේ ය ශාස්තෘශාසනය" කියා යි.

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ භාෂිතය අභිනන්දනා නො කටයුතු ය. පටිකේකාසනා නො කටයුතු ය. අභිනන්දනා නො කොට පටිකේකාසනා නො කොට ඒ පදව්‍යාඤ්ඤා මොනොවට ඉගෙණ සුත්‍රයෙහි බැහැර යුතු ය. විනයෙහි සසඳා යුතු ය. ඉදින් ඒ පදව්‍යාඤ්ඤා සුත්‍රයෙහි තහනු ලබන්නේ, විනයෙහි සසඳනු ලබන්නේ, සුත්‍රයෙහි බැස නො ගනී ද, 'විනයෙහි ලා සසඳා නොගනී ද, මෙහි ලා නිශ්චයට යා යුතු යි: 'ඒකාන්තයෙන් මේ භාෂිතය අභිත් සමාසක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිත නො වේ. ඒ තෙරවරුන් විසින් වරදවා ගන්නා ලද' කියා යි. මහණෙනි, මෙසේ මෙය හැරපියව.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං වදෙය්‍ය: “අමුකස්මිං නාම ආවාසෙ සම්බුද්ධා ථෙරා භික්ඛු විහරන්ති ඛුත්තස්සතො ආගතාගමො ධම්මධරො විනයධරො මාතිකාධරො තෙසං. මෙ ථෙරානං සම්මුඛා සුතං සම්මුඛා පටිග්ගහිතං අයං ධම්මො අයං විනයො ඉදං සඤ්චාසන”න්ති.

තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො භාසිහං තෙව අභිනන්දිතබ්බං. න පටිකේකාසි-තබ්බං. අනභිනන්දිතො අප්පටිකේකාසිතො තාති පදබ්‍යාඤ්ඤාති සාධුකං උග්ගහෙතො සුතො ඔතාරොතබ්බාති. විනයෙ සන්දස්සිතබ්බාති. තාති වෙ සුතො ඔතාරියමානාති විනයෙ සන්දස්සිතමානාති සුතො වෙව ඔතරන්ති, විනයෙ ව සන්දස්සනති, නිට්ඨමේන්ථ ගන්තබ්බං: ‘අඤා ඉදං තස්ස භගවතො වචනං අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්ස. තෙසංඤ්ච ථෙරානං සුග්ගහිත’න්ති. ඉදං භික්ඛවෙ තතියං මහාපදෙසං ධාරෙය්‍යාථ.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං වදෙය්‍ය: “අමුකස්මිං නාම ආවාසෙ එකො ථෙරො භික්ඛු විහරති ඛුත්තස්සතො ආගතාගමො ධම්මධරො විනයධරො මාතිකාධරො. තස්ස මෙ ථෙරස්ස සම්මුඛා සුතං සම්මුඛා පටිග්ගහිතං අයං ධම්මො අයං විනයො ඉදං සඤ්චාසන”න්ති.

තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො භාසිතං තෙව අභිනන්දිතබ්බං. න පටිකේකාසිතබ්බං. අනභිනන්දිතො අප්පටිකේකාසිතො තාති පදබ්‍යාඤ්ඤාති සාධුකං උග්ගහෙතො සුතො ඔතාරොතබ්බාති. විනයෙ සන්දස්සි-තබ්බාති. තාති වෙ සුතො ඔතාරියමානාති විනයෙ සන්දස්සිතමානාති ත වෙව සුතො ඔතරන්ති, න විනයෙ සන්දස්සනති, නිට්ඨමේන්ථ ගන්තබ්බං: ‘අඤා ඉදං ත වෙව තස්ස භගවතො වචනං අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්ස. තස්ස ව ථෙරස්ස සුග්ගහිත’න්ති. ඉති හිදං භික්ඛවෙ ඡබ්බෙය්‍යාථ.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං වදෙය්‍ය: “අමුකස්මිං නාම ආවාසෙ එකො ථෙරො භික්ඛු විහරති ඛුත්තස්සතො ආගතාගමො ධම්මධරො විනයධරො මාතිකාධරො. තස්ස මෙ ථෙරස්ස සම්මුඛා සුතං සම්මුඛා පටිග්ගහිතං අයං ධම්මො අයං විනයො ඉදං සඤ්චාසන”න්ති.

තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො භාසිතං තෙව අභිනන්දිතබ්බං. න පටිකේකාසිතබ්බං. අනභිනන්දිතො අප්පටිකේකාසිතො තාති පදබ්‍යාඤ්ඤාති සාධුකං උග්ගහෙතො සුතො ඔතාරොතබ්බාති. විනයෙ සන්දස්සිතබ්බාති. තාති වෙ සුතො ඔතාරියමානාති විනයෙ සන්දස්සිතමානාති සුතො වෙව ඔතරන්ති, විනයෙ ව සන්දස්සනති, නිට්ඨමේන්ථ ගන්තබ්බං: ‘අඤා ඉදං තස්ස භගවතො වචනං අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්ස, තස්ස ව ථෙරස්ස සුග්ගහිත’න්ති. ඉදං භික්ඛවෙ චතුන්ද්‍රං මහාපදෙසං ධාරෙය්‍යාථ.

ඉමං ඛො භික්ඛවෙ චන්තාරො මහාපදෙසාති.

සංකේතනිවේශො තතියො *

* තසුද්දනං :- වෙනතා විභවතිසංඛාරිතො
ආකස්ස උපවාස පද්ධම්මං.
ආසාවන රාහුල ජබ්බොලී
නිබ්බාතං මහාපදංසකාති.

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ මෙසේ බණන්තේ ය: අසෝ ආවාසයෙහි, බහුලාත වූ ආගතාගම ඇති ධර්මය විනයධර මාතෘකාධර සම්බහුල තෙර මහණහු ඇත. මා විසින් ඒ තෙරුන් හමුයෙහි අසන ලද, හමුයෙහි පිළිගන්නා ලද: මේය ධර්මය, මේය විනය, මේය ශාස්තෘශාසනය කියා යි.

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ භාෂිතය අභිනන්දනා නොකටයුතුය. පටිකේකාසනා නොකටයුතුය. අභිනන්දනා නොකොට පටිකේකාසනා නොකොට ඒ පදව්‍යඤ්ඤා මොනොවට ඉගෙන සුත්‍රයෙහි තැගිය යුතුය. විනයෙහි ලා සසාදිය යුතුය. ඉදින් මේ පදව්‍යඤ්ඤා සුත්‍රයෙහි තහනු ලබන්නේ, විනයයෙහි ලා සසඳනු ලබන්නේ, සුත්‍රයෙහිත් බැස ගණී නම් විනයයෙහිත් සසඳ ලබා නම්, මෙහි ලා නිශ්චයට යා යුතු යි: ඒකාන්තයෙන් මේ භාෂිතය අතීත් සමයක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිත යි. ඒ තෙරුන් විසින් මොනොවට ගන්නා ලද ය කියා යි. මහණෙනි, මේ තුන්වන මහාපදෙසය ධරව.

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ මෙසේ බණන්තේ ය: අසෝ ආවාසයෙහි බහුලාත වූ ආගතාගම ඇති ධර්මය විනයධර මාතෘකාධර එක් තෙර කෙනෙක් වෙසෙති. මා විසින් ඒ තෙරුන්ගේ හමුයෙහි අසන ලදී, හමුයෙහි පිළිගන්නා ලදී: මේය ධර්මය, මේය විනය, මේය ශාස්තෘශාසනය කියා යි.

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ භාෂිතය අභිනන්දනා නොකටයුතුය. පටිකේකාසනා නොකටයුතුය. අභිනන්දනා නොකොට පටිකේකාසනා නොකොට ඒ පදව්‍යඤ්ඤා මොනොවට ඉගෙන සුත්‍රයෙහි තැගිය යුතුය. විනයෙහි සසාදිය යුතුය. ඉදින් ඒ පදව්‍යඤ්ඤා සුත්‍රයෙහි තහනු ලබන්නේ විනයෙහිලා සසඳනු ලබන්නේ, සුත්‍රයෙහිත් බැස නොගණී නම් විනයෙහිත් සසඳ නොගණී නම්, මෙහි ලා නිශ්චයට යා යුතුය: ඒකාන්තයෙන් මේ භාෂිතය අතීත් සමයක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිත නොවේ. ඒ තෙරුන් විසින් වරදවා ගන්නා ලද කියා යි. මහණෙනි, මෙසේ මේය කැරපියව.

මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ මෙසේ බණන්තේ ය: අසෝ ආවාසයෙහි බහුලාත වූ ආගතාගම ඇති ධර්මය විනයධර මාතෘකාධර එක් ස්වර්ග භික්ෂු කෙනෙක් වෙසෙති. මා විසින් ඒ තෙරුන් හමුයෙහි අසන ලදී, හමුයෙහි පිළිගන්නා ලදී: මේය ධර්මය, මේය විනය, මේය ශාස්තෘශාසනය කියා යි.

මහණෙනි, ඒ භික්ෂුහුගේ භාෂිතය අභිනන්දනා නොකටයුතුය. පටිකේකාසනා නොකටයුතුය. අභිනන්දනා නොකොට පටිකේකාසනා නොකොට ඒ පදව්‍යඤ්ඤා මනා කොට ඉගෙන සුත්‍රයෙහි තැගිය යුතුය. විනයෙහි ලා සසාදිය යුතුය. ඉදින් ඒ පදව්‍යඤ්ඤා සුත්‍රයෙහි තහනු ලබන්නේ, විනයයෙහිලා සසඳනු ලබන්නේ, සුත්‍රයෙහිත් බැස සිටුවනේ ද විනයයෙහිත් සසඳ සිටුවනේ ද, මෙහි ලා නිශ්චයට යායුතුය: ඒකාන්තයෙන් මේ භාෂිතය අතීත් සමයක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිත යි. ඒ තෙරුන් විසින් මොනොවට ගන්නා ලද කියා යි. මහණෙනි, මේ සතරවෙනි මහාපදෙසය ධරව.

මහණෙනි, මේ සතර මහාපදෙසයෝ යි.

සංකෘතියවග්ගය තුන්වෙනි යි.

4. බ්‍රාහ්මණවග්ගො

4. 4. 4. 1.

[යොධාපීචසූතං]

[සාවකීතිදුතං]

31. වතුහි භික්ඛවෙ අඛෙහි සමන්තාගතො යොධාපීචො රාජාරහො හොති රාජහොග්ගො රඤ්ඤ අභ්‍යන්තෙව සංඛං ගච්ඡති. කතමෙහි වතුහි?

ඉධ භික්ඛවෙ යොධාපීචො ආනතුසලො ව හොති, දුරෙ පාතී ව, අකඤ්චෙධි ව, මහතො ව කායස්ස පදලෙතා. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ වතුහි අඛෙහි සමන්තාගතො යොධාපීචො රාජාරහො හොති රාජහොග්ගො රඤ්ඤ අභ්‍යන්තෙව සංඛං ගච්ඡති.

ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අනුතෙය්‍යො හොති පාහුණ්දෙය්‍යො, දකඤ්ඤෙය්‍යො, අසුඤ්ඤාභිකරණීයො, අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙතනං ලොකස්ස. කතමෙහි වතුහි: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආනතුසලො ව හොති, දුරෙ පාතී ව, අකඤ්චෙධිව, මහතො ව කායස්ස පදලෙතා.

කථංඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආනතුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ජීලවො හොති -පෙ- සමාදාය සිකති සිකතිපදෙසු. ඵවා ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ආනතුසලො හොති.

කථංඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු දුරෙ පාතී හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යං කිංඤ්ඤී රූපං අනිත්‍යතාගතපච්චුප්පන්නං අර්ඝ්‍යතනං වා බහිද්ධා වා ඔදාරිකං වා සුමුඛං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං රූපං තෙතං මම, තෙසොගමස්මි, ත මෙ සො අත්තාති, ඵවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සති යා කා පි වෙදතා -පෙ- යා කා පි සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙ පි සංඛාරා -පෙ- යං කිංඤ්ඤී විඤ්ඤාණං අනිත්‍යතාගත-පච්චුප්පන්නං අර්ඝ්‍යතනං වා බහිද්ධා වා ඔදාරිකං වා සුමුඛං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා, සබ්බං විඤ්ඤාණං තෙතං මම, තෙසොගමස්මි, ත මෙ සො අත්තාති. ඵවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සති. ඵවා ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු දුරෙ පාතී හොති.

කථංඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු අකඤ්චෙධි හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛතති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ධි යථාභූතං පජානාති. ඵවා ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අකඤ්චෙධි හොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. බ්‍රාහ්මණ වගීය

4. 4. 4. 1.

[යොධාජීව සූත්‍රය]

[සැමැත්තියන සි]

31. මහණෙනි, සතර අතෙකින් සමන්විත යොධාජීව රජුන් විසින් වළඳ කටයුතු වූයේ රාජාභී වෙයි. රාජාභියෙක් මැයා සි ගණනට යෙයි. කවර සතරෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙලොව යොධාජීව විද්‍යා තැනෙහි දක්‍ෂ වූයේ වේ ද, දුර හෙතෙසුලු වූයේ ද, අකුණු එළියෙන් විදුනේ වේ ද, මහත් සෙන්මුළු බිඳලනුයේ වේ ද, මහණෙනි, මේ සතර අතින් සමන්විත යොධාජීව රජුන් විසින් වළඳනා ලද්දේ රාජාභී වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් යයි ගණනට යෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම සතර දහවෙකින් සමන්විත මහණ ආහුතෙය්‍ය, පාහුණෙය්‍ය ය, දහබිණෙය්‍ය, අක්කුලිකරණීය වෙයි. ලෝකයට අනුතතර පුණ්‍යසංකූල වෙයි. කවර සතර දහවෙන යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ 'ධාතකුසල' වූයේත් 'දුරෙපාති' වූයේත් 'අකකණ්ඩෙයි' වූයේත් මහත් කායවිදුරණය කරන්නේත් වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ 'ධාත කුසල' වේ ද, මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ශික්‍ෂාපද විෂයයෙහි සමාදානය කොට තිත්මෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ 'ධාත කුසල' වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ දුරෙ පාති වේ ද? මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ අතීතානාගත ප්‍රත්‍යතානන වේවයි ඉන්ද්‍රියබ්බා වේවයි අතීත්තිය බ්බා වේවයි ඔප්පරික වේවයි සිසුම් වේවයි හිත වේවයි ප්‍රණීත වේවයි යමෙක් දුරෙහි වේවයි ලභ වේවයි, යම් කිසි රූපායතනයක් ඇත් ද, තෙල එ හැම රූප මා ගැත්තේ නො වෙයි. මම තෙල රූපයෙමි නො වෙමි. තෙල රූප මාගේ විසිය වැටෙන්නේ නො වෙයි. මෙසේ තෙල යථාභූතය සමාසක් ප්‍රඥයෙන් දක්නේ වේ ද, යම් කිසි වෛද්‍යායෙක් ඇත් ද ... යම් කිසි සංඥයෙක් ඇත් ද ... යම් කිසි සංකාරයෝ ඇත් ද ... අතීතානාගත ප්‍රත්‍යතානන වේවයි ආධ්‍යාත්මික වේවයි බාහිර වේවයි දළ වේවයි සිසුම් වේවයි හිත වේවයි ප්‍රණීත වේවයි යමක් දුරෙහි වේවයි ලභ වේවයි යම් කිසි විඥනයක් ඇත් ද, තෙල හැම විඥනය මා ගැත්තේ නො වෙයි මම තෙල විඥනයෙමි නොවෙමි. තෙල විඥනය මාගේ විසිය වැටෙන්නේ නො වෙයි. මෙසේ මේ යථාභූතය සමාසක් ප්‍රඥයෙන් දක්නේ ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ 'දුරෙපාති' වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ 'අකකණ්ඩෙයි' වේ ද? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ මේ දුකා සි තත් වූ පරිදි දනී ද, මේ දුක් උපද්‍යා භේදා සි තත් වූ පරි දි දනී ද, මේ දුක් තැසීමා සි තත් වූ පරිදි දනී ද, මේ දුක් තැසීමට පමුණුවන පිළිවෙතා සි තත් වූ පරිදි දනී ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ අකකණ්ඩෙයි වෙයි.

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු මහතො ච කායස්ස පදලෙතා නොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු මහතං අභිජ්ජාකකිං පදලෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු මහතො කායස්ස පදලෙතා නොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු ආනුතෙය්‍යො හොති -පෙ- අනුතරං පුඤ්ඤකෙඛිතං ලොකස්සාති

4. 4. 4. 2.

[පාරිභොගසුතං]

32. වතුනං භික්ඛවෙ ධම්මානං තත්ථි කො චි පාරිභොගො සමණො චා බ්‍රාහ්මණො චා දෙවො චා මාරො චා බ්‍රහ්මා චා කො චි චා ලොකස්මිං. කතමෙසං වතුනං?

ජරාධම්මං මා ජරිති තත්ථි කො චි පාරිභොගො සමණො චා බ්‍රාහ්මණො චා දෙවො චා මාරො චා බ්‍රහ්මා චා කො චි චා ලොකස්මිං.

ව්‍යාධිධම්මං මා ව්‍යාධිසිති තත්ථි කො චි පාරිභොගො සමණො චා බ්‍රාහ්මණො චා දෙවො චා මාරො චා බ්‍රහ්මා චා කො චි චා ලොකස්මිං.

මරණධම්මං මා මිසිති තත්ථි කො චි පාරිභොගො සමණො චා බ්‍රාහ්මණො චා දෙවො චා මාරො චා බ්‍රහ්මා චා කො චි චා ලොකස්මිං.

යාති ඛො පත තාති පාපකාති කම්මාති සංකිලෙසිකාති පොතො-භවිකාති සදරුති දුකඛිපාකාති ආයති. ජාතිජරාමරණිකාති. තෙසං විපාකො මා තිබ්බතති තත්ථි කො චි පාරිභොගො සමණො චා බ්‍රාහ්මණො චා දෙවො චා මාරො චා බ්‍රහ්මා චා කො චි චා ලොකස්මිං.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ වතුනං ධම්මානං තත්ථි කො චි පාරිභොගො සමණො චා බ්‍රාහ්මණො චා දෙවො චා මාරො චා බ්‍රහ්මා චා කො චි චා ලොකස්මිනි.

4. 4. 4. 3

[වස්සකාරසුතං]

33. එකං සමයං භගවා ගුජගුහ විහරති වෙථවතෙ කලඤ්ඤාතිවාසෙ. අථ ඛො වස්සකාගො බ්‍රාහ්මණො මගධමහාමතො යෙන භගවා නෙත්‍රප-සංකම්. උපසංකම්චා භගවතා සද්ධිං සම්මොද්ධිං සම්මොද්ධියං කථා සාරණියං විභිසාරොචා එකමතං තිසිද්ධි. එකමතං තිසිතො ඛො වස්සකාරො බ්‍රාහ්මණො මගධමහාමතො භගවතං එතදවොච:

අහං හි හො ගොතම එවංවාදි එවංදිට්ඨි: “යො කො චි දිට්ඨිං භාසති ‘එවං මෙ දිට්ඨිනති’ තත්ථි තතො දෙසො, යො කො චි සුතං භාසති ‘එවං මෙ සුතනති’ තත්ථි තතො දෙසො, යො කො චි මුතං භාසති ‘එවං මෙ මුතනති’ තත්ථි තතො දෙසො, යො කො චි විඤ්ඤාතං භාසති ‘එවං මෙ විඤ්ඤාතනති’ තත්ථි තතො දෙසොති”

මහණෙනි, කෙසේ මහණ මහත් වූ කය බිඳලත්තේ වේ ද? මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ මහත් වූ අවිද්‍යාකාමිය පලයි. මහණෙනි, මෙසේ මහත් කය පලන්නේ වේ.

මහණෙනි, මේ සතර දහමින් සමනාගත මහණ ආහුනෙය්‍ය වෙයි... ලෝකයට අනුන්තර පුණ්‍යසෂෙත්‍ර වෙයි.

4. 4. 4. 2

[පාටිපොභ සූත්‍රය]

32. මහණෙනි, දහමින් සතර දෙනකුත්ට මහණ වේවයි, බමුණු වේවයි, දෙව් වේවයි, මර වේවයි, බඹ වේවයි, ලොව කිසිවෙක් වේවයි ඇප වූ කිසිවෙක් නැත. කවර සතර දෙනකුට ය යන්:

‘ජරාධමිය තහමක් දිරව’යි මහණ වේවයි, බමුණු වේවයි, දෙව් වේවයි මර වේවයි, බඹ වේවයි, ලොව කිසිවෙක් වේවයි ඇප වූ කිසිවෙක් නැත.

‘ව්‍යාධිධමිය තහමක් පෙළෙව’යි මහණ වේවයි, බමුණු වේවයි, දෙව් වේවයි, මර වේවයි, බඹ වේවයි, ලොව කිසි වෙක් වේවයි ඇප වූ කිසිවෙක් නැත.

‘මරණධමිය තහමක් මියෙව’යි, මහණ වේවයි, බමුණු වේවයි, දෙව් වේවයි, මර වේවයි, බඹ වේවයි, ලොව කිසිවෙක් වේවයි ඇප වූ කිසිවෙක් නැත.

‘කෙලෙසුන් කරණ, පුතභිවය ගෙණ දෙන, දරුව සනිත, දුබවිපාක ඇති, මතුයෙහි ජාතිජරාමරණ ඵලවත යම් පාපකම්යෝ ඇත් ද, උත්තේ විපාකය තහමක් උපදී ව’යි මහණ වේවයි, බමුණු වේවයි, දෙව් වේවයි, මර වේවයි, බඹ වේවයි, ලොව කිසිවෙක් වේවයි ඇප වූ කිසිවෙක් නැත.

මහණෙනි, මේ සතර දහමින්ට ශ්‍රමණයෙක් වේවයි, බ්‍රාහ්මණයෙක් වේවයි, දෙවයෙක් වේවයි, මාරයෙක් වේවයි, බ්‍රහ්මයෙක් වේවයි, ලොව අනෙකක් වේවයි ඇප වූ කිසිවෙක් නැත.

4. 4. 4. 3.

[වසාකාර සූත්‍රය]

33. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කලාංශක- නිවාප නම් වූ වේච්චනාගුමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එක්විසි මහධම්මාමාත්‍ර වූ වසාකාර බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ඵලභියේ ය. ඵලභි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වීය. සමොදනීය වූ සාරාණීය වූ කථාව කොට තිමවා එකත්පස්ව නිත. එකත්පස්ව හුන් මගධ මහාමාත්‍ර වසාකාර බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

හවස් ගෞතමයන් වහන්ස, “යම් කිසිවෙක් ‘මා විසින් මෙසේ දක්නා ලද්ද’යි දුටු දෑ බෙණේ නම් එහි දෙසෙක් නැත. ‘මා විසින් මෙසේ අසන ලද්ද’යි යම් කිසිවෙක් ඇසූ දෑ බෙණේ නම් එහි දෙසෙක් නැත. ‘මා විසින් මෙසේ සප්ති කරණ ලද්ද’යි යම් කිසිවෙක් සප්ති කරණ ලද්ද බෙණේ නම් එහි දෙසෙක් නැත. ‘මා විසින් මෙසේ දන්තා ලද්ද’යි යම් කිසිවෙක් දූතගත් දෑ බෙණේ නම් එහි දෙසෙක් නැත. යි මම මෙබඳු වාද ඇතියෙමි. මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇතියෙමි.”

තාහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං දිට්ඨං භාසිතබ්බන්ති වදාමි. න පතාහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං දිට්ඨං න භාසිතබ්බන්ති වදාමි. තාහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං සුතං භාසිතබ්බන්ති වදාමි. න පතාහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං සුතං න භාසිතබ්බන්ති වදාමි. තාහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං මුතං භාසිතබ්බන්ති වදාමි. න පතාහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං මුතං න භාසිතබ්බන්ති වදාමි. තාහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං විඤ්ඤාතං භාසිතබ්බන්ති වදාමි. න පතාහං බ්‍රාහ්මණ සබ්බං විඤ්ඤාතං න භාසිතබ්බන්ති වදාමි.

යං හි බ්‍රාහ්මණ දිට්ඨං භාසතො අකුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති, කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, එවරුපං දිට්ඨං න භාසිතබ්බන්ති වදාමි. යං ච බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණ දිට්ඨං භාසතො අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති, එවරුපං දිට්ඨං භාසිතබ්බන්ති වදාමි.

යං හි බ්‍රාහ්මණ සුතං භාසතො අකුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති, කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, එවරුපං සුතං න භාසිතබ්බන්ති වදාමි. යං ච බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණ සුතං භාසතො අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති, එවරුපං සුතං භාසිතබ්බන්ති වදාමි.

යං හි බ්‍රාහ්මණ මුතං භාසතො අකුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති, කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, එවරුපං මුතං න භාසිතබ්බන්ති වදාමි. යං ච බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණ මුතං භාසතො අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති, එවරුපං මුතං භාසිතබ්බන්ති වදාමි.

යං හි බ්‍රාහ්මණ විඤ්ඤාතං භාසතො අකුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති, කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, එවරුපං විඤ්ඤාතං න භාසිතබ්බන්ති වදාමි. යං ච බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණ විඤ්ඤාතං භාසතො අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති, එවරුපං විඤ්ඤාතං භාසිතබ්බන්ති වදාමි.

අථ බො වස්සකාරො බ්‍රාහ්මණො මහධම්මාමිත්තො භගවතො භාසිතං අනිත්තං උට්ඨායාසනා පනකාමිති.

4. 4. 4. 4.

[ජාණ්ණසොහිසුත්තං]

[සාවන්තිදුතං]

34. අථ බො ජාණ්ණසොහි බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උප-සඛකම්භා භගවතා සද්ධිං සමොද්ධිං සමොදනීයං කථං සාරාණීයං චිත්තිකාරෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො ජාණ්ණසොහි බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:

අහං හි භො ගොතම එවංවාදී එවංදිට්ඨි: “තජ්ඣ යො සො මරණධම්මො සමානො න භායති. න සන්තාසං අපඤ්ඤාති මරණස්සා”ති.

අජ්ඣ බ්‍රාහ්මණ මරණධම්මො සමානො භායති, සන්තාසං අපඤ්ඤාති මරණස්ස. අජ්ඣ පත බ්‍රාහ්මණ මරණධම්මො සමානො න භායති, න සන්තාසං අපඤ්ඤාති මරණස්ස.

බමුණ, මම දුටු හැම කියයුතුය සි තොකියමි. බමුණ, මම දුටු හැම තො කියයුතුය සි තො ද කියමි. බමුණ, මම ඇසූ හැම කියයුතුය සි තො ම කියමි. බමුණ, මම ඇසූ හැම තො කියයුතුය සි තො ද කියමි. බමුණ, මම හැම (ඵොට්ඨබ්බ ගඤ්ඤා සංඛාරානුමාන) කියයුතුය සි තො ම කියමි. බමුණ, මම හැම මුතය තොකියයුතුය සි තො ද කියමි. බමුණ, මම හැම විඤ්ඤා (ධම්මාරම්මණ) කියයුතුය සි තො ම කියමි. බමුණ, මම හැම විඤ්ඤා තොකියයුතුය සි තො ද කියමි.

බමුණ, දුටු යමක් කියන්නහුට අකුසල්දහම්හු වැඩෙත් ද, කුසල්දහම්හු පිරිහෙත් ද, මෙබඳු දුටු දෑ තොකියයුතුය සි කියමි. බමුණ, යම් දුටු දෑයක් කියන්නහුට අකුසල්දහම්හු පිරිහෙත් ද, කුසල්දහම්හු වැඩෙත් ද, මෙබඳු දුටු දෑ කියයුතුය සි කියමි.

බමුණ, යම් ඇසූ දෑයක් කියන්නහුට අකුසල්දහම්හු වැඩෙත් ද, කුසල්දහම්හු පිරිහෙත් ද, මෙබඳු ඇසූ දෑ තො කියයුතුය සි කියමි. බමුණ, යම් ඇසූ දෑයක් බණන්නහුට අකුසල්දහම්හු පිරිහෙත් ද, කුසල්දහම්හු වැඩෙත් ද, මෙබඳු ඇසූ දෑ කියයුතුය සි කියමි.

බමුණ, යම් මුතයක් බණන්නහුට අකුසල්දහම්හු වැඩෙත් ද, කුසල්දහම්හු පිරිහෙත් ද, මෙබඳු මුතය තො කියයුතුය සි කියමි. බමුණ, යම් මුතයක් බණන්නහුට අකුසල්දහම්හු පිරිහෙත් ද, කුසල්දහම්හු වැඩෙත් ද, මෙබඳු මුතය කියයුතුය සි කියමි.

බමුණ, යම් විඤ්ඤායක් බණන්නහුට අකුසල්දහම්හු වැඩෙත් ද, කුසල්දහම්හු පිරිහෙත් ද, මෙබඳු විඤ්ඤා තොකියයුතුය සි කියමි. බමුණ, යම් විඤ්ඤායක් බණන්නහුට අකුසල්දහම්හු පිරිහෙත් ද, කුසල්දහම්හු වැඩෙත් ද, මෙබඳු විඤ්ඤා කියයුතුය සි කියමි.

එකල්හි මහධම්මාමාත්‍ර වසාකාර බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනන්දනය කොට හුතස්තෙන් තැනී ගියේ ය.

4. 4. 4. 4.

[ජාණ්ණසොනී සූත්‍රය]

[සැවැත්විදහසි]

34. එකල ජාණ්ණසොනී බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සමමාදනීයවු සාරණීය වූ කපාව කොට නිමවා එකත්පස් ව ගිත. එකත්පස් ව හුන් ජාණ්ණසොනී බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

හචත් ගෞතමයෙනි, “මම මෙබඳු වාද ඇතියෙමි මෙබඳු දිටු ඇතියෙමි. මරණසැඟවි ඇතිව මරණයට තොබාතා සන්ත්‍රාසයට තොවද්තා යමෙක් නැත” යනුයි.

බමුණ, මරණසැඟවි ඇතිව මරණයට බාතා සන්ත්‍රාසයට පැමිණෙන යමෙක් ඇත. බමුණ, මරණසැඟවි ඇත ද මරණයට තොබාතා සන්ත්‍රාසයට තොවද්තා යමෙක් ද ඇත.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමො ව බ්‍රාහ්මණ මරණධම්මො සමානො භායති, සන්නාසං ආපජ්ජති මරණස්ස?

ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චො කාමෙසු අවිතරුගො හොති අවිගතජ්ඣෙ අවිගත-
පෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිත්‍රාහො අවිගතතණ්හො, තමෙනඤ්ඤතරෙ
ගාලොහා රෙගාතඬෙකා ජුසති. තස්සඤ්ඤතරෙන ගාලොහන රෙගාතඬෙකන
ජුට්ඨස්ස එවං හොති: පියා වත මං කාමා ජහිය්සන්ති, පියෙ වාහං කාමෙ
ජහිය්සාමිති. සො සොචති කිලමති පරිදෙවති උරතතාළිං කඤ්ඤති. සමමොහං
ආපජ්ජති. අයං බො බ්‍රාහ්මණ මරණධම්මො සමානො භායති, සන්නාසං
ආපජ්ජති මරණස්ස

පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ ඉධෙකච්චො කායෙ අවිතරුගො හොති අවිගතජ්ඣෙ
අවිගතපෙමො අවිගතපිපාසො අවිගතපරිත්‍රාහො අවිගතතණ්හො,
තමෙනඤ්ඤතරෙ ගාලොහා රෙගාතඬෙකා ජුසති. තස්සඤ්ඤතරෙන ගාලොහන
රෙගාතඬෙකන ජුට්ඨස්ස එවං හොති: පියො වත මං කායො ජහිය්සති, පියං
වාහං කායං ජහිය්සාමිති. සො සොචති කිලමති පරිදෙවති උරතතාළිං
කඤ්ඤති සමමොහං ආපජ්ජති. අයමපි බො බ්‍රාහ්මණ මරණධම්මො සමානො
භායති, සන්නාසං ආපජ්ජති මරණස්ස.

පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ ඉධෙකච්චො අකතකල්‍යාණො හොති අකතකුසල්‍යො
අකතභීරුත්තාණො, කතපාපො කතලුඤ්ඤා කතකිබ්බිසො, තමෙනඤ්ඤතරෙ
ගාලොහා රෙගාතඬෙකා ජුසති. තස්සඤ්ඤතරෙන ගාලොහන රෙගාතඬෙකන
ජුට්ඨස්ස එවං හොති: අකතං වත මෙ කල්‍යාණං, අකතං කුසල්‍යං,
අකතං භීරුත්තාණං, කතං පාපං, කතං ලුඤ්ඤං, කතං කිබ්බිසං. යංවතා හො
අකතකල්‍යාණතං අකතකුසල්‍යතං අකතභීරුත්තාණතං කතපාපතං
කතලුඤ්ඤතං කතකිබ්බිසාතං ගති, තං ගතිං පෙට්ඨ ගච්ජාමිති. සො සොචති
කිලමති පරිදෙවති උරතතාළිං කඤ්ඤති සමමොහං ආපජ්ජති. අයමපි බො
බ්‍රාහ්මණ මරණධම්මො සමානො භායති, සන්නාසං ආපජ්ජති මරණස්ස.

පුත ව පරං බ්‍රාහ්මණ ඉධෙකච්චො කඬ්ඨි හොති චෙට්ඨිච්ඡි අතිට්ඨංගතො
සඬ්ඨිමම. තමෙනඤ්ඤතරෙ ගාලොහා රෙගාතඬෙකා ජුසති. තස්සඤ්ඤ-
තරෙන ගාලොහන රෙගාතඬෙකන ජුට්ඨස්ස එවං හොති: කඬ්ඨි වතමති
චෙට්ඨිච්ඡි අතිට්ඨංගතො සඬ්ඨිමමො, සො සොචති කිලමති පරිදෙවති
උරතතාළිං කඤ්ඤති සමමොහං ආපජ්ජති. අයමපි බො බ්‍රාහ්මණ මරණධම්මො
සමානො භායති, සන්නාසං ආපජ්ජති මරණස්ස.

ඉමෙ බො බ්‍රාහ්මණ, වත්තාරො මරණධම්මො සමානා භායන්ති සන්නාසං
ආපජ්ජන්ති මරණස්ස,

බමුණ, මරණසාහෘතී ඇතියේ මරණයට බාතා, සනත්තායට වදනා පුදාල කවරේ යැත්:

බමුණ, මෙලොව නිසිවෙක් කාමයෙහි අවිතරුග වූයේ අවිගත ඡන්ද ඇතියේ අවිගතප්‍රේම ඇතියේ අවිගතපිපාසා ඇතියේ අවිගතපරිලාහ ඇතියේ අවිගත තෘෂ්ණා ඇතියේ වෙයි. එක්තරා ශාස්තෘගාතකයෙක් තුළුත් සපයී කෙරේ නිසියම් ශාස්තෘගාතකයෙකින් පාහැසුනු ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “ප්‍රිය වූ කාමසම්පත්තු එකැතින් මා හැරපියත්. වැලි මමත් ප්‍රිය කාමසම්පත් හැරපියමි.” කියා යි. හේ සොස්තේ වෙයි. කලානත වෙයි. වලප්තේ වෙයි. ලෙහි අත් පාහැර පාහැර හඩයි. සමමාහයට පැමිණෙයි. බමුණ, මේ වතාහි මරණසාහෘතී ඇතියේ මරණයට බාතේ තම් වෙයි සනත්තායට වදනේ තම් වෙයි.

තවද බමුණ, මෙලොව නිසිවෙක් කයෙහි තොපාහු රුග ඇතියේ තොපාහු ඡන්ද ඇතියේ තොපාහු ප්‍රේම ඇතියේ තොපාහු පිපාසා ඇතියේ තොපාහු පරිලාහ ඇතියේ තොපාහු තෘෂ්ණා ඇතියේ වෙයි. එක්තරා ශාස්තෘ වූ රොගයෙක් තුළුත් සපයී කෙරෙයි. එක්තරා ශාස්තෘ රොගයෙකින් පහස්තා ලද ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: ප්‍රිය වූ කය එකැතින් මා හැරපියයි. වැලි මමත් ප්‍රිය වූ කය හැරපියමි කියා යි. හේ සොස්තේ වෙයි. කලානත වන්නේ වෙයි. පරිදේවතා කරණුයේ වෙයි අතින් ලය පාහැර පාහැර හඩනුයේ වෙයි. සමමාහයට වදනේ වෙයි. බමුණ, මෙයින් මරණසාහෘතී ඇතියේ මරණයට බාතේ තම් වෙයි. සනත්තායට වදනේ තම් වෙයි.

තවද බමුණ, මෙලොව නිසිවෙක් චිත්තම් තොකෙළේ වෙයි. කුසල් තොකෙළේ වෙයි. බියට පරිත්‍රාණ තොකෙළේ වෙයි. පච්ඡි කෙළේ වෙයි. කැකුළුකම් කෙළේ වෙයි. කිලිටිකම් කෙළේ වෙයි. එක්තරා ශාස්තෘ වූ රොගයෙක් තුළුත් පාහැස සිටී. එක්තරා ශාස්තෘගාතකයෙකින් සමකාලීන වූ ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මා විසින් එකැතින් කලාණයෙක් තොකරණ ලදී. කුසලයෙක් තොකරණ ලදී. බියට පරිත්‍රාණයෙක් තොකරණ ලදී. පාපයෙක් කරණ ලදී. කැකුළුකමෙක් කරණ ලදී. කිලිටිකමෙක් කරණ ලදී. භවත්ති, කලාණයන් තොකල කුසලයන් තොකල බියට පරිත්‍රාණ තොකල පච්ඡි කල කැකුළුකම් කල කිලිටිකම් කල ඇත්තන්ගේ යම් ගතියෙක් වේ ද, පරලොව ඒ ගතියට යෙමි යි හේ සොස්තේ වෙයි. කලානත වන්නේ වෙයි. පරිදේවතා කරන්නේ වෙයි අතින් ලය පාහැර පාහැර හඩන්නේ වෙයි. මූලාබවට වදනේ වෙයි. බමුණ, මේ ද මරණසාහෘතී ඇතියේ මරණයට බාතේ තම් වෙයි සනත්තායට වදනේ තම් වෙයි.

තවද බමුණ, මෙලොව නිසිවෙක් බුද්ධාදීන් කෙරෙහි සාක ඇතියේ වෙයි. විචිකිච්ඡා ඇතියේ වෙයි. ශාසන සංග්‍රහයෙහි නිෂ්ඨාගත වූයේ තො වෙයි. එක්තරා ශාස්තෘගාතකයෙක් තුළුත් පාහැස සිටී. එක්තරා ශාස්තෘගාතකයෙකින් සමකාලීන වූ ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි. බුද්ධාදීන් කෙරෙහි සාක ඇතියෙම් වෙමි. විචිකිච්ඡා ඇතියෙම් වෙමි. ශාසනසංග්‍රහයෙහි නිෂ්ඨාගත වූයෙම් ද තො වෙමි. හේ සොස්තේ වෙයි. කලානත වන්නේ වෙයි. පරිදේවතා කරන්නේ වෙයි. අතින් ලය පාහැර පාහැර හඩන්නේ වෙයි. මූලාබවට වදනේ වෙයි. බමුණ, මේ ද මරණසාහෘතී ඇතියේ මරණයට බාතේ තම් වෙයි සනත්තායට වදනේ තම් වෙයි.

බමුණ, මේ සතර දෙනා මරණසාහෘතී ඇත්තාහු මරණයට බාත. සනත්තායට පැමිණෙත්.

කතමො ච බ්‍රාහ්මණ මරණධමෙමා සමානො න භායති, න සත්තාසං ආපජ්ජති මරණස්ස?

ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චො කාමෙසු චීතරුගො හොති චිගතච්ඡන්දො චිගත-
පෙමො චිගතපිපාසො චිගතපරිද්‍රාහො චිගතතණ්හො. තමෙතඤ්ඤතරෙ
භාලොහා රෙගාතභේකා උසති. තස්සඤ්ඤතරෙත භාලොහන රෙගාතභේකත
උච්චස්ස න එවං හොති: පියා චත මං කාමා ජහිය්‍යන්ති, පියෙ වාහං කාමෙ
ජහිය්‍යාමිති. සො න සොචති න කිලමති න පරිදෙවති න උරත්තාලිං කන්දති
න සමමොහං ආපජ්ජති. අයං ඛො බ්‍රාහ්මණ මරණධමෙමා සමානො න
භායති න සත්තාසං ආපජ්ජති මරණස්ස.

පුත ච පරං බ්‍රාහ්මණ ඉධෙකච්චො කායෙචිතාරුගො හොති චිගතච්ඡන්දො
චිගතපෙමො චිගතපිපාසො චිගතපරිද්‍රාහො චිගතතණ්හො. තමෙතඤ්ඤතරෙ
භාලොහා රෙගාතභේකා උසති. තස්සඤ්ඤතරෙත භාලොහන රෙගාතභේකත
උච්චස්ස න එවං හොති: පියො චත මං කායො ජහිය්‍යති, පියං වාහං
කායං ජහිය්‍යාමිති. සො න සොචති න කිලමති න පරිදෙවති න උරත්තාලිං
කන්දති න සමමොහං ආපජ්ජති. අයමි ඛො බ්‍රාහ්මණ මරණධමෙමා
සමානො න භායති, න සත්තාසං ආපජ්ජති මරණස්ස.

පුත ච පරං බ්‍රාහ්මණ ඉධෙකච්චො අකතපාපො හොති අකතප්‍රිද්දො
අකතකිබ්බිසො. කතකල්‍යාණො හොති කතකුසලො කතභීරුත්තාණො.
තමෙතඤ්ඤතරෙ භාලොහා රෙගාතභේකා උසති. තස්සඤ්ඤතරෙත භාලොහන
රෙගාතභේකත උච්චස්ස එවං හොති: අකතං චත මෙ පාපං, අකතං ප්‍රිද්දං,
අකතං කිබ්බිසං, කතං කල්‍යාණං, කතං කුසලං, කතං භීරුත්තාණං. යාවතා
හො අකතපාපානං අකතප්‍රිද්දානං අකතකිබ්බිසානං කතකල්‍යාණානං කත
කුසලානං කතභීරුත්තාණානං ගති තං ගතී පෙච්ච ගච්ජාමිති. සො න
සොචති න කිලමති න පරිදෙවති න උරත්තාලිං කන්දති න සමමොහං
ආපජ්ජති. අයමි ඛො බ්‍රාහ්මණ මරණධමෙමා සමානො න භායති න
සත්තාසං ආපජ්ජති මරණස්ස.

පුත ච පරං බ්‍රාහ්මණ ඉධෙකච්චො අකසිං හොති අවෙච්ඡිච්ඡි නිට්ඨං
ගතො සඤ්ඤමෙව. තමෙතඤ්ඤතරෙ භාලොහා රෙගාතභේකා උසති.
තස්සඤ්ඤතරෙත භාලොහන රෙගාතභේකත උච්චස්ස එවං හොති: අකසිං
චතච්චි අවෙච්ඡිච්ඡි නිට්ඨංගතො සඤ්ඤමෙවති. සො න සොචති න කිලමති
න පරිදෙවති න උරත්තාලිං කන්දති න සමමොහං ආපජ්ජති. අයමි ඛො
බ්‍රාහ්මණ මරණධමෙමා සමානො න භායති, න සත්තාසං ආපජ්ජති මරණස්ස.

බමුණ, කවචරක් තම් මරණසාභාවි ඇතියේ මරණයට නොබානේ වේ ද? සන්ත්‍රාසයට නො වදනේ වේ ද?

බමුණ, මෙලොව කිසිවෙක් කාලයෙහි ජීවත්වනු වූයේ විගතජන්ම වූයේ විගතප්‍රම වූයේ විගතපිපාස වූයේ විගතපරිදහ වූයේ විගතතාමණ වූයේ වෙයි. එක්තරා දැඩි රොගයෙක් තුළින් පාශාසා ගෙණ සිටී. එක්තරා දළ රොගයෙකින් යුක්ත වූ ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් නො වේ. “ප්‍රිය වූ කාමසම්පත්තූ එකැතින් මා හැරපියති. වැලි මමත් ප්‍රිය වූ කාමසම්පත්තූන් හැරපියමි” කියා යි. හේ සොස්තේ නො වෙයි. කලාන්ත වන්නේ නො වේ. පරිදෙවනා කරන්නේ නො වේ. අතින් ලය පාශාර පාශාර හඬනේ නො වේ. මුළාවට වදනේ නො වේ. බමුණ, මේ වතාහි මරණසාභාවි ඇතියේ මරණයට නොබානේ, සන්ත්‍රාසයට නො වදනේ තම් වේ.

තවද බමුණ, මෙලොව ඇතාමෙක් කයෙහි පහව ගිය රාග ඇත්තේ පහව ගිය ජන්ම ඇත්තේ පහව ගිය ප්‍රම ඇත්තේ පහව ගිය පවස ඇත්තේ පහව ගිය පරිදහ ඇත්තේ පහව ගිය තාමණ ඇත්තේ වෙයි. එක්තරා දළරොගයෙක් මොහු පාශාසා ගෙණී. එක්තරා දළරොගයෙකින් යුක්ත වූ ඔහුට මෙබඳු සිත් නො වෙයි. “ප්‍රිය වූ කාම එකැතින් මා හැරපියයි, වැලි මමත් ප්‍රිය වූ කාම හැරපියමි” කියා යි. හේ සොවනා නො කෙරේ. කිලමනා නො කෙරේ. පරිදෙවනා නො කෙරේ. අතින් ලය පාශාර පාශාර නො හඬයි. මුළාවට නො වදියි. බමුණ, මෙ ද මරණසාභාවි ඇතියේ මරණයට නො බානේ ය. සන්ත්‍රාසයට නො වදනේ ය.

තවද බමුණ, මෙලොව කිසිවෙක් පච්ඡි නො කෙළේ කැකුළකම් නො කෙළේ කිලිටිකම් නො කෙළේ වෙයි. කලණ ද කෙළේ කුසල් කෙළේ බියට පරිත්‍රාණ කෙළේ වේ. එක්තරා දළරොගයෙක් තුළින් පාශාසා ගෙණී. එක්තරා දළරොගයෙකින් සමන්විත වූ ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මා විසින් එකැතින් පච්ඡි නො කරණ ලදී. කැකුළකම් නො කරණ ලදී. කිලිටිකම් නො කරණ ලදී. කලණකම් කරණ ලදී. කුසල් කරණ ලදී. බියට රකවල් කරණ ලදී හවත්ති, පච්ඡි නො කළ කැකුළකම් නො කළ කිලිටිකම් නො කළ කලණකම් කළ කුසල් කළ බියට රකවරණ කළ ඇත්තන්ගේ යම් ගතියෙක් ඇද්ද, පරලොව ඒ ගතියට යෙමි. හේ ශෝක නො කෙරෙයි. කලාන්ත නො වෙයි. නො වලපී. අතින් ලය පාශාර පාශාර නො හඬයි. මුළාවට නො පාමිණෙයි. බමුණ, මෙ ද මරණසාභාවි ඇතියේ මරණයට නො බානේ තම් වෙයි. සන්ත්‍රාසයට නො වදනේ තම් වෙයි.

තවද බමුණ, මෙලොව කිසිවෙක් බුද්ධාදීන් කෙරෙහි සාක තැතියේ වෙයි විවිකිච්ඡා තැතියේ වෙයි. ශාසන සංඛ්‍යායෙහි (උද්ග්‍රහපරිපාච්ඡාදීන්) නිෂ්ඨාවට ගියේ වෙයි. එක්තරා දළරොගයෙක් තුළින් පාශාසා ගෙණී. එක්තරා දළරොගයෙකින් යුක්ත වූ ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මම බුද්ධාදීන් කෙරෙහි සාක තැතියෙමි. විවිකිච්ඡා තැතියෙමි. ශාසනසංඛ්‍යායෙහි (උද්ග්‍රහණාදීන්) නිෂ්ඨාවට ගියෙමි වෙමි කියා යි. හේ ශෝක නො කෙරෙයි. කලාන්ත නො වෙයි. පරිදෙවනා නො කෙරෙයි. අතින් ලය පහරමින් නො හඬයි. මුළාවට නො පාමිණෙයි. බමුණ, මෙ ද මරණසාභාවි ඇතියේ මරණයට නො බානේ සතාවිලියට නො පාමිණුනේ තම් වෙයි.

ඉමෙ බො බ්‍රාහ්මණ වතතාඤ මරණධම්මා සමානා න භාගන්ති, න සන්නාසං ආපජ්ජන්ති මරණස්සාති.

අභිකකන්නං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං හොතමො ධාරෙතු ආජ්ඣග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

4. 4. 4. 5

[වතුකොටිකසුඤ්ඤානා සුතනං]

35. එකං සමයං භගවා ගුප්තකෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ. පබ්බතෙ. තෙන බො පත සමයෙන සම්මන්ත්‍රො අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා පරිබ්බාජකා සප්පිනිකා නිරෙ පරිබ්බාජකාරුමෙ පටිවසන්ති. සෙය්‍යපිදං: අනන්‍යාණෙ වරඛණ් සකුලද්ධි ව පරිබ්බාජකො අඤ්ඤා ව අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා පරිබ්බාජකා. අථ බො භගවා සායනසමයං පතිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙන සප්පිනිකානිරෙ පරිබ්බාජකාරුමො තෙනුපසඞ්කමි.

තෙන බො පත සමයෙන තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං සන්තිසිත්තානං සන්තිපතිතානං අයමන්තරු කථා උදපාදි: ඉතිපි බ්‍රාහ්මණ-සම්මාති, ඉතිපි බ්‍රාහ්මණසම්මාතිති.

අථ බො භගවා යෙන තෙ පරිබ්බාජකා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිති, පඤ්ඤාතෙන ආසතෙ නිසිදි. නිසජ්ඣ බො භගවා තෙ පරිබ්බාජකෙ එතදවොච: කාය නුථ පරිබ්බාජකා එතරගි කථාය සන්තිසිත්තා, කා ච පත වො අන්තරු කථා විපසකතාති.

ඉධ හො හොතම අව්හංකං සන්තිසිත්තානං සන්තිපතිතානං අයමන්තරු කථා උදපාදි: ඉතිපි බ්‍රාහ්මණසම්මාති, ඉතිපි බ්‍රාහ්මණසම්මාතිති.

වතතරිමාති පරිබ්බාජකා බ්‍රාහ්මණසම්මාති මයා සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකම්මා, පචෙදිකාති. කතමාති වතතරි ?

ඉධ පරිබ්බාජකා බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: සබ්බෙ පාණා අවජ්ඣාති. ඉති වදං බ්‍රාහ්මණො සම්මං ආහ, තො මුසා. සො තෙන න සමණොති මඤ්ඤාති. න බ්‍රාහ්මණොති මඤ්ඤාති න සෙය්‍යාහමසමිති මඤ්ඤාති. න සද්දිසොහමසමිති මඤ්ඤාති. න භිකුටොහමසමිති මඤ්ඤාති. අපි ව යදෙව තථ සම්මං, තදභිඤ්ඤාය පාණානං යෙව අනුඥායාය අනුකම්පාය පටිපනොනා හොති.

පුත ව පරං පරිබ්බාජකා බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: සබ්බෙ කාමා අනිව්වා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මාති. ඉති වදං බ්‍රාහ්මණො සම්මං ආහ, තො මුසා. සො තෙන න සමණොති මඤ්ඤාති, න බ්‍රාහ්මණොති මඤ්ඤාති. න සෙය්‍යා-හමසමිති, මඤ්ඤාති. න සද්දිසොහමසමිති මඤ්ඤාති. න භිකුටොහමසමිති මඤ්ඤාති. අපි ව යදෙව තථ සම්මං, තදභිඤ්ඤාය කාමානං යෙව නිබ්බිදාය විරුගාය නිරුධාය පටිපනොනා හොති.

බමුණ, මේ සතර දෙනා මරණ සැඟවී ඇත්තාහු මරණයට නො බැහැර වුවද සතුවලියට නො පැමිණෙත්.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන්ගෙන දිවි හිමි කොට සරණ ගිය උවසුවකු කොට දරණ සේක්වා.

4. 4. 4. 5.

[වතුකොටික සුඤ්ඤතා සුත්තය]

35. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර ගිජුකුළු පව්‍යෙහි වසනසේක. එසමයෙහි අතිප්‍රසිද්ධ බොහෝ පිරිවැජ්ඣෝ සප්පිතිකා හෝ තෙර පිරිවැජ්ඣරමිහි වෙසෙත්. ඔහු කවරහ යන්: අනන්තාරය, චරධරය, සකුලදසී පරිව්‍රාජකයි. අනෙක් ප්‍රසිද්ධ ප්‍රසිද්ධ පිරිවැජ්ඣෝ ද වෙත්. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් වේලෙහි පිළිසලනින් තැහි සිටියේක් සප්පිතිකා හෝ තෙර පිරිවැජ්ඣරම කරා වැහි සේක.

එසමයෙහි රැස්ව හුන් මුළුදුන් ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ඣන්ගේ මේ අතුරු කථාව පහළ විය. “බ්‍රාහ්මණසත්‍යයෝ මෙසේ ද වෙත්, බ්‍රාහ්මණ සත්‍යයෝ මෙසේ ද වෙත්” යි කියා යි.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ පිරිවැජ්ඣන් කරා එළඹියහ. එළඹ පැත් වූ අස්තෙහි වැඩ හුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ හිඳ ඒ පිරිවැජ්ඣන්ගේ වෙල වදල සේක: පිරිවැජ්ඣෙහි, දැන් කිනම් අතුරු කථායෙකින් රැස්ව හුන්හද ද? තොපගේ කිනම් අතුරු කථායෙක් අඩහළ වී ද? කියා යි.

භවත් ගෞතමයෙහි, මෙහි රැස්ව හුන් මුළුදුන් අපගේ මේ අතුරු කථාව පහළ විය. “බ්‍රාහ්මණසත්‍යයෝ මෙසේ ද වෙති. බ්‍රාහ්මණසත්‍යයෝ මෙසේ ද වෙති” කියා යි.

පිරිවැජ්ඣෙහි, මා, තමා විසින් ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරණ ලද මේ සතර බ්‍රාහ්මණසත්‍ය කෙතෙක් ඇත. කවර සතර කෙතෙක යන්:

පිරිවැජ්ඣෙහි, මෙලොව ක්ෂීණප්‍රච්ඡාද බ්‍රාහ්මණ මෙසේ කියයි: “සිංද්‍රාප්‍රාණීහු අවධායෝ” ය කියා යි. මෙසේ බණන බමුණු සැබවක් කියයි. මුසා නො කියයි. හේ ඒ සැබව බිණීමෙන් ‘මම ශ්‍රමණයෙමි’ යි (මඤ්ඤතා විසින්) නො හඟියි. ‘මම බ්‍රාහ්මණයෙමි’ යි (මඤ්ඤතා විසින්) නො හඟියි. ‘මම ශ්‍රේෂ්ඨයෙමි’ යි නො හඟියි. ‘මම සද්‍යයෙමි’ යි නො හඟියි. ‘මම භික්ෂුයෙමි’ යි නො හඟියි. තවද එහි යම් ම සැබවෙක් ඇද්ද, ඒ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රාණයන් පිළිබඳ වූ ම දයාවට අනුකම්පාවට පිළිපත්තේ වෙයි.

තවද පිරිවැජ්ඣෙහි, බමුණු මෙසේ කියයි: “සිංද්‍ර කාමයෝ අතිත්‍යය හ. දුක්ඛ. පෙරලෙන සැඟවී ඇතියහ” යි. මෙසේ බණන බමුණු සැබවක් කියයි. මුසා නො කියයි. හේ ඒ සැබව බිණීමෙන් “මම ශ්‍රමණයෙමි” යි මඤ්ඤතා වශයෙන් නො හඟියි. ‘මම බ්‍රාහ්මණයෙමි’ යි මඤ්ඤතා වශයෙන් නො හඟියි. ‘මම ශ්‍රේෂ්ඨයෙමි’ යි නො හඟියි. ‘මම සද්‍යයෙමි’ යි නො හඟියි. ‘මම භික්ෂුයෙමි’ යි නො හඟියි. වැළිත් යම් ම එහි සැබවෙක් ඇද්ද, හේ වෙසෙසින් දූත කාමයන්ගේ ම නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි.

පුත ව පරං පරිබ්බාජකා බ්‍රාහ්මණෝ එවමොහ: සබ්බෙ භවා අතිව්වා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මාති. ඉති වදං බ්‍රාහ්මණෝ සච්චං ආහ, තො මුසා. සො තෙන ත සමණෝ'ති මඤ්ඤති. ත බ්‍රාහ්මණෝ'ති මඤ්ඤති. ත සෙය්‍යොහමසමීති මඤ්ඤති. ත සද්දිසොහමසමීති මඤ්ඤති. ත හිතොහමසමීති මඤ්ඤති. අපි ව යදෙව තත් සච්චං, තදනිඤ්ඤාය භවානං යෙව නිබ්බිදාය විරුහාය නිරෝධාය පටිපනො හොති.

පුත ව පරං පරිබ්බාජකා බ්‍රාහ්මණෝ එවමොහ: නාහං ඤාතො, කසාපි ඤාතො, ත ව මම ඤාතො, කත්ථි කිඤ්ඤතොති. ඉති වදං බ්‍රාහ්මණෝ සච්චං ආහ, තො මුසා. සො තෙන ත සමණෝ'ති මඤ්ඤති. ත බ්‍රාහ්මණෝ'ති මඤ්ඤති. ත සෙය්‍යොහමසමීති මඤ්ඤති. ත සද්දිසොහමසමීති මඤ්ඤති. ත හිතොහමසමීති මඤ්ඤති. අපි ව යදෙව තත් සච්චං, තදනිඤ්ඤාය ආනිඤ්ඤාය යෙව පටිපදං පටිපනො හොති.

ඉමානි බො පරිබ්බාජකා වතොරි බ්‍රාහ්මණසච්චානි මහා සංගං අභිඤ්ඤා සල්ලකථා පවෙදිතාති.

4. 4. 4. 6

[බහුසුත්තපාඨො]

[ආවජ්ඣිතං]

36. අථ බො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංඝාති. උපසංඝාතිනා භගවතං අභිවාදෙවා එකමනං නිසීදි. එකමනං නිසීනො බො සො භික්ඛු භගවතං එතදවොච:

කෙන හු බො භනො ලොකො නිඤ්ඤති, කෙන ලොකො පරිකිස්සති, කස්ස ව උපපන්නස්ස වසං ගච්ඡති?

සාධු සාධු භික්ඛු, හගුකො තෙ භික්ඛු උම්මග්ගො, හගුකං පටිභානං, කල්‍යාණී පරිපුච්ඡා. එවං හි තං භික්ඛු පරිපුච්ඡසි: කෙන හු බො භනො ලොකො නිඤ්ඤති, කෙන ලොකො පරිකිස්සති, කස්ස ව උපපන්නස්ස වසං ගච්ඡති. එවං භනො.

විතොත බො භික්ඛු ලොකො නිඤ්ඤති, විතොත පරිකිස්සති, විතොත උපපන්නස්ස වසං ගච්ඡති.

සාධු භනොති බො සො භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්දිතං අනුමො-දිතං භගවතං උතාරිං පස්සං ආපුච්ඡ: බහුසුත්තො ධම්මධරො, බහුසුත්තො ධම්මධරොති පුච්චති. කිත්තාවතා හු බො භනො බහුසුත්තො ධම්මධරො හොති. ?

සාධු සාධු භික්ඛු, හගුකො තෙ භික්ඛු උම්මග්ගො, හගුකං පටිභානං, කල්‍යාණී පරිපුච්ඡා. එවං හි තං භික්ඛු පුච්ඡසි: බහුසුත්තො ධම්මධරො, බහුසුත්තො ධම්මධරොති භනො පුච්චති, කිත්තාවතා හු බො භනො බහුසුත්තො ධම්මධරො හොති. එවං භනො.

තවද පිරිවැජ්ඣෙති, බමුණු මෙසේ කියයි: ‘සියලු භවයෝ අතිත්තයහ දුක්ඛ. පෙරලෙන සැහැවි ඇතියහ සි මෙසේ බණන බමුණු සැබවක් කියයි. මූසා නො කියයි. හේ ඒ සඛා බිඤ්ඤාමත්, ‘මම ශ්‍රමණයෙමි’ යි නො හඟියි. ‘මම බ්‍රාහ්මණයෙමි’ යි නොහඟියි. මම ශ්‍රේෂ්ඨයෙමි’ යි නො හඟියි. ‘මම සද්දශයෙමි’ යි නො හඟියි. “මම හිතයෙමි’ යි නො හඟියි. වැළිත් යම් ම එහි සැබවෙක් ඇද්ද, එය වෙසෙසින් දැන භවයන්ගේ ම නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි.

තවද පිරිවැජ්ඣෙති, බමුණු මෙසේ කියයි. “මම කිසිතැනෙක ආත්ම විසින් නො වෙමි. (මාගේ ආත්මය) කිසිවක් හුගේ කිසිවක් භාවයෙහි ලාත් නො දක්මි. පරාගේ ආත්මයත් කිසි තැනෙක නො දක්මි. කිසි තැනෙක පරාගේ ආත්මය මාගේ කිසිවක් භාවයෙහිත් ලා නොදක්මි” යි මෙසේ වතුකොටික සුද්දානා බණන බමුණු සැබවක් කියයි. මූසා නො කියයි. හේ ඒ සැබවින් ‘ශ්‍රමණයෙමි’ යි නො හඟියි. ‘බ්‍රාහ්මණයෙමි යි’ නො හඟියි. ‘මම ශ්‍රේෂ්ඨයෙමි’ යි නො හඟියි. ‘මම සද්දශයෙමි’ යි නො හඟියි ‘මම හිතයෙමි’ යි නො හඟියි. වැළිත් යම් ම එහි සැබවෙක් ඇද්ද, එය වෙසෙසින් දැන අකිසිවක් භාව සංකීර්ණය ප්‍රතිපදාවට ම පිළිපත්තේ වෙයි.

පිරිවැජ්ඣෙති, මේ සිටුවැදුරුම් (සංකීර්ණප්‍රච) බ්‍රාහ්මණසත්‍යයෝ තමා විසින් ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට මා විසින් ප්‍රකාශ කරණ ලදහ.

4. 4. 4. 6

[බහුසංඝ්‍රහ සූත්‍රය]

[සැවැත්තිදන සි]

36. එසද එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව තිත. එකත්පස් ව හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙපවත් සැල කෙළේ ය.

වහන්ස, කවරකු විසින් ලෝකය ගෙණයනු ලැබේ ද? අදනා ලැබේ ද? උපන් කවරක් හුගේ වසයට යේ ද? කියා යි.

මහණ, මැනව, මැනව, මහණ තාගේ ප්‍රඥගමන මැනව, ප්‍රතිභාතය මැනව, පරිපාව්ඡාව කලණය. “වහන්ස, කවරක් හු විසින් ලෝකය ගෙණ යනු ලැබේ ද? කවරක් හු විසින් ලෝකය අදනා ලැබේ ද? උපන් කවරක් හුගේ වසයට යේ ද?” යි මහණ තෝ මෙසේ විචාරන්නෙහි නො වේ ද? වහන්ස, එසේ ය.

මහණ, සිත විසින් ලෝකය ගෙණයනු ලැබේ. සිත විසින් අදනා ලැබේ. උපන් විතතායාගේ වසයට යෙයි.

‘වහන්ස, මැනවැ’ යි ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සභුවන් පිළිගෙණ අනුමෝදන්ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතින් ඔහුගෙහිත් පැණ පිළිවිසි: වහන්ස, ‘බහුශ්‍රාතය ධම්මරය, බහුශ්‍රාතය ධම්මරය’ යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, ‘කෙපමණෙකින් බහුශ්‍රාතය ධම්මරය’ යි කියනු ලැබේ ද?

මහණ, මැනව, මැනව, මහණ තාගේ ප්‍රඥගමනය මැනව, ප්‍රතිභාතය මැනව, පරිපාව්ඡාව කලාණය. “වහන්ස, බහුශ්‍රාතය ධම්මරය, බහුශ්‍රාතය’ ධම්මරය යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙප මණෙකින් බහුශ්‍රාතය ධම්මරය කියනු ලැබේ” දැ යි මහණ තෝ මෙසේ විචාරන්නෙහි නො වේ ද? වහන්ස, එසේ ය.

බහු බො භික්ඛු මයා ධම්මා දෙසිතා: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථා උද්‍යතං ඉතිච්ඡන්තකං ජාතකං අබ්‍රහ්මධම්මං වෙදලං. වතුපදය වෙපි භික්ඛු ගාථාය අත්ථෙසුද්දය ධම්මෙසුද්දය ධම්මානුධම්මපටපනො හොති, බහුසුත්තො ධම්මධරොති අලං වචනායාති.

සාධු හන්තෙති බො සො භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනු-මොදිඤා හගවන්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡ: සුතවා නිබ්බෙධිකපඤ්ඤා, සුතවා නිබ්බෙධිකපඤ්ඤාති හන්තෙ චුවචති. කිත්තාවතා හු බො හන්තෙ සුතවා නිබ්බෙධිකපඤ්ඤා හොතිති?

සාධු සාධු භික්ඛු, හදුකො බො තෙ භික්ඛු උම්මග්ගො, හදුකං පටිභාණං, කල්‍යාණී පරිපුච්ඡා. එවං හි ත්වං භික්ඛු පුච්ඡසි: සුතවා නිබ්බෙධිකපඤ්ඤා, සුතවා නිබ්බෙධිකපඤ්ඤාති හන්තෙ චුවචති. කිත්තාවතා හු බො හන්තෙ සුතවා නිබ්බෙධිකපඤ්ඤා හොතිති? එවං හන්තෙ.

ඉධ භික්ඛු භික්ඛුතො ඉදං දුක්ඛන්ති සුතං හොති, පඤ්ඤය වස්ස අත්ථං අතිවිජ්ඣා පසස්සති. අයං දුක්ඛසමුදයො'ති සුතං හොති, පඤ්ඤය වස්ස අත්ථං අතිවිජ්ඣා පසස්සති. අයං දුක්ඛනිරොධො'ති සුතං හොති, පඤ්ඤය වස්ස අත්ථං අතිවිජ්ඣා පසස්සති. අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා'ති සුතං හොති, පඤ්ඤය වස්ස අත්ථං අතිවිජ්ඣා පසස්සති. එවං බො භික්ඛු සුතවා නිබ්බෙධිකපඤ්ඤා හොතිති.

සාධු හන්තෙ'ති බො සො භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනු-මොදිඤා හගවන්තං උත්තරිං පඤ්ඤං ආපුච්ඡ: පණ්ඩිතො මහාපඤ්ඤා, පණ්ඩිතො මහාපඤ්ඤාති හන්තෙ චුවචති. කිත්තාවතා හු බො හන්තෙ පණ්ඩිතො මහාපඤ්ඤා හොතිති?

සාධු සාධු භික්ඛු හදුකො බො තෙ භික්ඛු උම්මග්ගො, හදුකං පටි-භාණං, කල්‍යාණී පරිපුච්ඡා. එවං හි ත්වං භික්ඛු පුච්ඡසි: පණ්ඩිතො මහාපඤ්ඤා, පණ්ඩිතො මහාපඤ්ඤාති හන්තෙ චුවචති, කිත්තාවතා හු බො හන්තෙ පණ්ඩිතො මහාපඤ්ඤා හොතිති? එවං හන්තෙ.

ඉධ භික්ඛු පණ්ඩිතො මහාපඤ්ඤා නෙවන්තව්‍යාබාධාය වෙතෙති, න පරව්‍යාබාධාය වෙතෙති, න උභයව්‍යාබාධාය වෙතෙති. අන්තර්ගතං පරගතං උභයගතං සබ්බලොකගිතමෙව වින්තයමානො වින්තෙති. එවං බො භික්ඛු පණ්ඩිතො මහාපඤ්ඤා හොතිති.

4. 4. 4. 7

[දුතියවස්සකාරසුත්තං]

37. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙථවනෙ කලාපකනිවාපෙ. අථ බො වස්සකායෙ බ්‍රාහ්මණො මගධමහාමිත්තො යෙන හගවා තෙනුප-සඬිකම්. උපසඬිකම්ඤා හගවතා සද්ධිං සමොද්දි. සමොද්දතීයං කථං සාරාණීයං විනිසා රොඤා එකමන්තං තිසිද්දි. එකමන්තං තිසින්නො බො වස්සකාරො බ්‍රාහ්මණො මගධමහාමිත්තො හගවන්තං එතදවොච:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණ, මා විසින් සුත්ත, ගෙය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්‍යුතවම, වෙදලල ය යි බොහෝ දහම්හු දෙසන ලදහ. මහණ, සිවුපාදි ගාථායෙක්හි දු ආර්ථ දූත පෙළ දූත ධර්මානුබ්‍රිජ්ජිප්පනාව වෙසේ ද, 'බ්‍රහ්මානුය, ධර්මධරය' යි කියන්නට තිසි වෙයි.

වහන්ස, මැනවැ යි ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගෙණ අනුමෝදන් ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් මතුයෙහිත් පැණ පිළිවිසි: 'වහන්ස, ශ්‍රාවණය, කෙලෙස් නිශේෂයෙන් ම බිඳ ලන නුවණැත්තෙක, ශ්‍රාවණය, කෙලෙස් නිශේෂයෙන් ම බිඳ ලන නුවණැත්තෙකැ' යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙපමණෙකින් ශ්‍රාවණ නිවේධකප්‍රඥ ඇත්තේ වේ ද?

මහණ, මැනව, මැනව, මහණ, තාගේ ඥානගතිය මැනව, වටහනු මැනව, පිළිවිසුම් හදුය. "ශ්‍රාවණය, නිවේධකප්‍රඥ ඇත්තේය, ශ්‍රාවණය නිවේධකප්‍රඥ ඇත්තේය" යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙපමණෙකින් ශ්‍රාවණ නිවේධකප්‍රඥ ඇත්තේ වේ ද? යි මහණ, තෝ මෙසේ විචාරන්නෙහි නො වේ ද? වහන්ස, එසේ ය.

මහණ, මෙසේතෙහි මහණහු විසින් 'මේ දුකැ' යි අසන ලද්දේ වෙයි. ඔහුගේ මාහිප්‍රඥයෙන් අතීත ඔව්ද දක්නේ ය. "මේ දුඛසම්මුදය යි" අසන ලද්දේ වෙයි. ඔහුගේ මහ නැණිහුද බිඳලා දකි. "මේ දුඛනිරෝධය" යි අසන ලද්දේ වෙයි. ඔහුගේ මහනැණිහුද අතීත බිඳපියා දකියි. "මේ දුඛනිරෝධ-ගාමිනී ප්‍රතිපදය" යි අසන ලද්දේ වෙයි. ඔහුගේ මහ නැණිහුත් අතීත විනිවිද දකියි. මහණ මෙසේ 'ශ්‍රාවණ නිවේධකප්‍රඥ ඇත්තේ වේ ය' යි.

වහන්ස, මැනවැ යි ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනන්දනා කොට අනුමෝව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් මතුයෙහිත් ප්‍රශ්න පිළිවිසි: 'වහන්ස, පණ්ඩිතය මහාප්‍රාඥය, පණ්ඩිතය මහාප්‍රාඥය' යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කිපමණෙකින් පණ්ඩිත මහාප්‍රාඥ වේ ද?

මහණ, මැනව, මැනව, තාගේ ප්‍රඥාගතිය හදුය, ප්‍රතිභාතය හදුය, පිළිවිසුම් කල්‍යාණය. මහණ, "පණ්ඩිතය මහාප්‍රාඥය, පණ්ඩිතය මහා-ප්‍රාඥය" යි කියනු ලැබේ. 'වහන්ස, කිපමණෙකින් පණ්ඩිත මහාප්‍රාඥ වේ ද' යි තෝ මෙසේ අසන්නෙහි නො වේ ද? වහන්ස, එසේ ය.

මහණ, මෙලොව පණ්ඩිත මහාප්‍රාඥ ආත්මව්‍යාබාධය පිණිස නොසිත යි. පරව්‍යාබාධය පිණිස නොසිතයි. උභයව්‍යාබාධය පිණිස නොසිත යි. සිතන්නේ ද ආත්මිතය, පරිතිතය, උභයතිතය. මෙසේ සම්මොක්ඛිතය ම හිතයි. මහණ, මෙසේ පණ්ඩිත මහාප්‍රාඥ තම් වේ.

4. 4. 4. 7.

[ද්වතීයවස්සකාර සූත්‍රය]

37. එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කලඤ්ඤානිවාස තම් වූ වේඵවතාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එක්බිති මගධමහාමාත්‍ර වූ වස්සකාර බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමඟ සතුටු විය. සමෝදනිය වූ සාරාණිය වූ කපාව නිමවා එකත්පස්ව හින. එකත්පස්ව හුන් මගධමහාමාත්‍ර වස්සකාර බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ජාතෙය්‍ය භු ඛො භො ගොතම අසප්පරිසො අසප්පරිසං ‘අසප්පරිසො අයං භවන්ති’?

අට්ඨානං ඛො එතං බ්‍රාහ්මණ අනවකාසො යං අසප්පරිසො අසප්පරිසං ජාතෙය්‍ය ‘අසප්පරිසො අයං භවන්ති’

ජාතෙය්‍ය පන භො ගොතම අසප්පරිසො සප්පරිසං ‘සප්පරිසො අයං භවන්ති’?

එතම්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ අට්ඨානං අනවකාසො යං අසප්පරිසො සප්පරිසං ජාතෙය්‍ය ‘සප්පරිසො අයං භවන්ති’

ජාතෙය්‍ය, පන භො ගොතම සප්පරිසො සප්පරිසං ‘සප්පරිසො අයං භවන්ති’?

ඌතං ඛො එතං බ්‍රාහ්මණ විජ්ජති, යං සප්පරිසො සප්පරිසං ජාතෙය්‍ය ‘සප්පරිසො අයං භවන්ති’

ජාතෙය්‍ය පන භො ගොතම සප්පරිසො අසප්පරිසං ‘අසප්පරිසො අයං භවන්ති’?

එතම්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ ඌතං විජ්ජති, යං සප්පරිසො අසප්පරිසං ජාතෙය්‍ය ‘අසප්පරිසො අයං භවන්ති’.

අව්ජරියං භො ගොතම, අබ්බුතං භො ගොතම, යාච සුභාසිතං විදං භොතා ගොතමෙත: “අට්ඨානං ඛො එතං බ්‍රාහ්මණ අනවකාසො යං අසප්පරිසො අසප්පරිසං ජාතෙය්‍ය ‘අසප්පරිසො අයං භවන්ති.’ එතම්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ අට්ඨානං අනවකාසො, යං අසප්පරිසො සප්පරිසං ජාතෙය්‍ය ‘සප්පරිසො අයං භවන්ති.’ ඌතං ඛො එතං බ්‍රාහ්මණ විජ්ජති යං සප්පරිසො සප්පරිසං ජාතෙය්‍ය ‘සප්පරිසො අයං භවන්ති.’ එතම්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ ඌතං විජ්ජති, යං සප්පරිසො අසප්පරිසං ජාතෙය්‍ය’ අසප්පරිසො අයං භවන්ති.”

එකමිදං භො ගොතම සමයං භොදෙය්‍යස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පරිසතීං පරුපාරමහං වතෙනන්ති: බාලො අයං රුජා ඵලෙය්‍යො යො සමඤ්ඤාමපුප්පතන අභිපසසනො, සමඤ්ඤා ව පන රාමපුප්පතන එවරුපං පරම-තිපච්චාකාරං කරොති: යදිදං අභිවාදනං පච්චුට්ඨානං අඤ්ඤාලිකමමං සාමිඤ්-කමමන්ති. ඉමෙපි රඤ්ඤාදු එලෙය්‍යස්ස පරිහාරකා බාලා, යමඤ්ඤා මොග්ගලො උග්ගො නාවිඤ්ඤා භස්සබ්බො අභිච්චෙය්‍යො, යෙ සමඤ්ඤා රාමපුප්පතන අභිපසසනො, සමඤ්ඤා ව පන රාමපුප්පතන එවරුපං පරම-තිපච්චාකාරං කරොන්ති: යදිදං අභිවාදනං පච්චුට්ඨානං අඤ්ඤාලිකමමං සාමිච්චකමමන්ති.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ‘මේ භවත් අසත්පුරුෂය’ යි අසත්-
පුරුෂයෙක් අසත්පුරුෂයකු දන්නේ වේ ද?

බමුණ, ‘මේ භවත් අසත්පුරුෂය’ යි අසත්පුරුෂයෙක් අසත්පුරුෂයකු
දන්නේ ය යන මෙය නොවනසුළු ය. වන්නට අවකාශ ද නැත.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ‘මේ භවත් සත්පුරුෂය’ යි අසත්-
පුරුෂයෙක් සත්පුරුෂයකු දන්නේ වේ ද?

බමුණ ‘මේ භවත් සත්පුරුෂය’ යි අසත්පුරුෂයෙක් සත්පුරුෂයකු
දන්නේ ය යන මේ ද නොවනසුළු ය. වන්නට අවකාශ ද නැත.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ‘මේ භවත් සත්පුරුෂය’ යි සත්පුරුෂයෙක්
සත්පුරුෂයකු දැනගන්නේ වේ ද?

බමුණ, ‘මේ භවත් සත්පුරුෂය’ යි සත්පුරුෂයෙක් සත්පුරුෂයකු
දැනගන්නේ ය යන මෙය වනසුළු ය.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ‘මේ භවත් අසත්පුරුෂය’ යි සත්පුරුෂ-
යෙක් අසත්පුරුෂයකු දැනගන්නේ වේ ද?

බමුණ, මේ භවත් අසත්පුරුෂය’ යි සත්පුරුෂයෙක් අසත්පුරුෂයකු
දැනගන්නේ ය යන මේ ද වනසුළු වෙයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ආයුධ්‍යය, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස
අද්දානිය, භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් මෙය යාවත් සුභාෂිතය
(පරමසුභාෂිතයි). ‘බමුණ’ ‘මේ භවත් අසත්පුරුෂය’ යි අසත්පුරුෂයෙක්
අසත්පුරුෂයකු දැනගන්නේ ය යන මේ අකාරණය, වන්නට අවකාශ
නැතැයි ද, ‘මේ භවත් සත්පුරුෂය’ යි අසත්පුරුෂයෙක් සත්පුරුෂයකු
දැනගන්නේ ය යන මේ ද අනෙකුත්, අනවකාශය යි ද, බමුණ, ‘මේ භවත්
සත්පුරුෂය’ යි සත්පුරුෂයෙක් සත්පුරුෂයකු දැනගන්නේ ය යන මෙය
වනසුළු වෙයි ද, බමුණ, ‘මේ භවත් අසත්පුරුෂය’ යි සත්පුරුෂයෙක්
අසත්පුරුෂයකු දැනගන්නේ ය යන මේ ද වනසුළු වේ ය” යැයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, එක්සමයක තුදි ගම්මාසි කොදෙසා
බ්‍රාහ්මණයාගේ මුළුදුන් පිරිසෙහි මෙබඳු මෙරමා ගැරහිමක් බෙණෙත්:
“රුමපුත්‍ර වූ (උද්‍යක) ශ්‍රමණයා කෙරෙහි පහත්, රුමපුත්‍රශ්‍රමණයා කෙරෙහි
අභිවාදන ප්‍රත්‍යක්ෂාන අඤ්ඤාමි සාමිච්ඡාමි යන මෙබඳු පරමනිපතා-
කාරයෙක් (අත්‍යභිසංගතියට පැවතුම්) කරණ මේ ඵලෙසා රජ බාලයෙක.
රුමපුත්‍රශ්‍රමණයා කෙරෙහි පහත්, රුමපුත්‍රශ්‍රමණයා කෙරෙහි අභිවාදන
ප්‍රත්‍යක්ෂාන අඤ්ඤාමි සාමිච්ඡාමි යන මෙබඳු පරමනිපතාකාරය කරණ
යමකය, මොග්ගලලය, උග්ගය, නාච්ඡදකිය, ගනිබ්බය, අභිච්චය, යන
මේ ඵලෙසා රජුගේ පරිවාරකයෝ ද බාලයෝ” ය කියා යි.

තසායුදං භොදෙයො ඩ්‍රාහමණො ඉමිනා නයෙන තෙති: තං කිං මඤ්ඤන්ති භොනො පණ්ඩිතො රාජා ඵලෙයො කරණියාධිකරණියෙසු වචනියාධිවචනියෙසු අලමන්දසතරෙහි අලමන්දසතරොති.

එවං භො, පණ්ඩිතො රාජා ඵලෙයො කරණියාධිකරණියෙසු වචනියාධිවචනියෙසු අලමන්දසතරෙහි අලමන්දසතරොති.

යසමා ව බො භොනො සමණො රාමපුතො රඤ්ඤ ඵලෙයෙන පණ්ඩිතෙන පණ්ඩිතතරො කරණියාධිකරණියෙසු වචනියාධිවචනියෙසු අලමන්දසතරෙන අලමන්දසතරො, තසමා රාජා ඵලෙයො සමණෙ රාමපුතෙන අභිප්පසන්නො, සමණෙ ව පත රාමපුතෙන ඵවරුපං පරමනිපච්චිකාරං කරොති: යදිදං අභිවාදනං පච්චුට්ඨානං අඤ්ඤාලිකමං සාමිච්චිකමං.

තං කිං මඤ්ඤන්ති භොනො, පණ්ඩිතා රඤ්ඤ ඵලෙයස්ස පරිහාරකා, යමකො මොග්ගලො උගො නාවිඤ්ඤා ගඤ්ඤො අග්ගිවෙස්සො, කරණියාධිකරණියෙසු වචනියාධිවචනියෙසු අලමන්දසතරෙහි අලමන්දසතරොති.

එවං භො, පණ්ඩිතා රඤ්ඤ ඵලෙයස්ස පරිහාරකා, යමකො මොග්ගලො උගො නාවිඤ්ඤා ගඤ්ඤො අග්ගිවෙස්සො, කරණියාධිකරණියෙසු වචනියාධිවචනියෙසු අලමන්දසතරෙහි අලමන්දසතරොති.

යසමා බො භො, සමණො රාමපුතො රඤ්ඤ ඵලෙයස්ස පරිහාරකෙහි පණ්ඩිතෙහි පණ්ඩිතතරො කරණියාධිකරණියෙසු වචනියාධිවචනියෙසු අලමන්දසතරෙහි අලමන්දසතරො. තසමා රඤ්ඤ ඵලෙයස්ස පරිහාරකා සමණෙ රාමපුතෙන අභිප්පසන්නා, සමණෙ ව පත රාමපුතෙන ඵවරුපං පරමනිපච්චිකාරං කරොන්ති: යදිදං අභිවාදනං පච්චුට්ඨානං අඤ්ඤාලිකමං සාමිච්චිකමන්ති.

අච්ඡරිසං භො ගොතම අබ්‍යුත්තං භො ගොතම යාව සුභාසිතමිදං භොතා ගොතමෙන: “අට්ඨානං බො එතං ඩ්‍රාහමණ අතචකාසො, යං අසප්පරිසො අසප්පරිසං ජාතෙය්‍ය අසප්පරිසො අයං භවන්ති. එතමපි බො ඩ්‍රාහමණ අට්ඨානං අතචකාසො යං අසප්පරිසො සප්පරිසං ජාතෙය්‍ය සප්පරිසො අයං භවන්ති, ආනං බො පතෙන ඩ්‍රාහමණ චිජ්ජති, යං සප්පරිසො සප්පරිසං ජාතෙය්‍ය සප්පරිසො අයං භවන්ති. එතමපි බො ඩ්‍රාහමණ ආනං චිජ්ජති යං සප්පරිසො අසප්පරිසං ජාතෙය්‍ය අසප්පරිසො අයං භවන්ති.”

හඤ්ඤ වදන්ති මයං භො ගොතම ගච්ඡාම, බහුභිව්වා මයං බහුකරණියාහි.

යස්සද්දති චං ඩ්‍රාහමණ කාලං මඤ්ඤාසීති.

අථ බො වස්සකාරො ඩ්‍රාහමණො මගධමහාලිපොතා භගවතො භාසිතං අභිනන්දිතා අනුමොදිතා උට්ඨාසාසනා පකකාමිති.

තොදෙය්‍ය ඛමුණ්‍ය (සියපිරිස හුන්) ඔවුන් මේ ක්‍රමයෙන් හඳුන්වයි: “භවත්ති, ඒ කීම හගිත් ද, කළයුතු කිස හා අතිරෙක කියෙහි, කියයුත්ත හා අතිරෙක ව කියයුත්තෙහි එලෙය්‍යරජ පණ්ඩිත වේ ද, ඡේකයන් අතුරෙන් ඡේක වේ ද?”

භවත්ති, එසේ ය. කළයුතු කිස හා අතිරෙක කියෙහි, කියයුත්ත හා අතිරෙක ව කියයුත්තෙහි එලෙය්‍යරජ පණ්ඩිත ය. ඡේකයන් අතුරෙහුන් ඡේකය.

භවත්ති, යම් හෙයෙකින් ශ්‍රමණරුමපුත්‍ර පණ්ඩිත එලෙය්‍ය රජුට වඩා කටයුතු කිස හා අතිරෙක කියෙහි, කියයුත්ත හා අතිරෙක කියයුත්තෙහි පණ්ඩිතතර වේ ද, ඡේකරජුට වඩා ඡේක වේ ද, එහෙයින් එලෙය්‍ය රජු ශ්‍රමණ රුමපුත්‍රයා කෙරෙහි පාඨාද්‍යන් ශ්‍රමණ රුමපුත්‍රයා කෙරෙහි අභිවාදන ප්‍රත්‍යක්‍යාන අඤ්ඤාමි සාමිච්ඡාමි යන මෙබඳු පරමනිපට්ඨකාරය කෙරෙයි.

භවත්ති, ඒ කීම හගිද්ද, යමකය, මොග්ගල්ලය, උග්ගය, නාච්ඤ්ඤාය, ගඤ්ඤාය, අග්ගිවෙස්සය යන එලෙය්‍ය රජුගේ පරිවාරකයෝ කළයුතු කිස හා ඉතිරි කියෙහි, කියයුත්ත හා ඉතිරි ව කියයුත්තෙහි පණ්ඩිත වෙත් ද, ඡේකයනට වඩා ඡේක වෙත් ද?

භවත්ති, එසේ ය. යමකය, මොග්ගල්ලය, උග්ගය, නාච්ඤ්ඤාය, ගඤ්ඤාය, අග්ගිවෙස්සය යන එලෙය්‍ය රජුගේ පරිවාරකයෝ කළයුතු කිස හා ඉතිරි ව කළයුතු කියෙහි, කියයුත්ත හා ඉතිරි ව කියයුත්තෙහි පණ්ඩිතයහ. ඡේකයනට වඩා ඡේකයහ.

භවත්ති, යම් හෙයෙකින් ශ්‍රමණ රුමපුත්‍ර එලෙය්‍ය රජුගේ පණ්ඩිත පරිවාරකයනට වඩා කළයුතු කිස හා ඉතිරි ව කළයුතු කියෙහි, කියයුත්ත හා ඉතිරි ව කියයුත්තෙහි පණ්ඩිතතර වේ ද, ඡේකපරිවාරකයනට වඩා ඡේකතර වේ ද, එහෙයින් එලෙය්‍යරජුගේ පරිවාරකයෝ ශ්‍රමණ රුමපුත්‍රයා කෙරෙහි වෙසෙසින් පාඨාද්‍යහ. ශ්‍රමණ රුමපුත්‍රයා කෙරෙහි අභිවාදන ප්‍රත්‍යක්‍යාන අඤ්ඤාමි සාමිච්ඡාමි යන මෙබඳු පරම නිපත්‍යකාරය කෙරෙත්.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ආශ්වායීයෙකි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අද්දාහයකි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් තෙල පරම-සුභාෂිත වෙයි: “ඛමුණ්, මේ භවත් අසත්පුරුෂය’ සි අසත්පුරුෂයෙක් අසත්පුරුෂයකු දන්නේ ය යන මෙකරුණ් නොවනසුලු ය, වන්නට අවකාශ තැන යනු ද, ‘මේ භවත් සත්පුරුෂය’ සි අසත්පුරුෂයෙක් සත්පුරුෂයකු දන්නේ ය යන මෙකරුණ් ද අකාරණය වන්නට අනවකාශය’ සි ද, ‘මේ භවත් සත්පුරුෂය’ සි සත්පුරුෂයෙක් සත්පුරුෂයකු දන්නේ ය යන මෙකරුණ් තහේතුක වේ ය සි ද, ‘මේ භවත් අසත්පුරුෂය’ සි සත්පුරුෂයෙක් අසත්පුරුෂයකු දන්නේ ය යන මෙකරුණ් ද සහේතුකය’ සි යන භාෂිත සි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, දැන් කළි අපි යමහ. අපි බොහෝ කිස ඇත්තමහ. බොහෝ කටයුතු ඇතියමහ.

ඛමුණ්, දැන් කළි තෝ යමකට කළ දතා සි වදලහ.

එක්කිනි මගධ මහාමාත්‍ය වූ වස්සකාර ඛමුණ්‍ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගෙන අනුමොදන් ව හුතස්තෙන් කැපී ගියේ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. 4. 4. 8

[උපසංඝතං]

38. එකං සමයං භගවා ඡාපගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. අථ බො උපකො මණ්ඩිකාපුත්තො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිතිං භගවන්තං අභිවාදෙතිං එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තො බො උපකො මණ්ඩිකාපුත්තො භගවන්තං එතදවොච:

අහං හි භනෙත එවංවාදී එවංදිට්ඨි: යො කො ටි පරුපාරමං වතෙතනි. පරුපාරමං වතෙතන්තො සබ්බො සො¹ න උපපාදෙති², අනුපපාදෙන්නො ගාරයො හොති උපවජ්ජොති.

පරුපාරමං වෙ උපක වතෙතනි, පරුපාරමං වතෙතන්තො න උපපාදෙති, අනුපපාදෙන්නො ගාරයො හොති උපවජ්ජො. භිං බො උපක පරුපාරමං වතෙතසි. පරුපාරමං වතෙතන්තො න උපපාදෙසි. අනුපපාදෙන්නො ගාරයො හොසි උපවජ්ජොති.

සෙය්‍යථාපි භනෙත උමමුජ්ජමානකං යෙව මහතා පාසෙත බ්බෙය්‍ය, එවමෙව බො අහං භනෙත උමමුජ්ජමානකො යෙව භගවතා මහතා වාදපාසෙත බ්බෙය්‍ය³ති.

ඉදං අකුසලන්ති බො උපක මයා පඤ්ඤන්තං. තත් අපරිමාණං පද, අපරිමාණං බ්‍යඤ්ජනා, අපරිමාණං තථාගතස්ස ධම්මදෙසනා ඉතිපිදං අකුසලන්ති.

තං බො පතිදං අකුසලං පභාතබ්බන්ති බො උපක මයා පඤ්ඤන්තං. තත් අපරිමාණං පද, අපරිමාණං බ්‍යඤ්ජනා, අපරිමාණං තථාගතස්ස ධම්මදෙසනා ඉතිපිදං අකුසලං පභාතබ්බන්ති.

ඉදං කුසලන්ති බො උපක මයා පඤ්ඤන්තං. තත් අපරිමාණං පද, අපරිමාණං බ්‍යඤ්ජනා, අපරිමාණං තථාගතස්ස ධම්මදෙසනා ඉතිපිදං කුසලන්ති.

තං බො පතිදං කුසලං භාවෙතබ්බන්ති බො උපක මයා පඤ්ඤන්තං. තත් අපරිමාණං පද, අපරිමාණං බ්‍යඤ්ජනා, අපරිමාණං තථාගතස්ස ධම්මදෙසනා ඉතිපිදං කුසලං භාවෙතබ්බන්ති.

අථ බො උපකො මණ්ඩිකාපුත්තො භගවතො භාසිතං අභිනන්දිතිං අනුමොදිතිං උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙතිං පදකම්මං කතිං යෙන රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිතිං යාවතකො අහොසි භගවතා සද්ධිං කථාසල්ලාපො. තං සබ්බං රඤ්ඤො මාගධස්ස අජාතසත්තුස්ස වෙදෙහිපුත්තස්ස ආරොවෙසි.

එවං ටුත්තෙත රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුත්තො කුපිතො අතත්තමනො උපකං මණ්ඩිකාපුත්තං එතදවොච: යාවධංසි වායං ලොණං-කාරකදරකො, යාවමුඛරො යාවපගබ්බො, යත්‍ර හි තාම තං භගවන්තං අරගන්තං සමමාසමුද්ධං ආසාදෙතබ්බං මඤ්ඤස්සති අපෙති භිං උපක, විතස්ස, මා භිං අද්දසන්ති.

1. සබ්බොයො,

2. උපපාදෙති,

3. වතායං - මජ්ඣං.

4 4. 4. 8.

[උපක සූත්‍රය]

38. එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර ගිජුකුළු පථවෙහි වැඩවසන සේක. එක්බිහි මණ්ඩිකාපුත්‍ර උපක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව හින. එකත්පස්ව හුන් මණ්ඩිකාපුත්‍ර උපක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේ ය:

වහන්ස, “මම යම් නිසිවෙක් පරගතී කියා ද, පරගතී කියන්නේ, එ හැම (කුසල්) සිදු නො කෙරේ, නොහොත් උපපාදනය (තම වචනය නිසි කිරීම) නො කෙරේ. උපපාදනය නො කරණුයේ, ගතීණීය වේ. උපපාද කටයුතු ද වෙයි” යන මෙබඳු වාද ඇතියෙහි, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇතියෙහි වෙමි.

“උපකය, ඉදින් පරගතී කෙරේ නම්, පරගතී කරණුයේ උපපාදනා නො කෙරේ නම්, උපපාදනා නො කරණුයේ ගතීණීය වේ නම්, උපපාද කටයුතු වේ නම්, උපකය, තෝ පරගතී කෙරෙහි. පරගතී කරමින් උපපාදනා නො කෙරෙහි. උපපාදනා නො කරන්නෙහි ගතීණීය වෙහි. උපපාද කටයුත්තෙහි ය” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළහ.

වහන්ස, යම්සේ ඉල්පෙන්නා හැම වහන් මළබැඳුමෙන් බැනේ ද, වහන්ස, එපරිදි ම මම ඉල්පෙනුයෙමි ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වහන් වාදසාසයෙන් බැනා ලද්දෙහි.

උපකය, මා විසින් ‘මේ අකුසලා’ යි පණවන ලදි. ඒ පැණවීමෙහි අපරිමාණ පදයෝ ය. අපරිමාණ ව්‍යාඤ්ඤායෝ ය. ‘මෙසේත් මේ අකුසලය’ යන මෙහි තථාගතයන්ගේ අප්‍රමාණ ධර්මදේශනාවෝ ය.

උපකය, ‘ඒ අකුසලය ප්‍රත්‍යාව්‍යය’ යි මා විසින් පණවන ලදි. ඒ පැණවීමෙහි පදයෝ අපරිමාණයහ. ව්‍යාඤ්ඤායෝ අපරිමාණයහ. ‘මෙසේත් මේ අකුසලය ප්‍රත්‍යාව්‍යය’ යන මෙහි තථාගතයන්ගේ ධර්මදේශනා අප්‍රමාණය.

උපකය, ‘මේ කුසලා’ යි මා විසින් පණවන ලදි. ඒ පැණවීමෙහි පදයෝ අපරිමාණයහ. ව්‍යාඤ්ඤායෝ අපරිමාණයහ. ‘මෙසේත් මේ කුසලය’ යි යන මෙහි තථාගතයන්ගේ ධර්මදේශනා අප්‍රමාණය.

උපකය, ‘ඒ කුසලය භාවිතව්‍යය’ යි මා විසින් පණවන ලදි. ඒ පැණවීමෙහි පදයෝ අපරිමාණයහ. ව්‍යාඤ්ඤායෝ අපරිමාණයහ. ‘මෙසේත් මේ කුසලය භාවිතව්‍යය’ යන මෙහි තථාගතයන්ගේ ධර්මදේශනා අප්‍රමාණය.

ඉක්බිති මණ්ඩිකාපුත්‍ර උපක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගෙන අනුමොදන්ව හුනස්තෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට වෙදෙහිපුත්‍ර වූ මගධාධිඤ්ඤ අජාසත් රජු කරු එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග යම් පමණ කථාසල්‍යාප වී ද, එහැම වෙදෙහිපුත්‍ර මගධාධිඤ්ඤ අජාසත් රජහට නිසස් ය.

මෙසේ කී කල්හි වෙදෙහිපුත්‍ර වූ මගධාධිඤ්ඤ අජාසත් රජ කුපිත ව නොගත් සිත් ඇතිව මණ්ඩිකාපුත්‍ර උපකයාට මෙසේ කීය: “මේ ලොණකාර ගම්දරුවා පරමවිෂ් ආත්තෙක (=අත්‍යඤ්ඤායෙන් ගැටෙන්නෙක). ඉතා දෙබමළුය. අතියෙහි ප්‍රගලහය. හඟවත් අතීන් ඒ සමමා සම්බුදුරජුන් ආරියපුත්තකු කොට සිහි ද එහෙයිනි. උපකය, තෝ පහව යා. තසා තා කොදනිමවා.”

4. 4. 4. 9.

[සච්ඡිකරණීය සූතං]

[සාමන්තිදුතං]

39. වත්තාඳෙමෙ භික්ඛවෙ සච්ඡිකරණීයා ධම්මා කතමෙ වත්තාඳො?

අත්ථ භික්ඛවෙ ධම්මා කායෙන සච්ඡිකරණීයා. අත්ථ භික්ඛවෙ ධම්මා සතියා සච්ඡිකරණීයා. අත්ථ භික්ඛවෙ ධම්මා චක්ඛුතා සච්ඡිකරණීයා. අත්ථ භික්ඛවෙ ධම්මා පඤ්ඤාය සච්ඡිකරණීයා.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මා කායෙන සච්ඡිකරණීයා. අට්ඨ විමොක්ඛා භික්ඛවෙ කායෙන සච්ඡිකරණීයා.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මා සතියා සච්ඡිකරණීයා? පුබ්බෙත්ථව්‍යාසො භික්ඛවෙ සතියා සච්ඡිකරණීයො.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මා චක්ඛුතා සච්ඡිකරණීයා? සත්තානං චුතුපපාතො භික්ඛවෙ චක්ඛුතා සච්ඡිකරණීයො.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ ධම්මා පඤ්ඤාය සච්ඡිකරණීයා? ආසවානං ඛයො භික්ඛවෙ පඤ්ඤාය සච්ඡිකරණීයො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාඳො සච්ඡිකරණීයා ධම්මාති.

4. 4. 4. 10

[භික්ඛුසංඝපොමන සූතං]

40. එකං සමයං භගවා සාවනීයං විහරති පුබ්බාග්ගමෙ මහාරමාතුපාසාදෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා තදනුපොසපේ භික්ඛුසංඝපරිටුකො නිසින්නො යොති. අථ ඛො භගවා තුණ්හිභූතං තුණ්හිභූතං භික්ඛුසංඝං අනුචිලොකෙත්වා භික්ඛු ආමනෙත්ති:

අප්පාපායං භික්ඛවෙ පරිසා නිප්පාපායං භික්ඛවෙ පරිසා සුද්ධා සාරෙ පතිට්ඨිතා. තථාරූපො අයං භික්ඛවෙ භික්ඛුසංඝො. තථාරූපායං භික්ඛවෙ පරිසා යථාරූපා පරිසා දුලලානා දස්සනායපි ලොකස්මිං. තථාරූපො අයං භික්ඛවෙ භික්ඛුසංඝො. තථාරූපායං භික්ඛවෙ පරිසා ආනුතෙය්‍යා පානු--ණෙය්‍යා දක්ඛණෙය්‍යා අඤ්ජලිකරණීයා අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙතව්‍යං ලොකස්ස. තථාරූපො අයං භික්ඛවෙ භික්ඛුසංඝො.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. 4. 4. 9.

[සමජිකරණය සූත්‍රය]

[සැවැත් නිදගසි]

39. මහණෙනි, මේ සායාන් (ප්‍රත්‍යක්‍ෂ) කළයුතු දහම්හු සතර දෙනෙක. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, තාමකයින් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කළයුතු ධර්මයෝ ඇත. සමාභියෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කළයුතු ධර්මයෝ ඇත. දිව්‍යවක්‍ෂ්‍යයින් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කළයුතු ධර්මයෝ ඇත. ධ්‍යානප්‍රඥයෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කළයුතු ධර්මයෝ ඇත.

මහණෙනි, තාමකයින් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කළයුතු ධර්මයෝ කවරහ? මහණෙනි, අසංවිමොක්‍ෂයෝ තාමකයින් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කළයුතු වෙති.

මහණෙනි, සමාභියෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කළයුතු ධර්මයෝ කවරහ? මහණෙනි, ධුළේතිවාසය සමාභියෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කළයුතු ය.

මහණෙනි, දිව්‍යවක්‍ෂ්‍යයින් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කළයුතු ධර්මයෝ කවරහ? මහණෙනි, සත්ත්වයන්ගේ චිත්‍රපථාන දිවැසින් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කළයුතු ය.

මහණෙනි, ප්‍රඥයෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කළයුතු ධර්මයෝ කවරහ? මහණෙනි, ආප්‍රවක්‍ෂය ප්‍රඥයෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කළයුතු ය.

මහණෙනි, මේ සතර දහම්හු සායාන් කළයුත්තෝ යි.

4. 4. 4. 10.

[භික්‍ෂුසංඝපාමන සූත්‍රය]

40. එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර මුවරමාපාය නම් වූ පූජාගමයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එදවස් පොහොයෙහි බික්සකන වීසින් පිරිවරණ ලදුව හුන්සේක් වෙති. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිහඬ නිහඬව හුන් බික්සකුන් බලා හිඤ්ඤා ඇමතු සේක:

මහණෙනි, මේ පඪ්ද් ප්‍රලාපරහිතය. මහණෙනි, මේ පඪ්ද් නිෂ්ප්‍රලාපය, නිමලය, ගිලාදි සාරයෙහි පිහිටිය. මහණෙනි, මේ භික්‍ෂුසංඝ එබඳුය. මහණෙනි, සම්බඳු පිරිසෙක් ලෝකයෙහි දක්නට පවා දුර්ලභ වේ ද, මේ පිරිස එබඳුය: මහණෙනි, මේ භික්‍ෂුසංඝ එබඳුය. මහණෙනි, මේ පිරිස එබඳුය: ආහුතෙය්‍යය, පාහුතෙය්‍යය, දකඛිණෙය්‍යය, අසාද්ධිකරණීයය, ලෝකයට අනුතර පුණ්‍යකෞතුකය. මහණෙනි, මේ භික්‍ෂුසංඝ එබඳුය.

තථාරූපායං භික්ඛවෙ පරිසං යථාරූපායං පරිසං අප්පමිදි දින්නං ඛන්තං
හොති, ඛන්තං දින්නං ඛන්තරං. තථාරූපො අයං භික්ඛවෙ භික්ඛුසංඝො.
තථාරූපායං භික්ඛවෙ පරිසං යථාරූපං පරිසං අලං යොජතගණනාතිපි
දක්ඛනාය ගතානුං අපිපුටංසෙනාපි. තථාරූපො අයං භික්ඛවෙ භික්ඛුසංඝො.

සන්ති භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉද්ධමිං භික්ඛුසංඝො දෙවප්පනො විහරන්ති. සන්ති
භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉද්ධමිං භික්ඛුසංඝො බ්‍රහ්මප්පනො විහරන්ති. සන්ති භික්ඛවෙ
භික්ඛු ඉද්ධමිං භික්ඛුසංඝො ආනෙඤ්ජප්පනො විහරන්ති. සන්ති භික්ඛවෙ
භික්ඛු ඉද්ධමිං භික්ඛුසංඝො අරියප්පනො විහරන්ති.

කථං ව භික්ඛවෙ භික්ඛු දෙවප්පනො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු
විවිධව භාගෙහි -පෙ- පඨමං කුසං උපසම්පජ්ජි විහරති -පෙ- දුතියං
කුසං -පෙ- තතියං කුසං -පෙ- චතුත්ථං කුසං උපසම්පජ්ජි විහරති,
එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු දෙවප්පනො හොති.

කථං ව භික්ඛවෙ භික්ඛු බ්‍රහ්මප්පනො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු
මෙත්තාසභගතෙන වෙතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති. තථා දුතියං -පෙ-
තථා තතියං -පෙ- තථා චතුත්ථං -පෙ- ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි
සබ්බතතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසභගතෙන වෙතසා විපුලෙන
මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්ථා විහරති.
කරුණාසභගතෙන වෙතසා -පෙ- මුද්ධාසභගතෙන වෙතසා -පෙ-
උපෙක්ඛාසභගතෙන වෙතසා එකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති. තථා දුතියං
-පෙ- තථා තතියං -පෙ- තථා චතුත්ථං -පෙ- ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි
සබ්බතතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසභගතෙන වෙතසා විපුලෙන
මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්ථා විහරති. එවං
බො භික්ඛවෙ භික්ඛු බ්‍රහ්මප්පනො හොති.

කථං ව භික්ඛවෙ භික්ඛු ආනෙඤ්ජප්පනො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ
භික්ඛු සබ්බසො රූපසංඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝසංඤ්ඤානං අත්ථගමා
නාතත්තසංඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්ඤා-
යතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං
සමතික්කමම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි
විහරති. සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්කමම තත්ථි කිඤ්චිති
ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං
සමතික්කමම තෙවසංඤ්ඤානාසංඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. එවං බො
භික්ඛවෙ භික්ඛු ආනෙඤ්ජප්පනො හොති.

කථං ව භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියප්පනො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු
ඉදං දුක්ඛන්ති ඤාතූනං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයොති ඤාතූනං
පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධොති. ඤාතූනං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධ-
ගාමිනී පටිපදති ඤාතූනං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු
අරියප්පනො හොති.

බ්‍රාහ්මණවග්ගො¹ චතුස්ථො.*

1. යොධාජිවචනො-සිත්‍රි; සො.

* තසසුද්දානා-යොධා පාටිභොග්ගනං අභයං සමණසව්වක පඤ්චමං.
උමමන වසසකාපරා උපකො සවජ්ජිරියා ව උපොසපාති-මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම්කලෙකු මේ පිරිසෙක් ඇද්ද, අල්ප කොට දෙන ලද්ද විපාක විසින් බොහෝ වේ ද, බොහෝ කොට දෙන ලද්ද විපාක විසින් බහුතරවේ ද, මේ පිරිස් එබඳුය. මහණෙනි, මේ භික්ෂුසංඝයා තෙමේ එබඳුය. මහණෙනි, යම් පිරිසක් අස්ගි ලා මාග්ගිපකාරණයට ගෙනද යොදන ගණනක් දක්නට යනු පිණිස තිබේ වේ ද, මේ පිරිස් එබඳුය. මහණෙනි, මේ භික්ෂුසංඝයා තෙමේ එබඳුය.

මහණෙනි, මේ භික්ෂුසංඝයා කෙරෙහි දිව්‍යවිහාරප්‍රාණාව වසන භික්ෂුහු ඇත. මහණෙනි, මේ භික්ෂුසංඝයා කෙරෙහි බ්‍රහ්මවිහාරප්‍රාණාව වසන භික්ෂුහු ඇත. මහණෙනි, මේ භික්ෂුසංඝයා කෙරෙහි නිශ්චල්ප්‍රාණාව වසන භික්ෂුහු ඇත. මහණෙනි, මේ භික්ෂුසංඝයා කෙරෙහි ආයාසිභාවප්‍රාණාව වසන භික්ෂුහු ඇත.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ දේවප්‍රාණාව වේ ද? මහණෙනි, මෙසේනෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන්ව ... පළමුවන දූභාතට එළඹ වෙසෙයි ... දෙවන දූභාතට ... තෙවන දූභාතට ... සිවුවන දූභාතට එළඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ දේවප්‍රාණාව වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ බ්‍රහ්මප්‍රාණාව වේ ද? මහණෙනි, මෙසේනෙහි මහණ මෙත්සහගිය සිතින් එක් දිගක් පැහැසි වෙසෙයි. එසේ දෙවන දිග ද ... එසේ තුන්වන දිග ද ... එසේ සතරවන දිග ද ... මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන සමානවම සිටියෙන් මුළුලොව විපුල වූ මහදිගන වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ අව්‍යාඛාදි වූ මෙත්සහගත සිතින් පැහැසි වෙසෙයි, කරුණාසහගත සිතින් ... මූදිතාසහගත සිතින් ... උපෙක්ඛාසහගත සිතින් එක් දිගක් පැහැසි වෙසෙයි. එසේ දෙවන දිග ද ... එසේ තුන්වන දිග ද ... එසේ සතරවන දිග ද ... මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන සමානවම සිටියෙන් මුළුලොව විපුල වූ මහදිගන වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ අව්‍යාඛාදි රහිත වූ උපෙක්ඛාසහගත සිතින් පැහැසි වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ බ්‍රහ්මප්‍රාණාව වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ නිශ්චල්ප්‍රාණාව වේ ද? මහණෙනි, මෙසේනෙහි මහණ සම්ප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥාවන්ගේ සමතික්‍රමයෙන් ප්‍රතික්ෂයාදිවන්ගේ අත්‍යවශ්‍යතාවයෙන් තාත්කාලිකව සංඥාවන්ගේ තොමෙනෙහි කිරීමෙන් “ආකාශය අනන්තය” යි ආකාශානන්තරාශ්‍යතාවයට එළඹ වෙසෙයි. සම්ප්‍රකාරයෙන් ආකාශානන්තරාශ්‍යතාවය සමතික්‍රමණය කොට “විඤ්ඤාන අනන්තය” යි විඤ්ඤානානන්තරාශ්‍යතාවයට එළඹ වෙසෙයි. සම්ප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤානානන්තරාශ්‍යතාවය සමතික්‍රමණය කොට “කිසිත් තැනැ” යි ආකිංකරානන්තරාශ්‍යතාවයට එළඹ වෙසෙයි. ආකිංකරානන්තරාශ්‍යතාවය සමතික්‍රමණය කොට කේවලසංඝාතානන්තරාශ්‍යතාවයට එළඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ නිශ්චල්ප්‍රාණාව වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ආයාසිභාවප්‍රාණාව වේ ද? මහණෙනි, මෙසේනෙහි මහණ මේ දුකැයි තත් වූ පරිදි දනී. මේ දුක් උපදින හේතු යයි තත් වූ පරිදි දනී. මේ දුකිනි රොධිතාමිති ප්‍රතිපදා යයි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ආයාසිභාවප්‍රාණාව වේ.

බ්‍රාහ්මණ වර්ගය සිවුවැනි යි.

5. මහාවග්ගො

4. 4. 5. 1.

[සොකානුබ්බසුතනං]

[සාවන්තිදුතං]

41. සොකානුබ්බතනං¹ භික්ඛවෙ ධම්මානං වච්ඡා පරිචිතානං මනසානුපෙක්ඛිතානං දිට්ඨියා සුප්පරිච්ඡිද්ධානං ව්‍යාහාරො ආනිසංසො පාටිකඝෝ. කතමෙ වතතාරො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මං පරියාපුණ්ති: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථා² උදුතං ඉතිචුත්තකං ජාතකං අඛ්‍යාතධම්මං වෙදලුං. තස්ස තෙ ධම්මා සොකානුබ්බතා¹ හොන්ති වච්ඡා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පරිච්ඡිද්ධා. සො මුට්ඨස්සති කාලං කුරුමානො අඤ්ඤතරං දෙවතිකායං උපපජ්ජති. තස්ස තත්ථ සුඛිතො ධම්මපදපිලපන්නි³ දුකො භික්ඛවෙ සතුප්පාදෙ. අථ සො සතෙතො ඛිපං යෙව විසෙසගාමී හොති. සොකානුබ්බතනං භික්ඛවෙ ධම්මානං වච්ඡා පරිචිතානං මනසානුපෙක්ඛිතානං දිට්ඨියා සුප්පරිච්ඡිද්ධානං අයං පඨමො ආනිසංසො පාටිකඝෝ.

පුත ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මං පරියාපුණ්ති: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථා උදුතං ඉතිචුත්තකං ජාතකං අඛ්‍යාතධම්මං වෙදලුං. තස්ස තෙ ධම්මා සොකානුබ්බතා හොන්ති වච්ඡා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පරිච්ඡිද්ධා. සො මුට්ඨස්සති කාලං කුරුමානො අඤ්ඤතරං දෙවතිකායං උපපජ්ජති. තස්ස තත්ථ ත ගෙව බො සුඛිතො ධම්මපදපිලපන්නි. අපි ච බො භික්ඛු ඉද්ධිමා වෙතොවසිප්පතොනා දෙවපරිසායං ධම්මං දෙසෙති. තස්ස ථවං හොති: අයං වා සො ධම්මවිතයො යත්ථාගං පුබ්බෙ බ්‍රහ්මවරියං අවරින්නති. දුකො භික්ඛවෙ සතුප්පාදෙ. අථ සො සතෙතො ඛිපං යෙව විසෙසගාමී හොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො කුසලො හෙරිසද්දස්ස. සො අද්ධාතමග්ග පටිපත්තො හෙරිසද්දං සුඤ්ඤස්ස, තස්ස තගෙව බො අස්ස කඛිඛා වා විමති වා හෙරිසද්දෙ නු බො ත නු බො හෙරිසද්දෙති. අථ බො හෙරිසද්දෙතෙව නිට්ඨං ගච්ඡෙය්‍ය. ථවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මං පරියාපුණ්ති: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථා උදුතං ඉතිචුත්තකං ජාතකං අඛ්‍යාතධම්මං වෙදලුං. තස්ස තෙ ධම්මා සොකානුබ්බතා හොන්ති. වච්ඡා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පරිච්ඡිද්ධා. සො මුට්ඨස්සති කාලං කුරුමානො අඤ්ඤතරං දෙවතිකායං උපපජ්ජති. තස්ස තත්ථ තගෙව බො සුඛිතො ධම්මපදපිලපන්නි. අපි ච බො භික්ඛු ඉද්ධිමා වෙතොවසිප්පතොනා දෙවපරිසායං ධම්මං දෙසෙති. තස්ස ථවං හොති: අයං වා සො ධම්මවිතයො යත්ථාගං පුබ්බෙ බ්‍රහ්මවරියං අවරින්නති. දුකො භික්ඛවෙ සතුප්පාදෙ. අථ සො සතෙතො ඛිපං යෙව විසෙසගාමී හොති. සොකානුබ්බතනං භික්ඛවෙ ධම්මානං වච්ඡා පරිචිතානං මනසානුපෙක්ඛිතානං දිට්ඨියා සුප්පරිච්ඡිද්ධානං අයං දුතියො ආනිසංසො පාටිකඝෝ.

1 සොකානුබ්බතනං - මුජ්ජං. 2 ගාථා - මුජ්ජං. 3 පදානු - මුජ්ජං.

5. මහා වග්ගිය

4. 4. 5 1.

[සොනානුබ්බ සූත්‍රය]

[සාවැත් නිදනයි]

41. මහණෙනි, වචනයෙන් පුරුදු කළ සිතින් පිරික්සා බැලූ නුවණින් මොනවට ප්‍රතිවේධ කළ පහන්කන් රුකොට නුවණ කණින් ව්‍යවස්ථා කළ ධර්මයන්ගේ අනුසස් සතර දෙනෙක් කැමැති විය යුත්තාහ කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ සුත්ත, ගෙය්‍ය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්භතධම්ම, වේදලල යන දහම් පුත්‍රණු කරයි. ඔහු විසින් ඒ දහම්හු කණින් අසා ධරණ ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දහු සිතින් විමසන ලද්දහු නුවණින් අවබෝධ කරණ ලද්දහු වෙත්. හේ ඉෂ්ඨිකසාත්ව කලුරිය කරන්නේ අත්‍යතර දේවතිකායකට එළඹෙයි. එහි සුබ්බ වූ ඔහුට ධර්මපදයෝ වටහත්. මහණෙනි, බුද්ධවචනානුස්මෘති සිහිය ඉපැදීම ගුරු වෙයි වැලි ඒ සත්ත්වයා වහා ම විශේෂගාමී වෙයි. මහණෙනි, කණින් අසා ධරණ ලද වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද සිතින් පරික්ෂා කරණ ලද ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරණලද ධර්මයන්ගේ මේ පළමුවන ආනිසංසය කැමැති විය යුතුය.

තව ද මහණෙනි, මහණ සුත්ත, ගෙය්‍ය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්භතධම්ම, වේදලල යන දහම් පුත්‍රණු කරයි. ඔහු විසින් ඒ දහම්හු කණින් අසා ධරණ ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දහු සිතින් පරික්ෂා කරණ ලද්දහු ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරණ ලද්දහු වෙත්. හේ මූලා සිහි ඇතිව කලුරිය කරන්නේ අත්‍යතර දේවතිකායකට එළඹෙයි. එහි සුබ්බ වූ ඔහුට ධර්මපදයෝ නො වටහත්. වැලිත් රහත් මහණෙක් සාද්ධිමත් වූයේ වෙනොවගිප්‍රාප්ත වූයේ දෙවිපිරිස්හි දහම් දෙසයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මම පෙර අත්බව යම් සස්තෙක බබ්බසරවස් පිරිමි ද, මේ ඒ ධර්මවිනය නිසා ය. මහණෙනි, සමාති උත්පත්තිය ලැබී ය. වැලි ඒ සත්ත්ව තෙමේ වහා විශේෂගාමී වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් බෙරහඬෙහි දක්ෂ වූයේ වේ ද, හේ අදන්මගට පිළිපත්තේ බෙරහඬ අසයි. බෙරහඬෙක් වේ දෝ හෝ බෙරහඬෙක් නො වේ දෝ හෝ යි සැකයෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ නො වෙයි. වැලිත් බෙරහඬෙක් ම ය යි නිශ්චයට යෙයි. මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ, සුත්ත, ගෙය්‍ය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්භතධම්ම, වේදලල යන දහම් පුත්‍රණු කෙරෙයි. ඔහු විසින් ඒ දහම්හු කණින් අසා ධරණ ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දහු සිතින් පරික්ෂෙතා ලද්දහු නුවණින් අවබෝධ කරණ ලද්දහු වෙත්. හේ සිහි මූලාව කලුරිය කරන්නේ එක්තරා දේවතිකායකට එළඹේ. එහි සුබ්බව වසන ඔහුට ධර්මපදයෝ නො වටහත්. වැලිත් මහණෙක් සාද්ධිමත් වූයේ වෙනොවගිප්‍රාප්ත වූයේ දෙවිපිරිස්හි දහම් දෙසයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: පෙර අත්බව මම යම් සස්තෙක බබ්බසර පිරිමි ද, මේ ඒ දහම් විනය නිසා යි. මහණෙනි, ආමාති උත්පත්තිය දක්කය. වැලි ඒ සත්ත්ව තෙමේ වහා ම විශේෂගාමී වෙයි. මහණෙනි, කණින් අසා ධරණ ලද වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද සිතින් පරික්ෂෙල්ලි කරණ ලද ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරණ ලද ධර්මයන්ගේ මේ දෙවන ආනිසංසය කැමැති විය යුතු ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මං පරියාපුණ්ති: සුතනං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථා උද්‍යනං ඉතිච්ඡිත්තකං ජාතකං අභිග්‍රහණධම්මං වෙදලලං. තස්ස තෙ ධම්මා සොත්තානුධතා හොතති වච්ඡා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඛා. සො මුට්ඨස්සති කාලං කුරුමාතො අඤ්ඤතරං දෙවතිකායං උපපජ්ජති. තස්ස තත්ත ත හෙව ඛො සුඛිතො ධම්මපදාපිලපනති. තපි භික්ඛු ඉද්ධිමා වෙතොවසිප්පතො දෙවපරිසායං ධම්මං දෙසෙති. අපි ච ඛො දෙවපුත්තො දෙවපරිසායං ධම්මං දෙසෙති. තස්ස එවං හොති: අයං වා සො ධම්මචිතයො යත්ථාහං පුබ්බෙ බ්‍රහ්මචරියං අවරිතති. දැනො භික්ඛවෙ සතුප්පාදො, අථ සො සත්තො ඛිප්පං යෙව විසෙසගාමී හොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො කුසලො සංඛිසද්දස්ස* සො අද්ධානමග්ග-පටිපනො සංඛිසද්දං සුඤ්ඤාය, තස්ස ත හෙව ඛො අයං කඤ්ඤා වා විජිති ච සංඛිසද්දො නු ඛො න නු ඛො සංඛිසද්දොති. අථ ඛො සංඛිසද්දොත්ථෙව නිට්ඨං ගචෙජ්ජය්‍ය. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මං පරියාපුණ්ති: සුතනං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථා උද්‍යනං ඉතිච්ඡිත්තකං ජාතකං අභිග්‍රහණධම්මං වෙදලලං. තස්ස තෙ ධම්මා සොත්තානුධතා හොතති වච්ඡා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඛා. සො මුට්ඨස්සති කාලං කුරුමාතො අඤ්ඤතරං දෙවතිකායං උපපජ්ජති. තස්ස තත්ත ත හෙව ඛො සුඛිතො ධම්මපදාපිලපනති. තපි භික්ඛු ඉද්ධිමා වෙතොවසිප්පතො දෙවපරිසායං ධම්මං දෙසෙති, අපි ච ඛො දෙවපුත්තො දෙවපරිසායං ධම්මං දෙසෙති. තස්ස එවං හොති: අයං වා සො ධම්මචිතයො යත්ථාහං පුබ්බෙ බ්‍රහ්මචරියං අවරිතති. දැනො භික්ඛවෙ සතුප්පාදො, අථ සො සත්තො ඛිප්පං යෙව විසෙසගාමී හොති. සොත්තානුධතානං භික්ඛවෙ ධම්මානං වච්ඡා පරිචිතානං මනසානුපෙක්ඛිතානං දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඛානං අයං තතියො ආතිසංසො පාරිකඤ්ඤා.

පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මං පරියාපුණ්ති: සුතනං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථා උද්‍යනං ඉතිච්ඡිත්තකං ජාතකං අභිග්‍රහණධම්මං වෙදලලං. තස්ස තෙ ධම්මා සොත්තානුධතා හොතති වච්ඡා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඛා. සො මුට්ඨස්සති කාලං කුරුමාතො අඤ්ඤතරං දෙවතිකායං උපපජ්ජති. තස්ස තත්ත ත හෙව ඛො සුඛිතො ධම්මපදාපිලපනති. තපි භික්ඛු ඉද්ධිමා වෙතො වසිප්පතො දෙවපරිසායං ධම්මං දෙසෙති. තපි දෙවපුත්තො දෙවපරිසායං ධම්මං දෙසෙති. අපි ච ඛො ඔපපාතිකො ඔපපාතිකං සාරෙති: සරසි න්ථා මාරිස යත්ත මයං පුබ්බෙ බ්‍රහ්මචරියං අවරිතාති. සො එවමාහ: සරුම මාරිස සරුම මාරිසාති. දැනො භික්ඛවෙ සතුප්පාදො, අථ සො සත්තො ඛිප්පං යෙව විසෙසගාමී හොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තවද මහණෙනි, මහණ සුතන, ගෙය්‍ය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අභ්‍යුතධම්ම, වෙදලල යන දහම් පුත්‍රණු කෙරෙයි. ඔහු විසින් ඒ දහම්හු කණින් අසා ධරණ ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දහු සිතින් විමසන ලද්දහු ප්‍රඥයෙන් පසක් කරණ ලද්දහු වෙත්. හේ සිහි මූලා වූයේ කලුරිය කරන්නේ එක්තරා දේව-නිකායකට එළඹේ. එහි සුඛිතව වසන ඔහුට ධර්මපදයෝ නො ම වටහන්. මහණෙක් සාද්ධිමත් වූයේ වෙතොවගිප්‍රාප්ත වූයේ දෙවිපිරිස්හි දහම් නො දෙසයි. වැලිත් (ධර්මකපික) දෙවිපුතෙක් දෙවිපිරිස්හි දහම් දෙසයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: පෙර අත්බව මම යම් සස්තෙක බඹසර පිරිමි ද, ඒ මේ ධර්මිකය කියා යි. මහණෙනි, සමාති උත්පත්තිය දකිය. වැලි ඒ සත්ත්ව තෙමේ වහා ම විශේෂගාමී වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් සක්භවෙහි දක්‍ෂ වූයේ වේ ද, හේ අදන්මගට පිළිපත්තේ සක්භව අසයි. සක්භව දෝ හෝ සක්භව නො වේ දෝ හෝ යි සාකයෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ ඔහුට නො වෙයි. වැලිත් සක්භවෙක් ම ය යි නිගව්‍යව යෙයි. මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ තෙමේ සුතන, ගෙය්‍ය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අභ්‍යුතධම්ම, වෙදලල යන දහම් පුත්‍රණු කෙරෙයි. ඔහු විසින් ඒ දහම්හු කණින් අසා ධරණ ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දහු සිතින් විමසන ලද්දහු ප්‍රඥයෙන් පසක් කරණ ලද්දහු වෙත්. හේ සිහි මූලා වූයේ කලුරිය කරන්නේ එක්තරා දෙවනිකායකට එළඹෙයි. එහි සුඛිතව වසන ඔහුට ධර්මපදයෝ නො වටහන්. මහණෙක් සාද්ධිමත් වූයේ වෙතොවගිප්‍රාප්ත වූයේ දෙවිපිරිස්හි දහම් නො දෙසයි. වැලිත් දෙවිපුතෙක් දෙවිපිරිස්හි දහම් දෙසයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: පෙර අත්බව මම යම් සස්තෙක බඹසර පිරිමි ද, මේ ඒ ධර්මිකය කියා යි. මහණෙනි, සමාති උත්පත්තිය ගුරා ය. වැලිත් ඒ සත්ත්ව තෙමේ වහා ම විශේෂගාමී වෙයි. කණින් අසා ධරණ ලද වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද සිතින් විමසන ලද නුවණින් අවබෝධ කරණ ලද ධර්මයන්ගේ මේ තුන්වන ආතිසංසය කැමැති විය යුතුය.

තවද මහණෙනි, මහණ සුතන, ගෙය්‍ය, වෙය්‍යාකරණ, ගාථා, උදන, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අභ්‍යුතධම්ම, වෙදලල යන දහම් පුත්‍රණු කෙරෙයි. ඔහු විසින් ඒ දහම්හු කණින් අසා ධරණ ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දහු සිතින් විමසන ලද්දහු ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරණ ලද්දහු වෙත්. හේ සිහි මූලා වූයේ කලුරිය කරන්නේ එක්තරා දේවනිකායකට එළඹෙයි. එහි සුඛිතව වසන ඔහුට ධර්මපදයෝ නො වටහන්. මහණෙක් සාද්ධිමත් වූයේ වෙතොවගිප්‍රාප්ත වූයේ දෙවි පිරිස්හි දහම් නො දෙසයි. දේවපුත්‍රයෙක් ද දෙවිපිරිස්හි දහම් නො දෙසයි. වැලිත් (පළමු උපත්) ඔප්පාතිකයෙක් ඒ (පසුව උපත්) ඔප්පාතිකයා සිහිපත් කරවයි: “නිද්ධානෙනි, යම් සස්තෙක පෙර අපි බඹසර වූසුම්භයි නො සිහි කෙරෙහි ද”? හේ මෙසේ කියයි: “නිද්ධානෙනි, සිහි කරමි. නිද්ධානෙනි සිහිකරමි.” මහණෙනි, සමාති උත්පත්තිය දකිය. වැලිත් ඒ සත්ත්ව තෙමේ වහා ම විශේෂගාමී වෙයි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඤේ සහායකා සහපංසුකිප්‍රිකා, තෙ කදචි කරහවි අඤ්ඤමඤ්ඤං සමාගචේජය්‍යං, තමෙනං සහායකො සහායකං ඵලං වදෙය්‍යා: ඉතිපි සමම සරසිති. තො ඵලං වදෙය්‍යා: සරාමි සමම. ඉදමපි සමම සරසිති. සො ඵලං වදෙය්‍යා: සරාමි සමමාති. ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මං පරියාපුණාති: සුත්තං ගෙය්‍යං වෙය්‍යාකරණං ගාථා උද්දනං ඉතිච්ඡිත්තකං ජාතකං අබ්බුතධම්මං වෙදලං. තස්ස තෙ ධම්මා සොත්තානුධතා හොන්ති වචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඤා. සො මුට්ඨස්සති කාලං කුරුමානො අඤ්ඤතරං දෙවතිකායං උපපජ්ජති. තස්ස තත් සුඛිනො ධම්මපදපිලපනති. තපි භික්ඛු ඉද්ධිමා වෙතො- වසිප්පතො දෙවපරිසායං ධම්මං දෙසෙති. තපි දෙවපුත්තො දෙවපරිසායං ධම්මං දෙසෙති. අපි ව බො ඔපාතිකො ඔපපාතිකං සාරෙති: සරසි ඞං මාරිස, යත් මයං පුබ්බෙ බ්‍රහ්මවරියං අවරිමාති. සො ඵවමාහ: සරමි මාරිසාති. දඤ්ඤා භික්ඛවෙ සතුප්පාදෙ. අථ සො සතොතා බ්‍රහ්මයෙව විසෙසගාමි හොති සොත්තානුධතානං භික්ඛවෙ ධම්මානං වචසා පරිචිතානං මනසානු- පෙක්ඛිතානං දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඤානං අයං වතුන්තො අතිසංසො පාටිකස්සො.

සොත්තානුධතානං භික්ඛවෙ ධම්මානං වචසා පරිචිතානං මනසානු- පෙක්ඛිතානං දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඤානං ඉමෙ වත්තාරො අතිසංසො පාටිකස්සො.

4. 4. 5. 2.

[ධානසුභතං]

42. වත්තාරිමාති භික්ඛවෙ ධානාති වතුති ධාතෙහි වෙදිතබ්බාති. කතමාති වත්තාරි?

සංචාසෙන භික්ඛවෙ පිලං වෙදිතබ්බං. තඤ්ඤ බො දීඝෙන අද්වුතා ත ඉත්තරං. මනසිකරොතා නො අමනසිකාරා. පඤ්ඤවතා නො දුප්පඤ්ඤත.

සංචොගාරෙන භික්ඛවෙ සොවෙය්‍යං වෙදිතබ්බං. තඤ්ඤ බො දීඝෙන අද්වුතා ත ඉත්තරං. මනසිකරොතා නො අමනසිකාරා. පඤ්ඤවතා නො දුප්පඤ්ඤත.

අපද්‍යු භික්ඛවෙ ථාමො වෙදිතබ්බො. සො ව බො දීඝෙන අද්වුතා ත ඉත්තරං. මනසිකරොතා නො අමනසිකාරා. පඤ්ඤවතා නො දුප්පඤ්ඤත.

සාකච්ඡාය භික්ඛවෙ පඤ්ඤ වෙදිතබ්බො. සො ව බො දීඝෙන අද්වුතා ත ඉත්තරං. මනසිකරොතා නො අමනසිකාරා. පඤ්ඤවතා නො දුප්පඤ්ඤත.

මහණෙනි, යම් පරිදි එක්ව පස්කෙළි කෙළින යහළුවෝ වෙන් නම්, ඔහු යම්ම දිනෙක අතත්මන එකතු වෙත් නම්, යහළුවෙක් ඒ ඉතිරි යහළුවාට මෙසේ කියන්නේ ය: “යහළුව, මෙසේත් සිහි කෙරෙහිද? යහළුව, මෙයත් සිහි කෙරෙහිද” යි. හේ මෙසේ කියයි: ‘යහළුව, සිහි කරමි. යහළුව, සිහි කරමි’ යි. මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ තෙමේ සුත්ත, ගෙය, වෙය්‍යාකරණ, භාජා, උදක, ඉතිවුත්තක, ජාතක, අබ්‍යුතබලම, වෙදලල දහම් පුත්‍රණු කෙරෙයි. ඔහු විසින් ඒ දහම්හු කණින් අසා ධරණ ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දහු සිතින් විමසන ලද්දහු ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරණ ලද්දහු වෙත්. හේ සිහි මුලා වූයේ කලුරිය කරන්නේ එක්තරා දෙවනිකායකට එළඹෙයි. එහි සුඛිතව වසන ඔහුට ධර්මපදයෝ නො වටහන්. සාද්ධිමත් වූ වෙතොව්හිප්‍රාණා වූ රහත්මහණෙක් දෙවි-පිරිස්හි දහම් නො දෙසයි. දෙවපුත්‍රයෙක් හෝ දෙවිපිරිස්හි දහම් නො දෙසයි. වැලින් ඔපපාතිකයෙක් ඒ ඔපපාතිකයා සිහි කරවයි: “පෙර අත්බව අපි යම් සස්තෙක බබ්බර වූසුම්හු ද, යහළුව, ඒ තෝ සිහි කෙරෙහිදැයි. හේ මෙසේ කියයි: “නිද්‍රාකානෙති, සිහි කරමි” යි. මහණෙනි, සමාති උත්තාදය දක්නු ය. වැලින් ඒ සහති වහා විශේෂගාමී වෙයි. මහණෙනි, කණින් අසා දරණ ලද වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද සිතින් විමසන ලද ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරණ ලද ධර්මයන්ගේ මේ සතරවන ආතිසංසය කැමැති විය යුතු ය.

මහණෙනි, කණින් අසා දරණ ලද වචනයෙන් පුරුදු කරණ ලද, සිතින් විමසන ලද, ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරණ ලද ධර්මයන්ගේ මේ සතර ආතිසංසයෝ කැමැති විය යුත්තාහ,

4. 4. 5. 2

[ධාන සූත්‍රය]

2. මහණෙනි, මේ සතර කරුණු සතර කරුණෙකින් දත යුතුය. කවර සතර කරුණුය යත්:

මහණෙනි, එක්ව විසීමෙන් සිලය දතයුතු යි. හෙ ද දීඝිකාලයෙකිනි. මදකලෙකින් නොවේ. මෙතෙහි කරන්නහු විසින් දත හැකි ය. නො මෙතෙහි කිරීමෙන් නො දත හැකි ය. නුවණැත්තහු මිස නුවණ නැත්තහු විසින් නො දත හැකි ය.

මහණෙනි, සංවෘතභාරයෙන් (=සංලාපයෙන්) පිරිසිදු බව දතයුතු ය. එ ද දීඝිකාලයෙකිනි. මද කලෙකින් නොවේ. මෙතෙහි කරන්නහු විසින් දත හැකි ය. නො මෙතෙහි කිරීමෙන් නො දත හැකි ය. නුවණැත්තහු මිස නුවණ නැත්තහු විසින් නො දත හැකි ය.

මහණෙනි, විපත්තිදී ථාමය දතයුතු ය. එ ද දීඝිකාලයෙකිනි. මද කලෙකින් නොවේ. මෙතෙහි කරන්නහු විසින් දත හැකි ය. නො මෙතෙහි කිරීමෙන් නො දත හැකි ය. නුවණැත්තහු මිස නුවණ නැත්තහු විසින් නො දත හැකි ය.

මහණෙනි, සංකල්පයෙන් ප්‍රඥව දතයුතුය. එ ද දීඝිකාලයෙකිනි. මද කලෙකින් නොවේ. මෙතෙහි කරන්නහු විසින් දත හැකි ය. නො මෙතෙහි කිරීමෙන් නොදත හැකි ය. නුවණැත්තහු මිස නුවණ නැත්තහු විසින් නොදත හැකි ය.

සංවාසෙන භික්‍ෂුවෙ සීලං වෙදිතබ්බං. තඤ්ච ඛො දීඝෙන අද්වුතා ත ඉත්තරං. මනසිකරොතා තො අමනසිකාරා. පඤ්ඤාවතා තො දුපපඤ්ඤානාති ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං, කිඤ්ඤෙතං පටිච්ච වුත්තං?

ඉධ භික්‍ෂුවෙ පුග්ගලො පුග්ගලෙන සද්ධිං වසමානො එවං ජානාති: දීඝරත්තං ඛො අයමායස්මා ඛණ්ඩිකාරී ඡිද්දකාරී සබලකාරී කමමාසකාරී ත සන්නතකාරී ත සන්නතවුත්ති සිලෙසු. දුසසීලො අයමායස්මා. තායමායස්මා සීලවාති.

ඉධ පත භික්‍ෂුවෙ පුග්ගලො පුග්ගලෙන සද්ධිං වසමානො එවං ජානාති: දීඝරත්තං ඛො අයමායස්මා අඛණ්ඩිකාරී අච්ඡිද්දකාරී අසබලකාරී අකමමාසකාරී සන්නතකාරී සන්නතවුත්ති සිලෙසු. සීලවා වායමායස්මා. තායමායස්මා දුසසීලොති.

සංවාසෙන භික්‍ෂුවෙ සීලං වෙදිතබ්බං, තඤ්ච ඛො දීඝෙන අද්වුතා ත ඉත්තරං, මනසිකරොතා තො අමනසිකාරා. පඤ්ඤාවතා තො දුපපඤ්ඤානාති ඉති යන්නං වුත්තං, ඉදමෙනං පටිච්ච වුත්තං.

සංවොහාරෙන භික්‍ෂුවෙ සොචෙය්‍යං වෙදිතබ්බං. තඤ්ච ඛො දීඝෙන අද්වුතා ත ඉත්තරං. මනසිකරොතා තො අමනසිකාරා, පඤ්ඤාවතා තො දුපපඤ්ඤානාති ඉති ඛො පතෙනං වුත්තං, කිඤ්ඤෙතං පටිච්ච වුත්තං?

ඉධ භික්‍ෂුවෙ පුග්ගලො පුග්ගලෙන සද්ධිං සංවොහාරමානො එවං ජානාති: අඤ්ඤථා ඛො අයමායස්මා එකෙන එකො වොහරති, අඤ්ඤථා ද්වීති, අඤ්ඤථා තීති, අඤ්ඤථා සමඛුලෙති. වොක්කමති අයමායස්මා පුරිමවොහාරා පච්ඡිමවොහාරං. අපරිසුද්ධිවොහාරො අයමායස්මා, තායමායස්මා පරිසුද්ධිවොහාරොති.

ඉධ පත භික්‍ෂුවෙ පුග්ගලො පුග්ගලෙන සද්ධිං සංවොහාරමානො එවං ජානාති: යථෙව ඛො අයමායස්මා එකෙන එකො වොහරති, තථා ද්වීති, තථා තීති, තථා සමඛුලෙති. තායමායස්මා වොක්කමති පුරිමවොහාරා පච්ඡිමවොහාරං. පරිසුද්ධිවොහාරො අයමායස්මා, ත අපරිසුද්ධිවොහාරොති.

සංවොහාරෙන භික්‍ෂුවෙ සොචෙය්‍යං වෙදිතබ්බං, තඤ්ච ඛො දීඝෙන අද්වුතා ත ඉත්තරං, මනසිකරොතා තො අමනසිකාරා, පඤ්ඤාවතා තො දුපපඤ්ඤානාති ඉති යන්නං වුත්තං, ඉදමෙනං පටිච්ච වුත්තං.

මහණෙනි, එක්ව විසීමෙන් ශීලය දනසුතුය. හෙ ද දීඝිකාලයෙකිනි. මද කලෙකින් නොවේ. මෙතෙහි කරන්නහු විසින් දත හැකිය. නොමෙතෙහි කිරීමෙන් නොදත හැකිය. නුවණැත්තහු මිස නුවණ තැත්තහු විසින් නොදත හැකිය යි මෙසේ තෙල බසෙක් කියන ලද ද, තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද ද යත්:

මහණෙනි, මෙලොව පුද්ගලයෙක් අන් පුද්ගලයකු හා එකතුව වසන්නේ මෙසේ දැනී: මේ ආයුෂමත් දීඝිකාලයෙක සිට ශීලයෙහි බණ්ඩකාරී ය. ජද්‍රකාරී ය ශබ්දකාරී ය. කල්මාමකාරී ය, සත්තතකාරී නොවේ. සත්තතවෘත්ති නොවේ. මේ ආයුෂමත් දුශශීල ය, මේ ආයුෂමත් සිල්වත් නොවේ ය යි කියා යි.

මහණෙනි, මෙලොව පුද්ගලයෙක් අන් පුද්ගලයකු හා වසන්නේ මෙසේ දැනී: මේ ආයුෂමත් දීඝිකාලයෙක සිට ශීලයෙහි අබණ්ඩකාරී ය, අජද්‍රකාරී ය, අශබ්දකාරී ය, අකල්මාමකාරී ය, සත්තතකාරී ය, සත්තතවෘත්තිය, මේ ආයුෂමත් සිල්වත් ය, මේ ආයුෂමත් දුශශීල නොවේ.

මහණෙනි, එක්ව විසීමෙන් ශීලය දනසුතුය. එ ද දීඝිකාලයෙකිනි. මද කලෙකින් නොවේ. මෙතෙහි කරන්නහු විසින් දත හැකිය. නොමෙතෙහි කිරීමෙන් නොදත හැකිය. නුවණැත්තහු මිස නුවණ තැත්තහු විසින් නොදත හැකිය යි මෙසේ යම් බසෙක් කියන ලද ද, මේ බස තෙල පිණිස කියන ලදි.

මහණෙනි, සංව්‍යවහාරයෙන් පිරිසිදුබව දනසුතුය. එ ද දීඝිකාලයෙකිනි. මද කලෙකින් නොවේ. මෙතෙහි කරන්නහු විසින් දත හැකිය. නොමෙතෙහි කිරීමෙන් නොදත හැකිය. නුවණැත්තහු මිස නුවණ තැත්තහු විසින් නොදත හැකිය යි මෙසේ යම් බසෙක් කියන ලද ද, මේ බස කුමක් පිණිස කියන ලද ද?

මහණෙනි, මෙලොව පුද්ගලයෙක් පුද්ගලයකු සමඟ සංව්‍යවහාර කරන්නේ මෙසේ දැනී: මේ ආයුෂමත් එකලාව සිට අතෙකකු හා අන් සැටියකින් බෙණේ. දෙදෙනකු හා අන් සැටියෙකින් බෙණේ. තුන් දෙනකු හා අන් සැටියෙකින් බෙණේ. බොහෝ දෙනා හා අන් සැටියෙකින් බෙණේ. මේ ආයුෂමත් පුරිම ව්‍යවහාරයෙන් පශ්චිම ව්‍යවහාරය පැණ යේ. මේ ආයුෂමත් නොපිරිසිදු ව්‍යවහාර ඇත්තෙකි. මේ ආයුෂමත් පිරිසිදු ව්‍යවහාර තැත්තෙකා යි.

මහණෙනි, මෙලොව පුද්ගලයෙක් අන් පුද්ගලයකු හා කථා කරන්නේ මෙසේ දැනී: යම් පරිදි මේ ආයුෂමත් එකලාව සිට අතෙකකු හා බෙණේ ද, දෙදෙනකු හාත් තුන් දෙනකු හාත් බොහෝ දෙනකු හාත් එසේ ම බෙණේ. මේ ආයුෂමත් පුරිම ව්‍යවහාරයෙන් පශ්චිම ව්‍යවහාරය නොද ලැගා යෙයි. මේ ආයුෂමත් පරිශුද්ධ ව්‍යවහාර ඇතියෙකි. මේ ආයුෂමත් අපරිශුද්ධ ව්‍යවහාර ඇතියේ නොවේ ය යි.

මහණෙනි, සංව්‍යවහාරයෙන් ශුචිභාවය දනසුතු ය. එ ද දීඝිකාලයෙකිනි. මද කලෙකින් නොවේ. මෙතෙහි කරන්නහු විසින් දත හැකිය. නොමෙතෙහි කිරීමෙන් නොදත හැකිය. පැණැතියහු මිස නුවණතැතියහු විසින් නොදත හැකිය යි මෙසෙයින් යම් මෑ බසෙක් කියන ලද තම්, තෙල මෙ පිණිස කියන ලදි.

ආපදසු භික්ඛවෙ එමො වෙදිතබ්බො, සො ච බො දීඝෙන අද්වුතා න ඉත්තරං, මනසිකරොතා නො අමනසිකාරා. පඤ්ඤවතා නො දුපපඤ්ඤානාති ඉති බො පතෙනං වුත්තං, කිඤ්ඤවතං පටිච්ච වුත්තං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ඤ්ඤිව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො භොගව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො රොගව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො න ඉති පටිසඤ්චිකඛිති: තථාභුතො බො අයං ලොකසන්ථිවාසො තථාභුතො අත්තභාවපටිලාභො, යථාභුතෙ ලොකසන්ථිවාසෙ යථාභුතෙ අත්තභාවපටිලාභෙ අධි ලොකධම්මො ලොකං අනුපරිවත්තනති, ලොකො ච අධි ලොකධම්මෙ අනුපරිවත්තති: ලාභො ච අලාභො ච අයසො ච යසො ච නිජ්ජ ච පසංසා ච සුඛඤ්ච දුක්ඛඤ්චාති. සො ඤ්ඤිව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො භොගව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො රොගව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො සොචති කිලමති පරිදෙවති උරත්තාලිං කඤ්ඤි සම්මොභං ආපජ්ජති. ඉධ පත භික්ඛවෙ එකච්චො ඤ්ඤිව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො භොගව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො රොගව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො ඉති පටිසඤ්චිකඛිති: තථාභුතො බො අයං ලොකසන්ථිවාසො තථාභුතො අත්තභාවපටිලාභො, යථාභුතෙ ලොකසන්ථිවාසෙ යථාභුතෙ අත්තභාවපටිලාභෙ අධි ලොකධම්මො ලොකං අනුපරිවත්තනති, ලොකො ච අධි ලොකධම්මෙ අනුපරිවත්තති: ලාභො ච අලාභො ච අයසො ච යසො ච නිජ්ජ ච පසංසා ච සුඛඤ්ච දුක්ඛඤ්චාති. සො ඤ්ඤිව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො භොගව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො රොගව්‍යසනෙන වා චුට්ඨො සමානො න සොචති න කිලමති න පරිදෙවති, න උරත්තාලිං කඤ්ඤි, න සම්මොභං ආපජ්ජති. ආපදසු භික්ඛවෙ එමො වෙදිතබ්බො, සො ච බො දීඝෙන අද්වුතා න ඉත්තරං. මනසිකරොතා නො අමනසිකාරා, පඤ්ඤවතා නො දුපපඤ්ඤානාති ඉති යත්තං වුත්තං ඉදමෙනං පටිච්ච වුත්තං.

සාකච්ඡාය භික්ඛවෙ පඤ්ඤ වෙදිතබ්බො, සා ච බො දීඝෙන අද්වුතා න ඉත්තරං, මනසිකරොතා නො අමනසිකාරා, පඤ්ඤවතා නො දුපපඤ්ඤානාති ඉති බො පතෙනං වුත්තං, කිඤ්ඤවතං පටිච්ච වුත්තං?

ඉධ භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුග්ගලෙන සද්ධිං සාකච්ඡායමානො එවං ජානාති: යථා බො ඉමිං අයමිතො උච්චිග්ගො, යථා ච අනිතිභායො, යථා පඤ්ඤාසම්මුද්ධාරො, දුපපඤ්ඤ අයමායසමා නායමායසමා පඤ්ඤවා. තං කිංග්ග හෙතු: තථා හි අයමායසමා න වෙච්ච ගම්මිරං අත්ථපදං උද්භරති සන්තං පණ්ණිනං අතකකාවචරං නිපුණං පණ්ණිතවෙදනිං. යඤ්ච අයමායසමා ධම්මං භාසති, තස්ස ච න පටිබලො සම්බින්නෙන වා වින්ධරෙන වා අත්ථං ආචිතඛිතුං දෙසෙතුං පඤ්ඤපෙතුං පට්ඨපෙතුං විච්චිතුං විහජ්තුං උත්තානි-කාතුං, දුපපඤ්ඤ අයමායසමා නායමායසමා පඤ්ඤවා.

මහණෙනි, ආපත්ති දී ස්ථාමය දතයුතු ය. එ ද දිගුකලෙකින, මද කලෙකින් නොවේ මෙනෙහි කරන්නහු විසින් දත හැකි ය. මෙනෙහි නො කිරීමෙන් නොදත හැකිය. පැණැතියහු විසින් වත්මුත් පැණ නැතියහු විසින් නො දත හැකි ය යි මෙසෙයින් තෙල යමක් කියන ලද නම්, තෙල කුමක් නිසා කියන ලද යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොවිහි ඇතැමෙක් ඥාතිව්‍යසනයෙන් හෝ පහස්තා-ලද්දේ ම, භොගව්‍යසනයෙන් හෝ පහස්තා ලද්දේ ම, රොගව්‍යසනයෙන් හෝ පහස්තා ලද්දේ මෙසේ නුවණින් කලානා නො කෙරෙයි: යම්බඳු වූ ම ලොකසන්නිවාසයෙක්හි යම්බඳු වූ ම ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක්හි අවලෝදනමිත්‍ර ලොව ලුහුබඳනාහු නම්, ලොකයා ද ලාභය, අලාභය, අසය, යසය, නිශ්‍රය, පසංසාය, සුඛය, දුක්ඛය යි යන අවලෝදනම් අනුව වැටේ නම්, මේ ලොකසන්නිවාසය එබඳු වෙයි. මෙ ආත්මභාවප්‍රතිලාභය එබඳු වේ ය යි. හෙ ඥාතිව්‍යසනයෙන් වේවයි පහස්තා ලද්දේ ම, භොගව්‍යසනයෙන් වේවයි පහස්තා ලද්දේ ම, රොගව්‍යසනයෙන් වේවයි පහස්තා ලද්දේ ම යොක කරයි. කලානත වෙයි. වලප්තේ ය. ලෙහි අත් පැහැර පැහැර හබ්බේ ය. සිහි මුළාවට පැමිණෙයි. මහණෙනි, මෙ ලොවිහි ඇතැමෙක් ඥාතිව්‍යසනයෙන් හෝ පහස්තාලද්දේ ම, භොගව්‍යසනයෙන් හෝ පහස්තා ලද්දේ ම රොගව්‍යසනයෙන් හෝ පහස්තා ලද්දේ ම මෙසේ නුවණින් සලකයි: “යම්බඳු ලොකසන්නිවාසයෙක්හි යම්බඳු ආත්මභාවප්‍රතිලාභයෙක්හි ලාභය අලාභය, යසය, අසය, නිශ්‍රය, පසංසාය, සුඛය, දුක්ඛය යන අවලෝක ධර්මයෝ ලොව ලුහුබඳනාහු නම්, ලොකයාත් අවලෝදම් අනුව වැටේ නම්, ලොකසන්නිවාසය එබඳු වූයෙක. මේ ආත්මභාවප්‍රතිලාභයත් එබඳු වූයෙකැ” යි. හේ ඥාතිව්‍යසනයෙන් හෝ පහස්තා ලද්දේ ම භොගව්‍යසනයෙන් හෝ පහස්තා ලද්දේ ම රොගව්‍යසනයෙන් හෝ පහස්තා ලද්දේ ම යොක නො කරයි, කලානත නො වෙයි, නො වලප්තේ ය. ලෙහි අත් පැහැර නො හබ්බේ ය. සිහි මුළාවට නො යෙයි. මහණෙනි, “ආපද්ධි දී ස්ථාමය දතයුතු ය. එ ද වතාහි දීඝිකාලයෙකින. මද කලෙකින් නො වේ. මෙනෙහි කරන්නහු විසින් දත හැකිය. නොමෙනෙහි කිරීමෙන් නො දත හැකිය. නුවණැතියහු විසින් වත්මුත් නුවණැතියහු විසින් නො දත හැකිය” යි මෙසෙයින් යමක් කියන ලද නම්, මෙය තෙල කරුණ සඳහා කියන ලදි.

මහණෙනි, සාකච්ඡායෙන් ප්‍රඥව දතයුතු. එ ද වතාහි දිගුකලෙකින. මද කලෙකින් නො වේ. මෙනෙහි කරන්නහු විසින් දත හැක. නොමෙනෙහි කිරීමෙන් නො දත හැකිය. පැණවත්හු විසින් වත්මුත් නොපැණවත්හු විසින් නො දත හැකි ය යි මෙසෙයින් තෙල යමක් කියන ලද නම්, තෙල කුමක් පිණිස කියන ලද යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොවිහි පුද්ගලයෙක් පුද්ගලයකු හා සාකච්ඡා කරණුයේ මෙසේ දත්තේ ය: මෙ ආයුෂමත්තයේ (පැත පිළිබඳ) උනන්දිය යම්බඳු වේ නම් ප්‍රයනාතිනිහාරය යම්බඳු වේ නම් ප්‍රශ්නපාච්ඡාව යම්බඳු වේ නම් (එතයින්) මෙ ආයුෂමත්ත දුෂ්ප්‍රාඥ වෙයි. මෙ ආයුෂමත්ත ප්‍රඥවත් නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: යම් පරිදි මේ ආයුෂමත්ත ශාන්ත වූ, ප්‍රණීත වූ, අතනීච්චර වූ, නිපුණ වූ පණ්ඩිතයන් විසින් දතයුතු වූ ගමිතර වූ අභිපදයකුදු නො කියා නම්, මෙ ආයුෂමත්ත යම් දහමකුදු දෙසා නම් එ ධර්මයාගේ ද සංක්ෂිප්ත විසින් වේවයි විශ්නාරවිසින් වේවයි අභිය කියන්නට, දෙසන්නට පණවන්නට එළවන්නට විවාත කරණුවට බෙදනුවට අරුත් පැහැදිලි කරණුවට නො ද පටි බලවේ නම්, එසෙයින් ම මෙ ආයුෂමත්ත දුෂ්ප්‍රාඥය, මෙ ආයුෂමත්ත ප්‍රඥවත් නො වේ.

සෛයථාපි භික්ඛවෙ චක්ඛුමා පුරිසො උදකරහදස්ස නිරො සීතො පසෙය්‍ය පරිත්තං මච්ඡං උමමුජ්ජමානං, තස්ස ඵවමස්ස: යථා බො ඉමස්ස මච්ඡස්ස උමමග්ගො යථා ව උෆුමිසාතො යථා ව වෙගාසිතත්තං, පරිත්තො අයං මච්ඡො, තායං මච්ඡො මහනෙතාති. ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුග්ගලෙන සද්ධිං සංකල්පායමානො ඵවං ජානාති: යථා බො ඉමස්ස අයස්මතො උමමග්ගො යථා ව අභිනිහාරො යථා ව පඤ්ඤාසම්මුද්ධායො, දුප්පඤ්ඤා අයමායස්මා, තායමායස්මා පඤ්ඤායා. තං කිස්ස හෙතු: තථා හි අයමායස්මා ත වෙව ගමහිරං අත්ථපදං උදහරති සත්තං පණ්ණිතං අතකකාවචරං නිපුණං පණ්ණිතවෙදනීයං. යද්දව අයමායස්මා ධම්මං භාසති, තස්ස න පටිබලො සඞ්ඛින්නෙන වා වින්දරෙන වා අත්ථං ආවික්ඛිතුං දෙසෙතුං පඤ්ඤාපෙතුං පට්ඨපෙතුං විවරිතුං විහජ්තුං උත්තානීකාතුං. දුප්පඤ්ඤා අයමායස්මා, තායමායස්මා පඤ්ඤායාති.

ඉධ භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුග්ගලෙන සද්ධිං සංකල්පායමානො ඵවං ජානාති: යථා බො ඉමස්ස අයස්මතො උමමග්ගො යථා ව අභිනිහාරො යථා ව පඤ්ඤාසම්මුද්ධායො, පඤ්ඤායා අයමායස්මා, තායමායස්මා දුප්පඤ්ඤා. තං කිස්ස හෙතු: තථා හි අයමායස්මා ගමහිරං වෙව අත්ථපදං උදහරති සත්තං පණ්ණිතං අතකකාවචරං නිපුණං පණ්ණිතවෙදනීයං, යද්දව අයමායස්මා ධම්මං භාසති, තස්ස ව පටිබලො සඞ්ඛින්නෙන වා වින්දරෙන වා අත්ථං ආවික්ඛිතුං. දෙසෙතුං පඤ්ඤාපෙතුං පට්ඨපෙතුං විවරිතුං විහජ්තුං උත්තානීකාතුං, පඤ්ඤායා අයමායස්මා, තායමායස්මා දුප්පඤ්ඤා.

සෛයථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො උදකරහදස්ස නිරො සීතො පසෙය්‍ය මහත්තං මච්ඡං උමමුජ්ජමානං, තස්ස ඵවමස්ස: යථා බො ඉමස්ස මච්ඡස්ස උමමග්ගො යථා ව උෆුමිසාතො යථා ව වෙගාසිතත්තං, මහත්තො අයං මච්ඡො, තායං මච්ඡො පරිත්තොති. ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුග්ගලෙන සද්ධිං සංකල්පායමානො ඵවං ජානාති: යථා බො ඉමස්ස අයස්මතො උමමග්ගො යථා ව අභිනිහාරො යථා ව පඤ්ඤාසම්මුද්ධායො, පඤ්ඤායා අයමායස්මා, තායමායස්මා දුප්පඤ්ඤා. තං කිස්ස හෙතු: තථා හි අයමායස්මා ගමහිරං වෙව අත්ථපදං උදහරති සත්තං පණ්ණිතං අතකකාවචරං නිපුණං පණ්ණිතවෙදනීයං, යං ව අයමායස්මා ධම්මං භාසති, තස්ස ව පටිබලො සඞ්ඛින්නෙන වා වින්දරෙන වා අත්ථං ආවික්ඛිතුං දෙසෙතුං පඤ්ඤාපෙතුං පට්ඨපෙතුං විවරිතුං විහජ්තුං උත්තානීකාතුං. පඤ්ඤායා අයමායස්මා, තායමායස්මා දුප්පඤ්ඤායා සංකල්පාය භික්ඛවෙ පඤ්ඤා වෙදිතබ්බා. සා ව බො දීඝෙන අද්ධුතා ත ඉත්තරං, මනසිකරොතො තො අමනසිකාරා, පඤ්ඤාවතා තො දුප්පඤ්ඤාතාති ඉති යත්තං චුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච චුත්තං.

ඉමාති බො භික්ඛවෙ චත්තාරි සානාති, ඉමෙති වතුහි සානෙති වෙදිතබ්බාතිති.

මහණෙනි, යම් පරිදි වක්‍රායකයක් දිගවිල් තෙරෙක සිටියේ දිග බිඳ තහිත කුඩමසකු දක්නේ නම්, ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “මෙ මස්ත්‍රයේ උත්මාගීයන් යම් පරිදි වේ නම්, උග්‍රමිසාතයන් යම් පරිදි වේ නම්, යම් පරිදි වෙගාසිතබවෙකුදු වේ නම්, එපරිද්දෙන් මේ කුඩාමසෙක, මෙ මස් මහත් නොවේ ය” යි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම පුද්ගලයෙක් පුද්ගලයකු හා සාකච්ඡා කරණුයේ මෙසේ දැනගන්නේ ය: මෙ ආයුෂමත්ත්‍රයේ උත්මාගීය යම්බඳු වේ නම්, ප්‍රශ්නාහිනිභාරයන් යම්බඳු වේ නම්, ප්‍රශ්නසමුද්වාරයන් යම්බඳු වේ නම්, (එපරිද්දෙන්) මෙ ආයුෂමත් දුෂ්ප්‍රාඥය, මෙ ආයුෂමත් ප්‍රඥවත් නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මෙ ආයුෂමත් ශාන්ත, ප්‍රණීත, අතකීවචර, නිපුණ, පණ්ඩිතවෙදනීය ගම්හිරාඵපදන් නො කියන්නේ ය. මෙ ආයුෂමත් යම් ධර්මයක් කියා නම්, එ ධර්මයාගේ අභිය සංකෂ්ප්ත විසින් හෝ විස්තර විසින් හෝ කියන්නට දෙසන්නට පණවන්නට එළවන්නට විවරණ කරන්නට බෙදන්නට උත්තානීකරන්නට ප්‍රතිබල නොවේ, එහෙයින් ම මෙ ආයුෂමත් දුෂ්ප්‍රාඥය, මෙ ආයුෂමත් ප්‍රඥවත් නොවේ” යි.

මහණෙනි, මෙ ලොවිති පුද්ගලයෙක් පුද්ගලයකු හා සාකච්ඡා කරණුයේ මෙසේ දැනගන්නේ ය: “මෙ ආයුෂමත්ත්‍රයේ උත්මාගීය යම්බඳු වේ නම්, අහිනිභාරයන් යම්බඳු වේ නම්, ප්‍රශ්න ව්‍යවහාරයන් යම්බඳු වේ නම්, එපරිද්දෙන් මෙ ආයුෂමත් ප්‍රඥවත්ය, මෙ ආයුෂමත් දුෂ්ප්‍රාඥ නො වේ. එ කවර හෙයින් යත්: මේ ආයුෂමත් ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ අතකීවචර වූ නිපුණ වූ පණ්ඩිත වෙදනීය වූ ගම්හිරාඵපද උද්භරණ කරණේ ය, මෙ ආයුෂමත් යම් ධර්මයක් දෙසා නම්, එ ධර්මයාගේ අභිය ද සංකෂ්ප්ත වශයෙන් හෝ විශාර වශයෙන් හෝ කියන්නට දෙසන්නට පණවන්නට එළවන්නට උත්තානී කරණට ප්‍රතිබල වෙයි. මෙ ආයුෂමත් ප්‍රඥවත්ය, මෙ ආයුෂමත් දුෂ්ප්‍රාඥ නොවේ” යි.

මහණෙනි, යම් පරිදි වක්‍රායකයක් දිගවිල් හිටුරෙක් සිටියේ දිග බිඳ මතු වන මහමසකු දක්නේවේ ද, ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මෙමස්ත්‍රයේ උත්මාගීය යම්බඳු වේ නම්, උග්‍රමිසාතයන් යම්බඳු වේ නම්, වෙගසිතබයන් යම්බඳු වේ නම් එපරිදි මේ මස් මහත් වෙයි. මේ කුඩා මසෙක් නොවන්නේ යයි. මහණෙනි, එසෙයින් පුද්ගලයෙක් පුද්ගලයකු හා සාකච්ඡා කරණුයේ මෙසේ දැනගන්නේ ය: “මෙ ආයුෂමත්ත්‍රයේ උත්මාගීය යම්බඳු වේ ද, අහිනිභාරයන් යම්බඳු වේ ද, ප්‍රශ්න සමුද්වාරයන් යම්බඳු වේ ද, (එලෙසින්) මෙ ආයුෂමත් ප්‍රඥවත්ය, මෙ ආයුෂමත් දුෂ්ප්‍රාඥ නො වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: යම් පරිද්දෙකින් මෙ ආයුෂමත් ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ අතකීවචර වූ නිපුණ වූ පණ්ඩිත වෙදනීය වූ ගම්හිර වූ අභිපදන් උද්භරණ කරයි මෙ ආයුෂමත් යම් ධර්මයක් දෙසා නම්, එ ධර්මයාගේ අභිය සංකෂ්ප්තයෙන් හෝ විශාර විසින් හෝ කියනුවට දෙසනුවට පණවනුවට එළවනුවට විවරණ කරණුවට බෙදනුවට උත්තානී කරණයට ප්‍රතිබල වෙයි. එසෙයින් මේ ආයුෂමත් ප්‍රඥවත්ය, මෙ ආයුෂමත් දුෂ්ප්‍රාඥ නො වේ” යි. මහණෙනි, සාකච්ඡායෙන් ප්‍රඥව දනසතුය. එ ද වතාහි දිගුකලෙකින. මද කලෙකින් නො වේ මෙනෙහි කරන්නහු විසින් දත හැකිය මෙනෙහි කරන්නහු විසින් වත් මුත් නොමෙනෙහි කිරීමෙන් නො දත හැකිය. ප්‍රඥවත්හු විසින් වත් මුත් ප්‍රඥාතත්තහු විසින් නො දත හැකිය. මෙසෙයින් යමක් කියන ලද නම්, තෙල මෙ පිණිස කියන ලදි.

මහණෙනි, මෙ සතර කරුණු මෙකරුණු සතරින් දනසතු යි.

ආන සුත්‍රය දෙවැනි යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. 4. 5. 3

[හද්දියසුතනං]

43. එකං සමයං භගවා ඓසාලියං විහරති මහාවතෙ කුටාගාරසාලායං. අථ බො හද්දියො ලිච්ඡි යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්කා භගවන්තං අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො හද්දියො ලිච්ඡි භගවන්තං එතදවොච:

සුතං මෙන භන්නෙ: මායාථි සමණො ගොතමො ආවට්ඨනිමායං ජාතාති, යාය අඤ්ඤාතිත්ථියානං සාවකෙ ආවට්ඨනිති යෙ තෙ භන්නෙ එවමාහංසු: “මායාථි සමණො ගොතමො ආවට්ඨනිමායං ජාතාති, යාය අඤ්ඤාතිත්ථියානං සාවකෙ ආවට්ඨනි”ති. කච්චි තෙ භන්නෙ භගවතො චූත්තවාදිනො, ත ච භගවන්තං අභුතෙන අඛොචිකකන්ති, ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරොන්ති, ත ච කොචි සහධම්මකො වාදනුපාතො භාරයං ණං ආගච්ඡන්ති? අතඛන්තානුකාමා හි මයං භන්නෙ භගවන්තන්ති.

එථ තුමො හද්දිය, මා අනුස්සවෙන, මා පරමපරාය, මා ඉතිකිරාය, මා පිටකසම්පදානෙන, මා තක්කභෙත්තු, මා තඤ්ඤෙත්තු, මා ආකාරපරිච්ඡිතකෙත්ත, මා දිට්ඨිනිජ්ඣානකඛුන්තියා, මා හබ්බරුප්පාය, මා සමණො තො ගරුති. යද තුමො හද්දිය අත්තතාව ජාතෙය්‍යාථ, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා, ඉමෙ ධම්මා සාවජ්‍ය, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාගරහිතා, ඉමෙ ධම්මා සමන්තා සමාදින්නා අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති. අථ තුමො හද්දිය පජ්ඣෙය්‍යාථ

තං කිං මඤ්ඤාථ හද්දිය, ලොභො පුරිසස්ස අජ්ඣන්තං උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති භිතාය වා අභිතාය වාති? අභිතාය භන්නෙ. ලුඤ්ඤා ප්‍රකාශං හද්දිය, පුරිසපුග්ගලො ලොභෙන අභිභුතො පරියාදින්නවින්නො පාණමපි ගන්ති, අදින්නමපි ආදියති, පරදරමපි ගච්ඡති, මුසාපි හණති, පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති. යං ස භොති දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති? එවං භන්නෙ.

තං කිං මඤ්ඤාථ හද්දිය, දෙසො පුරිසස්ස -පෙ- මොභො පුරිසස්ස -පෙ- සාරමො: පුරිසස්ස අජ්ඣන්තං උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති භිතාය වා අභිතාය වාති? “අභිතාය භන්නෙ.” සාරමො: ප්‍රකාශං හද්දිය, පුරිසපුග්ගලො සාරමොන අභිභුතො පරියාදින්නවින්නො පාණමපි ගන්ති, අදින්නමපි ආදියති, පරදරමපි ගච්ඡති, මුසාපි හණති, පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති. යං ස භොති දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති? එවං භන්නෙ.

4. 4 5. 3.

[හඳිිය සූත්‍රය]

43. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ථෙසාලියෙහි මහාවනයෙහි වූ කුමාරාශ්‍රිතාශ්‍රිතෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි හඳිිය ලිච්චි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේ ය එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත් පස්ව හිත. එකත් පස්ව හුන් හඳිිය ලිච්චි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේ ය:

වහන්ස, මායාපී යුමණහවන් ගෞතමයෝ යම් මායායෙකින් අත්‍යන්තිකයන්ගේ ශ්‍රාවකයන් ආවර්තය කරත් තම්, එබඳු ආවර්තීමායාවක් දන්තාහ"යි යන තෙල කරුණ මා විසින් අසන ලද. වහන්ස, යම් ම කෙනෙක් "මායාපී යුමණ හවන් ගෞතමයෝ යම් මායායෙකින් අත්‍යන්තිකයන්ගේ ශ්‍රාවකයන් ආවර්තය කරත් තම්, එබඳු ආවර්තීමායාවක් දන්තාහයි" මෙසේ කීහු තම්, වහන්ස, කීම, ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද දෑ කියන්නාහු ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභුතයෙන් අභ්‍යාවසාන නො කරන්නාහු ද, ධර්මයට අනුකාරණයක් පවසන්නාහු ද, කිසි වාදනුවාදයෙක් කරුණු හිඟ වූයේ විඥයන් විසින් ගැරැහි යුතු කරුණකට නො ද ඒ ද? වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභ්‍යාවසාන නොකරණු කැමැතියමය"යි.

හඳිියෙහි, තෙපි එව, අනුශ්‍රව කථායෙහිද මාගේ කථාව තහමක් ගණුව, පරමපරු කථායෙහිද තහමක් ගණුව, "තෙල මෙසේ වීලා"යි දතහමක් ගණුව, අපගේ පෙළ හා යෙදෙහි ද තහමක් ගණුව, තනිග්‍රාහයෙහිද තහමක් ගණුව, තසග්‍රාහයෙහිද තහමක් ගණුව, ආකාර පරිචිතකියෙහිද තහමක් ගණුව, අප සිතා ඉවසා ගත් දෂටිය හා සාසාදෙතැයි ද තහමක් ගණුව, (මෙතෙම පුජ්‍යයෙකැයි) හව්‍ය රූපතායෙහිද තහමක් ගණුව, 'මෙ මහණ අපට ගුරැහැ'යි ද තහමක් ගණුව. හඳිියෙහි, 'මෙ දහම්හු අකුසල්හ. මෙ දහම්හු වරද සහිතයහ. මෙ දහම්හු නුවණැත්තන් විසින් ගර්හිතයහ. මෙ දහම්හු සපුරණ ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු අහිත පිණිස, දුක් පිණිස, පවත්නාහ' යි තෙපි යම් කලෙක තුමු ම දන්තහු තම්, හඳිියෙහි, එකල්හි තෙපි එය දුරු කරව.

හඳිියෙහි, 'එ කිමැ'යි සිහවු ද? ලෝභය පුරුෂයාගේ සිත තුළ උපදනුයේ ඔහුට හිත පිණිස හෝ අහිත පිණිස උපදනේ ද? යි, ඇසුසේක. වහන්ස, අහිත පිණිස වේය'යි කිය. හඳිියෙහි, ලුඛ වූ මෙ පුරුෂ පුද්ගල ලෝභයෙන් මඬනා ලද්දේ ලෝභයෙන් ගන්නාලද සිත් ඇතිසේ යමක් ඔහුට බොහෝ කලක් අවැඩ පිණිස, දුක් පිණිස වේ තම්, එබඳු පණිවෘ ද කෙරෙයි, අසිතාදන් ද ගණී, පරමුත් කරා ද යේ, මුසවා ද බෙණේ, මෙරමාත් එබව පිණිස සමාදන් කරවයි? එසේය, වහන්සැ යි.

හඳිියෙහි, 'එකිමැ'යි හඟිවු ද? දෝෂය පුරුෂයාගේ ... මෝහය පුරුෂයාගේ සාරමාය පුරුෂයාගේ සිත තුළ උපදනුයේ හිත පිණිස හෝ අහිත පිණිස හෝ උපදනේ ද? යි. වහන්ස, අහිත පිණිස වේ යයි හඳිියෙහි, සාරමායෙන් සුත් මෙ පුරුෂ පුද්ගල සාරමායෙන් මඬනා ලද්දේ (සාරමායෙන්) ගන්නාලද සිත් ඇතිසේ යමක් ඔහුට දීඨිත්‍රයෙහි අහිත පිණිස, දුක් පිණිස වේ තම්, එබඳු පණිවෘ ද කෙරේ. අසිතාදන් ද ගණී, පරමුත් කරු ද යේ. මුසවා ද බෙණේ. මෙරමාත් එබව පිණිස සමාදන් කරවයිද? වහන්ස, එසේය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තං කිං මඤ්ඤාථ හද්දිය, ඉමෙ ධම්මා කුසලා වා අකුසලා වාති? “අකුසලා හනෙත.” සාවච්ඡා වා අතවච්ඡා වාති? “සාවච්ඡා හනෙත.” විඤ්ඤාගරහිතා වා විඤ්ඤාපපසත්ථා වාති? “විඤ්ඤාගරහිතා හනෙත.” සමත්තා සමාදින්නා අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තනනී, තො වා කථං වා එත්ථ භොතිති? “සමත්තා හනෙත සමාදින්නා අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තනනී. එවං තො එත්ථ භොති”ති.

ඉති ඛො හද්දිය, යං තං අවොචුමහ: එථ තුමො හද්දිය, මා අනුස්සවෙන මා පරමපරාය, මා ඉතිකිරාය, -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අකුසලා ඉමෙ ධම්මා සාවච්ඡා ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාගරහිතා ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදින්නා අභිතාය දුක්ඛාය සංවත්තනනී. අථ තුමො හද්දිය, පච්ඡෙය්‍යාථාති ඉති යන්නං චුතං, ඉදමෙතං පටිච්ච චුතං.

එථ තුමො හද්දිය, මා අනුස්සවෙන මා පරමපරාය මා ඉතිකිරාය මා පිටකසම්පදනෙන මා තක්කභෙත්තු මා තයභෙත්තු මා ආකාරපරිචිතකෙක්ක මා දිට්ඨිතිඝ්ඤාතකත්තනීයා මා භබ්බරුපතාය මා සමණො තො ගරුති. යද්‍ය තුමො හද්දිය, අත්තතාව ජාතෙය්‍යාථ: ඉමෙ ධම්මා කුසලා, ඉමෙ ධම්මා අතවච්ඡා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාපපසත්ථා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදින්නා භිතාය සුඛාය සංවත්තනනීති අථ තුමො හද්දිය, උපසම්පජ්ඣ විහරෙය්‍යාථ.

තං කිං මඤ්ඤාථ හද්දිය, අලොභො පුරිසස්ස අජ්ඣාතනං උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති භිතාය වා අභිතාය වාති? “භිතාය හනෙත.” අලුඤ්ඤා පනායං හද්දිය, පුරිසපුග්ගලො ලොභෙන අතභිභූතො අපරියාදින්නවිතො තෙව පාණං හනති. ත අදින්නං ආදියති. ත පරදරං ගව්ඡති. ත මුසා හණති. පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති. යං ස භොති දීඝරත්තං භිතාය සුඛායාති? “එවං හනෙත.”

තං කිං මඤ්ඤාථ හද්දිය, අද්‍යෙසො පුරිසස්ස -පෙ- අමොභො පුරිසස්ස -පෙ- අසාරමෙතා පුරිසස්ස අජ්ඣාතනං උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති භිතාය වා අභිතාය වාති? “භිතාය හනෙත.” අසාරමෙතා පනායං හද්දිය, පුරිස- පුග්ගලො සාරමෙත අතභිභූතො අපරියාදින්නවිතො තෙව පාණං හනති. ත අදින්නං ආදියති. ත පරදරං ගව්ඡති. ත මුසා හණති. පරමපි තථත්තාය සමාදපෙති. යං ස භොති දීඝරත්තං භිතාය සුඛාය සංවත්තනනීති? “එවමෙතෙන”

හඳුයයෙහි, එ කීමැයි සිහවු ද, මෙදහම්හු කුසල් හෝ අකුසල් වෙත් ද? වහන්ස, අකුසල්හ යි. සාවද්‍ය හෝ වෙන්ද, අතවද්‍ය හෝ වෙන් දැයි? වහන්ස, සාවද්‍යයහ යි. නුවණැත්තන් විසින් ගර්භිත වෙත් ද, විඥයන් විසින් ප්‍රයත්න වෙත් දැ යි? වහන්ස, විඥයන් විසින් ගර්භිතයහ යි. පිරිපුන් කොට ගන්නා ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු අතිත පිණිස දුක් පිණිස පවතින් ද? නොහොත් නො පවතින් ද? මෙහිලා නොපට කෙසේ අදහස් වේ ද? වහන්ස, පිරිපුන් කොට ගන්නා ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු අතිත පිණිස, දුක් පිණිස පවත්නාහ. මෙහිලා අපට මෙසේ අදහස් වෙයි යි.

හඳුයයෙහි, යම් එ් බසක් කීමෝ ද, “හඳුයෙහි, තෙපි එව, අනුග්‍රවකථා යෙහුදු නහමක් ගණුව, පරම්පරා කථායෙහුදු නහමක් ගණුව, තෙල මෙසේ වීලැයි ද නො ගණුව ... මේ දහම්හු අකුසල්හ, මේ දහම්හු සාවද්‍ය යහ, මේ දහම්හු විඥයන් විසින් ගර්භිතයහ, මේ දහම්හු පිරිපුන් කොට ගන්නා ලද්දහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු අතිත පිණිස, දුක් පිණිස පවත්නාහු නම්, හඳුයෙහි, එකල්හි තෙපි එය දුරු කරව”යි, මෙසේ යමක් කියන ලද නම්, තෙල මෙ පිණිස කියන ලදි.

හඳුයයෙහි, තෙපි එව, අනුග්‍රවකථායෙහුදු නහමක් ගණුව, පරම්පරා කථායෙහුදු නහමක් ගණුව ‘මෙසේ වීලැයි ද නහමක් ගණුව, අපගේ පෙල හා යෙදෙහි’යි ද නහමක් ගණුව, තකීත්‍රාහයෙහුදු නහමක් ගණුව, තයත්‍රාහයෙහුදු නහමක් ගණුව, ආකාරපරිචිතකීයෙහුදු නහමක් ගණුව, අප සිතා ඉවසා ගත් දුෂ්ටය හා සැසැදෙතැයි ද නහමක් ගණුව, හව්‍ය රූපතායෙහුදු නහමක් ගණුව. මේ මහණ අපට ගුරුහැයි නහමක් ගණුව. හඳුයයෙහි, යම් කලෙක තෙපි “මේ දහම්හු කුසල්හ, මේ දහම්හු අතවද්‍යයහ, මේ දහම්හු නුවණැත්තන් විසින් පසත්තා ලදහ, මේ දහම්හු මොනොවට ගන්නා ලද්දහු මොනොවට සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දහු භිතයට සුබයට වැටෙති”යි කුමු ම දන්තහු ද, හඳුයය, එ සඳ තෙපි එ දහම් උපයා වසව.

හඳුයය, එ කීමැයි සිහවු ද? අලෝභය පුරුෂයා සිත උපදනේ භිත පිණිස හෝ අතිත පිණිස හෝ උපදනේ වේ ද? වහන්ස, භිත පිණිස උපද නේ ය. හඳුය ය, අප්‍රබුධ වූ මේ පුරුෂපුද්ගල ලෝභයෙන් නො මඛනා ලද්දේ නොගත් සිතැතියේ පරපණ නො තස්නේ වේ ද, අසිතාදන් නො ගත්තේ වේ ද, විරමු කරා නො යන්නේ වේ ද, මුසවා නො බණන්තේ වේ ද, යම් ක්‍රියායෙක් ඔහට දීඝීරාත්‍රයෙහි භිතයට සුබයට වැටේ ද, එ බව පිණිස මෙරමාත් සමාදන් කරවන්නේ වේ ද? වහන්ස, එසේ ය.

හඳුයය, එ කුමැයි හඬවු ද? අදෛශ්‍ය පුරුෂයා සිත අමොහය පුරුෂ යා සිත... අසාරභය පුරුෂයා සිත උපදනේ භිත පිණිස හෝ අතිත පිණිස හෝ උපදනේ වේ ද? වහන්ස, භිත පිණිස ය. හඳුයය, සාරභය රහිත මේ පුරුෂ පුද්ගල සාරභයා විසින් නො මඛනා ලද්දේ නොගත් සිතැතියේ පරපණ නො තස්නේ වේ ද, අසිතාදන් නො ගත්තේ වේ ද, විරමු කරා නොයන්නේ වේ ද, මුසවා නො බණන්තේ වේ ද, යම් ක්‍රියායෙක් ඔහට දීඝීරාත්‍රයෙහි භිතයට සුබයට වැටේ ද, එ බව පිණිස මෙරමාත් සමාදන් කරවන්නේ වේ ද? වහන්ස, එසේ ය.

තං කිං මඤ්ඤාථ හඳ්දිය, ඉමෙ ධම්මා කුසලා වා අකුසලා වාති? “කුසලා හනෙන්” සාවර්ජ්‍යා වා අනවර්ජ්‍යා වාති? අනවර්ජ්‍යා හනෙන්. විඤ්ඤාගරහිතා වා විඤ්ඤාපසස්සා වාති? “විඤ්ඤාපසස්සා හනෙන්” සම්මතා සමාදින්නා හිතාය සුඛාය සංවත්තනති, තො වා කථං වා එත්ථ භොතිති? සම්මතා හනෙන් සමාදින්නා හිතාය සුඛාය සංවත්තනති. එවං තො එත්ථ භොති”ති.

ඉති ඛො හඳ්දිය, යන්නං අවොචුත්ථ “එථ තුලෙන හඳ්දිය, මා අනුස්සවෙන මා පරමපරාය මා ඉතිකිරුය මා පිටකසම්පදනෙන මා තකකභෙත්තු මා නයභෙත්තු මා ආකාරපරිචිතකෙකත මා දිට්ඨිතිඤ්ඤාතකවතතියා මා හබ්බරුපතාය මා සමණො තො ගරුති.” යද තුලෙන හඳ්දිය, “අත්තතාව ජාතෙය්‍යාථ ඉමෙ ධම්මා අනවර්ජ්‍යා ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤාපසස්සා ඉමෙ ධම්මා සම්මතා සමාදින්නා හිතාය සුඛාය සංවත්තනති”ති. අථ තුලෙන හඳ්දිය, උපසම්පජ්ජීහරෙය්‍යාථා”ති ඉති යන්නං චුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච චුත්තං.

යෙ ඛො තෙ හඳ්දිය, ලොකෙ සනෙතා සප්පුරිසා, තෙ සාවකං එවං සමාදෙවන්ති: එහි තිං අමොහා පුරිසා, ලොහං විතෙය්‍ය විතෙය්‍ය විහරුහි, ලොහං විතෙය්‍ය විතෙය්‍ය විහරන්තො න ලොහජං කම්මං කරිස්සයි, කායෙන වාචා මතසා. දෙසං විතෙය්‍ය විතෙය්‍ය විහරුහි, දෙසං විතෙය්‍ය විතෙය්‍ය විහරන්තො න දෙසජං කම්මං කරිස්සයි කායෙන වාචා මතසා. මොහං විතෙය්‍ය විතෙය්‍ය විහරුහි, මොහං විතෙය්‍ය විතෙය්‍ය විහරන්තො න මොහජං කම්මං කරිස්සයි කායෙන වාචා මතසා. සාරම්හං විතෙය්‍ය විතෙය්‍ය විහරුහි, සාරම්හං විතෙය්‍ය විතෙය්‍ය විහරන්තො න සාරම්හජං කම්මං කරිස්සයි කායෙන වාචා මතසාති.

එවං චුත්තෙ හඳ්දියො ලිච්ඡි හභවන්තං එතදදොච: අභිකකන්නං හනෙන් -පෙ- උපාසකං මං හනෙන් හභවා ධාරෙතු අස්සභගෙ පාණ්ඩුපෙතං සරණං භතන්ති.

අපි නු තාතං හඳ්දිය, එවං අවචං: “එහි මෙ තිං හඳ්දිය සාවකො භොති අහං සස්ථා හවිස්සාමි”ති. තො භෙතං හනෙන්. එවං වාදිං ඛො මං හඳ්දිය එවමිකවායිං එකෙ සමණවුහමණා අසතා තුවල් මුසා අතුතෙත අබ්භාවිකවන්ති: මායාචී සමණො ගොතමො ආවත්තනීමායං ජාතාති යාය අඤ්ඤාතිත්ථියාතං සාවකෙ ආවට්ටෙතිති.

හඳ්දිකා හනෙන් ආවට්ටනීමායා. කල්‍යාණී හනෙන් ආවට්ටනීමායා. පියා මෙ හනෙන් ඤාතිසාලොකිතා ඉමාය ආවට්ටනියා ආවට්ටෙය්‍යං. පියාතමපි මෙ අස්ස ඤාතිසාලොකිතාතං දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය. සබ්බෙ වෙපි හනෙන් ඛතතියා ඉමාය ආවට්ටනියා ආවට්ටෙය්‍යං, සබ්බෙසම්පස්ස ඛතතියාතං දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය. සබ්බෙ වෙපි හනෙන් වුහමණා -පෙ- වෙස්සා -පෙ- සුද්දා ඉමාය ආවට්ටනියා ආවට්ටෙය්‍යං, සබ්බෙසම්පස්ස සුද්දාතං දීඝරත්තං හිතාය සුඛායාති.

හඳිග්ග ය, එ කුමැයි හභිවු ද? මෙ දහම්හු කුසල හෝ අකුසල හෝ වෙද්ද? වහන්ස, කුසල්හ සාවද්ද හෝ අතවද්ද හෝ වෙද් ද? වහන්ස, අතවද්දයහ. විශයන් විසින් හර්හිත හෝ ප්‍රශංසා හෝ වෙද් ද? වහන්ස, විශයන් විසින් ප්‍රශංසායහ. මොනොවට ගන්නා ලද්දහු මොනොවට සමාදාන කරණ ලද්දහු හිතයට සුඛයට වැටෙද් ද? නො වැටෙන්නාහු හෝ වෙද්ද? මෙහි ලා කෙබඳු අදහස් හෝ වේ ද? වහන්ස, මොනොවට ගත් මොනොවට සමාදාන කළ එ දහම්හු හිතයට සුඛයට වැටෙති. මෙහි ලා අපට මෙබඳු සිත් වෙයි.

හඳිග්ග, මෙසේ යම් එ බසක් කියුමෝ ද, “හද්දියගෙහි, තෙපි එවු. අනුශ්‍රවකථායෙහුද නහමක් ගණුව, පරමපරාකථායෙහුද නහමක් ගණුව, තෙල මෙසේ චීලැයි ද නො ගණුව, අපගේ පෙළ හා යෙදෙහි යි ද නහමක් ගණුව, තකිග්‍රාහයෙහුද නහමක් ගණුව, තග්‍රාහයෙහුද නහමක් ගණුව, අසාරපරිවිතකියෙහුද නහමක් ගණුව, අප සිතා ඉවසා ගත් දෂටිය හා සැසැදෙතැයි ද නහමක් ගණුව, හව්‍යරූපතායෙහුද නහමක් ගණුව, මෙ මහණ අපට ගුරුග යි ද නහමක් ගණුව. හද්දියගෙහි, යම් කලෙක තෙපි “මෙ දහම්හු කුසල්හ. මෙ දහම්හු අතවද්දයහ මෙ දහම්හු නුවණැතිගන් විසින් පසස්තා ලදහ. මෙ දහම්හු මොනවට ගන්නා ලද්දහු මොනොවට සමාදාන කොට ගන්නා ලද්දහු හිතයට සුඛයට වැටෙති” යි තුමු ම දන්නාහු ද, හද්දිය ය, එ සඳ තෙපි එ දහම් උපයා වසව යි. මෙසේ යම් බසෙක් කියන ලද ද. මෙ තෙල පිණිස කියන ලදි.

හඳිග්ග ය, ලොකයෙහි යම් සත්පුරුෂ කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු සච්චා මෙසේ සමාදන් කරවත්: “එම්බා පුරුෂය, තෝ එව, ලෝභය පුත පුතා දුරු කොට වසව, ලෝභය පුත පුතා දුරු කරණුයෙහි කසින් වචසින් මතසින් ලොහර්කම් නො කරන්නෙහි ය. දෝෂය පුත පුතා දුරු කොට වසව, දෝෂය පුත පුතා දුරු කොට වසනුයෙහි කසින් වචසින් මතසින් දෝෂර්කම් නො කරන්නෙහි ය. මොහය පුත පුතා දුරු කොට වසව, මොහය පුත පුතා දුරු කොට වසනුයෙහි කසින් වචසින් මතසින් මොහර්කම් නො කරන්නෙහි ය. සාරම්හය පුත පුතා දුරු කොට වසව, සාරම්හය පුත පුතා දුරු කොට වසනුයෙහි කසින් වචසින් සාරම්හර්කම් නො කරන්නෙහි ය.

මෙසේ වදළ කල්හි හඳිග්ග ලිව්වි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේ ය: “වහන්ස, ඉතා මැනව වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අද පටන් ගෙන දිව්හිම් කොට සරණ ගිය උවසුවකු කොට දරන්නේ මැනවැ”යි.

“හඳිග්ග ය, එව තෝ මාගේ සච්චා, මම ශාක්‍යා වෙමි” යි තට මම මෙසේ කියෙමි” වේ ද? වහන්ස, තෙල බස නො වී ම ය. හඳිග්ග ය, මෙබඳු වාද ඇති මෙසේ බණන මට, ඇතැම් මහණ බවුණෝ අසත් තුව්‍ර්ණ මාභාගුත අභුතයෙන් අභ්‍යාව්‍යාත කෙරෙත්: “ශ්‍රවණ ගෞතමයෝ මායාවිත. යම් මායායෙකින් අත්තොටු සටුවන් ආවච්ඡිතය කොට ගණිත් ද, එබඳු ආවච්ඡිතමායා දනිති” යි.

වහන්ස, ආවච්ඡිතමායා හද්ග, වහන්ස, ආවච්ඡිතමායා කලසාණය. වහන්ස, මාගේ ප්‍රිය වූ තැසහලේතැයෝ මේ ආවච්ඡිතමායාගෙන් ආවච්ඡිත වෙද්ද, මාගේ ප්‍රිය වූ තැ - සහලේ තැයනට දීඝිරාත්‍රයෙහි හිතසුඛ පිණිස වෙයි. වහන්ස, හැම කැත්තු මේ ආවච්ඡිතමායාගෙන් ආවච්ඡිත වෙද්ද එහැම කැත්තට දීඝිරාත්‍රයෙහි හිතසුඛ පිණිස වෙයි. වහන්ස, හැම බමුණෝ ද ... චෛශ්‍යයෝ ද ... ශුද්ධෝ ද මේ ආවච්ඡිතමායාගෙන් ආවච්ඡිත වෙද්ද එ හැම ශුද්ධනට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි හිතසුඛ පිණිස වෙයි.

එවමෙතං හද්දිය, එවමෙතං හද්දිය, සබ්බෙවෙපි හද්දිය, බතනියා ආවට්ටෙය්සං අකුසලධම්මප්පභානාය කුසලධම්මප්පභානාය, සබ්බසම්පසාධා බතනියානං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය. සබ්බෙ වෙපි හද්දිය බ්‍රාහ්මණා -පෙ- වෙසායා -පෙ- සුද්දා ආවට්ටෙය්සං අකුසලධම්මප්පභානාය කුසලධම්මප්පභානාය, සබ්බසම්පසාධා සුද්දානං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය. සද්දෙවකො වෙපි හද්දිය ලොකො සමාරකො සත්ත්වකො, සසාමණ්ඩ්‍රාහ්මණී පජා සද්දෙවමත්තස්සා ආවට්ටෙය්සං අකුසලධම්මප්පභානාය කුසලධම්මප්පභානාය, සද්දෙවකස්සා ලොකස්සා සමාරකස්සා සත්ත්වකස්සා සසාමණ්ඩ්‍රාහ්මණීයා පජාය සද්දෙවමත්තස්සාය දීඝරතනං භිතාය සුඛාය. ඉමෙ වෙපි හද්දිය මහාසාලා ඉමාය ආවට්ටිතා ආවට්ටෙය්සං අකුසලධම්මප්පභානාය කුසලධම්මප්පභානාය. ඉමෙසම්පසාධා මහාසාලානං දීඝරතනං භිතාය සුඛාය සද්දෙව වෙතෙය්සං. කො පන වාදෙ මත්තස්සාභාසානි

4. 4. 5. 4

[සාප්‍රගීයප්‍රත්තං]

44. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දො කොළියෙසු විහරති සාප්‍රග්ගන්තා¹ කොළියානං නිගමො. අථ බො සම්මතූලා සාප්‍රගීයා කොළියප්‍රත්තා යෙන ආයස්මා ආනන්දො තෙනුපසම්බුද්ධො. උපසම්බුද්ධො ආයස්මතනං ආනන්දො අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසිදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො බො සාප්‍රගීයෙ කොළියප්‍රත්තො ආයස්මා ආනන්දො එතදවොච:

වත්තාරිමානි බ්‍රහ්මපජ්ජා පාරිසුද්ධිපධානියඛානි තෙන හභවතා ජාතතා පසාදතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධො සම්මදක්කානානි සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවෘත්තං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බාතස්ස සච්ඡිකිරියාය. කතමානි වත්තාරි ?

සීලපාරිසුද්ධිපධානියඛං විත්තපාරිසුද්ධිපධානියඛං දිට්ඨිපාරිසුද්ධිපධානියඛං විමුත්තිපාරිසුද්ධිපධානියඛං.

කතමඤ්ච බ්‍රහ්මපජ්ජා සීලපාරිසුද්ධිපධානියඛං? ඉධ බ්‍රහ්මපජ්ජා භික්ඛු සීලා හොති -පෙ- සමාදාය සික්කති සික්කාපදෙසු. අයං වුච්චති බ්‍රහ්මපජ්ජා සීලපාරිසුද්ධි. ඉති එවරුපිං සීලපාරිසුද්ධිං අපරිපුරිං වා පරිපුරෙස්සාමි, පරිපුරිං වා තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤාය අනුග්‍රහභෙස්සාමිති, යො තත්ථ ඡන්දො ව වායාමො ව උස්සාහො ව උස්සොළුති ව අප්පට්ඨානී ව සති ව සම්පජ්ඤාං ව. ඉදං වුච්චති බ්‍රහ්මපජ්ජා සීලපාරිසුද්ධිපධානියඛං.

කතමඤ්ච බ්‍රහ්මපජ්ජා විත්තපාරිසුද්ධිපධානියඛං? ඉධ බ්‍රහ්මපජ්ජා භික්ඛු විච්චෙව්ව කාමෙති -පෙ- [පඨමං කුසානං -පෙ- දුතියං කුසානං -පෙ- තතියං කුසානං -පෙ-] චතුත්ථං කුසානං උපසම්පජ්ජා විහරති. අයං වුච්චති බ්‍රහ්මපජ්ජා විත්තපාරිසුද්ධි. ඉති එවරුපිං විත්තපාරිසුද්ධිං අපරිපුරිං වා පරිපුරෙස්සාමි, පරිපුරිං වා තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤාය අනුග්‍රහභෙස්සාමිති. යො තත්ථ ඡන්දො ව වායාමො ව උස්සාහො ව උස්සොළුති ව අප්පට්ඨානී ව සති ව සම්පජ්ඤාං ව. ඉදං වුච්චති බ්‍රහ්මපජ්ජා විත්තපාරිසුද්ධිපධානියඛං.

1. සාප්‍රග්ගං කාම, මජ්ඣ.

හදදිය ය, තෙල එසේ ම ය. හදදියය, තෙල එසේ ම ය. හදදියය, හැමකැත්තූ අකුලබම්ප්‍රභාණය පිණිස කුලබම්ප්‍රතිලාභය පිණිස ආවතීතින වෙන් තම් හැම කැත්තට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි හිතසුබ පිණිස වෙයි. හදදියය, හැම බමුණෝ ද ... වෛශ්‍යයෝ ද ... ශුද්ධෝ ද අකුලබම්ප්‍රභාණය පිණිස කුලබම්ප්‍රතිලාභය පිණිස මේ ආවතීතිමායායෙන් ආවතීතින වෙද්ද, එ හැම ශුද්ධතට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි හිතසුබ පිණිස වෙයි. හදදියය, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොකය, මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත සත්ත්වයාප්‍රජා තොමෝ අකුලබම්ප්‍රභාණය පිණිස කුලබම්ප්‍රතිලාභය පිණිස ආවතීතින වෙන් තම් මරුන් සහිත බමුන් සහිත සදෙවක ලොකයාගේ, මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත සත්ත්වයාප්‍රජාවගේ දීර්ඝරාත්‍රයෙහි හිත පිණිස සුබ පිණිස වන්නේ ය. හදදියය, මේ මහාසාරවෘක්‍ෂයෝ ද අකුලබම්ප්‍රභාණය පිණිස කුලබම්ප්‍රතිලාභය පිණිස මේ ආවතීතිමායායෙන් ආවතීතින වෙන් ද, ඉදින් සිතන්නාහු තම් මේ මහාසාරවෘක්‍ෂයනට පවා දීර්ඝරාත්‍රයෙහි හිතසුබ පිණිස වන්නේ ය. මනුෂ්‍ය වුවත්හට කියනු ම නිම යි.

4. 4. 5. 4.

[සාප්‍රගිය සූත්‍රය]

44 එක් සමයෙකහි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ කොළිය දනවිහි සාප්‍රගි තම් කොළිය නියමිගමිහි වැඩ වසන්නාහ. එකල්හි බොහෝ සාප්‍රගිය කොළිය පුත්‍රයෝ ආයුෂ්මත් අතද තෙරුන් කරා එළඹියහ. එළඹි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් වැද එකත්පස්ව හුන්න. එකත්පසෙක හුන් සාප්‍රගිය කොළිය පුත්‍රයනට ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ තෙල කීන.

ව්‍යංගපථ්‍යයෙහි, යථාභී දන්නා වූ යථාභී දක්නා වූ අතීත් සමාක් සබ්බෙදා වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනවට පවසන ලද සත්‍යායන්ගේ විගුද්ධිය පිණිස වූ ශොකපරිදෙවයන්ගේ සමතික්‍රමයට, දුක් දෙමි-තස් දුරලනුට ත්‍යාගාධිගමයට නිමාණ සාක්‍ෂාත්කාරයට මේ සතර පාරි-සුද්ධි පටානියඛන කෙතෙකි. කවර සතර කෙතෙක යත්:

ශීලපාරිසුද්ධිපටානියඛනය, විතතපාරිසුද්ධිපටානියඛනය, දිට්ඨිපාරිසුද්ධි පටානියඛනය, විමුක්තිපාරිසුද්ධිපටානියඛනය යි.

ව්‍යංගපථ්‍යයෙහි, ශීලපාරිසුද්ධිපටානියඛනය කවරේ යත්: ව්‍යංග-පථ්‍යයෙහි, මේ සස්තෙහි මහණ ශීල්වත් වෙයි. ... ශික්‍ෂා පදයන්හි සමාදන් කොට ගෙන හික්මෙයි. ව්‍යංගපථ්‍යයෙහි, මේ ශීලපාරිසුද්ධි යයි කියනු ලැබේ. මෙසේ අපරිපූර්ණ වූ හෝ මේ බදු ශීලපාරිසුද්ධිය පුරන්නෙමි. පරිපූර්ණ වූ හෝ ශීලපාරිසුද්ධිය එ එ කරුණෙහි විදගීතාප්‍රඥ-යෙන් අනුගත්තෙමි යි එහිලා යම් ඡන්දයෙක් හා යම් ව්‍යායාමයෙක් හා යම් උත්සාහයෙක් හා යම් උත්සොලගීයෙක් හා අප්‍රතිවානියෙක් හා ස්මෘතියෙක් හා සමාක් ප්‍රඥයෙක් හා වේ තම්, ව්‍යංගපථ්‍යයෙහි, මේ ශීලපාරිසුද්ධිපටානියඛනය යි කියනු ලැබේ.

ව්‍යංගපථ්‍යයෙහි, විතතපාරිසුද්ධිපටානියඛනය හා කවරේ යත්: ව්‍යංගපථ්‍යයෙහි, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන්ව ම ... [ප්‍රථමධ්‍යානයට ... ද්විතීයධ්‍යානයට ... තෘතීයධ්‍යානයට ...] වතුභීධ්‍යානයට එළඹී වෙසෙයි. ව්‍යංගපථ්‍යයෙහි, මේ විතතපාරිසුද්ධිය යි කියනු ලැබේ. මෙසේ අපරිපූර්ණ වූ හෝ මේ බදු විතතපාරිසුද්ධිය පුරන්නෙමි යි පරිපූර්ණ වූ හෝ විතතපාරිසුද්ධිය එ එ කරුණෙහි විවසුන් තැණින් අනුගත්තෙමි යි එහි යම් ඡන්දයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා උපෙය්‍යාලගීයෙක් හා අප්‍රතිවානියෙක් හා ස්මෘතියෙක් හා සමාක් ප්‍රඥයෙක් හා වේ තම් ව්‍යංග-පථ්‍යයෙහි, මේ විතතපාරිසුද්ධිපටානියඛනය යි කියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමඤ්ච බ්‍යංගපඡ්‍යා දිට්ඨිපාරිසුද්ධිපධානියඛං? ඉධ බ්‍යංගපඡ්‍යා භික්ඛු ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛසමුදයොති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධොති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. අයං චූළචිති බ්‍යංගපඡ්‍යා දිට්ඨිපාරිසුද්ධි. ඉති එවරුපිං දිට්ඨිපාරිසුද්ධිං අපරිපූරිං වා පරිපූරෙස්සාමි පරිපූරිං වා තත් තත් පඤ්ඤාය අනුගාගෙස්සාමිති යො තත් ඡන්දො ව වායාමො ව උස්සාගො ව උස්සොළභි ව අපට්ඨානී ව සති ව සමපජ්ඤාදං ව. ඉදං චූළචිති බ්‍යංගපඡ්‍යා දිට්ඨිපාරිසුද්ධිපධානියඛං.

කතමඤ්ච බ්‍යංගපඡ්‍යා විමුක්තිපාරිසුද්ධිපධානියඛං? ස ඛො සො බ්‍යංගපඡ්‍යා අරියසාවකො ඉමිනා ව සීලපාරිසුද්ධිපධානියඛොත සමන්තාගතො ඉමිනා ව විතරාපාරිසුද්ධිපධානියඛොත සමන්තාගතො ඉමිනා ව දිට්ඨිපාරිසුද්ධිපධානියඛොත සමන්තාගතො රජනීයෙසු ධෛර්‍ය විතතං විරුපේති, විමොචනීයෙසු ධම්මෙසු විතතං විමොචයති, සො රජනීයෙසු ධෛර්‍ය විතතං විරුපේති, විමොචනීයෙසු ධම්මෙසු විතතං විමොචෙති, සමමා විමුක්තිං ජුසති. අයං චූළචිති බ්‍යංගපඡ්‍යා විමුක්තිපාරිසුද්ධි. ඉති එවරුපිං විමුක්තිපාරිසුද්ධිං අපරිපූරිං වා පරිපූරෙස්සාමි පරිපූරිං වා තත් තත් පඤ්ඤාය අනුගාගෙස්සාමිති යො තත් ඡන්දො ව වායාමො ව උස්සාගො ව උස්සොළභි ව අපට්ඨානී ව සති ව සමපජ්ඤාදං ව. ඉදං චූළචිති බ්‍යංගපඡ්‍යා විමුක්තිපාරිසුද්ධිපධානියඛං.

ඉමාති ඛො බ්‍යංගපඡ්‍යා චත්තාරි පාරිසුද්ධිපධානියඛාති, තෙන භගවතා ජාතතා පස්සතා අරහතා සමමාසලේඛෙන සම්මදකතානාති සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිඤ්චානං සමිතිකකමාය දුක්ඛදොමනස්සානං අත්භමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

4. 4. 5. 5.

[වසාසුගතං]

45. එකං සමයං භගවා සතෙකසු විහරති කපිලවස්සමිං නිශ්‍රොධාග්ගමෙ. අථ ඛො වසෙසා සතෙකා නිගණ්ඨසාවකො යෙන ආයස්මි මහාමොග්ගලානො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා ආයස්මි නතං මොග්ගොග්ගලානං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො වප්පං සකකං නිගණ්ඨසාවකං ආයස්මි මහාමොග්ගලානො එතදවොච:

ඉධස්ස වප්පං කායෙන සංවුත්තො වාචාය සංවුත්තො චිත්තසංවුත්තො අවිජ්ජාචරිතා විජ්ජාපාදා, පස්සාමි තො තිං වප්පං තං ඤානං යතො නිදානං පුරිසං දුක්ඛවෙදනීයා ආසවා අස්සවෙය්‍යං අභිසම්පරුයන්ති* පස්සාමි හත්තානං ඤානං: ඉධස්ස භත්තො පුබ්බෙ පාපකම්මං කතං අපිපසාකපිපාකං තතො නිදානං පුරිසං දුක්ඛවෙදනීයා ආසවා අස්සවෙය්‍යං අභිසම්පරුයන්ති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ව්‍යංශපඡ්ජයෙති, දිට්ඨිපාරිසුද්ධි පටිපාටියෙහි කවරෙ යත්: ව්‍යංශපඡ්ජයෙති, මේ සස්තෙහි මහණ මේ දුකැයි යථාභූතය දන්නේ ය ... මේ දුකකිසුද්ධ ය යි ... මේ දුකකිනිරෝධය යි ... මේ දුකකිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපත්ති ය යි යථා භූතය දන්නේ ය. ව්‍යංශපඡ්ජයෙති, මේ දිට්ඨි-පාරිසුද්ධි යි කියනු ලැබේ. මෙසේ අපරිපුණ්ණ වූ හෝ මෙබඳු දිට්ඨිපාරිසුද්ධිය පුරත්තෙ මිස පරිපුණ්ණ වූ හෝ දිට්ඨිපාරිසුද්ධිය එ එ කරුණෙහි විවසුන් නැණින් අනුගත්තෙමි යි එහි යම් ඡන්දයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් උත්සොලසියෙක් හා අප්‍රතිවෘතියෙක් හා ස්මෘතියෙක් හා සම්ප්‍රජනනයෙක් හා වේ නම්, ව්‍යංශපඡ්ජයෙති, මේ දිට්ඨිපාරිසුද්ධි පටිපාටියෙහි යි කියනු ලැබේ.

ව්‍යංශපඡ්ජයෙති, විමුක්ති පාරිසුද්ධිපටිපාටියෙහි කවරෙ යත්: ව්‍යංශපඡ්ජයෙති, එම අර්සවු මේ ශීලපාරිශුද්ධිපටිපාටියෙහි කවරෙ යත් හා සමනා-ගත වූයේ මේ විතතපාරිශුද්ධිපටිපාටියෙහි කවරෙ යත් හා සමත්වූගත වූයේ මේ දිට්ඨිපාරිසුද්ධි පටිපාටියෙහි කවරෙ යත් හා සමනාගත වූයේ රාගසංසාර කැරැණු වූ ඉෂ්ටාලම්භනයන් නිමිති කොට සිත වෙන් කොට ලබයි. විමෝචනීය ආලම්භනයන් නිමිති කොට සිත මුදලයි. හෙ රජනීය ධර්මයන්හි සිත වෙන් කොට ලා විමෝචනීය ධර්මයන්හි සිත මුදවා සමයක් නෙතුයෙන් අභීතඵල විමුක්තිය (නැණපහසින්) පහස්තේ ය. ව්‍යංශපඡ්ජයෙති, මේ විමුක්තිපාරිසුද්ධිය යි කියනු ලැබේ. මෙසේ අපරිපුණ්ණ වූ හෝ මෙ බඳු විමුක්තිපාරිශුද්ධිය පුරත්තෙමි, පරිපුණ්ණ වූ හෝ විමුක්තිපාරිශුද්ධිය එ එ තත්ති ප්‍රඥයෙන් අනුගත්තෙමි යි එහි යම් ඡන්දයෙක් හා ව්‍යායාමයෙක් හා උත්සාහයෙක් හා උත්සොලසියෙක් හා අප්‍රතිවෘතියෙක් හා ස්මෘතියෙක් හා සම්ප්‍රජනනයෙක් හා වේ නම් ව්‍යංශපඡ්ජයෙති, මේ විමුක්තිපාරිශුද්ධිපටිපාටියෙහි යි කියනු ලැබේ.

ව්‍යංශපඡ්ජයෙති, සියල්ල දන්නා, සියල්ල දක්නා අභීත සමයක් සලබුද්ධි එ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සංවෘතයන්ගේ විශුද්ධිය පිණිස ගොකපරිදෙවයන්ගේ සමතික්‍රමය පිණිස දුක්ඛදොෂවිතසුත්තේ අවගමය පිණිස ත්‍යාගයාගේ අභිගමය පිණිස නිව්‍යාණයාගේ සාසනාන්තරය පිණිස මොනොවට පවසන ලද මේ සතර පාරිශුද්ධි පටිපාටියෙහි යි.

4. 4. 5. 5.

[වප්‍යසුත්තය]

45. එක් සමයෙක්හි භග්‍යවතුන් වහන්සේ ගාඛාජනපදයෙහි සිඬුල්වත් පුර අසල න්‍යාශ්‍රොධාග්‍රහයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි නුවට සවු වප්‍ය ශාක්‍ය ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවන් කර එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවන් වැද එකත්පස්ව ගින. එකත්පසෙක හුන් නුවටසවු වප්‍ය ශාක්‍යහට ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ තෙල කිහි.

වප්‍යයෙති, අවිද්‍යා විරගයෙන් මාග්‍යවිද්‍යා උපපාදයෙන් මේ සස්තෙහි [මහණ] කසිත් සංවෘත වූයේ වචනයෙන් සංවෘත වූයේ සිතින් සංවෘත වූයේ වෙයි. වප්‍යයෙති, යමක් නිදන කොට දුකිවෙදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ ආප්‍රවයෝ පුරුෂයා පරලොචිති අනුබද්ධතාහු නම් එ කරුණකො දක්නෙහිදැයි? වහන්ස, එ කරුණ මේ දක්නෙමි: වහන්ස, මේ ලොවිති නො පැසුනු විපාක ආභි පෙර කළ පාපකමියෙක් වන්නේ ය. එ හේතුයෙන් දුකට ප්‍රත්‍යය වූ ආප්‍රවයෝ පුරුෂයා පරලොචිති ලුහුබද්ධතාහ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අයඤ්ච බො පනායසමිතො මහාමොග්ගලානස්ස වප්පන සකෙකන නිගණ්ඨසාවකෙන සද්ධිං කථා විප්පකතා හොති. අථ බො භගවා සායනන-සමයං පඨිසලාතා චුට්ඨිතො යෙනුපධ්මානසාලා තෙනුපසඝිකමි. උපසඝිකමිචා පඤ්ඤාතො ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ඡ බො භගවා ආයසමිනං මහාමොග්ගලානං එතදවොච: කාය නුත් මොග්ගලාන එතරහි කථාය සනතිසිනා කා ව පන වො අනතරු කථා විප්පකතාති.

ඉදං භනො වප්පං සකකං නිගණ්ඨසාවකං එතදවොච: ඉධස්ස වප්ප කායෙන සංචුතො වාචාය සංචුතො මනසා සංචුතො අවිජ්ජාපිරිතා විජ්ජප්පාදා, පස්සාසි නො චං වප්ප තං ණානං යතො නිදනං පුරිසං දුක්ඛ-වෙදනීයා ආසවා අස්සවෙය්‍යං අභිසම්පරායනති? එවං චුතො භනො වප්පො සකෙකා නිගණ්ඨසාවකො මං එතදවොච: පස්සාමහං භනො තං ණානං: ඉධස්ස භනො පුබ්බෙ පාපකම්මං කතං අවිපකකපිපාකං තතො නිදනං පුරිසං දුක්ඛවෙදනීයා ආසවා අස්සවෙය්‍යං අභිසම්පරායනති. අයං බො භනො වප්පන සකෙකන නිගණ්ඨසාවකෙන සද්ධිං කථා විප්පකතා, අථ භගවා අනුප්පතොති.

අථ බො භගවා වප්පං සකකං නිගණ්ඨසාවකං එතදවොච: සචෙ බො මෙ චං වප්ප අනුඤ්ඤායසඤ්ඤාව අනුජාතෙය්‍යාසි, පටිකෙකාසිතබ්බඤ්ච පටිකෙකාසෙය්‍යාසි, යස්ස ච මෙ භාසිතස්ස අත්ථං ත ජාතෙය්‍යාසි, මමෙවෙත්ථ උතතරිං පටිපුච්ඡෙය්‍යාසි: ඉදං භනො කථං, ඉමස්ස කො අත්ථෝ? ති සියා නො එත්ථ කථාසලාපොති.

අනුඤ්ඤායසං වෙචාහං භනො භගවතො අනුජනිස්සාමි. පටිකෙකාසි-තබ්බඤ්ච පටිකෙකාසිස්සාමි. යස්ස වාහං භගවතො භාසිතස්ස අත්ථං ත ජානිස්සාමි, භගවතනං යෙවෙත්ථ උතතරිං පටිපුච්ඡිස්සාමි: ඉදං භනො කථං ඉමස්ස කුත්ථෝති? හොතු තො එත්ථ කථාසලාපොති.

තං කිං ඤ්ඤාසි වප්ප, යෙ කායසමාරම්භපච්චයා උප්පජ්ජනති ආසවා විසාතපරිත්‍රාහා කායසමාරම්භා පටිවිරතස්ස එවංස තෙ ආසවා විසාතපරිත්‍රාහා ත හොනති. සො තචඤ්ච කම්මං ත කරොති. පුරුණඤ්ච කම්මං ජුස්ස ජුස්ස බ්‍යනති කරොති. සන්තිට්ඨිකා නිජ්ජරා අකාලිකා එභිපසයිකා ඔපතයිකා පච්චතනං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤාහිති. පස්සාසි නො චං වප්ප තං ණානං යතො නිදනං පුරිසං දුක්ඛවෙදනීයා ආසවා අස්සවෙය්‍යං අභිසම්පරායනති? නො හෙනං භනො.

තං කිං මඤ්ඤාසි වප්ප, යෙ වච්ඡිසමාරම්භපච්චයා උප්පජ්ජනති ආසවා විසාතපරිත්‍රාහා. වච්ඡිසමාරම්භා පටිවිරතස්ස එවංස තෙ ආසවා විසාතපරිත්‍රාහා ත හොනති. සො තචඤ්ච කම්මං ත කරොති. පුරුණඤ්ච කම්මං ජුස්ස ජුස්ස බ්‍යනති කරොති. සන්තිට්ඨිකා නිජ්ජරා අකාලිකා එභිපසයිකා ඔපතයිකා පච්චතනං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤාහිති. පස්සාසි නො චං වප්ප තං ණානං යතො නිදනං පුරිසං දුක්ඛවෙදනීයා ආසවා අස්සවෙය්‍යං අභිසම්පරායනති? නො හෙනං භනො.

ආයුෂමත් මහමුගලත් තෙරණුවන්ගේ නුවට සවු වප්‍ර භාකෘයා සමග වූ මෙ කථාව ද අඩාල කරණ ලද වෙයි. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් වේලෙහි පිළිසලතින් නැගී සිටියාහු උපසාංඝ්‍ය භාලාව කරා එළඹී සේස එළඹ පැනවූ ආසනයෙහි වැඩහුන් සේක. වැඩ හිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් මහමුගලත් තෙරණුවන්හට තෙල වදාළ සේක: මොහොල්ලාතයෙහි, දැන් තෙපි කවර කථායෙකින් හුන්නහු ද, තොප විසින් කවර අතුරු කථායෙකුත් අඩාල කරණ ලද දැයි.

වහන්ස, මෙහි මම නුවට සවු වප්‍ර භාකෘයාට තෙල කීමි: වප්‍රයෙහි, මෙහි (මහණ) අවිද්‍යා විරාගයෙන් විද්‍යා - උත්පාදයෙන් කසින් සංවෘත වූයේ වචනයෙන් සංවෘත වූයේ මනසින් සංවෘත වූයේ වෙයි. වප්‍රයෙහි, යම් හෙතුයෙකින් දුඃඛවෙදනීය ආසුවයෝ අභිසම්පරායෙහි පුරුෂයා ලුහුබඳනාහු නම් තෝ එකරුණ දන්තිදැ”යි. වහන්ස, මෙසේ කියූ කල්හි නුවටසවු වප්‍රභාකෘය මට තෙල කීයේ ය: “වහන්ස, තෙල කරුණ මම දන්මි වහන්ස, තො පාසුනු විපාක ඇති පෙර කළ පාපකම්යෙක් වන්නේ ය. එ හෙතුයෙන් අභිසම්පරායෙහි දුඃඛවෙදනීය ආසුවයෝ පුරුෂයා ලුහුබඳනාහයි. වහන්ස, නුවටසවු වප්‍ර භාකෘය සමග අඩාල කළ කථාව මේ වෙයි එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුප්‍රාප්තයයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුවටසවු වප්‍ර භාකෘයාට තෙල වදාළා: වප්‍රයෙහි, ඉදින් තෝ මට අනුඥ කටයුත්තක් ම අනුදන්තෙහි නම් ප්‍රතික්‍රොශ කටයුත්තක් ප්‍රතික්‍රොශ කරන්නෙහි නම් මාගේ යම් ම භාෂිතයෙක අරුත් තො දන්ති නම් තෙල කරුණෙහි මත්තෙහි මා ම පුළුවිය්තෙහි නම් “වහන්ස, මෙ කෙසේය, මෙහි අභි කවරැ?”යි මෙහි ලා අපගේ කථා සල්ලාපයෙක් වන්නේ යයි.

වහන්ස, භ්‍යවතුන් වහන්සේගේ අනුඥ කටයුත්තක් ම මම අනුදන්තෙමි. ප්‍රතික්‍රොශ කටයුත්තක් ම ප්‍රතික්‍රොශ කෙරෙමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ යම් ම භාෂිතයකත් අභිසං තො දන්ති නම් එහි ලා මතුයෙහිද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම පුළුවිය්තෙමි “වහන්ස, මෙ කෙසේ ය, මෙහි අරුත් කවරැ?” යි. මෙහි ලා අපගේ කථාසල්ලාපයෙක් වේව යි.

වප්‍රයෙහි, එ කීමැයි සිතව, කායකම්ප්‍රත්‍යය කොට ඇති විෂාතපරිදහ-කර වූ යම් ආසුව කෙතෙක් වෙත් නම් කායකම්ප්‍රත්‍යයෙන් විරහ වූ ඔහට විෂාතපරිදහකර වූ එ ආසුවයෝ තොවෙත් නම් හේ අභිතව කම් ද තො කෙරේ නම් පුරුතත කම්ය ද පාභාසා පාභාසා විගතානත කෙරේ නම් කෙලෙස් දිරවන ප්‍රතිපත් සාන්ද්‍රජවික වූවා අකාලික වූවා ‘එව, බලව’ යනුවට නිසි වූවා උපතයනාභී වූවා විඥයන් විසින් ප්‍රත්‍යාත්මයෙහි ලා වෙදිතව්‍ය වෙයි. වප්‍රය, තෝ යම් හෙයෙකින් දුඃඛවෙදනීය වූ ආසුවයෝ අභිසම්පරායෙහි පුරුෂයා ලුහුබඳනාහු නම් එබඳු කරුණක් දක්නෙහි දෑ? යි වහන්ස, තෙල තැත්මැ යි.

වප්‍රය, වාක්කම්ප්‍රත්‍යයෙන් දුක් හා කායික වෛතසිකපරිදහය ඇති-කරණ යම් ආසුව කෙතෙක් උපදනාහු නම් වාක්කම්යෙන් වැළකී ඔහට දුඃඛපරිදහ ඇතිකරණ එම ආසුවයෝ මෙ පරිද්දෙන් තොවන්නාහු නම් හෙ අභිතවකම් තො කෙරේ නම් පැරණි කම් ද පාභාසා පාභාසා විගතානත කෙරේ නම් කෙලෙස් දිරවන ප්‍රතිපත් සාන්ද්‍රජවික වූවා අකාලික වූවා එව බලව යන විධාතයට නිසි වූවා උපතයනාභී වූවා විඥයන් විසින් ප්‍රත්‍යාත්ම-යෙහි ලා දතයුතු වෙයි. වප්‍ර, තෝ යම් කරුණෙකින් දුඃඛවෙදනීය ආසුවයෝ පරලොවෙහි ලුහුබඳනාහු නම් එ කරුණ දක්නි දෑ? යි වහන්ස, තෙල තො වේ ම ය.

තං කිං මඤ්ඤාසි වප්ප, යෙ මනොසමාරම්භපච්චයා උපපජ්ජන්ති ආසවා විසාතපරිලාභා මනොසමාරම්භා පටිවීරතස්ස ඵලංස තෙ ආසවා විසාතපරිලාභා ත භොනන්ති. සො තවඤ්ඤා කම්මං ත කරොති. පුරුණඤ්ඤා කම්මං චුස්ස චුස්ස බ්‍යන්තීකරොති. සඤ්චිධිකා නිජජරා අකාලිකා ඵභිපස්සිකා ඔපනයිකා පච්චත්තං වෙදිතබ්බං විඤ්ඤානීති. පස්සාසි තො චංචං වප්ප තං යානං යතො නිද්දනං පුරිසං දුක්ඛවෙදනීයා ආසවා අස්සවෙය්‍යං අභිසම්පරායන්ති? තො හෙතං භනෙන්ත.

තං කිං මඤ්ඤාසි වප්ප, යෙ අවිජ්ජාපච්චයා උපපජ්ජන්ති ආසවා විසාත-පරිලාභා. අවිජ්ජාවිරහා විජ්ජප්පාදා ඵලංස තෙ ආසවා විසාතපරිලාභා ත භොනන්ති. සො තවඤ්ඤා කම්මං ත කරොති. පුරුණඤ්ඤා කම්මං චුස්ස චුස්ස බ්‍යන්තීකරොති සඤ්චිධිකා නිජජරා අකාලිකා ඵභිපස්සිකා ඔපනයිකා පච්චත්තං වෙදිතබ්බං විඤ්ඤානීති. පස්සාසි තො චංචං වප්ප තං යානං යතො නිද්දනං පුරිසං දුක්ඛවෙදනීයා ආසවා අස්සවෙය්‍යං අභිසම්පරායන්ති? තො හෙතං භනෙන්ත.

ඵලං සම්මා විමුක්තවිත්තස්ස බො වප්ප භික්ඛුතො ඡ සත්තනවිහාරා අධිගතා භොනන්ති. සො චක්ඛුතා රූපං දිස්වා තෙව සුමනො භොති. ත දුම්මනො උපෙක්ඛකො විහරති සතො සම්පජානො. සොතෙන සඤ්ඤා සුචා -පෙ- සාතෙන ගඤ්ඤං සාධිතා -පෙ- ජිව්හාය රසං සාධිතා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං චුස්සිතා -පෙ- මහසා ධම්මං විඤ්ඤාය තෙව සුමනො භොති ත දුම්මනො උපෙක්ඛකො විහරති සතො සම්පජානො. සො කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදිතමානො කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියාමිති පජානාති. ජිවිතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදිතමානො ජිවිතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියාමිති පජානාති. කායස්ස හෙදා උඤ්ඤං ජිවිතපරියාදානා ඉධෙව සබ්බවෙදයිතාති අතභිතඤ්ඤාති සීතීභවිස්සන්තීති පජානාති.

සෙසස්ථාපි වප්ප චුණං පටිච්ච ඡායා පඤ්ඤායති. අඵ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය කුඤ්ඤපිට්ඨං¹ ආදය. සො තං චුණං මුලෙ ඡිඤ්ඤෙය්‍ය. මුලෙ ඡෙත්වා² ප්‍රතිබණ්ණෙය්‍ය. ප්‍රතිබණ්ණිතා මූලාති උඤ්ඤෙය්‍ය. අත්තමසො උසීරනාලු³ මත්තාතිපි. සො තං චුණං බණ්ණාබණ්ණිකං ඡිඤ්ඤෙය්‍ය. බණ්ණාබණ්ණිකං ඡෙත්වා² ථාලෙය්‍ය. ථාලෙත්වා සකලිකං සකලිකං කරෙය්‍ය. සකලිකං සකලිකං කරිත්වා⁴ වාතාතපෙ විසොසෙය්‍ය. වාතාතපෙ විසොසෙත්වා අග්ගිතා ධුතෙය්‍ය. අග්ගිතා ධුතීත්වා⁵ මසිං කරෙය්‍ය. මසිං කරිත්වා මහාවාතෙ වා ඔපුනෙය්‍ය. තදියා වා සීඝ්‍රසොතාය පවාගෙය්‍ය. ඵලං භිස්ස වප්ප යා චුණං පටිච්ච ඡායා, සා උච්ඡන්තමූලා තාලාවච්ඡිකතා අතභාවකතා ආයතීං අනුප්පාදධම්මා.

ඵලමෙව බො වප්ප ඵලං සම්මා විමුක්තවිත්තස්ස භික්ඛුතො ඡ සත්තන-විහාරා අධිගතා භොනන්ති. සො චක්ඛුතා රූපං දිස්වා තෙව සුමනො භොති. ත දුම්මනො. උපෙක්ඛකො විහරති සතො සම්පජානො. සොතෙන සඤ්ඤා සුචා -පෙ- සාතෙන ගඤ්ඤං සාධිතා -පෙ- ජිව්හාය රසං සාධිතා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං චුස්සිතා -පෙ- මහසා ධම්මං විඤ්ඤාය තෙව සුමනො භොති. ත දුම්මනො. උපෙක්ඛකො විහරති සතො සම්පජානො. සො කාය-පරියන්තිකං වෙදනං වෙදිතමානො කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියාමිති පජානාති. ජිවිතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදිතමානො ජිවිතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියාමිති පජානාති. කායස්ස හෙදා උඤ්ඤං ජිවිතපරියාදානා ඉධෙව සබ්බවෙදයිතාති අතභිතඤ්ඤාති සීතීභවිස්සන්තීති පජානාති.

1 කුඤ්ඤපිට්ඨං - මජ්ඣ. 2. මුලෙ ඡිඤ්ඤා - මජ්ඣ. 3. උසීරනාලු මත්තාතිපි - මජ්ඣ. 4. කරිත්වා - මජ්ඣ. 5. ධුතීත්වා - මජ්ඣ.

වප්පය, මනාකම්ප්‍රත්‍යයෙන් දුඃඛපරිදහ ඇතිකරණ යම් ආසුව කෙනෙක් උපදිත් නම් මනාකම්ප්‍රත්‍යයෙන් වැළකියනුව විසාතපරිදහකර වූ මේ ආසුවයෝ වෙසෙසින් නොවත්නාහු නම් එ අභිතව කමින් නො කෙරේ නම් පැරණි කමින් පැහැසි පැහැසි විගතානන කෙරේ නම් නිර්ජර ප්‍රතිපත් සාන්ද්‍රණික වුවා අකාලික වුවා එව බලව යන විධානයට නිසි වුවා උපතය-නාභී වුවා විඥයන් විසින් ප්‍රත්‍යාත්මයෙහිලා දතයුතු වෙයි. වප්පය, තෝ යම් කරුණෙකින් දුඃඛවේදනීය ආසුවයෝ පරලොචිති දී පුරුෂයා අනුබදනාහු නම් එ කරුණු දක්නි දැයි? වහන්ස, තෙල නො වේ මැයි.

වප්පය, එ කීමැයි සිතව, අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයෙන් විසාතපරිදහකර යම් ආසුව-කෙනෙක් උපදනාහු නම් අවිද්‍යාවිරහයෙන් විද්‍යා-උත්පාදයෙන් විසාත පරිදහකර එ ආසුවයෝ මෙ සෙයින් ඔහට නො වෙත් නම් හෙ අභිතව කමින් නො කෙරේ නම් පුරුතන කමින් පැහැසි පැහැසි විගතානන කෙරේ නම් නිර්ජර ප්‍රතිපත් සාන්ද්‍රණික වුවා අකාලික වුවා එහි, පසා, යන විධියට නිසි වුවා උපතයනාභී වුවා විඥයන් විසින් තමන් තුළ ලා දතයුතු වුවා වෙයි. වප්පය, යම් කරුණකින් දුඃඛවේදනීය ආසුවයෝ පරලොචිති දී පුරුෂයා අනුබදනාහු නම් එබඳු කරුණක් දක්නි දැයි? වහන්ස, තෙල තැත් මැ යි.

වප්පය, මෙසේ සමයක් හෙතුයෙන් විමුක්තවිතන ඇති මහණහු විසින් ඡවි සතතවිහාර කෙනෙක් අධිගත වෙත්. හෙ වක්‍රුර්විඥනයෙන් රූපා-යතනයක් දක සතුටු සිත් ඇතිගේ නො මැ වෙයි. නො සතුටු සිත් ඇතිගේ නො මැ වෙයි. ස්මෘති ඇතිගේ සමයක් ප්‍රඥ ඇතිගේ උපෙක්‍ෂකව වෙසෙයි. ශ්‍රෝත්‍රවිඥනයෙන් ශබ්දයතනයක් අසා ස්පර්ශවිඥනයෙන් ගතායතනයක් ඉවසා... ඡීත්වා විඥනයෙන් රසායතනයක් විද. කායවිඥනයෙන් ස්ප්‍ර්ෂ්ටව්‍යා-යතනයක් පැහැසි... මනෝවිඥනයෙන් ධර්මායතනයක් දැන නො ම සතුටු වෙයි. හො ම අසතුටු වෙයි. සිහි ඇතිගේ මනා නුවණ ඇතිගේ උපෙක්‍ෂකව වෙසෙයි. කායපරිවර්තන වූ (පක්‍රාද්ධාරික) වේදනාව විදිනුයේ කාය-පයභින්නික වේදනාව විදිමි යි දන්නේ ය. ඡීවිතපරිවර්තන වූ වේදනාව විදිනුයේ ඡීවිතපරිවර්තනික වේදනාව විදිමි යි දන්නේ ය. කර්මකායයාගේ හෙදයෙන් ඡීවිතසංයයාගේ මතුයෙහි ඉහාත්මයෙහි ම හැම වේදසිතයන් අතතිනඤ්ඤ වුවාහු සිහිල් වන්නාහ යි දනිත්.

වප්පය, රුක නිසා සෙය යම්සේ පැතේ නම් ඉක්බිති පුරුෂයෙක් හුදලු හා පැසගෙන එයි, හෙ එ රුක මුල්හි සිදුනේ ය. මුල්හි සිදු වටා කණනේ ය. වටා කැණ යටත් පිරිසෙයින් සුවදහොට මුල් පමණ වූ ද මුල් උදුරන්නේ ය. හේ එ රුක කඩ - කඩ කොට සිදුනේ ය. කඩ - කඩ කොට සිදු පළනේ ය. පළා කැබැලි - කැබැලි කොට ගින්නෙන් දවන්නේ ය. ගින්නෙන් දවා හළු කරනේ ය. හළු කොට මහ සුළුගෙහි පොළා හරන්නේ ය. සැබදිය පහර ඇති තදියෙක හෝ පා කොට හරන්නේ ය. වප්පය, මෙසේ රුක නිසා යම් සෙයක් උසුන් මුල් ඇතිසා තාලාවයකුකාන වුවා අතහාවකාන වුවා මතුයෙහි නො උපදනා සාහැවි ඇතිවුවා වේ ද,

වප්පය, එ සෙයින් ම මෙසේ සමයක් විමුක්තවිතන ඇති භික්‍ෂුහු විසින් ඡවි සතතවිහාරයෝ අධිගත වෙත්. හෙ ඇසින් රුවක් දක සොම්නයේ ඇතිගේ නොම වෙයි. දෙමුතස් ඇතිගේ නොම වෙයි. සිහි ඇතිගේ මනා නුවණ ඇතිගේ උපෙක්‍ෂකව වෙසෙයි. කණින් ශබ්දයක් අසා... තැහැයෙන් ගදක් ඉවසා... දිවෙන් රසක් විද... කසින් පැහැසි යුක්තක් පැහැසි... මතසින් දහමක් දැන සොම්නයේ ඇතිගේ නොම වෙයි. දෙමුතස් ඇතිගේ නො ම වෙයි. සිහි ඇතිගේ නුවණ ඇතිගේ උපෙක්‍ෂකව වෙසෙයි. හෙ කායපරිවර්තන වේදනා විදිමින් කායපරිවර්තනික වේදනා විදිමි යි දන්නේ ය. ඡීවිතපරිවර්තන වේදනා විදිමින් ඡීවිතපරිවර්තනික වේදනා විදිමි යි දන්නේ ය. කායගෙදයෙන් ඡීවිතසංයයාගේ මතුයෙහි ම අත්-බවිති ම හැම වේදසිතයෝ අතතිනඤ්ඤ වුවාහු සිහිල් වන්නාහ යි දන්නේ යි.

එවං චුතොත චපොසා සංගොතා නිගණ්ඨසාවකො භගවතං එතදවොච: සොය්ඨාපි භතො පුරිසො උදයභිකො අස්සපණ්ඨං පොසෙය්ස, සො උදයඤ්චව න ලභෙය්ස, උතතරිං ව කිලමථස්ස විසාතස්ස භාගී අස්ස. එවමෙව ඛො අහං භතො උදයභිකො ඛාලෙ නිගණ්ඨ පඨිරුපාසිං. සොහං¹ උදයඤ්චව තාබිගච්ඡිං² උතතරිඤ්ච කිලමථස්ස විසාතස්ස භාගී අගොසිං. එසාහං භතො අජ්ජතගො යො මෙ ඛාලෙසු නිගණ්ඨසු සමපසාදො, තං මහාවාතෙ වා ඔපුතාමි, තදිං වා සීඝ්‍රසොතාය පවාහෙමි. අභික්කනතං භතො - පෙ - උපාසකං මං භතො භගවා ඛාරෙතු අජ්ජතගො පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

4. 4. 5. 6.

[සාලගල්ලානං]

46. එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවතෙ කුටාගාරසාලායං. අථ ඛො සාලගා ව ලිච්ඡි අපායො ව ලිච්ඡි යෙන භගවා තෙහුපසඬාමිංසු. උපසඬාමිඤ්ඤා භගවතං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමනතං නිසීදිංසු. එකමනතං නිසීනො ඛො සාලගා ලිච්ඡි භගවතං එතද-වොච: සනති භතො එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා ආයෙන ඔසස්ස නිත්ථරණං පඤ්ඤපෙතති සීලවිසුද්ධිභෙතු ව තපොඡ්ගුච්ඡාභෙතු ව. ඉධ භතො භගවා කිමාහාති?

සීලවිසුද්ධිං ඛො අහං සාලගා අඤ්ඤතරං සාමඤ්ඤබ්‍රාහ්මණා වදාමි. යෙ තෙ සාලගා සමණබ්‍රාහ්මණා තපොඡ්ගුච්ඡාවාදා තපොඡ්ගුච්ඡාසාරා තපො-ඡ්ගුච්ඡං අලලිතා විහරන්ති, අහබ්බා තෙ ඔසස්ස නිත්ථරණාය. යෙපි තෙ සාලගා සමණබ්‍රාහ්මණා අපරිසුද්ධිකායසමාවාරා අපරිසුද්ධිවච්ඡිසමාවාරා අපරිසුද්ධිමනොසමාවාරා අපරිසුද්ධාජ්චා, අහබ්බා තෙ ඤ්ඤදස්සනාය අනුතතරාය සමොඛායාය.

සොය්ඨාපි සාලගා පුරිසො තදිං තරිතුතාමො තිණ්හං කුඨාරිං ආදාය වතං පච්ඡෙය්ස, සො තත්ථ පසොය්ස මහතිං සාලලට්ඨිං උජ්ජිං තඛං අකුක්කකථානං,³ තමෙනං මුලෙ ඡ්ඤෙය්ස, මුලෙ ඡෙඤ්ඤා අගො ඡ්ඤෙය්ස, අගො ඡෙඤ්ඤා සාඛාපලාසං සුචිසොධිතං විසොධෙය්ස, සාඛාපලාසං සුචිසොධිතං විසොධෙඤ්ඤා කුඨාරීති තවෙඡ්ඤ්ස, කුඨාරීති තවෙඡ්ඤ්ඤා වාසීති තවෙඡ්ඤ්ස, වාසීති තවෙඡ්ඤ්ඤා ලෙඛනිකා ලිඛෙය්ස, ලෙඛනිකා ලිඛිඤ්ඤා පාසාණගුලෙත ඛොපෙය්ස⁴ පාසාණගුලෙත ඛොපෙඤ්ඤා තදිං පතාරෙය්ස. තං කිං මඤ්ඤපි සාලගා භබ්බො හු ඛො සො පුරිසො තදිං තරිතුනති “තො හෙනං භතො”. තං කියස්ස හෙතු? අසු හි භතො සාලලට්ඨි බහිඤ්ඤා සුපරිකමකතා අනොතා අවිසුද්ධා. තස්සොතං පාටිකඝ්ඛං: සාලලට්ඨි සංසිද්ධාහි, පුරිසො අතසබ්බසතං අපජ්ජියානති.

1. සාහා මජ්ඣං. 2. නාසිගවෙඡ්ඤ්සං, මජ්ඣං. 3. අකුක්කච්චානං - මජ්ඣං. අකුක්කච්චානං - සසා. 4. පඨාමෙය්ස - මජ්ඣං.

මෙසේ වදාළ කල්හි නුවටසටු වස භාසා හගාවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: වහන්ස, යම් පරිදි උදයානී වූ පුරාමයෙක් අවපණ්-යක් පුස්තේ නම් හේ ලාභ ද තො ලබන්නේ ය. මතුයෙහිත් කලමථයට දුඃඛයට භාගී වන්නේ ය. වහන්ස, එ පරිදි ම මම් උදයාර්ථියෙම් බාලනුවටුන් ඇසුරු කෙළෙමි. එ මම් උදයානුද තො ලදිමි. මතුයෙහිත් කලමථයට දුඃඛයට භාගී වීමි. වහන්ස, තෙල මම් අද පටන් කොට මාගේ බාලනුවටුන් කෙරෙහි යම් සම්ප්‍රසාදයෙක් වී නම් එය මහසුලභෙහි හෝ පොළා හරතෙමි. සෑම දිව්‍යපතර ඇති තදියෙක හෝ පා කොට හරතෙමි. වහන්ස, ඉතා කාන්ත යි. වහන්ස, ... භාගාවතුන් වහන්සේ මා අදින් මතුයෙහි දිවිහිමියෙන් සරණගිය උපාසක කොට ධරණ සේක්වා!

4. 4. 5. 6

[සාලහ සුත්‍රය]

46. එක් කලෙක භාගාවතුන් වහන්සේ විසල්පුර මහවෙහෙහි වූ කුටාගාරශාලායෙහි වසන සේක. එකල සාලහලිච්ඡවි ද අහසලිච්ඡවි ද භාගාවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාගාවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් සාලහලිච්ඡවි භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැල කෙළේය: වහන්ස, දෙ කොටසෙකින් වතුරොසනිකාරණය පණවන ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත, සීලවිසුද්ධි-හේතුයෙන, තපොඡ්ඣුච්ඡාගෙතුයෙන යි වහන්ස, මෙ කරුණෙහි ලා භාගාවතුන් වහන්සේ කුමක් වදාරණ සේක්ද?

සාලහයෙහි, මම් ශීලවිශුද්ධිය අන්‍යතර ශ්‍රමණධර්ම කොට්ඨාසයෙකැ යි කියමි, සාලහයෙහි, තපොඡ්ඣුප්පාද ඇති තපොඡ්ඣුප්පාද සාරය කොට ඇති තපොඡ්ඣුප්පාදයෙහි ඇලුනු යම් ඒ මහණබමුණු කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහු වතුරොසනිකාරණයට අහව්‍ය වෙති. සාලහයෙහි, අපරිශුද්ධිකාය-කමාන්ත ඇති අපරිශුද්ධිවෘක්කමාන්ත ඇති අපරිශුද්ධිමත්කමාන්ත ඇති අපරිශුද්ධිආච්ඡාද ඇති යම් ඒ මහණබමුණු කෙනෙක් වෙත් නම් මාගීභුත-සංඛ්‍යාත දර්ශනයට අනුතරාසමෙබ්බසංඛ්‍යාත අර්ථනියට ඔහු අහව්‍ය වෙති.

සාලහයෙහි, යම් පරිදි තදියක් තරණය කරණු කැමැති පුරාමයෙක් තිසුණු පොරොවක් ගෙණ වලට වදනේ හෙ එහි මහත්, වූ සෘජු වූ තරුණ වූ (අකුකුකුච්චකජාතකං-) තොදුත විසයුතු කුකුස් ඇති* සල් රාකක් දක්නේ ය. තෙල රාක මුල්හි සිටුනේ ය. මුල්හි සිද අග්හි සිටුනේ ය. අග්හි 'සිද අතු පතර සුවිසොධිත කොට පිරිසිදු කරණේ ය. අතුපතර සුවිසොධිතසේ පිරිසිදු කොට පොරොවෙන් සස්තේ ය. පොරොවෙන් සෑස වෑයෙන් සස්තේ ය. වෑයෙන් සෑස ලියනසෑතින් ලියනේ ය. ලියන සෑතින් ලියා වහණගුළින් ගවනේ ය. වහණගුළින් ගවා තදි තරණයට වෑයම් කරන්නේ ය. සාලහයෙහි, එ කිමැ යි සිතවූ ද ඒ පුරිස් තදිය තරණට භව්‍ය වේද යි? වහන්ස තෙල තොවේ මැ යි. ඒ කවර හෙයින් යත්: වහන්ස, අසෝ සල්යට පිටත මනා පිරියම් කරණ ලද්දේ ඇතුළත අවිශුද්ධි වෙයි. ඔහු විසින් තෙල කැමති විස යුතු: සල්යට ගිළෙන්නේ ය. පුරාමයා අතයව්‍යසනයට පාමිණේ ය යි.

* පෙළෙහි "අකුකුකුකුජාතකං" යනු පලිපදයෙහි එහි අට්ඨා ලිපිය (භා: පාඨය) ශුද්ධයක් ලෙසින් ය.

එවමෙව බො සාලුනා යෙ තෙ සමණවුහමණා තපොජ්ගුල්ඡාවාදා තපොජ්ගුල්ඡාසාරා තපොජ්ගුල්ඡං අලලිතා විහරන්ති, අභබ්බා තෙ ඔක්ඝස්ස නිකුරණාය. යෙපි තෙ සාලුනා සමණවුහමණා අපරිසුඤ්ඤායසමාචාරා අපරිසුඤ්ඤාවචිසමාචාරා අරිසුඤ්ඤායසමාචාරා අපරිසුඤ්ඤාජ්චා, අභබ්බා තෙ ඤ්ඤාදස්සනාය අනුතතාරාය සම්මොධාය.

යෙ ව බො තෙ සාලුනා සමණවුහමණා ත තපොජ්ගුල්ඡාවාදා ත තපොජ්ගුල්ඡාසාරා ත තපොජ්ගුල්ඡං අලලිතා විහරන්ති, අභබ්බා තෙ ඔක්ඝස්ස නිකුරණාය. යෙපි තෙ සාලුනා සමණවුහමණා පරිසුඤ්ඤායසමාචාරා පරිසුඤ්ඤාවචිසමාචාරා පරිසුඤ්ඤායසමාචාරා පරිසුඤ්ඤාජ්චා, අභබ්බා තෙ ඤ්ඤාදස්සනාය අනුතතාරාය සම්මොධාය.

සෙය්‍යථාපි සාලුනා පුරිසො නදිං තරිතුකාමො තිණ්හං කුඨාරිං ආදාය වතං පවිසෙය්‍ය, සො තථ පසෙය්‍ය මහතිං සාලලට්ඨිං උජුං තචං අකුකුකුචවකජාතා* තමෙතං මුලෙ ඡිඤ්ඤාය, මුලෙ ඡේතා අග්ගෙ ඡිඤ්ඤාය, අග්ගෙ ඡේතා සාඛාපලාසං සුවිසොධිතං විසොධෙය්‍ය, සාඛාපලාසං සුවිසොධිතං විසොධෙතා කුඨාරිකි තවෙජ්‍යය, කුඨාරිකි තවෙජ්‍යා වාසිකි තවෙජ්‍යය, වාසිකි තවෙජ්‍යා නිබාදනං ආදාය අනෙතා සුවිසොධිතං විසොධෙය්‍ය, අනෙතා සුවිසොධිතං විසොධෙතා ලොබනිකා ලිබෙය්‍ය, ලොබනිකා ලිබිතා පාසාණගුලෙන ධොපෙය්‍ය, පාසාණගුලෙන ධොපෙතා තාවං කරෙය්‍ය, තාවං කරිතා පියාරිතනං බ්‍රහ්මෙය්‍ය, පියාරිතනං බ්‍රහ්මිකා නදිං පතාපරෙය්‍ය, තං නිං මඤ්ඤාසාලුනා භබ්බො නු බො සො පුරිසො නදිං තරිතුකාමා එවං භනෙත. තං කිස්ස භෙතු? අසු හි භනෙත සාලලට්ඨිං බිහිඬා සුපරිකමමකතා අනෙතා සුසුඤ්ඤා තාවා කතා, පියාරිතනං බ්‍රහ්ම. තස්සෙතං පාටිකස්ඛිං තාවා ත සංසිද්ධස්සති. පුරිසො සොපිතා පාරං ගමිස්සතිති.

එවමෙව බො සාලුනා යෙ තෙ සමණවුහමණා ත තපොජ්ගුල්ඡාවාදා ත තපොජ්ගුල්ඡාසාරා ත තපොජ්ගුල්ඡං අලලිතා විහරන්ති, අභබ්බා තෙ ඔක්ඝස්ස නිකුරණාය. යෙපි තෙ සාලුනා සමණවුහමණා පරිසුඤ්ඤායසමාචාරා පරිසුඤ්ඤාවචිසමාචාරා පරිසුඤ්ඤායසමාචාරා පරිසුඤ්ඤාජ්චා, අභබ්බා තෙ ඤ්ඤාදස්සනාය අනුතතාරාය සම්මොධාය.

සෙය්‍යථාපි සාලුනා යොධාජ්චො බහුති වෙපි කණ්ඩවිතතකාති ජාතාති, අථ බො සො තිහි ඨාතෙති රුජාරහො හොති රුජහොග්ගො. රඤ්ඤා අභිගතච්ච සඤ්ඤා භවෙති. කතමෙති තිහි? දුරෙ පාති ව, අතභ්‍රමෙධි ව, මහතො ව කායස්ස පදලෙනා.

සෙය්‍යථාපි සාලුනා යොධාජ්චො දුරෙ පාති, එවමෙව බො සාලුනා අරියං, සාවකො සමාසමාධි හොති. සමාසමාධි සාලුනා අරියසාවකො යං නිඤ්ඤි රූපං අනිතාතාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣන්තං වා බිහිඬා වා ඔලාරිකං වා සුබ්‍රමං වා සීතං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා සබ්බං රූපං තෙතං මම තෙසොභමස්මි, ත මෙසො අතතාති, එවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය පස්සති යා කාවි වෙදනා -පෙ-යා කාවි සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙවි සඤ්ඤා -පෙ- යං නිඤ්ඤි විඤ්ඤාණං අනිතාතාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣන්තං වා බිහිඬා වා ඔලාරිකං වා සුබ්‍රමං වා සීතං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තිකෙ වා සබ්බං විඤ්ඤාණං තෙතං මම, තෙසොභමස්මි, ත මෙසො අතතාති එවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය පස්සති

* උජුං නචං අකුකුකුචාජාතාති මහාමාතො රජු කදලිකාකුඬා සංඝායා පාසිතං.

සාමාන්‍යයෙහි, එපරිදි ම තපොප්‍රග්‍රහපාද කියන තපොප්‍රග්‍රහපාද හර කොට ගත් තපොප්‍රග්‍රහපාදයෙහි ඇලුනු යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙසෙත් තම් ඔහු ඔක්කිකාරණයට අභව්‍ය වෙති. සාමාන්‍යයෙහි, අපරිශුද්ධ කායසමාචාර ඇති අපරිශුද්ධ, වච්ඡාමාචාර ඇති අපරිශුද්ධමනාසමාචාර ඇති අපරිශුද්ධාචර ඇති යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙත් තම් ඔහු ඥානදර්ශනයට අනුකාර සමෝධියට අභව්‍ය වෙත්.

සාමාන්‍යයෙහි, තපොප්‍රග්‍රහපාද නො කියන තපොප්‍රග්‍රහපාද හර කොට නො ගත් තපොප්‍රග්‍රහපාදයෙහි නො ඇලී යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙසෙත් තම් ඔහු ඔක්කිකාරණයට අභව්‍ය වෙති. සාමාන්‍යයෙහි, පරිශුද්ධ කායසමාචාර ඇති පරිශුද්ධ වච්ඡාමාචාර ඇති පරිශුද්ධමනාසමාචාර ඇති පරිශුද්ධාචර ඇති යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙත් තම් ඔහු ඥානදර්ශනයට අනුකාර සමෝධියට අභව්‍ය වෙති.

සාමාන්‍යයෙහි, යම් පරිදි, කුදී තරණට රිසි පුරිස් තිතිණි පොරෝ ගෙණ වනයට වදනේ වේ ද, හේ ඒ වෙනෙහි මහත් වූ සාප්‍ර වූ තරුණ වූ නො දැනවිය යුතු කුතුසල ඇති (නිසාස) සල්ලාකක් දක්නේ ය තෙල රුක මුලති සිලුනේ ය. මුලති සිද අග්ගි සිලුනේ ය. අග්ගි සිද අනුපතර සුවිසොධිතසෙ පිරිසිදු කරණේ ය. අනුපතර සුවිසොධිත සෙ පිරිසිදු කොට පොරොවෙත් සස්තේ ය. පොරොවෙත් සාස වාහායෙන් සස්තේ ය. වායෙන් සාස නියනක් ගෙණ ඇතුළත සුවිසොධිත කොට පිරිසිදු කරණේ ය. ඇතුළත සුවිසොධිත සේ පිරිසිදු කොට නියනෙන් ලියනේ ය. නියනින් ලියා වහණගුලින් ගවනේ ය. වහණගුලින් ගවා හොරුවක් කරණේ ය. හොරුවක් කොට පලුපත් හා රිටි බඳනේ ය. පලුපත් හා රිටි බඳ තදිය කරණේ ය. සාමාන්‍යයෙහි, ඒ කීමැයි හඟිවු ද, එ පුරිස් තදීකරණයට අභව්‍ය වේ දැ යි? වෘත්ත, තෙල එසේ ය. එ කවර හෙයින් යත්: වහන්ස, අසෝ සල්ලට බාහාර සුවිසම කරණ ලද්දේ ඇතුළත මොනොවට ශුද්ධ වූයේ කළ හොරුවක් වූයේ පලුපත් හා රිටි බඳනා ලද්දේ වෙයි. ඔහු විසින් තෙල කාමැති වියයුතු: හොරුව නො ගිලෙන්නේ ය. පුරිස් නිරූප්‍රවයෙන් එතෙර යන්නේ ය යි.

සාමාන්‍යයෙහි, එපරිදිදෙන්නතපොප්‍රග්‍රහපාදකොකියනතපොප්‍රග්‍රහපාද හර කොට ඇති තපොප්‍රග්‍රහපාදට නො ඇලුනු යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙසෙත් තම් ඔහු ඔක්කිකාරණයට අභව්‍යය. සාමාන්‍යයෙහි, එ මහණ බමුණෝ පිරිසිදු කායසමාචාර ඇතියාහු පිරිසිදු වාක්සමාචාර ඇතියාහු පිරිසිදු මනාසමාචාර ඇතියාහු පිරිසිදු ආචර ඇතියාහු වෙති. ඔහු ඥානදර්ශනයට අනුකාර සමෝධියට අභව්‍යය.

සාමාන්‍යයෙහි, යම් පරිදි ගෝධාච්චයෙන් නොයෙක් කණ්ඩ (සර) විභු දන්නේ ය. වැලිදු හේ තුන් කරුණෙකින් ම රුජයී වෙයි. රුජභොග්‍ය වෙයි. රජුගේ අභිගතෙකැයි යන සංඛ්‍යාවට ම යෙයි. කවර තුණෙකින්, යත්: දුර ගි හෙළන සුලු ද වෙයි. විදුලි එළියෙන් විදුනේත් වෙයි. මහත් කය බිඳ හෙළනුයෙන් වෙයි.

සාමාන්‍යයෙහි, යම් කෙසෙකින් ගෝධාච්ච දුර ගි විදුනසුලු වේ ද, සාමාන්‍යයෙහි, එ පරිදි ම අරිසවු සමයක් සමාධි ඇතියේ වෙයි. සාමාන්‍යයෙහි, සමයක් සමාධි ඇති අරිසවු අතිතානාගත ප්‍රත්‍යත්පන්න වේවයි, ආධ්‍යාත්මික වේවයි, බාහිර වේවයි, ඔදරික වේවයි, සුක්ෂම වේවයි, ගිත වේවයි, ප්‍රණීත වේවයි, යම් රූපයෙන් දුරෙහි වේවයි. හමුකෙහි වේවයි, යම් කිසි රූපයෙන් වේ නම් එ හැම රූපය තෙල මා ගාත්තේ නො වෙයි, මම් තෙල රූපයෙම නො වෙමි, තෙල මාගේ ආත්ම ද නො වෙයි. මෙසේ තෙල සමයක් ප්‍රඥයෙන් තත්වු පරිදි දක්නේ ය. යම් කිසි වෙදනායෙන් යම් කිසි සංඥයෙන් යම් කිසි සංස්කාරයෙන් යම් කිසි විඤනයෙන් අනිග අනාගත ප්‍රත්‍යත්පන්න වේවයි, ආධ්‍යාත්මික වේවයි, බාහිර වේවයි, ඔදරික වේවයි, සුක්ෂම වේවයි, ගිත වේවයි, ප්‍රණීත වේවයි, යමක් දුරෙහි වේවයි, හමුකෙහි වේවයි, එ හැම විඤන තෙල මා ගාත්තේ නො වේ, මම් තෙල විඤනයෙම නො වෙමි, තෙල මාගේ ආත්ම ද නො වේ යි. මෙසේ තෙල සමානුත සමයක් ප්‍රඥයෙන් දක්නේ ය.

සෙය්‍යථාපි සාලුහා යොධාථ්වො අක්කණ්‍චෙවි, ඵච්චෙව ඛො සාලුහා අරියසාවකො සම්මාදිට්ඨි හොති. සම්මාදිට්ඨි සාලුහා අරියසාවකො 'ඉදං දුක්ඛ'නති යථාභූතං පඡානාති -පෙ- 'අයං දුක්ඛසමුදයො'ති -පෙ- 'අයං දුක්ඛනිරෝධො'ති -පෙ- 'අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා'ති යථාභූතං පඡානාති.

සෙය්‍යථාපි සාලුහා යොධාථ්වො මහතො කායස්ස පදලොකා, ඵච්චෙව ඛො සාලුහා අරියසාවකො සම්මාච්චුතති හොති. සම්මාච්චුතති සාලුහා අරියසාවකො මහන්තං අවිජ්ජාක්කං පදලොකිති.

4. 4. 5. 7.

මලලිකාසුත්තං

47. ඵකං සමයං භගවා සාවන්ඨියං විහරති ඡේතවනො අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො මලලිකා දෙවී යෙන භගවා තෙත්‍රපසිංකම්. උපසිංක-
මිඤ්ඤා භගවන්තං. අභිවාදෙතා ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසීදනා ඛො මලලිකා දෙවී භගවන්තං ඵතදවොච:

කො හු ඛො භන්තෙහෙතු කො පච්චයො, යෙන මිධෙකචෙවා මාතුගාමො දුබ්බණ්ණො ව හොති දුරුපා සුපාපිකා දස්සනාය, දළිඤ්ඤා ව හොති අප්පස්සකා අප්පභොගා අප්පෙසකං ව?

කො පන භන්තෙහෙතු කො පච්චයො, යෙන මිධෙකචෙවා මාතුගාමො දුබ්බණ්ණො ව හොති දුරුපා සුපාපිකා දස්සනාය, අඤ්ඤා ව හොති මහද්ධිනා මහාභොගා මහෙසකං ව?

කො හු ඛො භන්තෙහෙතු කො පච්චයො, යෙන මිධෙකචෙවා මාතුගාමො අභිරුපා හොති දස්සනීයා පාසාදිකා පරමාය වණ්ණපොකඛරතාය සමන්තාගතා, දළිඤ්ඤා ව හොති අප්පස්සකා අප්පභොගා අප්පෙසකං ව?

කො පන භන්තෙහෙතු කො පච්චයො, යෙන මිධෙකචෙවා මාතුගාමො අභිරුපා ව හොති දස්සනීයා පාසාදිකා පරමාය වණ්ණපොකඛරතාය සමන්තාගතා, අඤ්ඤා ව හොති මහද්ධිනා මහාභොගා මහෙසකං වාති?

ඉධ මලලිකෙ ඵකචෙවා මාතුගාමො කොධිතා හොති උපායාසබ්බලා අප්පමිට්ඨි චුත්තා සමානා අභිසංජාති කුප්පති බ්‍යාපජ්ජති පතිපජ්ජති. කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාතුකරොති. සා හොති ත දානා සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අන්තං පානං වන්ථං යානං මාලාගන්ඨිවිලෙපනං සෙය්‍යාදි-
සථපදිපෙය්‍යං, ඉස්සාමනිකා ඛො පන හොති පරලාභසක්කාර ගරුකාර-
මානතව්‍යඤ්ඤාසුත්තාසු. ඉස්සති උපදස්සති ඉස්සං බ්‍යාසිති. සා වෙ තතො චුත්තා ඉත්තන්තං ආගමිජ්ජති. සා යත්ති යත්ති පච්චාර්යති, දුබ්බණ්ණො ව හොති දුරුපා ව සුපාපිකා දස්සනාය, දළිඤ්ඤා ව හොති අප්පස්සකා අප්පභොගා අප්පෙසකං ව.

සාලහයෙනි, යම් පරිදි යෝධාර්ථව විදුලි ඵලයෙන් විදින සුල්ලේ නම් සාලහයෙනි, එ පරිදි ම අරිසවු සමයක් දූෂිත ඇතිකර වෙයි. සාලහයෙනි, සමයක් දූෂිත ඇති ආයතීන්ද්‍රාවක 'මේ පස්කඳ දුකැ'යි 'මේ තෘෂණාව දුඃඛ සමුදය'යි 'මේ තෘෂණා විරහය දුඃඛ නිරෝධය'යි ... 'මේ අරිතරිමග දුඃඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපත්'යි යථාභූතය දනී.

සාලහයෙනි, යම් පරිදි යෝධාර්ථව මහත්තය බිඳුනා සුලුයේ නම්, සාලහයෙනි, එ පරිදි ම අරිසවු සමයක් විමුක්ති ඇතිකර වෙයි. සාලහයෙනි, සමයක් විමුක්ති ඇති අරිසවු මහත් වූ අවිද්‍යාසංකෘතිය බිඳුනේ යි.

4. 4. 5. 7.

[මල්ලිකා සූත්‍රය]

47. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සේනවනයෙහි අනේසිඬු සිටුහුගේ අරමිනි වසන සේක. එකල්හි මල්ලිකා දේවි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියා. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පස්ව හුනු. එකත්පස්ව හුන් මල්ලිකා දේවිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළා:

“වහන්ස, මේ ලොවිනි ඇතැම් මාගමක් යම් හෙයකින් දුෂිණි හා විරූපිණි හා දක්තට අතියය ලාමක හා වේ නම්, දිළිඳු වුවා නමා සතු අලාභධර්මාන්‍ය ඇතියා අලාභොග ඇතියා අලෝශාකාස වුවා ද වේ නම් එයට හේතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

වහන්ස, මේ ලොවිනි ඇතැම් මාගමක් දුෂිණි හා විරූපිණි හා දක්තට ඉතා ලඹු වුවා, ආස්‍ය ද මහත් ධන ඇත්තී ද මහත් භොග ඇත්තී ද මහෙශාකාස ද වේ නම් එයට හේතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

වහන්ස, මේ ලොවිනි ඇතැම් මාගමක් විශිෂ්ට රූ ඇත්තී දශීනීය වුවා දුටුවන් පහදවන්නී උතුම් වණ්ණෙහෙයුරියකින් සමන්විත වුවා, දිළිඳු ද වුවා අලාභක වුවා අලාභොග වුවා අලෝශාකාස ද වුවා නම් එයට හේතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

වහන්ස, යම් හෙයකින් මේ ලොවිනි ඇතැම් මාගමක් අභිරූප ඇත්තී දශීනීය වුවා ප්‍රසාද එළවන්නී උත්තම වණ්ණෙහෙයුරියකින් සමන්විත වුවා, ආස්‍ය වුවා මහත් ධන හා මහත් භොග ද ඇත්තී මහෙශාකාස ද වේ නම් එයට හේතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

මල්ලිකාවෙනි, මේ ලොවිනි ඇතැම් මාගමක් උපායාස බහුල කොට ඇත්තී කිපෙනසුලු වෙයි මදකුදු කියන ලද්දී ම ගාටෙයි කිපෙයි. ප්‍රකෘතිය හරණේ යි. තද වෙයි. කෝපයත් ඥාණයත් අප්‍රීතියත් පහළ කෙරෙයි. ඔ මහණකුට බමුණකුට වේවයි අහර පැන් වසනු යාන මල් ගඳ විලෙවුන් ගයා ආවාස ප්‍රදීපොපකරණ නො දෙන්නී වෙයි. ඊෂ්‍යායෙන් යුත් සිත් ඇත්තී වෙයි. මෙරමාගේ ලාභසහකාර ගුරුකාර මාතන වතුන පුජායෙහි ඊෂ්‍යා කෙරෙයි. ඥාණ කෙරෙයි. ඊෂ්‍යා බදියි. ඔ ඉදින් ඉන් ව්‍යුහ වුවා ඉහාතමභාවයට ඒ නම් ඔ යම් ම නැතෙක උපදී නම් දුෂිණි ද වෙයි. දුරූපිණි ද වෙයි. දක්තට ඉතා ලඹු ද වෙයි අල්පසංක වුවා අලාභොග වුවා අලෝශාකාස ද වුවා දිළිඳු ද වෙයි.

ඉධ පන මලලිකෙ එකවෙවා මාතුගාමො කොධිතා හොති උපායාසබ්බුලා අපථමි චුත්තා සමානා අභිසල්ඡති කුප්පති බ්‍යාපල්ඡති පතිත්ථිගති. කොපඤ්ච දෙසඤ්ච අපථව්වයඤ්ච පාතුකරොති. සා දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනනං පානං වත්ථං යානං මාලාගක්ඛිවිලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදිපෙය්‍යං. අනිස්සාමනිකා බො පන හොති පරලාභසක්කාරගරාකාරමානතව්‍යදනපුජනාසු. න ඉස්සති න උපදුස්සති න ඉස්සං බ්බති. සා වෙ තතො චුතා ඉත්තනං ආගච්ඡති, සා යත්ථ යත්ථ පථ්වාරායති, දුබ්බණ්ණො ව හොති දුරුපා සුපාපිකා දස්සනාය. අභිසා ව හොති මහඥානා මහාභොගා මහෙසකකා ව.

ඉධ පන මලලිකෙ එකවෙවා මාතුගාමො අකොකාධිතා හොති අනුපායාසබ්බුලා බ්බුමි චුත්තා සමානා තාභිසල්ඡති න කුප්පති න බ්‍යාපල්ඡති න පතිත්ථිගති. න කොපඤ්ච දෙසඤ්ච අපථව්වයඤ්ච පාතුකරොති. සා න දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනනං පානං වත්ථං යානං මාලාගක්ඛිවිලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදිපෙය්‍යං. ඉස්සාමනිකා බො පන හොති. පරලාභසක්කාරගරාකාරමානතව්‍යදනපුජනාසු. ඉස්සති උපදුස්සති ඉස්සං බ්බති. සා වෙ තතො චුතා ඉත්තනං ආගච්ඡති, සා යත්ථ යත්ථ පථ්වාරායති, අභිරුපා ව හොති දස්සනීයා පාසාදිකා පරමාය වණ්ණපොකකිරතාය සමන්තාගතා. දළිඤ්ඤා ව හොති අප්පස්සකා අප්පභොගා අප්පෙසකකා ව.

ඉධ පන මලලිකෙ එකවෙවා මාතුගාමො අකොකාධිතා හොති අනුපායාසබ්බුලා බ්බුමි චුත්තා සමානා තාභිසල්ඡති න කුප්පති න බ්‍යාපල්ඡති න පතිත්ථිගති. න කොපඤ්ච දෙසඤ්ච අපථව්වයඤ්ච පාතුකරොති. සා දතා හොති සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අනනං පානං වත්ථං යානං මාලාගක්ඛිවිලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදිපෙය්‍යං. අනිස්සාමනිකා බො පන හොති පරලාභසක්කාරගරාකාරමානතව්‍යදනපුජනාසු. න ඉස්සති න උපදුස්සති න ඉස්සං බ්බති. සා වෙ තතො චුතා ඉත්තනං ආගච්ඡති, සා යත්ථ යත්ථ පථ්වාරායති අභිරුපා ව හොති දස්සනීයා පාසාදිකා පරමාය වණ්ණපොකකිරතාය සමන්තාගතා. අභිසා ව හොති මහඥානා මහාභොගා මහෙසකකා ව.

අයං බො මලලිකෙ හෙතු අයං පථ්වයො යෙන මිධෙකවෙවා මාතුගාමො දුබ්බණ්ණො ව හොති දුරුපා සුපාපිකා දස්සනාය, දළිඤ්ඤා ව හොති අප්පස්සකා, අප්පභොගා අප්පෙසකකා ව.

අයං පන මලලිකෙ හෙතු අයං පථ්වයො යෙන මිධෙකවෙවා මාතුගාමො දුබ්බණ්ණො ව හොති දුරුපා සුපාපිකා දස්සනාය, අභිසා ව හොති මහඥානා මහාභොගා මහෙසකකා ව.

අයං බො මලලිකෙ හෙතු අයං පථ්වයො යෙන මිධෙකවෙවා මාතුගාමො අභිරුපා ව හොති දස්සනීයා පාසාදිකා පරමාය වණ්ණපොකකිරතාය සමන්තාගතා. දළිඤ්ඤා ව හොති අප්පස්සකා අප්පභොගා අප්පෙසකකා ව.

මලලිකාවෙහි, මෙ ලොවිහි ඇතැම් මාගමක් උපායාස බහුල කොට ඇත්ති කිපෙනසුලු වෙයි. මඳකුලු කියන ලද්දී ම ලැගෙයි. කිපෙයි. සැඟවි හරියි. කොවින් තද වෙයි. කෝප හා දෝෂ හා අප්‍රත්‍යය හා පාළු කෙරෙයි. ඔ මහණකුට වේවයි බමුණකුට වේවයි ආහාර පාන වස්ත්‍ර යාන මල් ගඳ විලෙවුන් ශය්‍යා ආවසර හා ප්‍රදීපොපකරණ දෙනු වෙයි. මෙරමාගේ ලාභ සත්කාර ගුරුකාර මානන වඤන පූජනයෙහි ඊෂ්ඨයෙන් තොර සිත් ඇත්ති ඊෂ්ඨා නො කරයි. දෝෂ නො කරයි. ඊෂ්ඨා නො බඳියි. ඉදින් ඔ ඉන් ව්‍යුත වුවා මේ අත්බවට ඒ නම්, ඔ යම් ම තැනෙක උපදි නම්, දුෂ්ඨී ද වෙයි. දුරුපිණී ද වෙයි. දක්නට ඉතා ලඹු ද වෙයි. මහත් ධන මහා භොග ඇත්ති ආසා ද වෙයි. මහෙශාකාස ද වෙයි.

මලලිකාවෙහි, මෙ ලොවිහි ඇතැම් මාගමක් උපායාස බහුල කොට තැත්ති නො කිපෙනසුලු වෙයි. බොහෝ කොට කියන ලද නමුදු නො-ලැගෙයි. නො කිපෙයි. සැඟවි නො හරියි. කොවින් තද නො වෙයි. කෝප හා දෝෂ හා අප්‍රත්‍යය හා පාළු නො කෙරෙයි. ඔ මහණකුට වේවයි බමුණකුට වේවයි අනනපාත වස්ත්‍ර යාන මාලාගකි විලෙපන ශය්‍යා ආවසර හා ප්‍රදීපොපකරණ නො දෙනු වෙයි. මෙරමාගේ ලාභ සත්කාර ගුරුකාර මානන වඤන පූජනයෙහි ඉසිමත් ඇත්ති ඊෂ්ඨා කෙරෙයි. දෝෂ කෙරෙයි. ඊෂ්ඨා බඳියි. ඔ ඉදින් එයින් ව්‍යුත වුවා මේ අත්බවට ඒ නම්, ඔ යම් ම තැනෙක උපදිති නම්, අභිරූප ඇති වෙයි. දඨිනිය වෙයි. පහදවන්නී වෙයි. උත්තම වණ්සෙහිදායකියෙන් සමන්චාගත වෙයි. අලංකාරක වුවා අලංකාග වුවා දිළිඳු ද වෙයි. අලංකාකාස ද වෙයි.

මලලිකාවෙහි, මෙ ලොවිහි ඇතැම් මාගමක් උපායාස බහුල කොට තැත්ති නො කිපෙනසුලු වෙයි. බොහෝ කොට කියන ලද ද නො ලැගෙයි. නො කිපෙයි සැඟවි නො හරියි කොවින් නො තද වෙයි. කෝප හා දෝෂ හා අප්‍රත්‍යය හා පාළු නො කෙරෙයි. ඔ මහණකුට වේවයි බමුණකුට වේවයි අනනපාත වස්ත්‍ර යාන මාලාගකි විලෙපන ශය්‍යා ආවසර හා ප්‍රදීපොප දෙයි. පරලාභ සත්කාර ගුරුකාර මානන වඤන පූජනයෙහි ඊෂ්ඨයෙන් නො වැඩුනු සිත් ඇත්ති ඊෂ්ඨා නො කරයි. දෝෂ නො කරයි. ඊෂ්ඨා නො බඳියි. ඔ ඉදින් එයින් ව්‍යුත වුවා ඉහත්මහාවයට ඒ නම්, ඔ යම් ම තැනෙක උපදිති නම්, අභිරූපිණී වෙයි. දඨිනිය වෙයි. ප්‍රාසාදිකා වෙයි. උතුම් වණ්සෙහිදායකියෙන් සමන්චාගත වෙයි. මහත් ධන මහත්භෝග ඇත්ති ආසා වෙයි. මහෙශාකාස වෙයි.

මලලිකාවෙහි, යම් හෙයෙකින් මෙ ලොවිහි ඇතැම් මාගමක් දුෂ්ඨී ද දුරුපිණී ද දඨිනියට ඉතා ලඹු ද වේ නම්, අලංකාරක අලංකාග වුවා දිළිඳු ද වේ නම්, අලංකාකාස ද වේ නම්, මේ එයට හේතු යි, මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි

මලලිකාවෙහි, යම් හෙයෙකින් මෙ ලොවිහි ඇතැම් මාගමක් දුෂ්ඨී ද දුරුපිණී ද දඨිනියට ඉතා ලඹු ද වේ නම්, මහත් ධන මහත් භොග ඇත්ති ආසා ද වේ නම්, මහෙශාකාස ද වේ නම්, මේ එයට හේතු යි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි.

මලලිකාවෙහි, යම් හෙයෙකින් මෙ ලොවිහි ඇතැම් මාගමක් අභිරූප දඨිනිය ප්‍රාසාදිකා වුවා උත්තම වණ්සෙහිදායකියෙන් සමන්චාගත වේ නම්, අලංකාරක අලංකාග වුවා දිළිඳු ද අලංකාකාස ද වේ නම්, මේ එයට හේතු යි මේ එයට ප්‍රත්‍යය යි

අයං පත මලලිකෙ හෙතු අයං පච්චයො යෙත මිධෙකචෙව, මානුශාමො අභිරුපා ව හොති දස්සනීයා පාසාදිකා පරමාය වණ්ණපොකනිරතාය සමන්තාගතා, අසීසා ව හොති මහඛිනා මහාභොගා මහෙසකඛා වාති.

එවං වුතෙන මලලිකා දෙවී හගවනනං එතදවොච: යා නුතාහං හනෙන අඤ්ඤං ජාතීං කොධනා අහොසිං උපායාසබ්බලා, අපපම්චි වුතනා සමානා අභිසල්ලීං කුප්ථං බ්‍යාපල්ලීං පතිච්ඡිසිං, කොපඤ්ච දෙසඤ්ච අපච්චයඤ්ච පාඤ්ඤාසිං, සාහං හනෙන එතරති දුබ්බණ්ණො දුරුපා සුපාපිකා දස්සනාය.

යා නුතාහං හනෙන අඤ්ඤං ජාතීං අද්දසිං සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා අත්තං පාතං වත්ථං යානං මලාගකිවිලෙපනං සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං, සාහං හනෙන එතරති අසීසා ව මහඛිනා මහාභොගා.

යා නුතාහං හනෙන අඤ්ඤං ජාතීං අනිස්සාමනිකා අප්පාසිං පරලාභ-සකකාරගරුකාරමානව්‍යඤ්ඤපුරුකාසු, න ඉස්සිං න උපදුස්සිං න ඉස්සං බ්‍යසීං, සාහං හනෙන එතරති මයෙසකඛා. සන්තී බො පත හනෙන, ඉමසමා රුජකුලෙ බතභියකඤ්ඤපි බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤපි ගහපතිකඤ්ඤපි. තාසාහං ඉස්සරුධිපච්චං කාරෙමි.

එපාහං හනෙන අජ්ජතග්ගෙ අකෙකාධනා හවිස්සාමි අනුපායාසබ්බලා. බ්‍රහ්මචි වුතනා සමානා නාභිසල්ලීයාමි න කුප්ථියාමි න ව්‍යාපල්ලීයාමි න පතිච්ඡිසියාමි. න කොපඤ්ච දෙසඤ්ච අපච්චයඤ්ච පානුකරියාමි. දස්සාමි සමණස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අත්තං පාතං වත්ථං යානං මලාගකිවිලෙපනං. සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං. අනිස්සාමනිකා හවිස්සාමි පරලාභසකකාරගරු-කාරමානව්‍යඤ්ඤපුරුකාසු. න ඉස්සියාමි න උපදුස්සියාමි, න ඉස්සං බ්‍යසියාමි.

අභිකකන්තං හනෙන අභිකකන්තං හනෙන -පෙ- උපාසිකං මං හනෙන හගවා ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්දුපෙතං සරණං ගතන්ති.

4. 4. 5 8

[හපසුතනං]

48. වත්තාඤ්ඤම භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්නා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං කතමෙ වත්තාඤ්ඤ?

ඉධ භික්ඛවෙ එකචෙව පුග්ගලො අත්තන්තපො හොති අත්තපරිතාප-නානුසයංගමිනුසුතෙනා. ඉධ පත භික්ඛවෙ එකචෙව පුග්ගලො පරන්තපො හොති පරපරිතාපනානුසයංගමිනුසුතෙනා. ඉධ පත භික්ඛවෙ එකචෙව පුග්ගලො අත්තන්තපො ව හොති අත්තපරිතාපනානුසයංගමිනුසුතෙනා, පරන්තපො ව හොති පරපරිතාපනානුසයංගමිනුසුතෙනා. ඉධ පත භික්ඛවෙ එකචෙව පුග්ගලො තෙව අත්තන්තපො හොති න අත්තපරිතාපනානුසයංග-මිනුසුතෙනා, න පරන්තපො හොති න පරපරිතාපනානුසයංගමිනුසුතෙනා. සො අත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨව ධර්මෙ නිවර්තනො නිබ්බුතො සිහිභුතො සුඛපටිසංවෙදී බ්‍රහ්මභූතො අත්තනා විහරති.

මලලිකාවෙනි, යම් හෙයකින් මෙ ලොවහි ඇතැම් මාගමක් අභිරූප දැනීම ප්‍රාසාදික වුවා උපතම වණ්ණකාන්තයෙන් සමකාගත වේ නම්, මහත් ධන මහාභෝග ඇත්ති ආසිය ද වේ නම්, මහෙසානි ද වේ නම්, මෙ එයට හේතුයි. මෙ එයට ප්‍රත්‍යය වේ.

මෙසේ වදල කල්හි මලලිකාදේවී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සාල කළා ය: වහන්ස, යම් බදු මම් එකානියෙන් අත් දැකෙති උපායාස බහුල කොට ඇතියෙම් කිපෙනසුලු වූවු ද, මද කොට ද කියනලද්දෙම ම ලැගියවු ද, කිපියවු ද, සැහැවි හලවු ද, තද වූ වූද, කොප හා දොම හා අප්‍රත්‍යය හා පාල කලවු ද, වහන්ස, එ මම් මෙ කල දුර්විණි වූයෙම් දුරුපිණි වූයෙම් දැනිතරට ඉතා ලවු වෙමි.

වහන්ස, යම් බදු මම් අත්‍යජාතියෙකි එකානියෙන් මහණකුට වේවයි බවුණකුට වේවයි ආහාර පාන වස්ත්‍ර යාන මාලා ගඩු විලෙපන ශය්‍යා ආවසාන ප්‍රදීප උපකරණ දිනිවු ද, වහන්ස, එ මම් මෙ කල ආසිය වූයෙම් මහත් ධන මහත් භෝග ඇතිවු

වහන්ස, යම් බදු මම් එකානතයෙන් අත්‍යජාතියෙක පරලාභ සත්කාර ගුරුකාර මාතන වෘද්ධ පුත්‍රකායෙහි ඊෂ්ඨා රහිත සිත් ඇතියෙම් ඊෂ්ඨා නො කෙළෙම් උපදොම නො කෙළෙම් ඊෂ්ඨා නො බැඳියෙම් ද, වහන්ස, එ මම් මෙ කල මහෙසානියවු. වහන්ස, මෙ රජකුලෙහි ඤාත්‍රිය කන්‍යාවෝ ද බ්‍රාහ්මණ කන්‍යාවෝ ද භාහපති කන්‍යාවෝ ද ඇත. වහන්ස, ඔවුනට මම් ඵෙච්චයී හා ආධිපත්‍යය කරවමි.

වහන්ස, තෙල මම් අද පටන් කොට උපායාස බහුල කොට තැනියෙම් නො කිපෙනසුලු වන්නෙමි. බොහෝ කොටත් කියන ලද්දෙම ම නො ලැගෙන්නෙමි. නො කිපෙන්නෙමි. සැහැවි නො හරින්නෙමි. තද නො වන්නෙමි. කොපය දොමය අප්‍රත්‍යය පහල නො කරන්නෙමි. මහණකුට වේවයි බවුණකුට වේවයි ආහාර පාන වස්ත්‍ර යාන මල් ගඳ විලෙවුන් ශය්‍යා ආවසාන ප්‍රදීපය දෙන්නෙමි. පරලාභ සත්කාර ගුරුකාර වෘද්ධ මාතන පුත්‍රකායෙහි ඊෂ්ඨා තැනි සිතැතියෙම් වන්නෙමි. - ඊෂ්ඨා නො කරන්නෙමි. උපදොම නො කරන්නෙමි. ඉසි නො බඳුනෙමි.

වහන්ස, ඉතා මැනවැ, වහන්ස, ඉතා මැනව. ... වහන්ස, අද පටන් මා දිවිහිම් කොට සරණ ගිය උවැසියක කොට ධරණ සේක්වා යි.

4. 4. 5. 8.

[භට සුත්‍රය]

48 මහණෙනි, ලොව විද්‍යමාන මෙ පුගුල්හු සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැම් පුගුලෙක් ආත්ම පරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි යෙදුනේ අත්‍යන්තර වෙයි. මහණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැම් පුගුලෙක් පරපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි යෙදුනේ පරන්තර වෙයි. මහණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැම් පුගුලෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි යෙදුනේ අත්‍යන්තර ද වෙයි, පරපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි යෙදුනේ පරන්තර ද වෙයි. මහණෙනි, මෙ ලොවහි ඇතැම් පුගුලෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි නො ම යෙදුනේ අත්‍යන්තර නො වෙයි, පරපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි නො ම යෙදුනේ පරන්තර නො ම වෙයි. හේ අත්‍යන්තර නො වූයේ පරන්තර නො වූයේ ඉහාත්මයෙහි ම නිෂ්කාමණ්ඩල වූයේ තෙලෙස් නිවුණත් පිරිනිව්‍යේ සිහිල් වූයේ (ධ්‍යානමග්ගඵලනිබ්බාන සංඛ්‍යාත) සුව විදුනාසුලුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ සිහින් වෙයි.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තන්නපො හොති, අත්තපරිතාපනානු-
යොගමනුසුතො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අවෙලකො හොති මුත්තොවායෙ
හත්තොපලෙඛනො න එති හදන්තිකො න තිට්ඨහදන්තිකො තාභිහටං න
උද්දිස්සකටං න නිමන්නතං සාදිසති.

සො න කුමතිමුඛො පතිගණනාති, න බලොපිමුඛො පතිගණනාති, න
එළකමන්නරං න දණ්ඩමන්නරං න මුසලමන්නරං න ද්වින්නං භුස්සමානාතං න
ගබ්බිතියා න පායමානාය න පුරිසන්නරගතාය න සබ්බිතතිසු න යත්ථ සා
උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මකඛිකා සණ්ඨිසණ්ඨිවාරිණී, න මච්ඡං න මංසං,
න සුරං න මෙරයං න ප්‍රසොදකං පිවති.

සො එකාගාරිකො වා හොති එකාලොපිකො. ආගාරිකො වා හොති
ආලොපිකො. සත්තාගාරිකො වා හොති සත්තාලොපිකො. එනිස්සා පි දන්තියා
යාපෙති, දිතිපි දන්තිති යාපෙති, සත්තතිපි දන්තිති යාපෙති. එකාතිකමපි
ආහාරං ආහාරෙති, ආහිකමපි ආහාරං ආහාරෙති, සත්තාතිකමපි ආහාරං
ආහාරෙති. ඉති එවරුපං අධිමාසිකමපි පරියායහත්තනොජනානුයොගමනු-
සුතො විහරති.

සො සාකහකෙඛාපි හොති, සාමාකහකෙඛාපි හොති, නිවාරහකෙඛාපි
හොති, දදුලහකෙඛාපි හොති, හටහකෙඛාපි හොති, කණ්හකෙඛාපි හොති,
ආවාමහකෙඛාපි හොති, පිඤ්ඤකහකෙඛාපි හොති, තිණ්හකෙඛාපි හොති,
නොමයහකෙඛාපි හොති. වනමුලඵලාභායෙ යාපෙති පවත්තඵලහොජ්

සො සාණාතිපි ධාරෙති, මසාණාතිපි ධාරෙති, ඡවදුස්සාතිපි ධාරෙති,
පංසුකුලාතිපි ධාරෙති, තිරිටාතිපි ධාරෙති, අජ්තමපි ධාරෙති, අජ්තකම්පමපි
ධාරෙති, කුසචීරමපි ධාරෙති, වාකචීරමපි ධාරෙති, ඵලකචීරමපි ධාරෙති,
කෙසකම්බලමපි ධාරෙති, වාලකම්බලමපි ධාරෙති, උලුකපක්කමපි ධාරෙති.

කෙසමස්සලොවකො හොති කෙසමස්සලොවතානුයොගමනුසුතො.
උබ්බටකොපි හොති ආසනපටිකම්මනො. උකකුටිකොපි හොති උකකුටි-
කපපඛානමනුසුතො. කණ්ටකාපස්සකොපි හොති, කණ්ටකාපස්සයෙ
සෙය්‍යං කපොති. සායතතිසකමපි උදකොරෙහනානුයොගමනුසුතො
විහරති. ඉති එවරුපං අනෙකමිතිතං කායස්ස ආතාපනපරිතාපනානුයොග-
මනුසුතො විහරති.

එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තන්නපො හොති අත්තපරිතාපනානු-
යොගමනුසුතො.

මහණෙනි, පුද්ගල කෙසේ ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුනේ අනන්තනාප වේය යත්:

මහණෙනි, මේ ලොවිහි ඇතැම් පුහුලෙක් සෙලු වෙයි හළ ආචාර ඇතියේ වෙයි. පිඬු නිම් කල අත ලෝනේ වෙයි. 'එව, වහන්සැ'යි කී කල නො එනු සිල් කොට ඇතියේ වෙයි. 'සිටුව, වහන්සැ සි කී කල නො සිටිනු සිල් කොට ඇතියේ වෙයි. පළමු එළ වූ අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි. උදෙසා කළ අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි. නිමන්ත්‍රණ නො පිළිගන්නේ වෙයි.

හේ කළමුවෙන් උදුරා දුන් අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි. හේ සැළ මුවෙන් උදුරා දුන් අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි. එළිපත අඳර කොට දෙන අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි දඬු අතර කොට දෙන අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි. මොහොල් අතර කොට දෙන අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි. වළඳන දෙදෙනකුත් අතුරින් එකකු තැනී දෙන අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි. ගාඩ්ලිය දෙන අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි. කිරිපොවන්තිය දෙන අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි. පුරුෂානාරගත සත්‍රිය දෙන අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි. සමාදන් කොට පිසුකල දෙන අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි. යම් තැනෙක බලු එළඹ සිටියේ තම් එහි දෙන අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි. යම් තැනෙක මැසිමුළු හළ ගලව හැසිරෙත් තම් එහි දෙන අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි. මනසා නො පිළිගන්නේ වෙයි. මංශ නො පිළිගන්නේ වෙයි. රහ නො බොන්නේ ය. මෙර නො බොන්නේ ය. සෞචීර නො බොන්නේ ය.

හේ එක් ගෙයෙකින් පිඬු ලැබ තවත්තේ හෝ වෙයි. එක් ආලෝපයෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි. දෙගෙයෙකින් පිඬු ලැබ තවත්තේ හෝ වෙයි. ආලෝප දෙකෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි. සත්ගෙයෙකින් පිඬු ලැබ තවත්තේ හෝ වෙයි. ආලෝප සතෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි. එක් දත්තෙකිනුදු යැපෙයි. දෙ දත්තෙකිනුදු යැපෙයි. සත්දත්තෙකිනුදු යැපෙයි. එක් දවසක් අතර කොට ගන්නා අතර ද වළඳයි. දෙදවසක් අතර කොට ගන්නා අතර ද වළඳයි. සත් දවසක් අතර කොට ගන්නා අතර ද වළඳයි. මෙසේ මෙබඳු අභිමසක් අතර කොට ගන්නා අතර ද සි වාරහඤ්ඤාභෝජනයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි.

හේ පලා වළඳන්නේ හෝ වෙයි. හේ බබහමු වළඳන්නේ හෝ වෙයි. හුරුහැල් වළඳන්නේ හෝ වෙයි. සම්කඹ වළඳන්නේ හෝ වෙයි. ලහටු වළඳන්නේ හෝ වෙයි. කුටු වළඳන්නේ හෝ වෙයි. දමුබත් වළඳන්නේ හෝ වෙයි. පුතකු වළඳන්නේ හෝ වෙයි. ගොම වළඳන්නේ හෝ වෙයි. වැටුනු එල වළඳනසුලු වූයේ වතමුලඑල ආහාර කොට ඇතියේ ද යැපෙයි. හේ හණ වැහැරී ද දරයි. මුසු හණ වැහැරී ද දරයි. මිනියෙන් හළ පිළි ද දරයි. පහල් පිළි ද දරයි. රැක්සුමුළු ද දරයි. අඳුන් මුවසම ද දරයි. ක්ෂුර සහිත අඳුන් මුවසම ද දරයි. කුසවැහැරී ද දරයි. වාකචීරය ද දරයි. එලකචීරය ද දරයි. කෙසකම්බල ද දරයි. වාලකම්බල ද දරයි. මහමුහුනු පියාපතුද දරයි.

හිසකේ රවුළු උදුරා ලීමෙහි යෙදුනේ හිසකේ රවුළු උදුරනුයේ ද වෙයි අසුන් පිළිකෙව් කෙළේ උඩුහුරුව සිටුවේ වෙයි. උලුළයෙන් තවුස් වැර වැඩීමෙහි යෙදුනේ උලුළයෙන් සිටුවේ ද වෙයි. කටු ඇතිරියෙහි හෝනේ ද වෙයි. කටුඇතිරියෙහි සයනය ද කෙරෙයි. සවස තුන්වනු පොට තෙවරක් උදකාවගාහයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි. මෙසේ මේ බල අනේකප්‍රකාර වූ කය පිළිබඳ ආකාපන පරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුනේ අනන්තනාප වෙයි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරනතපො හොති පරපරිතාපතානුයොග-
මනුසුතො? ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා පුග්ගලො ඔරබ්භිකො හොති සුකරිකො
සාකුන්තිකො මාගවිකො ලුද්දො චෙත්ඝාතකො වොරො වොරඝාතකො
බක්ඛිතාගාරිකො, යෙ වා පතඤ්ඤපි කෙ වී කුරුරකම්මන්තා, එවං බො
භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරනතපො හොති පරපරිතාපතානුයොගමනුසුතො

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තන්තපො ව හොති අත්තපරිතාපතානු-
යොගමනුසුතො, පරනතපො ව හොති පරපරිතාපතානුයොගමනුසුතො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවා පුග්ගලො රුජා වා හොති බත්තියො මුඛාවසිත්තො
මුග්ගඤ්ඤො වා මහාසාලො, සො පුරුජචේත තගරස්ස තවං සන්ථාගාරං
කාරුපෙතා කෙසමස්සං ඔහාරෙතා බරුජිතං නිවාසෙතා සප්පිතෙලෙත
කායං අබ්භාජ්ඣා මිගවිසාණෙන පිට්ඨිං කණ්ඩුවමානො සන්ථාගාරං පවිසති
සද්ධිං මහෙසියා මුග්ගඤ්ඤෙන ව පුරෙතිත්තෙ.

සො තත්ථ! අතනනර්තිකායෙ භූමියා හරිතුපලිතකායෙ සෙය්‍යං කපෙපති.
එක්ඝිකා ගාවියා සරුපවච්ඡාය යං එකසමී එතෙබ්බිරං හොති, තෙන රුජා
යාපෙති. යං දුතිසසමී එතෙ බ්බිරං හොති, තෙන මහෙසී යාපෙති. යං
තතිසසමී එතෙ බ්බිරං හොති, තෙන මුග්ගඤ්ඤො පුරෙතිත්තො යාපෙති.
යං වතුන්ථසමී එතෙ බ්බිරං හොති, තෙන අග්ගිං ජුගන්ති. අවසෙසෙන
වච්ඡකො යාපෙති. සො එවමාහා එත්තකා උසභා හඤ්ඤන්තු
සඤ්ඤන්ථාය. එත්තකා වච්ඡතරු සඤ්ඤන්තු සඤ්ඤන්ථාය. එත්තකා
වච්ඡතරියො හඤ්ඤන්තු සඤ්ඤන්ථාය. එත්තකා අජා හඤ්ඤන්තු
සඤ්ඤන්ථාය. එත්තකා උරබ්භා හඤ්ඤන්තු සඤ්ඤන්ථාය. එත්තකා
රුක්ඛා ඡ්ඡජන්තු සුපන්ථාය. එත්තකා දබ්බා ලියන්තු බරිතිතන්ථායාති. යෙපිස්ස
තෙ හොන්ති දසාති වා පෙය්‍යාති වා කම්මකරාති වා, තෙපි දණ්ඩතජ්ජිතා
හත්තජ්ජිතා අසුමුඛා රුදමාහා පරිකම්මාති කරොන්ති.

එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අභිත්තන්තපො ව හොති අත්තපරිතාපතානු-
යොගමනුසුතො. පරනතපො ව හොති පරපරිතාපතානුයොගමනුසුතො.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙවත්තන්තපො හොති ත අත්තපරිතා-
පතානුයොගමනුසුතො, ත පරනතපො හොති ත පරපරිතාපතානුයොග-
මනුසුතො, සො අත්තන්තපො අපරනතපො දිට්ඨෙව ධම්මෙ නිච්ඡාතො
නිබ්බුන්තො සිනිභූතො සුඛපටිසංවේදී මුග්ගභූතෙන අත්තතා විහරති?

ඉධ භික්ඛවෙ තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො
විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපී සන්ථා
දෙවමනුස්සාතං බුද්ධා භගවා. සො ඉමං ලොකං සද්දෙවකං සමාරකං
සමුග්ගකං, සසම්මණමුග්ගභිණ්ණං පජං සද්දෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තා
පච්චෙදෙති ආයං ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිමකල්‍යාණං පරියොසාන-
කල්‍යාණං සාන්ථං සබ්බස්සන්තං කෙවලපරිපුර්ණණං පරිසුද්ධං. මුග්ගචරියං
පකාසෙති.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල පරපරිතාපතානුයෝගයෙහි යෙදුනේ පරනතප වේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොවිහි ඇතැම් පුතුලෙක් තිරෙඵවන් මරා දිවි වැටුම් ඇතියේ හෝ වෙයි. හුරන් මරා දිවි වැටුම් ඇතියේ හෝ වෙයි. ශ්‍රීතිණින් මරා දිවි වැටුම් ඇතියේ හෝ වෙයි. රෝදු වූ මුව වැදි හෝ වෙයි. මහසාස සාතක වෙයි. සොර වෙයි. සොරුන් මරණේ වෙයි. බන්ධනාගාර ඇතියේ හෝ වෙයි. යම් බදු අත්‍ය වූ ද කිසියම් කුරිරු කමානත කරණුයේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල පරපරිතාපතානු-යෝගයෙහි යෙදුනේ පරනතප වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුද්ගල ආත්මපරිතාපතානුයෝගයෙහි යෙදුනේ අත්තනතප වේ ය යත්, පරපරිතාපතානුයෝගයෙහි යෙදුනේ පරනතප වේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොවිහි ඇතැම් පුතුලෙක් මුද්දාවිකින්න ක්‍ෂත්‍රිය රජෙක් හෝ මහාසාර බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ වෙයි. ඔහු වර පෙර දිනිහි අතීතව සන්තොරයක් කරවා කේටුඵ්ඵ බහවා රඵ අදුන් දිවිසම් හැද ගිහි තෙලෙන් කය අභ්‍යක්ෂ්‍ය කොට මුවහගිත් පිට කසනුයේ මෙහෙසිය හා පුරොහිත බමුණු හා සන්තොරයට පිවිහෙයි.

හේ එහි ගොම පිරිබඩ කළ නො අතුළු බිමිහි ශය්‍යා කෙරෙයි. සවරුප වසු ඇති එක් දෙනකගේ එක් තනෙක යම් කිරෙක් වේ නම් එයින් රජ යැපෙයි, දෙවන තනෙහි යම් කිරෙක් වේ නම් එයින් මෙහෙසිය යැපෙයි. තෙවන තනෙහි යම් කිරෙක් වේ නම් එයින් පුරොහිත බ්‍රාහ්මණ යැපෙයි. සතරවන තනෙහි යම් කිරෙක් වේ නම් එයින් ගිහි පුදත්. අවශෙෂයෙන් වස්සා යැපෙයි. හේ මෙසේ කියයි: යඤ පිණ්ඩ මෙතෙක් වාෂභයෝ තසනු ලැබෙත්වා, මෙතෙක් තරුණ වස්සෝ යඤ පිණ්ඩ තසනු ලැබෙත්වා, මෙතෙක් තරුණ වස්සියෝ යඤ පිණ්ඩ තසනු ලැබෙත්වා, යාගාවාට්ඨාන සඳහා මෙතෙක් රුක්හු සිඳිනු ලැබෙත්වා, පිරිකෙව් කරණු හා යාග බිම අතුරණු හා පිණ්ඩ මෙතෙක් ඉටුප්තණ සිඳිනු ලැබෙත්වා. දස්ස යි හෝ ප්‍රෙෂ්‍ය-හ යි හෝ කම්කරුහ යි හෝ ඔහුගේ යම් ම කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහු ද දඩුවමින් තැනි ගත්තාහු බියෙන් තැනි ගත්තාහු කළඵ වැඩි මුව ඇත්තාහු හඬනාහු පිරිසම් කරත්.

මහණෙනි, මෙසේ පුද්ගල ආත්මපරිතාපතානුයෝග යෙහි යෙදුනේ අත්තනතපද වෙයි. පරපරිතාපතානුයෝගයෙහි යෙදුනේ පරනතපද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුතුල් ආත්මපරිතාපතානුයෝගයෙහි නො යෙදුනේ අත්තනතප නො වේ ය යත්: පරපරිතාපතානුයෝගයෙහි නො යෙදුනේ පරනතප නො වේ ය යත්: හෙ ආත්මත්තප නො වූයේ පරනතප නො වූයේ දිට්ඨියෙහි ම තාෂණා තැනියේ කෙලෙස් නිවණින් පිරිනිව්‍යේ සිහිල් වූයේ සුව විදුතා සුලුයේ ශ්‍රෙෂ්ඨ සිහින් වාසය කෙරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොවිහි අතීත් වූ සමයක් සමුද්ධා වූ විද්ධවරණ සමානත වූ සුගත වූ ලොකවිදු වූ අනුත්තර පුරුෂදමසසාරථි වූ දෙවිමිනිත්තට ශාය්‍යා වූ බුද්ධ වූ භාග්‍යවත් වූ තථාගතයන් වහන්සේ ලොව උපදතාහ. උන් වහන්සේ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මෙලොව, මහණ බට්ඨණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව තුමු ම විශිෂ්ටඤ්ඤයෙන් දුත සාක්ෂාත් කොට දුතගත්තාහ. උන් වහන්සේ ආදි කල්‍යාණ කොට මධ්‍ය කල්‍යාණ කොට පශ්චාත්ත කල්‍යාණ කොට සාථී කොට සමාසක්ෂ්‍ය කොට කේවල පරිපුණ්ණ කොට පරිශුද්ධ කොට ධර්මය දෙසන්නාහ. බුහුවිවය්‍යය ප්‍රකාශ කරන්නාහ.

තං ධම්මං සුඤ්ඤානි ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤාතරස්මිං වා කුලෙ පව්වාජාතො. සො තං ධම්මං සුඤ්ඤානි තථාගතෙ සද්ධං පටිලභති. සො තෙත සද්ධාපටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉති පටිසංඤ්චිකති: සම්බොධො සර්වාසො රජාපථො අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා, නසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධං සම්බලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. ඥානුතාහං කෙසමසසුං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වජ්ජාති අවජ්ජෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍යනති.

සො අපරෙත සමයෙන අප්පං වා භොගකඛ්ඤං පහාය මහන්නං වා භොගකඛ්ඤං පහාය අප්පං වා ඤ්ඤිතරිච්චං පහාය මහන්නං වා ඤ්ඤිතරිච්චං පහාය කෙසමසසුං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වජ්ජාති අවජ්ජෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති.

සො එවං පබ්බජිතො සමාතො භික්ඛුතං සික්ඛාසාර්ථසමාපන්නො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො නොති, නිතිතදණ්ඩො නිතිතසන්ධො ලජ්ජ දයාපන්නො සබ්බපාණනුතතිනානුකම්පී විහරති. අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො හොති, දින්නාදුතී දින්නපාටිකඛ්ඤි අපේතෙන සුචිගුතෙන අත්තනා විහරති. අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී හොති අර්ථචාරී විරතො මෙජ්ජිතා ගාමධම්මා. මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො හොති සච්චවාදී සච්චසන්ධො පේතො උච්චසිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. පිපුණං වාචං පහාය පිපුණවාචා පටිවිරතො නොති: ඉතො සුඤ්ඤාන අච්ඡුත අකඛාතා ඉමෙසං හෙදය, අච්ඡුත වා සුඤ්ඤාන අකඛාතා අමුසං හෙදය, ඉති භික්ඛාතං වා සඤ්ඤාතා සතිතාතං වා අනුප්පදතා සමග්ගාරුමො සමග්ගරතො සමග්ගනඤ්ඤි සමග්ගකාරණී වාචං භාසිතා හොති. ඵරස්ස වාචං පහාය ඵරස්සවාචා පටිවිරතො හොති: යා සා වාචා තෙලා කණ්ණසුබා පෙමනියා හදයඛගමා පොරී බහුජ්ජකන්තා බහුජ්ජකමතාපා, තථාරූපී වාචං භාසිතා හොති. සච්චප්පලාපං පහාය සච්චප්පලාපා පටිවිරතො නොති: කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විතයවාදී නිධානචනිං වාචා භාසිතා හොති කාලෙන සංපදෙසං පරියන්තචනිං අත්ථසංභිතං.

සො ඛිජ්ජාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති, එකඛනතිකො හොති රතතුපරතො විරතො විකාලනොජතා. තච්චනිතවාදිතවිසුකදස්සතා පටිවිරතො නොති. මාලාගඤ්චිලෙපතධාරණමණ්ඩණවිභුසනධාරිතා පටිවිරතො හොති! උච්චාසයතමහාසයතා පටිවිරතො හොති. ජාතරූපරජත-පටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අමකධඤ්ඤාපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අමකමංසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති ඉඤ්ඤිකුමාරිකාපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. දුසිදුසපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. අජේද්‍රස-පටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. භුක්කුටසුකරපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. හත්ථගවාස්සවළවාපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති. බෙත්තවත්ථුපටිග්ගහණා පටිවිරතො හොති, දුතෙය්‍යපතිතගමිතානුයොගා පටිවිරතො නොති. කඤ්ඤාතා පටිවිරතො නොති. තුලාකුටිකංසකුටිකානකුටා පටිවිරතො හොති. උකෙකාටතවඤ්චනනිකතිසාවියොගා පටිවිරතො හොති. ඡේදන-වධබඤ්චනවිපරුමොසඤ්ඤාපසභසාකාරා පටිවිරතො නොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගෙහෙවියෙක් වේවයි, ගෙහෙවි පුතෙක් වේවයි, අත්තතර කුලයෙක උපන්නෙක් වේවයි එ බවයි අසන්නේ ය. හේ එ දහම් අසා තථාගතයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධා ප්‍රතිලාභ කෙරෙයි. හේ එ ශ්‍රද්ධාප්‍රතිලාභයෙන් සමනිගත වූයේ මෙසේ ක්‍රමණින් සිතයි: “සරුවාසය සම්බාධයෙක. කෙලෙස් දුක්ඛලයට මගෙක. පාවිද්ද අත්තවසාගයෙක. ගිහිගෙහි වසන්නහු විසින් එකානන්ත-පරිපූර්ණ වූ එකානන්තපරිශුද්ධ වූ ලිප්‍ර සකස් සේ පිරිසිදු මේ බමිසර සරතට සුකර නො වෙයි. එකානන්තයෙන් මම කෙහෙරවූ එ බහා කතවත් හැද ගෙන් නික්ම පාවිද්දට වදම් නම් මැතැවැ”යි.

හේ පසුකල්හි අල්ප වූ හෝ භොගස්කකිය හැර මහත්වූ හෝ භෝග-සකකිය හැර අල්ප වූ හෝ ඥාතිපරිවර්තීය හැර මහත් වූ හෝ ඥාතිපරිවර්තීය හැර කෙස්මස් බහා කතවත් හැද ගෙන් නික්ම පාවිද්දට පෑමණෙයි.

හේ මෙසේ පාවිද්ද වූයේ ම භික්ෂූන්ගේ ශික්ෂාසාර්ථකයට පැමිණියේ පණ්ඩිතා හැර පණ්ඩිතාසෙන් වැළැකියේ වෙයි. බහා තැවූ දවු ඇත්තේ බහා තැවූ අවි ඇත්තේ ලජ්ජා ඇතියේ දයාපත් වූයේ සමීප්‍රාණභූතයන් කෙරෙහි හිතානු-කමපි ව වෙසෙයි. අසිතාදත් හැර අසිතාදතීන් වැළැකියේ දුන් දු ගන්නා සුළුයේ දුන් දු කැමැති වනුයේ වේයි. තො සොර වූ පිටිතුරා සිතින් වෙසෙයි. අමුම්සර හැර පියා බ්‍රහ්මවාරී වූයේ. දුරුව වෙසෙනුයේ ග්‍රාමබිම් වූ මෛත්‍රිකයෙන් වැළැක්කේ වෙයි. මූසාව හැර මූසාවායෙන් වැළැකියේ සත්‍යවාදී වූයේ සත්‍ය-සකිත ඇතියේ සචිරකථා ඇතියේ හැදෑහිය යුතු කථා ඇතියේ ලොකයා නුළු නො කරණුයේ වෙයි. පිසුනු බස් හැර පිසුනු බසින් වැළැකියේ, මොවුන්ගේ හෙදය පිණිස මේ තත්ති ඇසා එතත්ති තො කියනුයේ, ඔවුන්ගේ හෙදය පිණිස එතත්ති හෝ අසා මොවුන්ට තො කියනුයේ වෙයි. මෙසේ භික්ෂා වූවන් සමග කරණුයේ සමග වූවන්ට අනුබල දෙනුයේ හෝ සමගියෙහි ඇලුම් ඇතියේ සමග්‍රත වූයේ සමගියෙන් සතුටුවන සුල්ලේ සමග කරණ වදන් කියනුයේ ද වෙයි. පරොස්බස් හැර පියා පරොස් බසින් වැළැකියේ වෙයි. යම් එ බසෙක් නිදෙස් වේ තම් කණට සුව එළවා තම් පෙම් දහවා තම් හාදයග්‍රාහී වේ තම් පෞර වේ තම් බොහෝ දෙතාට සාත්ත වේ තම් බොහෝ දෙතාට මනාප වේ තම් එබඳු බස් කියනුයේ වෙයි. සමඵපුලාප හැර සමඵපුලාපයෙන් වැළැකියේ කල්හි බණනසුලුයේ සැබවක් ම බණන සුලුයේ අභීය ම බණන සුලුයේ බිම්බ බණනසුලු වූයේ විතය බණන සුලුයේ සිත්හි නිදහනට නිසි, නිසි කල්හි කරුණු සහිත කොට පිරිසිදුම් ඇති කොට අභීසංහිත කොට බස් තෙපලනුයේ වෙයි.

හේ බීජගාම භූතගාම විකෝපකයෙන් වැළැකියේ වෙයි. (ප්‍රාතරුස-හක්ක සංඛ්‍යාත) එක්බිකක් ඇතියේ, රාත්‍රිභෝජනයෙන් වැළැකියේ විකාල භෝජනයෙන් අපගත වෙයි. නැවුම්, ගැසුම්, වැසුම් විසුළු දස්තෙන් වැළැ-කියේ වෙයි. මල්ගඳ විලෙවුන් දුරුම් සැදුම් සැරැහුම් යන කරුණෙන් වැළැකියේ වෙයි. උසසුන් මහස්තෙන් වැළැකියේ වෙයි. ජාතරූපරජනයන් පිළිගැන්මෙන් වැළැකියේ වෙයි. අමුඛාත්ත පිළිගැන්මෙන් වැළැකියේ වෙයි. අමුඔස් පිළිගැන්මෙන් වැළැකියේ වෙයි. සත්‍රින් හා කුමාරිකාවන් පිළිගැන් මෙන් වැළැකියේ වෙයි. දුසිදසුන් පිළිගැන්මෙන් වැළැකියේ වෙයි. එළු තිරෙළුවන් පිළිගැන්මෙන් වැළැකියේ වෙයි. කුකුළන් හා හුරන් පිළිගැන් මෙන් වැළැකියේ වෙයි. ඇත්, ගව, අසුන් හා වෙලෙඹුන් පිළිගැනීමෙන් වැළැකියේ වෙයි කෙත්වන් පිළිගැන්මෙන් වැළැකියේ වෙයි. දුතකම් හා පණ්ඩුච්ච පණන් ගෙණ යාමෙහි යෙදුමෙන් වැළැකියේ වෙයි. ක්‍රය වික්‍රය දෙකින් වැළැකියේ වෙයි. තුලාකුට, කංසකුට, මානකුටයෙන් වැළැකියේ වෙයි. උනෙකාටත, වඤ්චන, නිකානි යන කුටිලයොගයෙන් වැළැකියේ වෙයි. ජේදනය, වධය, බකිතය, මං පැහැරීම ය, වොලොගැන්ම ය, සැහැසිකම් ය යන මෙයින් වැළැකියේ වෙයි.

සො සනතුටොයා හොති කායපරිහාරිකෙන විවරෙන කුච්ඡපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති. සමාදයෙව පක්කමති, සෙය්‍යථාපි තාම පක්ඛි සකුණො, යෙන යෙනෙව ඛෙති. සපත්තභාරෙව ඛෙති. එවමෙව භික්ඛු සනතුටොයා හොති කායපරිහාරිකෙන විවරෙන කුච්ඡපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සො ඉමිනා අරියෙන සීලකඛ්ඛේන සමන්තාගතො අර්ඛිතනං අනවජ්ජුඛං පටිසංවෙදෙති

සො වක්ඛුතා රූපං දිස්වා ත නිමිත්තභ්‍යාති හොති තානුබ්‍යඤ්ඤායාති, යත්ථාධිකරණමෙතං වක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අකාය්‍යවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති වක්ඛුන්ද්‍රියං වක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සග්ගං සුත්වා -පෙ- ඝාණෙන ගඤ්ඤං සාධිත්වා -පෙ- ජ්වහාය රසං සාධිත්වා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය ත නිමිත්තභ්‍යාති හොති තානුබ්‍යඤ්ඤායාති, යත්ථාධිකරණමෙතං මනිජ්ජියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අකාය්‍යවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනිජ්ජියං මනිජ්ජියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අර්ඛිතනං අබ්‍යා-සෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති.

සො අභික්කන්තෙත පටික්කන්තෙත සමපජාතකාරී හොති ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජාතකාරී හොති. සමමිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සමපජාතකාරී හොති සම්ඝාටිපත්තවිවරධාරණෙ සමපජාතකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජාතකාරී හොති. උට්ඨාරපස්සාවකමෙව සමපජාතකාරී හොති. ගතෙ ඩිතෙ නිසිතෙන සුතෙන ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හිභාවෙ සමපජාතකාරී හොති

සො ඉමිනා ව අරියෙන සීලකඛ්ඛේන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ව අරියෙන සතිසමපජඤ්ඤාන සමන්තාගතො විවිත්තං සෙත්තාතං ගජති අරඤ්ඤං රූකඛමුලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසාතං වතපත්තං අබ්‍යාකාතං පලාලපුඤ්ජං.

සො පච්ඡාභ්‍යාතං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො නිසිදති පලලඬං ආභුජ්ජා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. සො අභිජ්ඣාං ලොකෙ පභාය විගතාභිජේඛිත වෙතසා විහරති, අභිජ්ඣාය විතතං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පභාය අබ්‍යාපත්තවිතොතා විහරති, සබ්බපාණ්ණතතිතානු-කම්පි, බ්‍යාපාදපදෙසා විතතං පරිසොධෙති. චිතමිද්ධං පභාය විගතචිතමිද්ධො විහරති ආලොකසඤ්ඤා සතො සමපජාතො, චිතමිද්ධා විතතං පරිසොධෙති. උද්ධව්වකුක්කඛුචං පභාය අනුද්ධිතො විහරති අර්ඛිතනං සුච්ඡපසන්තවිතොතා උද්ධව්වකුක්කඛුචා විතතං පරිසොධෙති. විචිකිච්ඡං පභාය තිණ්ණවිචිකිච්ඡා. විහරති අකථංකාපි කුසලෙසු ධම්මෙසු, විචිකිච්ඡාය විතතං පරිසොධෙති. සො ඉමෙ පඤ්චනිවරණෙ පභාය වෙතසො උපකක්ඛිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලී-කරණෙ විච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ඤාතං -පෙ- දුතියං ඤාතං -පෙ- තතියං ඤාතං -පෙ- චතුත්තං ඤාතං උපසමපජ්ජ විහරති.

හේ කායපාරිභාරිකවිවරයෙන් සතුටු වෙයි. කුසස්පාරිභාරික පිණ්ඩපාත-
යෙන් සතුටු වෙයි. හෙ යම් මෑ දිගෙක්හි යේ තම්, යම් සෙයෙකින්
පක්ෂිකුණේ යම් මෑ දිගෙක යේ තම්, පත්‍රභාර ඇතිව ම යේ ද එතෙසින්
රුගෙණ ම යෙයි. මෙපරිදි මහණ කායපාරිභාරික විවරයෙන් කුසස් පාරිභාරික
පිණ්ඩපාතයෙන් සතුටු වෙයි. හේ යම් මෑ දිගෙක යේ තම් අටපිරිකර මතු
රුගෙණ ම යෙයි. හෙ මෙ ආයුෂී ශීලස්කකියෙන් සමකාගත වූයේ
අධ්‍යාත්මයෙහි නිරවද්‍ය සුඛ විදුනේ ය.

හෙ අසින් රූපයක් දක නිමිති නොගන්නාසුලුයේ අනුච්ඡෙදන්
නොගන්නා සුලුයේ වෙයි යම් හේතුයෙකින් වක්‍යුරිත්‍යය අසංවෘත කොට
වසන තෙල පුගුල්හු කරා ලාමක අකුශලබ්ධි වන අභිධ්‍යා දෛශීනසාරයෝ ලුහු
බදනාහු තම්, එ අවුරුණුවට පිළිපදනේය, වක්‍යුරිත්‍යය රක්තේ ය වක්‍යුරිත්‍යය-
යෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. ශ්‍රෝතයෙන් ශබ්දය අසා ස්‍රාණයෙන් ගතිය
අසා ජීව්වායෙන් රස විද ... කයින් ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍යයක් පැහැය .. මතසින්
ධර්මයතතයක් දක නිමිති නොගන්නා සුලුයේ අනුච්ඡෙදන් නොගන්නා
සුලුයේ වෙයි. යම් කරුණෙකින් මනිත්‍යය අසංවෘත කොට වසන තෙල
පුගුල්හු කරා අභිධ්‍යා දෛශීනසාර සංඛ්‍යාත ලාමක අකුශල බ්ධියෝ ලුහුබදනාහු
තම්, එ අවුරුණුවට පිළිපදනේ ය. මනිත්‍යය රක්තේ ය. මනිත්‍යයෙහි
සංවරයට පැමිණෙයි. හෙ මෙ ආයුෂී ඉත්‍යය සංවරයෙන් සමකාගත වූයේ
අධ්‍යාත්මයෙහි (කෙලෙසුන් විසින් අනාමික්තවූ) අව්‍යාපෙක සුඛය විදුනේ ය.

හේ ඉදිරිගමනෙහි හා ප්‍රත්‍යාගමනෙහි සමපජනකාරී වෙයි. ඉදිරි බැලුම්
හා දිගනුදික් බැලුමිහි සමපජනකාරී වෙයි. අත්පා හැකුළුම් හා දිගු කිරීමෙහි
සමපජනකාරී වෙයි. සහල පාසිවුරු දූරුමිහි සමපජනකාරී වෙයි. අසිත,
පිත, බාසිත හා සාසිතයෙහි සමපජනකාරී වෙයි. සුලුවටත් මහවටත්
කම්හි සමපජනකාරී වෙයි. ගමනෙහි, සිවුමෙහි හිඳුමෙහි තිදිගෙහි නිදි
වැරැමිහි, කථායෙහි තුණ්ණිභාවයෙහි සමපජනකාරී වෙයි.

හෙ මෙ ආයුෂී ශීලස්කකියෙන් සමකාගත වූයේ මෙ ආයුෂී ඉත්‍යය-
සංවරයෙන් සමකාගත වූයේ මෙ ආයුෂී සමාතිසම්ප්‍රජනායෙන් සමකාගත
වූයේ අරණ්‍යය, රුක්ඛුල්ය, පථිතය, කඳුරුය, ගිරිගුහාය, සොහොනග,
වනපෙතය, අබව්ඨය, පිදුරු කිඹිය යන විචිත්තයයනාසතයක් බෙරෙයි.

හෙ පසුබත්හි පිඬුවායෙන් පෙරලා ආයේ පලක් බැඳ උඩුකය සෘජු
කොට පිහිටුවා සිහි පරිමුඛ කොට එළවා හිඳුනේ ය. හෙ පඤ්චාපාදකස්-
කකුලොකයෙහි අභිධ්‍යාව දුරු කොට පහ වූ අභිධ්‍යා ඇති සිතින්
අභිධ්‍යායෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාද සංඛ්‍යාත ප්‍රඥාමය දුරු
කොට ව්‍යාපාදයෙන් තොර වූ සිතැත්තේ සම්ප්‍රාණ භූතයන්
කෙරෙහි භිතානුකම්පා ඇතියේ ව්‍යාපාද ප්‍රඥාමයෙන් සිත පිරිසිදු
කෙරෙයි. ඥානානම්ඥාය දුරු කොට පහ වූ ඥානාන මිඤ්ඤ ඇතියේ
(විගතනිවරණයෙන්) ආලෝකසංඥා ඇතියේ සමාති ඇතියේ සමාස්
ප්‍රඥා ඇතියේ ඥානානම්ඥායෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. මාඤ්ඤාය
හා කෝෂාකාතය දුරු කොට උඤ්ඤාතභාවය නැතියේ අධ්‍යාත්මයෙහි
මොහොවට සන්ත්‍රාන් සිතැතියේ වාස කරයි. උඤ්ඤාත භූතභාවයෙන්
සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. විචිත්තසා දුරු කොට තරණය කළ විචිතිව්‍යා
ඇතියේ කුශලබ්ධියෙහි කථාකම්පාව නැතියේ වාස කරයි විචිතිව්‍යා
යෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. හේ විතතයාගේ උපකෝලයු ප්‍රඥව දුරු කරණ
මෙ පඤ්ච නිවරණයන් දුරු කොට කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම ... ප්‍රථම
ධ්‍යානයට ... ද්විතීය ධ්‍යානයට ... තෘතීය ධ්‍යානයට ... චතුර්ථ ධ්‍යානයට
එළඹා වාස කරයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සො එවං සමාගිතෙ වින්ත පරිසුද්ධෙ පරියොදනෙ අතභගණේ විගතු-
පකක්ඛිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මනියෙ ධීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙන පුබ්බෙතිවා-
සානුස්සතිඤ්ඤාය -පෙ- අත්තාතං වුතුපපාතඤ්ඤාය -පෙ- ආසවාතං
බයඤ්ඤාය වින්තං අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති,
අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං
පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධකාමිති පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ
ආසවාති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං පජානාති,
අයං ආසවනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවනිරෝධගාමිති
පටිපදාති යථාභූතං පජානාති.

තස්ස එවං ජාතතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි වින්තං විමුච්චති,
භවාසවාපි වින්තං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි වින්තං විමුච්චති, විමුත්තස්මිං
විමුත්තමිති ඤ්ඤාං භොති. ඛිණා ජාති වුසිතං මුහවර්තං කතං කරණියං
තාපරං ඉස්සන්තායාති පජානාති.

එවං බො භික්ඛවෙ පුග්ගලො තෙව අත්තන්තපො භොති න අත්තපරිනාප-
නානුයොගමනුසුතො, න පරන්තපො භොති න පරපරිනාපනානුයොග-
මනුසුතො. සො අත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨෙව ධම්මෙ නිවජානො
තිබ්බුතො සීරීභූතො සුඛපටිසංවෙදී මුහවහුතෙත අත්තනා විහරති.

ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වත්තාරො පුග්ගලො සුන්තො සංවිජ්ජමානා
ලොකසමින්නි.

4. 4. 5. 9.

[තණ්හාජාලිනිසුත්තං]

49. භණ්ණං වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි ජාලිනී සරිතං විසටං විසන්තිකං,
යය අයං ලොකො උද්ධස්සො පරියොතද්ධො තන්තාකුලකජාතො ගුලා-
ගුණිකජාතො මුඤ්ජබ්බජ්භූතො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං සංසාරං
නාතිවත්තති. තං සුභොථ සාධුකං මනසි කරොථ. භාසිස්සාමි'නි. එවං
හන්තෙති බො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

කතමා ව සා භික්ඛවෙ තණ්හා ජාලිනී සරිතා විසටා විසන්තිකා, යය අයං
ලොකො උද්ධස්සො පරියොතද්ධො තන්තාකුලකජාතො ගුලාගුණිකජාතො
මුඤ්ජබ්බජ්භූතො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං සංසාරං නාතිවත්තති?.

අට්ඨාරස බො පනිමානි භික්ඛවෙ තණ්හාවිවරිතානි අජ්ඣතතිකස්ස
උපාදය, අට්ඨාරසතණ්හාවිවරිතානි බාහිරස්ස උපාදය.

හේ මෙ සෙසින් සමාධිගත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පඤ්චදාන වත් ම අභිගණ රහිත වත් ම උපකෝශයන් විගත වත් ම ලාද වත් ම කම්මනා වත් ම සපිත වත් ම නො සැලකෙබවට පත් වත් ම පුළුච්චාසානුසාරි-ඥාන සදහා ... සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුත්පත්තියාන ඥාන සදහා ... ආසුචයන්ගේ ක්‍ෂයඥාන සදහා සිත නතු කෙරෙයි. හේ මෙ දුකා සි යථාභූතය දන්නේ ය. මෙ දුඃඛසමුදයය සි යථාභූතය දන්නේ ය. මෙ දුඃඛනිරෝධ ය සි යථාභූතය දන්නේ ය. මෙ දුඃඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද්ද ය සි යථාභූතය දන්නේ ය. මෙ ආසුචය සි යථාභූතය දන්නේ ය. මෙ ආසුචසමුදය සි යථාභූතය දන්නේ ය. මෙ ආසුචනිරෝධ ය සි යථාභූතය දන්නේ ය. මෙ ආසුචනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද්ද ය සි යථාභූතය දන්නේ ය.

මෙ සෙසින් දන්තා ඔහුගේ විත්තය කාමාසුචයෙහුද මිදෙයි. භවාසුචයෙහුද විත්තය මිදෙයි. අවිදුසුචයෙහුද විත්තය මිදෙයි. විමුක්ත වත් ම විමුක්තය යන ඥාන වෙයි: “ජාතිය ක්‍ෂිණ විය. ඔහුවිසරය වසනලදී. සිවුලෙ කරණි කරණ ලදී. මෙබව සදහා අත්ති සක් තැනැ” යි දන්නේ ය.

මහණෙනි, මෙසෙසින් පුද්ගල නො ම ආත්මනතප වෙයි නො ම ආත්මපරිතාපතානුයෝගයෙහි යෙදුනේ වෙයි. නො ම පරනතප වෙයි. නො ම පරපරිතාපතානුයෝගයෙහි යෙදුනේ වෙයි. හෙ අත්තනතප නො වූයේ පරනතප නො වූයේ ඉහාතමයෙහි ම තෘණා තැනියේ පිරිනිවිසේ සිතිල් වූයේ ධ්‍යානමාගීථල නිව්‍යාණසුඛ විදිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ විත්තයෙන් වාස කරයි.

මහණෙනි, ලෝකයෙහි විදුමාන වන මෙ පුද්ගලයෝ සතර දෙනහ සි.

4. 4. 5. 9.

[තණ්හාජාලිනී සූත්‍රය]

49 මහණෙනි, යම් තෘණ්හායෙකින් මෙ ලෝවැසි, මනුෂ්‍යෙහි වළඳනා ලද්දේ, වටා වෙළුනේ, හු කැටියක් සෙසින් අවුල් වූයේ, පෙහෙරහුගෙහි වැනි වූයේ, මුද්‍රතණ බබුල්තණ වැනි වූයේ, සැපයෙන් පහව සිටි තපුරු ගනි ඇති විවසව පතිත වන සංසාරය ඉක්ම නො සිටුනේ මේ ද, දුල් බදු, විහිද සිටුනා, වික්‍ෂිප්ත, ඒ ඒ අරමුණෙහි ලගනා, තෘණ්හාව තොපට දෙසමි. එ අසව මොකවට මෙතෙහි කරව. කියන්නෙමි සි, වහන්ස, එසේ යැ යි ඒ මහණහු හගවත්සට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදල සේක:

මහණෙනි, යම් තෘණ්හායෙකින් මෙ ලෝවැසි, මනුෂ්‍යෙහි වළඳනා ලද්දේ වටා වෙළුනේ හු කැටියක් සෙසින් අවුල් වූයේ පෙහෙරහුගෙහි වැනි වූයේ මුද්‍රතණ බබුල්තණ වැනි වූයේ සැපයෙන් පහව සිටි තපුරු ගනි ඇති විවසව පතිත වන සංසාරය ඉක්ම නො සිටුනේ මේ ද, දුල් බදු, විහිද සිටුනා, වික්‍ෂිප්ත එ ඒ අරමුණෙහි ලගනා, එ තෘණ්හා නම් කවර?

මහණෙනි, ආධ්‍යාත්මික පස්කඳ ගෙණ තෘණ්හාවිවර්තයෝ මෙ අටළොස් දෙදෙනාහි. බාහිර පස්කඳ ගෙණ තෘණ්හාවිවර්තයෝ මෙ අටළොස් දෙනෙහි

කතමානි අට්ඨාරස තණ්හාවිවරිතානි අජ්ඣතතිකස්ස උපාදය? අසමිති භික්ඛවෙ සති ඉන්ද්‍රියමිති හොති, එවමසමිති හොති, අඤ්ඤාඵසමිති හොති, අසසමිති හොති, සතසමිති හොති, සනති හොති, ඉන්ද්‍රිය සනති හොති, එවං සනති හොති, අඤ්ඤාඵ සනති හොති, අපිහ සනති හොති, අපි ඉන්ද්‍රිය සනති හොති, අපි එවං සනති හොති, අපි අඤ්ඤාඵ සනති හොති, භවිස්සනති හොති, ඉන්ද්‍රිය භවිස්සනති හොති, එවං භවිස්සනති හොති, අඤ්ඤාඵ භවිස්සනති හොති. ඉමානි අට්ඨාරස තණ්හාවිවරිතානි අජ්ඣතතිකස්ස උපාදය.

කතමානි අට්ඨාරස තණ්හාවිවරිතානි බාහිරස්ස උපාදය? ඉමිනා අසමිති භික්ඛවෙ සති ඉමිනා ඉන්ද්‍රියමිති හොති, ඉමිනා එවසමිති හොති, ඉමිනා අඤ්ඤාඵසමිති හොති, ඉමිනා අසසමිති හොති, ඉමිනා සතසමිති හොති, ඉමිනා සනති හොති, ඉමිනා ඉන්ද්‍රිය සනති හොති, ඉමිනා එවං සනති හොති, ඉමිනා අඤ්ඤාඵ සනති හොති, ඉමිනා අපිහ සනති හොති, ඉමිනා අපි ඉන්ද්‍රිය සනති හොති, ඉමිනා අපි එවං සනති හොති, ඉමිනා අපි අඤ්ඤාඵ සනති හොති, ඉමිනා භවිස්සනති හොති, ඉමිනා ඉන්ද්‍රිය භවිස්සනති හොති, ඉමිනා එවං භවිස්සනති හොති, ඉමිනා අඤ්ඤාඵ භවිස්සනති හොති. ඉමානි අට්ඨාරස තණ්හාවිවරිතානි බාහිරස්ස උපාදය.

ඉති අට්ඨාරස තණ්හාවිවරිතානි අජ්ඣතතිකස්ස උපාදය. අට්ඨාරස තණ්හාවිවරිතානි බාහිරස්ස උපාදය. ඉමානි ථූවචනති භික්ඛවෙ ඡතතිංස තණ්හාවිවරිතානි. ඉති එවරුපාති අතිතානි ඡතතිංස තණ්හාවිවරිතානි, අතාගතානි ඡතතිංස තණ්හාවිවරිතානි, පච්චුප්පනානි ඡතතිංස තණ්හාවිවරිතානි, අට්ඨ ව තණ්හාවිවරිතානි සතං නොති

අයං බො සා භික්ඛවෙ තණ්හාජාලිනී සරිතා විසවා විසතතිකා, යාය අයං ලොකො උග්ගස්සො පරියොතඥො තනතාකුලකජාතො ගුලාගුණාබ්බිකජාතො මුඤ්ඤබ්බිකජාතො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං සංසාරං නාතිචතතතිකි,

ආධ්‍යාත්මික පස්කඳ ගෙණ තෘෂණාවිවර්තයෝ අටළොස් දෙනා කවරහ යත්: මහණෙනි, (ආධ්‍යාත්මික පස්කඳ ගෙණ තෘෂණාවිවර්තයන් දූෂිතයෙක් සමූහශ්‍රාතය වේ නුයි) ‘මම’ යැයි (වෙන් කොට) ගැණුම ඇති කල්හි (ක්ෂත්‍රියාදීන් කෙරෙහි) “මෙබඳු ප්‍රකාර ඇත්තෙමි”යි වෙයි. (ක්ෂත්‍රියාදීන් කෙරෙහි සම විසින් ගෙණ) ‘මෙසේ වෙමි’යි වෙයි. (ක්ෂත්‍රියාදීන් කෙරෙහි අසම විසින් ගෙණ) ‘අන් ප්‍රකාර ඇතියෙමි’යි වෙයි ‘නිත්‍යයෙමි’යි වෙයි. ‘අනිත්‍යයෙමි’යි වෙයි. (සංයයපරිවිතකීවයයෙන්) ‘වෙමි දෝ හෝ’ වෙයි. ‘මෙබඳු ප්‍රකාරයෙන් වෙමි දෝ හෝ’යි ‘මෙසේ වෙමි දෝ හෝ’යි වෙයි. ‘අන් සැටියෙකින් වෙමි දෝ හෝ’යි වෙයි. ‘මම වියහෙමි දෝ හෝ’යි ‘මම මෙබඳු ප්‍රකාර ඇති විය හෙමි දෝ හෝ’යි වෙයි. ‘මම මෙසේ වියහෙමි දෝ හෝ’යි වෙයි. ‘මම අන් සැටියකින් වියහෙමි දෝ හෝ’යි වෙයි. (අතාගතවයයෙන්) වෙමි’යි වෙයි. ‘මෙබඳු ප්‍රකාර ඇතියෙමි වෙමි’ යි වෙයි. ‘මෙසේ වෙමි’යි වෙයි. ‘අන් සැටියකින් වෙමි’යි වෙයි. ආධ්‍යාත්මික පස්කඳ ගෙණ මේ තෘෂණා විවර්තයෝ අටළොස් දෙනහ.

බාහිර පස්කඳ ගෙණ තෘෂණාවිවර්තයෝ අටළොස් දෙන කවරහ යත්? මහණෙනි, මේ රූපාදීන් ‘මම’ යැයි වෙන් කොට ගැණුම ඇති කල්හි මේ රූපාදීන් ‘මෙබඳු, ප්‍රකාර ඇතියෙමි’යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘මෙසේ වෙමි’යි වෙයි මේ රූපාදීන් ‘අන් සැටියකින් වෙමි’යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘නිත්‍යයෙමි’යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘අනිත්‍යයෙමි’යි වෙයි. (සංයයවිතකීවයයෙන්) මේ රූපාදීන් ‘වෙමි දෝ හෝ යි’ වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘මෙබඳු ප්‍රකාරයෙන් වෙමි දෝ හෝ යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘මෙසේ වෙමි දෝ හෝ’යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘අන් සැටියකින් වෙමි දෝ හෝ’යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘මම වියහෙමි දෝ හෝ’යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘මම මෙබඳු ප්‍රකාර ඇති විය-හෙමි දෝ හෝ’යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘මම මෙසේ වියහෙමි දෝ හෝ’ යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘මම අන් සැටියකින් වියහෙමි දෝ හෝ’යි වෙයි. (අතාගත වයයෙන්) මේ රූපාදීන් ‘වෙමි’ යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘මෙ බඳු ප්‍රකාර ඇතියෙමි වෙමි’යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘මෙසේ වෙමි’යි වෙයි. මේ රූපාදීන් ‘අන් සැටියකින් වෙමි’යි වෙයි. බාහිර පස්කඳ ගෙණ මේ තෘෂණා විවර්තයෝ අටළොස් දෙනහ.

මෙසෙයින් ආධ්‍යාත්මික පස්කඳ ගෙණ තෘෂණාවිවර්තයෝ අටළොස් දෙනෙක. බාහිර පස්කඳ ගෙණ තෘෂණාවිවර්තයෝ අටළොස් දෙනෙකැයි මහණෙනි, මොහු සතිය තෘෂණාවිවර්තයහ යි කියනු ලැබේ. මෙසේ මෙබඳු අනිත තෘෂණාවිවර්තයෝ සතියෙක. අතාගත තෘෂණාවිවර්තයෝ සතියෙක. ප්‍රත්‍යුත්තරාන තෘෂණාවිවර්තයෝ සතියෙකැයි (මෙ හැම ගොස්) තෘෂණාවිවර්ත අටතුරාසියෙක් වෙයි.

මහණෙනි, යම් තෘෂණයෙකින් මෙ ලෝවැසි, මතුයෙහි වළඳනාලද්‍රයේ වටා වෙළඳනේ හු සැටියක් සෙයින් අවුල් වූයේ පෙහෙර හු ගෙඩි වැනි වූයේ මුද්‍රිතය බබුල්තණ වැනි වූයේ සැපයෙන් පහව සිටි තපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වත සංසාරය ඉක්ම නො සිටුවනේ වේ ද, දැල්බු, විසිද සිටුවනා, විෂ්ඨාන ඒ ඒ අරමුණෙහි ලගහා මෝ ඒ තෘෂණා ය.

4 4. 5. 10

[පෙම-දෙසසුනනං]

50. වතනාරිමානි භික්ඛවෙ ජායන්ති, කතමානි වතනාරි? පෙමා පෙමං ජායති, පෙමා දෙසො ජායති, දෙසා පෙමං ජායති, දෙසා දෙසො ජායති

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පෙමා පෙමං ජායති? ඉධ භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුග්ගලස්ස ඉට්ඨො හොති කතොතා මනාපො, තං පරෙ ඉට්ඨෙන කතොතන මනාපෙන සමුද්වරන්ති, තස්ස එවං හොති: යො ඛො මනායං පුග්ගලො ඉට්ඨො කතොතා මනාපො, තං පරෙ ඉට්ඨෙන කතොතන මනාපෙන සමුද්වරන්ති, සො තෙසු පෙමං ජනෙති එවං ඛො භික්ඛවෙ පෙමා පෙමං ජායති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පෙමා දෙසො ජායති? ඉධ භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුග්ගලස්ස ඉට්ඨො හොති කතොතා මනාපො, තං පරෙ අතිට්ඨෙන අකතොතන අමනාපෙන සමුද්වරන්ති, තස්ස එවං හොති: යො ඛො මනායං පුග්ගලො ඉට්ඨො කතොතා මනාපො, තං පරෙ අතිට්ඨෙන අකතොතන අමනාපෙන සමුද්වරන්ති, සො තෙසු දෙසං ජනෙති, එවං ඛො භික්ඛවෙ පෙමා දෙසො ජායති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ දෙසා පෙමං ජායති? ඉධ භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුග්ගලස්ස අතිට්ඨො හොති අකතොතා අමනාපො, තං පරෙ අතිට්ඨෙන අකතොතන අමනාපෙන සමුද්වරන්ති, තස්ස එවං හොති: යො ඛො මනායං පුග්ගලො අතිට්ඨො අකතොතා අමනාපො, තං පරෙ අතිට්ඨෙන අකතොතන අමනාපෙන සමුද්වරන්ති, සො තෙසු පෙමං ජනෙති, එවං ඛො භික්ඛවෙ දෙසා පෙමං ජායති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ දෙසා දෙසො ජායති? ඉධ භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුග්ගලස්ස අතිට්ඨො හොති අකතොතා අමනාපො, තං පරෙ ඉට්ඨෙන කතොතන මනාපෙන සමුද්වරන්ති, තස්ස එවං හොති: යො ඛො මනායං පුග්ගලො අතිට්ඨො අකතොතා අමනාපො, තං පරෙ ඉට්ඨෙන කතොතන මනාපෙන සමුද්වරන්ති, සො තෙසු දෙසං ජනෙති, එවං ඛො භික්ඛවෙ දෙසා දෙසො ජායති, ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ වතනාරි ජායන්ති.

යස්මිං භික්ඛවෙ සමයෙ භික්ඛු විවිච්චව කාමෙති -පෙ- පදමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති, යං පියස්ස පෙමා පෙමං ජායති, තම්පියස්ස තස්මිං සමයෙ න හොති, යොපියස්ස පෙමා දෙසො ජායති, සොපියස්ස තස්මිං සමයෙ න හොති, යම්පියස්ස දෙසා පෙමං ජායති, තම්පියස්ස තස්මිං සමයෙ න හොති, යොපියස්ස දෙසා දෙසො ජායති, සොපියස්ස තස්මිං සමයෙ න හොති.

4. 4. 5. 10

[සේම - දේශ සූත්‍රය]

50. මහණෙනි, මොහු සතර දෙනෙක් උපදනාහු ය. කවර සතර දෙනෙකු යත්: ප්‍රේමභේදයෙන් ප්‍රේමය උපදනේ ය. ප්‍රේමභේදයෙන් ද්වේශය උපදනේ ය. ද්වේශයෙන් ප්‍රේමය උපදනේ ය. ද්වේශයෙන් ද්වේශය උපදනේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ ප්‍රේමභේදයෙන් ප්‍රේමය උපදනේ ය යත්: මහණෙනි, මෙලොව පුද්ගලයෙක් පුද්ගලයෙක්ව ඉථි වූයේ කාන්ත වූයේ මනාප වූයේ වෙයි. පරහු උහු ඉථි කාන්ත මනාප වචනයෙන් බෙණෙත්. ඔහුට මෙ බඳු සිතෙක් වෙයි: යම් මේ පුද්ගලයෙක් මට ඉථි කාන්ත මනාප වේ ද, පරහු ඔහු ඉථි කාන්ත මනාප බසින් බෙණෙත් යයි හේ ඔවුන් කෙරෙහි පෙම් උපදවයි. මහණෙනි, මේ සෙයින් ප්‍රේමභේදයෙන් ප්‍රේමය උපදනේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ ප්‍රේමභේදයෙන් ද්වේශය උපදනේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව පුද්ගලයෙක් පුද්ගලයෙක්ව ඉථි ද කාන්ත ද මනාප ද වෙයි. පරහු උහු අනිථි අකාන්ත අමනාප වශයෙන් බෙණෙත්. ඔහුට මෙවන් සිතෙක් වෙයි: යම් මේ පුද්ගලයෙක් මට ඉථි කාන්ත මනාප වේ ද, පරහු ඔහු අනිථි අකාන්ත අමනාප බසින් බෙණෙති යි හේ ඔවුන් කෙරෙහි ද්වේශය උපදවයි. මහණෙනි, මේ සෙයින් ප්‍රේමභේදයෙන් ද්වේශය උපදනේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ ද්වේශයෙන් ප්‍රේමය උපදනේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව පුද්ගලයෙක් පුද්ගලයෙක්ව අනිථි ද අකාන්ත ද අමනාප ද වෙයි. පරහු උහු අනිථි අකාන්ත අමනාප බසින් බෙණෙත්. ඔහුට මෙවන් සිතෙක් වෙයි: යම් මේ පුද්ගලයෙක් මට අනිථි අකාන්ත අමනාප වේ ද, පරහු උහු අනිථි අකාන්ත අමනාප බසින් බෙණෙති යි හේ ඔවුන් කෙරෙහි පෙම් උපදවයි. මහණෙනි, මේ සෙයින් ද්වේශයෙන් ප්‍රේමය උපදනේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ ද්වේශයෙන් ද්වේශය උපදනේ ය යත්: මහණෙනි, මේ ලොව පුද්ගලයෙක් පුද්ගලයෙක්ව අනිථි ද අකාන්ත ද අමනාප ද වෙයි. පරහු උහු ඉථි කාන්ත මනාප බසින් බෙණෙත්. ඔහුට මෙවන් සිතෙක් වෙයි: යම් මේ පුද්ගලයෙක් මට අනිථි අකාන්ත අමනාප වේ ද, පරහු ඔහු ඉථි කාන්ත මනාප බසින් බෙණෙති යි හේ ඔවුන් කෙරෙහි ද්වේශය උපදවයි. මහණෙනි, මේ සෙයින් ද්වේශයෙන් ද්වේශය උපදනේ ය. මහණෙනි, මේ සතර දෙනහු උපදිති.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ කාමයෙන් වෙන්ව ම ... ප්‍රථමධ්‍යානය උපයා වෙසේ ද, ඔහුට ප්‍රේමභේදයෙන් යම් ප්‍රේමයෙක් උපදනේ ද, එකල ඔහුට එ ද නො වේ. ඔහුට මේ ප්‍රේමභේදයෙන් යම් ද්වේශයෙක් උපදනේ ද එකල ඔහුට එ ද නො වෙයි. ඔහුට ද්වේශයෙන් යම් ප්‍රේමයෙක් උපදනේ ද එකල ඔහුට එ ද නො වෙයි. ඔහුට ද්වේශයෙන් යම් ද්වේශයෙක් උපදනේ ද එකල ඔහුට එ ද නො වේ.

යසම් භික්ඛවෙ සමයෙ භික්ඛු විතකකම්මාරුතං වූපසමා -පෙ-
දුතියං කුතං -පෙ- තතියං කුතං -පෙ- වතුතං කුතං උපසමපඡ්ඡ විහරති,
යම්පියං පෙමා පෙමං ජායති. තම්පියං තසම් සමයෙ ත ගොති. යොපියං
පෙමා දෙසො ජායති, සොපියං තසම් සමයෙ ත ගොති. යම්පියං දෙසා
පෙමං ජායති, තම්පියං තසම් සමයෙ ත ගොති. යොපියං දෙසා දෙසො
ජායති, සොපියං තසම් සමයෙ ත ගොති.

යසම් භික්ඛවෙ සමයෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා අතාසවං වෙතොවිමුත්තිං
පඤ්ඤා විමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසමපඡ්ඡ විහරති,
යම්පියං පෙමා පෙමං ජායති, තම්පියං පභිණං ගොති උච්ඡන්තමුලං
තාලාවඤ්ඤානං අනභාවකතං ආයතීං අනුපාදධම්මං. යොපියං පෙමා දෙසො
ජායති සොපියං පභිණං ගොති, උච්ඡන්තමුලො තාලාවඤ්ඤානො
අනභාවකතො ආයතීං අනුපාදධම්මො. යම්පියං දෙසා පෙමං ජායති, තම්පියං
පභිණං ගොති, උච්ඡන්තමුලං තාලාවඤ්ඤානං අනභාවකතං ආය
අනුපාදධම්මං. යොපියං දෙසා දෙසො ජායති, සොපියං පභිණං ගොති
උච්ඡන්තමුලො තාලාවඤ්ඤානො අනභාවකතො ආයතීං අනුපාදධම්මො.

අයං වුවවති භික්ඛවෙ භික්ඛු තෙවුසෙය්‍යෙනෙති තප්පට්ඨෙය්‍යෙනෙති ත
ධූපායති ත පඡ්ඡලති ත අපඡ්ඤායති.

කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු උසෙය්‍යෙනෙති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපං අත්තතො
සමනුපසායති, රූපවන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා රූපං, රූපසම්මි වා
අත්තානං. වෙදනං අත්තතො සමනුපසායති, වෙදනාවන්තා වා අත්තානං
අත්තති වා වෙදනං, වෙදනාය වා අත්තානං. සඤ්ඤා අත්තතො සමනුපසායති,
සඤ්ඤාවන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා සඤ්ඤා, සඤ්ඤාය වා අත්තානං.
සංඛාරෙ අත්තතො සමනුපසායති, සංඛාරවන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා
සංඛාරෙ, සංඛාරෙසු වා අත්තානං. විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපසායති,
විඤ්ඤාණවන්තං වා අත්තානං, අත්තති වා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණසම්මි වා
අත්තානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු උසෙය්‍යෙනෙති.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ විතකීවිචාරයන්ගේ ව්‍යුපයමයෙන් ... ද්විතීයධර්මය ... තෘතීයධර්මය ... චතුර්ථධර්මය උපයා වෙසේ ද, ඔහුට ප්‍රේමභේදයෙන් යම් ප්‍රේමයෙක් උපදනේ ද, එකල ඔහුට එ ද නො වෙයි. ඔහුට ප්‍රේමභේදයෙන් යම් ද්වේෂයෙක් උපදනේ ද, එකල ඔහුට එ ද නො වෙයි. ඔහුට ද්වේෂභේදයෙන් යම් ප්‍රේමයෙක් උපදනේ ද, එකල ඔහුට එ ද නො වෙයි. ඔහුට ද්වේෂභේදයෙන් යම් ද්වේෂයෙක් උපදනේ ද එකල ඔහුට එ ද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ ආසුරව්‍යයෙන් අතාසුර වූ වෙනො-විමුක්ති හා ප්‍රඥවිමුක්ති දිට්‍ඨිමයෙහි ම තමා විසින් වෙසෙසින් දැන පසක් කොට උපයා ගෙන වෙසේ ද, ඔහුට ප්‍රේමභේදයෙන් යම් ප්‍රේමයෙක් උපදනේ ද, ඔහුට එ ද ප්‍රතිභ වෙයි. උසුන් මුල් වෙයි. මුදුන් සුන් තලක් සෙසින් අවසතුක වෙයි. කළ අනභාව ඇතියේ වෙයි. මතුයෙහි නො උපදනා සාහැවි ඇතියේ වෙයි. ඔහුට ප්‍රේමභේදයෙන් යම් ද්වේෂයෙක් උපදනේ ද, ඔහුට එ ද ප්‍රතිභ වෙයි. උසුන් මුල් වෙයි. මුදුන් සුන් තලක් සෙසින් අවසතුක වෙයි. කළ අනභාව ඇතියේ වෙයි. මතුයෙහි නො උපදනා සාහැවි ඇතියේ වෙයි. ඔහුට ද්වේෂභේදයෙන් යම් ප්‍රේමයෙක් උපදනේ ද ඔහුට එ ද ප්‍රතිභ වෙයි. උසුන් මුල් වෙයි. මුදුන් සුන් තලක් සෙසින් අවසතුක වෙයි. කළ අනභාව ඇතියේ වෙයි. මතුයෙහි නො උපදනා සාහැවි ඇතියේ වෙයි. ඔහුට ද්වේෂභේදයෙන් යම් ද්වේෂයෙක් උපදනේ ද, එ ද ඔහුට ප්‍රතිභ වෙයි. උසුන් මුල් වෙයි. මුදුන් සුන් තලක් සෙසින් අවසතුක වෙයි. කළ අනභාව ඇතියේ වෙයි. මතුයෙහි නො උපදනා සාහැවි ඇතියේ වෙයි.

මහණෙනි, මෙ මහණ (දූෂිත විසින්) නොම හුවන්නේ යයි, (ප්‍රතිවිරුද්ධව කලහ විග්‍රහ විසින්) නො හුවන්නේ යයි, (නාෂණා විවරිත විසින්) නො දුවන්නේ යයි, (බාහිර පස්කඳ ගෙන තෘෂණා විවරිත විසින්) නො දිලෙන්නේ යයි, (අසම්මාන විසින්) වෙන් කොට නො හඟනේ යයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කෙසෙසින් (දූෂිත විසින්) හුවන්නේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ රූපය ආත්ම විසින් දක්නේ ය. ආත්මය රූපවත් කොට හෝ රූපය ආත්මයෙහි ලා හෝ ආත්මය රූපයෙහි ලා හෝ දක්නේ ය. වේදනාව ආත්ම විසින් දක්නේ ය. ආත්මය වේදනාවත් කොට හෝ වේදනාව ආත්මයෙහි ලා හෝ ආත්මය වේදනායෙහි ලා හෝ දක්නේ ය. සංඥාව ආත්ම විසින් දක්නේ ය. ආත්මය සංඥාවත් කොට හෝ සංඥාව ආත්මයෙහි ලා හෝ ආත්මය සංඥයෙහි ලා හෝ දක්නේ ය. සංසාරයන් ආත්ම විසින් දක්නේ ය. ආත්මය සංස්කාරවත් කොට හෝ සංස්කාරයන් ආත්මයෙහි ලා හෝ ආත්මය සංස්කාරයෙහි ලා හෝ දක්නේ ය. විඤ්ඤා ආත්ම විසින් දක්නේ ය. ආත්මය විඤ්ඤාවත් කොට හෝ විඤ්ඤා ආත්මයෙහි ලා හෝ ආත්මය විඤ්ඤායෙහි ලා හෝ දක්නේ ය. මහණෙනි, මෙ සෙසින් මහණ දූෂිත විසින් හුවන්නේ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කප්පු භික්ෂුවෙ භික්ෂු න උසෙසෙනෙති? ඉධ භික්ෂුවෙ භික්ෂු න රූපං අත්තනො සමනුපස්සති, න රූපවන්තං වා අත්තනං, න අත්තති වා රූපං, න රූපසම්මං වා අත්තනං. න වෙදනං අත්තනො සමනුපස්සති, න වෙදනාචන්තං වා අත්තනං, න අත්තති වා වෙදනං, න වෙදනය වා අත්තනං. න සඤ්ඤං අත්තනො සමනුපස්සති, න සඤ්ඤාවන්තං වා අත්තනං, න අත්තති වා සඤ්ඤං, න සඤ්ඤය වා අත්තනං. න සංඛාරෙ අත්තනො සමනුපස්සති, න සංඛාරවන්තං වා අත්තනං, න අත්තති වා සංඛාරෙ, න සංඛාරෙසු වා අත්තනං. න විඤ්ඤාණං අත්තනො සමනුපස්සති, න විඤ්ඤාණවන්තං වා අත්තනං, න අත්තති වා විඤ්ඤාණං, න විඤ්ඤාණසම්මං වා අත්තනං. එවං බො භික්ෂුවෙ භික්ෂු න උසෙසෙනෙති.

කප්පු භික්ෂුවෙ භික්ෂු පටිසෙසෙනෙති? ඉධ භික්ෂුවෙ භික්ෂු අකෙකාසනං පච්චකෙකාසති, රොසනං පටිරොසති, භණ්ඩනං පටිභණ්ඩති. එවං බො භික්ෂුවෙ භික්ෂු පටිසෙසෙනෙති.

කප්පු භික්ෂුවෙ භික්ෂු න පටිසෙසෙනෙති? ඉධ භික්ෂුවෙ භික්ෂු අකෙකාසනං න පච්චකෙකාසති, රොසනං න පටිරොසති, භණ්ඩනං න පටිභණ්ඩති. එවං බො භික්ෂුවෙ භික්ෂු න පටිසෙසෙනෙති.

කප්පු භික්ෂුවෙ භික්ෂු ධූපායති? අසමීති භික්ෂුවෙ සති ඉන්ද්‍රියානි හොති, එවංසමීති නොති, අඤ්ඤාථසමීති හොති, අසමීති නොති, සතසමීති හොති, සන්ති නොති, ඉන්ද්‍රියානි සන්ති නොති, එවං සන්ති නොති, අඤ්ඤාථසන්ති හොති, අපිභ සන්ති නොති, අපි ඉන්ද්‍රියානි සන්ති නොති, අපි එවං සන්ති නොති, අපි අඤ්ඤාථසන්ති නොති, භවිස්සන්ති නොති, ඉන්ද්‍රියානි භවිස්සන්ති නොති, එවං භවිස්සන්ති නොති, අඤ්ඤාථ භවිස්සන්ති නොති. එවං බො භික්ෂුවෙ භික්ෂු ධූපායති.

කප්පු භික්ෂුවෙ භික්ෂු න ධූපායති? අසමීති භික්ෂුවෙ අසති ඉන්ද්‍රියානි න හොති, අඤ්ඤාථසමීති න හොති, අසමීති න හොති, සතසමීති න හොති, සන්ති න හොති, ඉන්ද්‍රියානි සන්ති න හොති, එවං සන්ති න හොති, අඤ්ඤාථසන්ති න හොති, අපිභ සන්ති න හොති, අපි ඉන්ද්‍රියානි සන්ති න හොති, අපි එවං සන්ති න හොති, අපි අඤ්ඤාථසන්ති න හොති, භවිස්සන්ති න හොති, ඉන්ද්‍රියානි භවිස්සන්ති න හොති, එවං භවිස්සන්ති න හොති, අඤ්ඤාථ භවිස්සන්ති න හොති. එවං බො භික්ෂුවෙ භික්ෂු න ධූපායති.

මහණෙනි, කෙසෙයින් මහණ තො හුවන්නේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ රූපය ආත්ම විසින් තො දක්නේ ය ආත්මය රූපවත් කොට හෝ තො දක්නේ ය. රූපය ආත්මයෙහි ලා හෝ තො දක්නේ ය. ආත්මය රූපයෙහි ලා හෝ තො දක්නේ ය. වෙදනා ආත්ම විසින් තො දක්නේ ය. ආත්මය වෙදනාවත් කොට හෝ තො දක්නේ ය. වෙදනාව ආත්මයෙහි ලා හෝ තො දක්නේ ය. ආත්මය වෙදනායෙහි ලා හෝ තො දක්නේ ය. සංඥාව ආත්ම විසින් තො දක්නේ ය. ආත්මය සංඥාවත් කොට හෝ තො දක්නේ ය. සංඥාව ආත්මයෙහි ලා හෝ තො දක්නේ ය. ආත්මය සංඥායෙහි ලා හෝ තො දක්නේ ය. සංස්කාරයන් ආත්ම විසින් තො දක්නේ ය. ආත්මය සංස්කාරවත් කොට තො දක්නේ ය. සංස්කාරයන් ආත්මයෙහි ලා හෝ තො දක්නේ ය. ආත්මය සංස්කාරයෙහි ලා හෝ තො දක්නේ ය. විඤ්ඤා ආත්ම විසින් තො දක්නේ ය. ආත්මය විඤ්ඤාවත් කොට හෝ තො දක්නේ ය. විඤ්ඤා ආත්මයෙහි ලා හෝ තො දක්නේ ය. ආත්මය විඤ්ඤායෙහි ලා හෝ තො දක්නේ ය. මහණෙනි, මෙ සෙයින් මහණ තො හුවන්නේ ය.

මහණෙනි, කෙසෙයින් මහණ ප්‍රතිවිරුද්ධ විසින් හුවන්නේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ අකෙස්ලී කරණනුට පෙරලා අකෙස්ලී කෙරෙයි. රෙස්තනුට පෙරලා රොස්තේ වෙයි. ඛබර කරන්නනුට පෙරලා ඛබර කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙ සෙයින් මහණ විරුද්ධ විසින් හුවන්නේ ය.

මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ විරුද්ධ විසින් තො හුවන්නේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ අකෙස්ලී කරණනුට පෙරලා අකෙස්ලී තො කරණේ වේ ද, රෙස්තනුට පෙරලා තො රෙස්තේ වේ ද, කලහ කරන්නනුට පෙරලා කලහ තො කරන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මෙ සෙයින් මහණ විරුද්ධ විසින් තො හුවන්නේ ය.

මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ දුමන්නේ ය යත්: මහණෙනි, 'මම' ය යන්න ඇති වත් ම 'මෙ ප්‍රකාරයෙන් වෙමි'යි වෙයි. 'මෙබඳු වෙමි'යි වෙයි. 'අන් පරිදි වෙමි'යි වෙයි. 'නිත්‍යයෙමි'යි වෙයි. 'අනිත්‍යයෙමි'යි වෙයි. 'වෙමි දෝ හෝ' යි වෙයි. 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙමි දෝ හෝ' යි වෙයි. 'මෙබඳු වෙමි දෝ හෝ' යි වෙයි. 'අන් පරිදි වෙමි දෝ හෝ' යි වෙයි. 'මම වෙමිව' යි වෙයි. 'මම මෙ ප්‍රකාරයෙන් වෙමිව'යි වෙයි. 'මම මෙබඳු වෙමිව'යි වෙයි. 'අන් පරිදි වෙමිව' යි වෙයි. 'මතු වෙමිව' යි වෙයි. 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙමිව' යි වෙයි. 'මෙබඳු වෙමිව' යි වෙයි. 'අන් පරිදි වෙමිව' යි වෙයි. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ දුමන්නේ ය.

මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ තො දුමන්නේ ය යත්: මහණෙනි, 'මම' ය යන්න නැතිවත් ම 'මෙ ප්‍රකාරයෙන් වෙමි'යි තො වෙයි. 'මෙබඳු වෙමි'යි තො වෙයි. 'අන් පරිදි වෙමි'යි තො වෙයි. 'නිත්‍යයෙමි'යි තො වෙයි. 'අනිත්‍යයෙමි'යි තො වෙයි. 'වෙමි දෝ හෝ'යි තො වෙයි. 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙමි දෝ හෝ'යි තො වෙයි. 'මෙබඳු වෙමි දෝ හෝ'යි තො වෙයි. 'අන් පරිදි වෙමි දෝ හෝ'යි තො වෙයි. 'මම වෙමිව'යි තො වෙයි. 'මම මෙ ප්‍රකාරයෙන් වෙමිව'යි තො වෙයි. 'මම මෙබඳු වෙමිව'යි තො වෙයි. 'අන් පරිදි වෙමිව'යි තො වෙයි. 'මතු වෙමිව'යි තො වෙයි. 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙමිව'යි තො වෙයි. 'මෙබඳු වෙමිව'යි තො වෙයි. 'අන් පරිදි වෙමිව'යි තො වෙයි. මහණෙනි, මෙසෙයින් මහණ තො දුමන්නේ ය.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤති? ඉමිනා අසමිති භික්ඛවෙ සති ඉමිනා ඉද්ධසමිති හොති, ඉමිනා ඵලමසමිති හොති ඉමිනා අඤ්ඤාද්ධසමිති හොති, ඉමිනා අඤ්ඤමිති හොති, ඉමිනා සතසමිති හොති, ඉමිනා සන්ති හොති, ඉමිනා ඉද්ධං සන්ති හොති, ඉමිනා ඵලං සන්ති හොති, ඉමිනා අඤ්ඤාද්ධං සන්ති හොති, ඉමිනා අපිහ සන්ති හොති, ඉමිනා අපි ඉද්ධං සන්ති හොති, ඉමිනා අපි ඵලං සන්ති හොති, ඉමිනා අපි අඤ්ඤාද්ධං සන්ති හොති, ඉමිනා භවිස්සන්ති හොති, ඉමිනා ඉද්ධං භවිස්සන්ති හොති, ඉමිනා ඵලං භවිස්සන්ති හොති, ඉමිනා අඤ්ඤාද්ධං භවිස්සන්ති හොති. ඵලං ඛො. භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්ඤති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු න පඤ්ඤති? ඉමිනා අසමිති භික්ඛවෙ අසති ඉමිනා ඉද්ධසමිති න හොති, ඉමිනා ඵලමසමිති න හොති, ඉමිනා අඤ්ඤාද්ධසමිති න හොති, ඉමිනා අඤ්ඤමිති න හොති, ඉමිනා සතසමිති න හොති, ඉමිනා සන්ති න හොති, ඉමිනා ඉද්ධං සන්ති න හොති, ඉමිනා ඵලං සන්ති න හොති, ඉමිනා අඤ්ඤාද්ධං සන්ති න හොති, ඉමිනා අපිහ සන්ති න හොති, ඉමිනා අපි ඉද්ධං සන්ති න හොති, ඉමිනා අපි ඵලං සන්ති න හොති ඉමිනා අපි අඤ්ඤාද්ධං සන්ති න හොති, ඉමිනා භවිස්සන්ති න හොති, ඉමිනා ඉද්ධං භවිස්සන්ති න හොති, ඉමිනා ඵලං භවිස්සන්ති න හොති, ඉමිනා අඤ්ඤාද්ධං භවිස්සන්ති න හොති. ඵලං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න පඤ්ඤති.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු අපඤ්ඤායති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අසමිමානො පටිණො න හොති -පෙ- [අයං උප්පාදධමෙමො.] ඵලං භික්ඛවෙ භික්ඛු අපඤ්ඤායති

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු න අපඤ්ඤායති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛුනො අසමිමානො පටිණො හොති, උච්ඡින්නමුලො තාලොවජ්ඣිකනො අතභාවකනො අයං අනුප්පාදධමෙමො. ඵලං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න අපඤ්ඤායති.

මහාවග්ගො පඤ්ඤමො.*

මහාපණ්ණාසකො චතුස්ථො.

*තඤ්ඤායනං මඤ්ඤං

“සොනානුගතං යානං භද්දිය සාමුග්ග වසාසාලො ව මුලික අත්තනනාපො තණ්හා පෙමෙන ව දසා තෙති.”

මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ (කාමණ්ඩුවර්ග විසින්) දුල්තේ ය යත්: මෙබඳු රූපාදියෙන් 'වෙම්'යි ඇති වත් ම, මේ රූපාදියෙන් 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙම්'යි වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'මෙබඳු වෙම්'යි වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'අන් පරිදි වෙම්'යි වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'නිත්‍යයෙම්'යි වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'අනිත්‍යයෙම්'යි වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'වෙම් දෝ හෝ' යි වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙම් දෝ හෝ' යි වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'මෙබඳු වෙම් දෝ හෝ' යි වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'අන් පරිදි වෙම් දෝ හෝ' යි වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'වෙම්ව'යි (ප්‍රාථමික විසින්) වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙම්ව'යි වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'මෙබඳු වෙම්ව' යි වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'අන් පරිදි වෙම්ව' යි වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'මතු වෙම්ව'යි වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙම්ව'යි වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'මෙබඳු වෙම්ව'යි වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'අන් පරිදි වෙම්ව'යි වෙයි. මහණෙනි, මේ සෙයින් මහණ දුල්තේ ය.

මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ තො දුල්තේ ය යත්: මේ රූපාදියෙන් 'මම' ය යන්න නැතිවත් ම, මේ රූපාදියෙන් 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙම්'යි තො වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'මේබඳු වෙම්'යි තො වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'අන්පරිදි වෙම්'යි තො වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'නිත්‍යයෙම්'යි තො වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'අනිත්‍යයෙම්'යි තො වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'වෙම් දෝ හෝ' යි තො වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙම් දෝ හෝ' යි තො වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'මෙබඳු වෙම් දෝ හෝ' යි තො වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'අන්පරිදි 'වෙම් දෝ හෝ' යි තො වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'වෙම්ව'යි ප්‍රාථමික විසින් තො වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙම්ව'යි තො වෙයි. 'මෙබඳු වෙම්ව'යි තො වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'අන්පරිදි වෙම්ව'යි තො වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'මතු වෙම්ව'යි තො වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'මේ ප්‍රකාරයෙන් වෙම්ව'යි තො වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'මෙබඳු වෙම්ව'යි තො වෙයි. මේ රූපාදියෙන් 'අන් පරිදි වෙම්ව'යි තො වෙයි. මහණෙනි, මේ සෙයින් මහණ තො දුල්තේ ය.

මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ ලමු කොට සිතනේ ය යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණහුගේ අසම්මානය ප්‍රතිණ් තො වෙයි ... මතු උපදනා සාහායී ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සෙයින් මහණ ලමු කොට සිතනේ ය.

මහණෙනි, කිසෙයින් මහණ ලමු කොට තො සිතනේ ය යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණහුගේ අසම්මානය ප්‍රතිණ් වූයේ උසුන්මුල් ඇතියේ මුදුන් සුන් තලක් සෙයින් අවස්තුක කරණ ලද්දේ අනභාවකාන වූයේ මතු තො උපදනා සාහායී ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සෙයින් මහණ ලමු-කොට තො සිතනේ ය.

මහාවග්ග පස්වැනි යි.

මහාපණ්ණාසකය සතරවැනි යි.

5. සපයුම් මහාපණ්ණාසකයෝ

1. සපයුම්කරුවෙහි.

4. 5. 1. 1

[සපයුම්කරු]

[සාවිජ්ජිනිදානං]

1. අසපයුම්කරු වෙයි. භික්ඛවෙ දෙසියාසාමි. අසපයුම්කරු අසපයුම්කරු කරුණු, සපයුම්කරු සපයුම්කරු සපයුම්කරු කරුණු. තං සුභංච සාධුකං මතභි කරොථ භාසියාමිති. එවං හනෙතා'ති බො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සාසුං. නගවා එතදවොච:

කතමො ච භික්ඛවෙ අසපයුම්කරු? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාති හොති, අදින්නාදාසි හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරි හොති, මුසාවාදී හොති, සුරාමේරයමජ්ජපමාදට්ඨාසි හොති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ අසපයුම්කරු.

කතමො ච භික්ඛවෙ අසපයුම්කරු අසපයුම්කරු? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ච පාණාතිපාති හොති, පරස්සු පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච අදින්නාදාසි හොති, පරස්සු අදින්නාදාසෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරි හොති, පරස්සු කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ සමාදපෙති. අත්තනා මුසාවාදී හොති, පරස්සු මුසාවාදෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච සුරාමේරයමජ්ජපමාදට්ඨාසි හොති, පරස්සු සුරාමේරයමජ්ජපමාදට්ඨාසෙ සමාදපෙති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ අසපයුම්කරු අසපයුම්කරු:

කතමො ච භික්ඛවෙ සපයුම්කරු? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාතා පටිච්චිතො හොති, අදින්නාදාසා පටිච්චිතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චිතො හොති, මුසාවාද පටිච්චිතො හොති, සුරාමේරයමජ්ජපමාදට්ඨාසා පටිච්චිතො හොති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ සපයුම්කරු.

කතමො ච භික්ඛවෙ සපයුම්කරු සපයුම්කරු? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ච පාණාතිපාතා පටිච්චිතො හොති, පරස්සු පාණාතිපාතා වෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ච අදින්නාදාසා පටිච්චිතො හොති, පරස්සු අදින්නාදාසා වෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චිතො හොති, පරස්සු කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ච මුසාවාද පටිච්චිතො හොති, පරස්සු මුසාවාද වෙරමණියා සමාදපෙති. අත්තනා ච සුරාමේරයමජ්ජපමාදට්ඨාසා පටිච්චිතො හොති, පරස්සු සුරාමේරයමජ්ජපමාදට්ඨාසා වෙරමණියා සමාදපෙති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ සපයුම්කරු සපයුම්කරු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

5. සස්වන මහාපණ්ණාසකය

1. සපුරිස වග්ගය

4. 5. 1 1

[සපුරිස සුත්තය]

[සැවැත්තිදනය:]

1. මහණෙනි, තොපට අසත්පුරුෂයා හා අසත්පුරුෂයාට වැඩිසිටි අසත්පුරුෂතරයා හා සත්පුරුෂයා හා සත්පුරුෂයාට වැඩිසිටි සත්පුරුෂතරයා හා දෙකම. ඒ අතර, මහා කොට මෙතෙහි කරව, කියමි යි වදාළහ. 'එසේ ය වහන්සැ' යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල සුත්‍රය වදාළහ:

මහණෙනි, අසත්පුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පණ්ණිවෘතත කරන්නේ වෙයි. අසිතාදන් ගන්නේ වෙයි. කාමයෙහි මිසභසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා කියන්නේ වෙයි. මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර පිමෙහි සිටුනාසුලු වෙයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අසත්පුරුෂයාට වැඩිසිටි අසත්පුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේන් පණ්ණිවෘතත කරන්නේ වෙයි. මෙරමාන් පණ්ණිවෘතත සමාදන් කරවයි. තෙමේන් අසිතාදන් ගන්නේ වෙයි මෙරමාන් අසිතාදතෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් කාමයෙහි මිසභසර ඇතියේ වෙයි. මෙරමාන් කාමයෙහි මිසභසරෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් මුසවා කියන්නේ වෙයි. මෙරමාන් මුසවායෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර පිමෙහි සිටුනාසුලු වෙයි. මෙරමාන් මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර පිමෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂයාට වැඩිසිටි අසත්පුරුෂතරය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පණ්ණිවෘතත දුරු වූයේ වෙයි. අසිතාදතින් දුරු වූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසභසරින් දුරු වූයේ වෙයි. මුසවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් දුරු වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පුරුෂයාට වැඩිසිටි සත්පුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේන් පණ්ණිවෘතත දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමාන් පණ්ණිවෘතත දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් අසිතාදතින් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමාන් අසිතාදතින් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් කාමයෙහි මිසභසරින් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමාන් කාමයෙහි මිසභසරින් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් මුසවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමාන් මුසවායෙන් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමාන් මද පමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙර පිමෙන් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂයාට වැඩිසිටි සත්පුරුෂතරය යි කියනු ලැබේ.

4. 5. 1. 2

[දුතිය සප්පරිසසුතං]

2. අසප්පරිසඤ්ච වො භික්ඛවො දෙසිස්සාමි අසප්පරිසෙන අසප්පරිස-
තරඤ්ච, සප්පරිසඤ්ච සප්පරිසෙන සප්පරිසතරඤ්ච. තං සුභංථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකචෙවා අස්සඤ්චො
හොති, අභිරිකො හොති, අනොතනප්ථි හොති, අප්පසුකො හොති, කුසිකො
හොති, මුට්ඨස්සානී හොති, දුප්පඤ්ඤා හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ
අසප්පරිසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පරිසෙන අසප්පරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ
එකචෙවා අනතතා ච අස්සඤ්චො හොති, පරඤ්ච අස්සඤ්චො සමාදපෙති.
අනතතා ච අභිරිකො හොති, පරඤ්ච අභිරිකතාය සමාදපෙති. අනතතා ච
අනොතනප්ථි හොති, පරඤ්ච අනොතනප්ථො සමාදපෙති. අනතතා ච
අප්පසුකො හොති, පරඤ්ච අප්පසුකො සමාදපෙති. අනතතා ච කුසිකො
හොති, පරඤ්ච කොසල්ඤ්ච සමාදපෙති. අනතතා ච මුට්ඨස්සානී හොති,
පරඤ්ච මුට්ඨස්සවෙව සමාදපෙති. අනතතා ච දුප්පඤ්ඤා හොති, පරඤ්ච
දුප්පඤ්ඤාය සමාදපෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසප්පරිසෙන අසප්පරිස-
තරො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකචෙවා සඤ්චො
හොති, භිරිමා හොති, ඔත්තප්ථි හොති, ඛත්තසුකො හොති, ආරභිචරියො
හොති, සතිමා හොති, පඤ්ඤා වා හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සප්පරිසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පරිසෙන සප්පරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකචෙවා
අනතතා ච සඤ්චො සමපන්නො හොති, පරඤ්ච සඤ්චො සමාදපෙති.
අනතතා ච භිරිමා හොති, පරඤ්ච භිරිමතාය සමාදපෙති. අනතතා ච
ඔත්තප්ථි හොති, පරඤ්ච ඔත්තප්ථො සමාදපෙති. අනතතා ච ඛත්තසුකො
හොති, පරඤ්ච ඛත්තසුකො සමාදපෙති. අනතතා ච ආරභිචරියො හොති,
පරඤ්ච චිරිතාරමො සමාදපෙති. අනතතා ච උප්පට්ඨිකසී හොති, පරඤ්ච
සතිපට්ඨානෙ සමාදපෙති. අනතතා ච පඤ්ඤා සමපන්නො හොති, පරඤ්ච
පඤ්ඤා සමාදාය සමාදපෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සප්පරිසෙන
සප්පරිසතරොති.

4. 5. 1. 3

[තතිය සප්පරිසසුතං]

3 අසප්පරිසඤ්ච වො භික්ඛවො දෙසිස්සාමි, අසප්පරිසෙන අසප්පරිස-
තරඤ්ච, සප්පරිසඤ්ච සප්පරිසෙන සප්පරිසතරඤ්ච. තං සුභංථ -පෙ-

4. 5. 1. 2.

[දෙවන සප්තකය සූත්‍රය]

2. මහණෙනි, තොපට අසත්‍යප්‍රකාශය හා අසත්‍යප්‍රකාශයට වැඩිසිටි අසත්‍යප්‍රකාශය හා සත්‍යප්‍රකාශය හා සත්‍යප්‍රකාශයට වැඩිසිටි සත්‍යප්‍රකාශය හා දෙසමි. එය අසව ...

මහණෙනි, අසත්‍යප්‍රකාශ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සිද්ධතා තැත්තේ ය. ලජ්ජා තැත්තේ ය. පවට බිය තැත්තේ ය. අලංග්‍රාත ය. කුසිත ය. මුළුමුළු සිහි ඇතිකර ය. දුෂ්ප්‍රාය ය. මහණෙනි, මේ අසත්‍යප්‍රකාශය සි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අසත්‍යප්‍රකාශයට වැඩිසිටි අසත්‍යප්‍රකාශය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් සිද්ධතා තැත්තේ ය. මෙරමා ද සිද්ධතා තැත්තේ යෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පවට ලජ්ජා තැත්තේ ය. මෙරමා ද ලජ්ජාතැත්තේ යෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පවට බිය තැත්තේ ය. මෙරමා ද පවට බියතැත්තේ යෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද අලංග්‍රාත ය. මෙරමා ද අලංග්‍රාතවෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද කුසිත ය. මෙරමා ද කුසිතවෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද මුළුමුළු සිහි ඇත්තේ ය. මෙරමා ද මුළුමුළු සිහිඇතිකර යෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද දුෂ්ප්‍රාය ය. මෙරමා ද දුෂ්ප්‍රායවෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ අසත්‍යප්‍රකාශයට වැඩිසිටි අසත්‍යප්‍රකාශය සි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්‍යප්‍රකාශ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සිද්ධතා ඇතිකර වෙයි. පවට ලජ්ජා ඇතිකර වෙයි. පවට බිය ඇතිකර වෙයි. බහුග්‍රාත වෙයි. රුකුලවැර ඇතිකර වෙයි. සිහි ඇතිකර වෙයි. පැණවත් වෙයි. මහණෙනි, මේ සත්‍යප්‍රකාශය සි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්‍යප්‍රකාශයට වැඩිසිටි සත්‍යප්‍රකාශය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් ගුණාසම්පන්න වෙයි. මෙරමාත් ගුණාසම්පන්නයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් පවට ලජ්ජා ඇතිකර වෙයි. මෙරමා ද පවට ලජ්ජා ඇතිකර වෙයි. තෙමේ ද පවට බිය ඇත්තේ වෙයි. මෙරමා ද පවට බියඇතිකර වෙයි. තෙමේ ද බහුග්‍රාත වෙයි. මෙරමා ද බහුග්‍රාත වෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද ඇරඹූ වැර ඇතිකර වෙයි. මෙරමා ද වැර ඇරඹූමිනි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද එළඹූ සිටි සිහි ඇත්තේ වෙයි. මෙරමා ද සිටිවත්ත සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද ප්‍රඥාසම්පන්න වෙයි. මෙරමා ද ප්‍රඥාසම්පන්නයෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ සත්‍යප්‍රකාශයට වැඩිසිටි සත්‍යප්‍රකාශය සි කියනු ලැබේ.

4. 5. 1. 3.

[තෙවන සප්තකය සූත්‍රය]

3 මහණෙනි, තොපට අසත්‍යප්‍රකාශය හා අසත්‍යප්‍රකාශයට වැඩි සිටි අසත්‍යප්‍රකාශය හා, සත්‍යප්‍රකාශය හා සත්‍යප්‍රකාශයට වැඩි සිටි සත්‍යප්‍රකාශය හා දෙසමි. එය අසව...

කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාති හොති අදින්නාදායි හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති මුසාවාදී හොති. පිසුණාවාවො හොති. ඵරුසාවාවො හොති සම්ඵප්පලාපි හොති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ අසප්පරිසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පරිසෙන අසප්පරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අනතතා ච පාණාතිපාති හොති, පරඤ්ච පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති. අනතතා ච අදින්නාදායි හොති, පරඤ්ච අදින්නාදතෙ සමාදපෙති අනතතා ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති, පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ සමාදපෙති. අනතතා ච මුසාවාදී හොති, පරඤ්ච මුසාවාදෙ සමාදපෙති අනතතා ච පිසුණාවාවො හොති, පරඤ්ච පිසුණාය වාමාය සමාදපෙති. අනතතා ච ඵරුසාවාවො හොති, පරඤ්ච ඵරුසාය වාමාය සමාදපෙති. අනතතා ච සම්ඵප්පලාපි හොති, පරඤ්ච සම්ඵප්පලාපෙ සමාදපෙති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ අසප්පරිසෙන අසප්පරිසතරො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාතා පටිච්චිතො හොති. අදින්නාදතා පටිච්චිතො හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාර පටිච්චිතො හොති. මුසාවාද පටිච්චිතො හොති. පිසුණාවා පටිච්චිතො හොති. ඵරුසාවා පටිච්චිතො හොති සම්ඵප්පලාපා පටිච්චිතො හොති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ සප්පරිසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සප්පරිසෙන සප්පරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අනතතා ච පාණාතිපාතා පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ච පාණාතිපාතා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අනතතා ච අදින්නාදතා පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ච අදින්නාදතා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. -පෙ-අනතතා ච පිසුණාවා පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ච පිසුණාච්චිතො චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අනතතා ච ඵරුසාවා පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ච ඵරුසාවා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අනතතා ච සම්ඵප්පලාපා පටිච්චිතො හොති, පරඤ්ච සම්ඵප්පලාපා චෙරමණ්ණියා සමාදපෙති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ සප්පරිසෙන සප්පරිසතරොති.

4. 5. 1. 4

[චතුක්ඛ සප්පරිස සුතතං]

4. අසප්පරිසඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිංකාමි අසප්පරිසෙන අසප්පරිස-තරඤ්ච සප්පරිසඤ්ච සප්පරිසෙන සප්පරිසතරඤ්ච. තං සුණාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ අසප්පරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාති හොති-පෙ- අනිඤ්ඤා හොති. බ්‍යාපනනවිතො හොති මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ අසප්පරිසො.

මහණෙනි, අසත්පුරුෂ කවරේය? මහණෙනි මෙලොව ඇතැමෙක් පණ්ඩා කරන්නේ වෙයි. අධිතාදත් ගන්නේ වෙයි. කාමයෙහි මිස-හසර ඇතියේ වෙයි. මූසවා බණන්නේ වෙයි. පිසුනුබස් ඇතියේ වෙයි. පරොස්බස් ඇතියේ වෙයි. පලප් ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂයා කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අසත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි අසත්පුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් තෙමේ ද පණ්ඩා කරන්නේ වෙයි. මෙරමා ද පණ්ඩායෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද අධිතාදත් ගන්නේ වෙයි. මෙරමා ද අධිතාදත්හි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද කාමයෙහි මිසහසර ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද කාමයෙහි මිසහසරෙහි ලා සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද මූසවා බණන්නේ වෙයි. මෙරමා ද මූසවායෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පිසුනුබස් ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද පිසුනුබස්හි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පරොස් බස් ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද පරොස් බස්හි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පලප් ඇතියේ වෙයි. මෙරමා ද පලප්හි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි අසත්පුරුෂතරය කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් පණ්ඩායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. අධිතාදතින් දුරුවූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසහසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මූසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. පිසුනුබස්ත් දුරු වූයේ වෙයි. පරොස්බස්ත් දුරුවූයේ වෙයි. පලපිත් දුරු වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂයා කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි සත්පුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේ පණ්ඩායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමා ද පණ්ඩායෙන් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද අධිතාදතින් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමා ද අධිතාදතින් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේ ද පිසුනු බස්ත් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමා ද පිසුනු බස්ත් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පරොස් බස්ත් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමා ද පරොස් බස්ත් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේ ද පලපිත් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමා ද පලපිත් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි සත්පුරුෂතරය කියනු ලැබේ.

4 5. 1. 4.

[සිවුවන සප්තමික සූත්‍රය]

4. මහණෙනි, තොපට අසත්පුරුෂයා හා අසත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි අසත්පුරුෂතරයා හා සත්පුරුෂයා හා සත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි සත්පුරුෂතරයා හා දෙසම. ඵ අසව ...

මහණෙනි, අසත්පුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පණ්ඩා කරන්නේ වෙයි ... අභිධ්‍යා බහුල වෙයි. ව්‍යාපාදයට පාමණි සිතැත්තේ වෙයි. මිසද්වු ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂයා කියනු ලැබේ.

කතමො ව භික්ඛවෙ අසපුරිසෙන අසපුරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවො අතතතා ව පාණාතිපාති හොති. පරඤ්ච පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති. -පෙ- අතතතා ව අභිඤ්ඤාලු හොති, පරඤ්ච අභිඤ්ඤාය සමාදපෙති. අතතතා ව බ්‍යාපනනවිතො හොති, පරඤ්ච බ්‍යාපාදෙ සමාදපෙති. අතතතා ව මිච්ඡා-දිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති. අයං වුවචති භික්ඛවෙ අසපුරිසෙන අසපුරිසතරො.

කතමො ව භික්ඛවෙ සපුරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවො පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති. -පෙ- අතභිඤ්ඤාලු හොති. අබ්‍යාපනනවිතො හොති. සම්මාදිට්ඨිකො හොති. අයං වුවචති භික්ඛවෙ සපුරිසො.

කතමො ව භික්ඛවෙ සපුරිසෙන සපුරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවො අතතතා ව පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති. පරඤ්ච පාණාතිපාතා වෙරමඤ්ඤා සමාදපෙති. -පෙ- අතතතා ව අතභිඤ්ඤාලු හොති. පරඤ්ච අතභිඤ්ඤාය සමාදපෙති. අතතතා ව අබ්‍යාපනනවිතො හොති. පරඤ්ච අබ්‍යාපාදෙ සමාදපෙති. අතතතා ව සම්මාදිට්ඨිකො හොති. පරඤ්ච සම්මාදිට්ඨියා සමාදපෙති. අයං වුවචති භික්ඛවෙ සපුරිසෙන සපුරිසතරොති.

4. 5. 1. 5

[පඤ්චම සපුරිස සුතනං]

5. අසපුරිසඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි අසපුරිසෙන අසපුරිස-තරඤ්ච සපුරිසඤ්ච සපුරිසෙන සපුරිසතරඤ්ච. තං සුණාථ -පෙ-

කතමො ව භික්ඛවෙ අසපුරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවො මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති. මිච්ඡාසංකප්පො හොති. මිච්ඡාචායො හොති. මිච්ඡාකම්මනො හොති. මිච්ඡාආච්චො හොති. මිච්ඡාචායාමො හොති. මිච්ඡාසති හොති. මිච්ඡාසමාධි හොති. අයං වුවචති භික්ඛවෙ අසපුරිසො.

කතමො ව භික්ඛවෙ අසපුරිසෙන අසපුරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙවො අතතතා ව මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති. පරඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති. අතතතා ව මිච්ඡාසංකප්පො හොති. පරඤ්ච මිච්ඡාසංකප්පෙ සමාදපෙති. අතතතා ව මිච්ඡාචායො හොති. පරඤ්ච මිච්ඡාචායාමො සමාදපෙති. අතතතා ව මිච්ඡාකම්මනො හොති. පරඤ්ච මිච්ඡාකම්මනො සමාදපෙති. අතතතා ව මිච්ඡාආච්චො හොති. පරඤ්ච මිච්ඡාආච්චො සමාදපෙති. අතතතා ව මිච්ඡාචායාමො හොති. පරඤ්ච මිච්ඡාචායාමො සමාදපෙති. අතතතා ව මිච්ඡාසති හොති. පරඤ්ච මිච්ඡාසතියා සමාදපෙති. අතතතා ව මිච්ඡාසමාධි හොති. පරඤ්ච මිච්ඡාසමාධිමගි සමාදපෙති. අයං වුවචති භික්ඛවෙ අසපුරිසෙන අසපුරිසතරො.

මහණෙනි, අසත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි අසත්පුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් පණ්ඩා කරන්නේ වෙයි. මෙරමාත් පණ්ඩා කිරීමෙහි සමාදන් කරවයි...තෙමේත් අභිධ්‍යාබහුල වෙයි. මෙරමාත් අභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් ව්‍යාපාද ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් ව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මිසද්වු ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිසද්වුයෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි අසත්පුරුෂතරය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පණ්ඩායෙන් දුරු වූයේ වෙයි...අභිධ්‍යාබහුල කොට තැත්තේ වෙයි. ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ වෙයි. සමන්ද්‍රෂ්ටික වෙයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි සත්පුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් පණ්ඩායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමාත් පණ්ඩායෙන් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි...තෙමේත් අභිධ්‍යාබහුල කොට තැත්තේ වෙයි. මෙරමාත් අභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කොට කරවයි. තෙමේත් අව්‍යාපාද සිතැත්තේ වෙයි. මෙරමාත් අව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් සමන්ද්‍රෂ්ටික වෙයි. මෙරමාත් සමන්ද්‍රෂ්ටියෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි සත්පුරුෂතරය යි කියනු ලැබේ.

4. 5. 1. 5.

[පස්වන සප්තධර්ම සූත්‍රය]

5. මහණෙනි, තොපට අසත්පුරුෂයා හා අසත්පුරුෂයාට වැඩිසිටි අසත්පුරුෂතරයා හා සත්පුරුෂයා හා සත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි සත්පුරුෂතරයා හා දෙසම. ඒ අසම...

මහණෙනි, අසත්පුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මිසද්වු ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාසංකල්ප ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාවාක් ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාකමානන ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාආර්ථ ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාසමානි ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාසමාධි ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අසත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි අසත්පුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් මිථ්‍යාදූෂිත වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාදූෂිතයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මිථ්‍යාසංකල්ප ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාසංකල්පයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මිථ්‍යාවාක් ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාවචකයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මිථ්‍යාකමානන ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාකමානනයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මිථ්‍යාආර්ථ ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාආර්ථයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මිථ්‍යාව්‍යායාම ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාව්‍යායාමයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මිථ්‍යාසමානි ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාසමානියෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මිථ්‍යාසමාධි ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාසමාධියෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි අසත්පුරුෂතරය යි කියනු ලැබේ.

කතමො ව භික්ඛවෙ සප්පරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමමාදිට්ඨිකො හොති. සමමාසඛකප්පො හොති. සමමාචාවො හොති. සමමාකම්මනො හොති. සමමාආඡිවො හොති. සමමා වායාමො හොති. සමමාසනී හොති. සමමාසමාධි හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සප්පරිසො.

කතමො ව භික්ඛවෙ සප්පරිසෙන සප්පරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමමාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච සමමාදිට්ඨියා සමාදපෙති අත්තනා ව සමමා-සඛකප්පො හොති, පරඤ්ච සමමා සඛකප්පෙ සමාදපෙති. අත්තනා ව සමමාචාවො හොති, පරඤ්ච සමමාචාවාය සමාදපෙති. අත්තනා ව සමමා-කම්මනො හොති, පරඤ්ච සමමාකම්මනො සමාදපෙති. අත්තනා ව සමමාආඡිවො හොති, පරඤ්ච සමමාආඡිවෙ සමාදපෙති. අත්තනා ව සමමාවායාමො හොති, පරඤ්ච සමමාවායාමෙ සමාදපෙති. අත්තනා ව සමමාසනී හොති, පරඤ්ච සමමාසනියා සමාදපෙති. අත්තනා ව සමමාසමාධි හොති, පරඤ්ච සමමාසමාධිව සමාදපෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සප්පරිසෙන සප්පරිසතරොති.

4 5. 1. 6

[ඡට්ඨි සප්පරිස සුත්තං]

6. අසප්පරිසඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි අසප්පරිසෙන අසප්පරිස-තරඤ්ච සප්පරිසඤ්ච සප්පරිසෙන සප්පරිසතරඤ්ච. තං සුඤ්ඤං -පෙ-

කතමො ව භික්ඛවෙ අසප්පරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො මච්ඡාදිට්ඨිකො හොති -පෙ- මච්ඡාඤ්ඤි හොති. මච්ඡාවිමුත්ති හොති අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසප්පරිසො.

කතමො ව භික්ඛවෙ අසප්පරිසෙන අසප්පරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ව මච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච මච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති. -පෙ- අත්තනා ව මච්ඡාඤ්ඤි හොති, පරඤ්ච මච්ඡාඤ්ඤෙ සමාදපෙති. අත්තනා ව මච්ඡාවිමුත්ති හොති, පරඤ්ච මච්ඡාවිමුත්තියා සමාදපෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අසප්පරිසෙන අසප්පරිසතරො.

කතමො ව භික්ඛවෙ සප්පරිසො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සමමාදිට්ඨිකො හොති -පෙ- සමමාඤ්ඤි හොති. සමමාවිමුත්ති හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සප්පරිසො.

කතමො ව භික්ඛවෙ සප්පරිසෙන සප්පරිසතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ව සමමාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච සමමාදිට්ඨියා සමාදපෙති -පෙ- අත්තනා ව සමමාඤ්ඤි හොති, පරඤ්ච සමමාඤ්ඤෙ සමාදපෙති. අත්තනා ව සමමාවිමුත්ති හොති, පරඤ්ච සමමාවිමුත්තියා සමාදපෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සප්පරිසෙන සප්පරිසතරොති.

මහණෙනි, සත්පුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සමග්දූෂටික වෙයි. සමග්සංකල්ප ඇතියේ වෙයි. සමග් වචන ඇතියේ වෙයි. සමග්කම්මානන ඇතියේ වෙයි. සමග් ආජීව ඇතියේ වෙයි. සමග්ව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි. සමග්සමානි ඇතියේ වෙයි. සමග්සමාධි ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි සත්පුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේන් සමග්දූෂටික වේ. මෙරමාත් සමග්දූෂටියෙහි සමාදන් කරවයි තෙමේන් සමග්සංකල්ප ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් සමග්සංකල්පයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් සමග් වචන ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් සමග් වචනයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් සමග් කම්මානන ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් සමග්කම්මානනයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් සමග් ආජීව ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් සමග් ආජීවයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් සමග් ව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් සමග්ව්‍යායාමයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් සමග් සමානි ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් සමග් සමානියෙහි සමාදන් කරවන්නේ වෙයි. තෙමේන් සමග් සමාධි ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් සමග් සමාධියෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි සත්පුරුෂතරය යි කියනු ලැබේ.

4. 6. 1. 6.

[සවන සපුරුෂ සුත්ත]

6. මහණෙනි, තොපට අසත්පුරුෂයා හා අසත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි අසත්පුරුෂතරයා හා සත්පුරුෂයා හා සත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි සත්පුරුෂතරයා හා දෙසමි. ඒ අසව...

මහණෙනි, අසත්පුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මිථ්‍යාදූෂටික වෙයි ... මිථ්‍යාඥන ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාවිමුක්ති ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අසත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි අසත්පුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේන් මිසදිටු වෙයි. මෙරමාත් මිසදිටුයෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේන් මිථ්‍යාඥන ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාඥනයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් මිථ්‍යාවිමුක්ති ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාවිමුක්තියෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි අසත්පුරුෂතරය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පුරුෂ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සමග් දූෂටික වෙයි...සමග්ඥන ඇතියේ වෙයි. සමග් විමුක්ති ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි සත්පුරුෂතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේන් සමග් දූෂටික වෙයි. මෙරමාත් සමග් දූෂටියෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේන් සමග් ඥන ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් සමග්ඥනයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේන් සමග් විමුක්ති ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් සමග් විමුක්තියෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂයාට වැඩි සිටි සත්පුරුෂතරය යි කියනු ලැබේ.

4. 5. 1. 7

[පඨම පාප - කල්‍යාණ සුතනං]

7. පාපඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි පාපෙන පාපතරඤ්ච කල්‍යාණඤ්ච කල්‍යාණෙන කල්‍යාණතරඤ්ච. තං සුණාථ -පෙ- භගවා එතදවොච:

කතමො ච භික්ඛවෙ පාපො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාතී භොති. -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකො භොති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ පාපො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පාපෙන පාපතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තතා ච පාණාතිපාතී භොති, පරඤ්ච පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති -පෙ- අත්තතා ච මිච්ඡාදිට්ඨිකො භොති, පරඤ්ච මිච්ඡා දිට්ඨියා සමාදපෙති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ පාපෙන පාපතරො.

කතමො ච භික්ඛවෙ කල්‍යාණො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාතා පටිච්ඡිතො භොති -පෙ- සම්මාදිට්ඨිකො භොති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ කල්‍යාණො.

කතමො ච භික්ඛවෙ කල්‍යාණෙන කල්‍යාණතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තතා ච පාණාතිපාතා පටිච්ඡිතො භොති, පරඤ්ච පාණාතිපාතා වෙරමණීයා සමාදපෙති -පෙ- අත්තතා ච සම්මාදිට්ඨිකො භොති, පරඤ්ච සම්මාදිට්ඨියා සමාදපෙති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ කල්‍යාණෙන කල්‍යාණ-තරොති.

4. 5. 1. 8

[දුතිය පාප - කල්‍යාණ සුතනං]

8. පාපඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි පාපෙන පාපතරඤ්ච කල්‍යාණඤ්ච කල්‍යාණෙන කල්‍යාණතරඤ්ච. තං සුණාථ -පෙ-

කතමො ච භික්ඛවෙ පාපො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො මිච්ඡාදිට්ඨිකො භොති -පෙ- මිච්ඡාඤ්ඤා භොති. විච්ඡාච්චුතතී භොති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ පාපො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පාපෙන පාපතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තතා ච මිච්ඡාදිට්ඨිකො භොති, පරඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති -පෙ- අත්තතා ච මිච්ඡාඤ්ඤා භොති, පරඤ්ච මිච්ඡාඤ්ඤා සමාදපෙති. අත්තතා ච මිච්ඡාච්චුතතී භොති, පරඤ්ච මිච්ඡාච්චුතතියා සමාදපෙති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ පාපෙන පාපතරො.

කතමො ච භික්ඛවෙ කල්‍යාණො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සම්මාදිට්ඨිකො භොති -පෙ- සම්මාඤ්ඤා භොති. සම්මාච්චුතතී භොති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ කල්‍යාණො.

4. 5. 1. 7.

[පළමුවන පාප - කල්‍යාණසූත්‍රය]

7. මහණෙනි, පාපයාත් පාපයාට වැඩිසිටි පාපතරයාත් කල්‍යාණයාත් කල්‍යාණයාට වැඩිසිටි කල්‍යාණතරයාත් දෙසමි. ඒ අසව ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළහ:

මහණෙනි, පාප තම් කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ආතැම් පුද්ගලයෙක් පණ්ඩා ආත්තේ වෙයි ... මිසදිට්ඨ ආත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ පාප සි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පාපයා කෙරෙන් වැඩි සිටි පාපතර තම් කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ආතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් පණ්ඩා කරත්තේ වෙයි. මෙරමාත් පණ්ඩායෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේත් මිසදිට්ඨ ආත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිසදිට්ඨයෙහි සමාදන් කරවයි මහණෙනි, මේ පාපයා කෙරෙන් වැඩිසිටි පාපතර සි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කල්‍යාණ (හදු) කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ආතැම් පුද්ගලයෙක් පණ්ඩායෙත් දුරුවුයේ වෙයි... සමන් දූෂටික වෙයි. මහණෙනි, මේ කල්‍යාණය සි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කල්‍යාණයාට වැඩි සිටි කල්‍යාණතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ආතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් පණ්ඩායෙත් දුරුවුයේ වෙයි. මෙරමාත් පණ්ඩායෙත් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේත් සමන් දූෂටික වෙයි. මෙරමාත් සමන් දූෂටියෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ කල්‍යාණයාට වැඩි සිටි කල්‍යාණතරය සි කියනු ලැබේ.

4. 5. 1. 8.

[දෙවන පාප - කල්‍යාණසූත්‍රය]

8. මහණෙනි, පාපයා ද පාපයාට වැඩිසිටි පාපතරයා ද කල්‍යාණයා ද කල්‍යාණයාට වැඩි සිටි කල්‍යාණතරයා ද දෙසමි. ඒ අසව...

මහණෙනි, පාප කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ආතැම් පුද්ගලයෙක් මිසදිට්ඨ වේ ... මිථ්‍යාඥන ආතියේ වේ. මිථ්‍යාවිමුක්ති ආතියේ වේ. මහණෙනි, මේ පාප සි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පාපයාට වැඩිසිටි පාපතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ආතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් මිථ්‍යාදූෂටික වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාදූෂටියෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේත් මිථ්‍යාඥන ආත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාඥනයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මිථ්‍යාවිමුක්ති ආත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාවිමුක්තියෙහි සමාදන් කරවත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ පාපයා කෙරෙන් වැඩිසිටි පාපතරය සි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කල්‍යාණ තම් කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ආතැම් පුද්ගලයෙක් සමන්දූෂටික වේ ... සමන් ඥන ආත්තේ වෙයි. සමන් විමුක්තිආත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කල්‍යාණය සි කියනු ලැබේ.

කතමො ව භික්ඛවෙ කල්‍යාණෙන කල්‍යාණතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ව සමමාදිට්ඨිකො හොති. පරස්සව සමමාදිට්ඨියා සමාදපෙති. -පෙ- අත්තනා ව සමමාද්‍යණී හොති. පරස්සව සමමාද්‍යණෙ සමාදපෙති. අත්තනා ව සමමාච්ඡිත්ති හොති. පරස්සව සමමාච්ඡිත්තිතා සමාදපෙති. අයං වුවවති භික්ඛවෙ කල්‍යාණෙන කල්‍යාණතරොති.

4. 5. 1. 9.

[පඨම පාපධම්ම - කල්‍යාණ ධම්ම සූතං]

9. පාපධම්මස්සව වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි පාපධම්මෙන පාපධම්මතරස්සව කල්‍යාණධම්මස්සව කල්‍යාණධම්මෙන කල්‍යාණධම්මතරස්සව. තං සුණාථ -පෙ-

කතමො ව භික්ඛවෙ පාපධම්මො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාතී හොති -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකො කොති. අයං වුවවති භික්ඛවෙ පාපධම්මො.

කතමො ව භික්ඛවෙ පාපධම්මතරො? ඉධ භික්ඛවෙ, එකච්චො අත්තනා ව පාණාතිපාතී හොති, පරස්සව පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති. -පෙ- අත්තනා ව මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, පරස්සව මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති. අයං වුවවති භික්ඛවෙ පාපධම්මෙන පාපධම්මතරො.

කතමො ව භික්ඛවෙ කල්‍යාණධම්මො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාතා පටිච්ඡිතො හොති. -පෙ- සමමාදිට්ඨිකො හොති. අයං වුවවති භික්ඛවෙ කල්‍යාණධම්මො.

කතමො ව භික්ඛවෙ කල්‍යාණධම්මෙන කල්‍යාණධම්මතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ව පාණාතිපාතා පටිච්ඡිතො හොති, පරස්සව පාණාතිපාතා වෙරමණීයා සමාදපෙති -පෙ- අත්තනා ව සමමාදිට්ඨිකො හොති, පරස්සව සමමාදිට්ඨියා සමාදපෙති. අයං වුවවති භික්ඛවෙ කල්‍යාණධම්මෙන කල්‍යාණධම්මතරොති.

4. 5. 1. 10

[දුතීය පාපධම්ම - කල්‍යාණධම්ම සූතං]

10. පාපධම්මස්සව වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි පාපධම්මෙන පාපධම්මතරස්සව කල්‍යාණධම්මස්සව කල්‍යාණධම්මෙන කල්‍යාණධම්මතරස්සව. තං සුණාථ -පෙ-

කතමො ව භික්ඛවෙ පාපධම්මො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති -පෙ- මිච්ඡාද්‍යණී හොති. මිච්ඡාච්ඡිත්ති හොති. අයං වුවවති භික්ඛවෙ පාපධම්මො.

මහණෙනි, කල්‍යාණයාට වඩා කල්‍යාණතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් සමගත් දූෂිත වෙයි. මෙරමාත් සමගත් දූෂිතයෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේත් සමගත් ඥාන ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් සමගත් ඥානයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් සමගත් විමුක්ති ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් සමගත් විමුක්තියෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ කල්‍යාණයාට වඩා කල්‍යාණතරය යි කියනු ලැබේ.

4. 5. 1. 9.

[පළමුවන පාපධම්ම - කල්‍යාණධම්ම සූත්‍රය]

9. මහණෙනි, පාපධම්මයා ද පාපධම්මයාට වැඩිසිටි පාපධම්මතරයා ද කල්‍යාණධම්මයා ද කල්‍යාණධම්මයාට වැඩිසිටි කල්‍යාණධම්මතරයා ද දෙසම. ඒ අසව ...

මහණෙනි, පාපධම්ම තම කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පණ්ණිවා කරන්නේ වෙයි ... මිථ්‍යාදූෂිත වෙයි. මහණෙනි, මේ පාපධම්මය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පාපධම්මයා කෙරෙන් වැඩිසිටි පාපධම්මතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් පණ්ණිවා කරන්නේ වෙයි. මෙරමාත් පණ්ණිවා කිරීමෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේත් මිථ්‍යාදූෂිත වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාදූෂිතයෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ පාපධම්මයාට වඩා පාපධම්මතරය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කල්‍යාණධම්ම තම කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පණ්ණිවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි ... සමගත්දූෂිත වෙයි. මහණෙනි, මේ කල්‍යාණධම්මය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කල්‍යාණධම්මයාට වැඩි සිටි කල්‍යාණධම්මතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් පණ්ණිවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාත් පණ්ණිවායෙන් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේත් සමගත් දූෂිත වෙයි. මෙරමාත් සමගත් දූෂිතයෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ කල්‍යාණධම්මයාට වඩා කල්‍යාණධම්මතරය යි කියනු ලැබේ.

4 5. 1. 10.

[දෙවන පාපධම්ම - කල්‍යාණධම්ම සූත්‍රය]

10. මහණෙනි, පාපධම්මයා ද පාපධම්මයාට වැඩිසිටි පාපධම්මතරයා ද කල්‍යාණධම්මයා ද කල්‍යාණධම්මයාට වැඩිසිටි කල්‍යාණධම්මතරයා ද දෙසම. ඒ අසව ...

මහණෙනි, පාපධම්ම කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මිථ්‍යාදූෂිත වෙයි ... මිථ්‍යාඥාන ඇත්තේ වෙයි. මිථ්‍යාවිමුක්ති ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ පාපධම්මය යි කියනු ලැබේ.

කතමො ච භික්ඛවෙ පාපධම්මෙන පාපධම්මතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ච මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති -පෙ- අත්තනා ච මිච්ඡාඤ්ඤාණී හොති, පරඤ්ච මිච්ඡාඤ්ඤාණෙ සමාදපෙති අත්තනා ච මිච්ඡාචිමුත්ති හොති, පරඤ්ච මිච්ඡාචිමුත්තියා සමාදපෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පාපධම්මෙන පාපධම්මතරො.

කතමො ච භික්ඛවෙ කල්‍යාණධම්මො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සම්මා-දිට්ඨිකො හොති -පෙ- සම්මාඤ්ඤාණී හොති, සම්මාචිමුත්ති හොති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ කල්‍යාණධම්මො.

කතමො ච භික්ඛවෙ කල්‍යාණධම්මෙන කල්‍යාණධම්මතරො? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අත්තනා ච සම්මාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච සම්මාදිට්ඨියා සමාදපෙති. -පෙ- අත්තනා ච සම්මාඤ්ඤාණී හොති, පරඤ්ච සම්මාඤ්ඤාණෙ සමාදපෙති. අත්තනා ච සම්මාචිමුත්ති හොති, පරඤ්ච සම්මාචිමුත්තියා සමාදපෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ කල්‍යාණධම්මෙන කල්‍යාණධම්මතරොති.

සප්පජ්ජිසවග්ගො පඨමො.*

* තසප්පද්දනි:

සික්ඛාපදඤ්ච අසුඤ්ඤා සත්තකම්මං අපො ච දසකම්මං
අට්ඨභිග්ගිඤ්ච දසමග්ගං ඥාන පාපධම්මා අපරෙ ඥාති. - මජ්ඣං.

මහණෙනි, පාපධම්මයාට වැඩි සිටි පාපධම්මතරයා කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් මිථ්‍යාදූෂිත වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාදූෂිතයෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේත් මිථ්‍යාඥන ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාඥනයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් මිථ්‍යාවිමුක්ති ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාවිමුක්තියෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ පාපධම්මයාට වඩා පාපධම්මතරය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කල්‍යාණධම්ම තම් කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සමන්දූෂිත වෙයි. ... සමන්දූෂන ඇත්තේ වෙයි. සමන් විමුක්ති ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කල්‍යාණධම්මය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කල්‍යාණධම්මයාට වැඩි සිටි කල්‍යාණධම්මතර කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තෙමේත් සමන්දූෂිත වෙයි. මෙරමාත් සමන්දූෂිතයෙහි සමාදන් කරවයි ... තෙමේත් සමන්දූෂන ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් සමන්දූෂනයෙහි සමාදන් කරවයි. තෙමේත් සමන්විමුක්ති ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් සමන්විමුක්තියෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ කල්‍යාණධම්මයාට වඩා කල්‍යාණධම්මතරය යි කියනු ලැබේ.

සංස්කෘත වර්ග පළමුවැනි යි.

2. පරිසසොභනවගෙනා

4. 5. 2. 1.

[පරිසසොභනසුභතං]

[සාවකීනිදුතං]

11. වතතරො'මෙ භික්ඛවෙ පරිසද්දසනා කතමෙ වතතරො?

භික්ඛු භික්ඛවෙ දුස්සිලො පාපධම්මො පරිසද්දසනො. භික්ඛුනී භික්ඛවෙ දුස්සිලා පාපධම්මො පරිසද්දසනා. උපාසකො භික්ඛවෙ දුස්සිලො පාපධම්මො පරිසද්දසනො. උපාසිකා භික්ඛවෙ දුස්සිලා පාපධම්මො පරිසද්දසනා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතතරො පරිසද්දසනාහි.

වතතරො'මෙ භික්ඛවෙ පරිසසොභනා. කතමෙ වතතරො?

භික්ඛු භික්ඛවෙ සීලවා කල්‍යාණධම්මො පරිසසොභනො. භික්ඛුනී භික්ඛවෙ සීලවතී කල්‍යාණධම්මො පරිසසොභනා. උපාසකො භික්ඛවෙ සීලවා කල්‍යාණධම්මො පරිසසොභනො. උපාසිකා භික්ඛවෙ සීලවතී කල්‍යාණධම්මො පරිසසොභනා. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ වතතරො පරිසසොභනාහි.

4. 5. 2. 2.

[පඤ්ච නිරය සමනනිකිත්තසුභතං]

12. චතුභි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාභතං නිකඛින්නො එවං නිරයෙ. කතමෙහි චතුභි?

කායදුච්චරිතෙන, වච්චුච්චරිතෙන, මනොදුච්චරිතෙන, මිච්ඡාදිට්ඨියා. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ චතුභි ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාභතං නිකඛින්නො එවං නිරයෙති.

චතුභි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාභතං නිකඛින්නො එවං සග්ගෙ. කතමෙහි චතුභි?

කායසුච්චරිතෙන, වච්චුසුච්චරිතෙන, මනොසුච්චරිතෙන, සමිමාදිට්ඨියා, ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ චතුභි ධම්මෙහි සමනනාගතො යථාභතං නිකඛින්නො එවං සග්ගෙති.

2. පරිසසොහන වගීය

4. 5. 2. 1.

[පරිසසොහන සූත්‍රය]

[සැවැත්තිදනයි]

11 මහණෙනි, මේ පරිසදුසනයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, දුශ්ශීල වූ පාපධම් වූ මහණ පිරිස් කෙලෙසන්නේ වෙයි. මහණෙනි, දුශ්ශීල වූ පාපධම් වූ මෙහෙණ පිරිස් කෙලෙසන්නී වෙයි. මහණෙනි, දුශ්ශීල වූ පාපධම් වූ උවසු පිරිස් කෙලෙසන්නේ වෙයි. මහණෙනි, දුශ්ශීල වූ පාපධම් වූ උවැසි පිරිස් කෙලෙසන්නී වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර පරිසදුසනයෝ යි

මහණෙනි, මේ පරිසසෝහනයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, සිල්වත් කලණදහම් ඇති මහණ පිරිස් හොබවන්නේ වෙයි. මහණෙනි, සිල්වත් කලණදහම් ඇති මෙහෙණ පිරිස් හොබවන්නී වෙයි. මහණෙනි, සිල්වත් කලණදහම් ඇති උවසු පිරිස් හොබවන්නේ වෙයි. මහණෙනි, සිල්වත් කලණදහම් ඇති උවැසි පිරිස් හොබවන්නී වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර පරිසසොහනයෝ යි.

4. 5. 2. 2.

[පළමුවන නිරය - සග්ග නික්මගත සූත්‍රය]

12. මහණෙනි, දහම් සතරෙකින් සමකාගත වූයේ ගෙණවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙසින් නිරයෙහි නිෂ්ඨා වෙයි. කවර සතරෙකින යත්:

කායදුශ්චරිතයෙන, වාග්දුශ්චරිතයෙන, මනෝදුශ්චරිතයෙන, මිථ්‍යා-දූෂටියෙන.

මහණෙනි, මේ දහම් සතරින් සමකාගත වූයේ ගෙණවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙසින් නිරයෙහි බැහෙයි.

මහණෙනි, කරුණු සතරෙකින් සමකාගත වූයේ ගෙණවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙසින් ස්වභාවයෙහි සිටුවේ ය කවර සතර කරුණෙකින යත්:

කායසුචරිතයෙන, වාක්සුචරිතයෙන, මනසුචරිතයෙන, සමාග්-දූෂටියෙන. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමකාගත වූයේ ගෙණවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙසින් ස්වභාවයෙහි සිටුවේ ය.

4. 5. 2. 3.

[දුතිය තීරය-සග්ග නික්ඛිත්තසුත්තං]

13. චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො ඵලං තීරයෙ. කතමෙති චතුති?

කායදුච්චරිතෙන, වච්චුච්චරිතෙන, මනෝදුච්චරිතෙන, අකතඤ්ඤාතා අකතවෙදිතා. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො ඵලං තීරයෙති.

චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො ඵලං සග්ගෙ. කතමෙති චතුති?

කායසුච්චරිතෙන, වච්චුච්චරිතෙන, මනෝසුච්චරිතෙන, කතඤ්ඤාතා කතවෙදිතා. ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො ඵලං සග්ගෙති.

4. 5. 2. 4.

[තුතිය තීරය-සග්ග නික්ඛිත්ත සුත්තං]

14. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ-]

පාණාතිපාතී භොති. අදින්නාදුසි භොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරී භොති. මුසාවාදී භොති. -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිත්තො ඵලං තීරයෙති.]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ-]

පාණාතිපාතා පටිච්චරතො භොති. අදින්නාදුතා පටිච්චරතො භොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතො භොති. මුසාවාද පටිච්චරතො භොති -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිත්තො ඵලං සග්ගෙති.]

4. 5. 2. 5.

[චතුස්මි තීරය-සග්ග නික්ඛිත්ත සුත්තං]

15. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ-]

මිච්ඡාදිට්ඨිකො භොති. මිච්ඡාසංඛිකපෙසා භොති. මිච්ඡාචාවෝ භොති මිච්ඡාකම්මනෙතො භොති -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිත්තො ඵලං තීරයෙති]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ-]

සම්මාදිට්ඨිකො භොති. සම්මාසංඛිකපෙසා භොති. සම්මාචාවෝ භොති සම්මාකම්මනෙතො භොති. -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිත්තො ඵලං සග්ගෙති]

4. 5. 2. 3.

[දෙවන නිරය-සගග නිකිතන සූත්‍රය]

13. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් තීරයෙහි වේ. කවර සතර කරුණෙන යත්:

කායසුවරිතයෙන, වාග්දුශවරිතයෙන, මනෝදුශවරිතයෙන, අකාතඥතා-අකාතචේතියායෙන. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් තීරයෙහි බහා තබුනේ ය.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දේ යම් සේ ද එපරිදි සටහනෙහි වේ. කවර සතර කරුණෙන යත්:

කායසුවරිතයෙන, වාග්සුවරිතයෙන, මනාසුවරිතයෙන, කාතඥතා-කාතචේතියායෙන. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දේ යම්සේ ද එපරිදි සටහනෙහි වෙයි.

4. 5. 2. 4.

[තෙවන නිරය-සගග නිකිතන සූත්‍රය]

14. [මහණෙනි, දහම් සතරෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

පණ්ණාසකරුත්තේ වෙයි. අසිත්තාදන් ගන්තේ වෙයි. කාමයෙහි මිසසසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා බණන්තේ වෙයි ... [ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් තීරයෙහි බැහෙයි.]

[මහණෙනි, දහම් සතරෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

පණ්ණාසකරුත්තේ දුරුවූයේ වෙයි. අසිත්තාදන් දුරුවූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසසසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. ... [ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් සටහනෙහි වෙයි.]

4. 5. 2. 5.

[චතුර්වන නිරය-සගග නිකිතන සූත්‍රය]

15. [මහණෙනි, දහම් සතරෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

මිසදිටු ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාසංකල්ප ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාවචන ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාසංකල්ප ඇතියේ වෙයි ... [ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් තීරයෙහි බැහෙයි.]

[මහණෙනි දහම් සතරෙකින් සමන්විත වූයේ]

සමාන්තරාදි ඇත්තේ වෙයි. සමාන්තරාදි ඇතියේ වෙයි. සමාන්තරාදි ඇත්තේ වෙයි. සමාන්තරාදි ඇත්තේ වෙයි. ... [ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් සටහනෙහි වෙයි.]

4. 5. 2. 6.

[පඤ්චම නිරය - සග්ග නික්ඛන්ත සුභතං]

16. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො පෙ-]

මිච්ඡාආඡ්වො හොති. මිච්ඡාවායාමො හොති. මිච්ඡාසනි හොති.
මිච්ඡාසමාධි හොති. -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං නිරයෙති.]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ-]

සමමාආඡ්වො හොති. සමමාවායාමො හොති. සමමාසනි හොති.
සමමාසමාධි හොති -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං සග්ගෙති.]

4. 5. 2. 7.

[ජට්ඨම නිරය - සග්ග නික්ඛන්ත සුභතං]

17. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ-]

අද්ධො ද්ධිවාදී හොති. අසුතෙ සුතවාදී හොති. අමුතෙ මුතවාදී
හොති. අවිඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤාතවාදී හොති -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිතො
ඵලං නිරයෙති.]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ-]

අද්ධො අද්ධිවාදී හොති. අසුතෙ අසුතවාදී හොති. අමුතෙ අමුතවාදී
හොති. අවිඤ්ඤාතෙ අවිඤ්ඤාතවාදී හොති -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිතො
ඵලං සග්ගෙති.]

4. 5. 2. 8.

[සත්තම නිරය - සග්ග නික්ඛි ත්ත සුභතං]

18. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ-]

ද්ධො අද්ධිවාදී හොති. සුතෙ අසුතවාදී හොති. මුතෙ අමුතවාදී
හොති. විඤ්ඤාතෙ අවිඤ්ඤාතවාදී හොති -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිතො
ඵලං නිරයෙති.]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ-]

ද්ධො ද්ධිවාදී හොති. සුතෙ සුතවාදී හොති. මුතෙ මුතවාදී හොති.
විඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤාතවාදී හොති -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං සග්ගෙති.]

4. 5. 2. 6.

[පස්වන නිරය-සගග නික්මන සුත්‍රය]

16 [මහණෙනි, දහම් සතරෙකින් සමකාගත වූයේ]

මිථ්‍යාච්ච ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යා ව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාසමාති ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාසමාධි ඇතියේ වෙයි ... [ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් තීරයෙහි බැහෙයි.]

[මහණෙනි, දහම් සතරෙකින් සමකාගත වූයේ]

සමග් ආච්ච ඇතියේ වෙයි. සමග්ව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි. සමග්-සමාති ඇතියේ වෙයි. සමග්සමාධි ඇතියේ වෙයි ... [ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් ස්වර්ගයෙහි වෙයි]

4. 5. 2. 7.

[සවන නිරය-සගග නික්මන සුත්‍රය]

17 [මහණෙනි, දහම් සතරෙකින් සමකාගත වූයේ ...]

නොදුටු රූපායතනයෙහි දූෂ්ටවාද ඇත්තේ වෙයි. නොඇසූ ශබ්දයතනයෙහි ශ්‍රාවවාද ඇත්තේ වෙයි. එයින් සෙසු අමුත-ආයතනයෙහි මුතවාද ඇත්තේ වෙයි. අවිඤ්ඤාමයෙහි විඤ්ඤවාද ඇත්තේ වෙයි ... [ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් තීරයෙහි බැහෙයි.]

[මහණෙනි, දහම් සතරෙකින් සමකාගත වූයේ]

නොදුටු රූපායතනයෙහි අදූෂ්ටවාද ඇත්තේ වෙයි. නොඇසූ ශබ්දයතනයෙහි අශ්‍රාවවාද ඇතියේ වෙයි. එයින් සෙසු අමුත-ආයතනයෙහි අමුතවාද ඇතියේ වෙයි. අවිඤ්ඤාමයෙහි අවිඤ්ඤවාද ඇත්තේ වෙයි ... [ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් ස්වර්ගයෙහි වෙයි.]

4. 5. 2. 8.

[සත්වන නිරය-සගග නික්මන සුත්‍රය]

18. [මහණෙනි, දහම් සතරෙකින් සමකාගත වූයේ ...]

දූෂ්ටායතනයෙහි අදූෂ්ටවාද ඇත්තේ වෙයි. ශ්‍රාවායතනයෙහි අශ්‍රාවවාද ඇත්තේ වෙයි. මුතායතනයෙහි අමුතවාද ඇත්තේ වෙයි. විඤ්ඤායතනයෙහි අවිඤ්ඤවාද ඇත්තේ වෙයි ... [ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් තීරයෙහි බැහෙයි.]

[මහණෙනි, දහම් සතරෙකින් සමකාගත වූයේ ...]

දූෂ්ටායතනයෙහි දූෂ්ටවාද ඇත්තේ වෙයි. ශ්‍රාවායතනයෙහි ශ්‍රාවවාද ඇත්තේ වෙයි. මුතායතනයෙහි මුතවාද ඇත්තේ වෙයි. විඤ්ඤායතනයෙහි විඤ්ඤවාද ඇත්තේ වෙයි ... [ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් ස්වර්ගයෙහි වෙයි.]

4. 5. 2. 9.

[අට්ඨම නිරය-සග්ග නිකඛිතන සුතනං]

19. [වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අසාද්ධො හොති. දුස්සිලො හොති. අභිරිකො හොති! අනොත්තපී හොති
-පෙ- [යථාභතං නිකඛිතො ඵලං නිරයෙති.]

[වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

සද්ධො හොති. සීලවා හොති. භිරිමා හොති. ඔත්තපී හොති -පෙ-
[යථාභතං නිකඛිතො ඵලං සග්ගෙති.]

5. 2. 10.

[නවම නිරය-සග්ග නිකඛිතන සුතනං]

20. වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො
ඵලං නිරයෙ. කතමෙහි වතුහි?

අසාද්ධො හොති දුස්සිලො හොති. කුසීනො හොති. දුප්පඤ්ඤො හොති.
ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො
ඵලං නිරයෙති.

වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො ඵලං
සග්ගෙ. කතමෙහි වතුහි?

සද්ධො හොති. සීලවා හොති. අරඬ්චිරියො හොති. පඤ්ඤවා හොති.
ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නිකඛිතො
ඵලං සග්ගෙති.

පටිසංසොභනවග්ගො දුතියො.*

* තස්සද්දනං :

පරිඤ්ඤා දිට්ඨි අසාද්ධාසංකප්පා පාණාතිපාතාපි දෙව මග්ගා
දෙව ජවාහාරකපා වුත්තා අභිරිකා දුප්පඤ්ඤා වාහි. - මජ්ඣං.

4. 5. 2. 9.

[අවමැති නිරය-සග්ග නික්ඛිතා සුත්‍රය]

19. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ]

සාදුහා තැනියේ වෙයි. සිල් තැනියේ වෙයි. පව්ව ලජ්ජා තැනියේ වෙයි. පව්ව බිය තැනියේ වෙයි ... [ගෙණවුන් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් තීරයෙහි වැටුනේ වෙයි.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

සාදුහා ඇතියේ වෙයි. සිල් ඇතියේ වෙයි. පව්ව ලජ්ජා ඇතියේ වෙයි. පව්ව බිය ඇතියේ වෙයි ... [ගෙණවුන් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් සව්වෙහි සිටුනේ වේ.]

4. 5. 2. 10.

[නවමැති නිරය-සග්ග නික්ඛිතා සුත්‍රය]

20. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙණවුන් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් තීරයෙහි වැටුනේ වේ. කවර සතර කරුණක යත්:

සාදුහා තැනියේ වෙයි. සිල් තැනියේ වෙයි. කුසිත වෙයි. අප්‍රාඥ වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූයේ ගෙණවුන් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් තීරයෙහි වැටුනේ වේ.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙණවුන් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් සව්වෙහි සිටුනේ වේ. කවරසතර කරුණකින යත්:

සාදුහා ඇතියේ වෙයි. සිල් ඇතියේ වෙයි. ඇරඹු වැර ඇතියේ වෙයි. පාණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සිවු කරුණින් සමන්විත වූයේ ගෙණවුන් බහා තබන ලද්දක් සෙයින් සව්වෙහි සිටුනේ වේ.

පරිසංඝාතන වර්ග දෙවැනි යි.

3. සුවරිතවගෙහා

4. 5. 3. 1.

[වව්සුවරිතසුතනං]

[සාවසීනිදානං]

21. වතතාරමානි භික්ඛවෙ වව්සුවරිතානි. කතමානි වතතාරි?

මුසාවාදෙ, පිසුණුවාවා, ඵරාසාවාවා, සච්චප්පලාපො ඉමානි බො භික්ඛවෙ වතතාරි වව්සුවරිතානි.

වතතාරමානි භික්ඛවෙ වව්සුවරිතානි කතමානි වතතාරි?

සච්චවාවා, අපිසුණුවාවා, සණ්ඨවාවා, මත්තාහස්සං ඉමානි බො භික්ඛවෙ වතතාරි වව්සුවරිතානි.

4. 5. 3. 2

[පඨම බාල-පණ්ඩිතසුතනං]

22. වතුහි භික්ඛවෙ ධණ්ඨමහි සමන්තාගතො බාලො අබ්බතො අසප්පරිසො ඛතං උපහතං අත්තාතං පරිහරති. සාවචේජා ච හොති සානුවචේජා විඤ්ඤානං. බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි වතුහි?

කායදුවරිතෙන, වව්සුවරිතෙන, මනෝදුවරිතෙන, මිච්ඡාදිට්ඨියා. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො අබ්බතො අසප්පරිසො ඛතං උපහතං අත්තාතං පරිහරති. සාවචේජා ච හොති සානුවචේජා විඤ්ඤානං. බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤං පසවති.

වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො බ්බතො අසප්පරිසො අකඛඛං අනුපහතං අත්තාතං පරිහරති. අතචචේජා ච හොති අතනුවචේජා විඤ්ඤානං. බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි වතුහි?

කායසුවරිතෙන, වව්සුවරිතෙන, මනෝසුවරිතෙන, සම්මාදිට්ඨියා. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො බ්බතො අසප්පරිසො අකඛඛං අනුපහතං අත්තාතං පරිහරති. අතචචේජා ච හොති අතනුවචේජා විඤ්ඤානං. බහුඤ්ඤා පුඤ්ඤං පසවති.

3. සුවරිත වර්ගය

4. 5. 3. 1.

[වර්ගවරිත සූත්‍රය]

[සැමැන් හිදුනයි]

21. මහණෙනි, මේ වාග්දුශ්වරිතයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මුසවා ය, පිසුනුබස් ය, පරොස්බස් ය, පලප් ය. මහණෙනි, මේ සතර වාග්දුශ්වරිතයෝ යි.

මහණෙනි, මේ වාක්සුවරිතයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

සබවස ය, නො පිසුනුබස ය, මොළොක්බස ය, පමණ දූත බණන බස් යි. මහණෙනි, මේ සතර වාක්සුවරිතයෝ යි

4. 5. 3. 2.

[ප්‍රථම බාල - පණ්ඩිත සූත්‍රය]

22. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්වාගත වූ අඟු වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ තෙමේ ගුණ විසින් සාල (සාරා ලු) ගුණ විසින් තට, ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. සාවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැතියන් විසින් උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ අකුසල් ද ප්‍රසව කෙරෙයි කවර සතර කරුණින් යත්:

කායදුශ්වරිතයෙන, වාග්දුශ්වරිතයෙන, මනෝදුශ්වරිතයෙන, මිථ්‍යා-දූෂටියෙන. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්වාගත වූ බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ තෙමේ ගුණ විසින් සාල, ගුණ විසින් තට ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි සාවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැතියන් විසින් උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්වාගත වූ පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ සත්පුරුෂ තෙමේ ගුණ විසින් නො සාල, එයින් නො තට ආත්මයක් පස්වැටුම් කෙරෙයි. අතවද්‍ය ද වෙයි නුවණැතියන් විසින් උපවාද නො කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ පින් ද රැස් කෙරෙයි. කවර සතර කරුණින් යත්:

කායසුවරිතයෙන, වාක්සුවරිතයෙන, මනසුවරිතයෙන, සමාස් දූෂටියෙන. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්වාගත වූ පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ සත්පුරුෂ තෙමේ ගුණ විසින් නො සාල, එයින් නො තට ආත්මයක් පස්වටයි. අතවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැතියන් විසින් උපවාද නො කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ පින් ද රැස් කෙරෙයි.

4. 5. 3. 3.

[දුතිය බාල - පණ්ඩිත සුතනං]

23. වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො අබ්‍යන්තො අසප්පරිසො ඛතං උපහතං අත්තාතං පරිහරති, සාවජො ව හොති සානුවජො විඤ්ඤානං. බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි වතුහි?

කායදුච්චරිතෙන, වච්චුච්චරිතෙන, මනෝදුච්චරිතෙන, අකතඤ්ඤාතා අකතවේදිතාය. [ඉමෙහි -පෙ- අසප්පරිසො -පෙ- බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤං පසවති]

[වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ- සප්පරිසො -පෙ-]

කායදුච්චරිතෙන, වච්චුච්චරිතෙන, මනෝදුච්චරිතෙන, කතඤ්ඤාතා කතවේදිතාය. [ඉමෙහි -පෙ- බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤං පසවති.]

4. 5. 3. 4.

[තතිය බාල - පණ්ඩිත සුතනං]

24. [වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ- අසප්පරිසො -පෙ-]

පාණාතිපාතී හොති. අදින්නාදාසී හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති. චූසාචාරී හොති. [ඉමෙහි -පෙ- බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤං පසවති.]

[වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ- සප්පරිසො -පෙ-]

පාණාතිපාතා පටිවිඤ්ඤා හොති. අදින්නාදාසා පටිවිචරතො හොති. කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිචරතො හොති. චූසාචාරා පටිවිචරතො හොති. [ඉමෙහි -පෙ- බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤං පසවති.]

4. 5. 3. 5.

[වතුසා බාල - පණ්ඩිත සුතනං]

25. [වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ- අසප්පරිසො -පෙ-]

මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති. මිච්ඡාසංඝකපෙසා හොති. මිච්ඡාචාරො හොති. මිච්ඡාකම්මනො හොති. [ඉමෙහි -පෙ- බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤං පසවති.]

[වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ- සප්පරිසො -පෙ-]

සම්මාදිට්ඨිකො හොති. සම්මාසංඝකපෙසා හොති. සම්මාචාරො හොති. සම්මාකම්මනො හොති. [ඉමෙහි -පෙ- බහුඤ්ඤා අපුඤ්ඤං පසවති.]

4 5. 3. 3.

[දෙවන බාල - පණ්ඩිත සුත්‍රය]

23. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූ බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ තෙමේ ගුණ විසින් සාර දමන ලද, ගුණ විසින් තට ආත්මයක් පරිහරකය කෙරෙයි. සාවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැතියන් විසින් උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි. කවර සතරෙකිත් යත්:

කායදුශ්චරිතයෙන, වාශ්දුශ්චරිතයෙන, මනෝදුශ්චරිතයෙන,
අකාතඥතා - අකාතවේදිතායෙන. [මේ සතර කරුණින් ... බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත ... සත්පුරුෂ තෙමේ]

කායසුචරිතයෙන, වාසසුචරිතයෙන, මනාසුචරිතයෙන, කාතඥතා - කාතවේදිතායෙන. [මේ සතර කරුණින් ... බොහෝ පින් ද රැස් කෙරෙයි.]

4. 5. 3. 4.

[තෙවන බාල - පණ්ඩිත සුත්‍රය]

24. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත ... අසත්පුරුෂ තෙමේ]

පණ්ඩා කරන්නේ වෙයි. අධිතාදන් ගන්නේ වෙයි. කාමයෙහි මිසසසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා බණන්නේ වෙයි. [මේ සතර කරුණින් බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත ... සත්පුරුෂ තෙමේ ...]

පණ්ඩායෙන් දුරු වූයේ වෙයි අධිතාදනින් දුරු වූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසසසරින් දුරු වූයේ වෙයි. මුසවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. [මේ සතර කරුණින් බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

4. 5. 3. 5.

[සිවුවන බාල - පණ්ඩිත සුත්‍රය]

25. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත ... අසත්පුරුෂ තෙමේ ...]

මසද්වු ඇත්තේ වෙයි. මිථ්‍යාසංකල්ප ඇත්තේ වෙයි. මිථ්‍යාවචන ඇත්තේ වෙයි. මිථ්‍යා කර්මාන්ත ඇත්තේ වෙයි. [මේ සතර කරුණින් ... බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත ... අසත්පුරුෂ තෙමේ ...]

සමයේ දූෂිත වෙයි සමයක් සංකල්ප ඇතියේ වෙයි. සමයේ වචන ඇතියේ වෙයි. සමයක් කම්මාන ඇතියේ වෙයි. [මේ සතර කරුණින් ... බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

4. 5. 3. 6.

[පඤ්චම බාල - පණ්ඩිත සුතං]

26. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සම්මනාගතො -පෙ- අසපුරිසො -පෙ-]

මිච්ඡාආඡ්වො හොති. මිච්ඡාවායාමො හොති. මිච්ඡාසනී හොති.
මිච්ඡාසමාධි හොති. [ඉමෙහි -පෙ- බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති.]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සම්මනාගතො -පෙ- අසපුරිසො -පෙ-]

සම්මාආඡ්වො හොති. සම්මාවායාමො හොති. සම්මාසනී හොති. සම්මා-
සමාධි හොති [ඉමෙහි -පෙ- බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවතිති.]

4. 5. 3. 7.

[ජට්ඨ බාල - පණ්ඩිත සුතං]

27. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සම්මනාගතො -පෙ- අසපුරිසො -පෙ-]

අද්ධෙයි ද්ධිවාදී හොති. අසුතෙ සුතවාදී හොති. අමුතෙ මුතවාදී හොති.
අවිඤ්ඤතෙ විඤ්ඤතවාදී හොති. [ඉමෙහි -පෙ- බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති.]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සම්මනාගතො -පෙ- අසපුරිසො -පෙ-]

අද්ධෙයි අද්ධිවාදී හොති. අසුතෙ අසුතවාදී හොති. අමුතෙ අමුතවාදී
හොති. අවිඤ්ඤතෙ අවිඤ්ඤතවාදී හොති. [ඉමෙහි -පෙ- බහුඤ්ච පුඤ්ඤං
පසවතිති]

4. 5. 3. 8

[සතතම බාල - පණ්ඩිත සුතං]

28. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සම්මනාගතො -පෙ- අසපුරිසො -පෙ-]

ද්ධෙයි අද්ධිවාදී හොති. සුතෙ අසුතවාදී හොති. මුතෙ අමුතවාදී
හොති. විඤ්ඤතෙ අවිඤ්ඤතවාදී හොති. [ඉමෙහි -පෙ- බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං
පසවති]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සම්මනාගතො -පෙ- අසපුරිසො -පෙ-]

ද්ධෙයි ද්ධිවාදී හොති. සුතෙ සුතවාදී හොති. මුතෙ මුතවාදී හොති.
විඤ්ඤතෙ විඤ්ඤතවාදී හොති [ඉමෙහි -පෙ- බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවතිති]

4. 5. 3. 6.

[සත්වන බාල - පණ්ඩිත සූත්‍රය]

26 [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමකාගත ... අසන්පුරුෂ තෙමේ ...]

මිථ්‍යා ආජීව ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යා ව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාසමානි ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාසමාසි ඇතියේ වෙයි. [මේ සතර කරුණින් ... බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමකාගත ... සන්පුරුෂ තෙමේ ...]

සමයන් ආජීව ඇතියේ වෙයි. සමයන් ව්‍යායාම ඇතියේ වෙයි. සමයන් සමානි ඇතියේ වෙයි. සමයන් සමාසි ඇතියේ වෙයි. [මේ සතර කරුණින් ... බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

4. 5. 3. 7.

[සවින බාල - පණ්ඩිත සූත්‍රය]

27. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමකාගත අසන්පුරුෂ තෙමේ]

අදුෂ්ට ආලම්බනයෙහි දුෂ්ටවාදී වෙයි. අශ්‍රැත ආලම්බනයෙහි ශ්‍රැතවාදී වෙයි. අමුත ආලම්බනයෙහි මුතවාදී වෙයි. අවිඤ්ඤා ආලම්බනයෙහි විඤ්ඤාවාදී වෙයි. [මේ සතර කරුණින් ... බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

[මහණෙනි, මේ සතර කරුණෙකින් සමකාගත ... සන්පුරුෂ තෙමේ ...]

දුෂ්ට ආලම්බනයෙහි අදුෂ්ටවාදී වෙයි. අශ්‍රැත ආලම්බනයෙහි අශ්‍රැතවාදී වෙයි. අමුත ආලම්බනයෙහි අමුතවාදී වෙයි. අවිඤ්ඤා ආලම්බනයෙහි අවිඤ්ඤාවාදී වෙයි. [මේ සතර කරුණින් ... බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

4. 5. 3. 8.

[සත්වන බාල-පණ්ඩිත සූත්‍රය]

28. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමකාගත ... අසන්පුරුෂ තෙමේ ...]

දුෂ්ටාලම්බනයෙහි අදුෂ්ටවාදී වෙයි. ශ්‍රැතාලම්බනයෙහි අශ්‍රැතවාදී වෙයි. මුතාලම්බනයෙහි අමුතවාදී වෙයි. විඤ්ඤාලම්බනයෙහි අවිඤ්ඤාවාදී වෙයි. [මේ සතර කරුණින් ... බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමකාගත ... සන්පුරුෂ තෙමේ ...]

දුෂ්ටාලම්බනයෙහි දුෂ්ටවාදී වෙයි. ශ්‍රැතාලම්බනයෙහි ශ්‍රැතවාදී වෙයි. මුතාලම්බනයෙහි මුතවාදී වෙයි. විඤ්ඤාලම්බනයෙහි විඤ්ඤාවාදී වෙයි. [මේ සතර කරුණින් ... බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

4 5. 3. 9

[අවසම බල - පණති සහන]

29. [වතුහි හිකඩවෙ ධලෙමති සමන්තාගතො -පෙ- අසපුරිසො -පෙ-]

අසාඥො හොති, දුස්සිලො හොති, අහිරිකො හොති, අතොත්තප්පි හොති. [ඉමෙහි -පෙ- බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති.]

[වතුහි හිකඩවෙ ධලෙමති සමන්තාගතො -පෙ- සපුරිසො -පෙ-]

සඥො හොති, සීලවා හොති, හිරිමා හොති, ඔත්තප්පි හොති. [ඉමෙහි -පෙ- බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවති.]

4. 5. 3. 10

[නවම බල - පණති සහන]

30. [වතුහි හිකඩවෙ ධලෙමති සමන්තාගතො -පෙ- අසපුරිසො -පෙ-]

අසාඥො හොති, දුස්සිලො හොති, කුසීනො හොති, දුප්පඤ්ඤො හොති. [ඉමෙහි -පෙ- බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති.]

[වතුහි හිකඩවෙ ධලෙමති සමන්තාගතො -පෙ- සපුරිසො -පෙ-]

සඥො හොති, සීලවා හොති, ආරද්ධවිරියො හොති, පඤ්ඤවා හොති. ඉමෙහි ඛො හිකඩවෙ වතුහි ධලෙමති සමන්තාගතො පණතීතො බ්‍යතො, සපුරිසො අනඛතං අනුපහතං අත්තාතං පරිහරති. අතවඥො ව හොති, අතනුවඥො විඤ්ඤාතං, බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවතිති.

4. 5. 3. 11

[කපිසහන]

31. වත්තාරොමෙ හිකඩවෙ කපි, කතමෙ වත්තාරො:

විත්තාකපි, සුතකපි, අසකපි, පටිභාතකපි. ඉමෙ ඛො හිකඩවෙ වත්තාරො කපිති.

සුවිතිභවගො තතියො.*

* තසුසුද්දානං:

දුච්චරිතං දිට්ඨි අකතඤ්ඤා ව පාණාතිපාතාපි දෙව මග්ගා, දො වොහාරකථා චිත්තා අහිරිකං දුප්පඤ්ඤාතවිතා වානි - මජ්ඣ

4. 5. 3. 9.

[අවමැති බාල-පණ්ඩිත සූත්‍රය]

29. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත ... අසත්පුරුෂ තෙමේ ...]

ශ්‍රද්ධා නැත්තේ වෙයි. දුශ්ශීල වෙයි. පවට ලජ්ජා නැතියේ වෙයි. පවට බිය නැතියේ වෙයි [මේ සතර කරුණෙන් බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත සත්පුරුෂ තෙමේ ...]

ශ්‍රද්ධා ඇතියේ වෙයි. ශීල ඇතියේ වෙයි. පවට ලජ්ජා ඇතියේ වෙයි. පවට බිය ඇතියේ වෙයි [මේ සතර කරුණෙන් බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

4. 5. 3. 10.

[නවමැති බාල - පණ්ඩිත සූත්‍රය]

30. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත ... අසත්පුරුෂ තෙමේ ...]

ශ්‍රද්ධා නැතියේ වෙයි. දුශ්ශීල වෙයි. කුසිත වෙයි. දුෂ්ප්‍රාඥ වෙයි. [මේ සතර කරුණෙන් ... බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත සත්පුරුෂ තෙමේ ...]

ශ්‍රද්ධා ඇතියේ වෙයි. සිල්වත් වෙයි. රුකළ වැර ඇතියේ වෙයි. ප්‍රඥවත් වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූ පණ්ඩිත වූ ව්‍යාකූල වූ සත්පුරුෂ තෙමේ ගුණ විසින් සාර නොලැබ ලද, ගුණ විසින් නොනව ආතමයක් පරිහරණය කෙරෙයි. අතවද්‍ය ද වෙයි නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නොකටයුතුත් වෙයි. බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙයි.

4. 5. 3. 11.

[කවි සූත්‍රය]

31. මහණෙනි, මේ කවි සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

චිත්තාකම්ය, ශ්‍රාත්‍රකම්ය, අජීකම්ය, ප්‍රතිභාතකම් යි. මහණෙනි, මේ සතර කවි වෙති.

සුවර්තවර්ගීය තෙවැනි යි.

4. කමමවගෙගා

4. 5. 4. 1.

[පඨම කමමසුත්තං]

[සාවසීතිදනං]

32. වහ්නාරිමාති භික්ඛවෙ කමමාති මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චේදනාති. කතමාති වහ්නාරි?

අපි භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං අපි භික්ඛවෙ කමමං සුඤ්ඤං සුඤ්ඤවිපාකං. අපි භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණසුඤ්ඤං කණ්ණසුඤ්ඤවිපාකං. අපි භික්ඛවෙ කමමං අකණ්ණං අසුඤ්ඤං අකණ්ණඅසුඤ්ඤවිපාකං කමමකතියාය සංවත්තති.

ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ වහ්නාරි කමමාති මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චේදනාතිති.

4. 5. 4. 2.

[දුතියකමමසුත්තං]

33. වහ්නාරිමාති භික්ඛවෙ කමමාති මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චේදනාති. කතමාති වහ්නාරි?

අපි භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං. අපි භික්ඛවෙ කමමං සුඤ්ඤං සුඤ්ඤවිපාකං. අපි භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණසුඤ්ඤං කණ්ණසුඤ්ඤවිපාකං. අපි භික්ඛවෙ කමමං අකණ්ණං අසුඤ්ඤං අකණ්ණඅසුඤ්ඤවිපාකං කමමකතියාය සංවත්තති.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සබ්බාපජ්ඣං කායසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරෙති, සබ්බාපජ්ඣං වච්ඡිසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරෙති, සබ්බාපජ්ඣං මනෝසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරෙති. සො සබ්බාපජ්ඣං කායසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣං වච්ඡිසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣං මනෝසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති. තමෙන සබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපන්නං සමානං සබ්බාපජ්ඣා එසායා උප්පනති. සො සබ්බාපජ්ඣෙති එසෙය්හි උච්චේයා සමානො සබ්බාපජ්ඣං චේදනං චේදයති එකන්තදුක්ඛං. සෙය්සථාපි සත්තා තෙරසිකා. ඉදං චූළිච්චි භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං සුඤ්ඤං සුඤ්ඤවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අබ්බාපජ්ඣං කායසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරෙති, අබ්බාපජ්ඣං වච්ඡිසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරෙති, අබ්බාපජ්ඣං මනෝසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරෙති. සො අබ්බාපජ්ඣං කායසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා අබ්බාපජ්ඣං වච්ඡිසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා අබ්බාපජ්ඣං මනෝසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා අබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති. තමෙන අබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපන්නං සමානං අබ්බාපජ්ඣා එසායා උප්පනති. සො අබ්බාපජ්ඣෙති එසෙය්හි උච්චේයා සමානො අබ්බාපජ්ඣං චේදනං චේදයති එකන්තසුඤ්ඤං. සෙය්සථාපි දෙවා සුභතීණ්ණා. ඉදං චූළිච්චි භික්ඛවෙ කමමං සුඤ්ඤං සුඤ්ඤවිපාකං.

4. කම් වර්ගය

4. 5. 4. 1.

[ප්‍රථම කම් සූත්‍රය]

[සැවැත් නිදනයි]

32. මහණෙනි, මේ සතර කම්යෝ මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරණ ලද්දහු ය. කවර සතර කම්යහ යත්:

මහණෙනි, කාමණ්ඩිපාක ඇති කාමණ (අකුශල) කම්යෙක් ඇත. මහණෙනි, ඉන්ද්‍රිය විපාක ඇති ඉන්ද්‍රිය (කුශල) කම්යෙක් ඇත. මහණෙනි, කාමණ වූ ද ඉන්ද්‍රිය වූ ද විපාක ඇති (මිශ්‍රක වන) කාමණ-ඉන්ද්‍රියකම්යෙක් ඇත. මහණෙනි, කාමණ ද තො වූ ඉන්ද්‍රිය ද තො වූ විපාක ඇති කම්යෙක පිණිස පවත්නා අකාමණ-අභුක්ත (වතුර්මාගීඥ) කම්යෙක් ඇත.

මහණෙනි, මේ සතර කම්යෝ මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරණ ලදහ.

4. 5. 4. 2.

[දෙවන කම් සූත්‍රය]

33. මහණෙනි, මේ කම්යෝ සතර කෙනෙක් මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ට-ඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පවසන ලද්දහු ය. කවර සතර කම්යහ යත්:

මහණෙනි, අතිශ්ටිපාක ඇති අකුශලකම්යෙක් ඇත. මහණෙනි, ඉෂ්ටිපාක ඇති කුශලකම්යෙක් ඇත. මහණෙනි, අතිශ්ටි වූ ද ඉෂ්ටි වූ ද විපාක ඇති කාමණ - ඉන්ද්‍රියකම්යෙක් ඇත. මහණෙනි, අකාමණ - අභුක්ත විපාක ඇති කම්යෙක පිණිස පවත්නා අකාමණ - අභුක්තකම්යෙක් ඇත.

මහණෙනි, අතිශ්ටි විපාක ඇති අකුශලකම්ය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොවහි ඇතැමෙක් සදෙස් වූ (කායආරිකවෙතනා සඬ්ඛ්‍යාත) කායසංසාරය රැස් කෙරෙයි. සදෙස් (වාග්ආරිකවෙතනා සඬ්ඛ්‍යාත) වාක්සංසාරය රැස් කෙරෙයි. සදෙස් වූ (මනෝආරිකවෙතනා සඬ්ඛ්‍යාත) මනාසංසාරය රැස් කෙරෙයි. හේ දෙස් සහිත කායසංසාරය රැස් කොට දෙස් සහිත වාක්සංසාරය රැස් කොට දෙස් සහිත මනාසංසාරය රැස් කොට දුක් සහිත ලෝකයට උත්පත්ති වශයෙන් පැමිණෙයි. දුක් සහිත ලොවහි උපත් ඔහු දුක් සහිත විපාකසංගීයෝ පහස්තාහ. දුක් සහිත සංගීයන් විසින් පහස්තා ලද හේ එකානන්තයෙන් දුක් වූ ආබාධ සහිත විපාකවේදනාව විඳියි. තිරිසතුන් සෙයිති. මහණෙනි, මේ අතිශ්ටිපාක ඇති අකුශලකම්ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ඉෂ්ටිපාක ඇති කුශලකම්ය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් නිදෙස් වූ කායසංසාරය රැස් කෙරෙයි. නිදෙස් වූ වාක්සංසාරය රැස් කෙරෙයි. නිදෙස් වූ මනාසංසාරය රැස් කෙරෙයි. හේ නිදෙස් වූ කායසංසාරය රැස් කොට නිදෙස් වූ වාක්සංසාරය රැස් කොට නිදෙස් වූ මනාසංසාරය රැස් කොට නිදුක් ලොවට එළඹෙයි. නිදුක් ලොවට එළඹී ඔහු දුක් රහිත විපාක සංගීයෝ පහස්තාහ. නිදුක් සංගීයන් විසින් පහස්තා ලද හේ එකානන්තයට වූ තිරිසාවේදනාව විඳි. සුභතිණන දෙවියන් සෙයිති. මහණෙනි, මේ ඉෂ්ටිපාක ඇති කුශලකම්ය යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණසුක්ඛං කණ්ණසුක්ඛවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො, සබ්බාපජ්ඣම්ච අබ්බාපජ්ඣම්ච කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති, සබ්බාපජ්ඣම්ච අබ්බාපජ්ඣම්ච චරිතසංඛාරං අභිසංඛාරොති, සබ්බාපජ්ඣම්ච අබ්බාපජ්ඣම්ච මනෝසංඛාරං අභිසංඛාරොති. සො සබ්බාපජ්ඣම්ච අබ්බාපජ්ඣම්ච කායසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣම්ච අබ්බාපජ්ඣම්ච චරිතසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣම්ච අබ්බාපජ්ඣම්ච මනෝසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣම්ච අබ්බාපජ්ඣම්ච ලොකං උප-පජ්ජති. තමෙනං සබ්බාපජ්ඣම්ච අබ්බාපජ්ඣම්ච ලොකං උපපන්නං සමානං සබ්බාපජ්ඣාපි අබ්බාපජ්ඣාපි එසංසා ජුසනති. සො සබ්බාපජ්ඣෙකිති අබ්බාපජ්ඣෙකිති එසෙය්ති ජුට්ඨො සමානො සබ්බාපජ්ඣම්ච අබ්බාපජ්ඣම්ච චෙදනං චෙදියති චොක්ඛණ්ණසුඛදුක්ඛං. සෙය්සථාපි මනුස්සා එකච්ච ච දෙවො එකච්ච ච චිත්තිපාතිකා. ඉදං චුළුවති භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණසුක්ඛං කණ්ණසුක්ඛවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං අකණ්ණං අසුක්ඛං අකණ්ණඅසුක්ඛවිපාකං කමමකඛයාය සංවතතති? තත්‍ර භික්ඛවෙ යමිදං කමමං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං තස්ස පභාණාය යා චෙතනා, යමිදං කමමං සුක්ඛං සුක්ඛවිපාකං තස්ස පභාණාය යා චෙතනා, යමිදං කමමං කණ්ණසුක්ඛං කණ්ණසුක්ඛවිපාකං තස්ස පභාණාය යා චෙතනා, ඉදං චුළුවති භික්ඛවෙ කමමං අකණ්ණං අසුක්ඛං අකණ්ණ අසුක්ඛවිපාකං කමමකඛයාය සංවතතති.

ඉමාති බො භික්ඛවෙ චන්ත්‍යාරි කමමාති මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පචෙදිතාතීති.

4. 5 4 3.

[තතිය කමම සුත්තං]

34. අථ බො සිඛාමොග්ගලානො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිත්වා භගවතා සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරණීයං චිත්තිසාරෙත්වා එකමන්නං තිසිදි. එකමන්නං තිසිත්තො, බො සිඛාමොග්ගලානො බ්‍රාහ්මණො භගවන්නං එතදච්චො:

පුරිමාති හො භොතම දිවසාති පුරිමතරාති සොණකායනො මාණවො යෙනාහං තෙනුපසංඝමි. උපසංඝමිත්වා මං එතදච්චො:

සමණො ගොතමො සබ්බකමමානං අකිරිතං පඤ්ඤපෙති. සබ්බකමමානං බො පත අකිරිතං පඤ්ඤපෙත්තො උච්ඡේදං අංග ලොකස්ස. කමමසච්චායං හො ලොකො, කමමසමාරම්භට්ඨාසීති.

[භගවා:]

දස්සනම්ච බො අහං බ්‍රාහ්මණ සොණකායනස්ස මාණවස්ස නාභිජානාමි. කුතො පතෙවරුපො කථාසල්ලාපො?

මහණෙනි, ඉෂටාතිෂට්ඨිපාක ඇති කාණ්ණගුහලකමී කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් සදෙස් වූත් නිදෙස් වූත් කායසංසකාර රුස් කෙරෙයි. සදෙස් වූත් නිදෙස් වූත් මත්තසංසකාර රුස් කෙරෙයි. හේ සදෙස් වූත් නිදෙස් වූත් කායසංසකාර රුස් කොට සදෙස් වූත් නිදෙස් වූත් මත්තසංසකාර රුස් කොට සදුක් වූ ද නිදුක් වූ ද ලොකයට එළඹෙයි. සදුක් වූ ද නිදුක් වූ ද ලොවට එළඹී ඔහු දුක් සහිත වූ ද දුක් රහිත වූ ද විපාකසංගීයෝ පහස්නාහ. සදුක් වූ ද නිදුක් වූ ද සංගීයන් විසින් පහස්නා ලද හේ ව්‍යතිමුග්ගුබ්බො ඇති සදුක් වූත් නිදුක් වූත් විපාකවෙදනා විඳියි. මිනිසුන් හෙයින්. ඇතැම් දෙවියන් හා ඇතැම් විනිපාතිකයන් ද සෙයින්. මහණෙනි, මේ ඉටු අතිටු විපාක ඇති කාණ්ණගුහලකමී යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කමීක්‍ෂය පිණිස පවත්නා කාණ්ණවිපාකත් නො වූ ගුහල-විපාකත් නො වූ අකාණ්ණගුහලකමීය කවරේ ය? මහණෙනි, එහි ලා යම් කමීයෙක් කාණ්ණ වේ ද කාණ්ණවිපාක වේ ද, ඒ කමීයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස යම් වෙනතායෙක් ඇද්ද, යම් කමීයෙක් ගුහල වේ ද ගුහලවිපාක වේ ද, ඒ කමීයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස යම් වෙනතායෙක් ඇද්ද, යම් කමීයෙක් කාණ්ණගුහල වේ ද කාණ්ණගුහලවිපාකත් වේ ද, ඒ කමීයාගේ ප්‍රභාණය පිණිස යම් වෙනතායෙක් ඇද්ද, මහණෙනි, මේ කමීක්‍ෂය පිණිස පවත්නා අකාණ්ණගුහල වූ අකාණ්ණගුහලවිපාකත් වූ කමීය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර කමීයෝ මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට පවසන ලදහ.

4. 5. 4. 3.

[තෙවන කමී සූත්‍රය]

34. එකල්හි සිඛාමොග්ගලාන ඛමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී. සතුටට කරුණු වූ සිහි කරණුවට නිසි කථා කොට නිමවා එකත්පසෙක හිත. එකත්පස් ව හුන් සිඵමුගුලන් ඛමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙලේ ය:

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, පුරිම වූත් පුරිමතර වූත් දිනයෙහි සොණකායන නම් මාණවක මා කරු එළඹියේ ය. එළඹී මට තෙල කී ය:

මහණ ගොසුම් සියලු කමීයන්ගේ අක්‍රියාව පණවයි. සියලු කමීයන්ගේ අක්‍රියාව පණවන්නේ ලොවට උචේදයක් කියයි. භවත්නි, මේ ලෝකය කමීය සැහැවී කොට ඇත. කමීසමාරමයෙන් (කමී රුස් කිරීමෙන්) සිටුනාසුලු ය. (කමී නොකරණුයේ උචේදයට යෙයි යුක්තය.)

[භාග්‍යවත්තු:]

ඛමුණ, මම සොණකායන නම් මාණවකයාගේ දූක්මක් ද නො දන්නි. මෙබඳු කථා සල්ලාපයෙක් කොහි වී ද?

වතනාරිමානි බ්‍රාහ්මණ කමමානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චේදිතාති. කතමානි වතනාරි?

අපි බ්‍රාහ්මණ කමමං කණ්‍යං කණ්‍යවිපාකං. අපි බ්‍රාහ්මණ කමමං සුක්කං සුක්කවිපාකං. අපි බ්‍රාහ්මණ කමමං කණ්‍යසුක්කං කණ්‍යසුක්කවිපාකං. අපි බ්‍රාහ්මණ කමමං අකණ්‍යං අසුක්කං අකණ්‍යඅසුක්කවිපාකං කමමනිකායා සංවතනති.

කතමඤ්ච බ්‍රාහ්මණ කමමං කණ්‍යං කණ්‍යවිපාකං? ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චො සබ්‍යාපජ්ඣං කායසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරොති, සබ්‍යාපජ්ඣං ච්චිසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරොති, සබ්‍යාපජ්ඣං මනොසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරොති. සො සබ්‍යාපජ්ඣං කායසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා සබ්‍යාපජ්ඣං ච්චිසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා සබ්‍යා-පජ්ඣං මනොසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා සබ්‍යාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති. තමෙන සබ්‍යාපජ්ඣං ලොකං උපපන්නං සමානං සබ්‍යාපජ්ඣං එය්‍යා උප්පනති. සො සබ්‍යාපජ්ඣෙති එය්‍යෙති උප්පේයා සමානො සබ්‍යාපජ්ඣං චෙදනං චෙදියති එකත්තසුක්කං. සෙය්‍යථාපි සහතා තෙරසිකා. ඉදං ට්‍රිච්චති බ්‍රාහ්මණ කමමං කණ්‍යං කණ්‍යවිපාකං.

කතමඤ්ච බ්‍රාහ්මණ කමමං සුක්කං සුක්කවිපාකං? ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චො අබ්‍යාපජ්ඣං කායසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරොති, අබ්‍යාපජ්ඣං ච්චිසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරොති, අබ්‍යාපජ්ඣං මනොසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරොති. සො අබ්‍යාපජ්ඣං කායසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා අබ්‍යාපජ්ඣං ච්චිසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා අබ්‍යාපජ්ඣං මනොසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා අබ්‍යාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති. තමෙන අබ්‍යාපජ්ඣං ලොකං උපපන්නං සමානං අබ්‍යාපජ්ඣං එය්‍යා උප්පනති. සො අබ්‍යාපජ්ඣෙති එය්‍යෙති උප්පේයා සමානො අබ්‍යාපජ්ඣං චෙදනං චෙදියති එකත්තසුක්කං. සෙය්‍යථාපි දෙවා සුභතිණ්‍යා. ඉදං ට්‍රිච්චති බ්‍රාහ්මණ කමමං සුක්කං සුක්කවිපාකං.

කතමඤ්ච බ්‍රාහ්මණ කමමං කණ්‍යසුක්කං කණ්‍යසුක්කවිපාකං? ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චො සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි කායසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරොති, සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි ච්චිසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරොති, සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි මනොසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරොති. සො සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි කායසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි ච්චිසඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි මනො-සඤ්ඤාරං අභිසඤ්ඤාරිත්වා සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි ලොකං උපපජ්ජති. තමෙන සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි ලොකං උපපන්නං සමානං සබ්‍යා-පජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි එය්‍යා උප්පනති. සො සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි එය්‍යෙති උප්පේයා සමානො සබ්‍යාපජ්ඣමපි අබ්‍යාපජ්ඣමපි චෙදනං චෙදියති චොතිණ්‍යසුක්කං. සෙය්‍යථාපි මනුෂ්‍යා එකච්ච ව දෙවා එකච්ච ව චිතිපාතිකා. ඉදං ට්‍රිච්චති බ්‍රාහ්මණ කමමං කණ්‍යසුක්කං කණ්‍යසුක්කවිපාකං.

කතමඤ්ච බ්‍රාහ්මණ කමමං අකණ්‍යං අසුක්කං අකණ්‍යාසුක්කවිපාකං කමමනිකායා සංවතනති? තනු බ්‍රාහ්මණ යමිදං කමමං කණ්‍යං කණ්‍යවිපාකං තස්ස පහාණාය යා වෙනතා, යමිදං කමමං සුක්කං සුක්කවිපාකං තස්ස පහාණාය යා වෙනතා, යමිදං කමමං කණ්‍යසුක්කං කණ්‍යසුක්කවිපාකං තස්ස පහාණාය යා වෙනතා. ඉදං ට්‍රිච්චති බ්‍රාහ්මණ කමමං අකණ්‍යං අසුක්කං අකණ්‍යාසුක්කවිපාකං කමමනිකායා සංවතනති.

ඉමානි බො බ්‍රාහ්මණ වහනාරි කමමානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චේදිතාතිති.

බමුණ, මේ සතර කම් කෙතෙක් මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරණ ලදහ. කවර සතර කම්යහ යන්:

බමුණ, කාණ්ඩවිපාක ඇති කාණ්ඩකම්යෙක් ඇත. බමුණ, ගුහලවිපාක ඇති ගුහලකම්යෙක් ඇත. බමුණ, කාණ්ඩගුහලවිපාක ඇති කාණ්ඩගුහල කම්යෙක් ඇත. කම්ක්ෂය පිණිස පවත්නා අකාණ්ඩ අගුහල විපාක ඇති අකාණ්ඩ අගුහල කම්යෙක් ඇති.

බමුණ, කාණ්ඩවිපාක ඇති කාණ්ඩකම්ය කවරේ ය? බමුණ, මෙලොව ඇතැමෙක් සදෙස් වූ කායසංඝකාර රැස් කෙරෙයි. සදෙස් වූ වාක්සංඝකාර රැස් කෙරෙයි. සදෙස් වූ මනස්සංඝකාර රැස් කෙරෙයි. හේ සදෙස් කායසංඝකාර රැස් කොට සදෙස් වාක්සංඝකාර රැස් කොට සදෙස් මනස්සංඝකාර රැස් කොට සදුක් වූ ලොවට එළඹෙයි. සදුක් ලොවට එළඹියහු සදුක් විපාකස්පඨියෝ පහස්නාහ. හේ සදුක් ස්පඨියන් විසින් පහස්නා ලද්දේ ම ඵ්කාන්ත දෘඩ වූ සදුක් වේදනා විදී. නිරිසතුන් සෙයිති. බමුණ, මේ කාණ්ඩවිපාක ඇති කාණ්ඩකම් යි කියනු ලැබේ.

බමුණ, ගුහලවිපාක ඇති ගුහලකම්ය කවරේ ය? බමුණ, මෙලොව ඇතැමෙක් නිදෙස් කායසංඝකාර රැස් කෙරෙයි. නිදෙස් වාක්සංඝකාර රැස් කෙරෙයි. නිදෙස් මනස්සංඝකාර රැස් කෙරෙයි. හේ නිදෙස් කායසංඝකාර රැස් කොට නිදෙස් වාක්සංඝකාර රැස් කොට නිදෙස් මනස්සංඝකාර රැස් කොට නිදුක් ලෝකයට එළඹෙයි. නිදුක් ලෝකයට එළඹියහු නිදුක් ස්පඨියෝ පහස්නාහ. හේ නිදුක් ස්පඨියන් විසින් පහස්නා ලද්දේ ඵ්කාන්ත සුඛ වූ නිදුක් වේදනා විදී. සුභකිණ්හ දෙවියන් සෙයිති. බමුණ, මේ ගුහලවිපාක ඇති ගුහලකම් යි කියනු ලැබේ.

බමුණ, කාණ්ඩ-ගුහලවිපාක ඇති කාණ්ඩ-ගුහලකම්ය කවරේ ය? බමුණ, මෙලොව ඇතැමෙක් සදෙස් වූ ද නිදෙස් වූ ද කායසංඝකාර රැස් කෙරෙයි. සදෙස් වූ ද නිදෙස් වූ ද වාක්සංඝකාර රැස් කෙරෙයි. සදෙස් වූ ද නිදෙස් වූ ද මනස්සංඝකාර රැස් කෙරෙයි. හේ සදෙස් වූ ද නිදෙස් වූ ද කායසංඝකාර රැස් කොට සදෙස් වූ ද නිදෙස් වූ ද වාක්සංඝකාර රැස් කොට සදෙස් වූ ද නිදෙස් වූ ද මනස්සංඝකාර රැස් කොට සදුක් වූ ද නිදුක් වූ ද ලෝකයට එළඹෙයි. සදුක් වූ ද නිදුක් වූ ද ලොවට එළඹියහු සදුක් වූ ද නිදුක් වූ ද විපාකස්පඨියෝ පහස්නාහ. හේ සදුක් වූ ද නිදුක් වූ ද ස්පඨියන් විසින් පහස්නා ලද්දේ ව්‍යවකිණ් සුඛදෘඩ ඇති සදුක් වූ ද නිදුක් වූ ද විපාකවේදනා විදී. ඇතැම් මිනිසුන් සෙයිති. ඇතැම් දෙවියන් හා විනිපාතිකයන් ද සෙයිති. බමුණ, මේ කාණ්ඩගුහලවිපාක ඇති කාණ්ඩගුහල කම් යි කියනු ලැබේ.

බමුණ, කම්ක්ෂය පිණිස පවත්නා අකාණ්ඩ අගුහල විපාක ඇති අකාණ්ඩ අගුහලකම්ය කවරේ ය? බමුණ, එහි ලා කාණ්ඩවිපාක ඇති යම් කාණ්ඩකම්යෙක් ඇත් ද ඒ කම්යාගේ ප්‍රත්‍යක්ෂය පිණිස යම් වේතනයෙක් ඇත් ද, ගුහලවිපාක ඇති යම් ගුහලකම්යෙක් ඇත් ද ඒ කම්යාගේ ප්‍රත්‍යක්ෂය පිණිස යම් වේතනයෙක් ඇත් ද, කාණ්ඩගුහලවිපාක ඇති යම් කාණ්ඩගුහලකම්යෙක් ඇත් ද ඒ කම්යාගේ ප්‍රත්‍යක්ෂය පිණිස යම් වේතනයෙක් ඇත් ද, බමුණ, මේ කම්ක්ෂය පිණිස පවත්නා අකාණ්ඩ අගුහල විපාක ඇති අකාණ්ඩ අගුහල කම් යි කියනු ලැබේ.

බමුණ, මේ සතර කම්යෝ මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරණ ලදහ.

4. 5. 4. 4

[වහුසුඛ කම්මසුතනං]

35. වතතාරිමානි භික්ඛවෙ කම්මානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චේදිතානි. කතමානි වතතාරි ?

අපි භික්ඛවෙ කම්මං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං. අපි භික්ඛවෙ කම්මං සුක්කං සුක්කවිපාකං. අපි භික්ඛවෙ කම්මං කණ්ණසුක්කං කණ්ණසුක්ක-විපාකං. අපි භික්ඛවෙ කම්මං අකණ්ණං අසුක්කං අකණ්ණසුක්කවිපාකං කම්මකතියාය සංවත්තති.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කම්මං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපානි හොති, අදින්නාදුසි හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරි හොති, මුසාවාදි හොති, පුරාමෙරසමජ්ජපමාදට්ඨාසි හොති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ කම්මං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කම්මං සුක්කං සුක්කවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපානා පටිවිරතො හොති, අදින්නාදුතා පටිවිරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති, මුසාවාදා පටිවිරතො හොති, පුරාමෙරසමජ්ජපමාදට්ඨාතා පටිවිරතො හොති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ කම්මං සුක්කං සුක්කවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කම්මං කණ්ණසුක්කං කණ්ණසුක්කවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සබ්බාපජ්ඣකම්මෙ අබ්බාපජ්ඣකම්මෙ කායසංඛාරං අභි-සංඛාරොති -පෙ- [වජ්ජිසංඛාරං -පෙ- මනොසංඛාරං අභිසංඛාරොති.] ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ කම්මං කණ්ණසුක්කං කණ්ණසුක්කවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කම්මං අකණ්ණං අසුක්කං අකණ්ණඅසුක්කවිපාකං කම්මකතියාය සංවත්තති? තඤ්ඤ භික්ඛවෙ යමිදං කම්මං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං [තස්ස පහාණාය යා චෙතතා] -පෙ- ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ කම්මං අකණ්ණං අසුක්කං අකණ්ණඅසුක්කවිපාකං කම්මකතියාය සංවත්තති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ වතතාරි කම්මානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චේදිතානිති.

4. 5. 4. 5

[පඤ්චම කම්මසුතනං]

36. වතතාරිමානි භික්ඛවෙ කම්මානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චේදිතානි. කතමානි වතතාරි ?

අපි භික්ඛවෙ කම්මං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං. අපි භික්ඛවෙ කම්මං සුක්කං සුක්කවිපාකං. අපි භික්ඛවෙ කම්මං කණ්ණසුක්කං කණ්ණසුක්ක-විපාකං. අපි භික්ඛවෙ කම්මං අකණ්ණං අසුක්කං අකණ්ණඅසුක්කවිපාකං කම්මකතියාය සංවත්තති.

4. 5. 4. 4.

[සිවුමන කම් සූත්‍රය]

35. මහණෙනි, මේ කම්යෝ සතර දෙනෙක් මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ට-
ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරණ ලදහ. කවර සතර කම්යහ යත්:

මහණෙනි, කාමණ විපාක ඇති කාමණ කම්යෙක් ඇත. මහණෙනි,
ශුක්ල විපාක ඇති ශුක්ල කම්යෙක් ඇත. මහණෙනි, කාමණ වූ ද
ශුක්ල වූ ද විපාක ඇති කාමණ ශුක්ල කම්යෙක් ඇත. මහණෙනි,
කම්සය පිණිස පවත්නා අකාමණ අශුක්ල විපාක ඇති අකාමණ අශුක්ල
කම්යෙක් ඇත.

මහණෙනි, කාමණ විපාක ඇති කාමණ කම්ය කවරේය? මහණෙනි,
මෙ ලොව ඇතැමෙක් පණිවා කරන්නේ වෙයි. අසිතාදන් ගන්නේ වෙයි.
කාමයෙහි මිසගසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා බණන්නේ වෙයි. මද පමා
දෙකට කරුණු වන රහ මෙර පිමෙහි සිටුනේ වෙයි. මහණෙනි, මේ
කාමණ විපාක ඇති කාමණ කම්ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ශුක්ල විපාක ඇති ශුක්ල කම්ය කවරේ ය? මහණෙනි, මේ
ලොව ඇතැමෙක් පණිවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. අසිතාදනින් දුරු
වූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසගසරින් දුරු වූයේ වෙයි. මුසවායෙන් දුරු
වූයේ වෙයි. මද පමා දෙකට කරුණු වන රහමෙර පිමෙන් දුරු වූයේ
වෙයි. මහණෙනි, මේ ශුක්ල විපාක ඇති ශුක්ල කම්ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කාමණ වූ ද ශුක්ල වූ ද විපාක ඇති කාමණ ශුක්ල කම්ය
කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් සද්දේ වූ ද නිද්දේ වූ ද
කායසංසාරා රැස් කෙරෙයි ... [වාක්සංසාරා ... මනස්සංසාරා රැස්
කෙරෙයි.] මහණෙනි, මේ කාමණ වූ ද ශුක්ල වූ ද විපාක ඇති කාමණ
ශුක්ල කම්ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කම්සය පිණිස පවත්නා අකාමණ අශුක්ල විපාක ඇති
අකාමණ අශුක්ල කම්ය කවරේ ය? මහණෙනි, එහි ලා කාමණ විපාක ඇති
යම් කාමණ කම්යෙක් වේ ද [ඒකම්යාගේ ප්‍රභාණය පිණිස යම් වෙනතායෙක්
ඇත් ද,] මහණෙනි, මේ කම්සය පිණිස පවත්නා අකාමණ වූ ද
අශුක්ල වූ ද විපාක ඇති අකාමණ අශුක්ල කම්ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර කම්යෝ මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥානයෙන්
දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරණ ලදහ.

4. 5. 4. 5.

[පස්වන කම් සූත්‍රය]

36. මහණෙනි, මේ කම්යෝ සතර දෙනෙක් මා විසින් තමන් ම
විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරණ ලදහ. කවර සතර
කම්යහ යත්:

මහණෙනි, කාමණ විපාක ඇති කාමණ කම්යෙක් ඇත. මහණෙනි,
ශුක්ල විපාක ඇති ශුක්ල කම්යෙක් ඇත. මහණෙනි, කාමණ ශුක්ල විපාක
ඇති කාමණ ශුක්ල කම්යෙක් ඇත. මහණෙනි, කම්සය පිණිස පවත්නා
අකාමණ අශුක්ල විපාක ඇති අකාමණ අශුක්ල කම්යෙක් ඇත.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකදෙවන මාතා ජීවිතා වොරොපිතා හොති, පිතා ජීවිතා වොරොපිතො හොති, අරහං ජීවිතා වොරොපිතො හොති, තථාගතස්ස දුට්ඨෙන විතොත ලොභිතං උපපාදිතා හොති. සම්මෙඝාපි භික්ඛො හොති. ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං සුක්කං සුක්කවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකදෙව්, පාණානිපාතා පටිවිරතො හොති, අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති, මුසාවාද පටිවිරතො හොති, පිසුණාවාචා පටිවිරතො හොති, එරුසාවාචා පටිවිරතො හොති, සමථපාලාපා පටිවිරතො හොති, අතනිජ්ඣාලු හොති, අබ්බාපනනවිතොතා හොති, සමාදාදිසීකො හොති. ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ කමමං සුක්කං සුක්කවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණසුක්කං කණ්ණසුක්කවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකදෙව්, සබ්බාපජ්ඣම්පි අබ්බාපජ්ඣම්පි කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති, -පෙ- ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණසුක්කං කණ්ණසුක්කවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං අකණ්ණං අසුක්කං අකණ්ණඅසුක්කවිපාකං කමමකකියාය සංවත්තති? තුභු භික්ඛවෙ යමිදං කමමං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං [තස්ස පභාණාය යා වෙතනා] -පෙ- ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ කමමං අකණ්ණං අසුක්කං අකණ්ණඅසුක්කවිපාකං කමමකකියාය සංවත්තති.

ඉමාති බො භික්ඛවෙ චත්තාරි කමමාති මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පචෙදිතානිති

4. 5 4. 6

[ජට්ඨකමමසුත්තං]

37. චත්තාරිමාති භික්ඛවෙ කමමාති මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පචෙදිතානි. කතමාති චත්තාරි?

අපචි භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං, අපචි භික්ඛවෙ කමමං සුක්කං සුක්කවිපාකං, අපචි භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණසුක්කං කණ්ණසුක්කවිපාකං, අපචි භික්ඛවෙ කමමං අකණ්ණං අසුක්කං අකණ්ණ අසුක්කවිපාකං කමමකකියාය සංවත්තති.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකදෙව්, සබ්බාපජ්ඣං කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති -පෙ- ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං සුක්කං සුක්කවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකදෙව්, අබ්බාපජ්ඣං කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති, -පෙ- ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ කමමං සුක්කං සුක්කවිපාකං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණසුක්කං කණ්ණසුක්කවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකදෙව්, සබ්බාපජ්ඣම්පි අබ්බාපජ්ඣම්පි කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති, -පෙ- ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ කමමං කණ්ණසුක්කං කණ්ණසුක්කවිපාකං.

මහණෙනි, කාමණ්ඩු විපාක ඇති කාමණ්ඩුකමය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතමෙකු විසින් මව දිවියෙන් තොරකරණ ලදු වෙයි. පියා දිවියෙන් තොර කරණ ලද්දේ වෙයි. රහත් දිවියෙන් තොර කරණ ලද්දේ වෙයි. දුෂ්ට සිතින් කපාහතයන් වහන්සේගේ කයෙහි ලේ සොල්වන ලද්දේ වෙයි. සඤ්ඤා බිඳනා ලද්දේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කාමණ්ඩු විපාක ඇති කාමණ්ඩුකමය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ගුහලවිපාක ඇති ගුහලකමය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතමෙකු පණ්ඩිතයෙක් දුරුවූයේ වෙයි. අසිතාදනීන් දුරුවූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසගන්වන් දුරුවූයේ වෙයි. මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. පිටුණු බසින් දුරුවූයේ වෙයි. පරොක්ඛසින් දුරුවූයේ වෙයි. පලවින් දුරුවූයේ වෙයි. දළ ලොභ තැනියේ වෙයි. ව්‍යාපාදයට නොපත් සිත් ඇතියේ වෙයි. සමානදෘෂ්ටික වෙයි. මහණෙනි, මේ ගුහලවිපාක ඇති ගුහලකමය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කාමණ්ඩුගුහලවිපාක ඇති කාමණ්ඩුගුහලකමය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතමෙකු සදෙස් වූ ද නිදෙස් වූ ද කායසංස්කාර රැස් කෙරෙයි... මහණෙනි, මේ කාමණ්ඩුගුහල විපාක ඇති කාමණ්ඩුගුහලකමය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කම්මණ්ඩු පිණිස පවත්නා අකාමණ්ඩුගුහලවිපාක ඇති අකාමණ්ඩුගුහලකමය කවරේ ය? මහණෙනි, එහි ලායම් කමියක් කාමණ්ඩු වේ ද කාමණ්ඩු විපාක ඇත්තේ වේ ද [ඒ කමියාගේ ප්‍රභාණය පිණිස යම් වෙනතායෙක් ඇද් ද] ... මහණෙනි, කම්මණ්ඩු පිණිස පවත්නා මෙය අකාමණ්ඩුගුහලවිපාක ඇති අකාමණ්ඩුගුහලකමය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර කමියෝ මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥතයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට වදාරණ ලදහ.

4. 5. 4. 6.

[සවන කම්මුත්‍රය]

37. මහණෙනි, මේ සතර කමියෝ මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥතයෙන් දූත සාක්ෂාත් කොට වදාරණ ලදහ. කවර සතර කමියහ යත්:

මහණෙනි, කාමණ්ඩු විපාක ඇති කාමණ්ඩුකමයෙක් ඇත. ගුහලවිපාක ඇති ගුහලකමයෙක් ඇත. කාමණ්ඩුගුහලවිපාක ඇති කාමණ්ඩුගුහලකමයෙක් ඇත. කම්මණ්ඩු පිණිස පවත්නා අකාමණ්ඩුගුහලවිපාක ඇති අකාමණ්ඩුගුහලකමයෙක් ඇත.

මහණෙනි, කාමණ්ඩු විපාක ඇති කාමණ්ඩුකමය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතමෙකු සදෙස් වූ කායසංස්කාරය රැස් කෙරෙයි ... මහණෙනි, මේ කාමණ්ඩු විපාක ඇති කාමණ්ඩුකමය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ගුහලවිපාක ඇති ගුහලකමය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතමෙකු නිදෙස් වූ කායසංස්කාරය රැස් කෙරෙයි ... මහණෙනි, මේ ගුහලවිපාක ඇති ගුහලකමය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කාමණ්ඩුගුහලවිපාක ඇති කාමණ්ඩුගුහලකමය කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතමෙකු සදෙස් වූ ද නිදෙස් වූ ද කායසංස්කාරය රැස් කෙරෙයි ... මහණෙනි, මේ කාමණ්ඩුගුහලවිපාක ඇති කාමණ්ඩුගුහලකමය යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ කමමං අකණ්ඨං අසුක්කං අකණ්ඨඅසුක්කවිපාකං කමමකකයාය සංවත්තති? සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. ඉදං ට්‍රිච්චති භික්ඛවෙ කමමං අකණ්ඨං අසුක්කං අකණ්ඨඅසුක්කවිපාකං කමමකකයාය සංවත්තති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චත්තාරි කමමානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පචෙදිතානීති.

4. 5. 4. 7.

[සත්තමකමමසුත්තං]

38. චත්තාරිමානි භික්ඛවෙ කමමානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පචෙදිතානි. කතමානි චත්තාරි?

අප්ථි භික්ඛවෙ කමමං කණ්ඨං කණ්ඨවිපාකං. අප්ථි භික්ඛවෙ කමමං සුක්කං සුක්කවිපාකං. අප්ථි භික්ඛවෙ කමමං කණ්ඨසුක්කං කණ්ඨසුක්කවිපාකං. අප්ථි භික්ඛවෙ කමමං අකණ්ඨං අසුක්කං අකණ්ඨඅසුක්කවිපාකං කමමකකයාය සංවත්තති.

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ කමමං කණ්ඨං කණ්ඨවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අබ්‍යාපජ්ඣං කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති -පෙ- [චරිසංඛාරං -පෙ- මනො-සංඛාරං -පෙ-] ඉදං ට්‍රිච්චති භික්ඛවෙ කමමං කණ්ඨං කණ්ඨවිපාකං.

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ කමමං සුක්කං සුක්කවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අබ්‍යාපජ්ඣං කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති -පෙ- [චරිසංඛාරං -පෙ- මනො-සංඛාරං -පෙ-] ඉදං ට්‍රිච්චති භික්ඛවෙ කමමං සුක්කං සුක්කවිපාකං.

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ කමමං කණ්ඨසුක්කං කණ්ඨසුක්කවිපාකං? ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අබ්‍යාපජ්ඣං අබ්‍යාපජ්ඣමපි කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති, -පෙ- [චරිසංඛාරං -පෙ- මනොසංඛාරං -පෙ-] ඉදං ට්‍රිච්චති භික්ඛවෙ කමමං කණ්ඨසුක්කං කණ්ඨසුක්කවිපාකං.

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ කමමං අකණ්ඨං අසුක්කං අකණ්ඨඅසුක්කවිපාකං කමමකකයාය සංවත්තති? සතිසංඛොජ්ඣංඛො, ධම්මවිවයසංඛොජ්ඣංඛො, විරියසංඛොජ්ඣංඛො, පිතිසංඛොජ්ඣංඛො, පසාදාසංඛොජ්ඣංඛො, සමාධි-සංඛොජ්ඣංඛො, උපෙක්ඛාසංඛොජ්ඣංඛො. ඉදං ට්‍රිච්චති භික්ඛවෙ කමමං අකණ්ඨං අසුක්කං අකණ්ඨඅසුක්කවිපාකං කමමකකයාය සංවත්තති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ චත්තාරි කමමානි මයා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පචෙදිතානීති.

4. 5. 4. 8.

[සාවජේන - අනචජේනමම සුත්තං]

39. චතුභි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාගතං නික්ඛින්නො එවං තිරිඨෙ. කතමෙහි චතුභි?

සාවජේන කායකමෙත්ත, සාවජේන වචිකමෙත්ත, සාවජේන මනො-කමෙත්ත, සාවජේන දිට්ඨියා.

මහණෙනි, කම්මය පිණිස පවත්නා අකාමණ අගුකල්විපාක ඇති අකාමණ අගුකල්කමය කවරේ ය? සමාග් දූෂටිය .. සමාග් සමාධිසි. මහණෙනි, කම්මය පිණිස පවත්නා මේ අකාමණ අගුකල්විපාක ඇති අකාමණ අගුකල්කමය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර කමිසෝ මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පවසන ලදහ.

4 5. 4. 7.

[සන්වන කම්මසුත්‍රය]

38 මහණෙනි, මේ සතර කමිසෝ මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත සාක්ෂාත් කොට ප්‍රකාශ කරණ ලදහ. කවර සතර කමිසයහ යත්:

මහණෙනි, කාමණවිපාක ඇති කාමණකමිසයක් ඇත. මහණෙනි, ගුකල් විපාක ඇති ගුකල්කමිසයක් ඇත. මහණෙනි, කාමණගුකල්විපාක ඇති කාමණගුකල්කමිසයක් ඇත. මහණෙනි, කම්මය පිණිස පවත්නා අකාමණ අගුකල්විපාක ඇති අකාමණ අගුකල්කමිසයක් ඇත.

මහණෙනි, කාමණවිපාක ඇති කාමණකමිස කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් සදෙස් වූ කායසංස්කාර රැස් කෙරෙයි [වාක්සංස්කාර... මනාසංස්කාර] මහණෙනි, මේ කාමණවිපාක ඇති කාමණකමිස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ගුකල්විපාක ඇති ගුකල්කමිස කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් නිදෙස් වූ කායසංස්කාර රැස් කෙරෙයි ... [වාක්සංස්කාර මනාසංස්කාර] මහණෙනි, මේ ගුකල් විපාක ඇති ගුකල්කමිස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කාමණ ගුකල්විපාක ඇති කාමණගුකල්කමිස කවරේ ය? මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් සදෙස් වූ ද නිදෙස් වූ ද කායසංස්කාර රැස් කෙරෙයි [වාක්සංස්කාර ... මනාසංස්කාර] මහණෙනි, මේ කාමණගුකල් විපාක ඇති කාමණගුකල්කමිස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කම්මය පිණිස පවත්නා අකාමණ අගුකල් විපාක ඇති අකාමණ අගුකල්කමිස කවරේ ය? සමාහිසමොධාසභය, ධම්මිවයාසමොධාසභය, විශ්චිතමොධාසභය, ප්‍රිතිසමොධාසභය, ප්‍රශබ්ධිසමොධාසභය, සමාධිසමොධාසභය, උපෙක්ඛාසමොධාසභය යි. මහණෙනි, මේ කම්මය පිණිස පවත්නා අකාමණ අගුකල්විපාක ඇති අකාමණ අගුකල්කමිස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර කමිසෝ මා විසින් තමන් ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත සාක්ෂාත් කොට ප්‍රකාශ කරණ ලදහ.

4. 5. 4. 8.

[සාවජ්ජ - අනවජ්ජ කම්මසුත්‍රය]

39. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දේ යම්යේ ද, එසෙයින් තිරයෙහි වේ. කවර සතරෙකිනි යත්:

සාවද්දකායකමිසෙත, සාවද්දවාක්කමිසෙත, සාවද්දමනාසකමිසෙත, සාවද්ද දූෂටියෙත යි.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛින්නො ඵලං නිරයෙ.

වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛින්නො ඵලං සග්ගෙ කතමෙහි වතුහි?

අතවජ්ජේත කායකමෙත අතවජ්ජේත වච්ඡකමෙත, අතවජ්ජේත මනොකමෙත, අතවජ්ජාය දිට්ඨියා.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛින්නො ඵලං සග්ගෙහි.

4. 5. 4. 9.

[සබ්බාපජ්ඣා - අබ්බාපජ්ඣාසම්මසුතං]

40. වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛින්නො ඵලං නිරයෙ. කතමෙහි වතුහි?

සබ්බාපජ්ඣා කායකමෙත, සබ්බාපජ්ඣා වච්ඡකමෙත, සබ්බාපජ්ඣා මනොකමෙත, සබ්බාපජ්ඣාය දිට්ඨියා. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛින්නො ඵලං නිරයෙ.

වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛින්නො ඵලං සග්ගෙ. කතමෙහි වතුහි?

අබ්බාපජ්ඣා කායකමෙත, අබ්බාපජ්ඣා වච්ඡකමෙත, අබ්බාපජ්ඣා මනොකමෙත, අබ්බාපජ්ඣාය දිට්ඨියා.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛින්නො ඵලං සග්ගෙහි.

4. 5. 4. 10.

[සමණසුතං]

41. ඉධෙව භික්ඛවෙ සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ චතුර්ථො සමණො, සුඤ්ඤ පරපචාද සමණෙහි අඤ්ඤාති ඵලමෙත භික්ඛවෙ සමමා සීහනාදං තදථ.

කතමො ච භික්ඛවෙ සමණො? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු තිණණං සංයෝජනානං පරිකඛයා සොකාපන්නො හොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොඛිපරායණො. අයං භික්ඛවෙ සමණො.

කතමො ච භික්ඛවෙ දුතියො සමණො? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු තිණණං සංයෝජනානං පරිකඛයා රුගදෙසමොහානං තනුතො සකදගාමී හොති, සකිදෙව-ඉමං ලොකං ආගතො දුක්ඛස්සන්තං කරොති. අයං භික්ඛවෙ දුතියො සමණො.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමනාගත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දේ යම්සේ ද, එපරිදි තීරයෙහි වේ.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමනාගත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දේ යම්සේ ද, එසෙයින් සවරියෙහි වේ. කවර සතරෙකිනි යත්:

අනවද්‍ය කායකමයෙන, අනවද්‍ය වාක්කමයෙන, අනවද්‍ය මනාකමයෙන, අනවද්‍ය දූෂටියෙනැ යි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමනාගත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දේ යම්සේ ද, එසේ සවරියෙහි වේ.

4. 5. 4. 9

[සබ්බාපජ්ඣ-අබ්බාපජ්ඣ කමිසුත්‍රය]

40. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමනාගත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දේ යම්සේ ද, එසෙයින් තීරයෙහි වේ. කවර සතරෙකිනි යත්:

සදෙස් වූ කායකමයෙන, සදෙස් වූ වාක්කමයෙන, සදෙස් වූ මනාකමයෙන, සදෙස් වූ දූෂටියෙනැ යි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමනාගත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දේ යම්සේ ද, එසෙයින් තීරයෙහි වේ.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමනාගත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දේ යම්සේ ද, එසෙයින් සවරියෙහි වේ. කවර සතරෙකිනි යත්:

තිදෙස් වූ කායකමයෙන, තිදෙස් වූ වාක්කමයෙන, තිදෙස් වූ මනාකමයෙන, තිදෙස් වූ දූෂටියෙනැ යි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමනාගත වූයේ ගෙනවුත් බහා තබන ලද්දේ යම්සේ ද, එසෙයින් සවරියෙහි වේ.

4. 5. 4. 10.

[සමණ සුත්‍රය]

41. මහණෙනි, ප්‍රථම (ප්‍රොතාපනන) මහණ ද මෙසස්තෙහි ම ය. දෙවන (සකාදගාමි) මහණ ද මෙසස්තෙහි ම ය. තෙවන (අතාගාමි) මහණ ද මෙසස්තෙහි ම ය. සිවුවන (අර්හත්) මහණ ද මෙසස්තෙහි ම ය. අතීත වූ පරප්‍රවාදයෝ ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි තොරයහ යි. මහණෙනි, මෙසේ මොනොවට සිංහනාද කරව.

මහණෙනි, (ප්‍රථම ප්‍රොතාපනන) ශ්‍රමණ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ත්‍රිවිධසංයෝජනයන්ගේ ඝෘය කිරීමෙන් අවිනිපාතසවහාව ඇති නිසා වූ සංඛොධිපරායණ වූ ප්‍රොතාපනනයෙක් වේ. මහණෙනි, මේ (ප්‍රථම) ශ්‍රමණ යි.

මහණෙනි, දෙවන මහණ කවරේ ය? මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ත්‍රිවිධසංයෝජනයන් ඝෘය කිරීමෙන් රහතොපමොහයන් තුනු බැවින් සකාදගාමි වෙයි. එක් වරක් ම මෙලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ දෙවන මහණ යි.

කතමො ව භික්ඛවෙ තතියො සමණෝ? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චන්තං ඔරුහායියානං සංයෝජනානං පරිකඩයා ඔපපාතිකො නොති තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො තසමා ලොකා අයං භික්ඛවෙ තතියො සමණො.

කතමො ව භික්ඛවෙ වතුන්තො සමණෝ? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤවිමුත්තිං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජා විහරති. අයං භික්ඛවෙ වතුන්තො සමණො.

ඉධෙව භික්ඛවෙ සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො, ඉධ වතුන්තො සමණො. සුඤ්ඤ පරපපවාදාද්‍ය සමණෙති අඤ්ඤාති. එවමෙනං භික්ඛවෙ සමමා සිහතාදං තදපාති.

4. 4 5 11.

[සපපුරිසංභිසංඝසුත්තං]

42. සපපුරිසං භික්ඛවෙ නිසාය ව්‍යාපාරො ආනිසංසා පාටිකඛ්ඛා. කතමෙ ව්‍යාපාරො?

අරියෙන සීලෙන වඩ්ඪති. අරියෙන සමාධිතා වඩ්ඪති, අරියාය පඤ්ඤාය වඩ්ඪති, අරියාය විමුත්තියා වඩ්ඪති.

සපපුරිසං භික්ඛවෙ නිසාය ඉමෙ ව්‍යාපාරො ආනිසංසා පාටිකඛ්ඛාති.

කම්මවග්ගො වතුන්තො.*

තසසුද්දනං:

* සංවිතතවිජාර සොණකායන පිකුඛාපදං අරියමනො සාවජ්ජඤ්ච අබ්‍යාපජ්ජං සමණො ව සපුරිසංභිසංඝාති. මජ්ඣං.

මහණෙනි, තෙවන මහණ කවරේ ය. ¹ මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ පඤ්ච ඔරඤ්ඤායීය සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් ඵ බලලොව පිරිනිවේනසුදු ඵලොචින් වට්ඨාලා තොචනසුදු ඔපපාතික වේ. මහණෙනි, මේ තෙවන මහණ යි.

මහණෙනි, සිවුවන මහණ කවරේ ය. ² මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ ආසුරක්ෂය කිරීමෙන් අනාසුච වූ චේතොවිමුක්තිය ප්‍රඥාවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි තමන් විසින් ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දෑත සාක්ෂාත් කොට ඵලම වෙසේ, මහණෙනි, මේ සිවුවන මහණ යි.

මහණෙනි, පළමු මහණ මෙසස්තෙහි ය, දෙවන මහණ මෙසස්තෙහි ය, තෙවන මහණ මෙසස්තෙහි ය, සිවුවන මහණ මෙසස්තෙහි ය. අතර වූ පරප්‍රවාදයෝ මහණුන් කෙරෙන් තොරගහ. මහණෙනි, මෙසේ මොනොවට තෙල සිංහකාදය කරව.

4. 5. 4. 11.

[සප්තවිංශතිකංස සූත්‍රය]

42. මහණෙනි, සත්පුරුෂයා නිසා අනුසස් සතරෙක් කාමැතිවිය යුතුයි. සවර සතරෙක යන්:

ආයතීලයෙන් වැඩෙයි. ආයතීසමාධියෙන් වැඩෙයි. ආයතීප්‍රඥයෙන් වැඩෙයි. ආයතීවිමුක්තියෙන් වැඩෙයි.

මහණෙනි, සත්පුරුෂයා නිසා මේ සතර අනුසස් කාමැතිවිය යුතුයි.

කම්මගිය සිවුවැනි යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

5. ආපනිහිභවගො

4 5. 5. 1.

[පාපහික්කුසුතං]

43. එකං සමයං භගවා කොසමබ්බං විහරති කොසිඨාගමෙ. අථ බො ආයස්මා ආනිජ්ඣෙ යෙන භගවා තෙත්ථසඛිනමි, උපසඛිනමිවා භගවන්තං අභිවාදෙවා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසින්නං බො ආයස්මන්තං ආනන්දං භගවා එතදවොච:

අපි හු තං ආනන්ද අධිකරණං වූපසන්නන්ති? “කුතො තං. භනෙත අධිකරණං වූපසමිස්සති, ආයස්මතො භනෙත අනුරුද්ධස්ස බාහිස්සො නාම සද්ධිවිහාරිකො කෙවලකප්පං සඛිසභෙද්දය ධිතො, තත්ථායස්මා අනුරුද්ධො ත එතවාචිකමපි භණිතබ්බං මඤ්ඤති”ති.

කද පතාතන්ද අනුරුද්ධො සඛිසභෙද්දො අධිකරණෙසු වොයුඤ්ඤති? තහු ආනන්ද යාති කාති වි අධිකරණාති උප්පජ්ජන්ති සබ්බාති තාති. තුලෙහ වෙච වූපසමෙථ සාපිපුත්තස්මාගගලානා ව.

වත්තාරෙතෙ ආනන්ද අත්ථවසෙ සමපස්සමානො පාපහික්කු සඛිසභෙදෙත තන්දති. කතමෙ වත්තාරෙ?

ඉධාතන්ද පාපහික්කු දුස්සිලො හොති පාපධමෙමා අසුචි භික්කුසාර-සමචාරෙ පටිච්ඡන්තකමමනෙතා අස්සමණො සමණපටිඤ්ඤා අබ්භවමාරි බ්භවමාරිපටිඤ්ඤා අනෙතාසුචි අවස්සුතො කසමුච්ඡාතො. තස්ස එවං හොති: “සචෙ බො මං භික්කු ජාතියානති: ‘දුස්සිලො පාපධමෙමා අසුචි සංකස්සර-සමචාරො පටිච්ඡන්තකමමනෙතා අස්සමණො සමණපටිඤ්ඤා අබ්භවමාරි බ්භවමාරිපටිඤ්ඤා අනෙතාසුචි අවස්සුතො කසමුච්ඡාතො’ති. සමග්ගා මං සන්නා තාසිස්සන්ති, වග්ගා පත මං ත තාසිස්සන්ති”ති. ඉදං ආනන්ද පඨමං අත්ථවසං සමපස්සමානො පාපහික්කු සඛිසභෙදෙත තන්දති.

පුත ව පරං ආනන්ද පාපහික්කු මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති අන්තර්ගාහිකාය දිට්ඨියා සමන්නාගතො. තස්ස එවං හොති: “සචෙ බො මං භික්කු ජාතියානති ‘මිච්ඡාදිට්ඨිකො අන්තර්ගාහිකාය දිට්ඨියා සමන්නාගතො’ති. සමග්ගා මං සන්නා තාසිස්සන්ති, වග්ගා පත මං ත තාසිස්සන්ති”ති. ඉදං ආනන්ද දුතියං අත්ථවසං සමපස්සමානො පාපහික්කු සඛිසභෙදෙත තන්දති.

5. ආපතතිහය වගීය

4. 5. 5. 1.

[පාපහික්කු සුත්‍රය]

43. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසඹැනුවර ශෝඨිතාගම යෙහි වැඩ වසන සේක. ඉක්බිති ආයුෂමත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් අනද තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙල වදළහ:

කිම ආතඤ්ඤ, ඒ (උපන්) අධිකරණය සන්සිදුනේ වේ ද? “වහන්ස, කෙසේ ඒ අධිකරණ සන්සිදුනේනේ වේ ද, වහන්ස, ආයුෂමත් අනුරුඳ්‍ධ සථවිරයන් වහන්සේගේ බාණිය නම් සද්ධිවිහාරිකයෙක් වටාගෙණ සතුන් හා විරුඳ්‍ධවාදයට සිටියේ ය. එහි ලා ආයුෂමත් අනුරුඳ්‍ධසථවිරයන් වහන්සේ එක් බසකුත් බිණිසයුවා සේ නඟමක් සිතත්.”

ආතඤ්ඤ, කිතම් දිනෙක අනුරුඳ්‍ධ සතුන් මැද අධිකරණයෙහි අනුයෝගවනට නැගේ ද, ආතඤ්ඤ, සමිකිසි අධිකරණ කෙනෙක් ඇද්ද, එ හැම තෙපි හෝ සන්සිදුවන්නහු කො වේ ද, සෑරියුත් මුහුලන් දෙනම හෝ සන්සිදුවන්නහු කො වේ ද,

ආතඤ්ඤ, මේ සතර කරුණක් දක්මින් පවිටු මහණ සඤ්ඤාදයෙන් සතුටු වෙයි. කවර සතර කරුණෙක යත්:

ආතඤ්ඤ, මෙසේතෙහි පවිටු මහණ දුසිල් වූයේ, ලබ්‍ධහම් ඇතියේ, කෙලෙසුන් විසින් අපචිත්‍ර වූයේ, සැකයෙන් සිහිකළ යුතු හැසිරීම් ඇතියේ, පිළිසන් කමානන ඇතියේ, අශ්‍රමණ වූයේත් ‘ශ්‍රමණයෙම් සි’ ප්‍රතිඥ කරණුයේ, අබ්‍රහ්මචාරී වූයේත්, ‘බ්‍රහ්මචාරීම්’ සි ප්‍රතිඥ කරණුයේ, කෙලෙසුන් විසින් ඇතුළත දුගද වූයේ, කෙලෙසුන් විසින් තෙත් වූයේ, හටගත් කෙලෙස්කසළ ඇතියේ වෙයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “ඉදින් මහණහු ‘සිල් තැත්තෙක, පාපධම් ඇත්තෙක, කෙලෙසුන් විසින් අපචිත්‍රයෙක, සැකයෙන් සිහි කළයුතු හැසිරීම් ඇත්තෙක, පිළිසන් කමානන ඇත්තෙක, අශ්‍රමණ වූයේත් ‘ශ්‍රමණයෙම්’ සි ප්‍රතිඥ කරන්නෙක, අබ්‍රහ්මචාරී වූයේත්, ‘බ්‍රහ්මචාරීම්’ සි ප්‍රතිඥ කරන්නෙක, කෙලෙසුන් විසින් ඇතුළත දුගද වූයෙක, කෙලෙසුන් විසින් තෙත් වූයෙක, උපන් කෙලෙස් කසළ ඇතියෙකැ’ සි මා දනිත් නම් සමග වූ ඒ මහණහු මා තෙරත්. වැලිත් වගී වූවාහු මා කො තෙරත්” කියා සි ආතඤ්ඤ, මේ පළමුවන කරුණ දක්මින් පවිටු මහණ සඤ්ඤාදයෙන් තුටු වෙයි.

තවද ආතඤ්ඤ, පවිටු මහණ මිසදිටු ඇතියේ අනනග්‍රාහදෂටියෙන් සමකාගත වූයේ වෙයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “ඉදින් භික්ෂුහු ‘මිථ්‍යාදෂටිකයෙක, අනනග්‍රාහදෂටියෙන් සමකාගතයෙකැ’ සි මා දනිත් ද, සමග වූවාහු මා තෙරත්. වගී වූවාහු මා කො තෙරත් ය” කියා සි ආතඤ්ඤ, මේ දෙවන කරුණ දක්මින් පවිටු මහණ සඤ්ඤාදයෙන් තුටු වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පුත ව පරං ආනන්ද පාපහිකු මිච්ඡාආර්ථවො හොති. මිච්ඡාර්ථවෙන ජිව්කං කපෙති. තස්ස එවං හොති: “සචෙ ඛො මං භිකු ජානියානති: ‘මිච්ඡාආර්ථවො මිච්ඡාආර්ථවෙන ජිව්කං කපෙති’ති, සමග්ගා පන මං නාසියානති. වග්ගා පන මං න නාසියානති”ති. ඉදං ආනන්ද තඨසං අත්ථසං සමපස්සමානො පාපහිකු සංඝභෙදෙන නන්දති.

පුත ව පරං ආනන්ද පාපහිකු ලාභකාමො හොති සක්කාරකාමො අතවඤ්ඤාතතිකාමො. තස්ස එවං හොති: “සචෙ ඛො මං භිකු ජානියානති: ‘ලාභකාමො සක්කාරකාමො අතවඤ්ඤාතතිකාමො’ති, සමග්ගා මං න සක්කාරියානති න ගරුකාරියානති න මානෙය්සානති න පුජෙය්සානති. වග්ගා පන මං සක්කාරියානති ගරුකාරියානති මානෙය්සානති පුජෙය්සානති”ති. ඉදං ආනන්ද වතුත්ථං අත්ථසං සමපස්සමානො පාපහිකු සංඝභෙදෙන නන්දති.

ඉමෙ ඛො ආනන්ද වතතාරො අත්ථසෙ සමපස්සමානො පාපහිකු සංඝභෙදෙන නන්දතීති.

4. 5. 5. 2.

[ආපනතිහස සුත්තං]

44. වතතාරිමොති භික්ඛවෙ ආපනතිහසාති. කතමොති වතතාරි?

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වොරං ආගුචාරිං ගහෙත්වා රඤ්ඤෙ දස්සෙය්‍යං. “අයං තෙ දෙව වොරො ආගුචාරි, ඉමස්ස දෙවො දණ්ඩං පණෙත්තු”ති. තමෙතං රාජා එවං වදෙය්‍ය: ගච්ඡථ හො ඉමං පුරිසං දද්දාය රජ්ජයා පච්ඡාඛාහං ගාලුඛකිනං ඛකිත්වා බුරුමුණ්ඩං කරිත්වා බරස්සරෙන පණ්වෙන රටියාය රටියං¹ සිඛ්ඝාටකෙන සිඛ්ඝාටකං පරිනෙත්වා දකඛිණ්ඤාපාරෙන නික්ඛාමෙත්වා දකඛිණ්ඤා තගරස්ස සීසං ඡින්නෙය්‍යාති. තමෙතං රඤ්ඤෙ පුරිසං දද්දාය රජ්ජයා පච්ඡාඛාහං ගාලුඛකිනං ඛකිත්වා බුරුමුණ්ඩං කරිත්වා බරස්සරෙන පණ්වෙන රටියාය රටියං සිඛ්ඝාටකෙන සිඛ්ඝාටකං පරිනෙත්වා දකඛිණ්ඤාපාරෙන නික්ඛාමෙත්වා දකඛිණ්ඤා තගරස්ස සීසං ඡින්නෙය්‍යං. තත්ථඤ්ඤාතරස්ස ඵලට්ඨස්ස පුරිසස්ස එවමස්ස පාපකං වත හො අයං පුරිසො කමමං අකාසි ගාරස්සං සීසවෙජ්ජ්ජං, යත්ථ භි නාම රඤ්ඤෙ පුරිසං දද්දාය රජ්ජයා පච්ඡාඛාහං ගාලුඛකිනං ඛකිත්වා බුරුමුණ්ඩං කරිත්වා බරස්සරෙන පණ්වෙන රටියාය රටියං සිඛ්ඝාටකෙන සිඛ්ඝාටකං පරිනෙත්වා දකඛිණ්ඤාපාරෙන නික්ඛාමෙත්වා දකඛිණ්ඤා තගරස්ස සීසං ඡින්නෙය්‍යාති. යො වතස්සාහං² එවරුපං පාපං කමමං ත කරෙය්‍යං³ ගාරස්සං සීසවෙජ්ජ්ජානති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යස්ස කස්ස වි භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා එවං තිබ්බා භග්ගඤ්ඤා පච්චුපට්ඨිතා හොති පාරුජිකෙසු ධම්මෙසු, තස්සානං පාරිකඛිං: අනාපනො වා පාරුජිකං ධම්මං න ආපජ්ජියාති. ආපනො වා පාරුජිකං ධම්මං යථාධම්මං පටිකරියාති.

1. රටියාය රටියං-ඡේතං. 2. සොචතස්සායං-සිමු. මජ්ඣං. 3. නා කරෙය්‍යං - සිමු.

තවද ආනන්දය, පවිටු මහණ ජිව්‍යාආර්ථව ඇති වෙයි. මිථ්‍යාආර්ථයෙන් ජිව්‍යාව කෙරෙයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “ඉදින් මහණහු ‘මිථ්‍යා ආර්ථව ඇතියෙක. මිථ්‍යා ආර්ථයෙන් ජිව්‍යා කෙරේ ය’ යි මා දනිත් නම්, සමග්‍ර වුවාහු මා තෙරත්, ව්‍යග්‍ර වුවාහු මා නො තෙරත්ය” කියා යි. ආනන්දය, මේ තුන්වන කරුණ දක්මින් පවිටු මහණ සංකල්පයෙන් තුටු වෙයි.

තවද ආනන්දය, පවිටු මහණ ලාභ කාමැති වෙයි. සන්ධාර කාමැති වෙයි. තොගරහනු කාමැති වෙයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “ඉදින් මහණහු ‘ලාභ කාමැතියෙක, සන්ධාර කාමැතියෙක, තොගරහනු කාමැතියෙක’ යි මා දනිත් නම්, සමග්‍ර වුවාහු මා තෙරත්, ගරු නො කෙරෙත්, බුහුමන් නො කෙරෙත්, නොපුදත්. ව්‍යග්‍ර වුවාහු මට සන්ධාර කරත්, ගරු කරත්, බුහුමන් කෙරෙත්, පූජා කෙරෙති” යි කියා යි. ආනන්දය, මේ සතරවන කරුණ දක්මින් පවිටු මහණ සංකල්පයෙන් තුටු වෙයි.

ආනන්දය, මේ සතර කරුණු දක්මින් පවිටු මහණ සංකල්පයෙන් තුටු වෙයි.

4. 5. 5. 2.

[ආපනතිහය සූත්‍රය]

44. මහණෙනි, මේ ආපනතිහය සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, යම් පරිදි අපරාධ කරණ සොරහු ගෙණ රජුට දක්වත් ද, “දෙවයෙහි, තොපට මේ සොර අපරාධකාරිය. මොහුට දෙවයෝ දඩුවම් එළවත්වා” කියා යි. රජ තුළින් ගෙණ මෙසේ කිය යි: ‘භවත්ති, යව මේ මිනිසා දළඳුණින් දෙහොත් පිටත් කොට දැඩියේ බැඳ කර මුඩු කොට කැකුළු හඬ ඇති වදබෙරින් විවියෙන් විවියට මංසන්ධියෙන් මංසන්ධියට හැද ගෙණ ගොස් දකුණු දෙරින් තෙරවා නුවරට දකුණු දික්කි හිස සිදුව’ කියා යි. රජුගේ පුරුෂයෝ ඒ සොරහු දළඳුණින් දෙහොත් පිටත ලා හයා දැඩි කොට බැඳ කර මුඩු කොට කැකුළු හඬ ඇති වදබෙරින් විවියෙන් විවියට මංසන්ධියෙන් මංසන්ධියට ගෙණ ගොස් දකුණු දෙරින් තෙරවා නුවරට දකුණෙහි හිස සිදිත්. එහි එකත්පත්ව සිටුනා අන්‍යතර පුරුෂයකුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “භවත්ති, මේ මිනිස් ගාරහිස යුතු හිස සිදිය යුතු ලාමක කම්මක් කෙළේ ම ය. “භවත්ති, යම් කම්මක් නිසා යම් පුරුෂයකු රජුගේ පුරුෂයෝ දළඳුණින් දෙඅත් පිටත ලා හයා දැඩි කොට බැඳ කර මුඩු කොට කැකුළු හඬ ඇති පණබෙරින් විවියෙන් විවියට මංසන්ධියෙන් මංසන්ධියට ගෙණ ගොස් දකුණු දෙරින් තෙරවා නුවරට දකුණෙහි හිස සිදිත්තාහු ද, “මේ මිනිස් තෙමේ ගාරහිස යුතු හිස සිදිලිය යුතු එබඳු ලාමක කම්මක් කෙළේ ම ය. හේ මම නම් මෙබඳු ගාරහිසයුතු හිස් සිදියයුතු පාපකම්මක් නො කෙරෙමි” යි.

මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි මහණකුට හෝ මෙහෙණකට හෝ පරිජ්දගම්හි මෙසේ නිවුහය සංඥ එළඹ සිටී ද, ඔහුට තෙල කාමැති වියයුතුයි: පරිජ්දාවතට නො පාමිණියේ පරිජ්දාවතට නො පාමිණෙත්තේ ය. පරිජ්දාවතට අවන්තේ හෝ ධර්මානුරූප කොට ප්‍රතිකම් කරන්නේ ය (=හෙරණ බැව්හි සිටුනේ ය.)

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො කාලකං වන්ථං¹ පරිධාය කෙසෙ පකිරිතො ඉසලං බකෙ ආරොපෙතො මහාජනකායං උපසඞ්ඛමිතො එවං වදෙය්‍ය: “අහං භනෙන පාපං කමමං අකාසිං ගාරයාං මොසලලං. යෙන මෙ ආයසමනෙනා අත්තමනා භොනති නං කරොමි”ති. තත්‍රඤ්ඤතරස්ස ඵලධායස්ස පුරිසස්ස එවමස්ස: “පාපකං වත භො අයං පුරිසො කමමං අකාසි ගාරයතං මොසලලං, යත්‍ර හි තාම කාලකං වන්ථං පරිධාය කෙසෙ පකිරිතො ඉසලං බකෙ ආරොපෙතො මහාජනකායං උපසඞ්ඛමිතො එවං වකඛති: ‘අහං භනෙන පාපං කමමං අකාසිං ගාරයාං මොසලලං. යෙන මෙ ආයසමනෙනා අත්තමනා භොනති, නං කරොමි’ති. සො වතස්සාහං ඵවරුපං පාපං කමමං න කරෙය්‍යං ගාරයාං මොසලලනති.”

එවමෙව බො භික්ඛවෙ යස්ස කස්ස පි භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා එවං තිබ්බො භයසඤ්ඤ පච්චුපට්ඨිතා භොති සම්ඝාදිසෙසෙසු ධම්මෙසු, තස්සෙතං පාටිකඛිං: අතාපනො වා සම්ඝාදිසෙසං ධම්මං න ආපජ්ජස්සති. ආපනො වා සම්ඝාදිසෙසං ධම්මං යථාධම්මං පටිකරිස්සති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො කාලකං වන්ථං පරිධාය කෙසෙ පකිරිතො අස්සපුට්ඨං² බකෙ ආරොපෙතො මහාජනකායං උපසඞ්ඛමිතො එවං වදෙය්‍ය: “අහං භනෙන පාපං කමමං අකාසිං ගාරයාං අස්සපුට්ඨං. යෙන මෙ ආයසමනෙනා අත්තමනා භොනති, නං කරොමි”ති. තත්‍රඤ්ඤතරස්ස ඵලධායස්ස පුරිසස්ස එවමස්ස: “පාපකං වත භො අයං පුරිසො කමමං අකාසි ගාරයාං අස්සපුට්ඨං. යත්‍ර හි තාම කාලකං වන්ථං පරිධාය කෙසෙ පකිරිතො අස්සපුට්ඨං බකෙ ආරොපෙතො මහාජනකායං උපසඞ්ඛමිතො එවං වකඛති: ‘අහං භනෙන පාපං කමමං අකාසිං ගාරයාං අස්සපුට්ඨං. යෙන මෙ ආයසමනෙනා අත්තමනා භොනති, නං කරොමි’ති. සො වතස්සාහං ඵවරුපං පාපං කමමං න කරෙය්‍යං ගාරයාං අස්සපුට්ඨනති.”

එවමෙව බො භික්ඛවෙ යස්ස කස්ස පි භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා එවං තිබ්බො භයසඤ්ඤ පච්චුපට්ඨිතා භොති පාටිකතියෙසු ධම්මෙසු, තස්සෙතං පාටිකඛිං: අතාපනො වා පාටිකතියං ධම්මං න ආපජ්ජස්සති. ආපනො වා පාටිකතියං ධම්මං යථා ධම්මං පටිකරිස්සති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො කාලකං වන්ථං පරිධාය කෙසෙ පකිරිතො මහාජනකායං උපසඞ්ඛමිතො එවං වදෙය්‍ය: “අහං භනෙන පාපං කමමං අකාසිං ගාරයාං උපවජ්ජං. යෙන මෙ ආයසමනෙනා අත්තමනා භොනති, නං කරොමි”ති. තත්‍රඤ්ඤතරස්ස ඵලධායස්ස පුරිසස්ස එවමස්ස: “පාපකං වත භො අයං පුරිසො කමමං අකාසි ගාරයාං උපවජ්ජං, යත්‍ර හි තාම කාලකං වන්ථං පරිධාය කෙසෙ පකිරිතො මහාජනකායං උපසඞ්ඛමිතො එවං වකඛති: ‘අහං භනෙන පාපං කමමං අකාසිං ගාරයාං උපවජ්ජං. යෙන මෙ ආයසමනෙනා අත්තමනා භොනති, නං කරොමි’ති. සො වතස්සාහං ඵවරුපං පාපං කමමං න කරෙය්‍යං ගාරයාං උපවජ්ජනති.”

එවමෙව බො භික්ඛවෙ යස්ස කස්ස පි භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා එවං තිබ්බො භයසඤ්ඤ පච්චුපට්ඨිතා භොති පාටිදෙසනියෙසු ධම්මෙසු, තස්සෙතං පාටිකඛිං: අතාපනො වා පාටිදෙසනියං ධම්මං න ආපජ්ජස්සති. ආපනො වා පාටිදෙසනියං ධම්මං යථා ධම්මං පටිකරිස්සති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ වහන්සර ආපත්තිහයානිති.

1. කාලවන්ථං - මජ්ඣං. 2. අස්සපුට්ඨං. මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් කළුචතක් හැඳ කෙස් විසුරුවා ගෙන මොහොලක් කර තහා ගෙන මහාජනකායට වැද මෙසේ කියන්නේ වේ ද: ‘හවන්ති, මම ගාරතිය යුතු මොහොල් පහරට නිසි පාපකමයක් කෙළෙමි ආයුෂමත්තු මට දෙන යම් දඬුවමෙකින් සතුටු වවු නම්, එය කෙරෙමි කියා යි එහිදී එකත්පස් ව සිටුනා එක්තරා පුරුෂයකුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “හවන්ති, ‘මම ගාරතිය යුතු මොහොලින් පහර දිය යුතු පාපකමයක් කෙළෙමි. ආයුෂමත්තු මට කරණ යම් දඬුවමෙකින් සතුටු වවු ද ඒ කෙරෙමි” යි යම් පුරුෂයෙක් කළුචතක් හැඳ කෙස් විසුරුවා ගෙන මොහොලක් කර තහා ගෙන මහාජනකායට එළඹ මෙසේ කී ද,’ මේ පුරුෂ ගාරතිය යුතු, මොහොලින් පහර දියයුතු, එබඳු පවිකමක් කෙළේ ය. හේ මම තම එබඳු ගාරතිය යුතු මොහොලින් පහර දියයුතු පාපකමයක් නො කෙරෙමි ම ය.”

මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි මහණකුට හෝ මෙහෙණකට හෝ සහවෙසෙස් ඇවැත්ති මෙබඳු තීව්‍රහසංඥ එළඹ සිටියා වේ ද, ඔහුට තෙල කාමැති වියයුතුයි: සහවෙසෙස් ඇතිව නො පැමිණියේ හෝ නො අවද-නේ ය. සහවෙසෙස් ඇවැත්ව අවන්නේ හෝ ධර්මානුකූල කොට ප්‍රතිකම් කරන්නේ ය.

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් කළුචතක් හැඳ කෙස් විසුරුවා ගෙන හළු පොදියක් කර තහා ගෙන මහාජනකායට වැද මෙසේ කියන්නේ වේ ද: “හවන්ති, මම හළුපොදියෙන් හිසා පාහැරිය යුතු පාපකමයක් කෙළෙමි. ආයුෂමත්තු මට කරණ යම් දඬුවමෙකින් සතුටු වවු ද, එය කෙරෙමි” යි. එහිදී එකත්පස් ව සිටුනා එක්තරා පුරුෂයකුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “හවන්ති, ‘මම ගාරතිය යුතු හළු පොදියෙන් හිස පහර දුනමනා පාපකමයක් කෙළෙමි. ආයුෂමත්තු මට කරණ යම් දඬුවමෙකින් සතුටු වවු ද, එය කෙරෙමි” යි කියා යම් පුරුෂයෙක් කළුචතක් හැඳ කෙස් විසුරුවා ගෙන හළුපොදියක් කර තහා ගෙන මහාජනකායට එළඹ මෙසේ කීයේ වේ ද, හේ මම තම මෙබඳු ගාරතිය යුතු හළු පොදියක් තහා පහල යුතු පාපකමයක් නො කෙරෙමි” යි.

මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි මහණකුට හෝ මෙහෙණකට හෝ පවිති ඇවැත්ති මෙසේ තීව්‍ර වූ හසංඥව එළඹ සිටියා වේ ද, ඔහුට තෙල කාමැති විය යුතුය: පවිති ඇවැත්ව නො පැමිණියේ හෝ එයට නො අවදනේ යි. පවිති ඇවැත්ව අවන්නේ හෝ ධර්මානුකූල කොට ප්‍රතිකම් කරන්නේ ය.

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් කළුචතක් හැඳ කෙස් විසුරුවා ගෙන මහාජනකායට වැද මෙසේ කියන්නේ වේ ද: “හවන්ති, මම ගාරතිය යුතු උපවාද කළ යුතු පාපකමයක් කෙළෙමි. ආයුෂමත්තු මට කරණ යම් දඬුවමකින් සතුටු වවු ද, එය කෙරෙමි කියා යි. එහිදී එකත්පස් ව සිටුනා එක්තරා පුරුෂයකුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: “හවන්ති, ‘මම ගාරතිය යුතු උපවාද කළ යුතු පාපකමයක් කෙළෙමි. ආයුෂමත්තු මට කරණ යම් දඬුවමකින් සතුටු වවු ද, එය කෙරෙමි” යි කියා යම් පුරුෂයෙක් කළුචතක් හැඳ කෙස් විසුරුවා ගෙන මහාජනකායට අවුත් මෙසේ කී ද, හේ මම තම මෙබඳු ගාරතිය යුතු උපවාද කළ යුතු පවිකමක් නො කරමි. කියා යි.

මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි මහණකුට හෝ මෙහෙණකට හෝ පාරිදෙසනීය ඇවැත්ති මෙසේ තීව්‍ර වූ හසංඥව එළඹ සිටී ද, ඔහුට මෙය කාමැති විය යුතුය: පාරිදෙසනීය ඇවැත්ව නො පැමිණියේ හෝ නො අවදනේ ය. පාරිදෙසනීය ඇවැත්ව අවන්නේ හෝ ධර්මානුකූල කොට ප්‍රතිකම් කරන්නේ ය කියා යි.

මහණෙනි, මේ සතර ආපනතිහසහ.

4. 5. 5. 3

[සික්කානිසංසුතනං]

45. සික්කානිසංසුදං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මවරියං දුස්සති පඤ්ඤාතරං විමුත්තිසාරං සතාධිපතෙය්‍යං.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ සික්කානිසංසං හොති? ඉධ භික්ඛවෙ මයා සාවකානං ආභිසමාචාරිකා සික්කා පඤ්ඤාතරා අපපසන්නානං පසාදය, පසන්නානං භියෙය්‍යාභාවාය, යථා යථා භික්ඛවෙ මයා සාවකානං ආභිසමාචාරිකා සික්කා පඤ්ඤාතරා අපපසන්නානං පසාදය, පසන්නානං භියෙය්‍යාභාවාය, තථා තථා සො තස්සා සික්කාය අඛණ්ඩකාරී හොති අවජ්ඣකාරී අසබ්බකාරී අකම්මාසකාරී සමාදය සික්කති සික්කාපදෙසු පුත ව පරං භික්ඛවෙ මයා සාවකානං ආදිබ්‍රහ්මවරියකා සික්කා පඤ්ඤාතරා සබ්බසො සම්මා දුක්ඛකකියාය. යථා යථා භික්ඛවෙ මයා සාවකානං ආදිබ්‍රහ්මවරියකා සික්කා පඤ්ඤාතරා සබ්බසො සම්මා දුක්ඛකකියාය. තථා තථා සො තස්සා සික්කාය අඛණ්ඩකාරී හොති. අවජ්ඣකාරී අසබ්බකාරී අකම්මාසකාරී සමාදය සික්කති සික්කාපදෙසු. එවං භික්ඛවෙ සික්කානිසංසං හොති.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ පඤ්ඤාතරං හොති? ඉධ භික්ඛවෙ මයා සාවකානං ධම්මා දෙසිතා සබ්බසො සම්මා දුක්ඛකකියාය. යථා යථා භික්ඛවෙ මයා සාවකානං ධම්මා දෙසිතා සබ්බසො සම්මා දුක්ඛකකියාය, තථා තථා සො තෙ ධම්මා පඤ්ඤාය සමවෙකිනිතා හොනති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤාතරං හොති.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ විමුත්තිසාරං හොති? ඉධ භික්ඛවෙ මයා සාවකානං ධම්මා දෙසිතා සබ්බසො සම්මා දුක්ඛකකියාය යථා යථා භික්ඛවෙ මයා සාවකානං ධම්මා දෙසිතා සබ්බසො සම්මා දුක්ඛකකියාය, තථා තථා සො තෙ ධම්මා විමුත්තිසා එසිසිතා² හොනති. එවං ඛො භික්ඛවෙ විමුත්තිසාරං¹ හොති.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ සතාධිපතෙය්‍යං හොති? ඉති අපරිපුරං වා ආභිසමාචාරිකං සික්කං පරිපුරෙය්‍යාමි, පරිපුරං වා ආභිසමාචාරිකං සික්කං තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤාය අනුග්‍රහභෙස්සාමිති. අර්ඝ්ඤතං යෙව සති සුපට්ඨිතා හොති. ඉති අපරිපුරං වා ආදිබ්‍රහ්මවරියකං සික්කං පරිපුරෙය්‍යාමි, පරිපුරං වා ආදිබ්‍රහ්මවරියකං සික්කං තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤාය අනුග්‍රහභෙස්සාමිති අර්ඝ්ඤතං යෙව සති සුපට්ඨිතා හොති. ඉති අසමවෙකිනිතං වා ධම්මං පඤ්ඤාය සමවෙකිනියාමි, සමවෙකිනිතං වා ධම්මං තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤාය අනුග්‍රහභෙස්සාමිති අර්ඝ්ඤතං යෙව සති සුපට්ඨිතා හොති. ඉති අඑසිසිතං වා ධම්මං විමුත්තිසා, එසිසිතාමි.³ එසිසිතං⁴ වා ධම්මං තත්ථ තත්ථ පඤ්ඤාය අනුග්‍රහභෙස්සාමිති අර්ඝ්ඤතං යෙව සති සුපට්ඨිතා හොති එවං ඛො භික්ඛවෙ සතාධිපතෙය්‍යං 'හොති.

1, විමුත්තිසාරො - සිමු. 2, එසිසිතා, මජ්ඣ. 3, එසිසිතාමි - මජ්ඣ. 4, එසිසිතා, මජ්ඣ.

4. 5. 5. 3.

[සිකඛාපදානිසංස සූත්‍රය]

45. මහණෙනි, ශික්‍ෂා අනුසස් කොට ඇති, ප්‍රඥ උතුම් කොට ඇති, විමුක්ති හර කොට ඇති, සමාති ආධිපත්‍යය කොට ඇති, මේ බ්‍රහ්මර වසනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ බ්‍රහ්මර කෙසේ ශික්‍ෂා අනුසස් කොට ඇත්තේය යන්න: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි සම්මතව මා විසින් අප්‍රසන්නයන්ගේ ප්‍රසාදය පිණිස, ප්‍රසන්නයන්ගේ භූයෝභාවය පිණිස ආභිසමාචාරික (උතුම්වත් පිළිබඳ) ශික්‍ෂා පණවන ලදී. මහණෙනි, යම් යම් සැටියෙකින් මා විසින් අප්‍රසන්නයන්ගේ ප්‍රසාදය පිණිස ප්‍රසන්නයන්ගේ භූයෝභාවය පිණිස සම්මතව ආභිසමාචාරික ශික්‍ෂා පණවන ලද ද, ඒ ඒ සැටියෙක් හේ (ශික්‍ෂාකාමී මහණ තෙම) ඒ ශික්‍ෂායෙහි අබණ්ඩකාරී වේ. අවර්ජකාරී වේ. අශබ්‍රහ්මාරී වේ. අකල්මාෂකාරී වේ. මොනොවට සමාදන්ව ශික්‍ෂාපදයෙහි තිත්මේ. තව ද මහණෙනි, මා විසින් සථිප්‍රකාරයෙන් මොනොවට දුක් තත්තා පිණිස ශ්‍රාවකයන්ට ආදිබ්‍රහ්මවය්‍යා [මාගීබ්‍රහ්මවය්‍යායට මුල් වූ සංවර) ශික්‍ෂා පණවන ලදී. මහණෙනි, යම් යම් සැටියෙකින් මා විසින් සථිප්‍රකාරයෙන් මොනොවට දුක් තත්තා පිණිස ශ්‍රාවකයන්ට ආදිබ්‍රහ්මවය්‍යා ශික්‍ෂා පණවන ලද ද, ඒ ඒ සැටියෙක් හේ ඒ ශික්‍ෂායෙහි අබණ්ඩකාරී වෙයි. අවර්ජකාරී වෙයි. අශබ්‍රහ්මාරී වෙයි. අකල්මාෂකාරී වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව ශික්‍ෂාපදයෙහි තිත්මෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මේ බ්‍රහ්මර ශික්‍ෂා අනුසස් කොට ඇති වෙයි.

මහණෙනි, බ්‍රහ්මර කෙසේ ප්‍රඥව උත්තර කොට ඇත්තේය යන්න: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි සම්මතව මා විසින් සථිප්‍රකාරයෙන් මොනොවට දුක් තසනු පිණිස වතුසත්‍ය ධර්මයෝ දෙසන ලදහ. මහණෙනි, යම් යම් සැටියෙකින් මා විසින් සථිප්‍රකාරයෙන් මොනොවට දුක් තසනු පිණිස ශ්‍රාවකයන්ට දහම් දෙසන ලද ද, ඒ ඒ සැටියෙක් ඔහු විසින් ඒ ධර්මයෝ ප්‍රඥයෙන් මොනොවට අවබෝධ කරණ ලද්දහු වෙත්. මහණෙනි, මෙසේ මේ බ්‍රහ්මර ප්‍රඥව උත්තර කොට ඇති වෙයි.

මහණෙනි, බ්‍රහ්මර කෙසේ විමුක්තිය සාර කොට ඇත්තේය යන්න: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මා විසින් සථිප්‍රකාරයෙන් දුක් තසනු පිණිස ශ්‍රාවකයන්ට දහම් දෙසන ලදී. මහණෙනි, යම් යම් සැටියෙකින් මා විසින් සථිප්‍රකාරයෙන් මොනොවට දුක් තසනු පිණිස ශ්‍රාවකයන්ට දහම් දෙසන ලද ද, ඒ ඒ සැටියෙක් ඔහු විසින් ඒ ධර්මයෝ විමුක්ති (ඥාන) යෙන් පහත්තා ලද්දහු වෙති. මහණෙනි, මෙසේ බ්‍රහ්මර විමුක්තිය සාර කොට ඇත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ බ්‍රහ්මර සමාතිය ආධිපත්‍යය කොට ඇත්තේය යන්න: මෙසේ අපරිපුණ්ණ වූ භෝ ආභිසමාචාරිකශික්‍ෂා පුරම සි, පරිපුණ්ණ වූ භෝ ආභිසමාචාරිකශික්‍ෂා ඒ ඒ තැන විදශීනාප්‍රඥයෙන් ලුහුබඳ ගත්ම සි තමා සතත්ති සමාතිය මොනොවට ඵලම සිටුවනී වෙයි. මෙසේ අපරිපුණ්ණ වූ භෝ ආදිබ්‍රහ්මවය්‍යා ශික්‍ෂා පුරම සි, පරිපුණ්ණ වූ භෝ ආදිබ්‍රහ්මවය්‍යා ශික්‍ෂා ඒ ඒ තැන විදශීනා ප්‍රඥයෙන් ලුහුබඳ ගත්ම සි අධ්‍යාත්මයෙහි ම සමාතිය මොනොවට ඵලම සිටුවනී වෙයි. මෙසේ මාගීප්‍රඥයෙන් නො දක්නා ලද භෝ වතුසත්‍යධර්මය මාගීප්‍රඥයෙන් දක්ම සි මාගීප්‍රඥයෙන් දක්නා ලද භෝ වතුසත්‍යධර්මය ඒ ඒ තැන මාගීප්‍රඥයෙන් ලුහුබඳ ගත්ම සි අධ්‍යාත්මයෙහි ම සමාතිය මොනොවට ඵලම සිටුවනී වෙයි. මෙසේ ඥානසප්තියෙන් නො පහත්තා ලද ධර්මය අතීතඵලවිමුක්තියෙන් පහත්තෙම සි පහත්තා ලද භෝ ධර්මය ඒ ඒ තැන ප්‍රඥයෙන් ලුහුබඳ ගත්ම සි අධ්‍යාත්මයෙහි ම සමාතිය මොනොවට ඵලම සිටුවනී වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ බ්‍රහ්මර සමාතිය අධිපති කොට ඇති වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සික්කාතිසංඝමිදං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති පඤ්ඤානතරං විමුක්ති-
සාරං සතාධිපතෙය්‍යන්ති ඉති යනතං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තන්ති.

4. 5. 5. 4

[සෙය්‍යාසුත්තං]

46. චතස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සෙය්‍යා. කතමා චතස්සො?

පෙතසෙය්‍යා, කාමභොගීසෙය්‍යා, සීහසෙය්‍යා, තථාගතසෙය්‍යා

කතමා ච භික්ඛවෙ පෙතසෙය්‍යා? යෙභුය්‍යෙන භික්ඛවෙ පෙනා
උත්තාතා සෙන්නි. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පෙතසෙය්‍යා.

කතමා ච භික්ඛවෙ කාමභොගීසෙය්‍යා? යෙභුය්‍යෙන භික්ඛවෙ කාමභොගී
වාමෙන පස්සෙන සෙන්නි. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ කාමභොගීසෙය්‍යා.

කතමා ච භික්ඛවෙ සීහසෙය්‍යා? සීහො භික්ඛවෙ මිගරුජා දකඛ්ඤේත
පස්සෙන සෙය්‍යං. කපෙති පාදෙ පාදං අච්චාධාය, අන්තරා සංඝීතං
තභිගුඨං අනුපකඛිපිත්වා. සො පටිබුරුකිත්වා පුරිමං කායං අභිගුන්තාමෙත්වා
පටිජිමං කායං අනුචිලොකෙති. සචෙ භික්ඛවෙ සීහො මිගරුජා කිඤ්චි
පස්සති කායස්ස විකඛිත්තං වා විසටං වා, තෙන භික්ඛවෙ සීහො මිගරුජා
අත්තමනො භොති. සචෙ පත භික්ඛවෙ සීහො මිගරුජා ත කිඤ්චි
පස්සති කායස්ස විකඛිත්තං වා විසටං වා, තෙන භික්ඛවෙ සීහො මිගරුජා
අත්තමනො භොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සීහසෙය්‍යා.

කතමා ච භික්ඛවෙ තථාගතසෙය්‍යා? ඉධ භික්ඛවෙ තථාගතො විවිච්චව
කාමෙහි [-පෙ- පඨමං ක්කාතං -පෙ- දුතියං ක්කාතං -පෙ- තතියං ක්කාතං]
-පෙ- චතුත්තං ක්කාතං උපසං මපජ්ජා විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ
තථාගතසෙය්‍යා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ චතස්සො සෙය්‍යාති

4 5 5. 5

[පුපාරහසුත්තං]

47. චත්තාරෙමෙ භික්ඛවෙ පුපාරහා. කතමෙ චත්තාරෙ?

තථාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො පුපාරහො, පච්චිකඛුද්ධො පුපාරුහො,
තථාගතසාවකො පුපාරහො, රුජා චක්කචත්ති පුපාරහො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරෙ පුපාරහාති.

4 5. 5 6

[පඤ්ඤාමුද්ධි සුත්තං]

48. චත්තාරෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා පඤ්ඤාමුද්ධියා සංවත්තන්ති. කතමෙ
චත්තාරෙ?

සප්පුරිසසංසෙවො, සද්ධම්මසවණං, යොනිසො මකසිත්තාරෙ, ධම්මානු-
ධම්මපටිපත්ති

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරෙ ධම්මා පඤ්ඤාමුද්ධියා සංවත්තන්තිති.

මහණෙනි, ශික්ෂා අනුසස් කොට ඇති, ප්‍රඥ උත්තර කොට ඇති, විමුක්තිය හර කොට ඇති, සමානිය ආධිපත්‍යය කොට ඇති, මේ බ්‍රහ්මචර වැස්සියා සි මෙසේ යමක් වදාරණ ලද ද, මෙය තෙල කරුණ පිණිස වදාරණ ලදී.

4. 5. 5. 4.

[සෙය්‍යා සූත්‍රය]

46. මහණෙනි, මේ ශය්‍යාවෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

ප්‍රේතශය්‍යා ය, කාමහොනිශය්‍යා ය, සිංහශය්‍යා ය, තථාගතශය්‍යා යි.

මහණෙනි, ප්‍රේතශය්‍යා කවර? මහණෙනි, මළාහු උඩහුරුව හොවිත්. මහණෙනි, මේ ප්‍රේතශය්‍යා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කාමහොනිශය්‍යා නම් කවර? මහණෙනි, බෙහෙවින් කාමහොනිහු වම්පසින් හොවිත්. මහණෙනි, මේ කාමහොනිශය්‍යා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සිංහශය්‍යා නම් කවර? මහණෙනි, මාගරුජන් වූ සිංහ පාපිට පය මදක් ඇද තබා දෙකලවේ අතර තගුව බහා තබා දකුණු ඇලයෙන් ශය්‍යා තෙරෙයි. හේ පිබිද උඩුකය තභාගෙණ යටකය විමසා බලයි. මහණෙනි, ඉදින් මාගරුජන් වූ සිංහ ශරීරවයව විසිරීමක් හෝ විනිවීමක් හෝ කිසිත් ඉදින් දක්නේ නම් මහණෙනි, එයින් මාගරුජන් වූ සිංහ තො සතුටු වෙයි. මහණෙනි, මාගරුජන් වූ සිංහ ශරීරවයව විසිරීමක් හෝ විනිවීමක් හෝ කිසිත් තොදක්නේ නම්, මහණෙනි, එයින් මාගරුජන් වූ සිංහ සතුටු වෙයි. මහණෙනි, මේ සිංහශය්‍යා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, තථාගතශය්‍යා නම් කවර? මහණෙනි, මෙලොව තථාගතෑන් වහන්සේ කාමයෙන් වෙන්ව ම ... ප්‍රථම ධ්‍යානයට ... ද්විතීය ධ්‍යානයට ... තෘතීය ධ්‍යානයට ... චතුර්ථධ්‍යානයට එළඹ වෙසෙති. මහණෙනි, මේ තථාගතශය්‍යා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර ශය්‍යාවෝ යි.

4. 5. 5. 5.

[පුපාරහ සූත්‍රය]

47. මහණෙනි, මේ පුපාරහ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

තථාගත අතීන් සමාස්සමුද්ධායන් වහන්සේ පුපාරහයහ. ප්‍රත්‍යෙක සමුද්ධායන් වහන්සේ පුපාරහයහ. තථාගතශ්‍රාවකයන් වහන්සේ පුපාරහයහ. සක්විති රජ පුපාරහ යි.

මහණෙනි, මේ සතර දෙනා පුපාරහයෝ (=සා බැඳ පුදත්තට නිස්සෝ) යි.

4. 5. 5. 6.

[පඤ්ඤාචුද්ධි සූත්‍රය]

48. මහණෙනි, මේ සතර දහම් කෙනෙක් ප්‍රඥවෘද්ධිය පිණිස පවතින්. කවර සතර දහම් කෙනෙක යත්:

සත්පුරුෂයන් සෙටුනාබව ය, සඤ්ඤාචුද්ධි ය, නුවණින් මෙනෙහි කිරීම ය, ධර්මානුබම්ප්‍රතිපත් ය.

මහණෙනි, මේ සතර දහම්හු ප්‍රඥවෘද්ධිය පිණිස පවතින්.

4 5 6 7

[ඛන්ධකාරසූතනං]

49. චත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා මනුස්සභූතස්ස ඛන්ධකාර හොනති: කතමෙ චත්තාරො?

සප්පරිසංසෙවො, සඬ්ඛම්සවණං, යොජ්ඣො මනසිකාරො, ධම්මානු-ධම්මපටිපත්ති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරො ධම්මා මනුස්සභූතස්ස ඛන්ධකාර හොනති.

4 5 6 8

[අනරිය චොභාරසූතනං]

50. චත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ අනරියචොභාරා: කතමෙ චත්තාරො?

අදිට්ඨි දිට්ඨිවාදිතා, අසුතෙ සුතවාදිතා, අඛිතෙ චුතවාදිතා, අවිඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤාතවාදිතා.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරො අනරියචොභාරාති.

4 5 6 9

[අරිය චොභාරසූතනං]

51. චත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ අරියචොභාරා: කතමෙ චත්තාරො?

අදිට්ඨි අදිට්ඨිවාදිතා, අසුතෙ අසුතවාදිතා, අඛිතෙ අඛිතවාදිතා, අවිඤ්ඤාතෙ අවිඤ්ඤාතවාදිතා.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරො අරියචොභාරාති.

4 5 6 10

[අනරිය චොභාරසූතනං]

52. චත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ අනරියචොභාරා: කතමෙ චත්තාරො?

දිට්ඨි අදිට්ඨිවාදිතා, සුතෙ අසුතවාදිතා, චුතෙ අඛිතවාදිතා, විඤ්ඤාතෙ අවිඤ්ඤාතවාදිතා.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරො අනරියචොභාරාති.

4 5 6 12

[අරිය චොභාරසූතනං]

53. චත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ අරියචොභාරා: කතමෙ චත්තාරො?

දිට්ඨි දිට්ඨිවාදිතා,¹ සුතෙ සුතවාදිතා, චුතෙ චුතවාදිතා විඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤාතවාදිතා.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චත්තාරො අරියචොභාරාති.

ආපනතිත්තචග්ගො පඤ්චමො *

පණ්ණාසකං පඤ්චමං.

1. 'දිට්ඨිවාදි' හෙයින්, ආදි, සිමු.

* නසසුද්දානං -

හෙද ආපනති සිකාං ච සෙසො ඉපාරහෙන ච

පඤ්ඤාචුඤ්ඤා ඛන්ධාරා චොභාරා චතුරො ඝිකාති - මජ්ඣ.

4. 5. 5. 7.

[බහුකාර සූත්‍රය]

49. මහණෙනි, සතර දහම් කෙනෙක් මනුෂ්‍යවූවක්හට බොහෝ උපකාර වෙති. කවර සතර දහම් කෙනෙක යත්:

සත්පුරුෂයන් සෙවුනා බව ය. සද්ධම්මිභූත ය, නුවණින් මෙනෙහි කිරීම ය, ධර්මානුබ්ථි ප්‍රතිපත්තිය යි.

මහණෙනි, මේ සතර දහම්හු මනුෂ්‍ය වූවක්හට බොහෝ උපකාර වෙති.

4. 5. 5. 8.

[අනරියවොහාර සූත්‍රය]

50. මහණෙනි, මේ අනාරිය ව්‍යවහාරයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

අදුෂ්ටයෙහි දුෂ්ටවාදිනා ය, අශ්‍රැතයෙහි ශ්‍රැතවාදිනා ය, අමුතයෙහි මුතවාදිනා ය, අවිඤ්ඤායෙහි විඤ්ඤානවාදිනා යි.

මහණෙනි, මේ සතර අනාරිය ව්‍යවහාරයෝ යි.

4. 5. 5. 9.

[අරියවොහාර සූත්‍රය]

51. මහණෙනි, මේ අරියව්‍යවහාරයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

අදුෂ්ටයෙහි අදුෂ්ටවාදිනා ය. අශ්‍රැතයෙහි අශ්‍රැතවාදිනා ය, අමුතයෙහි අමුතවාදිනා ය, අවිඤ්ඤායෙහි අවිඤ්ඤානවාදිනා යි.

මහණෙනි, මේ සතර අරියව්‍යවහාරයෝ යි.

4. 5. 5. 10.

[අනරියවොහාර සූත්‍රය]

52. මහණෙනි, මේ අනාරියව්‍යවහාරයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

දුෂ්ටයෙහි අදුෂ්ටවාදිනා ය. ශ්‍රැතයෙහි අශ්‍රැතවාදිනා ය, මුතයෙහි අමුතවාදිනා ය, විඤ්ඤායෙහි අවිඤ්ඤානවාදිනා ය.

මහණෙනි, මේ සතර අනාරිය ව්‍යවහාරයෝ යි.

4. 5. 5. 11.

[අරියවොහාර සූත්‍රය]

53. මහණෙනි, මේ අරියව්‍යවහාරයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

දුෂ්ටයෙහි දුෂ්ටවාදිනා ය, ශ්‍රැතයෙහි ශ්‍රැතවාදිනා ය, මුතයෙහි මුතවාදිනා ය, විඤ්ඤායෙහි විඤ්ඤානවාදිනා ය.

මහණෙනි, මේ සතර අරියව්‍යවහාරයෝ ය.

ආපනති වර්ග පස්වැනි යි.

පස්වන පණණාසක ය යි.

6. අභිසංඝාතය

4 6 1.

[අභිසංඝාතය සූත්‍රය]

[සාවකවරුන්ගේ]

1. වත්තාගේම භික්‍ෂුවේ බමුවා, කතමේ වත්තාගේ?

අපි භික්‍ෂුවේ බමුවා අභිසංඝාතය පරිඤ්ඤායා. අපි භික්‍ෂුවේ බමුවා අභිසංඝාතය පහාතබ්බා. අපි භික්‍ෂුවේ බමුවා අභිසංඝාතය භාවේතබ්බා. අපි භික්‍ෂුවේ බමුවා අභිසංඝාතය සමුත්තාතබ්බා.

කතමේ ව භික්‍ෂුවේ බමුවා අභිසංඝාතය පරිඤ්ඤායා? පඤ්චාදානකකිංකරා ඉමේ වුවුවනති භික්‍ෂුවේ බමුවා අභිසංඝාතය පරිඤ්ඤායා.

කතමේ ව භික්‍ෂුවේ බමුවා අභිසංඝාතය පහාතබ්බා? අවිජ්ජා ව භවතණ්හා ව ඉමේ වුවුවනති භික්‍ෂුවේ බමුවා අභිසංඝාතය පහාතබ්බා.

කතමේ ව භික්‍ෂුවේ බමුවා අභිසංඝාතය භාවේතබ්බා? සමප්පා ව විපස්සනා ව ඉමේ වුවුවනති භික්‍ෂුවේ බමුවා අභිසංඝාතය භාවේතබ්බා.

කතමේ ව භික්‍ෂුවේ බමුවා අභිසංඝාතය සමුත්තාතබ්බා? විජ්ජා ව විමුක්ති ව ඉමේ වුවුවනති භික්‍ෂුවේ බමුවා අභිසංඝාතය සමුත්තාතබ්බා.

ඉමේ බො භික්‍ෂුවේ වත්තාගේ බමුවායි

4 6 2.

[පරිඤ්ඤා සූත්‍රය]

2. වතස්සො ඉමා භික්‍ෂුවේ අතරිකපරිඤ්ඤා කතමා වතස්සො?

ඉධ භික්‍ෂුවේ එකච්චා අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරාධම්මං යෙව පරිඤ්ඤති. අත්තනා ව්‍යාධිධම්මො සමානො ව්‍යාධිධම්මං යෙව පරිඤ්ඤති. අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණධම්මං යෙව පරිඤ්ඤති. අත්තනා සංකිලෙසධම්මො සමානො සංකිලෙසධම්මං යෙව පරිඤ්ඤති.

ඉමා බො භික්‍ෂුවේ වතස්සො අතරිකපරිඤ්ඤා කතමා

6. අභිසංඝායනිය

4 6 1.

[අභිසංඝායනිය]

[සංවෘත්තියනිය-]

1. මහණෙනි, මේ ධර්මයේ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, ප්‍රඥයෙන් දැන (පරිඥෙය) අවබෝධ කටයුතු ධර්ම කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, ප්‍රඥයෙන් දැන ප්‍රභාතව්‍ය (ප්‍රභාණය කළයුතු) ධර්ම කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, ප්‍රඥයෙන් දැන භාවිතව්‍ය (=බැවිය යුතු) ධර්ම කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, ප්‍රඥයෙන් දැන සංක්‍ෂාන්තව්‍ය (ප්‍රත්‍යක්ෂ කටයුතු) ධර්ම කෙනෙක් ඇත.

මහණෙනි, ප්‍රඥයෙන් දැන පරිඥෙය ධර්මයේ කවරහ: පඤ්ච-උපාදානසංකායයෝ යි. මහණෙනි, මේ ධර්මයේ ප්‍රඥයෙන් දැන පරිඥෙය (අවබෝධකටයුතු) හ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ප්‍රඥයෙන් දැන ප්‍රභාතව්‍ය ධර්මයේ කවරහ: අවිද්‍යාව හා භවතාණා යි. මහණෙනි, මේ ධර්මයේ ප්‍රඥයෙන් දැන ප්‍රභාතව්‍යය හ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ප්‍රඥයෙන් දැන භාවිතව්‍ය ධර්මයේ කවරහ: සම්මය හා විදගීතා යි. මහණෙනි, මේ ධර්මයේ ප්‍රඥයෙන් දැන භාවිතව්‍යය හ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ප්‍රඥයෙන් දැන සංක්‍ෂාන්තව්‍ය ධර්මයේ කවරහ: විද්‍යාව හා විමුක්ති යි. මහණෙනි, මේ ධර්මයේ ප්‍රඥයෙන් දැන සංක්‍ෂාන්තව්‍යය හ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ සතර ධර්මයෝ යි.

4 6 2.

[පරිඤ්ඤානායකිය]

2. මහණෙනි, මේ අනායාසීයන්ගේ පඤ්ඤානායකවෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, වෙලාවට ඇතැම්වෙක් තෙමේ ජරාසංඛාව ඇතියේ ම ජරාසංඛාව ම සොයයි. තෙමේ ව්‍යාධිසංඛාව ඇතියේ ම ව්‍යාධිසංඛාව ම සොයයි. තෙමේ මරණසංඛාව ඇතියේ ම මරණසංඛාව ම සොයයි. තෙමේ සංවේදකලාසංඛාව ඇතියේ ම සංවේදකලාසංඛාව ම සොයයි.

මහණෙනි, මේ සතර අනායාසී පඤ්ඤානායකවෝ යි.

චතසො, ඉමා භික්ඛවෙ අරියපරියෙසනා. කතමා චතසො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චා අත්තනා ජරුධමෙමා සමානො ජරුධමෙම ආදීනවං විදිත්වා අජරං අනුත්තරං යොගකෙබමං නිබ්බාතං පරියෙසති. අත්තනා ව්‍යාධිධමෙමා සමානො ව්‍යාධිධමෙම ආදීනවං විදිත්වා අව්‍යාධිං අනුත්තරං යොගකෙබමං නිබ්බාතං පරියෙසති. අත්තනා මරණධමෙමා සමානො මරණධමෙම ආදීනවං විදිත්වා අමතං අනුත්තරං යොගකෙබමං නිබ්බාතං පරියෙසති. අත්තනා සංකිලෙසධමෙමා සමානො සංකිලෙසධමෙම ආදීනවං විදිත්වා අසංකිලිට්ඨං අනුත්තරං යොගකෙබමං නිබ්බාතං පරියෙසති.

ඉමා බො භික්ඛවෙ චතසො අරියපරියෙසනාහි.

4. 6. 3.

[සංගහවජ්ඣුත්තං]

3. වත්තාරිමානි භික්ඛවෙ සංගහවජ්ඣති. කතමානි වත්තාරි?

දුතං, පෙය්‍යවජ්ජං, අත්ථවරියා, සමානත්තනා.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ වත්තාරි සංගහවජ්ඣතිහි.

4. 6. 4.

[මාලුඛකාපුත්තසුත්තං]

4. අථ බො ආයසමා මාලුඛකාපුත්තො යෙන භගවා තෙනුපසංඛනම් උපසංඛනම්භා. භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො ආයසමා මාලුඛකාපුත්තො භගවන්තං එතදවොච:

සාධු බො මෙ භනෙන භගවා සංඛිතොත්ත ධම්මං දෙසෙත්තු, යමහං භගවතො ධම්මං සුත්වා එකො වුපකට්ඨො අපමත්තො ආතාපි පභිතත්තො විහරෙය්‍යන්ති.

එත්ථදුති මාලුඛකාපුත්ත කිං දහරෙ වක්ඛාම, යත්‍ර හි තාම කිං ජිණ්ණො වුද්ධො මහලුකො තථාගතස්ස සංඛිතොත්ත ඔවාදං යාවසීති.

“දෙසෙත්තු මෙ භනෙන භගවා සංඛිතොත්ත ධම්මං, දෙසෙත්තු සුගතො සංඛිතොත්ත ධම්මං, අපෙචතාමාහං භගවතො භාසිතස්ස අත්ථං ආජාතෙය්‍යං අපෙචතාමාහං භගවතො භාසිතස්ස දයාදෙ අස්සන්ති.”

වත්තාරෙමෙ මාලුඛකාපුත්ත තණ්හප්පාද යත්ථ භික්ඛුතො තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති. කතමෙ වත්තාරෙ?

චිවරභෙත්තු වා මාලුඛකාපුත්ත භික්ඛුතො තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, පිණ්ඩපාතභෙත්තු වා මාලුඛකාපුත්ත භික්ඛුතො තණ්හා උපපජ්ජ-මානා උපපජ්ජති, සෙතාසතභෙත්තු වා මාලුඛකාපුත්ත භික්ඛුතො තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, ඉති භවාභවභෙත්තු වා මාලුඛකාපුත්ත භික්ඛුතො තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති

ඉමෙ බො මාලුඛකාපුත්ත වත්තාරෙ තණ්හප්පාද යත්ථ භික්ඛුතො තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති.

මහණෙනි, මේ ආර්යයන්ගේ පයෙහිමණාවෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් තෙමේ ජරාසංඝාව ඇතිසේ ජරාසංඝාවයෙහි ආදීතව දෑත ජරා රහිත අනුතතර වූ යොග්‍යෙකු වූ නිමිණය සොයයි. තෙමේ ව්‍යාධිසංඝාව ඇතිසේ ව්‍යාධිසංඝාවයෙහි ආදීතව දෑත ව්‍යාධි රහිත අනුතතර වූ යොග්‍යෙකු වූ නිමිණය සොයයි. තෙමේ මරණසංඝාව ඇතිසේ මරණසංඝාවයෙහි ආදීතව දෑත මරණ රහිත වූ අනුතතර වූ යොග්‍යෙකු වූ නිමිණය සොයයි. තෙමේ සංකල්පයසංඝාව ඇතිසේ සංකල්පයසංඝාවයෙහි ආදීතව දෑත සංකල්පය රහිත වූ අනුතතර වූ යොග්‍යෙකු වූ නිමිණය සොයයි.

මහණෙනි, මේ සතර ආර්යපයෙහිමණාවෝ යි.

4. 6. 8.

[සංගහවත්තු සූත්‍රය]

3. මහණෙනි, මේ සංගහවත්තු සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

දන ය, ප්‍රියවචන ය, අභිවය්‍යා ය, සමානාත්මතා යි.

මහණෙනි, මොහු සතර සංගහ වත්තු යි.

4. 6. 4.

[මාලුඛකපුත්ත සූත්‍රය]

4. එකල්හි ආයුෂමත් මාලුඛකපුත්ත මහතෙරහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂමත් මාලුඛකපුත්ත මහතෙරහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ:

මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ යම් දහමක් අසා එකාකී වූයෙම් ගණසංගණිකායෙන් වෙන් වූයෙම් අප්‍රමතත වූයෙම් කෙලෙස් තවන වීර්‍ය ඇත්තෙම් ජීවිතනිරපෙක්‍ෂක වූයෙම් වෙසෙමි ද, වහන්ස, ආයාචනා කරමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැකෙවින් එබඳු දහමක් දෙසන සේක්වා යනුයි.

මාලුඛකපුත්ත, යම් ගෙයෙකින් තෝ දිරායෙහි වයොවාඳු වූයෙහි මහලු වූයෙහි සැකෙවින් තපාගතයන්ගේ අවවාදය යදනෙහි ද, තෙල අවවාද දනෙහි ලා දුන් තරුණ යොග්‍යවචරයකට කුමක් කියමෝ ද,

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට සැකෙවින් දහම් දෙසන සේක්වා! සුභතයන් වහන්සේ සැකෙවින් දහම් දෙසන සේක්වා. මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ තෙපුලෙහි අරුත් දැනගනිමි නම් මැතව, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ තෙපුලට දයාද වන්නෙමි නම් මැතව.

මාලුඛකපුත්ත, මහණහට යම් අරමුණෙක උපදනා තෘෂ්ණාව උපදිති වේ ද, මේ තෘෂ්ණාතපාදයෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මාලුඛකපුත්ත, මහණහට විචරණේතුයෙන් හෝ උපදනා තෘෂ්ණායෙක් උපදී. මාලුඛකපුත්ත, මහණහට පිණිසාතණේතුයෙන් හෝ උපදනා තෘෂ්ණායෙක් උපදී. මාලුඛකපුත්ත, මහණහට සයතාසතණේතුයෙන් හෝ උපදනා තෘෂ්ණායෙක් උපදී. මාලුඛකපුත්ත, මහණහට ඉති භවාභවණේතුයෙන් හෝ උපදනා තෘෂ්ණායෙක් උපදී.

මාලුඛකපුත්ත, මහණහට යම් අරමුණෙක උපදනා තෘෂ්ණාව උපදිති වේ ද, මේ සතර ඒ තෘෂ්ණාතපාදයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යනො බො මාලුඛකාපුත්ත භික්ෂුනො තණ්හා පභිණ්හා ගොති, උච්ඡින්නමුලා තාලාච්ඡේදනා අතභාවකතා ආයතීං අනුපපාදධම්මා. අයං චූළවති මාලුඛකාපුත්ත භික්ෂු අචේත්ථි තණ්හං, වාචතාසි සංයොජ්ඣං, සමමාමානාභිසමයා අනතමකාසි දුක්ඛස්සාති.

අථ බො ආයස්මා මාලුඛකාපුත්තො භගවතා ඉමිතා ඔවාදෙන ඔවදිතො උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙතා පදනක්ඛණං කථාං පනකාමි. අථ බො ආයස්මා මාලුඛකාපුත්තො එකො චූළවතෙයා අපමනො ආතාපී පභිතතො විහරන්තො ත විරසොව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිවෙස්ව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජා විහාසී. ඛිණ්ණා ජාති, චූළිකං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තතායාති අබ්භඤ්ඤාසී.

අඤ්ඤතරෙ ව පනායස්මා මාලුඛකාපුත්තො අරහතා අහොසීති.

4 6 5.

[කුලපුත්තං]

5. යාති කාති වි භික්ඛවෙ කුලාති භොගෙසු මහන්තං¹ පත්තාති ත විරට්ඨිතිකාති භවන්ති, සබ්බාති තාති වතුති යානෙහි, එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙත. කතමෙහි වතුති?

තට්ඨං ත ගවෙසන්ති, ජණ්ණං ත පටිසංඛිධරෙන්නති, අපරිමිතපානභොජනා ගොන්ති, දුස්සීලං ඉත්ථි වා පුරිසං වා ආධිපථෙව ධුපෙන්නති

යාති කාති වි භික්ඛවෙ කුලාති භොගෙසු මහන්තං පත්තාති ත විරට්ඨිතිකාති භවන්ති, සබ්බාති තාති ඉමෙහි වතුති යානෙහි, එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙත.

යාති කාති වි භික්ඛවෙ කුලාති භොගෙසු මහන්තං පත්තාති විරට්ඨිතිකාති භවන්ති, සබ්බාති තාති වතුති යානෙහි, එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙත. කතමෙහි වතුති?

තට්ඨං ගවෙසන්ති, ජණ්ණං පටිසංඛිධරෙන්නති, පරිමිතපානභොජනා ගොන්ති, සීලවන්තං ඉත්ථි වා පුරිසං වා ආධිපථෙව ධුපෙන්නති

යාති කාති වි භික්ඛවෙ කුලාති භොගෙසු මහන්තං පත්තාති විරට්ඨිතිකාති භවන්ති, සබ්බාති තාති ඉමෙහි වතුති යානෙහි, එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙතාති.

1. මහන්තං - ඡේදය.

මාලුඛකාපුත්‍රයා, යම් කලෙක මහණහට තෘණාව ප්‍රභිණ වේ ද, මුලුසුන් වේ ද, මහකච්ඡිනා තාලයක් සෙසින් අවසානක බවට පමුණුවන ලද ද, පුන පුනා කළ අභාවය ඇද්ද, මතුයෙහි අනුත්පාද ස්වභාවය ඇද්ද, මාලුඛකාපුත්‍රය, මේ මහණ තෘණා සිද්ධිය සි සංයෝජනා පෙරලාලිය සි මොනොවට මාතයාගේ ප්‍රකාණාභිසමයයෙන් දුක් කෙළවර කෙළේ ය සි සියලු ලැබේ.

එක්බිති ආයුෂමත් මාලුඛකාපුත්‍ර මහතෙරුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ අවවාදයෙන් අවවාද කරණ ලද්දහු හුනස්තෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට ගියහ එක්බිති ආයුෂමත් මාලුඛකාපුත්‍ර මහතෙර එකාකී වූයේ ගණසඛගණිකායෙන් වෙන් වූයේ අප්‍රමාන වූයේ කෙලෙස් තවන වාර ඇත්තේ නිවනට ගිය සිත් ඇතියේ වෙසෙමින් මද කලෙකින් යම් අභීත්තියක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද් ද, මාගීබ්‍රහ්මචර්යා කෙළවර කොට ඇති ඒ අභීත්තිය වච්ඡාන භවයෙහි ම තමා විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට පැමිණ විසි. ජාතිය යෂිණ විය. බබ්බර වැස නිමවින. සතර මග කිස කරණ ලදි. මේ අභීත්තිය පිණිස අත් දූයෙක් නැති සි දත්ත

ආයුෂමත් මාලුඛකාපුත්‍ර මහතෙරුහු රහතුන් කෙරෙහි එක්තරා කෙනෙක් ද වූහ.

4. 6. 5.

[කුල සුත්‍රය]

5. මහණෙනි, හෝගයෙහි මහත්තියට පැමිණි යම් කිසි කුලයෝ ඇත් ද, එ හැම කුලයෝ සතර කරුණෙකින් හෝ සතර කරුණු අතුරෙන් අත්‍යතරයෙකින් හෝ විරසායී නො වෙත්. කවර සතර කරුණෙක යත්:

තට දෑ සොයත්. දිරු දෑ පිළිසකර නො කෙරෙත්. පරිමාණ රහිත පාතභෝජන වළඳනාහු වෙත්. සිල් නැති සත්‍රියක හෝ පුරුෂයකු හෝ භාණ්ඩාගාරික භාවයෙහි තබත්.

මහණෙනි, හෝගයෙහි මහත්තියට පැමිණි යම් කිසි කුලයෝ ඇත් ද, එ හැම කුලයෝ මේ සතර කරුණින් හෝ මේ සතර කරුණු අතුරෙන් අත්‍යතරයෙකින් හෝ විරසායී නො වෙත්.

මහණෙනි, හෝගයෙහි මහත්තියට පැමිණි යම් කිසි කුලයෝ ඇත් ද, එ හැම කුලයෝ සතර කරුණින් හෝ සතර කරුණු අතුරින් අත්‍යතරයෙකින් හෝ විරසායී වෙත්. කවර සතර කරුණෙක යත්:

තට දෑ සොයත්. දිරු දෑ පිළිසකර කෙරෙත්. පරිමාණ සහිත පාත භෝජන වළඳනාහු වෙත්. සිල් ඇති සත්‍රියක හෝ පුරුෂයකු හෝ අධිපති-භාවයෙහි තබත්.

මහණෙනි, හෝගයෙහි මහත්තියට පැමිණි යම් කිසි කුලයෝ ඇත් ද, එ හැම කුලයෝ මේ සතර කරුණින් හෝ මේ සතර කරුණු අතුරින් අත්‍යතරයෙකින් හෝ විරසායී වෙත්.

4. 6. 6.

[පටිම ආජානියසුත්තං]

6. චතුති භික්ඛවෙ අඛෙගහි සමන්තාගතො රඤ්ඤෙ භද්‍රො අස්සා-ජාතියො රුජාරභො හොති රුජභොග්ගො. රඤ්ඤෙ අඛගනොච්ච සඬංගච්ඡති. කතමෙති චතුති?

ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤෙ භද්‍රො අස්සාජාතියො චණ්ණසම්පන්නො ච හොති, බලසම්පන්නො ච, ජවසම්පන්නො ච, ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ච.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ චතුති අඛෙගහි සමන්තාගතො රඤ්ඤෙ භද්‍රො අස්සාජාතියො රුජාරභො හොති රුජභොග්ගො. රඤ්ඤෙ අඛගනොච්ච සඬංගච්ඡති.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු ආනුකූපය්‍යා හොති -පෙ- [පානුණේය්‍යා -පෙ- දක්ඛිණේය්‍යා පෙ- අඤ්ඤාලිකරණීයො -පෙ-] අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛත්තං ලොකස්ස. කතමෙති චතුති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චණ්ණසම්පන්නො ච හොති, බලසම්පන්නො ච, ජවසම්පන්නො ච, ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ච.

කථංඤච භික්ඛවෙ භික්ඛු චණ්ණසම්පන්නො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදය සිකති සිකිංසපදෙසු. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු චණ්ණසම්පන්නො හොති.

කථංඤච භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරභවිජ්ජො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පනාණං, කුසලානං ධම්මානං උපසම්පද්ධං, එමවා දලහපරිකාමො අනිකම්මනාධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති.

කථංඤච භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛන්ති යථාතුතං පජාතාති -පෙ- අයං දුක්ඛසමුදයොති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධොති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපදා නිශ්ථාතුතං පජාතාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති.

කථංඤච භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරොහපරිණාහසම්පන්නො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ලාභී හොති විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනනිලානපච්චය භෙසජ්ජ-පරිකාරානං. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරොහපරිණාහසම්පන්නො හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු ආනුකූපය්‍යා හොති -පෙ- [පානුණේය්‍යා -පෙ- දක්ඛිණේය්‍යා -පෙ- අඤ්ඤාලිකරණීයො] -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛත්තං ලොකස්සාති.

4. 6. 7.

[දුතිය ආජානිය සුත්තං]

7. චතුති භික්ඛවෙ අඛෙගහි සමන්තාගතො රඤ්ඤෙ භද්‍රො අස්සා-ජාතියො රුජාරභො හොති රුජභොග්ගො. රඤ්ඤෙ අඛගනොච්ච සඬංගච්ඡති. කතමෙති චතුති?

4. 6. 6.

[ප්‍රථම ආචාරිය සූත්‍රය]

6. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූ රජසතු හදු අශ්වාචාරිය රාජාභී වෙයි. රජු විසින් වළඳ කළයුතු වෙයි. රජුගේ අවයවයෙකැ යි ගණනට යෙයි. කවර සතර කරුණින යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව රජක්සුගේ හදු අශ්වාචාරියයෙක් වණිසම්පන්නත් වේ ද, බලසම්පන්නත් වේ ද, ජවසම්පන්නත් වේ ද, ආරොහපරිණාහ සම්පන්නත් වේ ද, මහණෙනි, මේ සතර කරුණෙන් සමන්විත වූ රජසතු හදු අශ්වාචාරිය රාජාභී වෙයි. රජු විසින් වළඳ කළයුතු වෙයි. රජුගේ අවයවයෙකැයි ගණනට යෙයි.

මහණෙනි, එ පරිදි ම සතර ධර්මයෙකින් සමන්විත වූ මහණ ආහුතාරී වෙයි. ප්‍රාසුණාභී වෙයි. දක්ෂිණාභී වෙයි. අක්ඛලිකරණාභී වෙයි. ලෝකයට අනුතර පුණ්‍යසෛත්‍ර වෙයි. කවර සතර ධර්මයෙකින යත්:

මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ වණිසම්පන්න ද වෙයි. බලසම්පන්න ද වෙයි. ජවසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න ද වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ වණිසම්පන්න වේ ද? මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ... සිකපදයෙහි සමාදන් ව ගෙණ හික්මෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වණිසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ බලසම්පන්න වේ ද? මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ අකුසල් දහම් ප්‍රභාණ්‍ය පිණිස කුසල් දහම් රැස් කිරීම පිණිස ඇරඹූ වැර ඇත්තේ ථාමයෙන් යුක්ත වූයේ දැඩි පැරකුම් ඇතියේ කුසල්දහම්හි බහා නොතැබූ විධිවිධ ඇත්තේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ බලසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ජවසම්පන්න වේ ද? මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ මේ දූඛය යි තත් වූ පරිදි දනී. මේ දූඛසමුදය යි ... මේ දූඛනිරෝධය යි ... මේ දූඛ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදා යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ජවසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ ආරොහපරිණාහයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද? මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ සිවුරු පිටුවා සෙතසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිසර ලබන්නෙක් වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ආරොහ පරිණාහ සම්පන්න වූයේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර ධර්මයෙන් සමන්විත වූ මහණ ආහුතරයා වෙයි... ලෝකයට අනුතර පුණ්‍යසෛත්‍ර වෙයි.

4 6 7.

[දෙවැනි ආචාරිය සූත්‍රය]

7. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූ රජසතු හදු අශ්වාචාරිය රාජාභී වෙයි. රජු විසින් වළඳ කළයුතු වෙයි. රජුගේ අවයවයෙකැ යි ගණනට යේ. කවර සතර කරුණින යත්:

ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤා භද්‍රො අස්සාජාතීයො වණ්ණසම්පන්නො ව
හොති, බලසම්පන්නො ව, ජවසම්පන්නො ව, අරොහපරිණාහසම්පන්නො ව.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ වතුහි අඛෙහති සමන්තාගතො රඤ්ඤා භද්‍රො
අස්සාජාතීයො රුජාරහො හොති රුජහොගො. රඤ්ඤා අඛනන්තව
සඛිං ගවජති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු
ආහුතෙය්‍යො හොති, [පාහුතෙය්‍යො - දක්ඛිණෙය්‍යො - අඤ්ඤාලිකරණීයො]
-පෙ- අනුතරං පුඤ්ඤකෙඛතං ලොකස්ස. කතමෙහි වතුහි?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො ව හොති, බලසම්පන්නො ව,
ජවසම්පන්නො ව, අරොහපරිණාහසම්පන්නො ව.

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු
සීලවා හොති -පෙ- සමාදාය සිකති සිකතිපදෙසු එවා ඛො භික්ඛවෙ
භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු
ආරභාසිට්ඨො විහරති. එවං දළහපරකකමො අනික්ඛිතධුරෙ කුසලෙසු
ධම්මෙසු. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු
අසවානං ඛයා -පෙ- සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ඣ විහරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ
භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති.

කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අරොහපරිණාහසම්පන්නො හොති? ඉධ
භික්ඛවෙ භික්ඛු ලාභී හොති විවජ්ඣිතපාතසෙතාසනනිලාතපච්චය-
හෙසජ්ජරිකාරානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරොහපරිණාහසම්පන්නො
හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු ආහුතෙය්‍යො
හොති, [පාහුතෙය්‍යො - දක්ඛිණෙය්‍යො - අඤ්ඤාලිකරණීයො] -පෙ- අනුතරං
පුඤ්ඤකෙඛතං ලොකස්සාති.

4. 6. 8.

[බලසුතං]

8. වතතාරිමාති භික්ඛවෙ බලාති. කතමාති වතතාරි?

විජිග්ගලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං. ඉමාති ඛො භික්ඛවෙ
වතතාරි බලාතීති.

4 6 9

[අරඤ්ඤාසෙතාසන සුතං]

9 වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු නාලං අරඤ්ඤා
වතපථාති පන්තාති සෙතාසනාති පටිසෙවිතුං. කතමෙහි වතුහි?

මහණෙනි, මෙ ලොව රජසතු හඳු අශ්වාචාර්යය වණීසම්පන්න ද වෙයි. බලසම්පන්න ද වෙයි. ජවසම්පන්න ද වෙයි. ආරෝහපරිණාහ සම්පන්න ද වෙයි

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් යුත් රජකීය හඳු අශ්වාචාර්යය හෙමේ රාජාභී ද වෙයි රාජභොග්‍ය ද වෙයි. රජුගේ අවයවයෙකැ යි ගණනට යෙයි.

මහණෙනි, එ පරිදි ම සතර කරුණෙකින් යුක්ත වූ මහණ ආනුකූලයා වෙයි. පාත්‍රණෙයා වෙයි. දකඛිණෙයා වෙයි. අක්ඛල්ලිකරණීය වෙයි. ලෝකයට අනුතතර පුණ්‍යකෛත්‍ර වෙයි. කවර සතර කරුණිත යත්:

මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ වණීසම්පන්න ද වෙයි. බලසම්පන්න ද වෙයි. ජවසම්පන්න ද වෙයි. ආරෝහපරිණාහසම්පන්න ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ වණීසම්පන්න වේ ද? මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ සිල් ඇත්තේ වේ ද ... සිකපදයන් සමාදන් ව ගෙන තික්මේ ද, මහණෙනි, මෙසේ මහණ වණීසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ බලසම්පන්න වේ ද? මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ රුකල වාර ඇත්තේ බලවත් වූයේ දුස්සරානුම ඇත්තේ කුසල්දහම්හි බහා නොහැඩු වූර ඇත්තේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මහණ මෙසේ බලසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ජවසම්පන්න වේ ද? මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ ආසුචක්‍ෂයයෙන් ... සාක්‍ෂාත් කොට එයට පාමිණ වෙසෙයි මහණෙනි, මහණ මෙසේ ජවසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ආරෝහපරිණාහසම්පන්න වේ ද? මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ සිටුරු පිඬුවා තෙතසුන් ගිලන්පය බෙහෙත් පිරිකර ලබන්නේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ආරෝහ-පරිණාහසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත මහණ ආනුකූලයා වෙයි පාත්‍රණෙයා වෙයි. දකඛිණෙයා වෙයි. අක්ඛල්ලිකරණීය වෙයි. ලෝකයට අනුතතර පුණ්‍යකෛත්‍ර වෙයි.

4. 6. 8.

[බලසුත්‍රය]

8. මහණෙනි, මේ සතර බලකෙනෙහි. කවර සතර දේහසය යත්:

ඕසිබල ය, සමාතිබල ය, සමාධිබල ය, ප්‍රඥබල යි. මහණෙනි, මේ බල සතර යි.

4. 6. 9.

[අරඤ්ඤසෙත්ථාසන සුත්‍රය]

9. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත මහණ අරණ සෙතසුත ද, ඕනිත්හසර ඉක්ම වූ වතසෙතසුත් ද, අරණෙහි ඉතා දුරසෙතසුත් ද, සෙවීමට නොතිබී වෙයි. කවර සතරෙකිත යත්:

කාමචිතකෙකත, ව්‍යාපාදචිතකෙකත, විහිංසාචිතකෙකත, දුපපඤ්ඤා හොති ජලො ඵලමුගො.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු තාලං අරඤ්ඤා වතපන්ථානි පන්තානි සෙතාසතානි පටිසෙවිතුන්ති.

වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අලං අරඤ්ඤා වතපන්ථානි පන්තානි සෙතාසතානි පටිසෙවිතුං. කතමෙහි වතුහි?

තෙකඛම්චිතකෙකත, අව්‍යාපාදචිතකෙකත, අවිහිංසාචිතකෙකත, පඤ්ඤාචා හොති අජලො අතෙලමුගො.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අලං අරඤ්ඤා වතපන්ථානි පන්තානි සෙතාසතානි පටිසෙවිතුන්ති.

4. 6. 10

[සාවජ්ජ - අනවජ්ජ සුත්තං]

10. වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො අව්‍යතො, අසප්පුරිසො බහං උපහතං අත්තානං පරිහරති. සාවජ්ජා ච හොති සානුවජ්ජා විඤ්ඤානං. ඛත්තං ච අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි වතුහි?

සාවජ්ජන කායකම්මෙන, සාවජ්ජන වචිකම්මෙන, සාවජ්ජන මනොකම්මෙන, සාවජ්ජාය දිට්ඨියා.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො බාලො අව්‍යතො, අසප්පුරිසො බහං උපහතං අත්තානං පරිහරති. සාවජ්ජා ච හොති සානුවජ්ජා විඤ්ඤානං. ඛත්තං ච අපුඤ්ඤං පසවති.

වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො ව්‍යතො, සප්පුරිසො අකඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති. අනවජ්ජා ච හොති අනනුවජ්ජා විඤ්ඤානං. ඛත්තං ච පුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි වතුහි?

අනවජ්ජන කායකම්මෙන, අනවජ්ජන වචිකම්මෙන, අනවජ්ජන මනොකම්මෙන, අනවජ්ජාය දිට්ඨියා.

ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො පණ්ඩිතො ව්‍යතො, සප්පුරිසො අකඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති. අනවජ්ජා ච හොති අනනුවජ්ජා විඤ්ඤානං. ඛත්තං ච පුඤ්ඤං පසවති.

අභිඤ්ඤාමග්ගො ඡ්ඤායා.*

* තසසුද්දනං:-

අභිඤ්ඤා පරියෙසතා සඛගං මාලුඛකාපුත්තො
කුලං දො ව ආජාතියා බලං අරඤ්ඤාකම්මුන්ති - මජ්ඣං.

කාමවිතකීයෙන් යුක්ත වූයේ වේ. ව්‍යාපාදවිතකීයෙන් යුක්ත වූයේ වේ. විහිංසාවිතකීයෙන් යුක්ත වූයේ වේ. ජඛ වූයේ වහතොලු වූයේ දුෂ්ප්‍රාඥ ද වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූ මහණ අරණසෙනසුන ද මිනිස්හසර ඉක්ම වූ වතසෙනසුන් ද අරණෙහි ඉතා දුරසෙනසුන් ද සෙවීමට නො, නිසි වෙයි.

මහණෙනි, කරුණු සතරෙකින් සමන්විත මහණ අරණසෙනසුන ද මිනිස්හසර ඉක්ම වූ වතසෙනසුන් ද අරණෙහි ඉතා දුර සෙනසුන් ද සෙවීමට නිසි වෙයි. කවර සතර කරුණෙන යත්:

තෛෂ්කුම්‍යවිතකීයෙන් යුක්ත වූයේ වේ. අව්‍යාපාදවිතකීයෙන් යුක්ත වූයේ වේ. අවිහිංසාවිතකීයෙන් යුක්ත වූයේ වේ. ජඛ නොවූයේ වහතොලු නොවූයේ පාණ්ඩියේ ද වේ.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත මහණ අරණසෙනසුන් ද මිනිස්හසර ඉක්ම වූ වතසෙනසුන් ද අරණෙහි ඉතා දුරසෙනසුන් ද සෙවීමට නිසි වෙයි.

4 6 10

[සාවජ්‍ය - අනවජ්‍ය සූත්‍රය]

10. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූ බාල වූ අව්‍යක්‍ය වූ අසත්පුරුෂ ගුණ විසින් සාර දූමු ගුණ විසින් තට ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. සාවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැත්තන් විසින් උපවාද කටයුතු වූයේ බොහෝ පථ ද රැස් කෙරෙයි. කවර සතරෙකින යත්:

සාවද්‍ය වූ කායකමයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. සාවද්‍ය වූ වාක්කමයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. සාවද්‍ය වූ මතාකමයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. සාවද්‍ය වූ දෘෂ්ටියෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූ බාල අව්‍යක්‍ය අසත්පුරුෂ ගුණ විසින් සාර දූමු ගුණ විසින් තට ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. සාවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැත්තන් විසින් උපවාද කටයුතු වූයේ බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙයි.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූ පණ්ඩිත ව්‍යක්‍ය සත්පුරුෂ ගුණ විසින් සාර නොදූමු ගුණ විසින් නොතට ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. නිරවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නොකටයුත්තේ බොහෝ පිත් ද රැස් කෙරෙයි. කවර සතර කරුණෙකින යත්:

අනවද්‍ය වූ කායකමයෙන් යුක්ත වූයේ වේ. අනවද්‍ය වූ වාක්කමයෙන් යුක්ත වූයේ වේ. අනවද්‍ය වූ මතාකමයෙන් යුක්ත වූයේ වේ. අනවද්‍ය වූ දෘෂ්ටියෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූ පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්‍ය වූ සත්පුරුෂ ගුණ විසින් සාර නොදූමු ගුණ විසින් නොතටුවා වූ ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. අනවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නොකටයුත්තේ බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙයි.

අභිඤ්චය සවැනි යි.

7. කම්මපථවගෙහා

4. 7. 1.

[පාණාතිපාතපුත්තං]

[සාව්‍යජීනිදානං]

1. චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං තිරසෙ. කතමෙති චතුති?

අත්තතා ව පාණාතිපාතී හොති, පරඤ්ච පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති, පාණාතිපාතෙ ව සමනුඤ්ඤා හොති, පාණාතිපාතස්ස ව චණ්ණං භාසති

ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං තිරසෙ.

චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං සග්ගෙ. කතමෙති චතුති?

අත්තතා ව පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච පාණාතිපාතා වෙරමණීයා සමාදපෙති, පාණාතිපාතා වෙරමණීයා ව සමනුඤ්ඤා හොති, පාණාතිපාතා වෙරමණීයා ව චණ්ණං භාසති.

ඉමෙති ඛො භික්ඛවෙ චතුති ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං සග්ගෙති.

4. 7. 2

[අදින්නාදානපුත්තං]

2. චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං තිරසෙ. කතමෙති චතුති?

අත්තතා ව අදින්නාදාසී හොති, පරඤ්ච අදින්නාදාතෙ සමාදපෙති, අදින්නාදාතෙ ව සමනුඤ්ඤා හොති, අදින්නාදාතස්ස ව චණ්ණං භාසති. ඉමෙති ඛො -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං තිරසෙ.]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ-]

අත්තතා ව අදින්නාදාතා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච අදින්නාදාතා වෙරමණීයා සමාදපෙති, අදින්නාදාතා වෙරමණීයා ව සමනුඤ්ඤා හොති, අදින්නාදාතා වෙරමණීයා ව චණ්ණං භාසති. ඉමෙති ඛො -පෙ- [යථාභතං නික්ඛිතො ඵලං සග්ගෙති.]

7. කම්පථ වර්ගය

4. 7. 1.

[පාණාතිපාත සූත්‍රය]

[භෘවැන්තිදහයි]

1. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙණවුන් බහා තැබූයේ යම්කෙසේ වේ ද, එ පරිදි තීරයෙහි වේ. කවර සතර කරුණිත් යත්:

තෙමේත් පණ්ඩා කරන්නේ වෙයි. මෙරමාත් පණ්ඩායෙහි සමාදන් කරවයි. පණ්ඩායෙහි ද අනුදන්නේත් වෙයි. පණ්ඩා පිළිබඳ ගුණ කියන්නේත් වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූයේ ගෙණවුන් බහා තැබූයේ යම්කෙසේ වේ ද, එ පරිදි තීරයෙහි වේ.

මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙණවුන් බහා තැබූයේ යම්කෙසේ ද, එපරිදි ස්වර්ගයෙහි වේ. කවර සතර කරුණිත් යත්:

තෙමේත් පණ්ඩායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමාත් පණ්ඩායෙන් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. පණ්ඩායෙන් දුරු වීමෙහි අනුදන්නේත් වෙයි. පණ්ඩායෙන් දුරු වීම පිළිබඳ ගුණ කියන්නේත් වෙයි.

මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූයේ ගෙණවුන් බහා තැබූයේ යම්කෙසේ ද, එතෙයින් ස්වර්ගයෙහි වේ.

4. 7. 2

[අභිනාදන සූත්‍රය]

2. මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙණවුන් බහා තැබූයේ යම්කෙසේ වේ ද, එපරිදි තීරයෙහි වේ. කවර සතර කරුණිත් යත්:

තෙමේත් අභිනාදන් ගන්නේ වෙයි, මෙරමාත් අභිනාදකෙහි සමාදන් කරවයි. අභිනාදකෙහි ද අනුදන්නේ වෙයි. අභිනාදන පිළිබඳ ගුණ කියන්නේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබූයේ යම් කෙසේ ද, එ පරිදි තීරයෙහි වේ.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ...]

තෙමේත් අභිනාදනින් දුරුවූයේ වෙයි, මෙරමාත් අභිනාදනින් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. අභිනාදනින් දුරුවීමෙහි අනුදන්නේත් වෙයි. අභිනාදනින් දුරුවීම පිළිබඳ ගුණ කියයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබූයේ යම් කෙසේ ද, එ පරිදි ස්වර්ගයෙහි වේ.]

4. 7. 3.

[කාමමිච්ඡාචාරසුභතං]

3. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති, පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ සමාදපෙති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ ච සමනුඤ්ඤා හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරයා ච චණ්ණං භාසති. ඉමෙහි ඛො -පෙ- [යථාභතං නිකම්භෙතො ඵලං නිරයෙ.]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණියා සමාදපෙති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණියා ච සමනුඤ්ඤා හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණියා ච චණ්ණං භාසති. ඉමෙහි ඛො -පෙ- [යථාභතං නිකම්භෙතො ඵලං සග්ගෙති.]

4. 7. 4.

[මුසාවාදසුභතං]

4. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ච මුසාවාදී හොති, පරඤ්ච මුසාවාදෙ සමාදපෙති, මුසාවාදෙ ච සමනුඤ්ඤා හොති, මුසාවාදයා ච චණ්ණං භාසති. ඉමෙහි ඛො -පෙ- [යථාභතං නිකම්භෙතො ඵලං නිරයෙ.]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ච මුසාවාද පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච මුසාවාද වෙරමණියා සමාදපෙති, මුසාවාද වෙරමණියා ච සමනුඤ්ඤා හොති, මුසාවාද වෙරමණියා ච චණ්ණං භාසති. ඉමෙහි ඛො -පෙ- [යථාභතං නිකම්භෙතො ඵලං සග්ගෙති.]

4. 7. 5.

[පිසුණාවාසසුභතං]

5. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ච පිසුණාවාසො හොති, පරඤ්ච පිසුණාවාසාය සමාදපෙති, පිසුණාවාසාය ච සමනුඤ්ඤා හොති, පිසුණාවාසාය ච චණ්ණං භාසති. ඉමෙහි ඛො -පෙ- [යථාභතං නිකම්භෙතො ඵලං නිරයෙ.]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ච පිසුණාවාසා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච පිසුණාවාසාය වෙරමණියා සමාදපෙති, පිසුණාවාසා වෙරමණියා ච සමනුඤ්ඤා හොති, පිසුණාවාසා වෙරමණියා ච චණ්ණං භාසති. ඉමෙහි ඛො -පෙ- [යථාභතං නිකම්භෙතො ඵලං සග්ගෙති.]

4. 7. 8.

[කාමමිච්ඡාචාර සූත්‍රය]

3. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේත් කාමයෙහි මිසභසර ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් කාමයෙහි මිසභසරෙහි සමාදන් කරවයි. කාමයෙහි මිසභසරෙහි අනුදන්තේත් වෙයි. කාමයෙහි මිසභසර පිළිබඳ ගුණ කියන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි තීරයෙහි වේ.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ]

තෙමේත් කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාත් කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේත් වෙයි. කාමයෙහි මිසභසරින් දුරුවීම පිළිබඳ ගුණ කියන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි ස්වභාවයෙහි වේ.]

4. 7. 4.

[මුසවාද සූත්‍රය]

4. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේත් මුසවා බණන්නේ වෙයි. මෙරමාත් මුසවායෙහි සමාදන් කරවයි. මුසවායෙහි අනුදන්තේත් වෙයි. මුසවා පිළිබඳ ගුණ කියන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි තීරයෙහි වේ.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේත් මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාත් මුසවායෙන් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. මුසවායෙන් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේත් වෙයි. මුසවායෙන් දුරුවීම පිළිබඳ ගුණ කියන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි ස්වභාවයෙහි වේ.]

4. 7. 5

[පිසුණාචාරා සූත්‍රය]

5. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේත් පිසුණබය් ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් පිසුණබය්හි සමාදන් කරවයි. පිසුණබය්හි අනුදන්තේත් වෙයි. පිසුණබය් පිළිබඳ ගුණ කියන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි තීරයෙහි වේ.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේත් පිසුණබයින් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාත් පිසුණබයින් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. පිසුණබයින් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේත් වෙයි. පිසුණබයින් දුරුවීම පිළිබඳ ගුණ ද කියයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි ස්වභාවයෙහි වේ.]

4 7. 6

[ඵරුසාවාචාසුභං]

6. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ව ඵරුසාවාවො හොති, පරඤ්ච ඵරුසාවාවාය සමාදපෙති,
ඵරුසාවාවාය ව සමනුඤ්ඤා හොති, ඵරුසාවාවාය ව චණ්ණං භාසති.
ඉමෙති ඛො -පෙ- [යථාභතං නික්ඛින්නො එවං තිරයෙ.]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ව ඵරුසාවාවාය පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච ඵරුසාවාවාය
වෙරමණීයා සමාදපෙති, ඵරුසාවාවාය වෙරමණීයා ව සමනුඤ්ඤා හොති,
ඵරුසාවාවා වෙරමණීයා ව චණ්ණං භාසති. ඉමෙති ඛො -පෙ- [යථාභතං
නික්ඛින්නො එවං සග්ගෙති.]

4 7. 7

[සම්ඵප්පලාපසුභං]

7. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ව සම්ඵප්පලාපි හොති, පරඤ්ච සම්ඵප්පලාපෙ සමාදපෙති,
සම්ඵප්පලාපෙ ව සමනුඤ්ඤා හොති, සම්ඵප්පලාපස්ස ව චණ්ණං භාසති.
ඉමෙති ඛො -පෙ- [යථාභතං නික්ඛින්නො එවං තිරයෙ.]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ව සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච සම්ඵප්පලාපා
වෙරමණීයා සමාදපෙති, සම්ඵප්පලාපා වෙරමණීයා ව සමනුඤ්ඤා හොති,
සම්ඵප්පලාපා වෙරමණීයා ව චණ්ණං භාසති. ඉමෙති ඛො -පෙ- [යථාභතං
නික්ඛින්නො එවං සග්ගෙති.]

4 7. 8.

[අභිජ්ඣාලුසුභං]

8. [චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ව අභිජ්ඣාලු හොති, පරඤ්ච අභිජ්ඣාය සමාදපෙති,
අභිජ්ඣාය ව සමනුඤ්ඤා හොති, අභිජ්ඣාය ව චණ්ණං භාසති. ඉමෙති
ඛො -පෙ- [යථාභතං නික්ඛින්නො එවං තිරයෙ.]

[චතුති භික්ඛවෙ ධම්මෙති සමන්තාගතො -පෙ-]

අතතතා ව අභිජ්ඣාලු හොති, පරඤ්ච අභිජ්ඣාය සමාදපෙති,
අභිජ්ඣාය ව සමනුඤ්ඤා හොති, අභිජ්ඣාය ව චණ්ණං භාසති.
ඉමෙති ඛො -පෙ- [යථාභතං නික්ඛින්නො එවං සග්ගෙති.]

4. 7. 6.

[ඵරුඝාමාවා සූත්‍රය]

6. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ]

තෙමේත් පරොස්ඛස් ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් පරොස්ඛස් සමාදන් කරවයි. පරොස්ඛස් අනුදන්තේත් වෙයි. පරොස්ඛස් පිළිබඳ ගුණ ද කියයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි තීරයෙහි වේ.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ]

තෙමේත් පරොස්ඛස් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාත් පරොස්ඛස් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. පරොස්ඛස් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේත් වෙයි. පරොස්ඛස් දුරුවීම පිළිබඳ ගුණ ද කියයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි ස්වභාවයෙහි වේ.]

4. 7. 7.

[සම්මප්පලාප සූත්‍රය]

7. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ]

තෙමේත් සම්මප්පලාප ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් සම්මප්පලාපයෙහි සමාදන් කරවයි. සම්මප්පලාපයෙහි අනුදන්තේත් වෙයි. සම්මප්පලාපය පිළිබඳ ගුණ ද කියයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි තීරයෙහි වේ.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ]

තෙමේත් සම්මප්පලාපයෙන් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාත් සම්මප්පලාපයෙන් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. සම්මප්පලාපයෙන් දුරුවීමෙහි අනුදන්තේත් වෙයි. සම්මප්පලාපයෙන් දුරුවීම පිළිබඳ ගුණත් කියයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි ස්වභාවයෙහි වේ.]

4. 7. 8

[අභිජකාල සූත්‍රය]

8. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේත් අභිධ්‍යා බහුල වෙයි. මෙරමාත් අභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි. අභිධ්‍යායෙහි අනුදන්තේත් වෙයි. අභිධ්‍යාව පිළිබඳ ගුණ කියන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි තීරයෙහි වේ.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේත් අභිධ්‍යාබහුල නොවූයේ වෙයි. මෙරමාත් අභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි. අභිධ්‍යායෙහි අනුදන්තේත් වෙයි. අභිධ්‍යාව පිළිබඳ ගුණ කියන්නේත් වෙයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි ස්වභාවයෙහි වේ.]

4. 7. 9.

[ඛ්‍යාපනනවිතනසුතනං]

9. [වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අත්තතා ව ඛ්‍යාපනනවිතො හොති, පරස්සුච්ච ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති,
ව්‍යාපාදෙ ව සමනුසෙද්ධො හොති, ව්‍යාපාදස්ස ව වණ්ණං භාසති. ඉමෙහි
ධො -පෙ- [යථාභතං නිකම්භෙතො එවං තිරයෙ.]

[වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අත්තතා ව අඛ්‍යාපනනවිතො හොති, පරස්සුච්ච අව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති,
අව්‍යාපාදෙ ව සමනුසෙද්ධො හොති, අව්‍යාපාදස්ස ව වණ්ණං භාසති.
ඉමෙහි ධො -පෙ- [යථාභතං නිකම්භෙතො එවං සග්ගෙති.]

4. 7. 10.

[මිච්ඡාදිට්ඨිසුතනං]

10 [වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අත්තතා ව මිච්ඡාදිට්ඨි හොති, පරස්සුච්ච මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති,
මිච්ඡාදිට්ඨියා ව සමනුසෙද්ධො හොති, මිච්ඡාදිට්ඨියා ව වණ්ණං භාසති. ඉමෙහි
ධො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො [යථාභතං නිකම්භෙතො එවං
තිරයෙ.]

[වතුහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්තාගතො -පෙ-]

අත්තතා ව සම්මාදිට්ඨි හොති, පරස්සුච්ච සම්මාදිට්ඨියා සමාදපෙති,
සම්මාදිට්ඨියා ව සමනුසෙද්ධො හොති, සම්මාදිට්ඨියා ව වණ්ණං භාසති. ඉමෙහි
ධො භික්ඛවෙ වතුහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො [යථාභතං නිකම්භෙතො,
එවං සග්ගෙති]

කම්මපථවිජග්ගා සත්තමො.

4. 7 9.

[බ්‍යාපනනවිතන සූත්‍රය]

9. [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේත් ව්‍යාපනන සිත් ඇත්තේ වෙයි. මෙරමාත් ව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. ව්‍යාපාදයෙහි අනුදත්තේත් වෙයි. ව්‍යාපාදය පිළිබඳ ගුණත් කියයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදිම නිරයෙහි වේ.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේත් ව්‍යාපාද රහිත සිතැත්තේ වෙයි. මෙරමාත් අව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. අව්‍යාපාදයෙහි අනුදත්තේත් වෙයි. අව්‍යාපාදය පිළිබඳ ගුණත් කියයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි ස්වරූපයෙහි වේ.]

4. 7. 10.

[මිථ්‍යාදිවසි සූත්‍රය]

10 [මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේත් මිථ්‍යාදූෂි ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාදූෂිකයෙහි සමාදන් කරවයි. මිථ්‍යාදූෂිකයෙහි අනුදත්තේත් වෙයි. මිථ්‍යාදූෂික පිළිබඳ ගුණත් කියයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූයේ ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ ද, එපරිදි නිරයෙහි වේ.]

[මහණෙනි, සතර කරුණෙකින් සමන්විත වූයේ ...]

තෙමේත් සමන්දූෂි ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් සමන්දූෂිකයෙහි සමාදන් කරවයි. සමන්දූෂිකයෙහි අනුදත්තේත් වෙයි. සමන්දූෂික පිළිබඳ ගුණත් කියයි. මහණෙනි, මේ සතර කරුණින් සමන්විත වූයේ ... [ගෙණවුන් බහා තැබුයේ යම් සේ වේ ද, එපරිදි ස්වරූපයෙහි වේ.]

කම්පට්ඨකය සන්වැනි යි.

8. රාගාදිපෙය්‍යාලං

4. 8. 1

[වතුසඨිපට්ඨානසුභතං]

[සාවජඨිතිදුතං]

1. රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤය වතතාරෙඤ ධම්මා භාවෙනබ්බා. කතමේ වතතාරෙ?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපයසි විහරති අතාපි සමපජානො සතීමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣා දෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපයසි විහරති අතාපි සමපජානො සතීමා විතෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣා දෙමනස්සං.

රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤය ඉමෙ වතතාරෙ ධම්මා භාවෙනබ්බාති.

4. 8. 2.

[වතුසමමප්පධානසුභතං]

2. රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤය වතතාරෙඤ ධම්මා භාවෙනබ්බා. කතමේ වතතාරෙ?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණනාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පග්ගණය -පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං සීතියා අසමෝසාය භීෂයාභාවාය වෙපුලාය භාවිතාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණනාති පදහති.

රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤය ඉමෙ වතතාරෙ ධම්මා භාවෙනබ්බාති.

4. 8. 3.

[වතුඤ්ඤිපාදසුභතං]

3. රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤය වතතාරෙඤ ධම්මා භාවෙනබ්බා. කතමේ වතතාරෙ?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඡන්දසමාධිපධානසංඝාරසමන්නාගතං ඉඤ්ඤිපාදං භාවෙති. විරියසමාධි-පෙ- විතතසමාධි -පෙ- විමංසාසමාධිපධානසංඝාර-සමන්නාගතං ඉඤ්ඤිපාදං භාවෙති.

රුගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤය ඉමෙ වතතාරෙ ධම්මා භාවෙනබ්බාති.

8. රාගාදිපෙය්‍යාලය

4. 8. 1.

[වතුසභිපට්ඨාන සුත්‍රය]

[සැවැත්තිදනයි]

1. මහණෙනි, රුගයාගේ අභිඤ්ඤා පිණිස ධර්මයෝ සතර දෙනෙක් වැඩිය සුත්‍රයහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණ කෙලෙස් තවන වියදී ඇතිගේ නුවණින් දත්තේ සමාතිමත් වූයේ පඤ්චස්කන්ධලෝකයෙහි අභිධ්‍යාදොෂිතසා දුරු කොට කගෙහි කය නුවණින් දත්තේ වෙසෙයි. වෙදකායෙහි ... විතතයෙහි ... කෙලෙස් තවන වීදී ඇතිගේ නුවණින් දත්තේ සමාතිමත් වූයේ පඤ්චස්කන්ධලෝකයෙහි අභිධ්‍යාදොෂිතසා දුරු කොට ධර්මයෙහි ධර්මය නුවණින් දත්තේ වෙසෙයි.

මහණෙනි, රුගයාගේ අභිඤ්ඤා පිණිස මේ සතර ධර්මයෝ වැඩිය සුත්තයහ.

4. 8. 2.

[වතුසම්මපට්ඨාන සුත්‍රය]

2. මහණෙනි, රුගයාගේ අභිඤ්ඤා පිණිස ධර්මයෝ සතර දෙනෙක් වැඩිය සුත්තයහ. කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණ නූපත් ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ අනුත්පාදය පිණිස ඡන්දය උපදවයි ව්‍යායාම කෙරෙයි. විචාරිත කෙරෙයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වීදී කෙරෙයි. උපත් ලාමක අකුශල-ධර්මයන්ගේ ප්‍රනාණ්‍ය පිණිස ... නූපත් කුශලධර්මයන්ගේ උත්පාදය පිණිස ... උපත් කුශලධර්මයන්ගේ සතිතිය පිණිස සම්මොඡය නොවනු පිණිස භූයෝභාවය පිණිස වෛපුලය පිණිස භාවනාගෙන් පරිපූර්ණත්වය පිණිස ඡන්දය දතවයි. ව්‍යායාම කෙරෙයි. විචාරිත කෙරෙයි. සිත දැඩි කොට ගනියි ප්‍රධන්වීදී කෙරෙයි.

මහණෙනි, රුගයාගේ අභිඤ්ඤා පිණිස මේ සතර ධර්මයෝ භාවිතව්‍යයෝ යි.

4. 8. 3.

[වතුපිණිසාද සුත්‍රය]

3. මහණෙනි, රුගයාගේ අභිඤ්ඤා පිණිස ධර්මයෝ සතර දෙනෙක් වැඩිය සුත්තයහ කවර සතර දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මේ සත්තෙහි මහණ ඡන්දසමාධි පූජික ප්‍රධන්වීදී සංඛ්‍යාත සංස්කාරයෙන් සම්මානන සාධුපාදය භවයි. විචිතසමාධිපූජික ... විතත-සමාධිපූජික විමංසාසමාධිපූජික ප්‍රධන්වීදී සංඛ්‍යාත සංස්කාරයෙන් සම්මානන සාධුපාදය භවයි:

මහණෙනි, රුගයාගේ අභිඤ්ඤා පිණිස මේ සතර ධර්මයෝ භාවිතව්‍යයෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[4. 8. 4.-80]

රාගයා භික්ඛවෙ පරිඤ්ඤාය [වතතාරො ධම්මා භාවෙනබ්බා -පෙ-
රාගයා භික්ඛවෙ] පරික්ඛයාය -පෙ- පභාණාය -පෙ- ඛයාය -පෙ-
වයාය -පෙ- විරුහාය -පෙ- නිරුධාය -පෙ- වාගාය -පෙ- පටිනිස්සයාය -පෙ-
ඉමෙ වතතාරො ධම්මා භාවෙනබ්බාති.

[4. 8 81 - 60]

දොසයා [භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය වතතාරො ධම්මා භාවෙනබ්බා -පෙ-]
දොසයා භික්ඛවෙ පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභාණාය -පෙ-
ඛයාය -පෙ- වයාය -පෙ- විරුහාය -පෙ- නිරුධාය -පෙ- වාගාය -පෙ-
පටිනිස්සයාය -පෙ- ඉමෙ වතතාරො ධම්මා භාවෙනබ්බාති

[4, 8. 61 - 480]

මොහයා භික්ඛවෙ -පෙ- කොධයා -පෙ- උපතාහයා -පෙ-
මික්ඛයා -පෙ- පලාසයා -පෙ- ඉය්‍යාය -පෙ- මච්ඡරියයා -පෙ- මායාය -පෙ-
සාංකේයයා -පෙ- ඵලහයා -පෙ- සාරවහයා -පෙ- මානසා -පෙ- මදයා -පෙ-
පමාදයා -පෙ- අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ-
පභාණාය -පෙ- ඛයාය -පෙ- වයාය -පෙ- විරුහාය -පෙ- නිරුධාය -පෙ-
වාගාය -පෙ- පටිනිස්සයාය [වතතාරො ධම්මා භාවෙනබ්බාති. කතමෙ
වතතාරො? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපයසී - පෙ- වෙදනානු
වෙදනානුපයසී -පෙ- විතෙත විතානුපයසී -පෙ- ධම්මෙහු ධම්මානුපයසී
විහරති -පෙ- අකුසලානං ධම්මානං අනුපපාදාය -පෙ- පභාණාය -පෙ-
කුසලානං ධම්මානං උපපාදාය -පෙ- පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති -පෙ- ඡන්ද-
සමාධිපඛාසකඛාරසමනනාගතං ඉද්ධිපාදං -පෙ- විරියසමාධි -පෙ-
විතතසමාධි -පෙ- විමොක්ඛසමාධිපඛාසකඛාරසමනනාගතං ඉද්ධිපාදං
භාවෙති. පමාදයා භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය -පෙ- පටිනිස්සයාය ඉමෙ වතතාරො
ධම්මා භාවෙනබ්බාති.

*ශ්‍රෝතදිපෙය්‍යාලං නිවසිතං.

වතුකකං සමන්තං.

* රාගපදනා පට්ඨාය පමාදපදපරියන්තකසු සොලසසු පටෙය්‍යාලසු එකමෙකං අභිඤ්ඤාදි
දසති පදෙහි යොජෙත්වා, “වතතාරො ධම්මා භාවෙනබ්බා”ති නිද්දිට්ඨි සතිපට්ඨාන සම්මිපට්ඨාන
ඉද්ධිපාදෙහි පමෙමකං සම්මානි සබ්බසුත්තානි අභිභාසිකවත්තාරී සත්තානි හොන්ති.

[4. 8. 4 - 30]

මහණෙනි, රාගයාගේ පරිඥ පිණිස ... ධර්මයෝ සතර දෙනෙක් වැඩිය යුක්තාහ. මහණෙනි, රාගයාගේ පරික්‍ෂය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්‍ෂය පිණිස ... ව්‍යය පිණිස ... විරාගය පිණිස ... නිරෝධය පිණිස ... ත්‍යාගය පිණිස ... ප්‍රතිනික්‍ෂය පිණිස මේ සතර ධර්මයෝ භාවිතව්‍යයෝ යි.

[4. 8. 31 - 60]

මහණෙනි, දෝෂයාගේ අභිඥ පිණිස ධර්මයෝ සතර දෙනෙක් වැඩිය යුක්තාහ. මහණෙනි, දෝෂයාගේ පරිඥ පිණිස ... පරික්‍ෂය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්‍ෂය පිණිස ... ව්‍යය පිණිස ... විරාගය පිණිස ... නිරෝධය පිණිස ... ත්‍යාගය පිණිස ... ප්‍රතිනික්‍ෂය පිණිස ... මේ සතර ධර්මයෝ වැඩිය යුක්තාහ.

[4. 8. 61 - 480]

මහණෙනි, මෝහයාගේ ... ක්‍රෝධයාගේ ... උපතාහයාගේ ... මනසයාගේ ... පලායයාගේ ... ජ්‍යායාගේ ... මාත්ස්‍යයාගේ ... මායාවගේ සංඝාතයාගේ ... සන්තාපයාගේ ... සාරවත්තාගේ ... මාතයාගේ ... මදයාගේ ... ප්‍රමාදයාගේ ... අභිඥ පිණිස ... පරිඥ පිණිස ... පරික්‍ෂය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... ක්‍ෂය පිණිස ... ව්‍යය පිණිස ... විරාගය පිණිස ... නිරෝධය පිණිස ... ත්‍යාගය පිණිස ... ප්‍රතිනික්‍ෂය පිණිස ධර්මයෝ සතර දෙනෙක් වැඩිය යුක්තාහ. කවර සතර දෙනෙකු යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙම කයෙහි කය නුවණින් දක්නේ ... වෙදතාවත්හි වෙදතා නුවණින් දක්නේ ... ධර්මයන්හි ධර්ම නුවණින් දක්නේ වෙසෙයි ... අකුශල ධර්මයන්ගේ අනුත්පාදය පිණිස ... ප්‍රභාණය පිණිස ... කුශලධර්මයන්ගේ උත්පාදය පිණිස ... භාවනාගෙන් පරිපූර්ණතාව පිණිස ඡන්දය දතවයි ... ඡන්ද සමාධි ප්‍රධන්විඤ්ඤා සමන්විත සංඛිපාදය ... විඤ්ඤා සමාධි ... විතත සමාධි ... විමංසාසමාධි ප්‍රධන්විඤ්ඤා සමන්විත සංඛිපාදය වඩයි. මහණෙනි, ප්‍රමාදයාගේ අභිඥ පිණිස ... ප්‍රතිනික්‍ෂය පිණිස මේ සතර ධර්මයෝ වැඩිය යුක්තාහ.

*ගුණාදි පෙණ්‍යාලය නිමි

චතුකක තිපාතය සමාපත යි.

* මෙහි රාග පදය පටන් ප්‍රමාද පදය අවසන් කොට ඇති කොටසක් පදයන්ට 'අභිඥ පිණිස' ආදී දශපදයන් වෙත වෙනම සම්බන්ධ කොට එක් එක් පදය 'ධර්මයෝ' සතර දෙනෙක් වැඩිය යුක්තාහ' යි කී නමින් සහිතවන, සම්මතවන, ඉදිරිපාද යන සූත්‍ර තුන සමග යොදාගත් කල සියලු සූත්‍ර සංඛ්‍යාව 480 කි. රාගාදි එක් එක් පෙණ්‍යාලයෙහි සූත්‍රයෝ එක් දෙනෙකි.

ගාථාදීපාද්‍යනුකතමණිකා

පිටියබකා

පිටියබකා

අ

අඟහතො වෙ පසන්නානං	70
අඟහසා දුතා මෙධාචී	70
අඟහසම් දුතං දදතං	70
අඟහ ධම්මෙ පසන්නානං	70
අජේද්‍රකා ව ගාවො ව	84
අජ්ඣන්තඤ්ඤා න ජාතාති	134
අජ්ඣන්තඤ්ඤා පජාතාති	134
අත්ථා සම්පවුරු හොන්ති	114, 116
අතණං සුඛං ඤාතාත	132
අතත්ථං පරිවජේති	90
අතභිජ්ඣාලු විහරෙය්‍ය	60
අතවජේති නුට්ඨස්ස	54
අනිච්චං අනිච්චතො දකඛුං	102
අනිච්ච නිච්චසඤ්ඤාතො	102
අකිකාරෙත ඔතඤා	104
අනෙතන අථ පානෙත	132
අපාමනෙතා අයං කලී	8
අපාය්‍යුතොපි වෙ හොති	16
අපාදකෙහි මෙ මෙනතං	136
අබ්‍යාපනෙතා සද්ද සතො	64
අභිසංඛතං නිරුරුතං	86
අවිජ්ජා නිවුතා පොසා	134
අවිනිවතතා සකකායං	68
අසාමෙධං පුරිසමෙධං	84

ඉ

ඉති දෙවමනුස්සා ව	50
ඉති බුද්ධො අභිඤ්ඤාය	4
ඉති හෙතං තමස්සන්ති	50
ඉධ ධම්මං වරිත්තං	114, 116

උ

උඤ්ඤං කිරිසං අපාචිතං	30, 34
උපට්ඨිතා සීලවනෙතා	180
උහො ව හොන්ති දුස්සීලා	112, 116
උහො සඤ්ඤා වදඤ්ඤා ව	114, 116

498

එ

එකංසව්වතං එකං	90
එතඤ්ඤා සලලං පටිගච්ච දිස්වා	52
එතමාදිතවං දිස්වා	20
එතං අනුස්සරං මච්චො	130
එතං හි යජමානස්ස	84
එතාදිසං යඤ්ඤාමනුස්සරන්තා	120
එතෙ ව සභිගහා තාය්‍යු	66
එවං තරං අනතද පාතදවත්ථං	108
එවං යජ්ජා මෙධාචී	86
එවං විහරමාතාපී	80
එසබ්බාසාවො බුද්ධො	50
එසමග්ගො මහනෙතති	52
එස යො හගවා බුද්ධො	50

කා

කාමයොගෙන සංයුතතා	24
කාමෙසතා හවෙසතා	82

කු

කුමමග්ගං පටිපනෙතා තො	28
කුභා ථදාං ලපා සිඛානී	54

කො

කොඛමකභගරා හිකඛු	92
-----------------	----

ග

ගමනෙත න පතනබ්බො	96, 98
-----------------	--------

ගි

ගිහිසාමිච්චපට්ඨං	122
------------------	-----

ගු

ගුන්තං මෙ තුරමානානං	142
---------------------	-----

ව

වරං වා යදි වා තිට්ඨං	28
----------------------	----

	පිටසංඛකා
චූ	
චූතා පතනනී පතිතා	6
චේ	
වෙතො සමථසාමිචිං	30
ඡ	
ඡන්ද්‍ර දෙසා හයා මොහා	36, 38
ඡා	
ඡාඤ්ච සමමග්ගතා යඤ්ඤං	84
ඡාණ්ඩා දුතියො පුරිසො	20
ඡාතො හචේ දුරතරං වදනති	98
ඡාසමා හචේ ලොකවිදු	96, 98
ඡාසමා හි අභ්භාමෙන	44
ඡාසමා හි තෙ සපුරිසා පසංසිකා	40
ඡාසමා හි ධිරො ඉබ්බපට්ඨිතා සති	12
ඡාසමා සඤ්ඤා පිලඤ්ඤා	110
ඡා	
ඡාය අධම්මචරියාය	10
ඡාය ධම්මචරියාය	10
ඡාය තං පරිචරියාය	132
ඡා	
ඡා මං ධම්මං පකාසෙන්නි	102
ඡාසං දිවා ව රතෙනා ව	422
ඡා	
ඡානො දමයතං සෙට්ඨං	50
ඡා	
ඡාඤ්චපෙය්‍යවඡ්ඡඤ්ච	66
ඡා	
ඡාසදෙ දුප්පසහො	90
ඡා	
ඡාඤ්ච දුරෙ පඨවී ව දුරෙ	98
ඡා හාසමානං ජාතනනී	100
ඡා	
ඡා රතී සහනී වීරං	58
ඡා	
ඡා කිකුඤ්ඤා නිලලපා ධීරා	54

	පිටසංඛකා
ඡා	
පඤ්ඤා පෙ වසෙ දෙසෙ	66
පරොවරා යසා සමෙච ධම්මං	14
පඤ්ඤා ජාතිමරණො	48
ඡා	
පාණාතිපාතා අදින්නාදුතං	132
ඡා	
ඡා වෙ කදලිං හනති	138
ඡා	
ඡාසසුතං ධම්මධරං	16
ඡාසසුතොපි වෙ හොති	16
ඡා	
ඡාහමාති මාතාපිතරො	132
ඡා	
ඡාසයෙ ජොතයෙ ධම්මං	100
ඡා	
ඡා කිකුඤ්ච පිලසමපනො	18
ඡා	
ඡානො හොහා හතා හච්චා	130
ඡා	
මහාමහාසං කුසලො	76
මහොදධිං අපරිමිතං මහාසරං	108
ඡා	
මානරි පිතරි වාපි	10
මා මං අපාදකො හිංසි	116
ඡා	
මිච්ඡාච්චෙන ජිවනනි	104
මිච්ඡාදිට්ඨිගතා සත්තා	102
ඡා	
යඤ්ඤා යඤ්ඤං නිරුරභං	84
යඤ්ඤා වා යදි වා සඤ්ඤා	84
යතං වරෙ යතං තිට්ඨං	30
යද බුද්ධා අභිඤ්ඤාය	68
යං කිඤ්ඤි දිට්ඨං වසුතං මුතං වා	52
යසමා ව සඤ්ඤා ඵලෙන	66
යසා සඤ්ඤා තපාගතෙ	110

පිටුවකිනා	
යෙ	
යෙ කෙවි කාමෙසු	
අසඤ්ඤා ජනා	12, 40
යෙ කෙවි මෙ වාදපථා	
පුටුසසිනා	20
යෙ ව කාමෙ පරිඤ්ඤා	24
යෙ වඛනනිකා සලිඛුඛා	44
යෙව රුපෙත පාමිංසු	134
යෙ වසා ධම්මා අකානා	54
යෙ ව සඤ්ඤාගරුතො	92
යෙන දෙවුපපනනාසා	78
යෙපි දීඝාසුකා දෙව්	68
යෙහි උපකක්ඛිලිට්ඨා	104
යො	
යො උඤ්ඤාන විතෙතන	48
යො ව තෙසං තජ්ඣ තජ්ඣ	90
යො වරං වා නිට්ඨං වා	28
යො ව සිලෙන සම්පන්නො	48
යො ධම්මවිකකං අභිභූයා කෙවලි	20
යො නිජ්ඣං පසංසති	8
යො චෙ කිලෙසානි පභාස පඤ්ඤා	14
යො චෙදි සබ්බසත්තානං	76
යො සඤ්ඤානානං පරදත්ත	
භොජනං	120
යො භොති ව්‍යතෙතා ව	
විසාරදො ව	18
ශ	
රුගජ්ඤා දෙසජ්ඤා	134
රුගදෙස පරිකක්ඛිට්ඨා	104
රුහංගං අත්තාභාසිනං	34
රු	
රුපසොබුමමි තංඤ්ඤා	36
වි	
විපසංකාමානො ජානානි	132
විවත්තවජ්ඣං යෙ ලොකෙ	86
විරුපකකිති මෙ මෙත්තං	136

පිටුවකිනා	
ස	
සත්තකායඤ්ඤා නිරෝධඤ්ඤා	68
සංඛාය ලොකසම්මං පණ්ණවරුති	90
සංඛාරෙ පරතො ඤ්ඤා	36
සංඛෙස පසාදො යසංසති	110
සත්තං සහසානං නිරබ්බද්ධං	8
සත්තා ගච්ඡන්ති සංසාරං	102
සබ්බකම්ම විනාසිතං	58
සබ්බරුග විරත්තසා	82
සබ්බලොකං අභිඤ්ඤා	48
සබ්බෙ සත්තා සබ්බෙ පාණා	136
සබ්බෙ සඤ්ඤාගරුතො	44
සම්මප්පධානා මාරධෙය්‍යාධිභූතා	32
සචෙ සත්තො සත්තො භික්ඛු	82
සචෙ සබ්බානිභූ ධිරො	50
සා	
සාමිකො සිලවා භොති	114, 116
සාමිකො භොති දුග්ගසිලො	114, 116
සාරත්තා රජනියෙසු	134
සං	
සංවරජං පභාණජං	52
සංවරො ව පභාණඤ්ඤා	34, 40
සි	
සිලං සමාධිපඤ්ඤා ව	4
සිලෙ පතිට්ඨිතො භික්ඛු	80
සු	
සුරං පිබ්බනි මෙරයං	104
සුසංකිතං භොජනං යා දදති	120
සුහුතං සුසිට්ඨං සුප්පත්තං	86
සො	
සො ආයුද්ධි බලද්ධි	120, 122

සබ්බද්ධානාමානුකකමච්ඡිකා

	පිටපිගණකා		පිටපිගණකා
අ		කෙ	
අග්ගිවෙසෙයා	348	කෙසි	218
අජපාලනිග්‍රොධො	42, 44		
අජාතසත්තු	852	කො	
අත්තභාරො	60, 342	කොලියෙසු	120
අනාථපිණ්ඩිකො	120, 122, 124, 130	කොසමිතං	156, 280, 462
අනුරාභිසං	462		
ආ		මු	
ආතද්දවෙතියෙ	826	මුජ්ජුත්තර	318
ආතද්දෙ	150, 156, 280, 304, 314		
	324, 462	මෙ	
අභයො	384	මෙමා	418
උ			
උකකට්ඨං	76	ග	
උකකලා	64	ගනිබ්බ	384
උග්ගො	384		
උජ්ජායො බ්‍රාහ්මණො	84	ගි	
උද්ධි බ්‍රාහ්මණො	86	ගිජ්ඣකුටෙ	60, 136, 338, 352
උපකො මණ්ඩිකාපුත්තො	352		
උපවත්තනෙ	184	සො	
උපවානො	316	සොසිතාරුමෙ	156, 280, 304, 462
උප්පලවණණො	318		
උරුච්චෙලායං	42, 44	චු	
එ		චිත්තො	318
එලෙයො	384		
ක		ජා	
කමොච්ඡං	156	ජාණ්ණසොති	336
කලද්දකතිවාපෙ	334, 346		
කා		ජෙ	
කාලතාරුමෙ	50	ජෙතවනෙ	42, 92, 100, 134, 196, 388
කු			
කුසිතාරුයං	148	කො	
කුටාගාර සාලායං	384	කොදෙය්‍යස්ස	348
		දෙ	
		දෙවදත්තෙ	136
		දො	
		දොණො	76

පිටපිඛනා		පිටපිඛනා	
න		ඳ	
නකුලපිතුනෝ	116	රාජගහේ	60, 72, 136, 334, 338
නකුලමාතා	118		346, 352
නන්දමාතා	318	රාමපුත්තෝ	338
		රාහුලෝ	318
නි		රෝ	
නාච්ඤකී	348	රෝහිතස්ස	92, 94
නේ		ලෝ	
තෙරඤ්ඤාය	42, 44	ලෝභකාරකදුරකෝ	352
පො		ව	
පොතලියෝ	190	වරධරෝ	60, 342
බා		වස්සකාරෝ	72, 346
බාහියෝ	460	වස්සගඤ්ඤා	64
බ්		වි	
බ්‍රහ්මා සහමපති	44	විසාඛෝ	100
භ		වේ	
භග්‍යෙසු	116	වේදෙහි පුත්තෝ	352
භණ්ඩගාමේ	2	වේරඤ්ඤා	110
භේ		වේලුකණ්ඩකියා	318, 336, 346
භෙසකලාවතේ	116	වේසාලියා	384
භෝ		ස	
භෝගනගරේ	326	සකුලදුඨි	60, 342
භෝජපුත්තෝ	94	සජ්ජතෙලා	120
ම		සා	
මුඛුරා	110	සාකෙතේ	50
මකාතා	34	සාරිපුත්තෝ	152, 278, 298, 300
මල්ලානං	148		308, 312, 316, 324
මල්ලිකා	388	සාලානා	384, 386
මකාකොට්ඨිකෝ	312, 314	සාවජ්ඣයං	42, 92, 100, 134, 196, 388
මහාමොග්ගලානෝ	300	සි	
මා		සිඛාමොග්ගලානෝ	116
මාගධෝ	352	සු	
මාලුඛිකාපුත්තෝ	476	සුංසුමාරගිරේ	116
මි		සුප්පවාසාය	120
මිගද්දයේ	116	සෙ	
මෝ		සෙනවරියං	76
මෝග්ගලෝ	348	සෝ	
ය		සෝභකායතෝ මාණවෝ	448
යමකෝ	348	හ	
		හත්ථකෝ ආලවකෝ	318

පද්‍යකතමණිකා

පිටුබිඳ		පිටුබිඳ	
අ		අ	
අකඩඩි	340	අකඩමො හොති	296
අකතකල්‍යාණො	338	අගතපුබ්බො	228
අකතකුසලො	338	අගතිගමනාති	36, 38
අකතඤ්ඤානාය අකතවෙදිනාය	440	අගපිනො	56
අකතපුබ්බො	226	අග්ගඤ්ඤ	56
අකතභිරුතනාණො	338	අග්ගපඤ්ඤනතියො	34
අකතං කුසලං	338	අග්ගපසසාද	70
අකතං භිරුතනාණං	338	අග්ගාභා	268
අකතං වත මෙ කල්‍යාණං	338	අගාරස්මා	238, 478
අකථංකපී	400	අගාරවො	42
අකපපියං තෙ න බාදිතබ්බං	240	අගාරං අජ්ඣාචසනා	498
අකමොසෙහි	100	අග්ගාලොකො	270
අකසිරලාභී	46, 166	අග්ගිං ජුහන්ති	396
අකාලවාදී	46	අග්ගිනො වා	128
අකාලිකො	108	අග්ගිපජේජානො	270
අකිච්චං කරොති	126	අග්ගිපසභා	268
අකීච්ඡලාභී	46, 166	අග්ගිභයං	234
අකිරියවාද	64	අග්ගෙ ජිනෙද්‍යාස	386
අකිරියං පඤ්ඤපෙති	448	අග්ගෙ තෙ පසන්නා	70
අකුකකුච්චකජානං	386	අග්ගො ච	182
අකුසලා ධම්මො අභිවඩ්ඪන්ති	336	අග්ගොභාසො	270
අකුසලානං ධම්මානං	480	අග්ගො විපාකො	70
අකුසලෙ ධම්මෙ	228	අඝනො	246
අකුසලං පහාතබ්බන්ති	352	අඝා	250
අකෙකාධනා	390	අභ්‍යන්තරාච	220
අකෙකාසකපරිභාසකො	112	අභිගති	220
අකෙකාසනානං	410	අච්චයො	282
අකෙකාසනානං පච්චකෙකාසනී	294	අච්චගමා	282
අකෙකාසිකපරිභාසිකා	112	අච්චයං අච්චයනො	282
අබණ්ඩකාරී හොති	468	අචින්නෙය්‍යාති	150
අබණ්ඩති	110	අචින්නෙය්‍යා	150
අකඛණ්ඩෙව්	332, 386	අචිරපකකන්තො	136
අකඛතං	6	අචෙලකො	394
අකඛමා	284	අච්ඡරියං	150, 250, 348
අකඛමා පටිපද	294		

අ	පිටපතකා
අවුරුයා අඛ්‍යාතා බලමා	256
අවුරුකාරි	468
අවුරුදුගි	110
අවුරුදු වර්තණං	320, 478
අජරං	476
අජලො	484
අජරවෙන	220
අජා හඤ්ඤානතු	396
අජිතකම්පමි	394
අජිතමි	394
අජේලකා හඤ්ඤානති	84
අජේලකපටිග්ගහණා	398
අජ්ඣතං	174, 306, 400
අජ්ඣතං වෙනොසමපසා	174, 176
අජ්ඣතං යෙව	468
අජ්ඣතං සමපසාදනං	244
අජ්ඣතතිකසා උපාදාය	404
අජ්ඣතතිකා ආපොධාතු	320
අජ්ඣතතිකා තෙජොධාතු	320
අජ්ඣතතිකා පඨවිධාතු	320
අජ්ඣතතිකා වායොධාතු	320
අජ්ඣාහාරෙ	132
අජෙඛසනං	44
අඤ්ජලිකමමං	348
අඤ්ජලිකරණියො	70, 110, 220, 332, 480
අඤ්ඤාතරං	54
අඤ්ඤාතිපටියානං	312
අඤ්ඤාත්‍ර විණාසවෙගි	278
අඤ්ඤාත්‍ර විජ්ජාවරණෙන	318
අඤ්ඤාත්‍රෙව	94
අඤ්ඤාථසමිති හොති	404
අඤ්ඤාථා හවිසානති හොති	404
අඤ්ඤාථා සනති හොති	404
අඤ්ඤාදච්ඡා	48
අඤ්ඤාදච්ඡාදසො	48
අඤ්ඤා ජාතිං	392
අඤ්ඤා ජිවං	82
අඤ්ඤා සරිරං	82
අඤ්ඤා විතනං උපට්ඨපෙති	252
අඤ්ඤාණං	22
අඤ්ඤානාදි	52
අඤ්ඤාපි කිර හො	250

අ	පිටපතකා
අට්ඨකිකෙ මග්ගෙ පසන්නා	70
අට්ඨ ව තණ්හාච්චරිතාති සනං	හොති 404
අට්ඨ විමොක්ඛෙ	166, 170, 172
අට්ඨපුරිසපුග්ගලා	70, 110
අට්ඨානගතා	128
අට්ඨානං අතවසායො	348
අට්ඨාරසතණ්හාච්චරිතාති	402
අට්ඨකසඤ්ඤං	34
අට්ඨිවෙධවිඥො	222
අට්ඨිකචා	226
අඤ්ඤාමනෙතසු වජේපු	28
අතනග්ගතියා	136
අතනා ව අදින්නාදුඨි හොති	486
අතනා ව අභිජ්ඣාලා හොති	490
අතනා ව කාමෙසු මිච්ඡාචාරි	හොති 486
අතනා ව කාමෙසු මිච්ඡාචාරා	පටිවිරතො හොති 486
අතනා ව පාණාතිපාතා	පටිවිරතො හොති 486
අතනා ව පාණාතිපාති හොති	486
අතනා ව පිත්‍රණාචාරා	පටිවිරතො හොති 488
අතනා ව පිත්‍රණාචාරො හොති	488
අතනා ව ඵරුසාචාරො හොති	488
අතනා ව ඵරුසාචාරාය	පටිවිරතො හොති 488
අතනා ව මුසාචාරා	පටිවිරතො හොති 488
අතනා ව මුසාචාරාදි හොති	488
අතනා ව සමථපලාපි හොති	488
අතනා ව සමථපලාපා	පටිවිරතො හොති 488
අතනා ව රූපං	408
අතනා ව විඤ්ඤාණං	408
අතනා ව වෙදනං	408
අතනා ව සංඛාරෙ	408
අතනා ව සඤ්ඤං	408
අතනපරිතාපනානුයොග-	මනුසුතො 396

අ	පිටිය බකා
අතපරිතතාය	136
අතතභාව පරිලාභා	308
අතතභාවීතං	34
අතතරතතාය	136
අතතරුපෙන	232
අතතවධාය	136
අතතසඤ්චතතා ව කමති	
පරසඤ්චතතා ව	308
අතතසඤ්චතතා ව කමති	
තො පරසඤ්චතතා	308
අතතාතං පරිහරති	6
අතතානුවාදහයං	234
අතිවරිතා	118
අතිතතාව	254
අතිපිබලිං	128
අතිපාතෙය්‍ය	94
අතිවිජ්ඣා පසාති	224
අතිතාතාගතපච්චුපපතනං	332, 386
අතිතාති ඡතතිංස තණ්හා	
විවරිතාති	404
අතිතමධාතං	44
අථ කො වරගි	76
අථාතෙන	398
අත්තකපි	444
අත්තමඤ්ච	20
අත්තභිතමා	82
අත්තවරියා	66, 476
අත්තඤ්ඤං කිඤ්චි	312
අත්ති ධම්මා	474
අත්තො පරියාදතං	268
අත්තධා	54
අත්තපට්ඨමග්ග සචරිකතා	310
අත්තමෙති	98
අත්තවසෙ	462
අත්තවාදී	46, 398
අත්තසා විඤ්ඤපනියා	100
අත්තසංහිතං	46, 398
අත්ති කමමං අකණ්හං අසුකකං	
අකණ්හඅසුකකවිපාකං	446
අත්ති කමමං කණ්හං	
කණ්හවිපාකං	446

අ	පිටිය බකා
අත්ති කමමං කණ්හසුකකං	
කණ්හසුකකවිපාකං	446
අත්තිකමමං සුකකං සුකකවිපාකං	446
අත්තිදාතං	228
අත්තිසුඛං	130
අත්තිපපරිකම්භි	186
අත්තිපි දුතතයො	284
අද්ධං ත මඤ්ඤති	52
අද්ධො අද්ධවාදිතා	472
අද්ධො අද්ධවාදී	434
අද්ධො ද්ධවාදිතා	472
අද්ධො ද්ධවාදී	434
අද්ධතාදුතෙ ව සමනුඤ්ඤ	
තොති	486
අද්ධතාදුතෙ සමාදපෙති	418
අද්ධතාදුතිති	112
අද්ධකං අසුඛං	82, 224, 292
අධම්මවාදී	46
අධිකරණං තං ත තොති	308
අධිකරණෙසු	462
අධිගච්ඡති සුඛං	130
අධිගච්ඡති සොමනස්සං	130
අධිගමනීයාති	130
අධිපඤ්ඤධම්මවිපසානාය	174
අධිමතතං	178
අධිමතතාති පාඤ්ඤවන්ති	292
අධිමතතො ඡඤ්ඤ	176
අධිවචනං	132
අධිවාසකජාතිකො	228
අධුතාගතවධුකාසමෙන	148
අධුගතා	44
අධුදණ්ඩකෙතිපි තාලෙනෙන	236
අධුවාසිකමපි	394
අධුමාසුපසම්පන්නත	310
අධුතමයනපටිපන්නො	76, 110
අධුච්චා	68
අතකෙකාසක පරිහාසිකා	114
අතහාරියං	238, 478
අතභිගණෙ	402
අතජ්ඣාපන්නො	56
අතණසුඛං	130
අතතතතො	246
අතතතතතපො	392

අ	පිටියකිනා
අනන්ත අනන්ත	100
අනන්තමනො	238, 352
අනන්තවාදී	46
අනන්තසංහිතං	46
අනධිගතස්ස අධිගමය	286
අනධිවාසකජාතිකො හොති	296
අනනුබොධා	2
අනනුවජ්ජා	6
අනනුවිච්ච	6, 158
අනන්තරධානාය	286
අනන්තරකිතාය භූමියා	39
අනන්තවා ලොකොති	82
අනපගතා	54
අනපදෙසං	46
අනභාවකතා	78, 478
අනභාවං ගමෙති	228, 294
අනභිජ්ඣා	58
අනභිජ්ඣාබලපදං	62
අනභිජ්ඣාය ව චණ්ණං භාසති	490
අනභිජ්ඣාය ව සමනුඤ්ඤා	
හොති	190
අනභිජ්ඣාය සමාදපෙති	490
අනභිජ්ඣාලුනී	114
අනභිජ්ඣාලු	454
අනභිසිතො	166
අනභිභූතො	48
අනරියපරියෙසනා	474
අනරියවොහාරා	472
අනලසො	56
අනවජ්ජා ව	80, 282
අනවජ්ජබලං	274
අනවජ්ජප්‍රබං	130, 400
අනවජ්ජාති	54
අනවජ්ජාය දිට්ඨියා	456
අනවජ්ජෙන	130
අනවජ්ජෙන කායකමෙතන	458
අනවජ්ජෙන මනොකමෙතන	458
අනවජ්ජෙන වචිකමෙතන	458
අනවජ්ජො	6, 262
අනවජ්ජො ව හොති	
අනනුවජ්ජො	438
අනවඤ්ඤාතනිකාමො	464
අනවඤ්ඤාපටිලාභාය	278

අ	පිටියකිනා
අනායාසවෙය්‍යං	32, 294, 400
අනාගාමිනො හොනති	
අනාගතනායො	308
අනාතාපි	26
අනාපනෙනා වා	464
අනායතනසො	128
අනාලයෙ බලෙම	252
අනාවතති බලෙමා	12, 268, 460
අනාසවං	12, 166, 282, 408, 460
අනිකට්ඨකායො ව	
අනිකට්ඨ විතො ව	264
අනිකඛිත්තධුරො	480
අනිච්චතො	246
අනිච්චානුපය්‍යසී	302
අනිච්චා වත කිර	68
අනිච්ච නිච්චනති	100
අනිට්ඨංගතො	338
අනිට්ඨෙන අකතෙතන	
අමනාපෙන	406
අනිධානවතීං වාචං	46
අනිසාමනිකා	390
අනිසිතාය	100
අනුකම්පාය	342
අනුකුලයඤ්ඤං	84
අනුතතරං	116, 232, 476
අනුතතරං බලමවකතං	252
අනුතතරං පුඤ්ඤතෙඛිත්තං	
	70, 110, 332, 480
අනුතතරං සමාසලේඛාධිං	252
අනුතතරාය සලේඛාධාය	386
අනුතතරොපුරිසදම්මසාරපි	68, 218
අනුපකඛිපිකා	470
අනුපට්ඨිතාය සකියා	240
අනුපපාදෙනො	352
අනුපලිත්තං උදකෙන	78
අනුපහතං	6
අනුපාදිසෙසාය නිබ්බාතධාතුයා	232
අනුපායාසබහුලා	390
අනුප්පන්නානං කුසලානං	
බලමානං	492
අනුප්පන්නානං පාපකානං	
අකුසලානං බලමානං	30, 138, 492
අනුප්පවෙච්ඡති	140

පිටිබ්බකා

පිටිබ්බකා

අ	
අනුමොදිතබ්බා	72
අනුරක්කකප්පධාතං	32, 140
අනුච්චව	6, 160
අනුච්චරිතං	48
අනුච්චොකෙති	66, 470
අනුසං	304
අනුසාරිතා	72
අනුසාංඝනිං	284
අනුසාංඝපි	238
අනුසාසිතබ්බං	220
අනුසෙති	216
අනුසොතගාමීපුග්ගලො	13
අනෙකවස්සගණිකා	322
අනෙකවිසිතං	394
අනෙලග්ගාය	100, 186
අනෙලමුගො	484
අනෙසතං	56
අනොත්තප්ථි හොති	416, 436
අනොත්තප්පෙ සමාදපෙති	416
අනාග්ගාහිකාය දිට්ඨියා	238
අනානිච්චියා	238
අනාමකාසි දුක්ඛස්සා	320, 478
අනාරාධාතාය	214
අනාරභිතො	44
අනාරුකථා	342
අනාරුපරිනිබ්බාසියා	258
අනාරුසිකා ධම්මා	18
අනාරුගෙව	94
අනාරු ව	76, 110
අනාරුසඤ්චිතං	470
අනාරුරත යමකසාලාතං	148
අනථා ලොකොති	82
අනතං	94
අනෙතා පුති	462
අනෙතාග්ගුසුඛා	386
අකිකාරනිමිසා	250
අනකස්ස පානස්ස	162
අපගතා	54
අපජ්ඣායති	412
අපඤ්ඤා	140
අපණ්ණකතං පටිපදං	144
අපද වා	70

අ	
අපමුච්චා	28
අපරන්තපො	392
අපරාධෙනො	126
අපරාමට්ඨෙති	110
අපරික්ඛිණා	18
අපරිපුරස්ස ඛො	42
අපරිපුරං වා අදිවුභවරියකං	468
අපරිමාණා ධම්මදෙසනා	352
අපරිමාණා පදා	352
අපරිමාණා බ්‍යඤ්ඤා	352
අපරිමිතපාතභොජනා භොනති	478
අපරියන්තවතිං	46
අපරියොගාභොනා	6, 158
අපරියොගඤ්ඤා	88
අපරිසුඛකායසමාචාරා	386
අපරිසුඛමනො සමාචාරා	386
අපරිසුඛාජ්චා	386
අපරිහිතා	308
අපරෙත සමයෙන	146, 176, 282
අපායමුඛාති	322
අපායං	162, 236
අපිඅඤ්ඤාපා සන්ති හොති	404
අපි ඉත්ථං සන්ති හොති	404
අපි නු තං	462
අපිසුතාචාරා	438
අපි හස්සන්ති හොති	404
අපුඤ්ඤං	6
අපකස්ස සුතස්සා	14
අපකසිරිත	94
අපකං සුතං හොති	14
අපච්චයඤ්ච	388
අපජානතො	20
අපරිචාරී ව	176
අපරිචිතො	188
අපරිචෙධා	2
අපරිසරණා	284
අපතතගතා	128
අපතතමානස්සා	172
අපතතස්සා පතතියා	286
අපතිකුට්ඨා	56
අපතිරූපං	56
අපතිස්සො	42

අ	පිටපිඛකා
අපදකම්ණයාහිතො	284
අපනනපාතභොජ්ඣො	162
අපපඤ්චං පපඤ්චති	314
අපපතිතො	4
අපපභොගා අපපසකඛා	388
අපපමාණං වෙනොසමාධිං	106
අපපමාණෙන	246
අපපමාණො උළාරො ඔහාසො	250
අපපමාණො ධම්මො	136
අපපමාණො පුඤ්ඤතිසංඤ්ඤා	106
අපපමාණො බුද්ධො	136
අපපමාණො සම්මො	136
අපපමාදරතො හිකච්ඡ	80
අපපමාදො	230, 232
අපපමෙය්‍යො	106
අපපමිට්ඨ චුත්තො සමානො	388
අපපවජ්ජො	262
අපපසන්නානං පසාදාය	468
අපපසාදනීයෙ ණානෙ	6, 158
අපපසුත්තෙ සමාදපෙති	416
අපපසුත්තො සුත්තෙන	
අනුපපනො	14
අපපසුත්තො සුත්තෙන	
උපපනො	14
අපපතිණ්ණො	78
අපපං අයාවිතො	166
අපපාති ව සුලභාති ව	54
අපපාඛාධො	166
අපපාසුකා	140
අපපියතො වා	128
අථස්සිතං වා ධම්මං	468
අඛ්‍යාපජ්ඣා ඵස්සා	446, 450
අඛ්‍යාපජ්ඣං කායසංඛාරං	446, 450
අඛ්‍යාපජ්ඣං මනොසංඛාරං	446, 450
අඛ්‍යාපජ්ඣං ලොකා	446, 450
අඛ්‍යාපජ්ඣං චරිතඛාරං	446, 450
අඛ්‍යාපජ්ඣං වෙදනං	446, 450
අඛ්‍යාපජේඛන	246
අඛ්‍යාපජේඛන කායකමෙත්ත	458
අඛ්‍යාපජේඛන මනොකමෙත්ත	458
අඛ්‍යාපනනවිතො	400, 454, 490
අඛ්‍යාසෙකසුඛං	400
අමුහවර්ගං	398

අ	පිටපිඛකා
අමුහවර්ගී	462
අහබ්බා	386
අහගපපනො	18
අභිකකනනතරො	182
අභිකකනනවණ්ණො	92
අභිකකනනාය රතනීයා	92
අභිකකනනං	202
අභිකකනෙන පචිකකනෙන	400
අභිකකමිතබ්බං	238
අභිකකණං	288
අභිජ්ඣං ලොකෙ	400
අභිජ්ඣා දෙමතස්සා	32, 294, 400
අභිජ්ඣාය ව වණ්ණං භාසති	490
අභිජ්ඣාය ව සම්නුසෙද්ද	
භොති	490
අභිජ්ඣාලී	114
අභිජ්ඣා විසමලොභාහිභුතො	126
අභිජ්ඣාවිසමලොභො	126
අභිජ්ඣාව්‍යාපාදො	28
අභිඤ්ඤානා	60
අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා	342
අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤායො	474
අභිඤ්ඤා පහාතබ්බා	474
අභිඤ්ඤා භාවෙතබ්බා	474
අභිඤ්ඤා සචරිකාති	450
අභිඤ්ඤා සචරිකාතබ්බා	474
අතිත ඤ්ඤා	336, 344
අතිපපනො	34
අතිභු	48
අතිරූපා දස්සනීයා	388
අතිරූපො	162
අතිවදන්ති	46
අතිවාදනං	348
අතිසංඛාරෙති	446, 450
අතිසජ්ජති	388
අතිසම්පරායඤ්ච	118
අතිසම්ප්‍රජ්ඣාති	48, 252
අතිසම්ප්‍රදේශා	42, 44, 48, 232
අභුතවාදී	46
අබ්‍යඤ්ඤාසි	50, 478
අබ්‍යන්ධං ගවජ්ජි	88
අබ්‍යා	102
අබ්‍යුග්ගච්ජතු	124

පිටතිබකා

පිටතිබකා

අ	
අබ්‍යුතබමමං	14, 198, 346
අබ්‍යුතා බමමා	250, 254
අබ්‍යුදෙව්	98
අබ්‍යුනනාමෙති	470
අබ්‍යොකාසං	400
අබ්‍යොකාසො පබ්බජ්ජා	398
අමඤ්ඤිංසු	64
අමඤ්ඤවහ	68
අමතං	476
අමතාපං කාතුං	228
අමතාපානං	278
අමතාපාති	244
අමුකසමිං	224
අමුකසමිං තාම අචාසෙ	326
අමුච්ඡිනො	56
අමුතෙ අමුතවාදිනා	472
අමුතෙ අමුතවාදී	434
අමුතං න ථෙඤ්ඤති	52
අමුත්‍ර අකඛාතා	398
අමුත්‍ර වා සුඤ්ඤා	398
අමුසං හෙදාය	398
අමොති	206
අමුච්ඡෙදා	206
අයමනනරාකථා උදපාදී	342
අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී	
පටිපදා	332, 346, 388, 402, 480
අයං දුක්ඛනිරෝධො	
	332, 346, 388, 402, 480
අයං දුක්ඛසමුදයො	
	332, 346, 388, 402, 480
අයං ධම්මො	326
අයං චිත්තයො	326
අයොගංකමිතී ටුච්චති	22
අරකභිතාය වාචාය	240
අරකභිතෙත චිත්තෙන	240
අරකභිතෙතෙව කායෙන	240
අරඤ්ඤං	400
අරතීර්ථිකගො	58
අරහතතපපතතිං	304
අරහතො සමමාසමුද්ධාසා	250
අරහතො	44
අහරමග්ගං වා සමාපන්නා	84

අ	
අරහං	64, 396
අරහං ජීවිතා වොඤ්චිකො	454
අරහං සමමාසමුද්ධො	34
අරියකතොති	110
අරියපරියෙසනා	476
අරියවංසා	56
අරියවොභාරා	472
අරියසා චිත්තයො	282
අරියසා සමාධිසා	2
අරියසා සීලසා	2
අරියසාවකො	386
අරියසාවිකා	120
අරියා	292
අරියාය පඤ්ඤාය	2, 460
අරියාය විමුක්තිඥා	2, 460
අරියො ඤායො	72
අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන	400
අරියෙන සමාධිතා	460
අරියෙන සීලකඤ්ඤිත	400
අරියෙන සීලෙන	460
අරියො අට්ඨභිතිකො මග්ගො	70
අරුපිනො වා	70
අලඤ්ඤා ව චිවරං	56
අලම්බදායකරොති	350
අලම්බිකා	144
අලං කාතුං අලං සංචිධානං	72
අවණණාරහස්සා	6, 158, 190
අවණණො	144, 218
අවසෙසෙන	396
අවිගත ඡන්දො	338
අවිගත තණ්හා	338
අවිගත පරිලාභො	338
අවිගත පිපාසො	338
අවිගතපෙමො	338
අවිචාරං	292
අවිජ්ජා	22
අවිජ්ජා අනුපතීතා	306
අවිජ්ජාකඛං පදාලෙති	388
අවිජ්ජා ව භවතණ්හා ව	474
අවිජ්ජාපහෙදං	322
අවිජ්ජායනෙව	306
අවිජ්ජායොග විසංයොගො	22
අවිජ්ජායොගො	20

පිටුබලා

පිටුබලා

අ	
අවිජ්ජාසවාපි	402
අවිඤ්ඤාතං ත මඤ්ඤති	52
අවිඤ්ඤාතබ්බං ත මඤ්ඤති	52
අවිඤ්ඤාතෙ අවිඤ්ඤාතවාදිනා	472
අවිඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤාතවාදිනා	472
අවිඤ්ඤාතෙ අවිඤ්ඤාතවාදී	434
අවිඤ්ඤාතෙ විඤ්ඤාතවාදී	434
අසඬ්ඛිණිණපුබ්බා	56
අසඬ්ඛාරපරිනිබ්බාසී	300
අසඬ්ඛියතාති	276
අසඬ්ඛියෙතා	106
අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිට්ඨාය	286
අසඤ්ඤිතො වා	70
අසතඤ්ච	98
අසඤ්චෙමා	92
අසතෙත	94
අසනානුපෙය්ඨා	278
අසප්පුරිසඤ්ච	414
අසප්පුරිසතරඤ්ච	414
අසප්පුරිසෙන අසප්පුරිසතරො	418
අසප්පුරිසො	6, 144, 348, 418, 438, 484
අසප්පුරිසො අයං භවනති	348
අසබලකාරී	468
අසබලෙහි	110
අසමනුපස්සනෙතා	18
අසමවෙක්ඛිතං වා ධම්මං	468
අසමාහිතං	64
අසමාහිතා	54
අසමපජාතා	62
අසමපජාතො වා	306
අසමොසාය	30, 286, 492
අසලුචිතා	28
අසසමීති හොති	404
අසස්සතා	68
අසස්සතො ලොකොති	82
අසතිතඤ්ච	266
අසංකිලිට්ඨං	476
අසංවුතං	32
අසංවුතා	250
අසංවුතෙහි ඉන්ද්‍රියෙහි	240
අසමිමානො	82, 412
අසමිති සති	404

අ	
අස්සදම්මසාරපි	218, 220
අස්සද්ධියෙ සමාදපෙති	416
අස්සදොධා හොති	416, 436
අස්සපුටං	466
අස්සමණො	462
අස්සාජාතීයො	220, 480
අස්සාදඤ්ච	20
අස්සුතවතා	242
අස්සුමුඛො	12
අස්සුමුඛා	396
අසාතාතං	278
අසාතාති	234
අසාරදොධා	28
අසිතපිතබාසිතසාසිතා	94
අසිතෙ පිතෙ	400
අසිතාපි සීසං ඡිද්ධනෙත	236
අසිප්පභාරතං	226
අසුචි	468
අසුතං ත මඤ්ඤති	52
අසුතෙ අසුතවාදිනා	472
අසුතෙ අසුතවාදී	434
අසුතෙ සුතවාදිනා	472
අසුතෙ සුතවාදී	494
අසුභානුපස්සී	290, 292, 302
අසුභෙ සුභනති	100
අසුරො අසුරපරිවාරො	174
අසුරො දෙවපරිවාරො	172
අසු හි සාලලට්ඨී	386
අසෙසවිරුහනිරොධා	306, 312
අභාපෙතා	144
අභිතා දට්ඨො	134
අභිතිකතාය සමාදපෙති	416
අභිරිකො නොති	416, 436
අභෙත්‍රවාදා	64

ආ	
ආකඛාති විතකෙකතුං	72
ආකඛාමි විතකෙකතුං	74
ආකාසං	66
ආකිඤ්චඤ්ඤං යෙව පටිපදං	344
ආගතවිසො	216
ආගතාගමා	284
ආග්‍රවාටි	236

පිටුබිකා		විසයා		පිටුබිකා	
ආ		ආ			
ආවරියකුලයා	218	ආයතීං සංවරයානි	282		
ආවරියමපි	148	ආයමුබානි	322		
ආවාලිහකෙකාපි	194	ආයාලෙයා	318		
ආවාරගොවරසමපනො	78	ආයුං දෙති	120		
ආතාපතපරිතාපනානු		ආයුප්පමාණං	242		
යොගමිනුයුතො	394	ආයුසා	120		
ආතාපි	26, 476	ආරකො	232		
ආදිකල්යාණං	46, 396	ආරඤ්චිරියො	26, 144, 416, 436, 480		
ආදිත්තවෙලො වා	178	ආරඤ්චං ගොති චිරියං	28		
ආදිත්තසිසො වා	178	ආරුචාරි	398		
ආදිබ්බවරියකා සිකිකා	468	ආරුමිකසමණ්ණෙදොසෙසු	148		
ආදිතවස්සව	20	ආරුමෙ	42, 196		
ආදිතවදස්සාපි	56	ආරොග්ගං පච්ඡානමානා	276		
ආධිපලෙව ස්පෙහනි	478	ආරොග්ගපරිතාගසමපනො	480		
ආධිපතෙය්‍යානං	34	ආලයරතා	252		
ආනතතරියං	288	ආලයාරුමා	252		
ආනිතා	118	ආලයසමුග්ගානො	70		
ආනුභාවං	62	ආලයසමමුදිතා	252		
අනෙකුත්පපනො	402	ආලොකසකුඤ්ඤං	88		
ආපතතිභයානි	464	ආලොකසකුඤ්ඤි	400		
		ආලොකා	270		
ආපද	128	ආලොකිතෙ විලොකිතෙ	400		
ආපනො	464	ආලොකෙනබ්බං	238		
ආපාඨදසො	126	ආවට්ඨගයස්ස භිතො	240		
ආපාදකා	132	ආවට්ඨගයං	238		
ආපොධාචුරෙවෙසා	320	ආවරණිකෙහි ධමමෙති	80		
ආබාධතො	246	ආසජ්ජ	74		
ආබාධිකිනි	280	ආසනපච්ඡිකිත්තො	394		
ආභස්සරුතං දෙව්‍යානං	244	ආසනෙත වා නිමග්ගෙති	46		
ආභා	250, 268	ආසනං සානං	18		
ආභිවෙතසිකානං	46, 166	ආසයා නිකමති	66		
ආභිසමාචාරිකා සිකිකා	468	ආසවනිරුධගාමිනි පච්ඡදති	402		
ආභිසෙකො	166	ආසවනිරුධොති	402		
ආභුජිතා	76	ආසවසමුදයොති	402		
ආමකධකුඤ්ඤ පටිග්ගහණං	398	ආසවා	18		
ආමිකමංස පටිග්ගහණං	398	ආසවානං බයා	12, 88, 166, 282, 408, 460		
ආමවණ්ණි	206	ආසවානං බයකුණාය	402		
ආමො ගොති	206	ආසවා පභිණා	78		
ආමං පනතවණ්ණි	206	ආසාදෙනබ්බං	352		
ආයතනං තං න ගොති	308	ආසිවිසා	216		
ආයතනසො	128	ආසිවිසුපමා	216		
ආයතීං අනුප්පාදධමමා	78, 408, 478	ආසිතිකො	46		
ආයතීං ජාතිජරාමරණිකානි	334				
ආයතීං ජාතිජරාමරණිකෙති	22				

පිටිකඩකා

පිටිකඩකා

අ	ආ
ආකෙවති	304
ආහාරසමභූතො භගිනී අයං	
කායො	280
ආහාරං ආහාරෙති	80, 282, 394
ආහාරං නිසාය	280
ආහාරෙ පටිකකුලසඤ්ඤි	290, 302
ආහාරෙ පභාතබෙබ්බා	280
ආනුකෙය්‍යාති	
70, 110, 132, 220, 332, 480	
ඉච්ඡාගතං	94
ඉච්ඡෙය්‍යාම	118
ඉට්ඨා	110, 124
ඉට්ඨාය කන්තාය	106
ඉට්ඨා	406
ඉතරීතරවිවරපිණ්ඩපාත	
සෙතාසතගිලාතපච්චය	
හෙසජ්ජපරිකබ්බරෙත	278
ඉතරීතර විවරසනතුට්ඨිං	56
ඉතරීතර පිණ්ඩපාත සනතුට්ඨිං	56
ඉතරීතරසෙතාසතසනතුට්ඨිං	56
ඉතරීතරෙත විවරෙත	56
ඉතරීතරෙත පිණ්ඩපාතෙත	56
ඉතරීතරෙත සෙතාසතෙත	56
ඉති	282
ඉති උඤ්ඤාමධො	246
ඉති එවරුපාති	404
ඉති බො	52
ඉති බො පනෙතං චූතනං	282
ඉති තීරච්ඡාතයොති	218
ඉති දෙව්‍යා	218
ඉති පටිසඤ්චිකති	228, 398
ඉතිපි බ්‍රාහ්මණසච්චාති	342
ඉති පුට්ඨො සමානො	76, 314
ඉති පෙතතිවිසයො	218
ඉතිභවාභව කෙතු	20, 476
ඉති මනුස්සා	218
ඉති මං ජනො ජානාභු	52
ඉති යන්තං චූතනං	282
ඉති රූපං	88, 172
ඉති වදං	342
ඉති වාදප්පමොකඛ්ඤා	52
ඉති විඤ්ඤාණං	172
ඉති චූතනකං	14, 198, 346

ඉ	ආ
ඉති වෙදනා	172
ඉති සකකාය නිරොධගාමිනී	
පටිපදා	68
ඉති සකකාය නිරොධො	68
ඉති සකකාය සමුදයො	68
ඉති සකකායො	68
ඉති සඛ්ඛාරා	172
ඉති සඤ්ඤා	172
ඉත්තනං	388
ඉත්තනං ආගච්ඡති	154
ඉත්තනාමා	28
ඉත්ථං භවිස්සන්ති හොති	404
ඉත්ථසමිති හොති	404
ඉත්තිකුමාරිකා පටිග්ගකණා	398
ඉදමෙතං පටිච්ච චූතනං	282
ඉදමස්සානං	54
ඉදං අකුසලන්ති	352
ඉදං තෙ සාධිතබ්බං	240
ඉදං දුක්ඛන්ති	
198, 332, 388, 402, 480	
ඉදං දුක්ඛන්ති සුතං හොති	346
ඉදං සඤ්ඤාසතන්ති	326
ඉධ චතුර්‍යෝ සමණො	458
ඉධ තතියො සමණො	458
ඉධ තථාගතො ජාතො	232
ඉධ දුතියො සමණො	458
ඉධ ධම්මං චරිතාත	118
ඉධෙව සමණො	458
ඉඤ්චිපාදං	492
ඉඤ්චිමා	94
ඉඤ්චියසංචරෙත	400
ඉඤ්චියාති	274
ඉඤ්චියෙසු ගුණතථාරො	78
ඉමසමා ධම්මවිතයා	4, 54
ඉමිතා අඤ්ඤාපසමිති හොති	404
ඉමිතා අඤ්ඤාපා භවිස්සන්ති	
හොති	404
ඉමිතා අඤ්ඤාපා සන්ති හොති	404
ඉමිතා අපි ඉත්ථං සන්ති හොති	404
ඉමිතා අපි එවං සන්ති හොති	404
ඉමිතා අපිස සන්ති හොති	404
ඉමිතා අසමිති හොති	404
ඉමිතා අසමිති සති	404

පිටසබ්බකා

පිටසබ්බකා

ඉ	
ඉමිනා ඉත්ථසමිති හොති	404
ඉමිනා ඉත්ථං භවිස්සන්ති හොති	404
ඉමිනා ඉත්ථං සන්ති හොති	404
ඉමිනා එවං භවිස්සන්ති හොති	404
ඉමිනා එවමසමිති හොති	404
ඉමිනා එවං සන්ති හොති	404
ඉමිනා නයෙන තෙති	503
ඉමිනාපි අඤ්ඤාථා සන්ති හොති	404
ඉමිනා භවිස්සන්ති හොති	404
ඉමිනා සතසමිති හොති	404
ඉමිනා සන්ති හොති	404
ඉමෙ ධම්මා අතභිසම්බුද්ධාති	18
ඉමෙසං හෙදාය	398
ඉස්සති	388
ඉස්සරාභිපච්චං කාරෙමි	392
ඉස්සං බ්බති	388
ඉස්සාමතිකා	388
ඉස්සාය	494
ඉසි අයොසිං	94
ඉසුත්ති	156

උ

උකකුජ්ජෙය්‍ය	194
උකකුටිකපට්ඨානමනුසුත්තො	394
උකකුටිකොපි	394
උකෙකාටනවඤ්චනනිකාතිසාමි	
යොගා	398
උග්ගච්ඡකඤ්ඤා	260
උච්චාරපස්සාව කමමා	94
උච්චාරපස්සාවං සංකාරෙති	278
උච්චාසයනමහාසයනා	398
උච්චෙ කුලෙ	162
උච්චෙසු විමානෙසු	68
උච්ඡින්නාමුලා	78, 478
උච්ඡින්නා භවතණ්හා	4
උච්චේදං ආහ ලොකස්ස	448
උජ්ජං	386
උජ්ජං කායං	76
උජ්ජං කායං පණ්ණාසං	400
උජ්ජපටිපනො	110
උට්ඨානඵලපජ්ජි න	
කමමඵලපජ්ජි	260
උට්ඨානමිරියාබිගතා	130

උ

උට්ඨානසංඤ්ඤා	80
උණණාකාති	136
උණහස්ස	228, 278, 296
උතුපටිතාමජාති	166
උතුසංවච්ඡරා	150
උත්තම දම්ඵ සමඵ මනුප්පත්තං	76
උත්තමො ච	182
උත්තරාය වෙපි දිසාය	58
උත්තරීතරං	36
උත්තරීතරො චා	52
උත්තරිං ආසවානං ඛයාය	178
උත්තරිං පඤ්ඤං	344
උත්තරාති කරෙමි	310
උත්තාතො	204
උත්තාතොභාසො	204
උත්තාසෙය්‍යං	236
උදකතොචා	128
උදකතයං	234
උදකරහදා	204
උදකා අච්චුග්ගමම	78
උදකාලාකසිතසහස්සාතිති	108
උදකාලාකාතිති	108
උදකොරොහනානුයොගමනු	
සුත්තො	394
උදකොරොහනාසං	238
උදයබ්බයානුපසයි	88, 172
උදානං	14, 198, 346
උඬගිතිකං	128
උඬචචකුකකුච්චං	28, 126
උඬචචකුකකුච්චාභිභූතෙන	126
උඬංසොතස්ස	
අකතිට්ඨගාමිකො	258
උඬුමානකසංඤ්ඤා	34
උත්තකුත්තතො	641
උත්තතොතතො	164
උත්තලා	54
උපකකිලිට්ඨා	102
උපකකිලෙසොති	126
උපජ්ඣායමපි	148
උපට්ඨපෙචා	76
උපට්ඨානසාලායං	100
උපට්ඨිතසති	416
උපදංසෙති	158

පිටපිඩකා	
උ	
උපද්‍රයානි	838
උපතාගයා	494
උපනියාය	42, 44, 290
උපනිය	74
උපපජ්ජනි	162
උපපතති අසාධාරණ	
පුප්ප්ජ්ජනෙති	246
උපපතති පටිලාභියානි	258
උපවජ්ජං	466
උපවජ්ජොති	352
උපසම්පජ්ජ විහාසි	478
උපහතං	6
උපහරනනි	166
උපහාරං	166
උපායාසෙති	238
උපාරම්භගයා	64
උපාසක පරිසා	254
උපාසකො දුස්සිලො	430
උපාසකො සීලවො	430
උපාසිකා	16
උපාසිකා දුස්සිලො	430
උපාසිකා පරිසා	254
උපාසිකා සීලවනි	430
උපෙකකකො ව	292
උපෙකකකො ව විහරති	244
උපෙකකා	192
උපෙකකාසනි පාරිසුද්ධං 82, 244, 292	
උපෙකකාසමොජ්ඣකමො	456
උපෙකකාසගතෙන වෙකසා	248
උපපජ්ජමානා උපපජ්ජනි	20
උපපන්නං කාම විතක්කං	32
උපපන්නානං කුසලානං	
බම්මානං	492
උපපන්නානං පාපකානං	
අකුසලානං බම්මානං	429
උපපනුප්පන්නො පාපකො	
අකුසලො බම්මො	32
උබ්බට්ටකොපි	394
උබ්බෙජ්ජනා	212
උගතො පදිත්තං	182
උගගෙනෙව නිනා	298
උගො ව	118
උගො ජාතිපතයො	118

පිටපිඩකා	
උ	
උගො සද්ධා	118
උම්මග්ගො	344
උම්මාදයා	150
උරතතාශ්‍රිං ක ඤාති	338
උරභ්‍යා හඤ්ඤානතු	396
උද්ධකපකකම්පි	394
උසගා හඤ්ඤානතු	396
උසාංගො ව	176
උසොලුති ව	176
උසුප්පභාරාතං	226
උඉ	
උඉමිගයං	238
උ	
ඵකග්ගං	28
ඵකග්ගමානසො	178
ඵකවට්ඨාසා පුග්ගලයා	14, 258
ඵකත්ථමිතං	98, 100
ඵකනතදුක්ඛං	416, 450
ඵකනතපටිපුඤ්ණං	398
ඵකනතසුඛං	446
ඵකභතතිකො	398
ඵකමතතානං	128
ඵකමිනනං	44, 190
ඵකමිනනං අට්ඨාසි	92
ඵකමිදුභං	42, 44
ඵකමපි වසාං	276
ඵකවට්ඨිකමපි	460
ඵකවිසතිකපමති	100
ඵකසිඛා	66
ඵකං දිසං ඵරිත්ථා	246
ඵකංසං	34, 162
ඵකංසව්‍යාකරණීයො	90
ඵකංසං උත්තරාසඛිතං	
කරිත්ථා	44, 282
ඵකසම්මං ඵතෙ	396
ඵකාතිකමපි	394
ඵ	
ඵනිසාං ගාමියා	396
ඵනිසාංපි දත්තියා	394

පිටියකිකා		පිටියකිකා	
එ		බ	
එකෙ	104	බකකමම	110
එකොදිකතතබබං	180, 244, 292	බකකමකෙ පුබබබබමා	286
එකොදී හොති	304	බකොටිමකො	162
එකේයසකමපි	236	බකයා නිකරණාය	386
එකදගනං	34	බතිණේණාමති	238, 240
එකසමිං අනතරෙ	48	බතනපපබලං	290
එතං පමාණං	318	බතනප්පි හොති	26, 416, 436
එතෙ බමමා	46	බතාරියමානානි	326
එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙන	478	බදරිකතතයොතං අබිවචනං	240
එතතකො පුඤ්ඤතිසඤ්ඤ	106	බධිසො	310
එතද්දති	476	බතතුනනතො	164
එරකචතතිකමපි	236	බතතොනතො	164
එලමුගො	484	බතීතපතතපාණිං	120
එලකමනතරං	394	බපකකමිකානි	166
එවමෙහුතො	26	බපකධිකො	108
එවමෙම දිට්ඨනති	334	බපපාතිකො	12, 168, 460
එවමෙම මුතනති	334	බහාසො	270
එවමෙම විඤ්ඤතනති	334	බරබ්බිකො	396
එවමෙමසුතනති	334	බරමාහිසානං සංයොජනානං	12, 168, 460
එවමසමිති හොති	404	බරමාහිසානි සංයොජනානි	258, 308
එවමයා වචනියො	178	බරිමඤ්ච	98
එවරුපං	394, 464	බදාරිකං වා සුමුමං වා	332, 386
එවරුපං දිට්ඨං	336	බවදමපි	238
එවරුපං මුතං	336	බසිඤ්ඤවය්‍යං	236
එවරුපං විඤ්ඤතං	336	බහාරෙණා	396
එවරුපං සුතං	336	බතිතසොතො	226
එවං ජාතතො එවං පයාතො	402		
එවං දිට්ඨි	334		
එවං තිරයෙ	38, 430, 486		
එවං බුභ්වා අබොතිසා	82		
එවං මහානුභාවො	68		
එවං මහෙසකෙබ්බා	68		
එවං වාදී	334		
එවං සග්ගෙ	40, 158, 430, 486		
එවං සනති හොති	404		
එවං සිකඛිතබ්බා	278		
එසනාය	30		
එසං	290		
එසා තුලා	318		
එසිකා	78		
එතිපසසිකො	108		
එති හදනතිකො	394		
		ක	
		කබ්බා	148
		කබ්බිවතමති	338
		කටුකාති	224
		කණ්ණසුඛා	398
		කණ්ටකාපයාසිකොපි	394
		කණ්ටකාපයාසයෙ සෙය්‍යං	
		කපෙපති	394
		කණ්ඩවිතතකානි	386
		කණ්භකෙබ්බාපි	394
		කතතා හොති	128
		කතොතා	406
		කඤ්ඤරං	400
		කතවිතිඤ්චනතාප්පිති	344

ක	පිටුවකිනා
කනනා	124
කනනු බො	42
කතං කරණීයං	402, 478
කතං කිබ්බිසං	338
කතං පාපං	338
කතං පුඤ්ඤං	338
කතකල්යාණො	340
කතකිබ්බිසො	338
කතකුසලො	340
කතකුසුත්තා කතවෙදිතා	440
කතපාපො	338
කතභීරුතනාණො	340
කතපුබ්බං	226
කතමො ව භික්ඛවෙ සුගතො	284
කතපුඤ්ඤං	338
කතහතෙව්	94
කතා මෙ රතනා	136
කතා මෙ පරිතතා	136
කතුපාසනො	94
කපාසල්ලාපො	448
කප්පසං	276
කප්පියං තෙ බාදිතබ්බං	240
කප්පො	276
කප්පො ආයුප්පමාණං	242
කම්මං අකණ්ණං අසුකකං	
අකණ්ණ අසුකකවිපාකං	450
කම්මං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං	450
කම්මං කණ්ණසුකකං කණ්ණ	
සුකකවිපාකං	450
කම්මං සුකකං සුකකවිපාකං	450
කම්මකතියං සංවතනති	416, 450
කම්මකරුති වා	396
කම්මකාරණා	236
කම්මනාං පයොජෙති	156
කම්මනියෙ	402
කම්මඵලපථිති න	
උප්පානඵලපථිති	260
කම්මවිපාකරුති	166
කම්මවිපාකො	150
කම්මසම්මායං ලොකො	448
කම්මානි	128, 446, 450
කයවිකකයා	398
කසිරිමානං	228

ක	පිටුවකිනා
කරණීයං	176, 230
කරණීයාධිකරණීයෙසු	350
කරුණාසහගතෙන මේතසා	248
කල්යාණං	340
කල්යාණධම්මඤ්ඤා	426
කල්යාණධම්මතා	72
කල්යාණධම්මෙන කල්යාණ-	
ධම්මතරඤ්ඤා	426
කල්යාණවාසකාරණො	186
කල්යාණවාචො	186
කල්යාණී පරිපුච්ඡා	314
කල්යාණෙන කල්යාණතරඤ්ඤා	424
කලෙබරෙ	98
කම්	444
කසං ව උප්පනනසං වතං	
ගච්ඡතිති	344
කසං වී කිඤ්ඤනතසම්මං	344
කසිරිවුතතිකො	162
කසිරෙන	162
කසලුජාතො	462
කසාභිපි තාලෙනති	236
කහාපණකම්පි	236
කා	
කාණො	162
කාමභොගිතං	34
කාමජේක්ඛාසාතං	20
කාමිතණ්ණා	20
කාමිත ඤී	20
කාමපරිලාභො	20
කාමපිපාසා	20
කාමභොගී වාමෙන	
පයොග සෙනති	470
කාමභොගීසෙය්‍යා	470
කාමිලුච්ඡා	20
කාමයොගවිසංයොගො	22
කාමයොගො	20
කාමරාගො	20
කාමවිතකකං	228, 294
කාමවිතකකා	26
කාමසිතෙහො	20
කාමානං සමුදයං	20
කාමාසවාපි	402

කියා	පිටුවකිනා
කාමෙසු අවිතරුණො	338
කාමෙසනා	82
කාමෙසු	20
කාමෙසු මිච්ඡාචාරා	188
කාමෙසු මිච්ඡාචාරස්ස ච	
වණණං භාසති	486
කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්ඡරතො	415
කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණීයා	
ච වණණං භාසති	486
කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණීයා	
ච සමනුඤ්ඤා භොති	486
කාමෙසු මිච්ඡාචාරිනී	112
කාමෙසු මිච්ඡාචාරී 12, 138, 158, 418	
කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ ච	
සමනුඤ්ඤා	486
කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙර සමාදපෙති	418
කායකමෙතන	130, 166
කායදුච්චරිතං	230, 234
කායදුච්චරිතෙන	430
කායනුඤ්ඤා	342
කායපාරිභාරිකෙන විචරෙන	400
කායසංඛාරං	306
කායසංඤ්චතනා හෙතු	306
කායසුචරිතං	230
කායං අබ්බඤ්ජිතා	396
කායිකො ච රොගො	276
කායෙ කායංනුපය්සී	492
කායෙන ඵසයිතා	166
කායෙන ථොට්ඨබ්බං ප්‍රසිද්ධා	32, 294, 400
කාරණං	220
කාලඤ්ඤානා	192
කාලකතො	94, 134, 224
කාලවාදී	46, 398
කාලා	270, 272
කාලෙ	240
කාලෙන ධම්මසවණං	270, 272
කාලෙන ධම්මසංකච්ඡා	270, 272
කාලෙන විපස්සනා	270, 272
කාලෙන සමථො	270, 272
කාලං කුරුමානො	242
කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙතා	398
කාලකං වත්ථං	466

කි	පිටුවකිනා
කිච්චං අපරාධෙති	126
කිඤ්ච තං	234, 236
කිඤ්චාපි ඛො	228
කිමඛගපතාහනති	282
කිඤ්චතො පටිච්ච චුතතං	282
කිබ්බිසං	340
කිමස්ස උත්තරිං කරණීයං	28
කිං කරණීයානි	72
කිං දහරෙ වකඛාම	476
කු	
කුඤ්ඤාපසුකරා	84
කුඤ්ඤාපසුකරපටිගගහණා	398
කුච්ඡිපරිභාරිකෙන	
පිණ්ඩපාතෙන	400
කුචාරිති තචේය්ස	386
කුණී	162
කුතො තං හනෙන	462
කුතො පත	118, 448
කුදස්සු තාම	282
කුපිතො	238, 352
කුලහිමුඛා	394
කුලහිලහයං	238
කුලකුපමා	200
කුරුකමනනා	396
කුලපුතනා	478
කුලමහා	200
කුසචිරමපි	394
කුසලධම්මතා	72
කුසලං	340
කුසලා ධම්මා පරිභාසනති	336
කුසලාතං ධම්මාතං	
30, 138, 140, 176	
කුසලාභිසංසු	106
කුසලෙසු ධම්මෙසු	186, 400, 480
කුසිතො	26, 416, 436
කුහා	54
කෙ	
කෙවලකප්පං	92, 460
කෙවලපරිපුණ්ණං	396
කෙවලපරිපුණ්ණා	46
කෙවලස්ස දුක්ඛකඩ්ඛස්ස	328

පිටිබඩකා		පිටිබඩකා	
භා		ච	
ගාථා	14, 198	චක්කානි	66, 76
ගාධං කතනා	208	චක්ඛුමනො	194
ගාමනිගමරුපධානීසු	68	චක්ඛුකා රූපං දිස්සා	32, 78, 294, 400
ගාචො හඤ්ඤනති	84	චක්ඛුඤ්ඤියං	32, 78, 294, 400
ගාරයනං	464	චණ්ඩාලකුලෙ	162
ගාරයනා ණානා	64	චතස්සො අග්ගපඤ්ඤනතියො	34
ගාරයො	352	චතස්සො ආභා	268
ගාලුභබ්බිකං බබ්බිචා	464	චතස්සො පභා	268
ගාලොහා රොගාතබ්බිකා පුසති	338	චතස්සො සෙය්‍යා	470
භි		චතතානි	82
හිරිගුහං	400	චතතාරි කම්මානි	450
හිලාතපච්චය		චතතාරි අභිරුප්කුලානි	136
හෙසජ්ජපරික්ඛාරං	60, 106, 166	චතතාරි චක්කානි	66
හිතීනා කාමහොතිනා	130	චතතාරි ණානානි	120
හිතීසාමිච්චපිපදං	122	චතතාරි ධම්මපදානි	60
භූ		චතතාරිපිටස්සානි	276
ගුහනං	76	චතතාරි බලානි	482
ගුලාගුණිකජාතො	402	චතතාරිමානි ජායනති	406
භො		චතතාරිමානි පධානානි	138
භෙය්‍යං	14, 198, 346	චතතාරි පුරිස්සුගානි	70, 110
භො		චතතාරිමානි අගතිගමනානි	36
භොවරුස පක්කමති	66	චතතාරිමානි සම්මපපධානානි	30
භොමයහතෙබ්බි	394	චතතාරිමානි සුඛානි	130
ඝ		චතතාරිමානි සුච්ඡරාච්ඡරානි	98
ඝට්ඨිසාම	278	චතතාරිමානි සොච්චමානි	36
ඝා		චතතාරි චච්ඡිච්චරිකානි	272
ඝාණෙන ගන්ධං ඝාසිච්චා	32, 294, 400	චතතාරි සම්ගහචක්ඛුනි	66, 476
ඝාතච්ඡාදො	162	චතතාරිසම්පි චස්සානි	276
ඝො		චතතාරො අච්ඡරියා	254
ඝොරවිසො	216	චතතාරො අබ්බුතා ධම්මා	254
ඝොසප්පමාණො		චතතාරො අරිථංසා	56
ඝොසප්පසනො	134	චතතාරො ආනිසංසා	460
		චතතාරො ආලොකා	270
		චතතාරො ඔභාසා	270
		චතතාරො කප්පා	244
		චතතාරො කථි	444
		චතතාරො කාලා	270, 272
		චතතාරො ධම්මකපිකා	266
		චතතාරො ධම්මා	124, 270
		චතතාරො පඤ්ඤානා	270
		චතතාරොමෙ පුග්ගලා	12, 134, 258
		චතතාරොමෙ විසංයොගා	22

ව	පිටප්පිටිකා
වතනාඳෙ යොගා	20
වතනාඳෙ වාදී	268
වතනාඳෙ සඤ්ඤවිපල්ලාසා	100
වතනාඳො සංවාසා	110
වතනාඳෙ සාරා	272
වතුචක්කං වතනති	66
වතුනනං ක්ඛානානං	46
වතුනනං ධම්මානං	334
වතුන්ථං අත්ථවසං	464
වතුන්ථං ක්ඛානං	82, 244, 400
වතුන්ථං ණානගතං	128
වතුන්ථං මහාපදෙසං	330
වතුන්ථසම්මං ථනෙ	396
වතුන්ථො අච්ඡරියො	
අබ්බුතො ධම්මො	252
වතුන්ථො ධම්මො	124
වතුපඤ්ඤානො	270
වතුපපද වා	70
වතුසු ණානෙසු	232
වතුසු ධාතුසු	320
වතුහි අබ්බෙති	332, 480
වතුහි ණානෙහි අපමාදො	230
වතුහි අරියවංශෙහි	58
වතුහි ණානෙහි	478
වතුහි ධම්මෙහි	122, 480
වතුහි පටිසම්භිද්ධි	268
වතුහි පුඤ්ඤානිසංචෙදි	108
වතුහි මග්ගෙහි	304
වන්දප්පාහා	268
වන්දහා	268
වන්දලොකො	270
වන්දිමසුරියා	140
වන්දෙහාසො	270
වම්මවෙධවිද්ධො	222
වරණවිපතො	318
වරණසම්පතො	318
වරණෙතතතකරො	316
වරතොවෙති	26
වරම්පි භික්ඛු	26

ව්	පිටප්පිටිකා
ව්ගසම්පද	124
ව්ගාය	494
ව්	
විතනං	180
විතනං අභිනින්නාමෙති	402
විතනං පග්ගණාති	30, 138, 492
විතනං පරිසොධෙති	400
විතනං විමුච්චති	402
විතනවිපල්ලාසො	100
විතනසමාධි	492
විතනය්ස වසං ගච්ඡති	344
විතෙනන ඛො භික්ඛු	
ලොකො නිග්ගති	344
විතෙනන පරික්ඛියාති	344
විතනා කම්පි	444
විරකතම්පි	72
විරට්ඨිතිකා	68
විරහාසිතම්පි	72
විරං ජිවාමි	124
වි	
විරකවාසිකම්පි	236
විවරං	166
විවරහෙතු වා	476
විවරෙත	122
ව්	
වුතුපපාතඤ්ඤාය	402
වෙ	
වේතනා	450
වේතසා	126
වේතසිකො ව රොගො	276
වේතසො	226
වේතසො උපකක්ඛිලෙසෙ	400
වේතොපරිවිතකකමඤ්ඤාය	44
වේතසො පරිවිතකෙකා	42
වේතොවසිප්පතො	72
වේතොවිමුතති	12, 160, 228, 408
වේතොවිමුතති	460
වේතොසම්පය්සා	174
වේලය්සා වා	178

වෙ	පිටුවක
වොරසාතකො	396
වොරතො වා	128
වොරහයං	234
වොරං ආගුමාරිං	464
වොරො	396

ජ	
ජබ්බෙය්‍යාථ	326
ජනනිංස තණහාවිවරිතාති	404
ජන්දකුච	178
ජන්දං ජනෙති	30, 138, 492
ජන්දසමාධිපධානසංඛාර-	
සමන්තාගතං	492
ජන්දගතිං	36, 38
ජනනා ඵස්සායතනානං	22, 312
ජවදුස්සානිපි ධාරෙති	394
ජමාලාතං	182
ජවො ජවාය	110
ජවො දෙවියා	110
ජත්‍ර ඵස්සායතනෙත්‍ර	22

ඡ	
ඡන්දෙය්‍යං	236
ඡිත්තමුලකො	281

ඡෙ	
ඡේදගාමිනී	152, 154
ඡේදනබ්බිතවිපරාමොස	
අලොපසහසාකාර	398

ජ	
ජනකුහනස්මං	52
ජනලපනස්මං	52
ජමොලී	322
ජරා	238
ජරාධමමං	334, 474
ජරාධමමො ආදීතවා විදිකා	476
ජරාහයං	234
ජවසමපනො ව	480
ජවෙන	220
ජවො	94
ජළො	484

ජා	පිටුවක
ජාගරස්ස වෙපි නිකක්‍රිතො	26
ජාගරියං අනුයුතො	78
ජාගරො	28
ජාතකං	14, 198, 346
ජාතරූපරජතපට්ඨානණං	
	104, 398
ජාතරූපරජතං සාදියන්ති	104
ජාතියා	46, 238
ජාතීහයං	234
ජාතෙය්‍ය	348
ජාලිනීං	402

ඡ	
ඡිකල්පය	228, 278, 296
ඡිණ්ණං ත පටිසංඛාරොන්ති	478
ඡිණ්ණා	44
ඡිත්තාය රසං සාධිත්වා	32, 294
ඡිත්තමපි සුලෙ	
උත්තාසෙනෙන	236

ඡෙ	
ඡෙට්ඨපුනො	166

ඡො	
ඡොතිජොතිපරායනො	162
ඡොතිතමපරායනො	162
ඡොතිපරායනො	162
ඡොතිමාලිකමපි කරොනො	236
ඡොති හොති	164

කා	
කාතවියයො	150
කාසියා	150

කා	
කාණ්දස්සනපට්ටිලාභාය	88
කාණ්දස්සනාය	386
කාණ්දෙව හෙත්ථ	150
කාණ්දයං	94
කාතිපට්ටිලං පභාය	398
කාතිබලිං	128
කාති වා	224
කායපට්ටිලනො	110

පිටියබිකා		පිටියබිකා	
ය		න	
යපනියො	90	තනියො අවුරියො අබ්බත	
		බලෙමා	252
යා		තනියො බලෙමා	124
යාති	28	තනියො අත්ථකං	464
යානකුසලො	332	තනියො කානං	400
යානගතං	128	තනියො යානගතං	128
යානවබ්බතියො	30	තනියො මහාපදෙසං	330
යාතායාතො	70, 76	තනියසමිං ඵකං	396
යාතායාතෙසු	278	තනො වුතො	154, 388
යාතාති	228, 232	තනෙතනපි තෙලෙන	
යාතං බො ඵතං බ්‍රාහ්මණ	348	බසිඤ්චනො	236
ඝි		තනුඤ්ඤතරයා	464
ඝිතතො, පුග්ගලො	12	තනු වත මං	18
ඝිතයා වෙපි භික්ඛුතො	26	තනුපායථිමංසාය	
ඝිතිහාගියා සඤ්ඤති	324	සමන්තාගතො	72
ඝිතියා	282, 492	තං කියා හෙවු	58
ඝිතො	402	තං ජිවං	82
ඝිතො වෙපි භික්ඛු	26	තමපයා තාදිසමෙව	52
ඛ		තං මම අයා මුසා	50
ඛංසමකසවාතානපසිරිංසප		තං මමයා කලි	52
සමථයාතං 228, 278, 296		තං සරිරං	82
ත		තථාගතපථවෙදිතො	226
තකකරයා	18	තථාගතයා	124, 250, 454
තකකලාති	26, 250	තථාගතයා විදිතං	50
තගරමලලිකාති	176	තථාගතසාවකසබ්බො	70
තගස	282	තථාගතසාවකො	8
තවුණ්	190	තථාගතසාවකො ජුපාරහො	470
තවුණ්තො	72	තථාගතසෙය්‍යා	470
තණ්හකබ්බො	70, 228	තථාගතො	396
තණ්හං	402	තථාගතො ජුපාරහො	470
තණ්හං නියාය	280	තථා වතුනිං	246
තණ්හා	20	තථා තථා	468
තණ්හා උපපජ්ජමානා	476	තථා තනියො	246
තණ්හා පභාතබ්බා	280	තථා දුතියො	46
තණ්හා පභිණ්	478	තථාපබ්බජිතං සමානං	238
තණ්හා විවරිතාති	402	තථාරූපාය	128
තණ්හාසමභුතො අයං කාමො	280	තථාරූපායා බලමා	46
තණ්හාසලයා	44	තථාරූපිං වාචං	398
තණ්හා සොතං	72	තජුපමානං	182, 196
තණ්හුපපාද	20, 476	තථෙව හොති	48
		තත්ථ පරිනිබ්බාසි	12, 168, 460
		තත්තෙවනතරධාසි	44
		තදසිංකං	62

පිටස්ඛකා		පිටස්ඛකා	
න		තා	
තදබිච්ඡන්තො	242, 308	තාති පදබ්‍යංකර්තාති	326
තදනුතතරං	478	තාපසො	28, 156
තදභිඤ්ඤාය	342, 344	තාරකරුපාති	140
තදසාංදෙති	242, 308	තාරාගණො	48
තනුතතා	168	තාවතා	314
තනුමජ්ඣිමා	38, 70	තාවදුරෙ	74
තතතාකුලකජානො	402	තාවදෙව	34, 44
තතතිකාමෙති	242, 308	තාලවිජායං	94
තපපයනති	38	තාලපනතීති	60
තපොජ්ඣවජං අලලීතා	386	තාලාවච්ඡිකතා	78, 408, 478
තපොජ්ඣවජාචාදා	386	තාලෙයස්සං	236
තපොජ්ඣවජාසාරා	386		
තබ්බහුලවිහාරී	242, 308	තාසා	
තමකිකාරනිතිතා	132	තාසාස්ස	166
තමකිකාරං	78	තාසාස්සදං	350
තමපරායතො	162		
තමහං ජාතාමි	50	ති	
තමෙව ධම්මං	42	තිකච්ඡේදෙ	76
තමබ්බුද්ධිකො	26	තිකඛිනනුං	50, 66
තමහා ව පත තාදිතමහා	52	තිකඛිපඤ්ඤා	132
තමො ජොතිපරායතො	162	තිකඛිං	214
තමො තමපරායතො	162	තිට්ඨහදනතිකො	394
තමො හොති	162	තිණ්ණපුරෙ	246
තයො අගභි	84	තිණ්ණකෙතොපි	394
තරිං	92	තිණ්ණපුරං	172
තළාකෙ	24	තිණ්ණවිචිතිච්ඡේදා	400
තසමා තථාගතො	48	තිණ්ණං වෙදානං පාරගු	42
තසමා ලොකා	168, 460	තිණ්ණං සඤ්ඤාප්තානං	168
තසමිං යෙව හවෙ	242	තිණ්ණං කුඨාරිං	386
තස්ස තස්සෙව	178	තිත්ථියෙ	78
තස්ස පභාණාය	418	තිදණ්ඩපරිධාරකො	162
තස්ස සංවරාය	400	තිදසා	88
තස්සා සිකතිාය	468	තිධා පභින්නාමාහභිගං	242
තස්සෙතං පාටිකභිං	386, 464	තිධා පභින්නා	26
		තිඤ්ඤාති	26
තා		තිබ්බදෙසජාතිකො	288
තාදිතා	40	තිබ්බමොහජාතිකො	288
තාදිසාව	154	තිබ්බරුහජාතිකො	288
තාදිසො හොමි	318	තිබ්බසාරුගා	62
තාදී	108	තිබ්බා	464
තාදී යෙව තාදී	52	තිබ්බරුසකචණ්ණොහො	120
තාතස්සා	166	තිම්රං	220
		තිරවජාතගතා	66
		තිරවජාතගතානං පාණානං	68

පිටිබිකා		පිටිබිකා	
නි		ථ	
තිරව්නතයෝතිමපි	242	ථඬා	54
තිරියං	94, 240	ථලායා	494
තිරියං තාලව්නං	94	ථලට්ඨයා පුරිතයා	464
තිරිට්ඨාති	394	ථලෙ තිට්ඨති බ්‍රාහ්මණෝ	12
තිංසකපපසහයාමහි	106		
තිංසකකතං	60	ථා	
තිසො වජ්ජා	56	ථාමථා	480
තිසමපදං	218		
තිසයායා	208	ථි	
		පිතමිඬං	28, 126
ති		පිතමිඬං පහාය	400
තිණ්පි වයානි	276	පිතමිඬාභිභූතෙන	126
තිණ් සරණාති	134		
තීහග්ගිති	52	ථි	
තීති ණානෙති රුජාරහො හොති	386	ථිපාරහා	470
තු		ථෙ	
තුච්ඡා	200	ථෙතො	398
තුණති අහෙසුං	118	ථෙරකරණධම්මා	46
තුරියං	56, 256	ථෙරකරණෙ වා ධම්මෙ	46
තුලාමණ්ඩලෙ	34	ථෙරසා සුගතිතනනි	300
තුලාකුටිකාසකුටිමානකුටා	398	ථෙරුතං සම්මුඛා	328
තුච්චිසානනි	218	ථෙර භික්ඛු	286
තුසිතා කායා වච්ඡා	250		
		ද	
තෙ		දකං	66
තෙජෝධාතුවරෙවෙසා	320	දකාසං	66
තෙජෝධාතුවු	148	දකඛිණං	128
තෙන ව පිතනිං අපඤ්ඤාති	242, 308	දකඛිණං ජාණ්ණමණ්ඩල	44
තෙනසුඤ්ඤිං පණාමෙඤ්ඤා	44	දකඛිණානො තගරසා	464
තෙන ත සමණෝති මඤ්ඤාති	342	දකඛිණආරෙන	464
තෙනොභාසෙන	250	දකඛිණා	152
තෙලපඤ්ඤාතං	194	දකඛිණාය වෙපි දිසාය	58
තෙවිඤ්ඤා	134	දකඛිණා විසුද්ධියො	152
තෙසතනාතිමහි	98	දකඛිණො පසොන	80, 470
තෙසු දෙසං ජනෙති	406	දකඛිණොයො	
තෙසු පෙමං ජනෙති	406	70, 110, 220, 332, 480	
		දකඛිණනි	194
තො		දකෙඛා	56
තොඥෙන පද්මං යථා	50	දට්ඨබ්බං ත මඤ්ඤාති	52
තොරණෙ	218	දට්ඨයං	94
		දට්ඨා	52
		දට්ඨාරං ත මඤ්ඤාති	52

ද	පිටුවකිනා	දී	පිටුවකිනා
දට්ඨං	94	දිට්ඨිමුච්ඡා	22
දණ්ඩනජ්ඣා	396	දිට්ඨියා සුප්පට්ඨිඛා	46
දණ්ඩං පණෙහු	464	දිට්ඨියොගච්ඡංසොගො	22
දණ්ඩහසං	234, 236	දිට්ඨියොගො	20
දඤ්ඤානකොපි	394	දිට්ඨිඤ්ඤා	22
දභිමා නවනිතං	182	දිට්ඨිවිපලාසො	100
දනනා	76	දිට්ඨිසිනෙතො	22
දකං	288	දිට්ඨිතං සමුදයඤ්ඤා	22
දකො දුර්ගතා	396	දිට්ඨි අදිට්ඨිවාදිනා	472
දමා පටිපදා	294	දිට්ඨි චෙව ධම්මෙ	118
දයාපනො	398	දිට්ඨි දිට්ඨිවාදිනා	472
දමිඤ්ඤා - අප්පසායකා	388	දිට්ඨිව ධම්මෙ	
දමුඛධම්මො	94	12, 166, 282, 324, 392, 478	
දමුඛපරික්කමො	480	දිනාපාටිකඛිඛි	398
දමුඛාය රජ්ජයා	464	දිනාදාසී	398
දමුඛාය වරතොති	68	දිපද වා	70
දසපි වසානා	276	දිඛසා වා	120
දසානම්පි බො	448	දිවසං වසිකමෙත	80
දසානානා	232	දිවසඤ්ඤා අභිධානි	88
දසානෙන	254	දිසමෙපසෙති	226
දසොත්තරො	132		
දසරසොව	118	දී	
දහරො වෙති	46	දීඝමඛාතං	2
දානා හොති	390	දීඝමඛායුං	124
දාසංචිතාගරතො	126	දීඝරතනං	216
දාසකතො විසුජ්ඣති	152	දීඝෙන අද්වුතා	228
දායදතො වා	128		
දායදො අසාං	476	දී	
දාසකමමකරපොරිසෙ	146	දුකං	42
දාසානි වා	396	දුකකකිකා	238
දාසිදාසපටිග්ගහණා	398	දුකතො	246
		දුකනිකිරොධගාමිනී පටිපදා	198
දි		දුකනිකිරොධොති	198, 202
දිට්ඨං	48	දුකනිපරෙතො	238, 240
දිට්ඨං න මඤ්ඤාති	52	දුකනිවිපාකාති	334
දිට්ඨං භාසති	334	දුකනිසමුදයොති	198
දිට්ඨධම්මසුඛචිතාරාතං	46, 166	දුකනිවිපාකෙති	22
දිට්ඨසුතමුතවිඤ්ඤානබොසු	52	දුකනියා ව පසාණං	82, 244, 292
දිට්ඨානුගතං	286	දුකනියානතං කරොති	108, 458
දිට්ඨිඅපේක්කාසාතං	22	දුකනාතං	278
දිට්ඨි තණනා	22	දුකනිපටිපදා බිප්පාතිඤ්ඤා	288, 292
දිට්ඨිතජ්ඣී	22	දුකනිපටිපදා දකාතිඤ්ඤා	288
දිට්ඨිපරිලාභො	22	දුකනිතො වා	274
දිට්ඨිපිපාසා	22	දුකෙති සුඛනාති	100

පිටසිඛකා		පිටසිඛකා	
ද		ඳ	
දුකෙබාතිණේණා	238, 204	දෙවතාබලිං	128
දුග්ගතිං	162, 236	දෙවපුතෙතා	92
දුග්ගතිභායං	234	දෙවමනුස්සාතං	284
දුග්ගතිකනති	326	දෙවා දීඝායුකා	68
දුග්ගතිකං සුත්තනතං	284	දෙවාතං දෙවානුභාවං	250
දුච්චරිතං වරති	162	දෙවා සුභකිණ්ණා	446, 450
දුච්චරිතං වරෙය්‍ය	234	දෙවො ජවාය	110
දුට්ඨත විතෙතන	454	දෙවො අසුරපරිවාරො	174
දුතියං අත්ථවසං	462	දෙවො දෙවපරිවාරො	174
දුතියං කුමාතං	244, 400	දෙවො දෙවියා	110
දුතියං ඨාතගතං	128	දෙවො තො භවං	76
දුතියං මහාපදෙසං	828	දෙවො භවෙය්‍යං	76
දුතියො	232	දෙසියමානෙ	252
දුතියො අච්ඡරියො අබ්බුතො			
බලෙමා	252	ඳ	
දුතියො බලෙමා	124	දෙමතස්සෙති	238
දුගුසිකො	162	දෙවචස්සකරණෙති බලෙමති	284
දුනතිකබ්බෙතති	284	දෙසඤ්ච	388
දුනතිවත්ථං	242	දෙසජං දුකඛං	288
දුප්පඤ්ඤාතාය සමාදපෙති	416	දෙසතීයෙසු බලෙමසු	252
දුප්පඤ්ඤා	156	දෙසචිතයාය	182
දුප්පඤ්ඤා හොති	416, 436, 484	දෙසවෙපුලුතං	278
දුප්පාරාතං	242	දෙසාගතීං	36, 38
දුබ්බවා	284	දෙසා දෙසො ජායති	406
දුබ්බණ්ණා	140, 392	දෙසා පෙමං ජායති	406
දුබ්බණ්ණා දුරුපා	388		
දුබ්බලා	140	දව	
දුරාගතාතං	228, 296	චාතිකච්චි	394
දුරුතතාතං	228, 296	දව්නතං පුග්ගලාතං	182
දුලලිභා	124	දව්හිපි දතනිති	394
දුලලිභා ලොකසමිං	278	දොකප්පා ආයුප්පමාණං	244
දුසසති	232	දොපි වස්සානි	276
දුසසිලං ඉත්ථිං වා පුරිසං වා	478	දො මෙ රොගා	276
දුසසිලා	112, 152, 174		
දුසසිලො	112, 114, 214, 430, 462	ධ	
		ධංසති	176
		ධතා	46
		ධතාතං ව ධම්මාතං	186
		ධනුග්ගතො	94
		ධම්මං දෙසෙති	386, 476
		ධම්මඤ්ච	194
		ධම්මකපිකා	266
		ධම්මකපිකොකෙව	
		සඬං ගච්ඡති	266
ද			
දෙති	120		
දෙවතා	140		

පිටිය බිකා		පිටිය බිකා	
බ	න	න	න
බමමවකකං	232	න අතතනියං	820
බමමබරු	16, 284	න අප්පකුසුද්ද	14
බමමපදං	58	න අතභාමං ගමෙති	26
බමමපපමාණෝ		න අපජ්ඣායති	408
බමමපපසනෙනා	134	න අපජ්ඣායති	464
බමමමඤ්ඤාය	14, 186	න උද්දිස්සකං	394
බමමලභා	130	න උපට්ඨාසි	50
බමමලභෙති	128	න උපවදෙය්‍යාති	234
බමමවාදී	46, 498	න උපවදෙය්‍යං	234
බමමවිවයසලොභාජ්ඣාබ්‍යං	34	න උපපජ්ජති	94
බමමවිවයසලොභාජ්ඣාබ්‍යො	456	න උපපාදෙස්සාමි	282
බමමවිතයෙ	226	න කතතබ්බං	228
බමමා දෙසිතා	468	න කප්පති	232
බමමානුබමමපටිපතති	470	න කසෙවි කිඤ්චි බාරෙති	130
බමමානුබමමපටිපනෙනා	14, 186	න කඛතතාති	140
බමමා සමිතා	70	න බො පතාභං	42
බමමිකා	170	නභ්‍යුට්ඨං	479
බමමිකෙති	128	න ව ජාතාමිති වදෙය්‍යං	52
බමමියා කපාය	100	න ව මම කවත	344
බමමුද්ධවච්චිගගිතං		න වවති	94
මාතං හොති	304	න විනොතබ්බාති	150
බමමෙ	108, 148	න විරට්ඨිතිකාති භවනති	478
බමමෙසු	492	න විරසෙව	66, 478
බමමෙති	22	නව්විතවාදිතවිසුකදස්සානා	398
බමමො	44, 194	නව්විතාති	232
		නව්විතානුලකො	286
		න ජායති	94
		න ජායති	94
		නට්ඨං න ගවෙසනති	478
		නතනුමතතා මඤ්ඤා	238
		නතඤ්ඤා කිඤ්චි	312
		නතභි කොවි පාටිභොගො	334
		නතභි තතො දෙසො	334
		නතභිද්ධති පුතබ්බවො	4
		නතභිති වද්ධමි	52
		නදතො	66
		න දතා	388
		නදිං තරිතුකාමො	386
		නදිං පතාරෙය්‍ය	386
		න බමමමඤ්ඤාය	14
		න බුපායති	408

න	පිටපතකා
ත තජාතාමි	52
ත නිමිත්තකානාති	32, 78
ත පකඛ්‍යද්දති	320
ත පජ්ජලති	408
ත පඤ්ඤාගරු හොති	
ත පඤ්ඤාධිපතෙය්‍යො	264
ත පටිකේකාසිතබ්බං	326
ත පටිසේසනෙති	408
ත පත පටිකේකාසාමි	78
ත පරිතස්සති	56
තපජ්ඣති	26
තපජ්ජාතාති	198
තපජ්ජිද්දති	320
ත බ්‍රාහ්මණෝති ඉඤ්ඤාති	342
ත භායති	336
ත මණ්ඩකාය	80, 282
ත මද්දය	80, 282
ත මිගති	94
ත මෙසො අත්තා	320, 332, 336
තමො භගවතො	136
තසිදං බ්‍රහ්මවරියං	52
ත රජ්ජති	328
තචං	386, 396
තච්ඤා වෙදනං	80, 282
තච්ඡිනමා සප්පි	182
ත චිත්තසාය	282
ත චෙධති	232
ත චූෂන්ති කරොති	26
ත සඛානිකානාති	56
ත සඛානිසිසානාති	56
ත සද්දිසො ගමසමිති ඉඤ්ඤාති	342
ත සන්තාසං ආපජ්ජති	232
ත සන්තාසං ආපජ්ජති	
මරණස්ස	336
ත සමාධිගරු හොති	
ත සමාධිධි පතෙය්‍යො	264
ත සමපත්තමෙව	46
ත සිලගරු හොති	
ත සිලාධිපතෙය්‍යො	264
ත සෙය්‍යො භග්ගමිති ඉඤ්ඤාති	342
තහනුත	136
ත හිතොගමසමිති ඉඤ්ඤාති	342
ත හොති තථාගතො	82

නා	පිටපතකා
තාකඛ්ඛති විජ්‍යකේතනං	72
තාගං	76
තාකඛ්ඛාමි සංකප්පෙතං	74
තාගතිගමනාති	38
තාධිමුච්චති	320
තාධිවාසෙති	26, 228, 294
තානාකරණං	242
තානුභොනාති	250
තානුභාසාද්දනගාති	32, 78, 294
තාපරං ඉත්තනායාති	402, 478
තාත්ජාතාමි	118
තාතිසජ්ජති	390
තාතිහරිං	394
තාලං අත්තරුයාය	18
තාලං පතිසෙවිතුං	482
තාචා ත සංසිද්ධස්සති	386
තාට්ඨිකො	46
තාසමපි ජිහ්‍යනො	236
තාසිකබ්බත	148
තාසිසානාති	462
තාහං කචිත	344

ති	
තිකට්ඨකායො	
අතිකට්ඨවිතො	264
තිකට්ඨකායො ච	
තිකට්ඨවිතො ච	264
තිකාමලාභී	46, 166
තිකකුජ්ජිතං	194
තිකකුභා	54
තිකබාමෙකා	464
තිකබ්බතො	38, 158
තිගමං වා	240
තිගමො	120
තිච්චද්දනං	84
තිච්ඡාතො	392
තිට්ඨං ගහො සද්ධිමෙම	340
තිට්ඨමෙත්ථ ගතනබ්බං	278, 326
තිද්දාතිලමථ පටිවිතොදනා	94
තිධානවතිං වාචං	46, 398
තිද්දානාරොපා	64
තිබ්බාතං	70, 228, 476
තිබ්බාතයොච සන්තිකො	78

පිටිබිකා		පිටිබිකා	
නි		න	
නිබ්බාපනාය	178	තෙව සගවච්ඡේධි,	210
නිබ්බුතො	392	තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා	
නිබ්බේධිතාගියා සඤ්ඤාති	324	යනනුපභා	308
නිබ්බේධිකපඤ්ඤා	346	තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤාතො වා	70
නිමනනතං සාදියති	394	තෙවුට්ඨානඵලපථී	
නිමිතතං	18	තෙවකමඵලපථී	260
නිමිතතය්‍යාති	294, 400	තෙවුසෙසතෙති	408
නිමිතතමෙතං	18	තෙවාගතවිසො	216
නියතො	150, 168, 458	තෙසාදකුලෙ	162
නිරයං	162, 236	තෙසොහමසම්	320, 332, 386
නිරුරමහං යඤ්ඤං	84	නො	
නිරුතතිපටිසම්භිදා	310	නො අඤ්ඤාථා	48
නිරුධ්‍වන්තං	52	නො පරං වලෙහති	56
නිරුධ්‍වතිසසිතං	34	නො පරගවච්ඡේධි	210
නිරුධ්‍වො	70, 228	නො පරහිතාය	180
නිලපා	54	නො වසසිතා	196
නිව්ට්ඨා	128	ප	
නිවෙසනං	116	පකතියාපි	288
නිසාරණඤ්ඤා	20	පකාසිතො	194
නිසාරණපඤ්ඤා	56	පකකවණ්ණි	206
නිහතිභාත	78	පකෙකා පකකවණ්ණි	208
නිහිතදණ්ඩො	398	පකකිහතො	162
නිහිතසන්ධො	398	පකකිසකුණො	400
නි		පච්චකෙකාසති	294, 410
නිවෙකුලෙ	162	පච්චසිකො	398
නිවාරහකෙකාපි	394	පච්චයො	154
නෙ		පච්චාජානො	162
තෙකකමම විතකෙකා	484	පච්චුට්ඨානං	348
තෙගමජාතපදා	140	පච්චුපට්ඨිතා	464
තෙතං මම	320, 332, 386	පච්චුපානනාති ඡතතිංස	
තෙයො	60	තණ්හා විචරිතාති	404
තෙලා	398	පච්චෙකඛුඤ්ඤා ධූපාරහො	470
තෙව බො ත්‍යාහං	72	පච්ඡාඛාහං	464
තෙව ගජ්ජිතා	196	පච්ඡිමං කායං	470
තෙව ගාමෙ කට්ඨිත්ථං	182	පච්ඡිමා ජතතා	286
තෙවතතභිතාය පටිපනෙතා	180	පජා	254
තෙවතනානුකකංසෙති	56	පජේජාතා	270
තෙව දවාය	80, 282	පඤ්චනිවරණා	400
තෙව සුත්තපටිභාතො		පඤ්චනෙතනං කාමගුණානං	
තෙවමුත්තපටිභාතො	260	අභිවචනං	240
		පඤ්චසු පාදතකකිකෙසු	172

පිටසඬකා

පිටසඬකා

ප	
පඤ්චිති කාමගුණෙහි	240
පඤ්චිත්‍රියාති	284
පඤ්චුපාදිතකකකා	478
පඤ්ඤාතතා	468
පඤ්ඤාවකචුං ත කමති	278
පඤ්ඤාපජේෂානො	270
පඤ්ඤාපභා	268
පඤ්ඤාබලං	274, 290, 482
පඤ්ඤාභා	268
පඤ්ඤාය අනුග්‍රහෙය්‍යාමි	468
පඤ්ඤාය	224
පඤ්ඤාය වසා අත්ථං	
අතිවිජ්ඣා පසාති	346
පඤ්ඤාය දුබ්බජීකරණේ	400
පඤ්ඤාය සමවේකකිතා	468
පඤ්ඤායෙථාති	238
පඤ්ඤාලොභකා	270
පඤ්ඤාවිමුතතිං	166, 282, 408, 462
පඤ්ඤාට්ඨායා සංවතනති	470
පඤ්ඤාසම්පදාය	416
පඤ්ඤාසම්පන්නො	416
පඤ්ඤාසාරො	272
පඤ්ඤාදිත්‍රියං	288
පඤ්ඤාභ්‍යාතරං	468
පඤ්ඤාභාසො	270
පඤ්ඤාත	310
පටිකකම්මකම්මං	238
පටිකාරිසාති	464
පටිච්ඡන්තකම්මනො	462
පටිනිසංගායාය	494
පටිපදෙ	166
පටිබුද්ධිකා	470
පටිභණ්ඩති	294, 410
පටිභාතකම්ම	444
පටිභාතපටිසම්මතිද	312
පටිරොසති	294, 410
පටිවිරතො	188, 398
පටිසංවේදෙති	292, 400
පටිසංඛාතබලං	276
පටිසංඛායොනිතො	286

ප	
පටිභණ්ඩාමි	282
පඨමං අත්ථවසං	462
පඨමං කාතං	242, 292
පඨමං මහාපදෙසං	326
පඨමො අව්ච්චියො	
අබ්‍යාතො ධම්මො	250
පඨවිධාතුරෙවෙසා	320
පණ්ඩාති	278
පණ්ඩිතතරො	182
පණ්ඩා අකතායති	298
පණ්ඩිතො	228, 350
පණ්ඩිතො මහාපඤ්ඤා	346
පණ්ඩිතො ව්‍යතනො සප්පරිසො	484
පතිකරොමි	220
පතිජීයති	388
පතිසල්ලාතා ටුට්ඨිකො	342
පතොදව්ඡායං	222
පතතිකම්ම	226
පත්ථයමානො	166, 172
පදකම්මං කතා පකකාමි	478
පදකම්මානාහිතො	286
පදපරමො	260
පදබ්‍යාසාර්ථෙහි	284, 286
පදහති	492
පපඤ්ච තිරොධො	314
පපඤ්ච ටුපසමො	314
පපඤ්චසා ගති	314
පබ්බතං	400
පභා	268
පමාදසා	494
පසුතතා	154
පරං වාමෙන්නි	284
පරඤ්ච අදින්නාදුතෙ	
සමාදපෙනති	486
පරඤ්ච කාමෙසු මිථ්‍යාචාරා	
වෙරමණියා සමාදපෙති	486
පරඤ්ච කාමෙසු මිථ්‍යාචාරෙ	
සමාදපෙති	486
පරඤ්ච පාණාතිපාතා	
වෙරමණියා සමාදපෙති	486

පා	පිටිබ්බකා
පාවිතනියෙසු ධම්මෙසු	466
පාවිකඛිඛිතබ්බානි	238
පාවිකඛො	322
පාවිදෙසනියෙසු ධම්මෙසු	466
පාවිභොගො	334
පාණහරාතං	278
පාණානිපාතා	188
පාණානිපාතයා වණණං භාසති	486
පාණානිපාතා පටිවිරතො	418
පාණානිපාතා වෙරමණියා ව	
සමනුඤ්ඤා හොති	486
පාණානිපාතා වෙරමණියා ව	
වණණං භාසති	486
පාණානිපාති	158, 418
පාණානිපාතෙ සමාදපෙති	418
පාණානිපාතෙ ව සමනුඤ්ඤා	
හොති	486
පාණාතං යෙව අනුදායාය	342
පාණුපෙතා	194
පාතබ්බං	240
පාතුභාවා	250
පාදමපි ජිඤ්ඤා	236
පාදෙ පාදං අව්වාධාය	470
පාදෙ සිරසා වඤ්ඤා	280
පාදෙසු සිරසා නිපතිතා	282
පාපං	340
පාපකා අකුසලා ධම්මා	294, 400
පාපකාතං කම්මාතං හෙතු	236
පාපකානි කම්මානි	334
පාපකො විපාකො	236
පාපධම්මඤ්ඤා	426
පාපධම්මෙත පාපධම්මතරඤ්ඤා	426
පාපධම්මො	174, 214, 430, 462
පාපභිකත්තු	462
පාපිකං ඉච්ඡං	278
පාපෙත පාපතරඤ්ඤා	424
පාහතං	236
පාමොකෙධා	182
පාරුජිකං ධම්මං	464
පාරුජිකෙසු ධම්මෙසු	464
පාරිපුරියා	492
පාසාණගුලෙත ධූපෙය්‍ය	386
පාසාදිකං	202

පා	පිටිබ්බකා
පාසෙන	352
පානුණෙය්‍යා	220, 332, 480
පාළිපාහෙදො	322
පි	
පිඤ්ඤාකහකෙධාපි	394
පිට්ඨං කණ්ඩුවමානො	396
පිණ්ඩපාතපටිපක්කනෙතා	40
පිණ්ඩපාතහෙතු වා	476
පිතා ජිවිතා වොරෙපිතො	454
පිත්තසමුට්ඨානානි	166
පිපාසාය	228, 278, 296
පියාරිතතං බන්ධෙය්‍ය	386
පියා වත මං කාමා	
ජභියානති	338
පියො ව මං කායො ජභියානති	340
පිසුතාචාචා	272
පිසුතාචාචා පටිවිරතො	418
පිසුතාචාචාය ව වණණං භාසති	488
පිසුතාචාචාය ව සමනුඤ්ඤා	
හොති	488
පිසුතාය වාචාය සමාදපෙති	418
පිසුතාචාචා වෙරමණියා ව	
සමනුඤ්ඤා හොති	488
පිසුතාචාචා වෙරමණියා ව	
වණණං භාසති	488
පිසුතාචාචො	158, 418
පිනිතො	200
පිතිසම්මොඤ්ඤා	456
පිතිසුඛං	242, 292
පි	
පුකකුසකුලො	162
පුග්ගලා	162, 300
පුඤ්ඤාකෙවතතං	220
පුඤ්ඤානි ව කාතුං	240
පුත්තමත්තා මඤ්ඤා	238
පුපුජ්ජනො	242, 318
පුබ්බණ්ඩසම්මං	240
පුබ්බෙතිවාසානුස්සති ඤාණාය	402
පුබ්බෙව සොමනස්ස	
දෙමනස්සාතං අත්ථමා	244, 292
පුරුච්චෙත තගරස්ස	399

පිටිබ්බකා	පිටිබ්බකා
පු	එ
පුරුණඤ්ච වේදනං 282 පුරිමං කායං 470 පුරිමතරුති 448 පුරිමානි දිවසානි 448 පුරිසභ්ථාමේ 228 පුරිසදමමං 218 පුරිසදමමසාරපි 396 පුරිසපරකකාමේ 228 පුරිසමිරියේ 228 පුරිසාජානියා 222 පුරෝ 200	එසසිත්වා විහරති 166 එසුචිතාරො වානි 80, 282 එ එට්ඨො 224 එට්ඨො සමානො 446 එඨ එභග්ග 214 එභග්ගපරිවාරො 214
පෙ	බ
පෙච්ච ගච්ඡාමිති 338 පෙනසෙය්‍යා 470 පෙනා උත්තානා සෙනනි 470 පෙනතිවිසයමපි 242 පෙමනීයා 398 පෙමා දෙසො ජායති 406 පෙමා පෙමං ජායති 406 පෙය්‍යවජ්ජං 476 පෙය්‍යානි වා 396 පොනොභවිකානි 334 පොරියා වාචාය 186 පොරි 398	බකුතාගාරිකො 396 බකුතානි සඤ්චිජ්ඣිත්වා 68 බකුතෙති බඳො 68 බරිහිසභ්ථාය 396 බලවා පුරිසො 44 බලසමපනො 480 බලානි 274 බලිවද්දා 210 බලිවද්දාපමා 210 බලිසමංසිකමපි 236 බට්ඨාබාධා 140, 162 බභිඤ්ඤා සුපරිකමමකතා 386 බහුකරණීයානි 350 බහුකාරා 132, 472 බහුකිම්බා මයං 350 බහුජනකතා 398 බහුජනමතාපා 398 බහුජනසුඛාය 72, 284 බහුජනනිකාය 284 බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති 438, 484 බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවති 438, 484 බහුඤ්ච භාසති 266 බහුදෙව උපපජ්ජනති 166 බහුපද වා 70 බහුමපි චුත්තා සමානා 390 බහුලං විවරං 166 බහුය්‍ය ජනතා 72 බහුය්‍යතා 14, 16 බහුය්‍යතො 14, 46, 72, 144 බහුය්‍යතො ධම්මධරො 344 බහුය්‍යතො ධම්මධරොති 364 අලං වචනාය 364
එ	
එරති 182 එරසුප්පහාරුතං 226 එරිත්වා විහරති 246 එරුසාවාචාය වෙරමණියා ව 488 එරුසාවාචාය ව 488 එරුසාවාචාය සමනුඤ්ඤා කොති 488 එරුසාය වාචාය සමාදපෙති 418 එරුසාවාචා 472 එරුසාවාචා පරිවිරතො 418 එරුසාවාවො 114, 158, 418 එරුසෙනපි 218 එරෙය්‍ය 136 එලං වෙ කදලිං භනති 138 එලකවීරමපි 394 එය්‍යායගතාතං 312	

පිටිබිකා		පිටිබිකා	
බ		බ්‍යා	
බහුසුසුතො සුතෙන		බ්‍යාපජ්ජති	338
අනුපපතො 14		බ්‍යාපනාවිතො	61, 418, 490
බහුසුසුතො සුතෙන උපපතො 14		බ්‍යාපදපදෙසං	400
බහුසුසුතො හොති	416	බ්‍යාපදවිතකකං	294
		බ්‍යාමමතෙන	98
බා		බ්‍ර	
බාලො	6, 228	බ්‍රහ්මකාසිකානං දෙව්‍යං	242
බාලො අබ්‍යතො	438, 484	බ්‍රහ්මවකකං පවිතෙනති	18
බාලො ථෙරොකෙව	46	බ්‍රහ්මවරිඤං	12, 396, 398
බාහාබලපරිචිතා	130	බ්‍රහ්මවරිඤං වුසාති	468
බාහාබලපරිචිතෙති	128	බ්‍රහ්මවරිඤපරිසොසානං	478
බාහිරස්ස උපදය	404	බ්‍රහ්මවරිඤානුග්ගිභාය	80, 282
බාහිර අපොධාතු	320	බ්‍රහ්මවරිඤසතා	82
බාහිර තෙජොධාතු	320	බ්‍රහ්මවාරිපටිඤ්ඤා	462
බාහිර පඨවිධාතු	320	බ්‍රහ්මභූතෙන අත්තනා	392
බාහිර වායොධාතු	320	බ්‍රහ්මලොකෙ	44
බාහුලිකා	286	බ්‍රහ්මාති	132
බාලාගිලානා	280	බ්‍රහ්මා වා	18, 334
බාහුසවේව	416	බ්‍රාහ්මණං වා	154
බ්‍ර		බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤපි	392
බ්‍රලභිතථාලිකවපි කරෙතො	236	බ්‍රාහ්මණගහපතිකා	140
බ්‍රලං	66	බ්‍රාහ්මණපරිසා	256
බ්‍රලාභයා	66	බ්‍රාහ්මණමහාසාලාභාලෙ	162
බ්‍රි		බ්‍රාහ්මණ සච්චාති	342
බ්‍රිජගාම භූතගාම සමාරථා	398	බ්‍රාහ්මණෙ	46
බ්‍රි		බ්‍රාහ්මණෙන ව පුරොභිතො	396
බ්‍රිභ්විසයො	150	බ්‍රාහ්මණො පුරොභිතො	396
බ්‍රිභ්වතං	150	බ්‍රාහ්මණො වා	18, 334
බ්‍රිභ්ව	108	බ්‍රාහ්මණො වා මහාසාලො	396
බ්‍රිභ්ව පසනා	70	භ	
බ්‍රිභ්ව වා	148	භගවතො පත සාවකො	242
බ්‍රිභ්වො	68, 78, 396	භගවතො පාදෙසු	76
බො		භගවා	42, 68, 220, 396
බොධං	124	භණ්ඩනං	410
බොධිසතො	250	භණ්ඩනං පටිභණ්ඩති	294
බ්‍ය		භණ්ඩිතබ්බං මඤ්ඤති	462
බ්‍යතො සපපුරිසො	438	භනතුද්දෙසකො	38
බ්‍යනාති කරෙති	228, 294	භද්දං පටිභාණං	344
		භද්දං සමාසිතිමිතො	34
		භද්දං උමමනො	344

පිටසංඛතා

පිටසංඛතා

න	
භද්‍රෙත යොබ්බතෙත	46
භද්‍රො	220
භද්‍රො අසාපානියො	480
භබ්බා	66
භයං	66
භයදසාපිතං	28
භයදසාපිතො	28
භයදසාපි	78
භයසඤ්ඤා	464
භයාගතිං	36, 38
භයානි	234
භරියපිසා	112
භවග්ගං	148
භවජෙඤ්ඤාසාතං	22
භවපටිලාභියානි	258
භවතණ්හා	22
භවතඤ්ඤි	22
භවනතං ගොතමං ධාරොම	74
භවපටිලාගො	22
භවපිපාසා	22
භවමුච්ඡා	22
භවමපි තො ගොතමො	84
භවයොගච්ඡිකංයොගො	22
භවයොගො	20
භවරාගො	22
භවාතං සමුදයං	22
භවාසවාපි	402
භවිස්සන්ති අනාගතමඤ්ඤාතං	44
භවිස්සන්ති හොති	404
භවසිතෙකො	22
භවෙසනා	82
භවෙසු	22

භා

භාගිනි	120
භාගිනි හොති	120
භාවතාපපධාතං	32, 138
භාවතා බ්ලං	276
භාවතාය	30, 492
භාවතාරත්ථයා	56
භාවතාරතො	56

භා

භාවතාරුමතාය	56
භාවතාරුමො	56
භාවිතා	48
භාසිතං	90
භාසිතස්ස අත්ථං අප්පාකෙය්‍යං	476
භාසිතා	46, 190, 196, 398
භාසිතෙතපි	254

භි

භික්ඛු දුග්ගිලො	430
භික්ඛුනී	16, 280
භික්ඛුනී දුග්ගිලො	430
භික්ඛුනී පරිසා	254
භික්ඛුනී සිලවතී	430
භික්ඛුනුපස්සයො	280
භික්ඛු පරිසා	254
භික්ඛු සිලවා	430, 480
භිත්තාතං සන්ධාතා	398

භි

භිතා	68
භිග්ගොභාවාය	30, 492

භු

භුජ්ඣෙඤ්ඤි	110
භුඤ්ඤිතබ්බං	240
භුත්තාපිං	120

භු

භුතං	190
භුතපුබ්බාහං	94
භුතවාදී	46, 398

භෙ

භෙරිපණ්ණවසඤ්ඤිතවනිත්තාදා	
සද්දං	226
භෙසජ්ජාතං	54

භො

භො	45
භොගතඤ්ඤිං පභාය	398

භාෂා	පිටිකඩකා	ම	පිටිකඩකා
භෞගසුඛං	130	මදපපමාද	128
භෞගා	124, 130	මදසා	494
භෞගෙ ලභා	124	මදුසි	34
භෞගෙසු මහනතතං	478	මඩුකා	26
භෞජනං	120	මඩුබුද්ධං	154
භෞජනීයෙන	120	මනසා	162
භෞජනෙ මත්තඤ්ඤානා	78	මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය 32, 294, 400	
		මනසානුපෙක්ඛිතා	46
		මනසාපි	118
මකඛගරු	160	මනාපං කාතුං	228
මකඛගරුකා	92	මනාපඤ්ඤාව	166
මකඛගරු න සද්ධම්මගරු	90	මනාපාය	106, 110
මකඛසා	494	මනාපො	406
මගධමහාමතෙතා	72, 334	මනීජ්ඣිං අසංවුතං	400
මග්ගං	194	මනුජෝ	52
මග්ගා ඔකකමම	76	මනුසාතතං	88
මග්ගෙ වා	148	මනුසාගුතසා	472
මග්ගො සඤ්ජායති	304	මනුසාගුතසා පාදනී	76
මඛ්ඤුරා	26	මනුසො නො හවං	76
මචලපපතෙන	166	මත්තධරං	78
මච්චුකාලමහි	166	මත්තපදං	32, 122
මච්ඡසාතකො	396	මත්තාභාසා	272
මච්ඡරියසා	494	මනෙත	276
මච්ඡරී	156	මජ්ඣකා	48
මච්ඡා	26	මජ්ඣකෙහි	28
මචේජරමලපරිසුට්ඨිතෙන		මනීජ්ඣියෙ සංවරං ආපජ්ජති	294
මෙවනසා	112, 144	මනොකමෙමන	130, 166
මජ්ජනී	232	මනොද්ච්චරිතං	234
මජ්ඣනිකාව	120	මනොද්ච්චරිතෙන	430
මජ්ඣමං සාමං	80	මනොමයමහි	104
මජ්ඣෙක කල්යාණං	46, 396	මනොරමං	82
මජ්ඣෙක ගුරුතනං	182	මනොසංඛාරං	306
මඤ්චා උට්ඨිතිත්වා	282	මනොසංඤ්චිතතා හෙතු	306
මඤ්ඤාදයා	64	මනොසුචරිතෙන	430
මණ්ඩපං	156	මමඤ්චව තුලනාකඤ්ච	2
මණ්ඩපෙ	68	මසුරා	26
මණ්ඩමයා	98	මරණධම්මං	334
මත්තං ව	82	මරණධම්මො සමානො	336
මත්තඤ්ඤා	80	මරණභයං	234
මත්තාභාසා	438	මරණසඤ්ඤා	290
මත්තිකං	120	මලාං	176
මදනීමමදනො	60	මලලිකාහි	188
මදනීයෙසු ධම්මෙසු	232	මසාණානිපි ධාරෙති	394

ම	පිටුව
මහ ණණවෙ	34
මහතා පාසෙන	352
මහතීං සාලලට්ඨිං	386
මහතො කායසස පද්‍යලොතා	332, 386
මහතෙතන	44
මහභූතෙ	162
මහනතං අවිජ්ජාකකකිං	
පද්‍යලෙඨි	334
මහනතතතං	66
මහලලකා	34
මහලලකො	476
මහාභූපි	94
මහාකාරුණිකො	138
මහාකාලා	26
මහාජනකායං	466
මහාතාගං	114
මහාතාදෙ	88
මහානිලං	126
මහානුභාවං	250
මහාපඤ්ඤං මහාපුරිසං	72
මහාපඤ්ඤා	126, 346
මහාපදෙසෙ	326
මහාපුඤ්ඤාකකකොතෙව	106
මහාපුරිසා	72
මහාපුගගණො	98
මහාභතතං	112
මහාභුතගණාලයො	280
මහාභුරිගණො	238
මහාභොගං	42
මහාභොගා මහෙසකකා	388
මහාභොගෙ	162
මහාමනිං	142
මහාමෙකො	52, 186
මහායකො	42
මහාවාදිං	142
මහාචීරො	32
මහාසද්දො	30
මහාසමණො	44
මහාසමුද්දො	108
මහාසයතවොසිතා	218
මහාසරං	72
මහාසාලෙ	132
මහිකා	102

ම	පිටුව
මහිවෙජා හොති	278
මහිද්ධිකා	94
මහිද්ධිකාතං	250
මනි	48
මහෙසිතතං	166
මහෙසි	396
මහොද්ධිං	38
මහොද්ධිතිවාසගං	56
මංසද්‍යතෙත	202
මා	
මාගවිකො	396
මා ජීරිති	334
මා තිං අද්දස	352
මාතඛනා	26
මාතරී	8
මාතා ජීවිතා වොරොපිතා	454
මාතාපිතරො	132
මාතාපිතරො	128, 132
මාතාපිතූතනං	132
මාතිකාඛරා	284
මාතුකුච්චිං ඔක්කමති	250
මාතුකුච්චිසා නික්කමති	250
මාතුගාමො	156, 388
මාතුපට්ඨායකො	132
මාතුපුඛිතිසො	24
මාදිකො	80
මා දුසිති	232
මාතන්ඤ්ඤො	66
මාතරතා	254
මාතවිතයො	254
මාතවිතයෙ ඛමෙම	254
මාතසමතුකො අයං කායො	280
මාතසමුදිතා	254
මාතාරාමා	254
මාතාරාමා පජා	254
මා නිබ්බතනීති	334
මානුසකං	156
මානුසං	120
මානුසසා	120
මානුසා	106
මාතෙසානති	464
මාතො පභාතබ්බො	280

පිටුබඩකා		පිටුබඩකා	
මා		මි	
මා පව්‍ය, විප්‍රවිසාරිකො		මිව්‍ය, වාචො	420
අනුචන්ද 148		මිව්‍ය, වායාමො	420, 442
මා පමාදන්ද	230	මිව්‍ය, විමුක්ති	422
මාමකා	54	මිව්‍ය, සබ්බසො	420
මා මජ්ඣිම	232	මිව්‍ය, සමාධි	420, 442,
මා මිහිති	384	මව්‍ය, සති	420, 442
මා මුග්ග්ගිති	232	මිත්තාණි	172
මායාය	494	මිත්තසස	78
මාරකාසිකා	50	මිත්තාමච්චො	128
මා රජ්ජති	232	මිත්තාමි	158
මාරඤ්චාපි	78	මිලාමකතිකං	86
මාරිස	42, 136		
මාරො පාපිමා	34	මු	
මාලාකාරො	206, 244	මුඛාවරණං	240
මාලාගඤ්චිලෙපනං	388	මුච්චමානි	68
මාලාගඤ්චිලෙපනධාරණං -		මුඤ්ඤ	26
මණ්ඩනවිභුසනධාරණං	398	මුඤ්ඤබබ්බජ්ජනො	402
මාලාගඤ්චිලෙපනසස	162	මුච්චසච්චො සමාදපෙති	416
මාලිකො	216, 242	මුච්චසාතිං	62
මා ව්‍යාධිසිති	334	මුතං	48
මාසඤ්චාසං	140	මුතං ත මඤ්ඤති	52
මා හෙවං	312	මුතං භාසති	334
මා හෙවං ආප්‍රියො	314	මුතො	52
මාලං	98, 100	මුතෙ අමුතවාදිතා	472
		මුතෙ අමුතවාදී	434
		මුතෙ මුතවාදිතා	472
		මුතතකරිසං වජ්ජමානා	68
		මුතතවාගො	124
		මුතතපටිභානො ත යුත්ත	
		පටිභානො	260
මිගරඤ්ඤ	50	මුතතාවාරො	394
මිගරුජා	50	මුතතාති	82
මිගරුජව	48	මුදිතා සහගතෙන චෙතසා	248
මිගලුඤ්ඤ	214	මුද්දතතා	288
මිග්ගිසාණෙන	396	මුද්දහුතෙ	402
මිව්‍ය, ආච්චො	420, 442, 464	මුඤ්චාච්චිත්තසස	166
මිව්‍ය, කම්මනෙතා	420	මුනි	32
මිව්‍ය, ජ්චෙත ජ්චන්ති	104	මුනිභාවො	44
මිව්‍ය, ජ්චෙත ජ්චිකං කපොති	464	මුත්තති	232
මිව්‍ය, ඤාණි	422	මුලාලියො	26
මිව්‍ය, දිට්ඨිං	230	මුසලං	466
මිව්‍ය, දිට්ඨිකො	114, 418, 420, 462	මුසාවාදසා ව චණ්ණං භාසති	488
මිව්‍ය, දිට්ඨියා	420	මුසාවාද	188
මිව්‍ය, දිට්ඨියා ව චණ්ණං භාසති	490		
මිව්‍ය, දිට්ඨියා සමාදපෙති	490		
මිව්‍ය, පටිං ජ්ජමානො	8		

පිටකඛකා	පිටකඛකා
ය	සි
යමිදං කමමං 448 යමුතා 48 යමායං පුග්ගලො 176 යසං ලඛා 124 යසංගමදෙන 80 යසං කසංචි 464, 128 යසංයසිනො 28 යසං ව 126 යසො 224 යසොපට්ඨාභිතිං 122 යං කිසුච්ඡරුපං 332, 386 යං කිසුච්චි විසුඤ්ඤං 332, 386 යං දුරෙ සන්තිකෙ වා 332, 386 යං විතකකං 72 යං සංඛතපං 72 යංගිතං 168	සිවිජ්ඣකාමො 114, 270 සු සුජ්ජරෙ 34, 162 සුත්තපටිභානො ත 260 සුත්තපටිභානො ච 260 සුත්තපටිභානො ච 260 සුත්තයොගො 92 සුචා 46 සු සුචා 120 සුපජාය 326 සුපො 34
යා	යෙ
යා කාචි වෙදනා 332, 386 යා කාචි සඤ්ඤා 332, 386 යාවයොගො 126 යාවිකොච 156 යා වෙතතා 448, 286 යාත්‍රාව මෙ හවිසාසි 282 යාතසා 162 යාති ධානිචි කුලාති 478 යනුකාංකං 392 යාපතාය 80, 282 යාව 94 යාවතකං 242 යාවතකො අහොසි 352 යාවතා 52, 70, 314 යාවතාසුකං 242 යාවදෙව 80, 282 යාවධංපි වායං ලොභකාරකදරකො 352 යාවපගබො 352 යාව මුඛරො 352 යාවසුභාසිතං විදං 74 යාවසුභාසිතං 94 යාගං ඵලමානෙසිං 282	යෙ කෙචි සඛාරා 332, 386 යෙන පචාරෙති 154 යෙන යෙනෙව බෙති 400 යෙන යෙනෙව පකකමති 400 යෙපිසා 380 යෙභුගොත 66, 476 යෙසං බො 78 යෙති වෙසාරජෙති 18 යො යො බො මායං පුග්ගලො 406 යොගං 156 යොගකෙඛමං 166, 172, 476 යොගකෙඛමාධිවාහනං 92, 146 යොගා 20 යොගො කරණියො 176 යොධාජ්චො 332, 386 යොනි වසා ආරඬා 144 යොනිකො පදහති 224 යොනිකො මනසිකාරො 470 යොපායං 44 යොපායං ධම්මො 42 යො සඤ්ඤානානං පරදත්තං - හොජ්ජනං 122

පිටියකිනා	රු
රකබති වකුච්ඡයං	294, 400
රජනියෙසු බිමෙසු	232
රජාපථො	398
රඤ්ඤ අභිතනෙත්ථ 332, 386, 480	
රඤ්ඤ චක්කවත්තචිති	256
රඤ්ඤ නාගා	68
රත්තඤ්ඤ	56
රත්තිඤ්චො	140
රත්තපරතො	398
රථකාරකුලෙ	162
රපිකච්චි	226
රපියා රපියං	464
රතොගතස්ස	42

පිටියකිනා	රු
රුගජං දුක්ඛං	288
රුගදෙසමොභාතං	168, 458
රුගචිතයාය	182
රුගවෙසුලුතං	278
රුගස්ස පරිඤ්ඤාය	494
රුගො චිත්තං අනුභිංසෙති	242
රුජතො වා	128
රුජබලිං	128
රුජභයං	234
රුජභොග්ගො 220, 332, 386, 480	
රුජසුත්තා	140
රුජා	396
රුජාචක්කවත්ති	256
රුජාචක්කවත්ති උපාරභො	470
රුජාතං චක්කවත්තිං	256
රුජාතො	236
රුජාතො අබිමිකා	140
රුජාරභො 220, 332, 480	
රුමපුත්තෙත	348
රුහු අසුරිඤ්ඤ	34, 102
රුහුමුච්චි කරොතො	236

පිටියකිනා	රු
රුකබමුලං	54, 400
රුකබා	214
රුකබා ජිජ්ජනතු	396
රුකමුපමි	214
රුදමානා	396
රුදමානො	12

පිටියකිනා	රු
රුපං අත්තතො සමමුපස්සති	408
රුපග්ගං	148
රුපගතං	246
රුපපමාණො රුපපසනො	134
රුපචන්තං වා අත්තාතං	408
රුපස්මි වා අත්තාතං	408
රුපසොමුමමං	36
රුපසොමුමෙත	36
රුපස්ස අත්ථබ්බමො	88, 172
රුපස්ස සමුදයො	88
රුපිතො වා	70

පිටියකිනා	රු
රුගතො	246
රුගා	276
රුගාතබ්බෙත උට්ඨස්ස	338
රුසන්තා	410
රුසන්තං පටිරුසති	294

පිටියකිනා	රු
ලජ්ජ	398
ලභ්භා ව චිවරං	56
ලපති	48
ලපා	54
ලසගතෙත	322
ලසගතෙත හත්තෙත	322
ලහුකෙත	94
ලහුකෙත අසනෙත	94

පිටියකිනා	රු
ලාභකාමො භොති	464
ලාභගරා	160
ලාභගරාතා	92
ලාභගරා ත සභ්බමගරා	90
ලාභසකකාරසිලොකපටිලාභාය	278
ලාභසකකාරසිලොකානිසංසථං	52
ලාභසකකාරසිලොකො	136
ලාභී භොති චිවරපිණ්ඩපාතං - සෙතාසතභිලාතපච්චයං - භෙසජ්ජපරික්ඛාදාතං	480

පිටියකිනා	රු
ලුඤ්ඤ	340
ලුඤ්ඤ	396
ලුබ්භමාණො ලුබ්භසනො	134
ලෙබ්බිකා ලිබ්බියා	396

පිටිකිකිකි		පිටිකිකිකි	
ව		ව	
වංශංගං ව	176	විකුණුකුණං	52
වංශංගංගුණං	320	විකුණුකුණං	52
වංශංගංගුණං	394	විකුණුකුණං	52
වංශංගංගුණං	320	විකුණුකුණං	472
වංශංගංගුණං	478	විකුණුකුණං	434
වංශංගංගුණං	386	විකුණුකුණං	472
		විකුණුකුණං	434
		විකුණුකුණං	186
		විකුණුකුණං	110
		විකුණුකුණං	220
		විකුණුකුණං	56
		විකුණුකුණං	72
		විකුණුකුණං	72
		විකුණුකුණං	292
		විකුණුකුණං	88
		විකුණුකුණං	144
		විකුණුකුණං	88
		විකුණුකුණං	88
		විකුණුකුණං	88
		විකුණුකුණං	220
		විකුණුකුණං	284
		විකුණුකුණං	46, 398
		විකුණුකුණං	326
		විකුණුකුණං	352
		විකුණුකුණං	162, 236
		විකුණුකුණං	450
		විකුණුකුණං	16
		විකුණුකුණං	34
		විකුණුකුණං	494
		විකුණුකුණං	26, 228, 291
		විකුණුකුණං	260
		විකුණුකුණං	342
		විකුණුකුණං	304
		විකුණුකුණං	304
		විකුණුකුණං	178
		විකුණුකුණං	218, 334
		විකුණුකුණං	34
		විකුණුකුණං	246
		විකුණුකුණං	342
		විකුණුකුණං	310
		විකුණුකුණං	90
		විකුණුකුණං	80

පිටියකිනා	පි
විබහනනවිතනං	64
විමනි	148
විමුතනග්ගං	148
විමුතනමිතිසද්දණං	402
විමුතනසමිං	402
විමුතනිකකකසාය	42
විමුතනිය ඵසසිතා	418
විමුතනිය ඵසසියාමි	464
විමුතනිසමපනනතරං	42
විමුතනිසාරං	468
විමුතනිසාරෙ	272
විගතෙතා	6
විරතො මෙපුතා ගාමධමමා	398
විරතො විකාලගොජනා	394
විරුගතං	52
විරුගනිසසිතං	34
විරුගාය	494
විරුගො	70, 228
විරුජෙති	320
විරියං ආරහති	30, 132, 286, 492
විරියබලං	274, 290, 482
විරියසමාධි	492
විරියසමොප්කම්බනං	34
විරියසමොප්කම්බගො	456
විරිසිඤ්ඤියං	274, 288
විරියාරමෙත	416
විරුළුති	54
විරුචනනි	102
විලොකිතං	202
විලොකෙතබ්බං	233
විචරෙත චේතසා	88
විචරො	200
විචට්ඨති	276
විචට්ඨා කිට්ඨති	276
විචරුමි	310
විචරෙය්‍ය	194, 322
විච්චි අකුසලෙහි ධමෙමහි	242
විච්චෙව කාමෙහි	88, 242, 292, 400
විචිතනං සෙනාසනං හජති	400
විචිධා	236
විචිධා පාණං	84
විචෙකජං	242, 292
විචෙකනිසසිදං	34

පිටියකිනා	පි
විසංයුතෙතා	24, 48
විසටං වා	402
විසතතිකං	402
විසමං	140
විසමපරිහාරජාති	166
විසමපාකිනී	140
විසාරද	16
විසෙතගාගියා සඤ්ඤති	324
විසෙසො	242
විසාධාරිය	100, 186
විසාසමනාය	146
විහරතං	28
විහරති	58, 120, 166
විහරතු	44
විහරතො	126
විහරාමි	44, 78
විහරිංසු	44
විහරෙය්‍යන්ති	42, 476
විහාසිං	44
විහිංසාවිතකකා	32, 228
විහිංසාවිතකෙකත	484
විහිංසා විතකෙකා	26
විහිංසුපරතියා	80, 282
වි	
විතදෙසතතා	232
විතමදතතා	232
විතමොගතතා	232
විතරුගතතා	232
විතරුගො	340
විනිසාරෙකා	44, 84, 190
වි	
විමංසා සමාධිපධාන -	
සංකාරසමනනාගතං	492
වි	
වුච්චනනි	128
වුඤා	44
වුඤ්ඤි	54
වුඤ්ඤි ගෙසා	282
වුඤ්ඤා	46
වුඤ්ඤා	476

පිටිබඩකා		පිටිබඩකා	
ප්‍ර		ව්‍ය	
ප්‍රභෝ වෙපි	46	ව්‍යඤ්ඤාසං	310
ප්‍රසිතං බ්‍රහ්මවරියං	402, 478	ව්‍යන්තී කරොති	26
ප්‍රසූති	52	ව්‍යා	
ප්‍ර		ව්‍යාකරිසෂාමි	78
ප්‍රපකට්ඨා	476	ව්‍යාධිධම්මං	334
ප්‍රපතමිසූති	492	ව්‍යාධිහයං	234
වෙ		ව්‍යාපනාවිතො	114
වෙවිකිවච්ඡි	332	ව්‍යාපාදවිතනකං	32, 228
වෙණකුලෙ	162	ව්‍යාපාදවිතනෙකත	484
වෙතොතිටි තාලෙනො	236	ව්‍යාපාදවිතනෙකා	26
වෙදනං අත්තතො	408	ව්‍යාපාදසූ ව වණ්ණං භාසති	490
වෙදනග්ගං	148	ව්‍යාපාදෙ ව සම්ප්‍රඤ්ඤා ගොති	490
වෙදනා	88	ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති	490
වෙදනාගතං	246	ව්‍යාපාදෙ	126
වෙදනාතං	278	ව්‍යාභරතු	62
වෙදනාය වා අත්තාතං	408	ස	
වෙදනාය අත්තමො	172	සකං පරිසං	212
වෙදනාය සමුදයො	172	සකදගාමි	168, 458
වෙදනාවන්තං වා අත්තාතං	408	සකිදෙව ඉමං ලොකං	168, 458
වෙදනා සොබුමමං	36	සකකවමං	284
වෙදනාති	224	සකකචා	42, 44
වෙදසිතාති	166	සකකරිසෂාන්ති	464
වෙදලං	14, 198	සකකා භු බො	94
වෙදිසති	450	සකකායතිරොධං	320
වෙපුලං	54	සකකායපරිඤාපත්තාති	68
වෙපුලුත්තං	66	සකකාරකාමො	464
වෙපුලාය	30, 492	සකකාරගරු	160
වෙය්‍යාකරණං	14, 198, 346	සකකාරගරුතා	92
වෙය්‍යාකරණෙන	310	සකකාරගරු ත සභිමමගරු	90
වෙරමණියා	188	සඛකාං සඛකපොති	72
වෙරොවතො	98	සඛකපොතුං	72
වෙතප්ථලාතං දෙව්‍යාතං	244	සඛකසාරසමාචාරො	462
වෙතාසඛගමො	94	සඛකිලෙසිකාති	334
වෙසාරජ්ජ පභතො	18	සඛකිලෙසිකෙති	22
වෙසාරජ්ජාති	18	සඛිං ගච්ඡති	46, 106, 220, 332, 386, 480
වො		සඛිතා වා අසඛිතා වා	70
වොති ණ්ණසුබ්දකං	448	සඛිමුණ්ඩකමපි කරොතො	236
වොසුඤ්ඤාති	262	සඛිලිබිතං	398
වොසසග්ගපරිණාමිං	34	සඛිතාතුං	276
වොසග්ගරතො	126	සඛිතාය කුලාති උපපඤ්ඤාමති	278

පිටුබඩකා		පිටුබඩකා	
ස		ස	
සඞ්ඛාය ධර්මං භාසති	278	සජ්ජේය්‍යාපි	322
සඞ්ඛාය නිසීදති	278	සඤ්ඤං අත්තතො	408
සඞ්ඛාරගතං	246	සඤ්ඤායං	148
සඞ්ඛාරවන්තං වා අත්තාතං	408	සඤ්ඤා	88
සඞ්ඛාරසොබුමමං	36	සඤ්ඤාගතං	246
සඞ්ඛාරු	88, 178	සඤ්ඤාතො	218
සඞ්ඛාරාතං අරුගමො	172	සඤ්ඤාය අරුගමො	172
සඞ්ඛාරාතං සමුදයො	172	සඤ්ඤාය වා අත්තාතං	408
සඞ්ඛාරු විපසිතබ්බො	178	සඤ්ඤාය සමුදයො	172
සඞ්ඛාරෙ අත්තතො	408	සඤ්ඤාවන්තං වා අත්තාතං	408
සඞ්ඛාරෙසු වා අත්තාතං	408	සඤ්ඤාවිපල්ලාසා	100
සඞ්ඛිතෙතත	476	සඤ්ඤාජනා	304
සගවච්ඡේදා	210	සඤ්ඤාතො වා	70
සග්ගං	162	සඤ්ඤාමිති	98
සග්ගං ලොකං	124	සඤ්ඤාසොබුමමං	36
සග්ගසංවත්තනිකං	122, 128	සණ්ඨපෙනබ්බං	180
සග්ගසංවත්තනිකා	106	සණ්ඨථරුසසම්මි	218
සග්ගසංවත්තනිකො	110	සණ්ඨවාචා	272, 438
සඞ්ඛගච්ඡුති	66, 476	සණ්ඨගතපි	218
සඞ්ඛාමගතො	226	සතතං සම්මං	26
සඞ්ඛාගබලං	274, 276	සතපදි	136
සඞ්ඝං සොභෙනති	16	සතසම්මි හොති	404
සඞ්ඝභෙදය	460	සතාධිපතෙය්‍යං	468
සඞ්ඝභෙදෙන තද්දති	462	සති ව	176
සඞ්ඝස්ස සමමුඛා	326	සති වෙතසො	232
සඞ්ඝාවිපතනවිවරං	238	සති ඥායං	274, 288
සඞ්ඝාවිපතනවිවරධාරණං	202	සතිපට්ඨානෙ	416
සඞ්ඝාවිපතනවිවරධාරණො	400	සති බලං	274, 482
සඞ්ඝාතං ආපජ්ජන්ති	84	සතිමා	72
සඞ්ඝාදිසෙසං ධර්මං	466	සතිමා සුඛවිහාරී	244, 292
සඞ්ඝාදිසෙසෙසු ධර්මෙසු	466	සතිසම්පජ්ඤාය	88
සඞ්ඝා වා ගණා වා	70	සතිසම්පජ්ඤායෙන	400
සඞ්ඝෙ වා	148	සතිසම්මොජ්ඣාසෙය්‍යො	456
සඞ්ඝොපි භික්ෂො හොති	454	සති සුපට්ඨිතා	468
සඞ්ඝො විහරති	326	සතො	400
සවෙ	220, 254, 462, 470	සතො ව සම්පජානො,	244, 292
සවෙ හි	136	සත්තන්තං සම්මාසම්බුද්ධාතං	136
සවමං	220	සත්තනිසි දන්තීති	394
සවමවාචා	272, 438	සත්තා	70
සවමවාදී	398	සත්තා උපපන්නා	250
සවමසකො	398	සත්තාගාරිකො	394
සවජ්ඣතො	48	සත්තා තෙරසිකා	416, 450
සවජ්ඣතවා පවෙදිකාති	446	සත්තාලොපිකො	394

පිටියිබ්බකා,		පිටියිබ්බකා	
ස		ස	
සත්තාභිකම්පි	394	සන්දසයිගමානානි	326
සත්තිප්පභාරතං	226	සන්දසෙසති	100
සථෙරෙ	326	සන්දිට්ඨිකො	108
සන්ථා දෙවමනුස්සානං	68, 396	සන්ධිවිතං සංසරිතං	2
සන්ද්‍රිශාරවෙනාපි	150	සන්තිපාතිකානි	166
සදරුති	334	සන්තිසාදෙනබ්බං	180
සදරෙහි	22	සන්තිසීද්ධි	304
සදෙවකෙ'ලොකෙ	34, 250	සපත්තභාරෙව බෙති	400
සදෙවමනුස්සාය		සපාමොකෙකා	326
සදෙසො	134	සප්පබ්බදෙවතාති	132
සද්දං	124	සප්පබ්බාචරියකානි	132
සද්ධං පටිලභති	338	සපපටිසරණො	286
සද්ධම්මගරු	160	සපපභාසං විතතං	88
සද්ධම්මගරු ත කොධගරු	90	සපපිතෙලෙන	396
සද්ධම්මසවණං	470	සපපිමණෙකා	182
සද්ධම්මා	92	සපපිමනා	182
සද්ධම්මස්ස සමෙමාසාය	284	සප්පුරිසතරඤ්ච	414
සද්ධස්ස කුලපුත්තස්ස	232	සප්පුරිසඤ්ච	414
සද්ධා	238	සප්පුරිසසංසෙවො	470
සද්ධා උපාසිකා	318	සප්පුරිසුපස්සයො	66
සද්ධාබලං	274, 290	සප්පුරිසෙත සප්පුරිසතරෙ	418
සද්ධා භික්ඛුනී	318	සප්පුරිසො	6, 146, 418
සද්ධාසම්පදය	416	සබ්බකම්මානං අකිරියං	448
සද්ධාසම්පන්නො	416	සබ්බතතතාය	246
සද්ධිඤ්ඤං	274, 288	සබ්බති	246
සද්ධිවිහාරිකො	460	සබ්බලොකෙ අතභීරතසඤ්ඤ	290, 302
සද්ධො හොති	124, 416, 436	සබ්බසබ්බාරසම්පො	228
සත්තාභිකානි	76	සබ්බසබ්බාරෙසු අනිච්චානුපසයි	290
සතෙමිකානි	76	සබ්බසො	368
සත්තං වෙනොවිමුත්තිං	320, 322	සබ්බාසාරපරිපූරුනි	76
සත්තපොසි	180	සබ්බානිස්ස තානි	82
සත්තමාතසං	76	සබ්බාචන්තං ලොකං	246
සත්තාසං	66	සබ්බුපභිපටිනිස්සයො	228
සත්ති	104	සබ්බෙ කාමා අනිච්චා දුක්ඛා	
සත්ති බො පත	392	විපරිණාම ධම්මා	342
සත්තිට්ඨති	304	සබ්බෙ පාණා අවජ්ඣාති	342
සත්තිඤ්ඤං	76	සබ්බෙ භවා අනිච්චා දුක්ඛා	
සත්ති සත්තා ඉටුපපන්නා	250	විපරිණාමධම්මා	344
සත්ති හොති	404	සබ්බං දිට්ඨං භාසිතබ්බන්ති	336
සත්තුට්ඨො හොති	54, 56	සබ්බං මුතං භාසිතබ්බන්ති	336
සන්නො සංවිජ්ජමානා	12, 90, 162	සබ්බං යඤ්ඤං	84
සන්ථාගාරං	396	සබ්බං රූපං	386
සන්දසාකො	186		

ස	පිටිබසිකා
සබ්බං විඤ්ඤානං	
භාසිතබ්බන්ති	336
සබ්බං සුතං භාසිතබ්බන්ති	336
සබ්බඤ්ඤානං	396
සබ්බාපජ්ඣං කායසංඛාරං	446, 450
සබ්බාපජ්ඣං මනෝසංඛාරං	446, 450
සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි	
කායසංඛාරං	448
සබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති	446
සබ්බාපජ්ඣං චචිසංඛාරං	446, 450
සබ්බාපජ්ඣං චෙදනං	446, 450
සබ්බාපජ්ඣා එසා	446, 450
සබ්බාපජ්ඣාය දිට්ඨියා	458
සබ්බාපජ්ඣක කායකමෙමන	458
සබ්බාපජ්ඣක මනෝකමෙමන	458
සබ්බාපජ්ඣක චචිකමෙමන	458
සමුභවකානි කුලානි	132
සමුභවකෝ	32
සමුභවචාරි	220, 238
සමග්ගකරණීං වෘථං	398
සමග්ගනන්දී	398
සමග්ගරතෝ	398
සමග්ගාරුමෝ	398
සමඛතිභුතං	240
සමණපටිඤ්ඤා	462
සමණපරිසා	256
සමණබ්බාහමණා	386
සමණමචලෝ	166, 168
සමණචචතභෙතුපි	232
සමණපදුමෝ	166
සමණපුණ්ඩරිකෝ	166
සමණසුමුමාලෝ	166
සමණේත වෘ	18, 334
සමථපුබ්බඛගමං විපස්සනං	304
සමථවිපස්සනං සුගතභිං	
භාවෙති	304
සමථො ව විපස්සනා ව	474
සමතකෝ	98
සමනුපස්සති	36, 246
සමන්තා වතුල්ලිසා	66
සමන්තාගතෝ	36, 44, 122, 186

ස	පිටිබසිකා
සමන්තාගරිකා	226
සමපඤ්ඤා	118
සමපටිතං	240
සමයං	42, 44
සමයේත සමයං	130
සමවයසථෙසිසතෝ	80
සමවෙතඤ්ඤාමි	468
සමසභා	118
සමසීලා	118
සමාදරකෝ	186
සමාදරෙති	100, 182, 188
සමාදානතබ්බං	180
සමාදාය සිකති	468
සමාදායෙව පනතමති	400
සමාදාය සිකති සිකතාපදෙසු	480
සමාධග්ගං	148
සමාධිකානුසාර	42
සමාධිජං	292
සමාධිජං පිතිසුඛං	244
සමාධිජ්ඣිකං	274, 288
සමාධිබ්බං	274, 482
සමාධිභාවනා	88
සමාධිසමිං පරිපුරකාරී	262
සමාධිසමපන්නතරං	42
සමාධිසමෝඤ්ඤාභිනා	456
සමාධිසංවත්තනිකෙති	110
සමාධිසාරේ	272
සමානතතතා	66, 476
සමානා	68
සමානෝ	134
සමා පටිපදා	294
සමාරකෝ සමුභවකෝ	260
සමාතිතං විතතං	28
සමාතිතේ විතතේ	402
සමුතෙතජකෝ	186
සමුතෙතජෙති	100
සමුදයඤ්ඤා	22
සමුදවරනති	166, 406
සමෙති	294
සමෙන්නි	128
සමොභෝ	134
සමපජඤ්ඤාඤ්ඤා	
සමපජානකාරී	400

පිටිමිඛකා	
ස	
සම්පජානෝ	56, 306, 400
සම්පදලෙකා	68
සම්පන්නපාතිමොකෙකා	28
සම්පන්නසීලා	28
සම්පරුසිකසස	230
සම්පවාරෙසි	120
සම්පසාදනං	292
සම්පසාමානෝ	464
සම්පහංසකෝ	186
සම්පහංසෙති	100
සම්පපලාපසා ව වණණං	
හාසති	488
සම්පපලාපා පටිවිරතෝ	418
සම්පපලාපා වෙරමණියා ව	
වණණං හාසති	488
සම්පපලාපා වෙරමණියා ව	
සමනුඤ්ඤා හොති	488
සම්පපලාපි	114, 418
සම්පපලාපෙ ම සමනුඤ්ඤා	
හොති	488
සම්පපලාපෙ සමාදපෙති	418
සම්පපලාපො	158, 272
සම්පහුලා	60, 110
සම්පහුලා පේරා	328
සම්පහුලා බ්‍රාහ්මණා	44
සම්පාධො සරාවාසො	398
සම්පොධිපරායනෝ	150, 168, 458
සම්පදෙව	478
සම්පපඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං	320
සම්පපඤ්ඤාය පසාති	386
සම්පපාධානාති	30
සම්පසිතබ්බා	178
සම්පා ආජ්චො	170, 422
සම්පා ආයාචමානෝ	318
සම්පාකම්මනෝ	170, 422
සම්පාඤ්ඤා	170, 422
සම්පාදිට්ඨිං	230
සම්පාදිට්ඨිකා	114
සම්පාදිට්ඨිකෝ	170, 422, 454
සම්පාදිට්ඨියා ව වණණං හාසති	490
සම්පාදිට්ඨියා ව සමනුඤ්ඤා	
හොති	490
සම්පාදිට්ඨි හොති	490

පිටිමිඛකා	
ස	
සම්පාදුකතකයාය	18, 468
සම්පාධාරං	140
සම්පාධාරං තානුප්‍රවේච්ඡයා	322
සම්පාපටිපජ්ජමානෝ	10
සම්පාමානාතිසමායා	320, 478
සම්පාච්ඡමානෝ	168
සම්පාචාචො	170, 422
සම්පාචායාමො	170, 422
සම්පාච්ඡින්නා	170, 388, 422
සම්පාසති	60, 422
සම්පාසති ධම්මපදං	62
සම්පාසති	170, 442
සම්පාසමාධි	60, 170
සම්පාසමාධි ධම්මපදං	62
සම්පාසමාධි	422
සම්පාසමාධි හොති	442
සම්පාසමුදායා	18
සම්පාසමුදො	44, 68, 396
සම්පාසමොධිං	232
සම්පා සිහනාදං තදථ	458
සම්පා සුඛං පරිහරති	128
සම්පඤ්ඤානං	202
සම්පඤ්ඤානං වා බාහං	44
සම්පඤ්ඤාතබ්බං	238
සම්පඤ්ඤානෙ පසාරිතෙ	400
සම්පඤ්ඤායා	44
සම්ප්‍රිඛා මෙතං සුතං	326
සම්ප්‍රිඛා පටිග්ගතිතං	326
සම්ප්‍රිඛිකුතෝ	148, 310
සම්පොදනීයං කථං	44, 84, 190
සම්පොදි	84, 120
සම්පොදිංසු	44
සම්පොහං ආපජ්ජති	338
සං ආභිඤ්ඤා	12, 166, 446
සං ආභිඤ්ඤා සච්ඡිකථා	282, 478
සංතසා වෙපි භික්ඛුනෝ	26
සංතොපි භික්ඛු	28
සරණං ගච්ඡාමි	134
සරණං ගතං	194
සරමු	136
සරගො	134
සරිතං	402
සරිතා	72

ස	පිටුවකින
සරුපවච්ඡාය	396
සලලකො	246
සවිවාරං	232
සවිතකකං	242
සවිතකකං සවිවාරං	292
සටුපාදනොව සමානො	318
සමාකඛානො	108
සෙව ව අරතීං සහති	58
සසඛ්ඛාර පරිනිබ්බාසී	300
සසිසං පාරුපිත්ථා	280
සසුරමපි	146
සසුරෙපි	146
සසුනමානාති	68
සසුනො ලොකොති	82
සසුනමණ බ්‍රාහ්මණීයා	34
සසුනමණ බ්‍රාහ්මණීයා පජාය	250
සසුනාති	140
සසුයාපි	146
සසුමපි	146
සහ උපජ්ඣායෙති	124
සහ ඤාතීති	124
සහජා	120
සහධම්මිකා වාදානුපාතා	64
සහධම්මෙත	18, 124
සහව්‍යතං උපපජ්ජති	242, 308
සහසාරානු	76
සහාපි දුකෙත	12
සහාපි දෙමනසොත	12
සහායකොපි	150
සහිතාතං අනුපපදතා	398
සහිතා සහිතසු	266
සංකිලෙස ධම්මං යෙව	474
සංයතීජ්ඣයං	76
සංයුතො	22
සංවට්ඨති	276
සංවතනනති	124
සංවරං ආපජ්ජති	32, 400
සංවරජං	52
සංවරපට්ඨානං	138
සංවරපට්ඨානාය	32
සංවරාය පටිපජ්ජති	32, 294
සංවාසමත්ථාය	146

ස	පිටුවකින
සංවාසා	110, 114
සංවිජ්ජති	222
සංවිගො	224
සංවෙගං	66
සංවෙගං ආපජ්ජති	220
සංවෙජ්ජනීයාති	232
සංසාරං නාතිවතනති	402
සා	
සා අතතමනා ගොති	254
සාකභකෙබ්බාපි	394
සාකුන්තිකො	396
සාබාපලාසං	326
සාභේයාසසු	494
සාණානිපි ධාරෙති	394
සාපලිකා	286
සාජං	396
සාජා	46
සාමුකං උග්ගහෙත්ථා	326
සාමු කීර	280
සාමු සාමු භික්ඛු	344
සානුවජේජා	6, 484
සානුසෙති	20
සාපදෙසං	46, 398
සාමං පසුනති	224
සාමඤ්ඤාඛිං	54
සාමඤ්ඤාච	224
සාමාක භකෙබ්බාපි	394
සාමිකමපි	146
සාමිකො	114
සාමිතිකමමං	348
සාමිතිපටිපනො	110
සායතනීයකමපි	394
සායතනසමයං	60, 342
සායිතබ්බං	240
සාරපට්ඨවාරො	214
සාරමං යඤ්ඤං	84
සාරමාසු	494
සාරා	272
සාරාණීයං	44, 84
සාරිකාතං	278
සාරිකාති	224
සාරො	214

සා	පිටුවකිනා
සාලොභිතො වා	224
සාවකසබ්බසා	70, 110
සාවකානං	468
සාවජ්ජාය දිට්ඨියා	456, 484
සාවජ්ජෙන කායකමෙවන	262, 456, 484
සාවජ්ජෙන මනෝකමෙවන	262, 456, 484
සාවජ්ජෙන චරිකමෙවන	262, 456, 484
සාවජ්ජා	6, 262, 438, 484
සාහං	236
සාහුතෙය්‍යකානි	132

සි	පිටුවකිනා
සිකං පච්චිකාය	238, 240
සිකානිසංසං	468
සිකානිසංසම්ඳං	468
සිකාසාථිව සමාපනො	398
සිකිතො	94
සිඛිති	54
සිඛ්‍යාටකෙන සිඛ්‍යාටකා	464
සියා ඛො පත	148
සිරිංසපානි	136

සි	පිටුවකිනා
සිතස්ස	228, 278, 296
සිතිභූතො	392
සිලකඛකස්ස	42
සිලකඛකේන	440
සිලග්ගං	148
සිලතො	234
සිලවතී	114, 174
සිලවා	46, 144, 214, 436
සිලසමපදා	124
සිලසමපනො	78
සිලසාරෙ	272
සිලෙසු න පරිපුරකාරී	262
සිලෙති	110
සිසං ජිනදා	464
සිසවෙජ්ජා	464
සිසස්ස වා	178
සිහකාදං නදති	18, 66

සි	පිටුවකිනා
සිහසෙය්‍යං කපොති	86
සිහසෙය්‍යා	470
සිහො මිගරජා	66, 470

සි	පිටුවකිනා
සුකරං	106, 108, 276, 398
සුකුසලො	310
සුඛඤ්ච	290
සුඛඤ්ච කායෙන	
පටිසංවෙදෙති	244
සුඛං දෙති	120
සුඛදුක්ඛං	306
සුඛපටිසංවෙදී	392
සුඛබ්බුලා	68
සුඛවිපාකං	128
සුඛවිපාකො	106, 110
සුඛස්ස ව පහාණා	82, 244, 292
සුඛස්සාභාරා	106
සුඛා ව	162
සුඛා පටිපදා ඛිට්ඨාභිඤ්ඤා	288
සුඛා පටිපදා දකුභිඤ්ඤා	288
සුඛෙති	128
සුගත	44
සුගතචිතයො වා	284
සුගතිං	124, 162
සුගතො	68, 184, 396
සුග්ගතිනං	286
සුචරිතං	162
සුචිභූතෙන අත්තනා	398
සුඤ්ඤතො	246
සුඤ්ඤ පරපපවාදා සමණෙති	458
සුණාති	324
සුතං	48
සුතං න මඤ්ඤති	50
සුතං තෙනං	46
සුතං භාසති	334
සුතකම්මි	444
සුතජාතස්ස	72
සුතධරො	46
සුතවතො අරියසාවකස්ස	242
සුතවා	346
සුතවා නිබ්බට්ඨික පඤ්ඤා	346
සුතසනතිවයො	46

පිටුබිකා		පිටුබිකා	
සු		සෙ	
සුතානඤ්ච ධම්මානං	186	සෙබබ්ලාති	290
සුතෙ අසුතවාදිතා	472	සෙබො හොති	166, 172
සුතෙ අසුතවාදී	434	සෙට්ඨො ච	182
සුතෙ සුතවාදිතා	472	සෙදවකඛිතතා	130
සුතෙ සුතවාදී	434	සෙදවකඛිතෙනති	128
සුතතං	14, 198, 346	සෙතාසතං	166
සුතතනනං	284, 286	සෙතාසතභෙතු	20, 56, 476
සුතෙන ඕතාරෙතබ්බාති	326	සෙතාසතානං	54
සුඬං අතතානං	234	සෙතාසතෙන	122
සුඬොවාසානං දෙවානං	246	සෙමහසමුට්ඨානාති	166
සුඤ්ඤාන භජෙන	322	සෙය්‍යං කප්පෙති	396
සුතඛෙතිපි බාදපෙනෙන	236	සෙය්‍යං කප්පෙනති	470
සුතයො හොති	286	සෙය්‍යථාපි අස්සනරී	138
සුපට්ඨනො	110	සෙය්‍යථාපි කදලී	138
සුපාපිකා දස්සනාය	388	සෙය්‍යථාපි නළො	138
සුප්පවාසාය	120	සෙය්‍යථාපි නාම	44
සුබ්බවා හොනති	286	සෙය්‍යථාපි චඩුකා	146
සුභකිණ්ණානං දෙවානං	244	සෙය්‍යථාපි චෙඵ	138
සුභාසිතං	94	සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යං	388
සුරමපිවනති	104	සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස	162
සුරුමෙරයපානා	104		
සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා	112, 188	සෙය්‍යා	
සුරුමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාසිති	112	සො කායො න හොති	306
සුරියපජ්ජොතො	270	සොකෙති	238
සුරියප්පභා	268	සොබුමමාති	36
සුරියාභා	268	සොතං ඔදහති	252
සුරියාලොකො	270	සොතබ්බං	52
සුලභඤ්ච	54	සොතබ්බං න මඤ්ඤාති	52
සුවධො	98	සොතා	226
සුවිසොධිතං	386	සොතාපනො	150, 168, 458
සුවුපසනනවිතො	400	සොතෙන සග්ගං සුචා	32, 294, 400
සුසමාතිතා	54	සොතී	128
සුසානං	400	සොඤ්ඤා පාරං ගමිස්සති	386
සුසුකාභයං	238	සොපිස්ස පභිණො හොති	408
සුසුකාභයස්ස භිතො	242	සොමතස්සදෙමතස්සානං	82
සුසුකාලකෙසො	46	සොරචෙවන	220
සුසුසුසති	252	සොවහතිකං	128
සුසාරිකො	396	සොවහතිකො	110
සුපට්ඨිතා හොති	290, 302	සොවවස්සකරණෙති ධම්මෙති	286

පිටසබ්බකා		පිටසබ්බකා	
හ		හි	
හට්ඨකෙබ්බාපි	394	තිනාය	106, 110, 284
හත්ථපඡේදාතිකමපි	236	තිරිඔත්තපපං	146
හත්ථපාදමපි ජිඤ්ඤාන	236	තිරිබලං	290
හත්ථමපි ජිඤ්ඤාන	236	තිරිමනාය	416
හත්ථපලොඛනො	394	තිරිමා හොති	416, 436
හත්ථගවාසසවලවෘපටිග්ගහණං	398	තිතං වා පණ්ණිතං වා	332 386
හත්ථදමමහාරථි	226	තිතවිජිග්ගොති	26
හත්ථමපි	226	තිතා අකබ්බායති	298
හදයඕගමා	398	තිතායාවත්තති	238, 240
හතාමි	218, 220		
හන්තා	226	හෙතා	154
හඤ්චදාති	350		
හරිතුපලිත්තාය	396	හො	
හානහාතියා සඤ්ඤාති	324	හොති ව න හොති ව	82
		හොති තථාගතො	82

නැවත මුද්‍රණය - සම්බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා

1	පාරාජිකා පාලි	
2	(i) පාචිත්තිය පාලි	
	(ii) පාචිත්තිය පාලි	
3	මහාවග්ග පාලි	I
4	මහාවග්ග පාලි	II
5	(i) චුල්ලවග්ග පාලි	I
	(ii) චුල්ලවග්ග පාලි	II
6	(i) පරිවාර පාලි	I
	(ii) පරිවාර පාලි	II
7	දීඝනිකාය 1	
8	දීඝනිකාය 2	
9	දීඝනිකාය 3	
10	මජ්ඣිම නිකාය	I
11	මජ්ඣිම නිකාය	II
12	මජ්ඣිම නිකාය	III
13	සංයුක්ත නිකාය	I
14	සංයුක්ත නිකාය	II
15	සංයුක්ත නිකාය	III
16	සංයුක්ත නිකාය	IV
17	(i) සංයුක්ත නිකාය	V
	(ii) සංයුක්ත නිකාය	V
18	අංගුත්තර නිකාය	I
19	අංගුත්තර නිකාය	II
20	අංගුත්තර නිකාය	III
21	අංගුත්තර නිකාය	IV
22	අංගුත්තර නිකාය	V
23	අංගුත්තර නිකාය	VI
24	චූළ්ඤ නිකාය	I